

શામળ ભટ્ટ કૃત

નંદબત્રીસી અને કસ્તુરચંદની વારતા

[અનેક હસ્તપ્રતોને આધારે સંપાદિત
મૂળપાઠ તથા વિવિધ પાઠાંતરો સહિત]

, :

૧. નંદબત્રીસી

સંપાદક : હેદિરા મરચંટ,
એમ એ.

૨. કસ્તુરચંદની વારતા

સંપાદક : ડૉ. રમેશ જાની,
એમ એ, પીએચ ડી.

ભારતીય વિદ્યા ભવન, મુંબઈ

૧૯૬૭

મકાશક

એસ. રામકૃષ્ણન
ભારતીય વિદ્યા ભવન,
ચાપાટી રોડ, મુંબઈ ૭.

પહેલી આવૃત્તિ : ૧૯૬૭

મૂલ્ય : રૂ. ૧૦.૦૦

સુદક્ષ

પી એચ. રામન
એસોસિએટ્ડ એડવર્ટાઈઝિસ એન્ડ પ્રિન્ટર્સ,
૫૦૫, ધારદેવ આર્ચર રોડ, મુંબઈ ૩૪

આમુખ

ભારતીય વિદ્યા ભવનની સંશોધન ગ્રંથમાળાના ચોવીસમા પુસ્તક તરીકે આ 'નંદબત્રીસી અને કસ્તુરચંદની વારતા' પ્રકાશિત થાય છે. સંશોધન ગ્રંથમાળાનાં અત્યાર સુધીનાં પ્રકાશનોમાં વિષયનું તેમ જ ભાષાનું સારા પ્રમાણમાં વૈવિધ્ય રહ્યું છે. આમાં સંસ્કૃતમાં દર્શન અને અર્થકારના વિષયની ('વેદવાદદ્વાત્રિકા,' 'ભગવદ્ગીતા' ભારતીયદર્શનાનિ ચ,' 'અર્થવાદાદિવિચાર,' 'રસરત્નપ્રદીપિકા'), મહાભારત, પુરાણ ને કાવ્યનાટકના વિષયની ('જ્ઞાનદીપિકા,' 'પુરાણિક વર્ણવ્ય ઓષ વિજ્ઞાન,' 'ચંદ્રલેખાસદૃશ,' 'શતકત્રયી,' 'અન્યોક્ત્યષ્ટકસંગ્રહ,' 'કૌમુદીમહોત્સવ,'), એક પાલિની ('વિસુદ્ધિમગ્ગ'), તથા કેટલીક ગુજરાતી ભાષાશાસ્ત્રની ('ગુજરાતી સ્વર-વ્યંજન પ્રક્રિયા,' 'વાગ્વ્યાપાર') અને મધ્યકાલીન સાહિત્યની ('ભરતેશ્વર-બાહુબલિરાસ,' ભાવણકૃત 'કાદંબરી,' શામળકૃત 'મદનમોહના,' 'સિદ્ધાસનબત્રીસી') રચનાઓનો સમાવેશ કરી શકાયો છે.

આમાંની ધણીખરી કૃતિઓ આપણા પ્રાચીન સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિના અધ્યયનમાં ઉચ્ચ અભ્યાસની કક્ષાએ સારી રીતે ઉપયોગી નીવડી છે એ ભવન માટે સંતોષનો વિષય છે.

મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની બીજી કેટલીક કૃતિઓ તેમ જ અન્ય વિદ્વતાપૂર્ણ ગ્રંથો યથાક્રમે પ્રસ્તુત ગ્રંથમાળામાં પ્રકટ કરવા માટે તૈયાર થઈ રહ્યાં છે.

જયંતકૃષ્ણ હ. દવે

સન્માન્ય નિયામક, ભારતીય વિદ્યા ભવન

પ્રાકૃત્યન

મહારાજ સર પ્રતાપસિંહ ગાયકવાડે ૧૯૪૮ માં ભારતીય વિદ્યા ભવનને કહેવા અનુદાનને પરિણામે પ્રાચીન 'ગુજરાતી' સાહિત્યની જે પ્રદિષ્ટ કૃતિઓનું સંપાદન કરવામાં આવ્યું હતું, તેમાંથી આ પહેલાં ગ્રામજ ભટ્ટની 'સિંહાસનખત્રીસી' ની ૧૮ થી ૨૨ વાર્તા આજ ગ્રંથમાળામાં ૧૯૬૦ માં પ્રગટ કરવામાં આવી હતી. તે પછી 'સિંહાસનખત્રીસી' ની ૩૨ થી વાર્તા—'વેનાવપચીસી' ની પરચીસ કથાઓ—૧૯૬૨ માં પ્રગટ કરવામાં આવી.

સદગત સામરવર્ધે સામનારાયણ પાઠકના સામાન્ય સંપાદકત્વ નીચે ભારતીય વિદ્યા ભવને ગ્રામજ ગ્રંથાવલિના સંપાદનકાર્યની યોજના હાથ ધરેલી, તે અનુસાર શ્રીમતી હૈદિયબહેન મરચટે "નંદબત્રીસી" તથા ડૉ. રમેશ જાનીએ "કસ્તુર-નાંદની વારતા" અનુક્રમે સંપાદિત કરી છે અને એ ઉભય પ્રસ્તુત ગ્રંથદ્વારા પ્રકાશિત થાય છે.

સંપાદન માટે હસ્તપ્રતો મુલબ કરી આપી તેમનો ઉપયોગ કરવા દેવા બદલ અમે નીચેની સંસ્થાઓના અને તેમના સચાલકોના આભારી છીએ :

દુર્ભસ ગુજરાતી સભા, મુંબઈ; ભાગ્યરકર પ્રાચ્ય વિદ્યા સંશોધન મંદિર, પૂના; ગુજરાત વિદ્યા સભા, અમદાવાદ.

અહીં એ પણ ઉલ્લેખ કરવો જોઈએ કે ભવનના કૃલપતિ ડૉ. કનેથાલાવ મુનશીનો પ્રાચીન સાહિત્યોદ્ધાર અને સંશોધનમાં જે ઊંચા ને સતત રસ રહ્યો છે, તેણે ગ્રામજ ગ્રંથાવલિની યોજનાના પ્રધાન પ્રેરક ને ચોક્ક બળ તરીકે કામ કર્યું છે.

ગ્રંથાવલિના આગામી ગ્રંથો 'સુગ્રબલોતરી' અને 'ચંદ્રચંદ્રાવતી' ની વાર્તાઓ યથાવકાથ પ્રગટ કરવાની યોજના છે.

અનુક્રમ

૧.	પ્રાસ્તાવિક	.	.	.	૬
૨	નંદબત્રીસી (મૂળપાઠ)				૧- ૩૬
૩.	કસ્તુરચંદની વારતા (મૂળપાઠ)	.	.		૧- ૭૪
૪.	પાઠાતરો (બ ને વારતાઓના)	.	...		૭૫-૧૬૫
૫.	શબ્દસૂચિ (નંદબત્રીસી)		.		૧૬૬-૧૬૮
૬.	શબ્દસૂચિ (કસ્તુરચંદની વારતા)	.	...		૧૬૯-૨૦૦

પ્રાસ્તાવિક

૧. નંદખત્રીસી

સંપાદનકાર્ય માટે ઉપયોગમાં લેવાયેલી હસ્તપ્રતો

‘નંદખત્રીસી’ની શ્રી. કે. કા. શાસ્ત્રીએ ‘હસ્તલિખિત પુસ્તકોની યાદી’માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે નીચે મુજબ પ્રતો મળે છે :

- દ. ૧૧૪, ૧૯૪ ક (ઉ. સાં. ૧૮૬૨ લગ.), ૨૩૧ (નૂ.), ૨૫૯ (ઉ. સાં. ૧૮૯૮), ૩૨૩ (નૂ.), ૬૯૭ (લીથો), ૭૬૬ (ઉ. સાં. ૧૮૬૭), ૭૬૭ ઝ (ઉ. સાં. ૧૮૬૧ લગ.), ૮૦૫ (ઉ. સાં. ૧૭૯૬; શામળના સમયની ગુમાન બારોટ્ટે કરેલી નકલ), ૮૦૬ (ઉ. સાં. ૧૮૯૨), ૧૦૩૯ ક (ઉ. સાં. ૧૮૨૩).
- ખા. ૬૨ ક (ઉ. સાં. ૧૮૩૮ નૂ.), ૭૨ ક (ઉ. સાં. ૧૮૯૮), ૮૩ ક (ઉ. સાં. ૧૮૦૧), ૧૧૯ ક (ઉ. સાં. ૧૮૩૬), ૧૪૨ જ (નૂ.), ૨૨૦ ક (આદિ નૂ.), ૩૭૩ ગ (ઉ. સાં. ૧૮૮૦).
- ઙા. ૬-૮ (ઉ. સાં. ૧૮૯૩), ૮-૭ (ઉ. સાં. ૧૮૭૧), ૮-૯;
- ઘ. ૮૬૩ (ઉ. સાં. ૧૮૦૬);
- ઙ. ૧૩૨ (લીથો), ૧૬૭ ક (ઉ. સાં. ૧૮૮૧).

આમ અનેક પ્રતોનો ઉલ્લેખ હોવા છતાં તેમાંની ઘણી નૂટક છે અને તેથી તેવી નૂટક પ્રતોને સંપાદનકાર્ય માટે ઉપયોગમાં લીધી નથી. જે પ્રતો અખંડિત છે તે મેળવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. તેમાંથી કેટલીક જે આ કાર્ય માટે ઉપયોગમાં લીધેલી છે તે પ્રતોનું વર્ણન નીચે મુજબ છે.

ક. સંપાદનકાર્યમાં ક નામે ઓળખાવેલી પ્રતિ તે સૌથી જૂની છે. શાસ્ત્રીજીની યાદી પ્રમાણે આ પ્રત નં. ૬૮૦૫ છે. તે ગુજરાત વિદ્યાસભાના હસ્તપ્રત-સંગ્રહમાંની છે. તેને મુખ્ય પ્રત તરીકે સ્વીકારવાનું કારણ તે એ છે કે આ પ્રત સ. ૧૭૯૬ના અરસામાં શામળના જ સમયમાં થઈ ગયેલ ગુમાન બારોટ્ટના હાથની લખાયેલી છે. ગુમાન બારોટ્ટનો ચોપડો જે ગુ. વ. સો. પાસે છે તે મુજબ મંગાવી ચકાવ તેમ ન હોવાથી તેની નકલ શ્રી. કે. કા. શાસ્ત્રી દ્વારા કરાવી છે. આ ક. પ્રત બીજી બધી પ્રતો કરતાં કેટલીક વખત ઘણી જુદી પડે છે. વળી પાછળથી લગભગ ૪૦૦ કડી પછી ક. પ્રત કરતાં ખ. ગ. ઘ. જ. અને ચ-પ્રતમાં ઘણે દેકાણે અનેક નવી કડીઓ દેખાય છે, જે પાછળથી ઉમેરાઈ હશે તેમ જરૂર માની થકીએ.

આ પ્રતમાં આપણને ઘણી વિશિષ્ટતા જોવા મળે છે જે તે નમયે બોલાતી
માયા અને લેખનપદ્ધતિને કાપ્પે હશે જેમાંની કેટલીક વિશિષ્ટતા નીચે મુજબ છે

- ૧ 'મ' ની જગ્યાએ 'પ' નો ઉપયોગ દા ત "પરી વાતમાં શ્રીના પાર,"
"પ્રતાપ દેવાડે તે તો પીર."
- ૨ 'સ' ની જગ્યાએ 'પ' નો ઉપયોગ દા ત "પુધાવન ને ધાંનુ વંન,"
"પરી તે જે ગુમાં પડે"
- ૩ 'જ' ની જગ્યાએ 'લ' નો ઉપયોગ દા ત "કુલને લોભે ચુકીઓ,
"મુજ આગવ અના નહી પારે"
- ૪ 'શ' ની જગ્યાએ 'ન' નો ઉપયોગ દા ત "ગમાયુ લાગો નહ"
- ૫ 'છ' ની જગ્યાએ 'પ' (ખ) નો ઉપયોગ દા ત "નીચ પાત્ર ખેદાનુચીશ"
- ૬ ભૂતકૃદતવગેરેમાં 'ય' કારનો અભાવ દા ત "હતા તે મનમાં નવ નમી,"
"લાગુ તમ ઘેર"
- ૭ કેટલીક વાર કોમળ અનુસ્વાનો લોપ દા ત 'હુ' ની જગ્યાએ 'હુ'
'છુ' ની જગ્યાએ 'છુ'
- ૮ કેટલીક વાર તીવ્ર અનુસ્વારનો લોપ દા ત 'કુલ' ની જગ્યાએ 'કુલ'
- ૯ અનુનાસિક વ્યંજન પૂર્વેનો સ્વર સાનુ-વાર દા ત 'કમ' ની જગ્યાએ
'કમ,' 'જમ' ની જગ્યાએ 'જમ'
- ૧૦ 'ઈ' પહેલાં 'હ' કારનો પ્રમેય—જે આ ક પ્રતની ખ્યાન વિશિષ્ટતા છે
દા ત. 'ઈશ્વર' ની જગ્યાએ 'હીશ્વર', 'જેઈ' ની જગ્યાએ
'જેડી,' 'કઈ' ની જગ્યાએ 'કાહી'

ઉપર બતાવી છે તેવી વિશિષ્ટતા અથવા તેવા પ્રમેય કેટલીક વાર અન્ય પ્રતમાં
પણ મળ્યા છે છતાં હકારનો પ્રમેય તે તો ફક્ત ક ની જ વિશિષ્ટતા છે

ખ આ પ્રત ગુ વ સો ની નં ૭૬૭ છે આ પ્રતમાં કામાવતીની વાર્તા, પૃષ્ઠ
૧ થી ૯૪ સુધી નંબરત્રીસીની વાર્તા પૃષ્ઠ ૯૭ થી ૧૪૫ (૧ થી ૪૮) સુધી અને
૫૬માવતીની વાર્તા અધૂરી છે આ પ્રતની આ ત્રણે વાર્તાઓ એક જ વ્યક્તિના
હાથે લખાઈ હોય તેમ ઇસ્તાસરે જોતાં લાગે છે કામાવતીની વાર્તા ઉત્તરાર્ધની સાલ
૧૮૬૧ આપી છે નંબરત્રીસી ક્યારેઉતારી તે લખ્યુ નથી પણ તે પણ એ જ અરસામાં
લખાઈ હશે એમ માની શકાય. આ પ્રત ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને સરસ રીતે ગુજરાતી
લિપિમાં લખેલી છે આ પ્રતમાં ઘણી જગ્યાએ 'ઉ' ની જગ્યાએ 'ઝ' લખેલો છે.

શ્રી. કાલેલકર આપણી લિપિમાં જે ફેરફાર કરવા ઇચ્છે છે તેમાંના એક આ પ્રતમાં મળે છે. અવબત્ત 'ઈ' ની જગ્યાએ 'ઓ' નથી.

ગ. આ પ્રત ગુ. વ. સો. ની નં. ૮૦૬ છે. તે સં. ૧૮૯૨ માં લખાયેલી છે. આ પ્રતમાં શરુઆતમાં નરસિંહ મહેતાનાં પદો છે. ત્યાર પછી 'નંદબત્રીસી' ની વાર્તા છે. આ વાર્તાનાં ૭૨ પાનાં પછી વળી પાછાં લગભગ ૯૨ પાનાંમાં નરસિંહ મહેતાનાં કાવ્યો ચાતુરી, હુંડી તેમજ અન્ય પદો આવે છે. અને પછી અધૂરી રહેલી 'નંદબત્રીસી' આગળ લખી સંપૂર્ણ કરી છે. તે પછી પણ નરસિંહનાં પદો, કૃષ્ણદાસનાં પદ, મીરાંનાં પદ વગેરે આવે છે. વળી આ પ્રત ખ. જેટલી શુદ્ધ ને સ્પષ્ટ નથી. તેમાં ક અને ખ પ્રતો કરતાં જોડણી અને શબ્દમાં ઘણો ફેર છે.

ઘ. આ પ્રત ગુ. વ. સો. ની નં. ૮૬૨ છે. તે સં. ૧૮૬૨ માં લખાયેલી છે. આ પ્રતમાં નાકરનું ઓખાલરણ, કહાનની ચાતુરી, વજ્રઆની સીતાવેલ અને શામળની નંદબત્રીસી છે. 'નંદબત્રીસી' ની વાર્તાની ઘોડીક કડીઓ પાનાં ફાટી ગયાં હોવાથી મળતી નથી. એટલે અંશે તે તૂટક છે. ઘ. માં. ખ ગ. કે ઙ. ચ. પ્રત કરતાં ઘણાં ચરણો જુદાં છે. કાં તો ઘણાં ચરણો છેજ નહીં. બીજી બધી પ્રતો કરતાં આ પ્રત ઘણી વાર જુદી પડી જાય છે. છતાં કેટલીક વખત ક. પ્રતને મળતા પાછો પણ જ્યારે બીજી પ્રતમાં નથી મળતા ત્યારે આમાં મળી આવે છે.

ઙ આ પ્રત કાર્તિક ગુજરાતી સભા પાસે નંદબત્રીસીની જે પ્રતો છે તેમાંની એક અખંડિત પ્રત છે; તેનો નંબર ૭૨ છે. સં. ૧૮૯૮ માં લખાયેલી આ પ્રતમાં 'નંદબત્રીસી' ઉપરાંત રમુછોડ વગેરેનાં ઘોડાં પદ અને વલ્લભનો શત્રુગારનો ગરબો વગેરે છે. આમાંના અક્ષરો ખરાબ છે. વળી તે દેવનાગરી લિપિમાં લખાયા છે. આ પ્રતમાં ખ. અને ગ બંને પ્રતનાં બધાં ચરણો ભેળસેળ થઈને આવે છે. તેથી મુખ્ય પ્રત કરતાં તેમાં ખંડિતઓ ઘણી વધારે છે.

ચ. આ પ્રત ગુ. વ. સો. ની નં. ૨૫૮ છે. આ પ્રત પણ ૧૮૯૮ માં લખાયેલી છે. આ પ્રતમાંના અક્ષરો સારા નથી. પણ તે લખાઈ છે તો ગુજરાતી લિપિમાંજ. તેમાં ફક્ત 'નંદબત્રીસી' ની વાર્તાજ છે આ પ્રતમાં ખ. ગ. કે ઘ. કરતાં ઘણાં ચરણોમાં ફેર છે. આ પ્રતમાં 'સ' અને 'શ' બંનેની જગ્યાએ 'શ' જ લખેલો છે. એટલે કયાં 'સ' ગણવો ને કયાં 'શ' ગણવો તેનો આધાર વાચક પર રહે છે.

૨. ઈસ્તુરચંદની વારતા

સંપાદનકાર્ય માટે ઉપયોગમાં લેવાયેલી હસ્તપ્રતો

ક. મુખ્ય પ્રત તરીકે સ્વીકારેલી ફાર્સિ ગુજરાતી સંખ્યાની આ પ્રતના વર્ણન માટે જુઓ ભવન નરકથી પ્રકાશિત “સિદ્ધાસનમત્રીસી” (વાર્તા ૧૮ થી ૨૩)માં “ક” પ્રતનું વર્ણન.

ખ. ‘ગુજરાત વિદ્યા સભા’ની હસ્તલિખિત પ્રત. ક્રમાંક ૧૦૩.

આરંભ } વાચનામાં નોંધા છે.
અંત }

પત્રસંખ્યા : ૪૬. હસ્તપ્રત : છૂટા પાનાં (પાછળથી બંધાયેલાં).

પ્રત અક્ષત છે, તૂટક નથી. પાનાં ફાટેલાં નથી.

લખાવટ : સુંદર. એકપાસા મરોડવાળા અક્ષરો.

પ્રત્યેક નવા પાનાનો સંખ્યાંક જમણી બાજુના ડાંસિયામાં લખ્યો છે. લલિયાએ કથાનું નામ નંબરની ઉપર ટૂંકાક્ષરમાં લખ્યું છે : ઉદાહરણરૂપે :

કસ્તુર ॥ ૨૮ ॥

લેખનની વિચિષ્ટતા : ચર્ણ, યર્ણ (પૃ. ૧); કર્ણ; રીત્ય (પૃ. ૧૫), ભાત્ય; મુન્ય, મહિપત્ય; પરપાંત, કહુ (‘કહુ’ ને બદલે) — ‘કહુ કરીને કોણ’ (પૃ. ૨). કેહેવાણી (પૃ. ૩); માંનવ્ય — (‘માનવી’) “નીરમલ સહુ માંનવ્યનાં મંનના” (પૃ. ૩); બોહો — (‘બહુ’), (પૃ. : ૭) ‘નવ્ય’ (પૃ. ૧૪); ‘કોટય’ (પૃ. ૧૫). માહાચે (પૃ. ૭); જાંમ, માં, (પૃ. ૧૮), કાંમ્યની (પૃ. ૧૭). અમો (પૃ. ૧૭); હાથીયો. (પૃ. ૧૭); જાતય (પૃ. ૧૮); ‘હેય’ (દિવસ — દેહરુ). — “માંનની ગઈ હેય વિષે” (પૃ. ૨૨); પરભાતે — (પૃ. ૨૨); તેહેનુ — (પૃ. ૨૨); બેહેન — (પૃ. ૨૩); સકે નહીં (પૃ. ૨૩), નીસવાસ — (પૃ. ૨૩); નવ્ય (‘નહીંના અર્થમાં’) (પૃ. ૨૪); રોટા — (‘રોટલા’) (પૃ. ૧૫); ભાંમ્યની — (પૃ. ૧૭); માંસ — (પૃ. ૨૩); મોહોગે (‘મોઘે’) (પૃ. ૧૪); વાંહાણ, વસ્તો, (‘વહાણ, વસ્તુ’); “ભારે વાંહાણમાં વસ્તો ભરી.” (પૃ. ૨૪); ખાચે — પીચે (‘અજાણ્ય’) — “ખાચે પીચે મેડી માલીચે.” (પૃ. ૨૪). પ્રાણ — (પૃ. ૨૫); સુંદરી (‘સુંદરી’) (પૃ. ૨૫); નરનારનુ (‘નું.’) (પૃ. ૨૬); જુહનુ (‘નું’) (પૃ. ૨૮); દીકુ (પૃ. ૨૮); વોશવપત્ય (પૃ. ૩૦).

કચક (=કક) પૃ ૩૩ મુન્ન૪ (=મન્નક) પૃ ૩૩, પેન્મલિ પૃ ૩૪.
 કાન્ન= (કાન્) પૃ ૩૪ કીધુ= (=ધુ) પૃ ૩૬. કેન્= (ન્) પૃ ૩૪.
 પાપપાત્રીનુ= (=નુ) પૃ ૩૫ ભોન્ન (=ભોન્ન) પૃ ૩૭ જથો (=જથો)—
 પૃ ૩૭ આપ્યા છુ (=છુ) પૃ ૩૭ કાલાથી (=કલાથી) પૃ ૩૮ તે તુ= (તે તો)
 પૃ ૪૦ નમ= (નમ) પૃ ૪૦ ઝાવીયુ (=કલાવીઈ) ૪૨ જન્ન= (જન્ન) પૃ ૪૪.
 કલાસુ= (કલાસુ) ૪૭

૪ પ્રત ગુજરાત વિદ્યાલયની કમીક ૬૬૫

આરભ } વાચનામા નોંધા છે
 નન }

પત્રસંખ્યા ૩૮ પત્ર પૂરા પાછળથી બધાવેલા પ્રત અમત છે, તૂટક
 નથી પાના કાઢેલા નથી પાનાની ડોઢ ઘનાઈ ગયેલી કાલ ધીમે ધીમે ખવાતા
 જાય એવો ભવ.

લખાવટ નામાન્ય અમરેનો મલોડ વળે વળે કથક બાડી જાય છે છેલ્લા
 કેટલાક પૃષ્ઠો પર (મનજ હવકા હોવાથી?) બન્ને બાજુ અમર ટૂટી નીકળ્યા
 છે છતાં થોડીક મહેનતે બન્ને બાજુનો વાચી શકાય છે

લખ્યા સ્ત્રાવ નવન ૧૮૭૬ 'માહગતર વદી ૯ ભુનુવાનરે.'

લેખનની વિશિષ્ટતા વિપિ અર્વાચીન ગુજરાતી વિપિને ઘણી મળતી છે
 શિરેરેખા એક છેડેથી બીજે છેડે પહોંચી જાય છે ઉ ત. 'ક' (કનહી) કોઈ વાગ 'ક'
 પસુ ખગે. 'ખ' (સ નડી) પરતુ 'અ'ને માટે ત્રસુ-પાખિયે 'અ' વાપરવામા
 આવ્યો છે 'જ'ને માટે પસુ દેવનાગરી 'જ'નો ઉપયોગ કરવામા આવ્યો છે
 પત્રનખ્યાક કથા લખવામા આવ્યો નથી ચોપય આકારમા (બી લખાવટ)
 સ્લોકક પસ નથી

શબ્દો પ્રતમાન, લાએક લખાસુ, કંઈવાનમા, નમુ ૭ જથો સોનાગ,
 પ્રાકરમ, વાણીઓ, પંમણી, ચુસુ, લખ-સુ (=લખસો) ઘેલેર, અપગ-પાર
 (=અપરપાર), સી કગીએ પેલેર? (=શી કગીએ પેર?), સરીર, સેદ-સેદાણી, વીમાન
 હોદ્ર તહુ (=વિમાન હોદ્ર તહુ), કેહે (=કહે), આણી ઘડી ખેમકુતજ, ખાએ
 (ખાઈ), ઘઆ (=ઘણા), ઝગ (=કાક), પેલરમા (પિયરમા), સોલે (=ચોલે), બઈ
 (=ખાઈ), મીઆનુઆ (=શિયાળવા), કુઅરી (=કુવરી), ગ્રાબ (-ગ બ, ગભી), તુ
 (=તુ), આણામા (=આન મા) ઘડ (=ઘણુ) તહુ મે મ દેસો ખોડ (=મા).

૫ પ્રત. ગુ વિ. સભા કચક ૫૫૪

દામી બાજુના પૃષ્ઠ પર:

અમદાવાદ મેટ્રીવ વાઈબ્રેરી
ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીએ સ્થાપી.
સને : ૧૯૪૯
સંવત : ૧૯૦૫

દામી બાજુના પૃષ્ઠ પર:

વાત વસ્તુતાનિ० વ૦ સામઠ કૃત્ય

આદિ: વાર્તા ૨૩ મી. પુતળી સંકટરસા. શ્રી ગણેશાય નમઃ અથ વારતા
કસ્તરચંદની અથવા ભદ્રાની લખી છે. (વાચનામાં નોંધ્યું છે.)

અંત : વાચનામાં નોંધ્યો છે.

પ્રતવર્ણન: પાનાં નોટબુકની માફક લખાયેલાં અને બાંધેલાં છે. પાંચ પોથીનાં
પત્રોની માફક બે બાજુનાં પૃષ્ઠો મળીને એક જ પાનું ગણવામાં આવ્યું છે. સંખ્યાક
દામી બાજુએ લખવામાં આવ્યો છે. એમ કુલ ૪૨૩ પત્રો છે. આજની ગણતરીએ
દૃલ પૃષ્ઠો આમ ૮૫ થાય.

૪૨ માં પૃષ્ઠ પર (અંતભાગમાં): કાલીદાસ કવીરે કહ્યું સંસકતમાંલિ
સુજાંસુ। કવી સાંમલ કોલોડે કહ્યું પ્રાકત માંલ પુરાંસુ।

લેખનની વિશિષ્ટતા: રીત્તે (પૃ. ૧). છેથપત્ત (પૃ. ૧). ગુન્ધ, મુન્ધ (પૃ. ૧).
જાલે (પૃ. ૧). ગવા સર્માન્ધ (પૃ. ૩). સાંમલ (પૃ. ૪). કુઅર (પૃ. ૬). કોય
(=કોઈ) (પૃ. ૫) કસ્તર (પૃ. ૯). કયાંલાં (પૃ. ૧૨). જાંલાં (પૃ. ૧૩). પરભાત્ય
(પૃ. ૧૫). હલુઆ. (=હલવા) (પૃ. ૧૬). ગાવે (=ગાઓ) પૃ. ૧૬. તાલ્લરે
(=ત્યારે) પૃ. ૧૯. આવાં (=આવ્યાં) પૃ. ૨૧. નવ્ધ (=નવ, નહીં) પૃ. ૨૨. સુ
કેલેસો (=સુકલેસો?) (પૃ. ૨૫); ચડુ (=ચડ્યું) પૃ. ૨૬. વર્નાન (પૃ. ૩૩); કલુ
(=કહ્યું) પૃ. ૩૫. પૃ. ૩૭. વપરીત (વિપરીત) પૃ. ૩૮. નાથ (=ન્યાય) પૃ. ૩૯.
સુપીઆં (=સોંપ્યા) પૃ. ૪૧. સોતાવગતા (=શ્રોતાવકતા) (પૃ. ૪૩).

ચ. પ્રત. ગુ. વિ. સજ્જાની પ્રત. છાપેલી. ક્રમાંક ૫૦૫.

ભદ્રાની વારતા

—૦.—

દોહોરાચોપાઈછપાથી શામવક્ત્રીની

કીધી

આ પ્રાંતના લોકોને વાગ્તે

લગુભાઈ અમીચંદિ ચોતાના છપખાના

માં છાપી

અમદાવાદ

મને ૧૮૫૯ સવત ૧૯૧૫

છાપખાનાનું ઠેકાણું અમદાવાદ મધેરા

અપરમાંઆકાસિકના કુવાની પોળ પાસે

લગુભાઈ અમીચંદનું છાપખાનું

પ્રતવર્ણન કુલ પૃષ્ઠાખ્યા ૮૧

કુલ શ્લોક ૮૮૬ ગુજરાતી લિપિમાં લખ્યું હોવા છતાં સળંગ શિરોરેખા છાપવામાં આવી છે આ પ્રત શીલાપ્રેસમાં છપાવેલી છે શબ્દો વચ્ચે જગ્યા રાખ્યા સિવાય લખાણ છપાવેલું છે, મૂળ હસ્તપ્રત જે પ્રમાણે હશે તે પ્રમાણે જ શબ્દો કે વાક્યરચનાઓમાં સુધારાવધારા કે પાઠાન્તરો વગેરે નોંધવામાં આવ્યું છે પ્રસ્તાવના નથી સપાદકનું નામ નથી માત્ર મુદ્રણાલયનું નામ મુખપૃષ્ઠ પર છાપવામાં આવ્યું છે વચ્ચેના ૯ થી ૧૨ પૃષ્ઠા તથા ૩૩ થી ૪૦ છપાયા વગરના કોરા છે

લેખનરીતિ નુંન (=નૂન પૃ ૧), ભુતભવીસવરતમાન (પૃ ૧), જોતીંગ (પૃ ૧), રામ (=રાય પૃ ૩) અવનીપત (=અવનિપતિ પૃ ૩) વાહાણ (પૃ ૭) બુધ્ય (પૃ ૭) પ્રાણીપ્રત્ય (=પ્રણિપાત) પૃ ૮, આવા (=આવ્યા પૃ ૮) પાણી (પૃ ૧૩) કોમ (=કોઈ પૃ ૧૭) જોહેને (પૃ ૧૭) માહારાજન (પૃ ૨૧) તન (=જા) ચેઆ (=ચેયા પૃ ૪૧) આલ્ય (=આવ પૃ ૪૭) વગેરે

આ પ્રત ચિલાપ્રત છે. એને હસ્તપ્રતનું સ્થાન ન આપી શકાય. પરંતુ ઉપર્યુક્ત કેટલાક શબ્દોને કારણે રાંપાદકે મૂળની જેમ જ પ્રત છપાવી લાગે છે—ખાસ કરીને અનુસ્વરિત કે વશ્વતિવાળા શબ્દોને કારણે.

છ. પ્રત. ગુ. વિ. સભા ક્રમાંક ૪૬૪.

હસ્તપ્રત અત્યંત તૂટક લાલનમાં છે. એનાં શક્યમાનનાં પાનાં આડધાંપડધાં તૂટી ગયેલાં, કાળાં પડી ગયેલાં અને કોઈ કોઈ સ્થળે વાંચવાં અત્યંત મુશ્કેલ થઈ પડે એવાં છે. વચમાં થયેલ ઘણાં પુષ્કોની એ સ્થિતિ છે.

પહેલાં નવ પત્રો અત્યંત બરડા અને કેટલાંક તો ટુકડે ટુકડા થઈ ગયેલાં છે. બાકીના પ્રમાણમાં ઠીક.

કુલ પત્રો : ૫૨. (૫૧૩). (૫૧ પૂરાં અને ૫૨ મું એક બાજુનું).

લેખનરીતિ : આંભીયો : જન (પૃ. ૧૦); ધૌમત્ય (પૃ. ૧૯). ભરુ (=ભરુ પૃ. ૧૫) પ્રીતે (=પ્રીતે). ચાલો પાંન (પૃ. ૧૯). કર્યાહાં (=કર્યા પૃ. ૨૧). અચરત (પૃ. ૨૪). ચેહેન (પૃ. ૨૫). કાંમની (પૃ. ૨૬). બાપુ (=બપુ પૃ. ૩૨). પરત્વસ (પૃ. ૩૨). સુદરી. (પૃ. ૩૪). ગુણકાપણ (પૃ. ૩૫). અમકરતાં (=એમ કરતાં) જાણતા (પૃ. ૪૦). મુકો (=મૂકયો) (પૃ. ૪૨). તાંલા (પૃ. ૪૬) સાંહાંમુ (પૃ. ૪૩). ઉવડાં (પૃ. ૪૪). ગુણકા (પૃ. ૪૩). જોગણી (પૃ. ૪૯); (=કારણ કસુ (=કારણ કશ) (પૃ. ૪૯); પરધાન (પૃ. ૫૦); દરસાન (પૃ. ૫૧).

નંદબત્રીસી

ચાપે

શ્રી શુભપતને નામુ શીશ	આરાધુ હિમાયાપત ઇશ	
શ્રી સારદા રુ કર ભેડ	પુરો માત માહારા મન કૈડ	૧
શ્રી ધીગડમલ મોટો દેવ	સૂરનાયક આઘે સુ સેવ	
બટુકનાથ મોટો માહારાજ	જેહ પ્રતાપ ધડી રેહે લાજ	૨
નાધારાની વાહારે ચે	વીકટ કામમા આવી અટે	
તેહની કુરુણા છે અત ઘણી	કટુ કથા નંદબત્રીસી તણી	૩
આઘ શક્તી તણે પરતાપ	અધીક વર દે આપોઆપ	
પ્રામણુ ભાટ ચારણુ જે વરણુ	કવીજન કેરા વહુ ચરણુ	૪
પ્રબધ આહતુરી સૂબલીલાસ	કર ભેડી કવી કેહે સામલદાસ	૫

હુલે

પશ્ચીમ દશ નંદનનગર	નંદસેન રાજન	
રાજભાર અધીકા રખે	વૈરાચન પરધાન	૬
તે ગળ ઘણુ સાધવી	ભોજ સમો દાતાર	
કૈક સમાને રૂપ છે	અરજણનો અવતાર	૭
કામશાહાસ જાણે ઘણુ	ચતુરશીરોમણી હોયે	
હોસ રાગ નાટક વીખે	નહી સમોવડ કાયે	૮
મહાભક્ત મહારાજનો	કામ સમાને રૂપ	
અવીઘા એકે નહી	સીલ સમા તા બુપ	૯
મગરપચારી મલપતો	તેહમા ઇશ્વરુ તેજ	
દાનદાયક લાયક જાનો	હરીહર ઉપર હેજ	૧૦
પ્રતાપવત પરધાન છે	જે રાજ તણે સીર ભાર	
વરણુ અષ્ટાદશ સર્વ છે	દક્ષ ઘણા દાતાર	૧૧
નગર અતી રલીઆમણુ	જાણે ઉદયો ભાણુ	
પડીત આઘ પરજા સહુ	સકલ લોક સુખાણુ	૧૨

ધેર ધેર મંડપ દ્રાક્ષનાં	વારુ એલચીવંન	
પાંન ફૂલ વંન વાડીયાં	અનેક શોભા યે અંન	૧૩
કમલ ખીલાં સરોવર વીખે	બોલે ચાતુક મોર	
શરૂયા શબ્દ સોહાંમણા	મેનાં હંસ ચક્રાર	૧૪
સંમરાજ સરીખડુ	કાહોને નવ ગંભે કાચે	
આનંદઉછવ અની ઘણો	ધેર ધેર મંગલ હોય	૧૫

ચોપૈ

એકે સમે પોતે રાજનં	મહીપતીએ વીચારુ મન	
તેહ સમે ગઈ છે મધરાત	આલોચ કરે છે રુદધા સાધ	૧૬
બાધા ગાંમની ચરચા જોવુ	માહારા મંનનો સંદેહે ખોઉ	
નેક બદી કેહવી બોલાયે	ન્યા અન્યા કેહેવો તોલાયે	૧૭
જોવુ પરજ સૂખી કે દુખી	મુણુ વાન જોવુ બદુમુખી	
જોવાકાણુ થયો તયાર	બીડા અંગ કવચ હથીઆર	૧૮
ખાંડુ ખેડુ કરમાં ધરી	ચાલો રાજ વેગે કરી	
આપ એકલો પંથે પસો	ગદમદ જોઈને તે વલો	૧૯
ચઉડુ ચાવડી જોયો ચોક	જોયાં ઘડ મેડી ને ગોખ	
મેહલો કૂંચી શેરી પોલ	જોઈ હાટ દુકાંની ઓલ	૨૦
જોયાં બ્યાપારીનાં હાટ	જોઈ દરે દીશ વર વાટ	
જોયુ ગાંમ પછે આબ્યો ખાર	દીડુ સરોવર મુધ વાર	૨૧
તે વેલાં એક ધાળી ખૂવે	તેહને રાજા દ્રષ્ટે જુગે	
કરે વીચાર નગરનો ધણી	આ વેલા કૂણુ ધાયા તણી	૨૨
ભુત પ્રેત કે વંતર હસે	બોલાવતાં અલોપજ થરયે	
શને શને તે પાસે ગયો	એટલે ધાળી ધાતો રહો	૨૩
સંઘાતે બોલા બે બણા	ભય લાગા મન માંહે ધણા	
‘કૂણુ’ કહી દીધો સદ	માહોમાહોમાં લાગો વાદ	૨૪
રામયે જાંણુ ‘કે ધાળી મુયો	જીવ અવગતે ભુત હુયો	
ધાળીએ જાંણુ ‘કે આવો પ્રેત	કપટે કરે મુજ સાથે હેત	૨૫

કહેા

રાજા કેહે 'તુ કેાણુ છે રે	આ વેલાં આ દીસ	
જોલ સાચુ ઉતાવળા	નહી તો જોડુ શીસ	૨૬
ભુત લાગેા ખીટુ નહી	કાકાકણુ 'કાકાડુ ફર	
રાખસને રોહુ અમો	રે તુજને કરમુ ચૂર	૨૭
તારે પરીહટ જોડીયો	આંણી મનમાં તાપ	
'કેાહો લાગેા (?) ખીતો નથી	મૂ છે ભુતાંનો ખાપ'	૨૮
રાજા કેહે 'પરથમ કહુ	હુ તો માહારુ નાંમ	
પછે તુ તાહારુ કેહે	તો યાયે આપરણુ કાંમ	૨૯

છપે કવીત્ર

કરુ રંકને રાયે, રાયેને રંક કરીજે

માહારે વશ સદુ કેાયે, કેાયે વશ અમો ન રહીજે

અનમી એક અહ કાર, સાર વાત દલમા દાખુ

પુત્ર મીત્ર સદુ જન, અન વસ લેખે રાખુ

મારણુ પાલણુ માની અમો, પણુ પરદેહુ જીવ ધાલુ નહિ

લખ જીવથી નીકલુ રે, તે એકલો આવેા અહી ૩૦

ચાપે

પરીહટે વીચ રુ મન

'એ તો માહારો નંદરાજન

ચતુર્શીદિગમણુ એ છે રાયે

હુ પણુ એકની છુ પરજાયે ૩૧

એણે નામ સમસ્યા કહુ

લખણુ જોતામા મેં લહુ

હુ પણુ માહારી રાખુ મામ

કહુ પટ તરે માહારાં નામ' ૩૨

છપે

ધરે અંગ રાયે રંક, રંક રાજા ચો દીસે,

ચોલે શાહ સૂલતાન, માન પામે મન હીસે

એક વશાનો જન, ધરે કરુ લાખ વશાનો

જેહને જેહવુ કરમ, મરમ તેહને તેહ દશાનો

જેહે લાંકણુ જગતાં વીખે, અંગ સમારે તાહરુ

તેહને નીત અમે સંભારીયે રે, સમજ નામ તે માહારુ' ૩૩

ચાપૈ

માહિમાહિ એલખાયા બેહે
હરખ બેહુતા મનમાં થયો

મન તણો લાંગો સંદેહ
રાજની તે પાસે ગયો ૩૪

કોહો આ વેલા સૂ છે કાજ
નથી સાથી હાથી ઘોડલા

એકલા કંમ આવા માહારાજ
નથી લાથા પાયક જોડલા ૩૫

રૂપ અનુપ સકોમલ જાત
'સૂણુ પરીહટ' રાજ એમ કહે

કાલ અંધારી માજંમ રાત'
કદુ સંખેયે મનમાં લેહે ૩૬

નથયરયા જોવા આવીયો
મધ્યરાત્રે બેઠો તુ ધૂવે

માટે સાહે નથી લાવીયો
બીક મનમાં કોહીની નવજુયે ૩૭

તેહ વાત સંભલાવો મુને
કેહે પરીહટ 'સાંભલજો રાયે

તો સીરપાવો દેવુ હુ તુને.'
સમજીને લેજો મનમાંહે ૩૮

કદુ સમસ્યા તે મન ધરો

મુણી વાત ને પાછા ફરો ૩૯

છપૈ કવીન્દ્ર

લીયો લાંક લપેટ, ઠેક નહી રાંમ હિ આપણુ

હરણુ શીત તે કાંમ, નાંમ નહી પ્રતી રાવણુ

હણુ ફૂરવ જે વેર, પેર મંન જોય વીચારી

કાંમનીને મંન નેહે, દેહે ચોલાં જે નારી

એક દંતધાવંતનાં બે કરે રે, તેહને નાંમે નાંમમાં

તેહ સમારણુ કારણે, હુ ઉલો છુ કાંમમાં' ૪૦

ચાપૈ

'દાઢે ન સમારે શા માટ

અરધી રાત કમ આવ્યો છે ઘાટ

અચરત મુજને છે ઘણુ

રાતે (દાઢી) બીક તાહારે કોહો તણુ ૪૧

છપૈ કવીત્ર

‘દો લોયણુ ખટ ચરણુ, વરણુ તો શાંમશરીખો

ઘોર નાદ મુખ સાદ, વાદ પુરુખાંચે પરીખો

પુષ્પ પ્રેમલ નીશદીશ, શીર મોટું સખ (?) અંગપે

મુખ કમલ કે બત, ભાત અનેરી અંગપે

મૂઘડ નારીના સ્વેદનો, મોહ પ્રેમલ અતી અતી ઘણો

માટે આવો આ સમે, રે લો મુજને છે તેહ તણો.’ ૪૨

ચાપૈ

રાજ મનમાં રીઝો ઘણુ

પ્રેમ વચન સૂણુ પરીહટ તણુ

‘કોહો ભાઈ એહેવી તો નાર

મે તે નવ દીડી સંસાર’ ૪૩

જેહનો પ્રેમલ પટફલ પાસ

દેખી લમર ઉતરે આકાશ

એહેવી નાર રાણી કોહો તણી

સંભલવાની દંઘા ઘણી’ ૪૪

તેહ સંભલાયો માહારા વીર

હૈઉ તો નવ ખંચે ધીર’

કેહે પરીહટ ‘સાંભલ રે રાયે

માહારે મૂખ તો નહી કેહેવાયે’ ૪૫

સતીની નંદા ન ઠરુ દુ આપ

સી નંદે સીહત્યા પાપ

સમાસ્થા અખો દીણયે

એધાંણે ઓલખી લીણયે’ ૪૬

છપૈ કવીત્ર

વરણુ સહુથી રંક, અંક રાજથી ઝાઝો

બત શીરોમણી-શાંણુ, રાંણુ માંને જસ આઝો

તમને છતે તેહ, તેહ તમ નવ છત્યાયે

તેહે વચન તમને ન એણુ(?) રંછત હો રાયે

લોગી તમ સમરધ તણો, આલ અધિકાર અધીકે ઘણે

પારખતીક પ્રેમલ સમી, પદમની નારી ઘેર તેહ તણે’ ૪૭

ચાપૈ

આપ ઘરનાં આવે કાયે કામ તેહનું જેહ કેહેવાયે નાંમ

રાંધાં અંતને જે કેહેવાયે તેહનું નાંમ વીચારો રાયે’ ૪૮

એ બે મલી કર એક વીચાર મે કહી તે તેહની ધરનાર
 પંખી ભટ જોડેને જોર તે વાતને એક લો અઠાર ૪૬
 જોડેને આધારે રહે છે પ્રાંણ એત નાંમ રે ચતુરમુખાંણુ
 એ બે મલી કર એક જો પેર મે કહી તે સ્રી તેહને ઘેર ૫૦
 એતો રાત સરવે લહુ ધોળીયે વચન જો કહું
 તેહના મનને લીધો પાર કરો પરીહટને તે જુહાર ૫૧
 મન સમજો અસીના નામમાં પાછો ફરી આવો ગાંમમાં
 થયો મન રોમાંચીત અંગ તે રાંભા-શુ લાગો રંગ ૫૨
 જો નરને નારી-સ નેહ તેહ તણો તો પરવશ દેહ
 મોહો પાંખો મન આકુલ થયો રાજમોહોલમાં રાજ ગયો ૫૩
 નાવે નીક નવ સાવે અન્ન વૃદ્ધે વ્યાકુલ થયુ છે મન ૫૪

સંલોક

દર્શનાત્ હરતે ચિત્તં સ્પર્શનાત્ હરતે બલં
 સંભોગાત્ હરતે વીયં નારી પ્રત્યક્ષ રાક્ષસી ૫૫

આપે

મીત પરનારી સાથે થઈ કીરત તો આગલથી ગઈ
 કુલ તણી તો ગઈ છે લાજ ગયુ જો કરવુ ઘરકાજ ૫૬
 ઈજત આખરૂ તેહની ગઈ નાત મુરબદ તે શાની રહી
 પરીયાં સાતનુ નાંમ જ ગયુ મુખ શરીરનુ વેહતુ થયુ ૫૭
 પ્રાંત પરનારી-સૂ જોણે કરી રૂઠો દેવ તેહને તો હરી ૫૮

છપે

કાંન સળી તળ કરોડ, લાળ મુલ નજરે દેખી
 જોલી તળ હજાર, સાર શત પરજે પેખી
 નજર લઈ રસબસ, દસ મુલ તળ થે હોઈ
 આલીંધન તળ એક, છેક મુંબન ઘટ જોઈ

સ્ત્રીય ભાર પટંતરે, અમુલક કે દ્રાંમકી

ચાખી તળ ચીતથી ગઈ, નહી કોડીકા કાંમકી ૫૯

ચો પે

કાંન સૂણીનુ મુલ કરોડ	માટે રાજા મન લાગી હોડ	
દુખે પાપે વીતી જાંમની	વીચાર કરો જોવુ કાંમની	૬૦
આપ હૈડે રથો પરપંચ	શ્રી મલવાનો કીધા સંચ	
પ્રાતુસકાલ ઉઠો નંદરાયે	પુરી જોઠો સરવ સભાયે	૬૧
એટલે તાંહાં આવો પરધાંન	ભરી સભામાં દીધાં માંન	
કેહે રાજા 'કહુ તે કરો	કછ દેશ માંહે પરવરો	૬૨
લો કર ટંકા લખ કરોડ	લાવો ઘોડા રુડી જોડ	
સ્વરૂપ સેન સોઢાટો સાથ	દ્રાંમ અનરગલ રાખો હાથ	૬૩
ખીજી વાત ન કરસો વડી	ઉઠો સીધ કરો આ ધડી	
જો મુજને ઉપજવો સુખ	એહે વાતનુ નવ ધરસો દુખ'	૬૪
કેહે સાંમદ 'સાંભલ રે રાજ	સૂ ઘોડાનુ જરુરી કાજ	
રીકતા તીથી વૃધી વતીપાત	આજ જાતાં થાયે ઉતપાત	૬૫
કાલ પરમ અમો ચાલસૂ	રુડા ઘોડા આંણી આલસૂ'	
કેહે રાજા 'સાંભલ રે બ્રાત	માહારા મનની ન લહે વાત	૬૬
એહે વાતનો હુ કેડો લેવુ	ન કરે કામ તો ડંડજ દેવુ	
સભા મધ્ય જો જાયે વચન	તો હું શાંનો રાજન	૬૭
અવજોગ તે તો પરથમ મુને	તાર પછી તો જોઠે તુને	
હવડાં જાવુ ન કરે તહી	તો આજ થકી પરધાંન જ નહી	૬૮
ચાકર તે જે પાલે કોલ	માંણસ તે જે પાલે જોલ	
શ્રી તે જે પાલે પતીધરમ	પ્રાહ્મણ તે પાલે ખટ કરમ	૬૯
પવીત્ર જે પાલે આચાર	હરીજન તે જે ગાતા સાર	
શુદ્ર તે જે દીજપુજા કરે	ભાટ તે જે હુકારો ભરે	૭૦
ખત્રી તે જે રણમાં પડે	ગાયે પ્રાહ્મણ સ્ત્રીની વારે ચડે	
રાજા તે પરજન-પ્રતીપાલ	સતવાદી જે ન જોલે આલ	૭૧

વાળીક તે જે નહી આકરો
નહી તે જેઠેમાં હોયે નીર
નારી તે જે ચાલે નમી
પટેલ તે જે પ્રમાણે પંચ
માહારો વણર ખાસો છે તુ

કેડે પરધાન 'સાંભલ પુરપતિ
જે રાજા બોલા તે હા
જે પાસો પટો તે દાય
પંચ પ્રમાણ કરે તે ન્યાય
જે માટે મરે તે ધાય
ભુખો જે ગમે તે ખાય
અચાત્રે થયુ તે થાયે
જે પ્રથવી પાલે તે રાયે
માટે રાજા બોલા તે ખરુ
વચન પરધાન ચઠાવુ શીશ
સેન મોઢાડું પોતા તણુ
પરધાન ચાલી કછે ગયો
અરુણુ અસ્ત પડી તવ રાત
ખીજા કોહોને ન કહી વાંણુ

લોક

કામાતુરાણાં ન ભયં ન લલ્લ
ચિતાતુરાણાં ન સુખં ન નિદ્રા

ચોપે

કેા નર ને વણી કેા નાર
ગુણકાને શાની લાજ
લંગીને મન શાની નાત
અકરમીને તે ઉદમ કસૂ

ગાંમ તે જેહમાં હોયે કરો
પ્રતાપ દેખાડે તે તો ખીર ૭૨
વાત તે જે સદુને ગમી
જાંણુ પુરુષ તે જાંણુ સંચ ૭૩
જાં આ વેલા કંદુ છુ દુ'
રોસ ન ધર્યો રાજા રતિ
જે નીરધન બોલે તે ના ૭૪
જે બોલુ પાલે તે ચાહે
આચાર-ભૂષ્ટ તે તો અન્યાયે ૭૫
જે નાકે જડે તે રાહ
બેઠેકો જેહ ગમે તે ગાયે ૭૬
જોશડ જેહ ગમે તે પાયે
પાંન કરાવે તે તો માયે ૭૭
મુજથી તે કેમ જાયે પરુ'
ઉઠો તે વેલાં તે દીશ ૭૮
લીધુ ધન અનરગલ ધણુ
અધીપતીને મન ઉલટ થયો ૭૯
રાયે વીચારુ રુદ્યા સાથ
ચાલો આપ રુદેમાં જાંણુ ૮૦

હર્થાતુરાણાં ન ચ બંધુમિત્રં
કુધાતુરાણાં ન ભલં ન તેજઃ ૮૧

જારને મન તે રો વીચાર
આલસૂને તે શાનુ કાજ ૮૨
વસનીને તે શાની જાત
સૂળને મન તે સાંનુ હસૂ ૮૩

સંતોષીને શાંતુ દુખ	નીરધનને તે શાંતુ સુખ	
દાતાને મન તે શાંતુ ધન	સૂગને તે શાંતુ તન	૮૪
કરપીને તે ક્રોધ કસી	સતી સ્ત્રીને શાંતી હસી	
સ્ત્રી વીના તે શાંતો ભોગ	સુધ ચીત વીના શે યોગ	૮૫
મગણ થયા તારે સૂ માન	ખુધાવંતને શાંતુ જ્ઞાન	
દળદરીને હહાપણ કસૂ	પુત્ર નહી તે શાંતુ વસૂ	૮૬
પીતા પાખી તે શાંતો લાડ	પગલુ કં તેહેમા શો પાડ	
નાત નહી તે શાંતી રીત	હેન નહીં તે શાંતી પ્રીત	૮૭
શુપુ નહી તારે શાંતુ રુપ	પરજા પીડે તે શાંતો ભુપ	
વીચેક નહી તે શાંતી વીધાયે	ચાલે નહી તે શાંતો દાયે	૮૮
હર્ષ જાણે તે સો સસાર	ખર્ષે વાતમાહે શાંતો ખાર	
શીખી વાત તે શાંતી નથી	કુ કહે તે શાંતો કવી	૮૯
નર પાખી શાંતો નર	ખુરુણા(?) પાખી તે શાંતુ ઘર	
કરમ વીના શો ઉદમ જેહે	સ્ત્રી વીના તે શાંતો મેહે	૯૦
માટે જાને બધે નહી મન	નીરલેથી ચાલો રાજન	
દરબાર પરધાન તણો જેઠો	ગયો રાયે જેઠે એક ચોહોર	૯૧
વજ્રમેહેલ છે લોહોના બાર	તીહા આવી કીધા કરનો પ્રાહાર	
ધીર પ્રતીહારિ જાગીયો	મન માહે ધીવાને લાગીયો	૯૨
‘ફૂલ છે રે લાઈ માજમ રાત	જે હોયે તે આવ્યજે પરભાત	
ખોટી થાયે તે લાગે વાગ	નહી ઉઘાડુ માહારુ બાર’	૯૩
તે સમે ખોયો નદરાજ	મનમાહે ધરતો જ લાજ	
‘ઉઘાડ લાઈ, હ નદનરેસ	પરધાન ઘેર કરવો પરબેશ	૯૪
ઘણુ જરુર અધૂરુ કામ	માટે આવો છુ આ કામ	
તુ ઉઘાડી અરણે લાગ	વરદાન જેહે ગમે તે માગ’	૯૫

હુહો

તાહારે બોલો ચોલીયો	‘સાલલીયે રાજા ન	
બાર નહી ઉઘાડીયે	મે વસ્તુ તાહારુ મન	૯૬

આ વેલા તમ્કર નીમ્ન	ગમવા લાયે લગ	
માટે જાયો પાછા ફરી	ગખી પોતાનો લાગ	૯૭
પરધાન થો માહારો નહી	શી માથે સૂ કામ	
અગ્રી રાતે એડલા	તેહેનુ તે નૃ નામ	૯૮

આપે

રાજા કેહે 'સો મન ધા	શીશ્ર ધઈ તુ પાર ઘાડ	
૭૪મ ૭૪મ ગણુ છુ લાગ	તમ તમ તુ લગાટે છે વાગ	૯૯
હવડા વાત કેરુ કુ મેહેવ	નગર ચીરાવુ એ મેહેવ	
પરધાનના તો પ્રાણુ જ લવુ	ભારે ડડ દુખ તુજને દેવુ	૧૦૦
તારે તાહારુ મુ છે જોર	નગર વરે તે માહારો ચોર	
જો રુકુ ચીતવે ખાવ ન તણુ	તો ગખો નાન અમાજ ઘણ	૧૦૧
જો રાખે દોડોણી ને દુધ	તો આણે પેડામા બુધ	
તુ મનમા આણે છે જોડ	માહારે મન નથી ગઈ ખેદ	૧૦૨
મુરખ મીન પેરી નામ	વણસાડીમ ખાવ નનુ કામ	
મનમા ડાહાપજ હોયે આ	ઉધાડ સરને તાહારુ કાજ	૧૦૩

દહે

કહે પ્રતીહા 'રાજા સુણો	ખીહાવો નટી જલુ	
એક લાલચ ખીજો વનો	તેણે પરસન થાવુ	૧૦૪
નજા એક જેહેને કળજ	ખીજો તમ તે રાયે	
ત્રીજો રાજા ગરજ છે	ચોથો ચોરીયાલ કહેવાયે	૧૦૫
કુંડવ કાગ કાનથી	જેહેનુ મુલ નવ ટકા કોડ	
આપા હાથ પ્રતીહારને	એ અમુલખ જોડ	૧૦૬

આપે

દ્રવ દેખીને નારી ચલ	દ્રવ દેખી સુ લોભે ભલે	
દ્રવ દેખીને કરે બદ પ્રીત	દ્રવ દેખી ચાલે સદુ રીત	૧૦૭

દ્રવે લાલ ને દ્રવે હાંણુ
 દ્રવે જીવ જાથે ને રહે
 દ્રવે કાયર દ્રવે સૂર
 દ્રવે ચાર ને દ્રવે સાહા
 દ્રવે કરપી ને દ્રવે દાતાર
 દ્રવથી શત્રુ દ્રવથી મીત્ર
 કુંડલ જવ હીકું પ્રતીહાર
 ગયો મોહોલમાં તે રાજન
 જેહેવી રવીમંડલ ઉદોત
 હીકું પાંજરુ પોપટ તણુ
 તે હોડે માંડો છે પાટ
 હોડી જોડી છે કાંમની
 અંદ્રવદની મૃગનેણી વંક
 હંસગાંમની ગજગાંમની
 જેહેવી પુષ્પલતાની વેલ
 જેહેવી અંધક કેરી કલી
 જેહેવી રતનકમલ દીવડી

દ્રવે આસ આસંક ને આંણુ
 દ્રવે ઘેલાને ડાહો, કહે ૧૦૮
 દ્રવે મેલો ને દ્રવે નુર
 દ્રવે રંક ને દ્રવે રાયે ૧૦૯
 દ્રવે ઉગાર ને દ્રવે માર
 દ્રવ નીચ ને દ્રવ પવીચ ૧૧૦
 તવ તેણે ઉઘાડાં બાર
 હીકું જેહવુ દંદ્રાસંન ૧૧૧
 જેહેવી ચીંતામણી જ્યોત
 પંચરંગ પીણુ છે ઘણુ ૧૧૨
 રાગ ચાલો આવો વાટ
 નહી ભુતલ એકવી લાંમની ૧૧૩
 સીંહાકાર કટીનો લંક
 શરદની જેહેવી જાંમની ૧૧૪
 જેહેવી વાડી મધે કેલ
 જેહેવી વીહુત નલમાં ભલી ૧૧૫
 દ્વય વીધાતા હાથે ઘડી ૧૧૬

કહે.

અપલ નેન અંબુજ જસૂ
 કનક કલસ ઉર વીખે
 ફેલપત્ર પૃષ્ઠ સુભ
 શીવા પોત-કપોત સી
 નખ શીખ શોભા નીરખતાં
 વૃદ્ધે વેધ રાજ હતો
 પાખાણુ લોહ થકી અગન
 અનંગ વાધો બહુ અંગમાં

અત્રુવાકની જોડ
 નહી એકે માંહ ખોડ ૧૧૭
 ઉદર તો પોયણુ-પાંન
 આપીત ઉજલ વાંન ૧૧૮
 અત્રુસ અત્રુર સૂઝાંણુ
 વાણુ મોહોતું બાંણુ ૧૧૯
 અગન મહિ જમ અત
 થયો આકેલો તરત ૧૨૦

ધરમ કરમ સરવ વીસરુ	ધયુ કાંમવશ અંગ	
બીન્ન કાંઈ સૂઝે નહી	રામા સુ લાગો રંગ	૧૨૧
વીસરો ગુરુ વીસરો પ્રભુ	વીસરી લાજ દૂલ-નેમ	
વીસરાં ઘર પુર મેડીયાં	પ્રેમદા મુ લાગો પ્રેમ	૧૨૨
આવો નીકટ તે નીરખતાં	બયલીત કાંમ ધનધોર	
દ્રુપ ન ચુકે તે થકા	જેમ ચંદ્ર અંકાર	૧૨૩

ગ્રોપે

પોપટ પદમની બેઠાં જાહે	મોહોલે મહીપન આવો તાંહે	
સમજો પોપટ સમજી નાર	ચતુર મહીને કરો વીચાર	૧૨૪
આવતાં માંહે વરતુ છે મન	‘કાંમ-આકસો એ રાજન	
ઈશ્વર આપણી રાખે લાજ	તો સરે દૂલ કેરુ કાજ’	૧૨૫
પોપટ કહે ‘ન ધરશે ણીક	હ દેઈશ રાજને સીખ’	૧૨૬

કહે

કહે પોપટ ‘ભસે આવીયા	પ્રથવીપત ભુપાલ	
આનંદકંઠ નંદશયણ	પરજ તણા પ્રતીપાલ	૧૨૭
તમે તાત છે જગતના	પરધાન તમારો પુત્ર	
હ જાણુ છુ આવા તમે	નાહાલવા ને ધરમૂત્ર	૧૨૮
પુત્ર નહી ઘેર તમ-તણો	હાજર એહેની નાર	
તેહ છે તાહારે આસરે	તમ પુત્રીને દાર	૧૨૯
ખબર જોવી તમને ઘટે	એહ તમારાં તન	
પ્રજ પુત્ર તાહારાં સદુ	તુ મોટો રાજન	૧૩૦
બાઈ આવી બેસો બારણે	એ આપણા છે રાજ	
સાસરવાસો આપવો	આવ્યા છે તે કાજ	૧૩૧
આપણુ એહનાં છોકરાં	એહે આપણો તાત	
પીતા પાસ બેસો તમે	કહો મનડાની વાત’	૧૩૨

નારી બોલાં આંણી ધીર
હલુયા રહી બોલો આ દીશ
દુકમ સીર એહેનો લીંછ્યે
એ છે ધરમ તણો અવતાર
એ છે ચૌદ વીઘા ગુણ જાંણ
માહા ચતુર છે માટે સાંખસે
માટે છાંનો રહે રે બ્રાત
નીસાલગરણાં સરસતીને કશાં
હનુમાન આગલ શો ચેકડો
જાંણે ચૌદ તેહને સા ચાર
પુત્ર આગલે બીજી સી પ્રીત
શીવ આગલ બીજો શો દેવ
રામ આગલ બીજું સૂં નામ
માત આગલ બીજું સુ હેત
એહને વશ વરતે સદ્ લોક

‘સાંલલીયે સૂક માહારા વીર
ચક્કે નંદ રાજને રીસ ૧૩૩
પટે આપ ઉતર દીજ્યે
એ છે નોધારનો આધાર ૧૩૪
મોહોડે શાં કરીવાં વીખાંણ
મુરખ તો મારી નાંખસે ૧૩૫
ઝાઝી શાંને કરવી વાત
કંચન આગલ કેહેવાં કંસાં ૧૩૬
કરોડ આગલે શો એકડો
સત આધાર આગલ શો ભાર ૧૩૭
વેર આગલે બીજાં સાં ગીત
બ્રહ્મ આગલ બીજી સી એવ ૧૩૮
પુન્ય આગલે બીજું સૂ કાંમ
સ્વાટીક આગલ બીજું સૂ રવેત ૧૩૯
એ આગલ ડાહ્યાપણુ તે દેાકે.’ ૧૪૦

હુહો

તારે પોપટ બોલીયો
માખાપ આગલ છાજસે
સંતાન અધીક અંના કરે
એહેવુ જાંણી હુ કહુ

‘સાંલલ માહારી બેહેન
જહેવુ કરીમુ એહેન ૧૪૧
મન ન ધરે માખાપ
વેદ-પુરાણે છાપ ૧૪૨

ચોપૈ

જો વાડ થઈને ચીલડાં ગલે
જો ખડુ ખાતુ હોયે અંન
જો કંપતરુ ફેરી ખાયે
મા મારે પય પીતાં જાલ
રાજા થઈને છુટી લેયે
રામ જપતાં નરકે જસે

તો મોઘી વસ્ત કોહોને નવ મલે
તો જીવે નહીં એકે જન ૧૪૩
તો તેહનો ચોર કમ પેદા થાયે
જો સતવાદી બોલે આલ ૧૪૪
તો પરજા કોહો આગલ કેહે
તો કહુ તે કોહોનુ થસે ૧૪૫

બાપ કરે બેટી સૂ ભર
વાહાઁ થઈને આવે ધાટ
મેઢ વગ્ગતે પથર પટે
ધણીને વીખ દે ઘરની નાર
પુપહાઁ વલગે થઈ સાપ
અમૃત નાંણી આપણુ પીઁગે
કુકલ કરી ખાયે કાંન
અંદણુ જાગી ધરીયે અંગ આપ
મેટો નાંણી જઈએ કે મરણુ
ઘર દીવાન જો આડી ખાયે
ગ્લનાદો જો ચોરી કરે
ગરીબને દુખ દે કે લડ
જો નજા હુટી ને આપ
પોપટ પદમની વાતો કરે
ને ભયબીત થઈ આવીયો
એકે વાતે ન નૂંગા ધાટ
આન્વાગન ધણુ કીધા માન
જોયા સૂક 'સાભલ મુદરી
પેટની પુત્રી કરી થાપસે
પસલી લાવા આપણે ઘેર
ખાત તાત ને મુસાલ
એહે નોધારનો આધાર
બેગી બેહન ને તુ લાણેજ

હુલો

નારી મુખ સામુ કરી
'કદાચ કામાતુર હસે તો

એક વાતનો કૃષ્ણ પ્રીછે પાઁ
તેમાં કેહોની કરીયે આઁ '૧૪૬
તેહેનો વાંક કેહોને મીર ચટ
તેહ તણો કેણુ પ્રીછે પાર ૧૪૭
કૃષ્ણ જાલવે આવે આપ
વીખ ધાયે તોદોમ કેહોને દીઁગે ૧૪૮
કેહો આગલ જહી કરીયે જાણુ
અગની ધાયે તો પુગ્તુ પાપ ૧૪૯
ઘાત દે તો પામીને મરણુ
તેહેનુ દુખ તે કાહા કેહેવાયે ૧૫૦
તો લડાર કેલી પંદે ભરે
તો રાજા તેહેને દે ડડ ૧૫૧
તો રાજા પરજા બેદુના પાપ'
ગન્ત નદ રુદેમા ધરે ૧૫૨
કાઈ જ્ઞાન રુદેમા લાવીયો
પ્રથવીપત બેકો જહી પાટ ૧૫૩
હાજર કીધા ફોફલ પાન
બોલ તાત-સૂ હેતે કગી ૧૫૪
મનમાણુ અધીપત આપને
કરો સમર્થ રુડી પેર ૧૫૫
આપણુ ઉપર છે અધીકો વહાલ
એહેને સીર પ્રથવીનો ભાર ૧૫૬
તુજ ઉપર અદકુ છે હેજ' ૧૫૭

મૂક ન કીધી વાત
કરસે તાહારી ઘાત ૧૫૮

ચાપૈ

જેળંનનો જોડને હોયે મદ • ખીજે કાંમ આકુલ તો અંધ
ત્રીજે તો ધનમદ જોડેને ચોથો કેદ જોડેની દેહને ૧૫૯
પંચમે અંધ જીવે આદરે છઠા અંધ જે કોપે ભરે
સાતમે અંધ ચાંપાણો જોડ આઠમે અંધ વસનીનો દેહ ૧૬૦
એટલા મન વીચાર ન કરે એહને છેડે તે નીચે મરે ૧૬૧

દોહો

વચન આપ રુદે ધરુ સુક કેહે 'સાંભલ વાત
કાંમ જેળંન મદ સૂ કરે એહ આપરણો તાત ૧૬૨
અગનાંન અળલા તુ સમી મે નવ દીઠી કાચે
કરુ વાત પટંતરે તે મન પ્રીતી જોયે ૧૬૩

ચાપૈ

જો રાજા આવે કપટે કરી તો એહને કુણુ પુછે છંદરી
ગાંમ પરધાનને શીદ મોકલે આપે સીદ આવે એકલે ૧૬૪
એહ કરતાં સઘણુ છે સેહલ ખરે બપોરે હુટે મેહલ
પરધાનને કારાગ્રહ રખે કુણુ જોરાવર છે એ પખે ૧૬૫
હા ના ખીજે કુણુ કેહેનાર એહને કુણુ મેહેણુ દેનાર
પણુ એહને માથે બાંધીયો ધરમ તેણુ કરે કમ કૂટો કરમ ૧૬૬
અધીપતી કરે કુટું કાંમ કમ વસે પછે તેહેનુ ગાંમ
મુકે નંદ પોતાનું સત તો પરજાની સ્ત્રી આયે ગત ૧૬૭
મુકે નંદરાજનો દેહે તો વૃદ્ધી કરે કમ મેહે
ભુદી દ્રષ્ટ જો તુજ સૂ અટે તો બાર વરસ અનાવૃદ્ધ પટે ૧૬૮
વણુ-વાકે રાજા દે દડ તો તો ત્રી પટે બ્રમંડ
જો નંદરાય ચડાવે આલ તો પ્રથવી જાયે પાતાલ ૧૬૯
રાયે મન તુજ વીલલ અટે તો દીગપાલ ડાઘી હેડા પટે
ગંગા જો દખણમાં જાયે પશ્ચમ દશે ઉગે લાંણુ ૧૭૦

કદીય દાયક કાલે એ થાયે
 સાંભલ વાત કદુ જે હું
 ઠાણેક પટંતરે કરે વીખાણુ
 મુખ જોયાનું એડેને મંન
 આપણ સદુનો રાખવાને ભાર
 જોવા કારણ આવ્યા એહ
 આલમુને ઘેર આંખ્યાં છે ગંગ
 દો માન સજ્જત પેર
 મૂલ વચન મૂકે કેરુ લડુ
 જોડો આસન હેતે કરી
 માંનની કેહે 'સાંભલ માહારાજ
 દરસન રાય થયુ તાહારુ
 અમે આસરે છુ તમ તણે
 એહેણુ કહી સજ્જત કરે
 કરવા માંડો ઉતમ પાક
 ઉનાં તાળાં ખાટાં કાયરાં
 કસ્તૂરી-લેપ કીધા છે શરીર
 મરજન કીધુ આપ નરેસ
 માંડી ઘાલ તે કંચન તણી
 જથા પેરે પામે ભોજન
 પ્રભાતવેલા થઈ જાહારે
 તારે સ્ત્રીયે વરતુ મંન
 ત્રાંખા તે તોલકીથી પ્રીસો ભાત
 બીજો પ્રીસો રુપા થકી
 ત્રીજો કાઠો સોનાની માટ
 ચોથો કાઠો ખીતલને સંગ

પણ અધરમ નંચાલે એને દરોયે
 કાંને સાંભળે કામની તુ ૧૭૧
 તાંહાંથી થયું રાજને નાંણુ
 જમજનક વ્યવેતાનયાનું તન ૧૭૨
 પરધાનને કાઠો છે બાર
 આપણે હુધે પુઠો, મેહે ૧૭૩
 આપણે હરખ રુટરો રંગ
 ભલે પધારા આપણે ઘેર ૧૭૪
 તાંહાંથી ગનાંન રાજને થયુ
 પાસે ઉભી છે સુંદરી ૧૭૫
 અમ સરખુ કાંઈ કહોને કાજ
 પવીત્ર થયુ મંદીર માહારુ ૧૭૬
 અમને ચીંતવો હેતે ઘણું
 મંદીર માંહે આપે પરવરે ૧૭૭
 રસોઈ બત્રીસા ચોસઠ સાક
 મીઠાં મધૂરાં અતી સાયરાં ૧૭૮
 નાહાવા કારણ મુકૂ નીર
 મંદીર માંહે કીધા પરવેશ ૧૭૯
 પ્રીસા પાક સાંમગરી ઘણી
 મન ઘણુ રીઝો રાજન ૧૮૦
 સ્ત્રી સાંમુ જોયુ તાહારે
 કાંઈક કામી છે રાજન ૧૮૧
 રાતો રંગ દીધા તે સાથ
 દીધા રંગ ખીલો વલતકી ૧૮૨
 લીલો રંગ દીધા તે ઘાટ
 તાંહા કસૂંબા દીધા રંગ ૧૮૩

પ્રીસો પાંચમે ભૂતીકો, કાંમ
 ભયો ભાત પંચરંગી તણો
 જુયા રંગ ને ખુબી અનુપ
 ભરે કાલીયો આંહીને વાદ
 ભરે કાલીયો રંગ વશેળ
 શાંમ સ્વેત કસૂબી ખાયે
 હાથમાં તાટ દીકાનુ સૂખ
 દેખતાંમાં શોભા છે ઘણી
 સી સાંસુ ભેળન હમો
 ઘોલી પેનનુ દોહુ દુધ
 કાખરી ગાય દોહી તે વાર
 પેન તણા જુયા છે વરણ
 વાટી સાકર ભુકે કરે
 જાંહાં જુએ તાહાં લાગે ગલ
 કાલી ઘોલી ને ઉજલી
 એક નદીનાં તેહમાં નીર
 મુલ શીખામણ દીધી એહ
 અરધ મન પોપટથી ગલ
 ઉઠો લોજનન પુરુ કરી
 કાઠી અમુલ અંશુકી એક
 મનમા નાણો ખીજો મરમ
 કુંઝરી પોતે મોઢે દીધ્ય
 પ્રીત ધરીને પાછો વલો
 પ્રતીહાર બાર ઉઘાડ તાહારુ

તે ઉપર દીધા રંગ શાંમ
 રાજ અચરત પાંખો ઘણો ૧૮૪
 તે બેઈ વીસમે પાંખો ભુપ
 તેનો તે લાગે મુખ સ્વાદ ૧૮૫
 સ્વાદ આવે તેનો તે એક
 મુખમાં એકની એક મળાયે ૧૮૬
 ટલી ગયુ જવ મેહેલુ મુખ
 ખાધે એક મળ તે તણી ૧૮૭
 સીને કાંઈક કપટ જ વશે
 પ્રીસુ પય કાલીનુ ખુધ ૧૮૮
 રાતીનુ પ્રીસુ તે કાર
 દુધ તણો તો એક આચરણ ૧૮૯
 પાચે રંગે — (૧) ધરો
 મનનુ કારણ સરવે ટલુ ૧૯૦
 માઠી મૃતકા કેરી માટલી
 એક સ્વાદ પાંખો શરીર ૧૯૧
 મન તણો ભાગો સંદેહ
 અરધ નારીના શુભથી ટલુ ૧૯૨
 આખા ખીડા હાથે સુઢરી
 આખી પદમર્નને કરી વિવેક ૧૯૩
 ગખો ઈશ્વરે બેનો ધરમ
 વીટી પસલી માંહે દીધ ૧૯૪
 પ્રતીહારને પ્રેમેથી મલો
 પાછુ કુંડલ આપો માહારુ ૧૯૫

દુહો

કેહે પ્રતીહાર 'રાજ સૂણો
 સઘલુ ઠાહાપણુ તમ કને

કાહાવો અતુર સૂજાંણુ
 પણુ કહી તે વાત અજાંણુ ૧૯૬

કદીય કાચક કાલે એ યાયે
 આંલલ વાત કદુ જે હું
 કાણેક પટતરે કરે વીખાણુ
 મુખ જોયાનું એહને મન
 આપણુ સદુનો રાખવાને ભાર
 જોવા કારણુ આજ્યા એહ
 આલસૂને ઘેર આંબ્યાં છે ગંગ
 દો માન સજાઈ પેર
 સૂલ વચન મૂક કેરુ લદુ
 જોકો આસન હેતે કરી
 માંનની કેહે 'સાંલલ માહારાજ'
 દરસન રાય થયુ તાહારુ
 અમો આસરે છુ તમ તણે
 એહેવુ કહી સજાઈ કરે
 કરવા માંડો ઉતમ પાક
 ઉનાં તાજાં ખાટાં કાયરાં
 કસ્તૂરી-લેપ કીધા છે શરીર
 મરજન કીધુ આપ નરેસ
 માંડી થાલ તે કંચન તણી
 જથા પેરે પામો લોજન
 મલાતવેલા ધર્મ જાહારે
 તારે જીયે વરતુ મન
 ત્રાંખા તો તોલડીથી પ્રીસો ભાત
 યીજો પ્રીસો રૂપા થકી
 ત્રીજો કાટો સોનાની માટ
 ચોથો કાટો પીતલને સંગ

પણ અધરમ નંચાલે એ નંદરાંયે
 કાંને સાંભળે કામની તુ ૧૭૧
 તાંહાંથી થયું રાજને જાણુ
 જમજનક જુએ તનયાનું તન ૧૭૨
 પરધાનને કાટો છે ખાર
 આપરણે હુધિ વુઠો મેહે ૧૭૩
 આપરણે હરખ રુટેરો રંગ
 લલે પધારા આપરણે ઘેર ૧૭૪
 તાંહાંથી ગનાં રાજને થયુ
 પાસે ઉભી છે કુંદરી ૧૭૫
 અમ સરખુ કાંઈ કહેને કાજ
 પવીત્ર થયુ મંદીર માહારુ ૧૭૬
 અમને ચીંતવો હેતે ઘણે
 મંદીર માંહે આપે પરવરે ૧૭૭
 રસોઈ ખત્રીસા ચોસઠ સાક
 મીઠાં મધૂરાં અતી સાયરાં ૧૭૮
 નાહાવા કારણુ મુક નીર
 મંદીર માંહે કીધો પરવેશ ૧૭૯
 પ્રીસા પાક સાંભગરી ઘણી
 મન ઘણુ રીઝો રાજન ૧૮૦
 સી સાંમુ જોયુ તાહારે
 કાંઈક કામી છે રાજન ૧૮૧
 રાતો રંગ દીધો તે સાથ
 દીધો રંગ પીલો વલતકી ૧૮૨
 લીલો રંગ દીધો તે ઘાટ
 તાંહા કસૂંખા દીધો રંગ ૧૮૩

પ્રીસા પાંચમે, મૃતીકા કાંમ
 લેયો લાત પંચરંગી તણા
 જુયા રંગ ને ખુળી અંતુષ
 ભરે કાલીયો આંખીને વાદ
 ભરે કાલીયો રંગ વશેખ
 શાંમ, સ્વેત કસૂળી ખાચે
 હાથમાં તાટ દીઠાનુ સૂખ
 દેખતાંમાં શોભા છે ઘણી
 સી સાંસુ લેઈને હસો
 ધાલી ધનનુ દોહુ દુધ
 કાખરી ગાય દોહી તે વાર
 ધેન તણા જુયા છે વરણ
 વાટી સાકર ભુકો કરો
 જાંઠાં જુયે તાહાં લાગે ગલૂ
 કાલી ધાલી ને ઉજલી
 એક નદીનાં તેહમાં નીર
 મુલ શીખામણ દીધી એહ
 અરધ મન પોપટથી ગલૂ
 ઉઠા લોજનનું પુરુ કરી
 કાલી અમુલ અંશુડી એક
 મનમાં નાંણા ખીજે મરમ
 દુઝારી પોતે મોઢે દ્રીધ્ય
 પ્રીત ધરીને પાછો વલો
 'પ્રતીહાર ખાર ઉઘાડ તાહારુ

તે ઉપર દીધા રંગ શાંમ
 રાજા અચરત પાંખો ઘણો ૧૮૪
 તે લેઈ વીસમે પાંખો ભુખ
 તેનો તે લાગે મુખ સ્વાદ ૧૮૫
 સ્વાદ આવે તેનો તે એક
 મુખમાં એકની એક મળયે ૧૮૬
 ટલી ગયુ જવ મેહેલૂ મુખ
 ખાધે એક મળા તે તણી. ૧૮૭
 સીને કાંઈક કપટ જ વશે
 પ્રીમુ પય કાલીનુ બુધ ૧૮૮
 રાતીનુ પ્રીમુ તે ઠાર
 દુધ તણા તે એક આચરણ ૧૮૯
 પાંચે રંગે—(?) ધરો
 મનનુ કારણ સરવે ટલૂ ૧૯૦
 માંડી મૃતકા કેરી માટલી
 એક સ્વાદ પાખો શરીર ૧૯૧
 મન તણા લાગો સંદેહ
 અરધ નારીના ગુણથી ટલૂ ૧૯૨
 આપાં ખીડા હાથે સુંઢરી
 આપી પદમર્નાને કરી વિવેક ૧૯૩
 રાખો ઈશ્વરે જેનો ધરમ
 વીટી પસલી માંહે દીધ ૧૯૪
 પ્રતીહારને ગ્રેમેથી મલો
 પાછુ ફૂંડલ આપો માહારુ' ૧૯૫

દુહો

કેહે પ્રતીહાર 'રાજા સૂણા
 સઘણ કાહાપણ તમ કને

કાહાવો ચતુર સૂળાણ
 પણ કહી તે વાત અજાણ ૧૯૬

આપી કૂંડલ તમે ગયા
પાછુ માગો પાછા વલે
'જે કાંમે કૂંડલ આપીયુ
તે કાંમ કરાવણુ હુ વલો

ચાપે

કહે પ્રતીહાર 'સાંભલ રે રાયે
વચન-ભુટ ધસો જો તમે
વધી કહુ જીગુ દ્રષ્ટાંત
જારે પુણ્ય તરખા થઈ
કે પીસે ને કે નહી પીયે
ધણ હાકી ગોવાલો જાયે
તો શો વનચરનો તેહેમાં વાંક
ગાંમ જમાડી રુડી પેર
કાહોને નવ લાગી હોય ભુખ
કાચક લાલે ગાંમ પરવરે
ખેતર સાંથવાને આપીયુ
પડતર રાખ કે ખમણું વાવ
રાખો આકર મનસા ધરી
મેહલ મેસાડી કે દે કાંમ
પુત્રી પરણાવે પોતા તણી
પછે રાંઠે કે ભુખે મરે
ગુરુ ભણાવે આણી હેત
વીસરે કે વીઘા નવ ફેલે
કથા સંભલાવે કોડે કરી
પાંહાંજુ જેવુ પલળે નહી રદે
એહેવાં કોડ હજારાં નેહ
હુ સુ જાંણુ શે કાંમે ગયા

માહાર મંદીર મોઝાર
એ કાંહાનો વેહેવાર ૧૯૭
કરોતો પુર પરવેશ
માટે તે પાછુ લેશ ૧૯૮

મુજ આગલ અંના નહી ધાયે
તો પાછુ કૂંડલ આપુ અંમો ૧૯૬
જો અધીપતીથી છે એકાંત
ઘાતો ઢોર તલાવે જઈ ૨૦૦
પણ સદુ કાનો પીયાવો લીયે
કે ચરે કે તરણ ન ખાયે ૨૦૧
લે ચગઈ આઠે આંક
કરે નોહોતરાં ઘેરે ઘેર ૨૦૨
કાહોને તાવ કાહોને દેહ હાખ
તેહેમાં જમાડનારો સૂ કરે ૨૦૩
ગુણવંત કરી તેહેનુ આપીયુ
પરકા પરમાંણે માહારુ લાવ્ય ૨૦૪
દીધાં દાધ (૧) પોતાનો કરી
માસ થયે પુરો દે હાંમ ૨૦૫
પરકણ પેરાંમણી આપે ઘણી
વેળીસાલીયો તેહેમાં સૂ કરે ૨૦૬
શીખવે શાહાસના ભેદ સમેત
તો ગુરુ ઉપર સૂ રીસે બલે ૨૦૭
ઝાલખાવી દે આપે હરી
વાસ વાણી શીદ નંદી પદે ૨૦૮
રાજા કાહો તો કહુ તેહ
સરો અરથ કે અમથા રહા ૨૦૯

વ્યાપાર કરવા, વ્યાપારી જાય
ધારી તુરી લે તે દ્રવ અડે (?)
એહ વાતમાં હુ નહી જાંન
ખાર ઉઘાડી જાવા દેયુ
કેરે અજરો બાંધવા મોટ
રાખુ બાંધાર તારે સુ કરો
મે તો માહારો ધરમ મુકીયો
તે કુંડલ કંમ આપુ જાયે
સમઝો રાજ આણુ વાહાલ
અરુણ ઉદે થયો જાહેરે
રાંજ પોપટ ત્રીજી નાર
ખીજો કો નવ જાણે અંન

ખુદે પુણ કે લાભ જ થાયે
ભાર વેહે કે ગલીયો પડે ૨૧૦
હુ જોઠો રહુ માહારે કાંમ
તેટલા માટે કુંડલ લેયુ ૨૧૧
થાયે જમણા કે આવે જોટ
તે વેલાં તો પાછા કરો ૨૧૨
કુંડલને લોલે મુકીયો
જાયો ઘેર સમઝો અંન માયે ૨૧૩
કુંડલ ઉપરે આપી શાલ
મોહીલે મહીપત આવો તાહરે ૨૧૪
ચાથો એક જાણે પ્રતીહાર
એમ કરતાં થયા બહુ દન ૨૧૫

હુહો

પખ પાંચ પુરણ થઈ
લાયો ઘોઠા અવનવા
તોરી જોયા તસ્તીજ સુ
પરધાનજી મંદીર પશ્વરો
મલપતો મોહીલે આવીયો
કુંડલ જે નવ કોડના
દીડી સાલ સવા લાખની
પ્રસે થયો તે દેખતા

આવો વૈરાગ્યન પરધાન
મહીપતે દીધાં માંન ૨૧૬
હરખુ રાયનું મંન
હુકમ કરો રાજાંન ૨૧૭
પ્રતીહારે દીધાં માંન
તે દીધાં વેહેને કાંન ૨૧૮
ઓઢી પ્રતીહારે અંગ
પરધાન ઘણુ મનલંગ ૨૧૯

ચોપૈ

‘પાપી પ્રતીહાર સાંભલ રે તું
કાંકાં રજલો સુ કીધાં કાંમ
જનક કે તસકર તુ થયો
તે પ્રતીહારે જોડા હાથ

ખાર સોપી ગયો હું હું
કમ મુકો તે તાહારો હામ ૨૨૦
હુણહરામ થઈને રહો’
જોલો પોતાના સ્વામી સાથ ૨૨૧

‘આસનથી હેઠા ઉચો અડુ
તસકર વીદા મે નવ દીધ
માહારુ પ્રતીકારનુ કાંમ
રંકને જાવા નવ દેયુ
જે પરતે નવ આલે તમે
જે હાથી હરા[યિ] યાયે
પીપલાની તે કેવી વાડ
આંમે જેહ લંબુ તે યાયે
વાત કહુ તો યુગલી કહેવાયુ
મન માંહે વીચારે આંક

‘તો તમ સાગીધે મૂલી ચડુ
જાચીક થઈને દાંન ન લીધ ૨૨૨
જતા આવતાનુ ચુકુ નાંમ
ચાલ કોહોની લેખે નવ લેયુ ૨૨૩
તેહેને કમ વારી રાખુ અમે
તે કાચે તાંતણે કમ જાંધાયે ૨૨૪
છીલોચની (?) કહેવી, આટ
મેહેકુ તે અમારુ જાય ૨૨૫
છાંતુ રાખે તરકટ પરકાયુ
માર ગરણુ જો દોયે વાંક’ ૨૨૬

હુલો

રાખી રીસ રુદ્યા વીખે
પોપટ ને પ્રેમાં પદમની
વેરાચનને નીરખીયો
રીસે ભમર અતી રાતકાં
તે સમજા પોપટ પદમની
‘ફૂસલ કલાંણુ છે આપણે
કહે પોપટ ‘અવીને નથી
તાહરા પુન-પ્રતાપથી
કશે પરણાંમ તે પદમની
એટલે વીટી નંદની
અગનગાલ અદકી હતી
રાલ ગંધક અગની મલો
ખાયે ન અંન પાંણી નહી
એકે વાત ન ઉકલે

આવો મંદર માહે
વાટ જુએ છે તાંહાં ૨૨૭
કંરતાંત શરીખો કાલ
મુખ દીકુ વીકરાલ ૨૨૮
પાગ નમાવુ શીસ
તલે રુદેથી રીસ’ ૨૨૯
રખે ધરો મન ભરમ
ધિરે રાખો છે ધરમ’ ૨૩૦
પ્રીત પતીની સાથ
તે દીડી જમણે હાથ ૨૩૧
ઉપરે રેડુ ગૃત
ભડકો થઈ ઉઠો તરત ૨૩૨
નહી નીદ્ર નહી લાગ
પડો રુદ્યામાં દાગ ૨૩૩

ચોપૈ

કહે ચોપટ નાંભીને શીશ
સમજો જ્ઞાન આણીને ચેર
તે વાતે પરતીગના કરુ
પરથમ જેહ હકીગત થઈ
ઈશ્વરે રાખુ છે આપ
સમજાવો રાજ બોહો રીત
જરે આવો તે જનક જ થયો
તે વાતે મુરજ સાખીયો
સાચા બોલ બોલુ તમ સાથ
સૂક અસ્તી કહા બહુ લેહ
જમ જમ પેલો વાતો કરે
એહને મારુ કે હ મરુ
'એહને મારુ તો કોપે રાયે
હલુયે હલુયે વેર લેઈસુ
ગુણ કે અવગુણ આસાંકલ ધાયે
એહવો મન માંહે રાખો કોધ

હલા ચોપટ મુરખ તુ મુઠ
મુને કાડી મહેલો જે દન
આપી કૂંડલ આવો રાત
કાંમ-આંધલા જેહેનાં ચેહેન
ભાઈ બાપની વાતો કરી
મુરખ સી-જીતો હોયે નાહો
કોડી ધાયે કુડી નવ થાયે
દખણી થઈને ઝાઝુ રુયે
વલી સમ અદકેરા ખાયે
ભાંમની-નેહ માંને ભરથાર

તજો રાજ રુદેથી રીસ
નથી ખાંપણ લાગુ તમ ઘેર ૨૩૪
ધ્રુ વાચા સત વાચા ધરુ
સૂક સીયે માંડીને કહી ૨૩૫
જીહુ બોલે ધ્રમહત્યા પાપ
પુરાંણુ શાહાસ્ત તણી જે પ્રીત ૨૩૬
પસલી આપીને મંદીર ગયો
સતી ધરમ ઈશ્વરે રાખીયો ૨૩૭
કોહો તો અગની ઘાલુ હાથ
બોટ મન ન મુકો બેદ ૨૩૮
તમ તમ રોસ અદકેરો ધરે
ભારે રીસ રહે કમ ધરુ ૨૩૯
પરધાનવહુ ચોતાનુ જાયે
દાયો રાજને દેઈસુ ૨૪૦
પીત્રી પંડ તારે તો સાહે
નવ માનો તેહેનો પ્રતિબોધ ૨૪૧
જુઠી વાત કરે છે ગુઠ
તે દાડે વસ્તું મે મન ૨૪૨
કાને સાલલી તાહારી વાત
દષ્ટ આવી નવ મુકે એન ૨૪૩
મુજ આગલ કેહેવાની ખરી
તેહેના મોહો આગલ ગુણ ગાયો ૨૪૪
સુરી થઈને બાલે કાયે
દેહ પાડીને જીવ જ ખુયે ૨૪૫
મરણાંતે જીહી નવ થાયે
તેહતુ નામ મોટો ગુમાર ૨૪૬

હાલે

પરતગના માંનુ નહી	ને જોલો 'ખાટ' ખાઠ	
જમ લીહી લોહા ઉપરે	જમ પટકુલે ગાંઠ'	૨૪૭
અનેક ઉપાયે તેહને કાહો	પણ પંથર ઉપર' નીર	
'ઈશ્વર આંણુ માંનુ નહી	હું ન ધરે ધીર	૨૪૮
એહ પાંણી મગ નહી ચહે	જો સો મળુ ખાત્રો કાઠ	
હાહો માંનુ નહી	તે સ્ત્રીચરીતના દાઠ	૨૪૯

ચાપે

સ્ત્રીના સમ, વસનીની પ્રીત	દ્યુત સાચું, બંગીની રીત	
ઓરમાયા હેત, શુભકાની લાજ	દુશ્મન હેત ને વેડીયુ કાજ	૨૫૦
મહપાંની હાહો, કાગ પવિત્ર	વસીઅરઅમૃત ને રાજા મીત્ર	
સંદેશે ઉલગ, પાલક પુત	સ્વરગ પામે ઉપાસે ભુત	૨૫૧
બરની મા પટલની હા	નારીસ્ત નાંએ (?) કોકટ વા	
એટલાં વાંના માંને જેહે	તેહને મુરખ બાંણો દેહે	૨૫૨
કેહે સુક 'એહે તો સાચુ કહું	દષ્ટ ભરીને મેં તો લહું	
સરવ સરખુ નથી તાંહાં કોચે	કહું પટંતરે તે તુ જ્ઞેય	૨૫૩
એક શંખ નદીમાં થડો	એક દખણાવંત સિર ચડો	
એક તુંબી જે તરને સાથ	ખીજી લીખારીને હાથ	૨૫૪
એક પાખાણુ એ દેહેરે પુળયે	ખીજો પરીહટ શલા ચાયે	
એક મણી કરોડાં કાંમ	ખીજો મણી તો દે દેસ દાંમ	૨૫૫
એક અશ્વ અનોપમ દીઠ	ખીજો દદામો કૂટે પીઠ	
એક નારી હોયે સંખણી	ખીજી પદમની ને ચીતણી	૨૫૬
એક પ્રાદાણુ તો ખેતી કરે	ખીજો વેદ ચારે ઉચ્ચરે	
એક કાષ્ટ ફેરડા તણુ	ખીજી ખાવના ચંદન તણુ	૨૫૭
એક જલ સરોવર-તીર	ખીજી ગંગા જલનાં નીર	
એક મોતી કાચનું કેહેવાયે	ખીજી મુગતાશલ લાખ સવાયે	૨૫૮

એક બંધવ દુરળલ હવાલ
એક મુત્ર સંવારીયે શેર (?)
એક તીલ ઘાંણી પીલાયે
એક ફલ અમરત-ફલ હારે
હામે, કર ફૂડા કેહેવાયે
એક પરથવી પર હવન જ હોયે
એક ધારી અરકારે ઘેર
એક વાંછુવટી વ્યાપાર
નાગરવેલ તણુ એક પાંન
સુલ ફલ ફુડું તે સહકાર
નાંમ એક છે પણુ ગુણુ ઘણું

ખીજે તો બેસે મુખપાલ
ખીજુ મોઘુ બેસે મેર (?) ૨૫૮
ખીજે શીવ સમીપે જાયે
ખીજા પુર પુર (?) કંટક-સાર ૨૬૦
ખીજા કરથી લોજન ધાયે
ખીજે કાંમ ન જાયે કાયે ૨૬૧
એક કઠીયાશને ઘેર
ખીજે શીર ઉપાડે ભાર ૨૬૨
ખીજુ બદરી કંડુ રાંણુ
ખીજુ કાચકી કંડુ અપાર ૨૬૩
એક રાજા ખીજા રંક જ તણા ૨૬૪

ફહેલ

કહે પરધાન 'તુ મુ કહે
માહારુ માંન માને નહી
પડો દાઝ રુદ્યા વીખે
તમ અખર છડી તણા
પરદરી પોતે પદમની
વરસ એક તો વહી ગયુ
રાજા લોલવાઇ ગયો
હાડવેરે લેઃ વેધાયો
વરસ એક તો વહી ગયુ
મુજ માટે એ પરણી
પરસપેરે ઘણુ ગ્રીછવો
હેત દેખાડે અતી ઘણુ
પણુ તેણે મંન માંનું નહી
એક દીવસ નંદરાયજી

પણુ આ તલે નહી તેલ
મીથા લવરી મેહેલ ૨૬૫
તન ટલે આણી જાત
જમ પટોલે ભાત ૨૬૬
તે ગઈ પીતાને ઘેર
કોણે ન જાંણી પેર ૨૬૭
વજર તણે મન વેર
રાણુ હેડે ઝેર ૨૬૮
થયુ રાયને જાણુ
મેહેલી પીહર પ્રમાંણુ ૨૬૯
વૈરાયન પરધાન
દે લરી સલામાં માંન ૨૭૦
તેડી નહી તે નાર
કીધો મન વીચાર ૨૭૧

રાય પરધાન જે નીકલા	રમવાને ' શીકાર
સેન સાથે બીજુ નહી	ઘેર નાંહોનો રાજદુમાર ૨૭૨
રમી શીકાર પાછા વલા	નેનવતી જે ગાંમ
નેનમુખ વેહેપારીયો	આવા જે તે ઠાંમ ૨૭૩
તે સસરો પરધાનનો	આવી લાગો પાયે
હેત ભાવ અઢકા કરા	ગદવીધ કરે પસાયે ૨૭૪
'ધન ધરતિ ધન ગાંમ એ	ધન આવા રાજાન
ધન ભાગ એ માહારુ	ધન આવા પરધાન' ૨૭૫
ઢાલા પાટ કંચન તણા	વેરાં પુન્ય મોહો પાસ
કુમકુમ છડા દેવરાવીયા	રંગા મોહોલ અવાસ ૨૭૬
તરીયા તોરણ બાંધીયા	મોતી પુરા મોક
હુપે હુબર ધોધ્યા	અજુઆલા એમ ગોખ ૨૭૭
અંદન કસ્તુરી અરધજા	મરદન કરાં શરીર
કુલેલ તેલ મરદન કરાં	નાવણુ ઠાજે નીર ૨૭૮
ભોજન કીધાં ભાવતાં	શાક પાક મેવા પકવાં
મુખવાસ લવંગ ને એલચી	બીડા બાસક પાંત ૨૭૯
ભોજન કરીને ડડીયા	ઢાલા ઢોલ એકાંત
ઢાલા પાસા સોગઠા	ભાજવા મનની ખાંત ૨૮૦
સસરો સેવા કાંમમાં	શીને દીપક હાથ
રાયે પરધાન તે ઠાંમ છે	ચારે શોભીત સાથ ૨૮૧
રાયે પરધાન લીરુ થયા	ભેવા સરખી ભત
એક મેરાં નેનાવતી	ભેટ તેહેનો તાત ૨૮૨
લાગી અડ પાસા તટી	ચૂને મન છે એદ
પેહેલી વાત સસરે કરી	ભાજવા મનનો લેદ ૨૮૩
'પોહોબાર પડે લેહેને કરે	તે સત સાચો હોયે
ન પડે તે જુઠો ભાંણવો	એદ ન કરસો કાયે' ૨૮૪

જામાત્ર કહે 'સાચા તમો' નાંખો પાસા આ ઠાર
 તમારુ કુલ છે નીરમલ હવડાં પડસે પોહોળાર' ૨૮૫
 (સસરો)-'ગંગોદક નીરમલજસૂ જેહવુ પવીત્ર છે વાર
 તેહેવુ કુલ હોયે માહારુ તો પડ પાસા પોળાર' ૧૧૧૨૮૬
 (રાજા)-'હંસ ગયો સરવર વીખે દીહુ અમૃત વાર
 પીધા વણુ -પાછો વલો રે પડ પાસા પોહોળાર' ૧૨૧૨૮૭
 (પ્રધાન)-'જે વાટે કેસરી ગયો અતી રજ તરણ અપાર
 સૂકે ખડ તે સો વસા પડ પાસા પોહોળાર' ૧૩૧૨૮૮
 (પદ્મિની)-'સીહ-મુછભોયંગ-મણી કરખી-ધન સતી નાર
 પરહરે પ્રાણુ પરહથ જસે પડ પાસા પોહોળાર' ૧૪૧૨૮૯

ચાપે

ત્રણ તણાં પડા પોહોળાર પરધાંન મંન કરો વીચાર
 જોતામાં તે ઝાંખો થયો પણુયેવુ (?) રહીને બોલ જ કહો ૨૯૦
 'ખીજ વાર નાંખે હા પડે તો માહારે મંન અચરત અડે'
 લીધા પાસા સસરે હાથમાં નાખા સહુ દેખે સાથમાં ૨૯૧
 (સસરો)-'અંખે અંખફલ હિતરે કદલી કુળાં સાર
 ખરાસ ન છડે વાસના રે પડ પાસા પોહોળાર' ૧૧૧૨૯૨
 (રાજા)-'મહા પરતો જાણુ દેવનો ગયા પુંજણુ તે ઠાર
 દરશણુ પણુ સ્પરશણુ નહી પડ પાસા પોહોળાર' ૧૨૧૨૯૩
 (પ્રધાન)-'અમલહી અમલી પીયે જુએ આંખ જો જાર
 અગને ઘૂત ન ઉકલે તો પડ પાસા પોહોળાર' ૧૩૧૨૯૪
 (પદ્મિની)-'તેજ તાજણુ સેહે નહી સુરો ન સહે માર
 કવેણુ સતી સેહે નહી રે પડ પાસા પોહોળાર' ૨૯૫

ચાપે

એહેવી વાત સંભલાવી કરણ પોહોળાર પડા નાંખા જણુ ત્રણ
 પાંણીથી પાતલો ચર્ધ ગયો બલીયો થવાને બોલ જ કહો ૨૯૬

‘ત્રીજી વાર પડે પોહોબાર’ તો રે અચરત એહ અપાર’ ૨૬૭

હુહો

(સસરો)–‘સીત સમાને મુંદરી દીધી ધરમ વીચાર
સોવૃણ શાંભ લગે નહી રે પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૧૧૨૮૮
(રાજા)–‘અમૃત પ્રીત્ત યાલમાં કરવા અમૃત આર
દાખુ પણુ ચાખુ નહી પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૨૧૨૯૬
(પ્રધાન)–‘મીની આગલ પયે રહે અગન રહે ને હાર
ભુખા આગલ લોજન રહે તો પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૩૧૩૦૦
(પદ્મિની)–‘ઈશ્વર બેલી સાચનો નોધારાં આધાર
રાખે સત સતી તણુ તો પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૪૧૩૦૧
પો પડા બાર તણે બાહેરે બજર હલ્લયો પડો તાહારે
ઓસીયાલો યઈને બોલીયો પરહો આપ મનનો બોલીયો ૩૦૨
‘કહેવાયે છે તે વેદ જ ચાર ફરી નાંખો સદુયે પોહોબાર
ચોથું વચન કાહોથી નવ ફરે’ સસરો વહુ તેનું તો કરે ૩૦૩

હુહો

(સસરો)–‘સંસારમાંહે સત વહુ મીછે નહી કો પાર
તે સત હોયે ને મુજ ઘરે તો પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૧૧૩૦૪
(રાજા)–‘અમુલક દીકું અવનવુ લોલો ગચ્છો તે હાર
દીકું પણુ લીધું નહી પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૨૧૩૦૫
(પ્રધાન)–‘બગ આગે મેઠક રહે શીયહ આગે હાર(?)
હંસ આગે મોતી રહે તો પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૩૧૩૦૬
(પદ્મિની)–‘સત અસત ન આચરે સતી છપે નહી બાર
સૂરજ સાથી તેહનો તો પડ પાસા પોહોબાર’ ૧૧૪૧૩૦૭

ચોરે

પોહોબાર પડા તણે જણુ તણા ન પડા પ્રધાને નાખા ઘણા
તે પરધાન ઝંખો તે હાર તોહે મન માંહે રાખો આર ૩૦૮

શસ તણા ઘા રુએ સહી
રમતાં જમતાં વીતી રાત
નારી તેડાને કરો વાયદો
રાખુ ઝેર તો તેણે ચીંત
માહા ભયાનક વનમાં બંધે
આવા વાવડી કેરે તીર
પાસે આપાનુ છે આડ
રત તો ઉભકાલ તણી
રાજા પેઠા પીવાને નીર

ઘરણીના ઘા રુએ નહી
પેહે કુટે થયો પરભાત ૩૦૯
મન માંહે રાખો કાયદો
અશ્વ સજી બે ચાલ્યા પંથ ૩૧૦
નથી પાસ ખીલે કેા સાહે
નીરમલ તે માંહે છે નીર ૩૧૧
ઉતર છાંહો તલે ટાઆડ(?)
તરખા લાગે સહુને ધણી ૩૧૨
લખુ કવીત લિવે તેની તીર ૩૧૩

હુલે

‘હલે વાઘ સહુ જંતને
મન વીસવાસ રાખો સહુ
એમ લખિ પાછો વલો
પરધાન જલ પીવો ગયો
વાંચા અખર ખીલે ઘણુ
આપડાહા થાય ઘણુ
‘ભુખાને મન ભાવ સો
જર મન શી દીકરી
પાણી પી પાછો વલો
ખીજી વાર પીવા ગયો
અખર વાચા’ પરધાનના
‘સમઝી નાં’ણીસ ખરખરો
ગયંદ વસ અંકુસને
અરણુવ વસ મુરખાદ છે

માંસખાહારી કેહેવાયે
પણુ આપ બચાં નવ ખાય’ ૩૧૪
આવો જલથી ખાર
લખા અખર તે ઠાર ૩૧૫
‘એ મુ લખીયો આંક
પરનો કાડે વાંક’ ૩૧૬
અણુથને શી આઘ્ય
વિલસે માળેહેન સાથ’ ૩૧૭
લખા આંક પરધાન
રીઝીને રાજાન ૩૧૮
પોતે લખીયો લેખ
હુખ ન ધરસો રેખ ૩૧૯
નારી વશ છે શરમ
તમ રાજને વસ ધરમ’ ૩૨૦

ચોપૈ

એહેવુ લખી આવો રાજાન
તે વાંચી ઉતર આપે લખો

જલ પીવા પેઠા પરધાન
ક્રોધ અતીએ મનમાં રખો ૩૨૧

કુહો

‘માહા તરસો જાયે તલાવમાં દેખે અમૃત તોયે
જેયે તરસ છીયે નહી પાછા વલે નહી દેાયે’ ૩૨૨

ચોપૈ

એહવુ લખી આવો પરધાન દીધાં મહીપતે જદુ માંન
વાંચી અખર ચીતમાં ચીત પાછુ લખીયુ એક કવીસ ૩૨૩

કુહો

‘રતનજડીત હોયે મોજડી પછુ શીશ ન જાંધે નેટ
પાલી રુડી કનકની કોયે ન મારે પેટ’ ૩૨૪

ચોપૈ

એહેવુ કરી જાહારે આવીયો ખાર રુદે અદકો લાવીયો
વલી રાયે લખુ એક મરમ આંણી હેત અદકેરુ પરમ ૩૨૫
તે વચન પરધાને વાંચીયુ અદકુ દુખ રહે સાંચીયુ
વલી લખુ આંણીને દુખ ‘સુ મુને ઉપજાવે મુખ ૩૨૬

કુહો

‘હિતે મુ વીખ પીછયે અમૃત કોયે ન જાયે
પેટે પાઢી મારીયે વેળા તેહેવી રખાયે’ ૩૨૭
તે વાંચી રાજ લખે છેલો અખર આંક
‘ઝાહા ચીતમાં નવ ધરે જો માંહાં પઠો હોયે વાંક ૩૨૮
મુરખ તો માંને નહી માંને ચતુર મુજાંણ
સત ગયુ તેહનુ સળ ગયુ જોલે વેદ પુરાંણ ૩૨૯
સત આધાર રહી મેદીની સત દીવાકર મુર
તે સત જોછે મુકીયુ તે ગયો વહતે પુર ૩૩૦
રાખીયે પટતરો પાંદડે તેહ લાંણુ વહેવાર
તે પરદો લાગી જસે તારે લાગસે ભાર’ ૩૩૧

તેહ વણરે વાંચીયુ	લખીયુ છેલુ લેદ	
અજ સુ કરે બાપડુ	સોંહ સુ રાખી ખેદ	૩૩૨
શીલ થત ડાહ્યાપણુ ગયુ	ગયુ મમતાને માંમ	
સત પાંણી વેહવે ગયુ	જારે પ્રગટુ કાંમ	૩૩૩
પુત્ર મીત્ર વાહાણુ નથી	નહી દમડો ને દાંમ	
પંડીત પરધાન વાહાણુ નહી	જારે પ્રગટો કાંમ	૩૩૪
નાત જાતનો લય નહી	નહી જોતજ ગુણુ-ગાંમ	
રાજા પરજનો લય નહી	જારે પ્રગટો કાંમ	૩૩૫
અલખાંમણી આખી મેદીની	અલખાંમણો ઇષ્ટ શીવ શાંમ	
અલખાંમણો આપે આતમા	જારે પ્રગટો કાંમ	૩૩૬
સુખ નહી સુતાં સેજડી	અસુખ તો આઠે જાંમ	
નવ લોજન નીદ્રા નહી	જારે પ્રગટો કાંમ	૩૩૭
ગમે ન ધર પુર મેડીયા	ગમે ન ધવલહર ધામ	
ગમે ન વાત વીઘા તણી	જારે પ્રગટો કાંમ	૩૩૮

ચોપૈ

એહેવાં લખાં પરધાને વરત	તેહે રાજાપે વાંચાં તરત	
મોહોડે કો કોહોને નવ કહે	લખી પદંતરે છાંને રહે	૩૩૯
રામ કેહે 'લખુ એક વાર	જો મુરખ મુકે અહંકાર'	૩૪૦

દુહો

'કમલ નીત જલમાં રહે	નેક ન લોપે નીર	
કાંમ ન લેદે તેહને	જેહેનુ મુદ્ધ થરીર	૩૪૧
છલને સીગટ નવ અડે	સોને નાં અડે શમ	
ગુણુ અવગુણુ નવ અડે	ગાંનીને ન લેદે કાંમ	૩૪૨
અગન બાલો સરવને	પણુ મન બાણુ નવ જાયે	
કામ તો છુતે સરવને	પણુ ગાંની નવ છુતાયે	૩૪૨ ક
વહાણુ પાખંડ અજણુને	હરીજનને વહાલો રાંમ	
ધરમી વાહાલો ધરમ છે	કાંમીને વાહાલો કાંમ	૩૪૩

ચોપૈ

રાયે લખી આળ્યો બારણે   મીત પરધાન તણે કારણે
લખો પરધાને એક જ બોલ   ઉતારવા રાખતુ તોલ   ૩૪૪

દુહો

‘ઉમયા સીવ હતો નહી	હતો નહી શ્રી રાંમ
પ્રમાદીક હતો નહી રે	એહ અણત છે કાંમ ૩૪૫
હતો નહી રવી ચંદ્રમા	હતો નહી સીવ શાંમ
હતો નહી શ્રી વ્યાસજી	એહ અણત છે કાંમ ૩૪૬
હતો નહી માહા સુનીવરે	હતો નહી કેા લોક
હ હતુ કહે કાંમને	જે સદુ જાણો દોક ૩૪૭
બણવુ લખવુ કેવી ચાતુરી	સહેલ વાત છે એહે
કાંમદહન મન-વશકરણ	ગગન-ચડણ દુખ તંહે ૩૪૮
મુરખ તે હતુ કેહે	માને તેહેનાં પાપ
સહુને મન બેઠી રહેા	એહ અણત છે આપ ૩૪૯
કેા ડાહો થઈ બોલસે	રાખી પોતાનો બાર
તેહેને લેલે બોલખી	તે મુરખનો સરદાર ૩૫૦
હવે અપર રખે લખો	ડાહા થઈને આપ’
પરધાન કહે ‘માતુ અમો	તો પ્રહ્લહ્યાદીક પાપ’ ૩૫૧

ચોપૈ

બેઠા બે જણ કાંમે ઠરી	હેત મીત મુ વાલો કરી
મહાપત હેત દેખાડે ઘણા	બોધ ન માને પાપી તે તણા ૩૫૨
કેાડ વાર કહુ મુ કથી	કપટ રાખને મન નથી
મુતો રાખ તેણે દીસ	પરધાનને બોલે મુકુ ગીસ ૩૫૩
બરનીદ્રા થઈ જાહારે	વણર વીચાર કરેા તાહારે
અહરુપરુ અદકેરુ બેયે	મનુષ્ય નામ ન દીકુ કાયે ૩૫૪

પુરવ વેર મનમાં ભાવીયુ
કાઢી પાલી ને મન ચલે
દુષ્ટ પરધાન તે થયો અજાણ
ઘાલો ઉડો ભુમાં ધણી
ચાંપે બેઠો માલી ચડી
મનમાં તે થરથર મુછયો.

આવો પરધાન પોતે ગામમાં
પરધમ ઘેર રાજને ગયો.
'સુતા કે બેઠા છે રાયે
નીકલા એકઠા જુજુયા વલા
મેલી વરણ અઠારે લોક
રાંણી પુત્ર બહુ દુખ જ ધરુ
સહુને ચીતા વ્યાપી ઘણી
થયો વાટ જોતે એક માસ
કાંઈક શોક કરે મન તાલ્ય
વછરમેહોટો ને નાંહનો રાય

આવો માલી પોતે ઘેર
'મોટા માણસની વાત નવ કરુ
કોહોને વાત જણાવી નહી
ચેતો પોપટ પોતાને મન
સૂ કરુ જો લુણ જ ખાયુ
અનેક પાપ બીજુ છે ઘણુ
એહનુ કરુ લોગવસે અહ
એમ કરતે સંવછર ચયુ

છાનુ ન રહે દેકમાનુ દુખ
છાની ન રહે નારાના પ્રીત

ઝેર આંખ માંહે આવીયુ
વાહી પાપીયે રાજને ગલે ૩૫૫
મારો રાજ ચતુર સુજાણ
હત્યા તે મનમાં નવ ગણી ૩૫૬
દીકુ કપટે અચસ્ત અડી
સઘળી વાત સાચી મુછયો ૩૫૭
અતી ઉલટ ને આનંદમાં
ખખર પુછીને સાચો થયો ૩૫૮
ગયા વાડીયે કે મોહોલા માહે
પાંચ દીવસ થયાં નથી મલા' ૩૫૯
મહીપત વીયોજે પામા સોક
જેહે કરવુ ઘટે તે કરુ ૩૬૦
આસા મુકી રાજ તણી
થયાં નીરાશ ને મુકી આસ ૩૬૧
તે પુત્રને બેસારો રાજ
કારભાર એમ ચાલો જાયે ૩૬૨
પોતે કહી નહી કોહોને પેર
વણુપુટે તે શાને મરુ' ૩૬૩
આપ રુદેમાંહે તે ગ્રહી
'એ પાપીયે મારો રાજ ન ૩૬૪
નહી તો હવડા ચેનાવા જાયુ
નહી કે લુણહરામી તણુ ૩૬૫
એહ વાતમા તો નહી સંદેહ'
તાહા દુધી તો છાનુ રદુ ૩૬૬
છાની ન રહે જે લાગી ભુખ
છાની ન રહે જે ધરના રીત ૩૬૭

છાંનુ ન રહે જે અમલજ પીચે
છાંની ન રહે વાંસાની ખાજ
છાંની ન રહે કીરત કે તણી
છાંનો ન રહે દાતા ઝુઝાર
છાંનો નવ રહે દેવાંસી દેદે
છાંની ન રહે ખસખોઈ જેહ
છાંનુ ન રહે કોહોનુ આપ

છાંનુ ન રહે જે દાંન જ દીપે
છાંની ન રહે ભીતરની દાળ્ય ૩૬૮
છાંની ન રહે જે વીણા ભણી
છાંનો ન રહે રાગે ગાનાર ૩૬૯
છાંનો ન રહે વરસો મેહે
ઉતમ મધમ દેરી તેહ ૩૭૦
છાંનુ ન રહે હડકાધુ પાપ ૩૭૧

હુડે।

ચાંપાં લેઈ માલી ગયો
'કમ તુ મોટો આવીયો'
મહાર કરો તે અતી ધણો
'આજ થકી ચુકી જસો તો

વજર તણે તે ઘેર મું
મહાર કરો બહુ ઘેર ૩૭૨
ચકી ધણેરી રીસ
તો ખેલીશ તાહારુ રીશ' ૩૭૩

૨૨

ચાપે

આવ્યો ઘેર માલી વન તણો
પેહેલી વાત થઈ જેટલી
'એહ વજર પાપી કેહેવાયે
ચાંપે બેઠાં મેં તો લહુ
સી કેહે 'રાત પાસે બધુ
લેવરાવુ હવડાં એ ઘેર
તે માલીયે ધસીયા હાથ
રાંક વરણ ન જીરવે ધન
કાયરને મન ન રહે ધીર
પારો પેટ ન રહે દુકડો
વનીતા પેટમાં ન રહે વાત
માલીની વારી નવ રહી

બાપો ક્રોધ રુદેમાં ધણો
કાંમની આગલ કહી તેટલી ૩૭૪
મારો આપણો એણે રાયે
આટલે દાઢે તુજને કહું' ૩૭૫
એ વધારી આગલથી ખાચું
સાંખી કમ રહુ જાગુ ઝેર' ૩૭૬
'સીદ કરો મે સીનો રાય
ન જીરવે કાચી લંઘન અંન ૩૭૭
મીની-ઉદરમાં ન રહે ખીર
જેવો બેહેચરનો કુકડો ૩૭૮
શાહાજે સાખ તેહેની સાખ્યાત'
એકાંત રાણી પાસે ગઈ ૩૭૯

કહો સંરવ પેહેવો દષ્ટાંત
 ‘ચ પા હેઠે દાટો છે રાયે
 તેહે રાંણીતુ માંનુ મંન
 સઘલી વાંત સમઝાવો સૂત્ર
 અંતકરણમાં આંણી રીસ
 તેહો વજર આવો છે તાંહે
 રમે વચન જુહુ તુ કરે
 નહી મુઝુ તુજને આ દીશ
 તેહો પરધાંન નાંમુકરી ગયો
 તેહોને સાથ તેહોને પલે
 દાટાં’તાં તે કાઢાં અસ્ત
 નગરલોકે દીહુ દષ્ટ
 નાંખાં અસ્ત ગંગાની તીર
 પરધાંન ને બાંધી આણીયો
 ‘સાચુ બોલ ઉલો અઘાટ
 આહામે મરનારો તો મરે
 ‘સાંભલ રે રાજાના પુત્ર
 મુજને ઘોડા લેવા મોકલો
 માહારી જુવતી સૂ રમીયો જાન
 નારી પોપટ ત્રીજો રાયે
 તે તો વૈર હૈયડે ધારીયો

લાગી મન તણી તો બ્રાંત
 હજી અસ્ત પડાં તેહ માહે’ ૩૮૧
 તેહો પાસ પોતાને તંન
 સઘલી પેર પ્રીછો તે પુત્ર ૩૮૨
 પગની જાલ લાગી જઈશીશ
 ‘કેહે રે રાજા માહારો કાંહે ૩૮૩
 એમે કાલ ખુટો તે મરે
 નીચ પાસ ખેદાવુ શીશ’ ૩૮૪
 કોડી થયે ફૂટો નવ થયો
 ગયા જાડ ચાંપાને તલે ૩૮૫
 સાચી નીકલી સઘલી વસ્ત
 સહુકો પાંખા મનમાં કષ્ટ ૩૮૬
 આવો ફૂચર તાહાં રણધીર
 પીતા તણો ખુની જાંણીયો ૩૮૭
 રાજા તેં મારો શા માટ
 જુઠી વાત તે શાહાંને કરે ૩૮૮
 તુજ આગલ કહુ સાચો સૂત્ર
 માહારે મોહાલે આવો એકલો ૩૮૯
 તે માટે આવ્યો મુજ ખાર
 માહારે મોટે નામુકરી જાયે ૩૯૦
 તાહારો પીતા તો મે મારીયો’ ૩૯૧

કહે

કહે ફૂચર ‘પરધાંન મૂલુ
 પ્રીત દેખાડે તુ ખરી
 પોપટ આંણો પાંજરે થકી
 ‘કોહોનો પખ રાખીસ માં

એહેવો નહી મુજ ખાપ
 તો ખુન કરુ હુ માપ’ ૩૯૨
 દીધી હત્યા ચાર
 કેહે વારુ વહેવાર’ ૩૯૩

મૂક કેહે 'મે પેહેણ કદ પણ માંતું નહી પરધાન
મે કેહીયે એ ફરી ફરી એહેને હંડે નહી સાન ૩૯૩

ચોપૈ

મહીપતે મંમ માંનની સૂ ધરુ એહેને કાઢી મેહેયો તે ખરુ
કુડલ આપુ તે તો પ્રતીહાર આવો રાજા એ રાજદુવાર ૩૯૪
તાહાં મે તો કહા પ્રતીબોધ નાણો નંદરાજાએ કોધ
સમજો મતવાહી મન માંહે ગણુ આપ અતકગણુ તાંહે ૩૯૫
આવુ જાંન મનરામાં ગયો પસલીમા વીટી આપી વલો
ઘેર પરધાન આવો બહારે સાચા ઇલાણુ ફીઠા તાહારે ૩૯૬
મે તારે સમજાવો મરમ ઇશ્વરે રાખો છે ધરમ
એક મુરખ નવ માને ખરુ જોહેનુ મનહુ એતે ભરુ ૩૯૭
દુરખલ પરાણુ ફૂણુ રાધે ખીર કાળલીયે ફૂણુ ખાલે ચીર
એ તો સાચુ બોલો અમો મન બાળો તે કરજો તમો' ૩૯૮

કુહો

કેહે વજીર 'મે મારીયો પોપટને અદકો પ્રહાર
તે માટે મુને મારવા આજ કાટે છે ખાર ૩૯૯
આજ હું સંકટમાં પડો જે કર્યો તે સહેસ
વણુ-વાકે જો મારસો તો વેર પરલોકે લેસ' ૪૦૦

ચોપૈ

કેહે કુશર 'સાબલ રે તુ ખસ વીના નહી મારુ હું'
તેડી આણી પરધાનની નાર તેહને મન દીધી હત્યા ચાર ૪૦૧
'જો સાચુ બોલે પેહેવાર તો ઉગરે તાહારો ભરધાર' ૪૦૨

કુહો

'સતી મત જો ચુસે તો શેષ ધરે કમ ભાર
પ્રહ્લાદ જાધુ ત્રુટી પડે જે રહુ છે સત-આધાર ૪૦૩

સતનેા સુરજ્ય સાખીયો	સત ગેરી સદ્ કાયે	
સતી સત ચુકે નહી	ને ફૂલ ઉલ્લવલ હોયે	૪૦૪
કોહો તો અગન ઉપાસીયે	કોહો તો સંધૂં ખીર	
હસ્તી ધાંધુ કાયે તાંતણે	રાખુ હેડે ધીર'	૪૦૫

આપે

કહે પરધાન 'જેહેને માથે પડે	તે વણુ-પાગે મેરુ ચડે	
સંધે અંન અગનીમાં જાયે	તે સતી નહી સૂરી કેહેવાયે	૪૦૬
જે કાયે તાંતણે બાધે ગજ	તે અસીચરીત કેહેવાયે ધજ	
માટે એ જુઠી છે નાર	ગમે તો વણુ-વાકે માર'	૪૦૭
મલી ખલક જોવાને ઘણી	સી ચાલી તે સલીતા લણી	
વણરને વનીતાયે કહુ	લાખ પ્રકારે તે નવ લહુ	૪૦૮
'તું કમ માંને જે સાચી વાત	વીસ્વ સાલલે તમ કહે વાત	
અગની વીના હુ બાહુ દેહે	જો તારો જાતો હોય સંદેહે'	૪૦૯
પરધાન કહે 'તારે તો સાચ	માંતુ વનીતા તાહારી વાચ'	
રેત તણા દીધો અંખાર	સ્નાંન ફરી જોડી તે નાર	૪૧૦
સકલ લોક કરે છે હાસ	અગની ઈધાણુ નથી કાંઈ પાસ	
સ્તુત દીધી શ્રી સૂરજ તણી	'તુ નોધારા કરેા ધણી	૪૧૧
તુ દીન તણા બંધુ કેહેવાયે	ખુડતાંને બાહે તુ સાહે	
ત્રીગુણુ દેવ તમો છે આપ	જગત જસ પુરણુ પરતાપ	૪૧૨
લોક ચડાવે અદ્ધ આલ	ઉતાર સુજ માથેથી ગાલ	
જુઠી હઉ તો નીરખુખ મેહેલ	નહી તો સદ્ સતીમાં જોલ'	૪૧૩
શામા સ્તુતી સૂરજની કરે	સકલ મેદની દ્રોટે ભરે	
અંત્રખ-ચક્રી સૂરી નર જોયે	તેહેને દ્રોટે ન દોખે કાયે	૪૧૪
પ્ર મા વીણુ રુદ્ર માહારાજ	મન ધરે કાંમની ને કાજ	
ધગધગી નંત્ર યથા અગાર	માહા લયાનકે ઉઠી ગાલ	૪૧૫
દીહુ અચરત લોકે ઘણુ	મૂચુ અંગ વણર જ તણુ	

કાંમની કેહે 'સાંભલ રે કંથ
વલી અચરત સંદેહે હોય
તારે દુષ્ટ બોલો તે વાંછુ
અગનીનુ ઉપાસન હસે
એણે સાચુ નવ માંનુ હુ
ખરુ માંનુ હુ તાહાંનું મન
સાચો જો પરમેશ્વર હસે
સજીવન થાયે રાજનો આંક
દૂટા હતો તે મારો અમે
દુષ્ટ તણી વાંછી મન ધરી
લાગી જાલ મનમાંહે ધણી

'તુજ સરખી ગરુડ નહી કેાયે
સહુ કેાનુ હું ખુદ ખમે
તમ યદી ચાટી-મંડાંણ
તુ પ્રંભા તુ વીણુ રૂપ
તનથી ઉત્પત પ્રલે તુજ માહે
વગર-વાંકે ચડે છે આલ
સાખાત દેવાંસી દેહને
શીતાને શીર મેહેણુ ચડું
એકે ન સૂઝો તેહેને લાગ
આ પાપી નવ સુકે કેટો
નીકલંકને નવ તેટો આખ
આ વેલાં તો હુ એકે આહે
ધરતી ધર્મ ગઈ જે લાગ
ઉતરે ધરતીમાં લેટલે

હવે માનું છે તાહારુ ચીંત ૪૧૬
તુ બોલ જે મન માંહે હોય'
'સાંભલ નારી તુહ અજાણુ ૪૧૭
તાહારી કાયા પ્રલે થંસે
વણુ-અગની દેહ બાલે તુ ૪૧૮
જરે જીવે એહે રાજન
તો રાજ ઉડી બેઠો થસે ૪૧૯
ખાધુ ગાંમ બાંજી તમ વાંક
વણુ-મોતે મારો છો તમો' ૪૨૦
નારી અગન યદી નીસરી
સ્તુત કીધી તાંહાં ધરતી તણી ૪૨૧
હું તો તાહરે ચરણે હોયે
ધરમી અધરમી સહુ તુજમાં શમે ૪૨૨
પંચામાણુત તે તુ પરમાંણુ
તુ શકતી ને શીવ સ્વરૂપ ૪૨૩
તુ નોધાંશની જે આંહે
સતવાદી રાજને શીર ગાલ ૪૨૪
માયે મેહેણુ લાગે તેહેને
વગર-વાંકે સંકટ પડું ૪૨૫
દીધો વેહર આપો તેં માગ
આપો વેહર તુજ માંહે તેટો ૪૨૬
તુજ ઉપર થાયે તે તુજને પાપ
દે વેહર તો કામજ થાયે' ૪૨૭
નારી પાંખી રુડો લાગ
કીતક એક થયુ તેટલે ૪૨૮

હુહો

શેષનાગ પ્રથવીપતી	તેણે વીચારુ આપ	
‘નીકલંક કલંક થઈ આવસે	તો મારે સિર પાપ’	૪૨૯
અવધૂત થઈ આવીયો	કારમુ કાંચે સરુપ	
કાંમનીનો કર ઝાલીયો	વીસમે પામો ભુપ	૪૩૦
‘મરે સા માટે માનની	કેહે રે તાહારુ દુખ	
જળ મારે આ લોક સદુ	કમ પાંમે આ સૂખ’	૪૩૧
‘વણ-વાંકે રાજા હણો	તે કમ જીવે આપ	
કલંક ન ઉતરે માહારુ	શમે નહી મુજ તાપ’	૪૩૨
કાંમની અવધૂત મેદની-	આવાં અંપા ઝાડ	
કાઠો અસ્તનો કરકટો	ગયો એકાંતે આડ	૪૩૩
અમ્રત અસ્ત અડાડીયુ	સજીવન થયો તે રાય	
જલ પી વાવેથી નીસરે	અવધૂત અલોપી થાય	૪૩૪

ચોપૈ

શેષનાગે શીખા કહી	ધરતી તો મલીને રઈ	
જયે જયે શબદ થયો જોટલે	રાજા મુખ બોલો તેટલે	૪૩૫
‘શા માટે મલો સદુ સાથ	વજીર તણા કમ જાંધા હાથ’	
કૂચર વાત માંડીને કહી	ખરી ખખર રાજાને થઈ	૪૩૬
ગાજતે વાજતે આવા ઘેર	પ્રીછા પરધાનની સરવે પેર	
સહી દેવા માંડો તેહે	ઉગારો રાજાએ નેહે	૪૩૭
‘એહુ ગરીબનો શાંહાનો વાંક	પડો દાઘ અખરનો આંક’	
પરધાન પાગ લાગો તે ઘણો	‘મિં અપરાધ કરો તમ તણો	૪૩૮
હવે મેલ માહારો તો ગયો’	નીકલંક તે રાજા તો થયો	
નીરમલ થઈ નારીની દેહ	સહુને દુધે વુડા મેહે	૪૩૯
જુગમાં વરતો જ્યજ્યકાર	રાખો ઈશ્વરે સહુનો ભાર	
રખે કરો પરનારી-સંગ	અલેખે દુખ પાંમે તે અંગ	૪૪૦

રાવણ દસ સીસ કીધાં તાલ્ય
 સ્ત્રીથી ખાંચણ લાગુ ચંદ્ર
 સ્ત્રીથી કંચક સોયે શમા
 સ્ત્રીથી દુખ પાંખા બહુ ઘણા
 નારીને પાગે લાગીયે
 સ્ત્રી આરાસૂર અંબા ધણી
 પાંચ પદારથ તેથી નલે
 સ્ત્રીની કેડ તો નવ કીણયે
 રાજ સતવાહી માહા મુખ
 સત હાલુ તો આખર તરો
 કાંન સણુ માંનો ના કેયે
 દ્રષ્ટે ભેયુ તે પરમાણુ

ખોડું લંકા ઘડનું રાજ
 સ્ત્રીથી સહસ્ર લગ પાંખો દંડ ૪૪૧
 સ્ત્રી થકી પાંડવ વંનમાં લમા
 સ્ત્રીથી દૌરવ સરવે હાલુ ૪૪૨
 દુર રહી મેહનત માગીયે
 તે સૂ પ્રીતી રાખીજે ધણી ૪૪૩
 પાતીક પાંચ જનમનાં બલે
 સ્ત્રીનો અંત તો નવ લીણયે ૪૪૪
 દ્રષ્ટે ભેતો પાંખો જો દુખ
 જસ જુગ જાધાંમાં વીસ્તરો ૪૪૫
 ડાહ્યા ચતુર તે જુગતે ભેયે
 પ્રીછે પુઠ તે નાંમ અજાણુ ૪૪૬

કહો

નંદરાય તણી કથા
 શ્રોતા વગતા જન સહુ
 શ્રીય નગર સોહામણુ
 શ્રી ગોડ માલવી વીમસૂખ
 સૂત શ્રી વીરેશ્વર તણો
 પુરણ માતર પરગણે
 શીરુજ ગાંમ શીરોમણી
 વીરેશ્વરજી વીરવપતી
 નવે ખંડમાં નાંમ સૂલ
 તાંદુલનો મોઢીક ચડે
 ધાદ સાલો તીલંગથી (?)
 સુર સનકાદીક આઘ સહુ

ડાહ્યાપણ ચાતુરી લેદ
 ખોડ મ દેશે ખેડ ૪૪૭
 વેગ ન પૂર ગુણ-આંમ
 સાંમલણ કલો નાંમ ૪૪૮
 ખરી તેહની ખાત
 વીખાંણુ ચર્ચ છે વાત ૪૪૯
 પુરણગી પવીત્ર
 દેવાધીદેવ માહા મીત્ર ૪૫૦
 પરતખ પરતો આપ
 પુરણ જસ પસ્તાપ ૪૫૧
 વડો વીરેશ્વર દેવ
 સદા કરે છે સેવ ૪૫૨

કણ્ણી કરણ સમો વસે	લોજ સમો દાતાર	
સકલ કલા ગુણ ચાતુરી	લખણ વીસ ને ધાર	૪૫૩
અ - અઢાર (?) લેઉયાં માહે	જસ લાખીણી લાજ	
કાયુજ કૂલ કંપનુષ છે	જેહ કરે પર-કાજ	૪૫૪
વાસણ-વંશે અંશપત	મનજ સૂત મેહેરાંણ	
રખીદાસ રાજસ વડો	બાધા વીશ્વ વીખાંણ	૪૫૫
તેણે તેડુ મોકલ	તેડો સાંમલ કવીરાજ	
પુરાંણ કરાં પ્રીતે ધણાં	શાહાસ અનુસારે આજ	૪૫૬
ઉપગાર કરે તેહને અતી ધણો	વસૂધા વસ ધનધાન	
ખાનખાન સંપત સૂખી	મનસા સીધે માંન	૪૫૭
સી હા સં ન બ ત્રી સ ની	કથા કહી બત્રીસ	
નંદ તણી વધતી કથા	કહી દીધી આસીસ	૪૫૮
સુંદર-સૂત શ્રી વીરજ	રહીજ-સૂત કલાંણ	
મનજ-સૂત રખીદાસનું	માહારાજ રાજ મેહેરાંણ	૪૫૯
કાયુજ કેરા વંશને	સદાસરવદા સૂખ	
દીર્ઘાયુ રાણા દસોંદને	ભટાં ભાગી બૂખ	૪૬૦
સભ સૂત તે સૂરશંઘનો	ગુણસાગર ગુમાન	
પસાય કરે તેહને પ્રીત-સુ	તે રખીદાસ મેહેરાંણ	૪૬૧
ગાય શીખે ને સાંભલે	મનનાં પોહોચે દેહ	
સાંમલ કેહે સહ બોલબે	જય જય શ્રીરણુછાડ	૪૬૨

કસ્તુરચંદની વારતા

કવિ શામળભટ્ટ કૃત સિંહાસનખત્રીશીની ૨૩ મી વાર્તા

(કહેનાર પૂતળી સંકટહરણા)

છપય

શ્રી ગુરુ વંદું ચણું ચરણ રહું શુભ રીત્યે

બ્રહ્મા વીશ્નું ને ઈશ દેશપત્ય પુજું પ્રીતે

શ્રીપત ગુણપત્ય સત્ય મનથી માન જ માણું

આઘ સક્ત ઉમયા આય પાય લક્ષ્મીને લાગું

કવિ લક્ષ્મી કોટિધા મયા કરો માણું મતિ

સાંભલ કહે સિધ પાંત્રીઈ જો સાર કરે મા સરસ્વતિ ૧

હુહા

અન્નપૂર્ણા તું ઈશ્વરી

આઘ શક્તિ અનુપ

શેષ શારદા સ્તુતિ કરે

ભમે ભોલતા ભુપ

૨

શ્રી શારદા સુખદેયણી

બુધી બોધ ગુણ દેય

મત્ય આપે તું માવડી

નિરમલ વાણી નેહ

૩

ચોપઈ

શ્રી ગરુડના વંદું ચરણ

આરાધું શ્રી અસરણશણું

સમકથારસ પરમ પવિત્ર

વણુંવું જોહવું વિક્રમચરીત્ર

૪

તે સાંભલતાં પાતિક બાય

નરનારિ સદુ પાવન થાય

ચાલે ચાતુરી રુડી રીત્ય

પરમાર્ય-ઉપર બદુ પ્રીત્ય

૫

અનેક લાલ્યના ળીળ લેદ

પવિત્ર જાંણે પાંચમો વેદ

માહરાજધીરાજ રાજસ્વરૂપ

લોજરાજ ભડ લારે ભુપ

૬

અલખત્યની નહી જોડે તુન્ય

માઘ સરીખા મોટા મુન્ય

મોટા મહીપત્યનાં શુભ માંન

કાલીદાસ સરીખા પરધાન

૭

અગમનીગમ લક્ષણ જે લહે	ભુતભવીઅ વર્તમાન જ કહે	
દેવરૂપ દાતા દરસન	પોતે કાઢી છે પરચન	૮
પાંચ સે પંડિત નવ સેં વ્યાસ	તેર સે જ્યોતિક પ્રીત્યે પાસ	
દેશ દેશ ને ગામોગામ	આવે ગુણીજન કાંમે કાંમ	૯
નવી વાત તણી દેં શાળ	અહજ વાતમાં આપેં લાળ	
ભંડાર-થડી ને પાછો ફરેં	તો દુકમ લાખ અઢીનો કરેં	૧૦
એહવાં કરેં નિત્ય નીતમ કાંમ	જમણુલોજ ધરાબ્યુ નામ	૧૧

છપય

દીવ્ય દેવાંસી દેહ મેહ જેહેવો અરૂઓ દાંનેં
 કરણ સમે દાતાર સાર સાથર મહિપત્ય માંનેં
 સસીવત નીરમલ નાંમ કાંમ હરીચંદ્રા શય
 પુરણ રવીપ્રતાપ આપ જલરાઉ પ્રણીપત્ય
 એહ જુધીપટર સરીખડો લાયક લક્ષણમાં લહેં
 લોજ ભલો ભડ ભુપતિ સામલજી કવિ કહેં ૧૨

ચોપઈ

કોટિ લોક આવેં નીત્ય કવી લાવેં વાતો નીત્ય નવનવી
 ખરી વાત તણો જે ખોજ ભરતખંડમાં ભારે લોજ ૧૩
 લાંબો એક સિંહાસન વડું રત્ન અમુલક હીરે જડયું ૧૪

છપય

એક સમે કેલાસવાસ દેવાધિદેવા
 બ્રમા વીરુ નેં દંદ્ર અંદ્ર મુરજ કરેં સેવા
 વિશ્વકર્મા લાંબો લેટ ઠેઠ ખેડો જિહાં જોગી
 સુષ્ટી સરજણુકાર ભાર સકલ ગુંણુલોગી
 સહેલ સરગ સોભા જિહાં એહવું આસન આખ્યું અતિ
 રાજરાજેશ્વર રાજ્યા આઘ પુરુષ ઉમયાપતિ ૧૫

કેયક સંલવકાલ ઈન્દ્ર કેલાસે આગ્યો

પાત્ર ચિતામણી-માંહે પુજા લાખેણી લાગ્યો

અતિ વિદ્ય પુજ્યા ઇશ શીસ નમાવ્યું ચરણે

અનેક પદ્યતી પાઠ સાખ્ય સંલલાવી કરણે
સહસ્ર વરસ સહેજે ગયાં વચન થીર કરી થાપીયુ

પ્રસન્ન શ્રી પરિબ્રહ્મ થયા અતિ શુભ આસન આપીયુ ૧૬

મુરપત્ય આગ્યો ઘેયં પેરથી વેદના વાંચ્યો

શીવપુંજનપરતાપ આપ એ આસન પાંચ્યો

આપવંશમાં અંસ અંશપત્ય હુઓ ઉજેણે

સકલ કલા શુભ સંચ પંચકંઠ છાત્યા તેણે
દુખભંજન દાવે કરો સોભ્યો સકલ સુર-સાથમાં

મધવા રીજ્યો મહીપત્ય-પરે હેતે સીહાસન હાથમાં ૧૭

મહીપત રીજું મન પુણ્ય પુજન પરમાંણું

નગર ઉજેણી-માંહે તિહાં એ આસન આગ્યુ

અતિસે માલ અમુલ્ય કેટીધા રત્ન કરાવ્યાં

બત્રીસ પુતલી પત્ર છત્ર પંચકંઠ ધરાવ્યાં
આઉખ-મુધી અલખત કરી સ્વર્ગ-મુખ સહેજે થયુ

અધિપત્ય ઇદ્રલોકે ગયો આસન અવનીમાં રહ્યુ ૧૮

કેયક કાલે ભોજ વધ્યો વિક્રમને વંમે

દેવરૂપી દાતાર અધીક પ્રતાપિક અશે

રાંમ-સરીખા રાજ કરે એ રીત્યે

ધરમ-તલુરી ચરચાએ પ્રજા માલે જાતે પ્રીતે

કેયક ભાગ્ય અનુસાર ભુપત્ય સુખ મન ભાવિયો

ભુપત્ય કાહાડયુ ભોમ્યથી અધિપત્ય આસન લાવીયો ૧૯

એક વીપ્ર સોનાર મીત્ર બે બાલે વેશે

ગરથ કમાવા કાંમ ગાંમ ગયા પરદેશે

સોની આથે રત્ન વતન મોકલીયા બ્રમે

મુકરી ગયો મોનાર કરી મન કુટે કરમે

દેવ આળ્યો તે દેશમા રત્ન બદલ રાદે થયા

ન્યા સુકાવા નરપત્ય કને ગુણ જાણી તે બે ગયા ૨૦

જુઠે દીધી માખ્ય રાય વીમન્સુ કુઠા

કાહાડ્યો વીમ વીદેશ યોગ કરીને જુઠા

ધડ પાછલ ગોવાલ વચન ન્યાય વાતે દીધા

સોની દીધા દડ રતન બ્રામણને દીધા

પ્રધાને ઠહુ પતરે લોજે જુગતે જાણીયુ

લોખી બોદાવી ભોજ નૃપ મલા સીંહાસન આણીયુ ૨૧

ચોપાઈ

સમજુરત રાજાઈ મોધીયુ

અતુર પરકે છે જમણો અર્ણ

મ કટહરણા છે જેહનું નામ

‘લોજ મ કથ’ સિંહાસન ભાર

કોટી કામ પરમારથ કરે

બાદી બીજે કરે સભોગ

સત્યવાદી જાણ્યા છે તમ્બો

કહે લોજ ‘તે કહેવો રાય

તેણે કેહવું પાકમ કયું ?

કેહવો વાસ ને કેહવા લોક ?

મ કટહરણા ઠહે મુણ લોજ

મીત્ય કરી આસન પુણ્યુ

ગેળી ગજ્જ સાલગીયો કર્ણ ૨૨

મોલી પુતલી તેણે કામ

વીકમ સગીઓ નહી દાતાર ૨૩

તે આસન ઉપર પગ ધરે

પ્રાણ તળે કે વ્યાપે રાગ ૨૪

આગલથી ચેતાણુ અમ્યો’

વાચો વીકમનો મહીમાય ૨૫

કુખ પારકુ કેહવું હરે ?

કેઈ પરે સમાળ્યો મોક ? ૨૬

ખરી વાત તેણે ને બોજ ૨૭

છપય

માલવમુખ્ય ઉજ્જૈણ તેણે વીરથ કહે વાણી

ગગ સમાને ક્ષીત્ર પવીત્ર જલ પુરણ પાળી

બોલે' બાવન વીર સીધ ચોરાસી ચાલે'

ચોસઠ જોગણી-સાથ માત હરસીધી માહાલે

કાલેશ્વર મહાજતિ જ્યોતિલંગ વસે' જિહાં

રાજ કરે' વીકમ વડો મેઘ માગ્યા વરસે' તિહાં ૨૮

ચોપધ

સીધવડ મોટો ગંભીર

ચેટક ચોરાસી તે તીર

રેહે' વાસ દે'સહ જે રીધ્ય

વાસ વસે' નરપત્યને' નીધ્ય ૨૯

જીત્યો જાંણે વડકથ વીર

રાખ્યું નામ અનમીનું નીર

સ્વર્ગ પાતાલ સુધી પરવરે'

લઘુલાઘવી વીધા કરે' ૩૦

પરકાયા જાંણે' પરવેસ

દુખ ન બ્યાપે તેહને' દેસ

નારાયણનું મુહડે' નુર

હરસીધ હાજર રહે' હજુર ૩૧

ધ્રુપુરી જેહવી એ અંક

લક્ષણ જોતે' બીજી લંક

વરણ અઢાર વસે' જે વાસ

વસંત બાધે બારે માસ ૩૨

છપય

આવસત એક લાખ સાખ્ય સહસ દે' સારી

અગ્નીહોત્ર અયુત અયુત અબચક ભારી

સવા લક્ષ તો સાસ્ત્ર વાંણી વખાંણે' વેદે'

સાઠ સહસ્ર મુજણ લખે' ભારથ ઘણું લેહે'

જોતિક જાંણ પુરાંણ અતિલાયક છે' લક્ષણ દસે'

અતિસુખ આદરભાવથી વીસ લક્ષ વીમ્બ જ વસે' ૩૩

ચોપધ

નિરમલ સદ્દ માંનવનાં મન

અધિપત્ય પુરે' સદુને' અન

કરમ અનુસારે' તે પુરે' લોક

નહી કોહને' વ્યાધી ને શોક ૩૪

વણીકન્તણી સી કહું વીવેક

એક-ચક્રી તો અધીકા એક

કેટલાક વાંહણવટી છે દેશ

કે વ્યાપારી નગરનીવેશ ૩૫

સત્ય-ધર્મની વોહોરે' વાત

લાલ ન લે' પ્રાંમણ ને' ભાટ ૩૬

છપય

સહસ્ર ઠેટીધન પાંચ ને ઘર લક્ષ્મી વાસે

સદામતની સાદા અધિપત્ય તવ અતિ આસે
લક્ષણવંતા લક્ષ સાત વણજ કરંતા વાટે

સહસ્રપતી સદુ લોક આઘ અકંચન આટે
નવકોડ નાંણાવટી નાંણુ પરમે નાંણીયા

સાદુકાર લખ્ય સત્તર કહું વણજ કરે તે વાંણીયા ૩૭

આપઃ

ખેડુજનને રુડો લાગ	રાજા પાંમે દમ્ભો લાગ	
અભ્યાર લક્ષ એકવાં હલ કરે	કરખી-કરમ ઠેટો થ કરે	૩૮
મહીપત્ય માંગણુ કરે જે ઠાઠ	બાર સહસ્ર બુધસાગર ભાટ	
ઔઠ સહસ્ર ચારણુ ચાતુરી	અકલવંત અતિ ચાતુરી	૩૯
ચારમે ચકલાં ચોરાસી વાટ	સાત સત તંબોલી હાટ	
બસે બાર દરવાજા ઠેટ	બાણુ બારી અધકી જોટ	૪૦
પરા પંચાણુ પુકે હોય	સખ્યા પાર ન પાંમે કોય	
અધકી સોભા સમરીધ્ય ઘણી	એકવો આપ ઉજેણી-ધણી	૪૧
લસકર-સંખ્યા એતિ લહું	કહે કવી સંખેચે કહું	૪૨

છપય

હોંડોલે ગજ એક લાખ હુંસેથી હોડે આસે

ધન નેન નવ રંગ સંગ મહ ઝરતા માહાલે
પાખર પનર સહસ્ર વીસ પર વાજાં વાજે

સાઠ સહસ્ર સુરુચ સુર ઘણા ભારખાંનાં ગાજે
સાથી સતર સહસ્ર પર વગી લાહાર બીજી ઘણી

હલમલગા એ હાથીયા તરતીબ એ સેન વીકમ-તણી ૪૩

અશ્વ લાખ અઢાર અબલખ અતિ અસાડી

વીસ લક્ષ વેડાંગ ઉપર સુર પરાડી

મુલતાન કછી કેકાણુ ઘણા ઘણુ મોલે ઘોડા

ગગાજલ ગણીર નીર નીરવાણે બેડા

જર પાખર ઝવેર જડયા વાક વેડાગ વખાણીઈ

કવી સામલ કરી કંપના લખ્ય પાચઠ પંખાણીઈ

૪૪

પાચ સહસ્ર પરધાન દાન દેવે જે દાયક

સતર સહસ્ર રણસુર પુર-લખ્યણુ શુભ-લાયક

સામંત સોલ હજાર શઉ એક અયુત લાણીજે

બાર મહસ બલવંત ઘણા શુભવત ગણીજે

દુણા દસ હજારથી હીવાન ડાહ્યા દાખીઈ

વીજીર વીસ હજાર વીધ લક લુપતી વીકમ લાખીઈ

૪૫

અપછરા અપરંપાર નાટક-એકટ વીધવીધ્ય

ખામ ખેલ રગરેલ મેલ રાજસ-શુભ રીધ્ય રીધ્ય

ભાયક કરે ઝકોલ વેં મોહો-માગ્યા માગણુ

ચાઉરી ચારણ ભાટ ઠાઠ અહરનીશ આગણુ

સુખસાગર અરણુવ-અકલ આનંદ-કદ આત ઘણો

રામરાજ મરીખડું સામલ કહે સુખ વીકમ તણુ

૪૬

ચોપઈ

મુડામા મુઠી હોઈ ત્રિમ

કરે વખાણુ કવિતા તો તિમ

ભરતખંડ-તણો એ ભુપ

રાજતેજ રઢીયાણુ રુપ

૪૭

દેસ પરદેસી દુખીયા જેહ

આવિ દુખ રાયને કહે તેહ

ભુપતિ ભાગે તેહની ભુખ

કરે સહજ વાતમા સુખ

૪૮

ત્રજાવતી નગરી શુભગામ

નિરમલ ચ્યાર તેહના છે નામ

કનકાવતિ ને રુપાવત

ત્રીજુ નામ તે ત્રજાવતી

૪૯

ખલાવતી ચોથુ એ નામ

આઘ લોમી દેવસ્થલ-ઠામ

મહિસાગરના ભારે ભાણુ

અનેક તીરથના આલણુ

૫૦

કેટિધજ અલખત છે અર્તા

લેખા વીના ઝાઝા લખપતી

વાહણુવટી વારુ વ્યાપાર

અલખત બીજી અપર પાર

૫૧

વીદેશ-યદિ આવેં બદ્ધ વાંહણ	અતિસેં સોભા ઉદયો ભાણુ
ઠવલચંદસા નગરનો મેઠ	ડાહ્યો સપુત એક દતો પેટ પર
હીરાવતી ઘેર નારિ સતિ	પતિવ્રતા ધર્મ નીત્યેં પાલતી
ઘણા પુન્યના ઉઝ્યા મુત્ર	પામ્યા પદ્મની પ્રેમે મુત્ર પડ
ખત્રીસલક્ષણ ચતુર મુખાંણુ	ભારે રુપ ભલપણનો ભાણુ
કુકુતોલ સરખી છે કાય	લક્ષણ મુણ-દેરો તે રાય ૫૪
સાહવટ-યાવટ-ઠેરુ નુર	પુન્ય-પ્રતાપ-તણો એ પુર
ભણેં કો દેવાખી દેહ	નારાયણ ઉપર છે નેહ ૫૫

છપય

ચૌદ વિદ્યા મુણ ભણ પ્રમાણુ તે પચે કીધો
 ખત્રીસ લખખણુ બુધ પ્રેમરસ પ્રીતે પીધો
 અતિ કેમલ અગ રગ શુભ રુડી વાતે
 બીડી બહે ક ખસાસ ખાસ ખરી ખુળી કરેં ખાત્યે
 કલા બહોતરી બુધ્ય લહે ચાતુર ચીત ચાહેં ઘણું
 કુલદીપક કુલતારણુ કસ્તુર નામ તે તન-તણું ૫૬

ચોપઈ

તાત તણે ઘેર અલખત ઘણી	સી તરતીખ કંડુ તે તણી
દેવસખ્દ સભલાવે સાદ	વાને ભુગલ જેળી નાદ ૫૭
છપન કોઠ ટંકા ઘેર રોક	વશવરતી નગરના સજુ લોક
દેશવિદેશ દુગનો ઘણી	આવે ઉપજ બદર તણી ૫૮

છપય

વાણોતર સે વીસ પાચ સત પારખ બાણું
 પરમુલક પરદેશ વિવધ વેપાર વખાણુ
 હાથી ઘોડા ગરથ ઘણો તે ઘેર ગાને
 છપન ઉપર નાદ ભુગલ જેળી વાને
 વાહણુ વિદેશ વસે ઘણા દેશ દેશ કોઠી કરે
 દીસે સેઠ દેશાવરી વણજ કોટી ઝેહવા કરેં ૫૯

નાવેં ડાપણુ કીધ નાવે વિઘા ભણુંતે
 નાવે કરતે કુડ નાવે ગુણ ગાંણુ ગણુંતે
 નાવેં ગયેં વિદેશ નાવેં વેઠે દેહ દુખેં
 નાવેં ઉપાડયેં ભાર નાવેં તબયેં મુખ બુખેં
 નાવેં પ્રાકમ પરચેવ નાવેં લાલ લંચા થકી
 સાંગલ કહે લક્ષ્મી લહેંર ઐ આવે કર્મ સંચા-થકી ૬૦
 તેહી કહી ન જાઇ ઘણું ઘણું મેંનત માગેં
 ચિતમાં એહનેં ચાહ પ્રણીપત્ય પાએ લાગેં
 કેસેર કરેં નવ રહેં નવિ જાઇ વાવરતાં દાઢિ
 દેઈઇ ઘણેરી ગાલ ન જાઇ હાકિ કાઢી
 આસ કરો રખે એહની માણીસ મમતા મરમની
 સાંમલ કહેં લક્ષ્મીલહેંર કળુલ રેખજ કર્મની ૬૧

ચોપય

લીલા લક્ષ્મી તેહનેં લહેંર	ઘણીક દોલત જાંધી ઘેંર	
કાઠ પ્રકારેં છેં કલોલ	મુતનેં વરસ થયાં છેં સોલ	૬૨
આવેં જિહાં જીહાં વીહવાની વાત	ખોલા પાથરેં મા ને તાત	
ઘણુક શ્રીફલ આવેં ઘેંર	પુત્ર ન કરેં પરણ્યાની પેંચ	૬૩
મો પચાસ ઠેકાણેં ઠામ	નામ અક્ષર કહેં નિજ ભાંમ	
ખીતા કહેં 'તું કહેં જોહનેં'	પુત્ર પરણ્યાં હું તેહનેં'	૬૪
પુત્ર કહેં 'સાંભલ રેં તાત	નહી કરુ વિવાની વાત	
નારિ જાત્ય નિચ બુધ્ય ઘણી	સ ગત્ય નહી કરુ તેહ-તણી	૬૫

છપય

એક નમેંરી નાય ભરથારને લોલવેં ભાવેં
 એક જુવતી કરેં જાંર ખાર રાખેં દિલ દાવેં
 એક વિનીતા દે વીખ દુખ દાવાનલ દાઝેં
 એક કરેં અન્ય ભોગ ભોગ કરથી ઘર ભાળેં
 સુદર નારિ સલક્ષણી તારણુ તરણુ ખાહેં ખલેં
 સાંમલ કહેં સંસારમાં મહેંલા ભાગ્ય-થકી મલેં ૬૬

ચાપધ

મનમાંની મલે ને નાર	સફલ પુરુષ-તણે! અવતાર
વચન પોતાનું પ્રીતેં પલેં	એહવી માનની દીરાંથી મલેં? ૬૭
રાંમા મલેં ને એહવી રીત્ય	તો હું નેહનેં પરચું પ્રીત્ય
તન-પ્રતેં જોડ્યો તે તાત	‘સાંભલ્ય દે મુત માહરી વાત ૬૮
આગલથી કિમ કાંમ્યની કલેં	ને આ પ્રેમદા પ્રીતેં પલેં
પુરુષપારખું તેહેં કર્યુ	તાહરા દિલમાં રુડું વચું ૬૯

છપય

આધેં અમ્રાડેં મેહ તાહરેં તો વિશ્વ વખાણેં
 પાછલ પાઠેં દુકાલ તેહ કુંણ જુગતેં જાણેં
 મોલિ મુઘાં અમુત્ય વેહ પાડતાં ભાજેં
 કરસણ હોય કઝાર પછેં જોડાડેં ભાજેં
 ગરલ ગોધા નેં લાલ મુત વદ વઝરો જાણિયું
 સાંમલ કહેં કહું તે કરો નવ નીપનાં કોડ વખાણીયું ૭૦

ચાપધ

આગળથી કુંણ કન્યા કલેં	જે સતિ ચર્ધ સ્વામિ-ચ્યુ યાત્રેં
કુંવર તે વાતે કરો	વનીતા એક રુડી જોઈને વરો ૭૧
પુત્ર કહેં ‘સાંભલ્ય દેં તાત	કહું એક વીનીતાની વાત
લખું ઘાહો એક જાણિ મન	કહું અરધ તેહનો નહીં અન્ય ૭૨
તે ઘાહો જે પુરો કરેં	તે વનીતા મુઝ-સાથેં વરેં
એહ વાત સદને દિલ વસી	અજર એહમાં કરવી કસી ૭૩
પંડ્યો ખોખલો ડાહ્યો ઘણો	કલગોર પોતાના ઘર-તણો
દેશ દેશ વિદેશેં કરો	લખું ઘાહો તે પુરણ કરો ૭૪

કુલ

કર ડાખામાં કાંમિની	સંગ જોઠો રહેં સુંણ
જિમ કિરણ દિનકર-તણી	રાખી સકેં તે કુંણ? ૭૫

છપય

રણુમાં ઝુઝણુ બવ વાધ-સું બાયે વલગેં

હસ્તિ-દંતુસલ હાથ કરી લેં અલવ અલગેં

ચક્રેં મેર ગીર-માંહ સીહ જઈ સાહીનેં બેંસેં

મણીધર-મણી મરોડ હોડેં અરણુવમાં પેંસેં

અગમનીગમ લખખણુ લહેં ત્રોહો વેલા તનથી તકેં

સાંમલ કહેં મોધિ જુયો નારિ રાખી નર કો ન સકેં ૭૬

ચોપઈ

લખ્યુ આપ હાથેં જે પત્ર

માંન દેઈ તેહનેં મોકલ્યો

પ્રથમ પશ્ચિમ જોયેં દેથ

પનઘટ જેનેં ઉભો રહ્યો

ક્રોધ સાખ્ય પુરી નવિ કરેં

લોલણી કઠીયાણી સર્વ

મહેંરાંણુ સુધી પરખીયા

જોયો ઉતરપંથ અનંત

જગનાથ કૈદારેં કૈડ

કોથી ઘાહો પુરો નવી થાય

જોયા પુરવના વાગીઈ

અંતરવેદ જોયો છે અતિ

શ્વેતળંઘ રમેશ્વર નાંમ

જગ્ય જગ્યની જુગતેં જોય

પાહો ફરીનેં પંથે પડ્યો

ગંધવતી ગાંધારુ ગાંમ

જોતો'તો મારગની વાટ

ઘડી એકબેં સુખીયો થયો

સુખ્ય પ્રાક્ષણુ-હાથે તત્ર

ખરો ડાહ્યો પંડ્યો ખોખલો ૭૭

જિહાં નારિ નવજોવન વેશ

ઘાહો કાંમની-આગલ કહ્યો ૭૮

ખાંમણુ બાધેં ભમતો ફરેં

જુદ નારિ આંણિનેં ગર્વ ૭૯

નારિ નેહ ધરી નીરખીયા

જોઈ કાંમીની કરમજવંત ૮૦

જોઈ જુવતી જુગતેં જોડ

જોતો જાતો ખામણુ જાય ૮૧

કાંમીની જોઈ જઈ કાસીઈ

માંનની જિહાં નિરમલ-મતી ૮૨

જોઈ કાંમીની કાંમોકાંમ

પુરો ઘાહો કરેં નહી ક્રોધ ૮૩

પોતાના પુર-સનમુખ વડ્યો

આંચો ખોખલો તેણેં કાંમ ૮૪

બેંઠો એક વણીકનેં હાટ

તે વણીકનેં જોલ જ કહ્યો ૮૫

‘ત્રંગાવતી રહી કેટલે’	બાવું જરૂર જ તેટલે’
તારે’ વણીકે’ નમાબું સીસ	‘રઘા દાસ હવે’ તે વીસ’ ૮૬
તાહરે’ વીપ્રે’ ગુંકયો નીધાસ	‘અદે દૈવ ન પોહોતિ આસ
દેગટ દેશવિદેશે’ ક્યો	એકે’ અરથ માહરં નવિ ગયો ૮૭
અરે પ્રભુ સી કરીછ પેરં	નીરાશ થે બાવું છં ઘેરં’
ઈમ હાથ બે’ કરમે’ અઠયાં	નયણે તેહને’ આંખું વઘ્યાં ૮૮
હાટ વણીક તે સાહમું બેય	‘ઘેર જાતાં સ્યા માટે’ રાય? ૮૯

છપય

મંદિર જાતાં રાય જે મારગમાં લુંટયો
 મંદિર જાતાં રાય જેહ-પર રાજા રુઠો
 મંદિર જાતાં રાય જેહ ઘર નાર કુનારી
 મંદિર જાતાં રાય જે સીર રણ ગટુ બારી
 મંદિર જાતાં રાય જે નર હોઇ કલકણ
 કહે સાંમલ મંદિર જાતા સુખ પામે’ તે સલખખણ ૯૦

દુહા

વીપ્ર કહે’ ‘સુંણ વાંણિયા	ત્રંગાવતી ગુંણ ગાંમ	
દંત-કુવલનેા દિકરો	કન્તુરચંદ શુભ નાંમ	૯૧
બેંલ સવાપાસેરની	કન્તુરી નિત્ય ચોલ	
પનર ચરુ પાણિ બરે’	અહરનિશ કદે’ અંધોલ	૯૨
તેણે’ હાથ ઘાહો લખ્યો	કદે પુરો જે પેંચ’	
તેહને’ પરણે’ પ્રીત-ચુ	સખે પોતાને’ ઘેરં	૯૩
કાગલ લેઈ હું નીસર્યો	દેશ નીહાડ્યા ચાર	
એહ ઘાહો પુરણ કદે	તે નવિ નીરખી નાર	૯૪
છક નીરાશ થે રહો	સાચું કહું છું આજ	
માહું લાગે’ મંદિર જાતાં	કાંચ સચું નહી કાજ’	૯૫

વણીક-પુત્રી વરસ તેરની	બેઠી મંદિર-માંડ	
તેણીઈ કાને સાંભડ્યું	તરુણી બોલી ત્યાંડ	૯૬
‘જેહ તે કાગલ કિહાં ?	ર્યો લખીયો છે ઘાહો ?	
પુરો કરું હું પ્રીત-ચ્યુ	મંદિર મલપતા બયો	૯૭
પરણા-ઉપર પ્રીત નહી	નહી ધન દેખીને ધીર	
કહેર્યે કાથ મલી નહી	નર ઉતારું નીર	૯૮
કહેલ્યો જઈ કસ્તુરને	પરણ્ય ગમે તો નાર	
પુરો ઘાહો તારો કરું	ઉતારું ચક્રંકાર	૯૯
સંગ લીધ મુખે ફરો	છેક ધરીને છાક	
મનઅંકુસ કુલહાથીયો	શખે આપોઆપ	૧૦૦
રુખી રીઝ્યો રુદયા-વિખે	તિલક કંકુનું કિધ	
ગોલ પાંત તે વિંચીયાં	શ્રીફલ સાહામું લીધ	૧૦૧
વીહવા કિયો વેગે કરી	પ્રીત ઘણેરી પેર	
તરતીખે આંચો ત્રંખાવતી	ઘણા હેતથી ઘેર	૧૦૨
દેશ ફર્યો તે હુખ કહ્યું	‘ફર્યો’ ઘણેરો ફેક	
ચતુરા જોઈ દેશ આરની	લક્ષણવંતા લોક	૧૦૩
ગંધાર-માંડે આવીયા	વીરચંદને વાસ	
પ્રીતે તે ઘર પકની	બેઠી હુંતિ પાસ	૧૦૪
ભાગ્યસાલ ભાવીક ઘણું	ભદ્રા તેહતુ નાંમ	
પુરો ઘાહો તેણીઈ કર્યો	રુપે કોટિક કાંમ	૧૦૫
રુપે રંભા સારખી	દેહે દમચંતિ હોય	
શુંભુસાગર કે ગોરડી	કલી ન સકે કાચ	૧૦૬
કાંભા કુંકુમલોલ-સી	કંચન જોહવી કાચ	
વિવેક નાવે વરણ્યે	દિઠે તેહ મળત્ય	૧૦૭

છપય

વેણી વાસુક નાગ માગ સવા ગજ કેમે
ભરજોવન વરસ તેર વપુ સુંદર વર વેશે

ઈંદુ-આકારે' વદન મદન-મોદન માહામુદ્યે'

અંબુજ-દલ-શાં નેનં એન અમૃત અમુદે'

જાંણે કાંમ-કટારિયો દંતપીજ દાહમકલી

ભાગ્ય સુભાગ્ય ભદ્રા લક્ષી માહાલાગ્ય-ચક્રી તુગને' મલી ૧૦૮

ભૃગુડી ધનુષકમાંન અલીવંકે અતિ અનુપે'

અતુર અંચલ ચારુ ચીત્રુક રંભા શુભ રુપે'

અધુર પ્રવાલી અતિ રંગ અંગ ઉજ્જવલ પુર પાંચિ

રસના રંગ અમુદ્ય કૌયલવત મધુર વર વાંણી

આનંદકંદ અતિ સુખદાયક વાયક ન બઈ કલી (૧)

કસ્તુરચંદ કરમ તાહરે' માંનની એ મહીપત્ય મલી ૧૦૯

કહે' એકાવલ હાર નારિ નક્ષત્ર-સરિખી

ઉદર તે પૌષણપાંન જાંણમે' નહી નરખી

પ્રગટયા ઉર અંકાર જોર મદ જોવન જોરે

મહે'મત ગજ મહરાલ આદ્ય એ તરુણી-તોરે

નાભિ ગંભીર નારિ-તણી શુભ દક્ષણાવત-ગ્રારીખી

સાંમલ કહે' સદા લક્ષી પ્રીત ધરી મે' પારખી ૧૧૦

આલંતી ગજગ્રાલ શામા સોભે' સીહલંકી

કેલપત્ર પ્રમાણુ વંક વાસના વંકી

કુંભસ્થલ ગજરાજ જેહવા ગુહ લાંબી લારી (૧)

જંઘા કદલીસ્થંભ સોભા જોતાં અતિ સારી

પદ્મ આકારે' પગ-આંગુલી નખ રંગ જુગતે' જડી

ભદ્રા લોલી લામીની ઘણીક વિધ્ય વીધીછ ઘડી' ૧૧૧

આપઈ

રુપ સાંલકી તે નારી-તણુ

કસ્તુરચંદ મન હરખ્યો ઘાગું

દંતકુવલ આગલ દાખીઉ

બ્રામણ ભાવ કરી જાખીઉ ૧૧૨

ભાગી ભાવઠ તે બ્રામણ-તણી

ઘણા હેત વધાઈ ઘણી

વસંત વીસ હજારાં તણો

મોકલ્યો માલ જીજે બદ ધણો ૧૧૩

મેવા મીઠાઈ અપરંપાર
જરકસી જરદોજ હીર
લાહો જસ લાખીણો લીધ
લીધું લગન લાખીણું આજ
ગંધાર બાધે ઉલટ ઘણો
જીહને ઘેર માહાલક્ષ્મી વસે
કરે દેશ વિક્રમની આણ
કમ-અનુસારે કરે સદુ રાજ્ય
વગર-વાંક ન દે કો દંડ
મજા મુખીઈ રાજા મુખી
કોડપતિ દોષે બહારે
વીરમચંદસા જે વાંણિઓ
રુઠો મંદિર મંડપ રચ્યો
જુગત્ય ઝાઝીથી આવી જાન
મીઠા મેવા બત્રીસ પાક
વણીક વીસા શ્રીમાલી નાત્ય
નિતી આશ્ય કુલ-રીતે કરી
કેરી જગત્ય બહેરે ભાત્ય

હુહા

કસ્તુર કહે 'કન્યા સુંણો
તેડવા આજુ તો આવજ્યો
પાંચ લાખ રૂપીયા પરઠીવ્યા
'કાંમ કરજે તું કાંમિની
કરો મહેલ કસ્તુરીયા
મહિમા વધર્યે માંનની
નવ ટંકા નવ કોડના
પ્રીતે રહેજે પીહરમાં

ઘણા સોભિતા શુભ સણગાર
નારિકુંજરના નીતમ ચીર ૧૧૪
વસ્ત્રે મોંકલી વીવા કિધ
કરવા માંડ્યાં વિવાના કાંજ ૧૧૫
કસ્તુર આવસે દંતા-તણો
વાજે જુગલ મહીમા મસમસે ૧૧૬
ખરી વાત અમૃતની ખાંણ
ચુગલ ચોરી એ તો તિહાં તાજ્ય ૧૧૭
જેર જુલમ નહી કો પાખંડ
હુખી રહીયત તો રાજા હુખી ૧૧૮
મહીપત્યમન હરખે તાહરે
અધીક સાંમાન તેણે આંણિયો ૧૧૯
મહામનોહર મહિમા મચ્યો
મનગમતાં દિધાં શુભ માંન ૧૨૦
તરવીળ ઘણેરે સુંદર સાક
જુગ બાધે બાંણિતી જાત્ય ૧૨૧
વારુ કન્યા વરરાઈ વરી
રાખી જાન દિવસ ઘર સાત ૧૨૨

રહો પીહર પ્રમાણ
ચતુરા ચતુર સુજાણ ૧૨૩
તેહને મન એ સહેલ
મોટા કચ ઇહાં મહેલ ૧૨૪
જુણ ગંધારે ગાંમ
થર્યે આપણું નામ ૧૨૫
ઉપાવે અવાસ
માતપીતાને પાસ ૧૨૬

નીવદેહું મોદામાન	કગવલ્યો એ કામ	
નમન કરાવો મરેલમાં	નેહવો અમ ધગ દાન	૧૨૭
અવલ મહેલ કર્યા અમ્યો	નીવપ્રસાદ તીકાં રોય	
નમન લંગ-હેલ કરી	તે અવર ન નાંહો દેાય	૧૨૮

સાધક

દિધા માનનીદ જા માન	નુગત્ય કરી જોડાવી નાન	
વનીતા પીદગ નેહવી વરુ	ત્રંગાવતી આવ્યા તે તગત	૧૨૯
વાન પીમારે નાખી આપ	એક દીવમ જેઠા બાપ	
કુચ રૂ જોડીને રહે	પીતા-પ્રતે વચન ધ્રમ હો	૧૩૦
‘મે માની ગુપ્ત જાતગ	માથે નધી લંબી માતરા	
કપરી બાધા ગખી અમ્યો	નાહ તિલા દુઃકમ ઘો તમ્યો	૧૩૧
ન કરમ્યો માદરી ચિતા લેચ	પથ વેગ્યા દે પગ્દેચ	
અભુઆણા પગ નરી દેા માવ	એકવી હુલ ધુ કુ હાથ	૧૩૨
જોતો જાતરા ન કન માગ	અફલ ગયો તેહનો અવતાગ	
પીતા કહે ‘વહેલા આવન્યો	કુશલ વાત નીત્યે દહાવન્યો	૧૩૩
કસ્તુરીના જે મદન કરો	તે પાપ પથે કીમ પચવે	
કહે પુત્ર ‘આવીશ્યુ કાવ્ય	દુઃકમ પીતાજી મુજને આપ્ય	૧૩૪
દુકમ હેલે કરીને દિધ	કર્મો પથ કુચરે તે મીધ	
ગખ્યો વાટુવો બનો માલ	મન વનીતા જોયાનુ વાટાલ	૧૩૫

કરી જાતરા બારે ભુપ	બદલાયુ રદીયાનુ રુપ	
વેશપાલટો વીરુવો વંક	રાજરુપ થયુ તે રંક	૧૩૬
જુના વસ્ત્ર આભુપણુ નહી અગ	સાથે નહી દેા એહને મગ	
ગધાર ગામ-વચે આગ્યો વા	જેઠા વીર્ય દસાને હાટ	૧૩૭
તાંવવ ત જેઠા જાહરે	થયો લાભ તેહને તાહરે	
મોટો જાણી દીધુ માન	મુખ-આગલ મેવ્યા બુ પાન	૧૩૮
‘કિહાથી આવ્યા ને કિહા જાઓ?	સ્યા વણજમા ધ ધે ધાયો?	
‘વિરચ દસા માજવ્ય સેડ	ત્રંગાવતી નગરી મુજ નેઠ	૧૩૯

દંતકુવલનો મહિમા ઘણો
કાંચક વચન વાંધાનું પડ્યું
નાંણું સરવ વેંપાર વીવેક
જે જે તે કરું હું કાંમ
દાણો પાંણી હસે તે જીહાં
વાંણોતર વેંપારીનો નાંણીયો
'પ્રીછું હું તમારી પેર
કબુલ વચન તાહરું કીજીય
'માહારું પણ રહ્યાનું મન
દાંમ મસારો હું નહી લેઉં

હું વાણોતર તે ઘર-તણો
તે માટે નીસરવું પડ્યું ૧૪૦
રાખું અનમી-કેરી ટેક
દુબલીઆ તેં માહરું નાંમ ૧૪૧
રહેચું ચ્યારદાદા જઈ તીહાં
મોડ્યો વીચ્યંદસા વાંણીયો ૧૪૨
સુખેં રહો અમારેં ઘેર
મસીયારો કહો તે દિજીય' ૧૪૩
કરું કાંમ જમું તુજ અન
જે રહુ તે તમનેં દેઉ' ૧૪૪

નવા મહેલ નવા વેપાર
મંદિર-માંડે ગયો તે બાપ
'વાંણોતર તાહરા સસરા-તણો
રાખ્યો વણજ નવા કારણેં
તે રામાઈ જોયું રુપ
'વિશ વશા તો માહારો કંથ"
ફંદ રચી રુટો લાવીયો
જોયું કરમ લખ્યુ તે થાય
કયું ભોજન ઠેકાણેં ઠર્યો
'ગરીબ ઘેર નીત ર્યુ ખાઈર્યુ?
ગયો આપ અદુટાનેં ઠોર
હાટ દુકાન કંદોઈ જિહાં
પસ્તાગ(?) વસે સાથ
બાળત સહુ મનમાં ધરેં
સેઠ પાસેં ન માગેં કાચ
ખાય પીએ ને મોંજો કરે

નવો વાંણોતર રાખો ઠાર
જેડી ભદ્રાવતી જીહાં આપ ૧૪૫
નાંમ દુબલી ગણ્યો ઘણો
ઓ પેણો જેઠો બારણેં' ૧૪૬
દીકું ભાંમીનીઈ ભારેં ભુપ
ચિતની કાંઈ ચેતી ચીત ૧૪૭
પારખું જોવા પોતે આવીયો
રાખ્યો હેતેં મંદિર-માંડ ૧૪૮
વિચાર આપ હૃદયમાં ધર્યો
મોટા માંણસ કિમ થાઈર્યુ?' ૧૪૯
આપી તંબોલીનેં મોહોર
મોહોર પચવીસ આપી જો તીહાં ૧૫૦
જે પાંચ મોહોર આપી તે હાથ
સતેં પોચાંતા રંજે કરેં ૧૫૧
તેહની સાંની ચિતા હોય?
સેર બાધામાં સેજે ફરે ૧૫૨

છપય

જર તે માત ને તાત જાત તે જરને લાણે

હાહાપણ ચાતુરી દાંમ કામ ગુલ રંજીત રાણે

સગાં સહોદર સરવ દ્રવ્ય તે ધીરત્વ ધારી

અંગરૂપ અનુપ સ્વરૂપ ગુલ વણજવ્યાપારી

જગ વસ તે જર-યદ્રી ગરય-માંહે છે ગુણ ઘણે

સાંમલ કહે સ્વર્ગે સંચરે ને ભેર હોઈ જર-તણે ૧૫૩

જરને વશ જગત રાય પણ જરથી રીઝે

જુવતી જર વશ હોય ભેય જશ જરથી લીજે

જરે સજન સનમાંન જરે જસ દાંન દેવાવે

જરથી પામે ભેખ શાંમા ગુલકુલની આવે

જર ગુગફોસવત નાણવો જર સકલ સોલા સહી

સાંમલ કહે જર ભેરથી છવ ઉપાય કરે નહી ૧૫૪

આપર્ષ

જેહને દેહ વશે છે દામ

કરે ચિંતવ્યાં તે ઉર દાંમ

રણે દુળદી ઠામે ઠરી

જરભેર રુદ્ધમાં ધરી ૧૫૫

કરે દલાદી વણજ વ્યાપાર

રાખે સેડ-તણોળડ ભાર

ગાંમપતિ મુધી યે વાત

સઘલે આદી વારુ ખ્યાત ૧૫૬

‘વાણેંતર દુળદી દંતા-તણે

કરે વણજ એ ગાંમે ઘણે

આપે નિત્ય રાજને માલ

નાંમ દુળદીસા દલાલ’ ૧૫૭

હુહા

લાખે વણજરે લખપતિ

મહિમા-કેરી મોટ

લાવ્યો માલ અસખ્ય લખખ

પાંચ લાખીણી પેડ ૧૫૮

મજાક મોરંગી કરમજ

કમુળો ને કથીર

વસાંણાં વીધ્યવીધ્ય પેરના

ધાતુ ધાંન ને હીર ૧૫૯

જેહનુ અરય હોઈ જેહ-તણું

તે વ્યાપારી ભેય

વોહોરત વોહોરે વાંણીયા

કરમ-અનુસારે જોય ૧૬૦

પોઠ પડી લાખા-તણી	તીહાંથી નેજન તણ	
કહે દુળત્રી એઠને	‘કહુ વાત સુણો કરણ	૧૬૧
આપણે અરથ જ કેટલો?	તેટલા પોઠી લેઉ	
માહામે નૈને અહી કડુ	દલથી ખાંનુ દેયું	૧૬૨
વિરથાં કહે ‘વીશ દયો	કે લીજે’ ચ્યાલીશ	
સરજુ હોય ને કરમમા	આપે લાખ જુગદીશ	૧૬૩
મન તો સો લીધા તણુ	હુશ ઘણેરી હામ	
ઉધારે ધીરે નહી	દેઈઈ કીહાંથી દાંમ?	૧૬૪

ચોપઈ

પહેરી પોશાજ સડુપેં સહેલ	બેડાવી એક વારુ વહેલ	
ન રથો એક ઘડી તાકવા	મેઠો આપ હાથે હાકવા	૧૬૫
ઘડી ચ્યાર કરી તીહાં ચોટ	આવ્યો છહા લાખીણી પોઠ	
લાખો ડેગ તાંણી પડ્યો	આપ દુભલી તીહા નૈ અલ્યો	૧૬૬
જુહાર કગીને મેઠો પાસ	ડેરે વણજસને વાસ	
નાયકે લાયક લીડો દેહ	કગી હેત બોલાવ્યો તેહ	૧૬૭
‘કવણ વેપાર કવણ તુઝ ગામ?	કવણ કાજ કવણ તુઝ નામ?	૧૬૮

ફહા

ખુધ્ય ઘણેથી બોલીયો	‘સાલલ નાયક નેટ	
નગર ત્રણાવતી-તણો	દતકુવલ મુઝ મેઠ	૧૬૯
વણજ અરથ વ્યાપારનો	આવ્યો હુ આ ગામ	
નાયક તે ને પુઝીયુ	તે દુળત્રીસા માહરુ નામ	૧૭૦
લાખો કહે ‘દંતા-તણા	થે વાણોતર આજ	
સોદો કયં કાઈ સામરો	કહે અમ સરીખુ કાજ	૧૭૧
પાત્ર લાખ પોઠી-તણો	પુછે પાડ પરપંચ	
લાખો તો લહે નહી	માકારનો સંચ	૧૭૨
નંગ જલ્યા નવ લાખના	પુદુચી એક અમુત્ય	
સુપી લાખાને સહજમા	સાટમા સમતુલ્ય	૧૭૩

ખરો પાડ ખામેં ધર્યો	વચન દેનું વૃત	
સોદો કિધો સાંમટો	તોલ ધણેરે તરત	૧૭૪
કર્યો કળાયા દેખતાં	લોભેં લખીયો લેખ	
દાંમ આપે એ દુળલી	વોહોન્ત માલ વીશેખ	૧૭૫
વોહોર્યો માલ એ મુલથી	ખોટ લાલ કેં ખાય	
વેચે માલ એ દુળલી	તાહરે માલ વેચાય	૧૭૬
જોડી વેહેલ નેં ચાવીયો	કલો નાયકને નામ	
‘લાવે પોડી સુંદરે	મડલું જેડે દાંમ’	૧૭૭

શાપદ

આવ્યો દુળલી પોતેં ઘેર	કહી મેઠ-આગલ સર્વ પેં	
‘પાચ લાખ પોડી વોહોર્યા અમ્યો	તેહનો લાલ લેલ્યોજી તમ્યો’	૧૭૮
માલલતામા માહાદુખ થયુ	પેહેરું પાગરુજી નીસરી ગયુ	
‘જોયુ હવે ડાહ્યાપણ તાહરુ	ધાન્યુ ઘર તે તો માહરુ	૧૭૯
પાપી સી કરીને પેચ’	એ પુરવેં દંતાને વેચ’	
જેહને વણતગે ધીરે દામ	એ તો શેડપતિનુ દામ	૧૮૦
હિતાવના ખપે નડી માલ	માહાગ અ્યા ધામ્યેં હવાલ’	
કુવરી-પામે ઘરેણુ ધણુ	હુડી લ’ વણતરો તેહ-તાણુ	૧૮૧
કસ્તુરીનો ધાન્યો કે હેલ	વેચાવશે દતાના મેહેલ	
છંચા છોકરા વેચાવશે	પોડી લેઈ કાલે આવશે	૧૮૨
હવેં રચુ કરુ નેં કિહા જાયુ?	તાહરો મેઠ હુ તો નહીં થાયુ	
કર્યં છુટકો કે નાસી જાયો	ડાહ્યા છો દેખાડો દાયો’	૧૮૩

કહા

કહે દુળલી ‘તુ મેઠ મુણ	વિચ્યંદ વડહય	
જેશ ગાજને બાગણેં	સાહ થઈ સમરય	૧૮૪
જે મહીમા તુ માહરો	દેઈ ધણેરો દામ	
નામ તો માહરુ દુળલી	પણુ કરુ છ માણુ દામ’	૧૮૫

ચોપદ

એહવી વાત કરે' ને ઘડી
હામ હામના ગયા દલાલ
લાખો ડેરા તાણિ પડ્યો
જેહને મોઢો જોઇધ જેહ
'કહે લાખો કા જુયો અર્જાણ
જો માલ એ લેવો ચાહો
મઃ વ્યાપારીએ ઘસીયા હાથ
'આપી દુખલીને ર્યુ લેશ
તાહારુ ડાપણુ કહુ ર્યુ કથી ?
કાહાડી મે હેટયો છે ખારણે
વીર્ય દ વેપારી ઘણુ
તેહને વેર મજૂરી કરે
એહથી કીમ પોઠી લેવાય ?

આવી પોઠ લાગોલે' પડી
વેચાયો લેવાને' માલ ૧૮૬
સઃ વે પારી ને તીહાં અડ્યો
જોવા માણ્યો તેણે' તેહ ૧૮૭
પોઠી વેચાણા પગમાણુ
તો દુખલીસા પામે' જાયો' ૧૮૮
મોટયા વણજારાને સાથ
પાઠી લે' પરાણે પરવેશ ૧૮૯
એ દંતાનો વાણુતર નથી
રહો પેટ-તણે' કારણે ૧૯૦
વોહોરત પોઠી પનર તણુ
પાખડી થૈ પેટ જ ભરે ૧૯૧
ભારે સોઢો તે કિમ થાય ?' ૧૯૨

હહા

લાખો હસીયો હસથી
જો કાઇ સોઢો સાટવો
હામ આગલથી આપીયો
પટે' પોઠી વોહોરાવીયા
માહાજન મલીયા એકલા
સહસ બેચારેક સામટા
'હવ્યા દુખલી હઠ કરી
ર્યુ કર ખાધીસ સરવનો
ખંધ કરીર્યે સઃ મલી
વોહોરે વસ્ત નહી તાહરી
કર તાડી કહે દુખલી
ત્રંગાવતી એ તો જર્યે

'કા ર ચુગલી ખાયો ?
તો દુખલી કને' જાયો ૧૯૩
ખાધ્યો ગાઠે રોક
કરો નંઘા તે ફેક' ૧૯૪
પ્રીતે આવ્યા પાસ
વિગ્યંદને વાસ ૧૯૫
કિમ કરે એ કામ ?
રહેસ એકલો ગામ ? ૧૯૬
સઃને દેર્યુ સીખ
તો માગેસ આઝી ભીખ' ૧૯૭
'વેચવાની નહે વસ્ત
થટે વાહાણુ સમસ્ત' ૧૯૮

વીચાર કર્યો વેંપારીએ
એ પાલે અચરજ કચું
રડીએ જઈ રાજા કને
હુડી લેસે લખપત્રી
શાણે એક સમજી હતો
'તોલ નહી એ તમ તણુ
તમુ ને દરજાદમાં
મેહેમુલ બરસે એ માલનુ
બોલખાલા એહનાં થસે
માટે મલીચે એહને

કર જોડી વેંપારી રજા
'હુડખમાં ધાહાડ્યો તેં આલ
'નહી હુંસ કહું મોટીઈ
એ તો લાલ લે તું આ ઘડી
કો દસ વીશ નેં કો દશ બાર
બસેં ચ્યાર સેં કો સેં પાંચ
એં ચ્યાર દશ દિવસમાં સરવ
લાખેં કોડિ નવ્ય ગાંધી હાથ
વિરચ દનેં ઘર લખી ઘણી
નહી હુણ્ય તેહનેં કસી
કલકલાટ નાશયણુ નુર
જીહાં જીઈ તિહાં દિસેં હેમ
હુણત્રી દેશપતિવત થયો

'હંત-કેદો દાંમ
કરી મકેં એ દાંમ ૧૯૯
કરીએ એહેનુ મુલ
ફજેત ધસે એ ફુલ' ૧૯૯ ક
કરી જેહેની શાખ
વાત અહીથી રાખ ૧૯૯ ખ
કરમુ જાજુ ભેર
તેહેનો માંને તોર ૧૯૯ ગ
જસે આપણી લાજ
કરીચે એહવું કાજ ૧૯૯ ધ

દીન બોલ હુણત્રીનેં કહ્યા
વેચ ગમેં તે લંધનેં લાલ' ૨૦૦
સવા રુપીયો લંબુ પોટીઈ
કાલ્ય વેચું તે લેવું અડી' ૨૦૧
લખ્યા લંખ ન લાગી વાર
જેહનેં જેહવી હેંમત આંચ ૨૦૨
વેચી માલ ઘણો છં દ્રવ્ય
મે સમજું હુણત્રી રેં સાથ ૨૦૩
દાંમદાંમ ચેત્રી હેમતણી
માકાલખી આવિનેં વશી ૨૦૪
જાણે ઘરમાં ઉગ્યો મુર
પંચ પદારથ જેહવી પ્રેમ ૨૦૫
શેઠજી શેઠજી સેઠેં કલ્યો ૨૦૬

છપય

ગુણને આગલ બુપ-સરીખા રહેં કર જોડી

ગુણને આગલ રૂપ રુવેં નિત આધું ઓઢી

શુંલુને આગલ ગરથ ઘણેરા ફેરા ખાઈ

શુંલુ-આગલ દાતાર માંન માગવા જઈ

શુંલુને માંન ઘણાં કરે જે માંન નાદી ભુપને

સાંમલ કહેં શુંલે સદૃ રાચત્યો રખે રચો કેા રુપને ૨૦૭

ઈંદ્રવારણાં હોય કોય ખાંતે નબ્બ ખાય

આવલ-કેરાં કુલ તેણે નવી સીવ પુન્ય

આકલ-કેરાં નીર તેણે તો તસ્સ ન લાંગે

બગલા ઉજલ હોય જોય રહેં હમ અલગે

કહરા તે મોતી સારીખા નવિ આભુપણુ ઝોપેં અર્યો

સાંમલ કહેં સાખી જુયો શુંલુ-વીણુ રુપ રિએ કર્યો ૨૦૮

દુહા

નાંમે રૂપેં ન રાચિઈ

જે શુંલુ-હીણો હોય

કનક નાંમ ધંતુરુ

કડાં ન ચેંહેંરેં કોય

૨૦૯

નાંમ ધરાબ્યુ દુબલી

કરું તો માતું કાંમ

ગરથેં ઘર લરી આપીયુ

કાંતો નહીં કેા કાંમ

૨૧૦

છપય

ધનપાલ અણુઆણેં પાય રાજ બીખંતો દિઠો

સુરત દેખેં આંખ્ય ડાઘો રહેં નિત્ય રુઠો

રણુછાડ લરંતો વાલ્ય કલ્યાણુ કાંમ કરંતો

અવિચલ જે હોય ઈંદ્ર અજરામર એહ મરંતો

હીરો માંલુક મોતી રતન જે કથીર દેખેં નહી

સાંમલ કહેં સંસારમાં કારણુ નાંમ રણુ કંહી ૨૧૧

ચોપઈ

મેલ જાંણેં નહીં મરમને

અડયુ એક આવી કરમને

ગરથ કમાઈને ઘર ભયું

વલતું કાંમ તેણેં સ્યુ કર્યું ૨૧૨

લાખા-સાયેં લાખીણી પ્રીત

કીધી ઘણી રાજસની રીત્ય

લાખો નાયક પોતેં આપ

આવ્યો ઘેંર નીચેં તે છાપ ૨૧૩

મત્યા-પાખી નવ્યગેઠે એક પદી
 એક મેઠાંની બેઠાં છતાં
 'જીમન કંગે તો કુ' એક વાત
 લાખો પેર આવે છે સંગ
 પે હેરીછ વાગા વગ્ગ સાગ
 ભટા-આગલ ભાગો પ્રાંત્ય
 ધગંણુ તાદરે છે ધણું
 તે પે હેરીને' ગોખે બેંસ
 દેખે વૈભવ ધરનો દામ
 પુછ થોડી ધરમા હોય
 લાખો માલ સુધીને જયો
 પોતાનો ધર્મને' કહી પ્રીત્ય
 ભટા ભામિની સમઝી વીહા
 ભવુ લખ્યુ હમ્યે તે ધરો
 નિત્ય નવા પે હેરે મણગાર
 તેહનુ રુપ તે કુણ જ કલે

એક દિવસ લાખો લખખતિ
 રાદી વાત દુબલીને સાથ
 'હવે દુબલી આપો દામ
 દુબલીઈ દેખાડ્યો હાથ
 મોહંતુ માવીયુ કીધુ સાખ
 લાખે ઉચુ ભેયુ જેટલે
 ભાંતે માનસરોવર બેઠો હશ
 નીચી આખ્ય તેણે નવ ધાય
 કાલોઘેહ્યો તે ચર્ચ ગયો
 'નમુ દુબલી તાહરે પાગ

મેદ્યુ મન તે-સાધે જડી
 આખો દુબલી પારખ વીહા ૨૧૪
 જે મુઝને' મુઝે સાક્ષાત
 પેહેરીઈ અલી આભુપાત અંગ ૨૧૫
 દેખાડીછ અલખત અપાર
 કંટો વાત તે કુદુ એકાંત્ય ૨૧૬
 ઝવેરે જડ્યુ છે અસગન્તલું
 મ્યુ આખો દાઠો રો ધરમા પેશા ૨૧૭
 તો ધીરે' ઠપાકે' દામ
 તોહે' જાહર ન લાણે કાય ૨૧૮
 જમણો દ્રવ્ય વ્યાપારે' ધમ્યે'
 માન્યુ સાચુ રુડી રીત્ય ૨૧૯
 કાઈક કપટ એહના દિલ માહા
 આપ હાયથી મેહેવુ જયે' ૨૨૦
 આવી માલીઈ બેને જાહાર
 જિમ હીંગે કુદનમા ભયે' ૨૨૧

બેઠો ચોક માહે' માહામતિ
 એક એકનો જાવી દાય ૨૨૨
 જઈછ અમ્યો અમારે કામ'
 સાન કરી વણગાર-સાથ ૨૨૩
 ખચ્ચ ધ્યુ પુરા પચ લાખ
 નક્ષત્ર એક દિહુ તેમ્યે ૨૨૪
 બાણે કાઈકે દુઝાણી અશ
 નયન-ખાણના વાગા ધાય ૨૨૫
 સવા પોહોર સુખી વીહા રહ્યો
 દિહી અલૌકિકે મે આ ભગ ૨૨૬

કુંભ રુપરંભા એ બાકાર ?
એકનું મુખ નીરખે જન બેહ
કહે દુબલી 'છાંના રહે
દંતા સેઠની સોભા ઘણી
લદ્દા લાગ્યવતી નીજ નાંમ
સવા પાસેર કસ્તુરી અંગ
કોટપતિ બેવાની બત્ર
માગે તે દાંમ ગણિ લિજીઈ
લાખે લાજ તણને' કહ્યું
દુબલી તાહરે ચાકર રહું
દુબલી કહે 'હવડાં તો બધો
ગયો લાખોજી હરે જહાં

ગિલે દિવસ થયો એક પોહોર
પોહોચી લાંબો પરઠણની સાથ
'હવે' જીવ માહારો જાય છે
દુબલી કહે 'કહું તે કરો
મેંનત કરું તમારી વતી
લીધાં ખત તે વોલાવીયો
'વાત કાંમની કહું છું નેટ
કરો આજ કહું તે અમ્યો
લાખાને લાગો છે રંગ
રહેશે રંગે એક જ રાત્ર
એકમાં જ્યાંન તે કેટલું થયે
ખાયો પીયો અલખત ભોગવો
હું કહું છું તમારે- અરય
જોડ્યા તે જીવતિઈ હાથ
'કદાચિત સાસરે બાંહે' વાત

કુંભ પુરુષ પનોતા-કેરી નાર'
ધન લાગ્ય તેહની તો દેહ' ૨૨૭
રખે વાત મુજને એ કહે
એ વહુ કુંયર કસ્તુર જ તણી ૨૨૮
આપણા સરખા ઘેર લાખ ગુલાંમ
નિત્ય નાહે એ 'સોભા સંગ ૨૨૯
તે આગલ આપણ કુંભ માત્ર
સિધ કાંમ તાહરું કિજીઈ' ૨૩૦
મેં તો નવિ જાઈજી રહ્યું
માહરો જીવ પ્રાણ તે તો તું' ૨૩૧
પેટ ભરીને રાટા ખાયો'
રહો જીવ તે માલીયા-માંહાં' ૨૩૨

આંબો નાયક તેણે ઠોર
સુંપી દુબલી-કેરે હાથ ૨૩૩
ચિત એહને મલવા ચાહે છે'
ખત પાછાં મુઝ હાથે ધરે ૨૩૪
જોર કરે એ તાહરી રતિ'
સેઠાણી-પાસે આવીયો ૨૩૫
સારી રિત્યે સમજાવો સેઠ
લદ્દાને સમજાવો તમ્યો ૨૩૬
કરસે સાંભા-કેરો સંગ
પંચ ઉઠી બથે પરલાત્ર ૨૩૭
સઘલો માલ આપીને જશે
લોગ ઘણા ભારે લોગવો ૨૩૮
ઘણો આપણ પાંખી-ચું ગરથ'
જોડી દુબલીસા-કેરે સાથ ૨૩૯
તાહરે ચાય માહા ઉતપાત' ૨૪૦

123

૬. ૧૬ તેહના ધર-તાણે	પ્રીત્તું મધરી પે પે' અરથ	
ધણાં કામ એહવાં કર્યા	તાહાને' નેજા ગરથ	૨૪૧
ઉપર પેંપારી ઉજા	અંતર અધિકે એલ	
૬. ૧૭ તે કામ કરે .	દુઃખને છે એલ	૨૪૨

८५५

બારી તે જલપાત્ર બત્ર તે નેવા મરખી
 ઉમટે નહી એક દિન પ્રીત્ય જુઓ તે પરખી
 ઉપર કમલ અનુપ રુપ તેણું જડ કાંટા
 નારિ નિરમલ જોય રોય અંતર જડ આટા
 વેંપારી વરણાગીચો ઘણા હાંમ નિત્યે ગળું
 દેયુ તે દિલમા લહે કવિ મામલ ભાવે જણું ૨૪૩
 ઉપર ઉજલા મેંલા માહે ચેર ચેર ઇકાં ને ત્યાંક
 અતિથે લોભ અરજીવમા પડ્યા માનની પાસ માડી ને અલ્યા ૨૪૪
 ક ગાલપણે જર્જને કરગરી ભદ્રા-આગલ નવ્ય બાત્ય જ કરી
 'દોહી'ના દાદા તે વાગીદ અનરગલ લખમી પાગીઈ ૨૪૫
 લક્ષણ કહેતામા લાજીલ તું કહે તો જોઈ તેડને લાજીલ
 મમઝી ભદ્રા ધાયડ ઘણા 'ઝગતુત સગવ એ દુગધી-તણા ૨૪૬
 એહ કરે તે કરવા દેયુ માલ સરવ ખુચિને લેયુ
 આમંક વિના તે માનિ આલ્ય રોગ-વિના નિ જોવી નાલ્ય ૨૪૭
 વાક વીના નરપત્ય મ્યુ કરે? છ-ચ-વીના તરકર મ્યુ હરે?
 વિદા વિના શી ગકાટે ખોટ? ઉદમ વીના સિ ગાધે મોટ? ૨૪૮
 નિરમલને મ્યુ કરે કલક? માગ્યા આગલ સેનો અંક?
 એ તો લોભ લક્ષણ લાવિયા કાલાવાલા કરવા આવીયા ૨૪૯
 હમ્મયડું હમ્મે પોતાનું હાથ તો બાર જાય દારાને સાથ ૨૫૦

છપય

લોભેં ઘટેં કુલ-લાજ મટેં ગોમાંની લોભેં

લોભેં(?) વેહેંવાર-ભાર સોભા સુખ સાંની?

લોભેં લક્ષણ બય અન્યા અતિ અધર્મે

લોભેં સત સંતાપ છાપ કલંક કરમેં

માંન સનમાંન લભ ઘટેં સાચેં પાંમેં શુભ

સાંમલ કહેં સદ્ માંનજ્યો લોભ તે પાપનું મુલ ૨૫૧

આપઈ

આસ્થાઈ આવી છેં એહ દાંમણી-સી દેખીતી દેહ

કાંચક માગવાનેં કારણેં જાઈ આવ્યાં માહરેં ખારણેં ૨૫૨

છપય

યરયર ધુજે ગાત્ર દેહની મુઘ્ય વીસારેં

ઘટેં નેત્રનું તેજ હેજ મન-કેરું હારેં

રુંધાઈ ગોલતાં કંઠ દાંમણું દિમેં દેહેં

ખોલે હલુયા બોલ નરમ થઈ જાતું નેહેં

જેટલાં ચિહ્ન મરવા-તણાં અંગ અંગમાં લાગતાં

સાંમલ કહેં નિચ માંણ્ય-કનેં થાય માગણુનેં માગતાં ૨૫૩

આપઈ

‘અરે માત જે માગેં તું આ જીહ્વાથી ના ન કહું હું’

કુચરનેં તેડી એકાંત્ય લાગી મન-કેરી તે જાંત્ય ૨૫૪

નીચું જોઈ નારિ તે રહી ક્ષણું એક રહીનેં હા તે કહી

‘સરતું હોય તમારું કાજ તેડનેં તેડી આવો આજ’ ૨૫૫

માહાહરખેં ઉઠી માવડી ‘લલેં લાહી થેં તું આવડી’

સંખેચેંમાં સ્વાંમીનેં કહ્યું સાચું લક્ષણ જોતાં લઈ ૨૫૬

છપય

ગરજેં ભય સદ્ ગાંમ ગરજેં ભાર સીર લેં છેં

ગરજેં વડેં રણ-માંહેં દાંમ ગરજથી દે છેં

ગરજે કરે વ્યાપાર ગરજે ખેતી કરે ખ્યાને

ગરજે શુંળીકા નાય' ભુપ લોગવે ખાંતે

ગરજ-યદ્રી ગરજું નહીં ગરજ લોક લખ્યાણ લહે

કહે માંમલ વચ ગરજને કવરણને કાઠે કહે ૨૫૭

ચાપઈ

નારિ આવિ હાંમે નેટ

કરે વાયદો રુડી પેર

દુળલીલાઈ દિલ દાખીયુ

સાગશ્રીનો શુભ અંયોગ

બલીકળી તે મેહેલે ચક્રો

પુરણુ જોયો એકનો પ્રતાપ

નીશાચર્યા જોવા નેટ

નવદુંક મેહેલ મોટેરા ધણું

દશ હજાર દીપકની જોય

કરી લહેર બહુ લીલવીલાસ

સોભા ઇન્દ્રપુરી આકાર

સામાઈ વિચ્છારું 'આહાની જયુ

ચોમાલ ગયો લાખો બહુરં

લાખો લલકાર્ષ બોલાવીયો

'અરે લાખાણુ તુ લાયકો

ભલે આગ્યો આ પ્રધવી-ખીડ

'સાંભલ દુળલી લાહ્યા સો

સાથે આવે એણે ઘેર' ૨૫૮

તે લાખા-આગલ લાખીયું

લાવંતા લીધા સદુ લોગ ૨૫૯

અચરજ દુળલીને મન અડયો

કિમ સખે પોતાનું આપ? ૨૬૦

દીધી કાંમની-કેરી કેઠ

સ્યુ વખાણુ કરું તેહ તણું? ૨૬૧

દીવાલીવત કર્યો ઉઘોત

કમ્તુરીનો બહેક બસાય ૨૬૨

નવે દુકમાં જોભા સાગ

ગખું આપ તો મુખણી યાયુ' ૨૬૩

સાંભા શનમુખ આવી તાહરે

લાગીની-જોલ મન લાવીયો ૨૬૪

નીરમલ કહાયે છે નાયકો

કાહ્યાણુ તાહરે દિલ દીઠ ૨૬૫

છપય

ખીતે ચાલો પાંન ગાન શુભ મુલો કે ગાયો

રમત રમો શુભરંગ અંગ અમલ વચ ધાયો

નેહ વજાડો નાહ માહ મુલુ શુભ કાંને

જગ કરો જોડ મોઠ તે મેલવ માંને

ખાંતે જોસો પુરનીઈ ત્યોત્ય ઝાઝી દીપક છાંડે

અમલ અરોગી આવીઈ તેહ સેજ તરુણી તીકાં ૨૬૬

ચોપઈ

ગુલ સે ગીયા વછનાગ જ તણી
મગમગ લેવડી દોય જ દીધ
મીઠાઈ અમૃત આગલ ધરી
વાગી લહેર ઘાયડની ઘણી
ઝોકા ખાય તે માહામુ જોય
તરુણીઈ મેહુયો એક તત્ર
વાલે' તાત તાલબધ તિહા
ગામા તો સાચિ સમસેર
પોહોડો ખુગસીઈ તે તરત
જેર રહુ નહી જાત્યમા
પોહોર દીવસ રહ્યો જાહરે
પાધ સમારી નાહાલી નેટ
ગયો ઠેર જાણીતો જન
'ગયો માલ ઘણેરો ગરથ
બધવને સુપી માતશ
પોઠી લેઈ વણજરો ગયો
વનીતા વલ્લો ખોહોલા વેણુ
માન ગયો પોતે વાસીઈ

પારખ દુખત્રી ઘરમા ગયો
'અમ્યો જસ્યુ અમારે ગામ
લાખાથી લીધા તે લાહો
પાત્ર નંગ નવ લાખા તણા
'એક ઘડી દેખાડો સેજ
'દુખત્રી એ ગમી તુને વાત
પ્રીતે' પુહુચી લીધી હાથ
અદ્યો દુખત્રી મેહત્રી માપ

જેહમા કેદ અદકેરી ઘણી
લાખે તે પાણી પરે પીધ ૨૬૭
આરોગ્યો પુરણ પેટ જ ભગી
અકલ જુઓ તે ઉકયા તણી ૨૬૮
માનની દેખીને મન મોહાય
જુગતે હાથમા લીધો જ ત્ર ૨૬૯
લાખો રસ લાખીણી પીધ છહા
નાખ્યો ઘેહનમા લીધો ઘેર ૨૭૦
જાણે મુલથી પામ્યો મરત
શામા પોહોતી મનીર સાતમા ૨૭૧
લાખો ગળાડી જાગ્યો તાહરે'
દુમ થત્રી ઉતરીયો હેઠ ૨૭૨
લાખે આપ વીચ્યાયુ' મન
સરો નહી માહરો કો અરથ' ૨૭૩
'માહરે ગુપ્ત જલુ જાતરા'
લાખો જાતરા કામે થયો ૨૭૪
ચિત્રટે ગે (?) લીધુ લેણુ
કણુલ વાત ગયો કાસીઈ ૨૭૫

તેણે જોલ જાલાને કહ્યો
કરો એક અમારુ કામ ૨૭૬
તે દેખાડો મુજને દાયો'
દેખાડયા ઘણ મુત્રી ઘણા ૨૭૭
પ્રીતે' પુહુચી આપુ હેજ'
અદો મેડીઈ રીઝી રાત્ર' ૨૭૮
સકેત સરીખો છે તેહને સાથ
'સમા કેમ્ય રાખે' છે આપ' ૨૭૯

જિહાં રાંભાની હુંતિ સેજ
આહપુત્ર ચઢ્યો તાહરેં
જગનમાત કાયક જોગણી
વજ્રકદોટો વાઢ્યો કસી
વિભુત જોપેં આપેં અંગ
મીઠુર મુખ ઉપર જોપીતું
આશાતકાર ઉભયા દો આપ
દીહું દુખત્રીઈ તાહરેં
“હવડાં પ્રાણ માહરા દારચે”
ચરચરચર તે તીહાં ધ્રુણ્યો
રક્ત આંખ્ય ભ્રમર બહુ ચઢી
દેહમાંથી ચેતન્ય ગયુ
આજ્યો તરત તટે ડી તાવ
કર્યો વિચાર મન રાખી આપ

પટે કર્યો કારમો કાસદ એક
દતે સાહે જાણ્યો ઈહાં મુંને
ખાવો પીવો નીત્ય હેતેં ધણે
આશા માગી મન લાવીયો
સુંદર મુખ દિકાં સુત-તણાં
અમુદ્ય આમુષણ પેંહર્યાં અંગ
અગમગ જ્યોત્ય જોહવો જાણુલ્ય
ધારી ધનલ નેં વેગડ વેહેંલ
નથી સાચ સેવક કો સહાય
પીતા કહેં ‘સાંભલ રે પુત્ર
એકલા આપ ન જોઈઈ કોઈ
કહ્યું પીતાજીનું નવી કયું

તરુણ ઉગ્યા જોહવું તેજ
કીતુક એક ધયુ તાહરેં ૨૮૦
ભવાંની રુપ ભારે જોગણી
મસ્તક જટા લાખીળી લરી ૨૮૧
પીતાંજર પલ્લવટ રુટો રંગ
ત્રિશુલ કર-માહેં મોખીતું ૨૮૨
તેજપુંજ પ્રીદ પ્રતાપ
તરત પગે લાગે તાહરેં ૨૮૩
ત્રિશુલ વટેં મુઝનેં મારચે”
જાખત કારમી તે જુઝીયો ૨૮૪
નાકો દુખત્રી તેણી ઘડી
પેશાળ પાંશુરણાં-માહિ ધયુ ૨૮૫
ર્યો એજાખતળન્યો જનાવ
‘ઈણીઈ એમ જ રાખ્યું માપ’ ૨૮૬

વીર્ય દ-આગલ કહી વીવેક
તેણે કળકો કાહાજ્યો હુંને ૨૮૭
હું જાઈસ ધય’ હંતા તણે”
પીતા-તણેં મંદીર આવીયો ૨૮૮
દિકાં વધાંમણાં દેવીનેં ધણાં
રાજતેજ ધયો અતિ રંગ ૨૮૯
કુચર જાંણે કમલનું ફૂલ
વિમાન દ્વર-તણું તો સહેંલ ૨૯૦
નારી તેડવા તે નર જાય
તુઝવટેં માહરેં સઘલું ઘરમુત્ર ૨૯૧
વાટે વિખ અનેરાં હોય
જવા સાસરે મનહું ધયું ૨૯૨

મેહડ્યા બલદ રેડીને હાંમ
ગઈ નગર વધાઈ નેટ
ફૂલ વેરાવ્યાં વારુ વાટ
વગડાવ્યાં બહુ જંગી ઢાલ
સાક પાક મુખ-સાગર ઘણાં
સેઠ કહે 'રહું નહી બાહ્યાઈ'
સાસરવાસો શુભ સજ કરી
એક વેહેલમાં બેઠાં બેઠ
શતિ ઘડી બેં ગઈ બહારે
ધનમદ ભવનમદ જોહને

ઉગમતેં સુર મ દિર જશ્યુ
બળુ વરખડી કેરુ અડ્યુ
'રાખો વેહેલ જુત તાહરુ
કહે' કસ્તુર 'શાંભલ્ય કાંચની
એહવાં નેઉર ઘરમાં ઘણાં
એક નેઉર-કેરે કાજ
નારિ હઠ લેઈ તે રહી
તે દેખીને આવી દયા
વનીતા વેહેલ રહી વાટમા
નેહુર જે ઠેકાણે પડ્યુ
લેઈ હાથમાં તે આવિયો
બેઠો હાવા યેને ધણી
બલાં આંખરાં કાદવ નીર
ઉજેય થયો વાહાણે બહારે
ડણે દીયું ને કુટે ચેટ

ઉતર્યો જઈ ગંધારે ગાંમ
આવ્યો કસ્તુર નગરનો સેઠ ૨૬૩
ઘણા ઢલાવ્યા કંચનપાટ
કર્યાં અવારણાં અતિ અમોલ ૨૬૪
તરતીબ કર્યાં તાબાં તે-તણાં
સીધ કરી બોલાવો નાથ' ૨૬૫
બોલાવી વેગે મુંઢરી
નરનારીને આઝો નેહ ૨૬૬
બેડી વેહેલ સેઠે તાહરે
બીક ન રાખે તે દેહને ૨૬૭

આપ વીચારે મનમાં અર્યુ
નેઉર ડાખા પગનુ પડ્યુ ૨૬૮
નેઉર આંણિ આપો માહરું'
વીષમ વાટ બાઈ બામીની ૨૬૯
નિત્ય નવાં પેહેરો તેહ તણાં
નહી ઉતરું હેઠો હું આજ' ૩૦૦
ગદગદ કઠે ગલગલી થઈ
રાખી વેહેલ તે લેવા ગયા ૩૦૧
આણ્યો અતુર ચીલે ઘાટમાં
તરત એક તરકરને જશ્યુ ૩૦૨
ભાંમીનીના મનમાં ભાપીયો
હાકી વેહેલ મેહિ વાસ જ ભણી ૩૦૩
તરકર લેઈ આણ્યો તે તીર
લીઠો જુત જેહવો તાહરે ૩૦૪
'કિહાં ગયો માહરો જે સેઠ?' ૩૦૫

દુદ્ધા

તરુણી કહે 'તરુકર મુળોં	તું કિમ આગ્યો આંહ?	
નેદર આંમાં તુમનેં જડયું?	એક ધણી છે કાંદ?	૩૦૬
તરુકર કહે 'મેં દીઠા નથી	વહેંલ-તણો અસવાર	
જડયુ છે નેદર વાટથી	આગ્યો આંણેં હાર	૩૦૭
કપટ કરી જેઠા અગ્યો	પરપંચ કરી બહુ પેંચ	
વાટ મરડી નીસર્યો	હું બહુ છું માહરં ઘેરં	૩૦૮
નગર ત્રંબાવતિનો નરપતિ	અઢયો તેહ સકાર	
તરુણી નેં તરુકર હતાં	આગ્યો તેણેં હાર	૩૦૯
કાંમ્યની દીડી કેા કારમી	તતસણુ આત્રી બાંહેં	
દોરી ખેંચી દસ દમા	જેંસારી રથ-માંહેં	૩૧૦
બલદ હતા તે આલખ્યા	એ નગરસેહના હોય	
પગલુ બાંચેં એક ચક્રી	કહેંચેં જઈનેં ઠાય	૩૧૧
તરુકર મુંકયો છવતો	આગ્યા બલદ જેં હાય	
વોલાવી દિધો વેગસા	ચામા લીધી સાથ	૩૧૨
એકાંત્ય હાંમે એકી અધીક	રાખી તેણે કાંમ	
જાણુ કરી કેા નવી સકે	આવી પોતાને ગાંમ	૩૧૩

આપર્થ

આગ્યો સેક કરી તે હાર	ન દિડી વેહેલ ન દિડી નાર	
'અરે, દૈવ એ તે ર્યુ થયું?	બારકસ અરવે કિહાં ગયું?	૩૧૪
ર્યુ મોહ લેઇને મ દિર બહુ?	તરણુ પે કિમ હણવો થાવું?	
તત્તયો હાંમ તેણે વાસીઈ	ગયો સેક આપે કાસીઈ	૩૧૫
તરુકર ગયો પોતાને મહેલ	મુંખ્યા બલદ સુખી તીહાં વહેંલ	
આગ્યો વૈરાગ્ય કયુ ધર તાન્ય	ગયો કાસિઈ કરવત-કાજ	૩૧૬
કહું વાત તે સાંભલો કણુ	લાખા સમેત થયા તિહાં ત્રણુ	
બદ્રા-સમીપ રાજા આવીયો	હાર સ્તન-તણો લાવીયો	૩૧૭

‘પ્રીત ધરો મુઝ ઉપર પેચં
ખાલા મન-ચુ કરે’ વિચાર
‘ખટ મહીનાનું માહરે વૃત
જેર કરો મુઝ સાથે’ નેટ
જીભ દંત કરીને મરું
એક સો દાસી સુંવી રાય
સુંવી નવ્ય મુકે’ અદ-ઘડી

એક દિવસ રાણિયું કહું
પુનું શીવ દેહરે’ રુટે રંગ
રાજા હરખ્યો મનમાં ઘણું
પુન સામાથી આપી હાથ
‘રખે સુંવી મેહલો એહને’
પલક એક સુંવી રહે’ દિશ
ભંસારી રથ જોડ્યો ખારણે
દતકુવલનુ દેહરુ જીહાં
‘અરે દાસીયો રહો રુદ્ધ ખાહાર
પ્રીતવચનની દીધી આંચ
દેહરું અડકાપી દાસી રહી
ધ્યાન શ્રી અખાજનુ ધરું
કસ્તુરે કહી’તી વાત
‘દોહીલા દીવસ કાલ્યે વામચ્યે
‘જીવ તે સ્થા માટે તજ
દેર દેરચ્યો જમણે સગ
સણગ-માંહે પ્રયાણ જ કયું’

રમજમ કરતી આપી ત્યાંહાં
વડી સેઠાંણી ઢાલે વાય

રાંણિ કરીને’ સખુ ઘેચ’
‘એ મુઝ સીલલોપે’ નીરધાર’ ૩૧૮
નહી ગોલું હું તુઝ-ચ્યું તત
તો પાડી મારુ માહરે’ પેટ ૩૧૯
સંગમ વૃત-માંહે નહી કરું’
સખી ઘણી સક આ-ગાંઠિય ૩૨૦
આવે’ દાસીયો દાવે’ ચઢી

‘વૃત અમારુ પુરણ થયુ ૩૨૧
પછે’ રાયનો કરીમ સંગ’
વચન ગમું તે રાંણિ-તાણું ૩૨૨
ઝાહી દાસીયો કિધી સાથ
ધીરો માં એહની દેહને ૩૨૩
તો તમ સહુનાં ખેડું સીસ’
શીવપુજન-કેરે કારણે ૩૨૪
પ્રીત્યે ગઈ પુજનને તિહાં
કરુ પુજન આપો પેઠાર’ ૩૨૫
મોહર એકેકને આપી પાંચ
પુજન કરવા રાણી ગઈ ૩૨૬
પુજન રુડી પેરે કયું
માંલરું તે વેલા સાક્ષાત ૩૨૭
જીવતો નર તે લદ્રા પાંમચ્યે’
લાવે શ્રી બુદરને ભજુ’ ૩૨૮
નીકલ્યુ જલાધારીથી લિંગ
પાણું લિંગ હતું તિમ ધયું’ ૩૨૯

મેહલ પોતાના સસરા-માંહાં
ભોજન કરે દતાવલરાય ૩૩૦

માહાલક્ષ્મીવત નીકી નેટ
‘કહેરે બાઈ દેવી તું કુંબુ?’
કર જોડી તે ઉભી રહી
‘ભદ્રા નામ જાણે છે મુઠ્ઠા
અપુત એક દીલથી ડાહરો
દેહરે’ મુને’ દેખાડી વાટ
‘બાંધે’ પધાર્યા’ વટુજ તમ્બો
અમુત્ય મોતિ વધાવીયાં

એક વાત ઈલાંથી ગ્હી
રાત ઘેરુ લુધ છે’ વાટ
છડી અગવારી દેહરે’ ગયો
‘અકલ કિમ ગઈ તાહરી?’
કમાઠ ઉઘાડી પેઠા માંહે
સુલગ મીવદેહરે આક્ષાત
તેણે વિચાર્યું મનમા વલી
કે અતરીખ કે દેવે હની
કુચરને મુખ્ય સદુ રાત્ર્ય
કાસી ગયો ‘કરવત-કારણે’
‘આયુ પાપ પ્રકાનો દિસ
કહે કરવતીયો ‘ખોટી ધાવો

હુલા

લાખો કહે ‘કાદુ લખ્ય વરા
એક નારિને’ કારણે’
મર્યો એક ડાહો દુગલી
પુખ ખાધા વના કરે બર્યા
માટે કરવત કીજી
ગરથ પાંચ લાખ પોહી-તણો

અચરત પાંચો દ તો એક
આટલે દાટે દિડી ઉભું’ ૩૩૧
કાં’ળી મગરા-આગલ કટી
કંતકુવલ-તણી કુલવદ ૩૩૨
કુલદીપકે તારણ તાડરો
ગયા ગુપ્ત લત્રાને’ માટ’ ૩૩૩
પોહોની રહી રહીયાન તે અમ્બો
પ્રેમે મંદિરમાં પધરાવીયાં ૩૩૪

હવે ગળની મી ગતિ થઈ?
‘શંણિ તે નાખ્યાં સા માટ?’ ૩૩૫
બોલ તે દાસીને’ કથો
સુની રાંત્રી મુંઝી માહરી’ ૩૩૬
માંનવજાત નહી કે ત્યાંહે
તે તો કાય ન જાણે વાત ૩૩૭
“નારિ માહાદેવ ગોગ્રે ગલી
ગુલ રુપ ગુલગ સુદરી” ૩૩૮
મુખ કિધુ મ મારી તાલ્ય
ધયા અચાર એકડા બાંસણે ૩૩૯
તાહરે કરવત મેકલુ મીસ’
બોલો માયુ કે મદિગ બોલો’ ૩૪૦

દુખની માથે’ મોટ
ખોહી પાંચ લાખીલી પોહ ૩૪૧
મળી નમોદેરી નાથ’
હોટે’ બેઠો હાથ’ ૩૪૨
દેહ દુખથી દેવું
તે નારી હુ મેલું’ ૩૪૩

પછે તસ્કર તે વેલાં કહે	‘માંનની એક મધ્યરાત્રિ	
ઝેર જડ્યું મુંને તેહનું	વારુ કહું એક વાત	૩૪૪
તે મેં દિઠિ એકલી	આખું ઝેર તે હાથ	
અજાણું અણુલિખે	સાંભા તેડિ સાથ	૩૪૫
અધિપત્ય ત્રંભાવતી-તણા	મલ્યો ઉગમતેં દિશ	
નારીને તે લેઈ ગયો	સ્થો કુટીને શીશ	૩૪૬
ઝેહર ગયું જુવતી ગઈ	માટે આગ્યો આજ	
કરવત મુકાવું કેટ પર	તે કાંમનાને કાજ	૩૪૭
રાજ ખોડ્યો રીઝ-ચુ	‘જે વનીતા કહી વખાણુ	
તે મેં લીધી માનની	પ્રભાતેં પ્રમાણુ	૩૪૮
વનિતા વૃત ધરી રહી	દેખાડ્યુ નહી મુખ	
ખટ માસે ખાંત્યે કરી	સાંભા પાંખી મુખ	૩૪૯
સ્યાંમા કહે “સીવ પુણ્ય	પ્રિતી ધરીને પેય	
પછે રાંણુ થૈ રહું	રાજ તમારે થેય”	૩૫૦
પુન કરવા ગઈ પ્રેમદા	દત-દેહશ-માંહે	
ખોલાવી ખાંત્યે કરી	અલોપ તરુણી થઈ ત્યાંક	૩૫૧
અચિરત એ તો અતિ ઘણું	કિહાં ગઈ નીરમલ નારિ?	
માટે કરવત લીજઈ	આગ્યો છુ આ ઠાર	૩૫૨
સમજ્યો સેઠ દિલગ-વિખે	અ તસ્કરણુ થઈ આસ	
જીવતો નર ભદ્રા પાંમચે	વનીતા પોહોતી વાસ	૩૫૩

ચોપઇ

‘સાંભલ લાખા આણે’ ઠાંમ	કસ્તુરચંદ્ર માહારુ નાંમ	
દુળદી પારખ તે હું થયો	ઓચરયા જોવા તિહાં રથો	૩૫૪
સાટાં વાધાં કિધાં અચ્યો	હુ દુળદી ને લાખા તમ્યો	
જોલખી મન મેહદીને મત્યા	તાપ હતા તે ચરવે ટલ્યા	૩૫૫
લાખો કહે ‘નારિ તાહરી	તે માયજણી બેંહન માહરી	
મુલવચન તસ્કર ને સાથ	‘જે નેહર આપું તુજ હાથ’	૩૫૬

‘કસ્તુરચંદને નારી વરી
કાસી-માંહે’ કોઠીનો દાંમ
વય કર્યા તિલાં અનરગલ ગચ્છ
કર્યાં ‘પુંડર્ય’ ચીમવાગીઝ
આરેં એકદા પંથે પડ્યા
ગાળા પેંચ’ ધયુ છે જાંભુ
આર એકદા રંગે રમે .
આર બારણું આર અતુમા
પાંચ લાખ પોડીનો દાંમ
મેં નેહર તણે ને ગરથ

રાજા ધેંર પોતાને ગયા
નવટંકા ગાળી-જીયા મહેલ
નવમી મેડીઈ નર ને ના
રાત્ર દિવસ ન જાણે કાંય
ઉપર સુધ ને ઉપર જમે
પોતાની દામીને દાસ
બ્યાપાર વણુજ મુખ કે દુખ
માદાલદમીની જેહને મોટ
વિતાં વરસ રમતા હમ આર
દિવસ એક આવ્યુ શુભ પરવ
નારિ દંતા મેક જ તણી
રથ જેંસી આન્યા બારણે
પાતો કરે માહોમાહે સદ્
કાંય કહે ‘વદ્દ માંણિ ગલે’
કાંય કહે ‘દાદી લાગે પાય’
કાંય કહે ‘વદ્દ ચાપે ચરણ’

એ માહરી પેટ તાળી ટીકરી’
પ્રગટ કર્યુ પોતાનું નાંમ ડપડ
એકાન્યા અગમગતા રથ
મુંકાબ્યા કર આજા કાસીઈ ડપડ
દંત મેક-ધર આવી મડ્યા
ગડગડીયાં હરખે નીચાંજી ડૅ૦
ભડા રાંધેં જુગતેં જમે
ચતુસ નારી જાંભુ આર ડૅ૧
અપાળ્યો લાખાનેં કિધું કાંમ
આપ્યો તરકરનેં સાચો અરથ ડૅ૨

દંતસેહ તો મુખીયા થયા
સોલા ઇંદ્રાસનની સહેલ ડૅ૩
કરેં કલોલ વનિતા વહેંવાર
આનદ-હીલા અધડી હોય ડૅ૪
રામા-સાથેં રંગે રમે
મીતે માણસ રામેં પાસ ડૅ૫
દેખી નકે નાહી કે મુખ
તેહને મી ચિતા કેં ખોટા? ડૅ૬
મુખમાગરમાં નર ને નાર્ય
લોક આન્યા મહીસાગર સરવ ડૅ૭
મીતેં સાથ પડોસણ ઘણી
મહીસાગર નાહવા-કારણેં ડૅ૮
કેા કહે ‘સંધી મુંકેં વદ્દ’
કાંય કહે ‘વદ્દ રુડું દલે’ ડૅ૯
કાંય કહે ‘બદ્દ ઢોલે વાય’
સાંભડ્યુ સેકાણીઈ કરણ ડૅ૧૦

તાહરેં તેહને અચરજ અડયુ
 'શ્રીવત છે તમને સ્યુ દુખ ?
 તમ ઘેર તો દાગી છે ઘણી
 કહેં સેકાણી 'આંલસ્ય જો હેંને
 આવિ જે દાદે ઘરમુત્ર
 નિત્ય ઉડી પાએ લાગતો
 હરતી આંખ દેખીને તન
 તેહવો પુત્ર ન દેખુ દ્રષ્ટ
 દાસી એક હતી તેણીઈ લહુ
 'ઘણું દુખેં રોતાં'તાં માત'
 કહેં ભદ્રા 'સાંલસ્ય ભરતાર
 સંતોષો જઈ મા નેં જાપ
 વે'પારવણમાં ધાવો મન
 નર રુડાને એ નવ્ય ઘટે

અખડ આંખે આંસુ પડયુ
 મઘડી વાતનુ તમને સુખ ૩૭૧
 એ વાતો અમુ ગરીબજ તણી'
 માહરી કુલવદનાં 'એ હેં ન ૩૭૨
 નથી દિકો મે નયણે પુત્ર
 મુઝ પાસે ખાવા માગતો ૩૭૩
 ત્રપત થતું તિહાં માહરુ મન
 એહથી તે જીજુ સ્યુ કષ્ટ ?' ૩૭૪
 સેકસેકાણી-આગલ કદ્યુ
 કહી માડી સરવે તે વાત ૩૭૫
 ઉતરો અટારીથી આવો હાર
 પડે આવજયો આપોઆપ ૩૭૬
 જમો છો જાપ રસ્યાનુ અન
 રોજગાર-વીણુ માન જ ઘરે' ૩૭૭

અટ આલસ મરડી ઉડીયો
 આંખો હેં તે આપોઆપ
 'પીતા મને આજ્ઞા દિલુઈ
 કહેં પીતા 'સુખીયા થાવો
 હજી લાડકવાયા છો તમ્યો
 કરતા તાહરેં ભારે કાંમ
 કાંમ કાંમ લખગી જે હોય
 રસ્યા થડી મ-યો છે ગરથ

જિમ મદગત્ર અચ દ છુટીયો
 ખેંઠા છે જિહા મા ને જાપ ૩૭૮
 જે કામ ઘો તે કિલુઈ'
 કરગ કળુટ્યા છો ખેંઠા ખાવો ૩૭૯
 તમ જેવડા હતાજી અમ્યો
 વીસ કોઠ જોડ્યાં'તા દામ ૩૮૦
 ચોરી થડી નથી આવી કોય
 જે સી રવેં સરેં નહી અગધ' ૩૮૧

છપય

જિમ સીકનેં માયે શૂંગ માપ પોતેં પ ખાવો
 મુરનેં હાથેં મજા વાઘ વીકારી ગાવો

સાગરને' પરકચું પુર હીરો જિમ કુંદન જડીયો

ધન્દ્રમુત્ર અધિકાર વહી વરધોટે' ચડીયો

જિમ હરાડો હાલિયો કવિ કુણે વખાણીયો

સામલ કહે' વાવે' એટલો વ્યાપાર ચડે' જિમ વાંછીયો ૩૮૨

ચોપઈ

રાખ્યા વાંછોતર આપે' ઘણા
વાહાણ વીસથી જમણાં લીધ
કાલાં કાપડ મોંઝે' મુન્ય
જાવે' જાવા મનસા ધરી
સહ પુરાવી નાંખ્યા દોર
'કાંચિની કહું અમારું' કરો
આવો પીવો મેડી-માલીઈ
ઉતર્યો આગન્યા માગી આપ
કર જોડીને' ઉભો રહ્યો
'વ્યાપાર કરતાં કિમ વારીઈ?
વેહે'લા વલજ્યો માહન પુત્ર
પુપ નક્ષત્રે' સાધી ખીત

શુભ શુકન રુડી વાણીઈ
અગાધ્ય જલ આરણવના નીર
એક જે દિવસ કળામાં વાત
દેસ વિદેશ પરદેશે ગયો
રુડી રાત્ર તે સરદ જ તણી
એક જોગ જે દાટે' હુવો
અણુવ-વચે' આગ્યો છે' જેટ
તેક જેટ-તણે' જારણે'
જેહવા અપ્રશવત હોઈ ગજ
હાંમ હાંમ સુતા સદુ જાત

ખાસ ખેલ ઘણું પોતા તણા
માલ ભરાવા તયારી કિધ ૩૮૩
અતિસે' માલ ભર્યા અતુન્ય
વાહણમાં ભારે વરતો ભરી ૩૮૪
વાગા નેહે' નીશાણે' ઠોર
મુજ આબ્યા-વણુ નવી ઉતરો ૩૮૫
જાંખો નિત્ય જે'હાં જાલીઈ'
આગ્યો જિહાં જે'હાં માળાપ ૩૮૬
હેત-ખેલ માળાપે'ને દશ્યો
તમ વીણુ જીવત કીમ દારીઈ? ૩૮૭
આ સર્વ રંધ્ય તાહરું ધરમુત્ર'
ચડો વાહણમાં રુડી રીત ૩૮૮

બાઝ્યાં વાંકણુ કાસે' પાંછીઈ
રહે' ધીરજવંતાને' ધીર ૩૮૯
ધયા નિરમલ મસવાદા સાત
તિહા તો એક અચંકો ધયો ૩૯૦
શુભ પુન્યમ તે સ્વાતિ-તણી
સ્યુ કૌતિક ધયુ તે જુવો ૩૯૧
હીખ્યાં વાંકણુ મળુ તે-તલે' ઠેઠ
ઉતર્યા સદુ જોજન-કારણે' ૩૯૨
પુર્યા છે' સદુ રુકે' ધજ
પોહોરો ટાઢ ગઈ છે' રાત્ર ૩૯૩

નથી જાગતું માનવ કાચ
બેઠા છે જ્યોતિ દિપકની કરી
તન મન ધન મેલ્યું છે જ્યાંહે
એક હંસની બીજે હંસ
અંતરીખ પખ વડે પરવરે
માનસરોવર ગુણ ગંભીર
સ્ફટકમણીની તેહને પાલ્ય
વરસે મોતિનો તિહાં મેક
હંશ નરનારિની જોડય
સમુદ્રખેટ મોતિની ખાંડય
પાછા માંસરોવર જાય
થાકિ પંખણી ઉડે ખાંખ

કહે હંસની 'સાંભલ્ય હંશ
ધડી એક જો જોસો વાંઢાણ
જેં જોંકાં તે ઠાંમે ઠરી
'જાંણે સ્વરગ તણી છે સેર
અતિ ઉજવલ દિસે છે રાત્ય
કહો દિવસ? કિયુ છે પરવ?
કહે હંસ 'સાંભલ્ય કાંમ્યની
શરદ પુન્યમને સ્વાતિ હોય
નરનારિ કરે જો સંગ
એક નાડે એક આડે સુત

છપય

પડે ગિદુ જો નારિ તાર અરણ્ય ઉઘોતિ

સવાલક્ષ સોહંત ઠરે તિહાં મુંધાં મોતિ

કેસે હોય કપુર મુર ઘણુ-મુલી ઘોડો

બત્રીસ લક્ષણ વરદ પદ્મની જુગતે જોડો

એકલો સેક આપોપે જોય
માંડે છે નાંમું હમયડે ધરી ૩૬૪
નથી જીવ બીજા કો માંહે
પંખી પણ દેવતાઈ અંશ ૩૬૫
અમુલક મુંધાં મોતિ ચરે
રહે હંસ સદુ તેહની તીર ૩૬૬
વરખ દેવવત્રીની જાલ
ઉજવલ હંસ-તાણો છે દેહ ૩૬૭
કાયા જોતે પેહોચે કોડય
ચારા-કાજ ગયા નિરવાંડય ૩૬૮
આલ્યા અરધા અરણ્યમાંય
દીકાં વાંહણ છીખ્યાં તે આંખ્ય ૩૬૯

પ્રાંણજીવન આધપતિઅંશ
તો મુખ પામે માહરો પ્રાણ ૪૦૦
ગુણ વચન જોલી સુંદરી
દિવ્ય જલ દરીયાની લહેર ૪૦૧
કહો આ વેજાની કોઈક વાત
સોમા સ્વરગ-તણી છે સરવ ૪૦૨
જુગતે આજ રુડી જાંમ્યની
મહીમા-કત્રી સકે નહી કાચ ૪૦૩
હોય રીઝમાં રુડે રંગ
પડે ગિદુ પરઠે જો પુત્ર ૪૦૪

નિરમલ ચિત નરનારિનું ઉદરે ગભ આવી અટે

પુરુષ પ્રતાપીક પ્રગટે છિક ખાતે મોતી જટે

૪૦૫

ચોપઈ

સાથણિ સાંહાંમું હાથી જોય
ચરદપુનમ સ્વાતિ કહેવાય
હંશે એ વાત માંડીને કહી
તાંણી ઉડા મુકયો નિશ્વાસ
ધમ નીશાસા મુક્યા ત્રણ
‘સ્યા માટે’ એણે મુકયો નિશ્વાસ
કહે હંશ ‘પુટા એકને’
જોડ્યો હંસ તે વેલા વાણ્ય
સ્યા માટે મુકયો નિશ્વાસ
જુઠી વાત કહે જો આપ
સાકપુત્ર જોડીને હાથ
‘પ્રેમદા તમ્યો વખાણી પેંય’
એ છે સાહે નાટે એક
તમ્યો રાત્ર વખાણી આજ
એહ રિત્ય કાંમ્યની કિમ મલે ?
કહે હંસ ‘જુરે મ્યા માટ
સાકપુત્ર કહે ‘સાંભલ્ય વીં
કહુ સી વેગલાની વાત ?

ભદ્રજાતિક આ વેલાં હોય
અકલીત મહિમા તે ન કલાય’ ૪૦૬
વાંહણવટીઈ લેખામાં લહી
જિમ થયો હોય નેટ નીશાસ ૪૦૭
હંસ હંનની સાંભલે કણ
જિમ અતુર પુરુષ મુકે આશ’ ૪૦૮
સ્યુ દુખ પ્રગટયુ છે દેને ?
‘માંભલ સાકપુત્ર મુખણ ૪૦૯
પ્રીતે સાંભલુ તાકરે પાસ
તો તુઝને જમહત્તાનું પાપ’ ૪૧૦
જોડ્યો હુયે હંસને સાથ
તેકવી શુંણવંતી માહારે ઘેર ૪૧૧
એકવી વનીતા ઘેર વિવેક
કહેતાં વાત આવે છે લાજ ૪૧૨
પ્રીત વચન માહરું કિમ પલે ?
વનીતા દુર છે કેટલી વાટ ? ૪૧૩
અગાધ તો અરણ્યવનાં નીર
પાંણીમાં પરવર્ધા મહીના સાત ૪૧૪

હુડા

ત્રંગકસેન ત્રંગાવતી
શુજરદેશ શુંણ-આગણો
હંસની કહે રે ‘હંસ મુણિ
આ વેલા તમ્યો એકને

મહીસંગમ ગાડામોલ
અતિ વેગલો અતોલ’ ૪૧૫
પુટે ઉશંકલ થાવો
મંદિર મધ્યે લેઈ જાયો ૪૧૬

મલેં જો એહની માનની	ભગત ઘણેંથી લાવ	
ઉડય અકલ ઘણેં કરી	ઉગતા પહેંલો આવ્ય	૪૧૭
હંસ તે બોલ્યો હેતથી	‘ઉડય આલશ તબ્ય આજ	
બેંસ્ય પીઠ બાધુર યઈ	કયં મન રુડાં કાજ	૪૧૮
પ્રતિરા પ્રીઠિ કરી	ખોટિ ન કરો ખ્યાંત	
પલકમાં પાછા વલો	કાંમિની નેઈ કાંત્ય	૪૧૯
હંસની રહી તિહાં હેડીઈ	અતીશ ઉડયો હંસ	
કસ્તુર કોટ ઉપર ચઢ્યો	વારુ દેવાંશી અંશ	૪૨૦
આકાશ આગલથી ચઢ્યો	નિરખ્યું તેણેં ગાંમ	
ધનુષતણી પરેં ઉતર્યો	આવ્યો તેણેં કાંમ	૪૨૧
‘કહેં રે મેંહેલ તાહરા કીહાં?	ઉલખ્ય આપેં આજ	
પેંશ મંદિરમાં પ્રિતથી	કયં કાંમીનીથી કાજ	૪૨૨
નવદુંકના નવલાખના	રુડા રાતે રંગ	
દિપક આઠ અટારીઈ	ચોભા રુડો સંગ	૪૨૩
માનની બેંઠી માલીઈ	જુવવી જંતર વાહેં	
અકસ્માત ઉલો રહ્યો	વનિતા વિસ્મેં થાય	૪૨૪
શ્યાંમા જાણે સ્વખ છે	કેં ચેટકે કેા ચોર	
કૌતિક કાંચક કારિયું	અભિનવો અંઠાર	૪૨૫
કળુલ સેક કસ્તુર એ	અધિપતિ માહરો આપ	
જુવતિ જોઈ રહી તીહાં	પંખીનો પ્રતાપ	૪૨૬

ચોપઈ

સાહ કહેં ‘સાંભલ સુંદરી	શ્યું લાલેં છેં દ્રષ્ટેં ભરી?	
માસ સાતની વાટેં ગયો	મેંહ આજ મુઝનેં તાહરો થયો	૪૨૭
પંખી-આગડ્ય કહી મેં પ્રીત્ય	સંમા મેહલી રુડી રીત્ય	
એક પંખીની પીઠેં ચઢી	આવ્યો છું ઇહાં આ ઘડી	૪૨૮
નારિ કહેં ‘ભલેં આવીયા	માહારે મન તમ્યો લાવીયા	
થયાં કામાતુર નર નેં નાર	તે વેલાં કીધા વેહેવાર	૪૨૯

નારિ કહે 'નર સાંભલ્ય નેટ
હવે' નહી જવાઇછ તમ્યો
મા-આપ તમારાને' હૈ મલો
હંચ કહે 'ખોટી થાયું છું
દાસી હુંતિ તીહાં દશ બાર
તેહ નારિ ન મુકે' હાથ
હંસે' તે સખીયો સાથમાં
નારિ જોવા ગઈ દિપક પાસ
નાવી વાટમાં ઉની આંચ
ખેમ-કુશલે' મુક્યો વાંહાંણ
પ્રણામ કરી તે હંસ જ ગયો

પુરણ ગરલ રહ્યો મુઝ પેટ
તજસ્યું પ્રાણુ વણખુટે' અમ્યો ૪૩૦
પછે' પંથ તમારે' પતો'
હું માકરે' મારગ જાયું છું' ૪૩૧
રાખી સાખ પછે' તિણ દાર
'સાહુપત્ર મને' તેડો સાથ' ૪૩૨
આચ્યાં ખોતિ જે' હાથમાં
ઉઠ્યો હંસ તેડી આકાસ ૪૩૩
આઠ્યો જવ ઘટ્ટીકા ગટ્ટી પાંચ
'સાંભલ વાંણુ મુંચતુર મુજાંણુ' ૪૩૪
પ્રાતુરકાલ એ રીત્યે' થયો ૪૩૫

દુહા

સહ પુર્યા સવારમાં
વાંણુપુત્ર વેહેવારિયો
જાવે જે કે નર ગયો
આવે' રહી જાવા-ચકિ
જોયે જોખ ઘણી જુદ
અધિકું રયું રુકું એક-ચકી ?
વેંચે' વસ્તુ માહામુલ્યથી
માનની મેહલી માલીઈ
ગુણવંતીને' ગરલ વાધીયો
વનીતાને' ઘણું વાધીયુ

વાયા વાયસ વાય
જુગતે' જાવે' જાય ૪૩૬
નાવે' મંદિરમાંય
તો પરિયાના પરિયા ખાય ૪૩૭
ચઢ્યો વેંખારિ વાંહાંણ
જિહાં રતનની ખાંણ ૪૩૮
પુરણ લાભથી પેય'
તેહની તે સી પેય' ? ૪૩૯
ભારે કરમનો ભુપ
રાજ-તેજ રીધા રુપ ૪૪૦

પંચ માસ પુરણ થયા
ઉચી ચટ્ટી અટારીઈ
રૂપ દિડું રંભા સગું
ઉદર તે ઉનલ નીરખીયું

નણદિ આવિ ત્યાંહ
ભાળી ભદ્રા ત્યાંહ ૪૪૧
નખીયાં દિહાં ને'ન
ચંચલ દીહાં ચેહે'ન ૪૪૨

‘ભાભી તેં ભલું કયું’	એ લખ્યલુ-ચુ આજ	
બોલ્યાં બોહોતર બાપનાં	કુલ દંતાનેં લાજ	૪૪૩
ભાઈ પરણ્યા’તા ભાવથી	ઘાહો લખીનેં ગરજ	
તે તેં તાહરુ પાલીયુ	કાંમિની વાલ્યુ ધરજ	૪૪૪
સેંવાસ તેં સારું કયું’ ?	ગરભ વધાર્યો ઘેર	
વિર ગયાં તો વરસ ચુ	પોહોલી કીધી પેર	૪૪૫
ચું કહે’ચો સસરા-આગલેં ?	ચુ કહે’ચો મા નેં બાપ ?	
ચુંલેં ઘાહો પુરો કર્યો	તે તમેં પાલ્યુ આપ !’	૪૪૬
નારિ કહેં ‘નણુદિ સુંણો	પુષ્ટ પ્રીતેં દાસ	
હંસે ચઢીનેં હેતથી	પીયુ આળ્યો પાસ’	૪૪૭
સાખ્ય પુરી સદુ દાસીએ	લાયુ દાવાનલ દુખ	
‘માનસેં તાહરી માવડી’	કહીનેં મરડયુ મુખ	૪૪૮
‘બોલ ચુકેં છે’ બાદલા	તેહ કરોનેં તાન્ય	
મુખ બોલો છા માહરેં	લેસ તો મનમાં લાન્ય !’	૪૪૯

છપથ

વીમ સીર એ વાંક આક ભલે નવી ભણીયો
 વેંપારી સીર વાંક રંક કહેં વાંણીયો રણીયો
 રાજ સીર એ વાંક જે વાંક વીના લખ્ય છુટે’
 ભવિક સીર એ વાક જે રાક કરે કેં કું
 આતુરનેં વાક ચોરી-તણો ઘણા લોક સીર ગાલનેા
 વડો વાંક વનીતા સીરેં સામલ કહેં અધિક આલનેા ૪૫૦
 બાલ્ય પ્રદેશી પ્રીત્ય બાલ્ય વાત આડીની
 બાલ્ય રાંડની રીત્ય બાલ્ય બુધ્ય ચોર આડીની
 બાલ્ય બીજમાં લોગ બાલ્ય બેર જુઠાનું
 બાલ્ય દેહ જે રોગ બાલ્ય રાંક રુઠાનું
 બાલ્ય છંચું જે બાપડા બાલ્ય દ્વિમત્ય હરાંમીની
 સાંમલ કહેં બાલ્ય તે નારિનેં કલંક ચઢ્યુ જે કાંમીની ૪૫૧

ખાત્ય લંપટની લાજ ખાત્ય ખટખનનું ખાવું

ખાત્ય કવાસે' વાસ ખાત્ય જુઠા ઘર જાવું

ખાત્ય આડું સગવળ ખાત્ય વીમર્યું વઢવું

ખાત્ય ગરમ વીજી મરજી ખાત્ય જારીનું જડવું

ખાત્ય પ્રીત પરનારિની ખાત્ય અજાણ્યા-ર્યું નેહને

ખાત્ય કલંદી કાંમ્યની આંગણ કહે' તન્ય તેહને' ૪૫૨

ચોપઈ

નંવા કરી તે નણહિ ગઈ

મા-ખાપને' પામે' જઈ નહી

કલો અક્ષર દિઠો તે આંક

'પલ્યો વડેરો વડુનો વાંક ૪૫૩

નારિ નિચ છેકજ એ નેટ

પ્રોડા ગલ' વધાર્યો પેટ'

સસરો સાચુ સજન સદુ

'કટ કટ' કરે' સદુ તીહાં બદુ ૪૫૪

'શખો વાત છાંનિ આ ઠાર

કદાચિત વાત જાણે' દરગાર

પેથા ગાગતા કરસ્યે' સોક

ઉપર હંડ ધીજી લેસ્યે' રોક ૪૫૫

માટે' પીહર એહને' પરકરો

કુધલી આંત્ર સાંને' કરો

એહનું કર્યું લોગવસ્યે' એહ

નાણ્યો ઠેલું એહસ્યું નેહ ૪૫૬

ઉડી તાહરા રુપમાં વાટ

મોહું કલંક અહ્યુ તે માટ' ૪૫૭

છપય

પરહય' માન-વણ દાન પરહય' હેત-વીણ ખાવું

પરહય' બાલ-સ્યુ ખ્યાલ પરહય' ચિત-વીણ ચાહવું

પરહય' વડાં-સ્યુ વેર પરહય' પુત કપુતો

પરહય' લ પટ ગોર પરહય' સીધ જો ધુતો

પરહય' મીત્ર ઘણો લાલચી પરહય' પંચની લાંચમાં

। સાંમલ કહે' પરહય' પ્રેમદા જો અન્ય પુરુષની આંચમાં ૪૫૮

ચોપઈ

કાંમિની સદુએ કુડી કરી

પીહરમાં મહેલી પરહરી

સજુગાર સરવ ઉતારી લીધ

પાંગરણ પાતણ પેહેરણ દિધ ૪૫૯

પરહરિ મુંકિ રુડી ચેંય' ગઇ પોતે પીતાને' ઘેંય' ૪૬૦
 કરતુત કાંમીની-કેરાં કહ્યાં લક્ષણ સરવેં સાચાં લહ્યાં
 ગરથ ભરી આંબો'તો જેહ નિમીખ ન રાખ્યો તીણું નેહ ૪૬૧
 બહરેં રુઠેં છે શ્રી રાંમ કોય ન આવેં તાહરેં કાંમ

છપય

પિતા કહેં નહી પુત્ર બે'હેંન કહેં નહી ભાઈ
 માંમો ન કહેં ભાણેજ સસરો ન કહેં જમાઈ
 નારિ ન કહેં નાહ સજો ન કરેં સગાઈ
 મીત્ર કહેં નહી મીત્ર પ્રીય ન કહેં પીતરાઈ
 વેંરી પાય વાહલાં સહુ દેખાડેં નહી દાંમણ
 સાંમલ કહેં સગપણ ગયું જહારેં રુઠા રાંમણ ૪૬૨
 ચોપઈ

મા-બાપ કહેં 'જણી બહરેં' ગભ' ગદ્યો કાં નહી તાહરેં?
 જીવત કાં થયુ તાહરું? તે' કાં કુલ બોલ્યુ માહરું? ૪૬૩
 કમુપ કાંઈ નાવિ પેટ? રુડી રુપ તે જડી વેઠ' ૪૬૪

છપય

ન સોભેં શંડી-રૂપ ન સોભેં વિપ્ર વણુ-વિદ્યા
 ન સોભે સૈન્ય-વણુ ભુપ ન સોભેં સીધની ન ઘા
 ન સોભેં સસ્ર-વણુ સુર ન સોભેં રાગ-વીણુ ગાણું
 ન સોભેં ગજ-વણુ સૈન્ય ન સોભેં મુમ ઘેર નાંણુ
 ન સોભેં નદીયો નીર-વીણુ ન સોભેં દાતા દાંન-વીણુ
 સાંમલ કહેં સોભેં નહી માંનવ રુડું માંન-વીણુ ૪૬૫
 ચોપઈ

મા બાપેં વિચ્ચારું મન "ક'ડે ગામ-તણો રાગન
 નાત્ય-બાહર કાઢેં સહુ સાર બધ વ્યાપારેં વિવહાર ૪૬૬
 બધ ઈજત સગાંમાં સાથ લોક દેખાડેં દુસેં હાથ" ૪૬૭

કુહા

માંન મુદ્રી માને' કહું	' નથી અમારો વાંક	
હંસ ચઢી નર આવીયો	તે નિશ્ચે' આડે' આંક	૪૬૮
સાંખ્ય દાસી દસ તેહની	સાચું કહું છું સુત્ર	
કસ્તુરચંદસા એકનો	પેટ રહ્યો છે' પુત્ર'	૪૬૯
માઇ મોહ મચકોટીયું	'જીવતી બોલી જુઠ	
જીવ-જીવાડણુ દારણે'	આલપ'પાલે' ઉડ'	૪૭૦
ન્યા ચુકયો સદુ નારિએ	'મુકો જે વન-માંહે	
વાઘ સીધ વરુ ધણું	આપે' કરડી ખાઇ	૪૭૧
નારિને' હણવી નહી	જે વાંક પડે' ચત લાખ	
પરહંરવી તે પ્રીત-વીણ	બોલે' સાસની સાખ્ય'	૪૭૨
ગાંઠે' ગરથ ન બાંધીયો	નહી વજ્ર વીરેક	
કાહાડી મુદ્રી ઠાંભીની	આપે' એકલી એક	૪૭૩
ઢાલીઇ બે'સારી દીકરી	ઉપાડી જણ પાંચ	
મુકિ કહાં જે રાંનમાં	જિહ્વાં અણુવ-તણી બહુ આંચ	૪૭૪
વારુ વાઘ સીયાલીયાં	સીધ હરણુ ને સાય	
મુદ્રી સદુ મંદિર ગયાં	રાંભા રહી રણુ આપ	૪૭૫
મંબારે' શ્રી રાંમને'	કરે' વીલાપે' વાંચ	
'સાર કરે' તે માહરી	દીનકર બોલો લાંણ	૪૭૬
આચાનો મુરજ સાખીયો	મત્સ્ય દેવ મહારાજ	
દાવાદલ માહાદુખ પડમું	તું રાખે મુજ લાજ'	૪૭૭

ચોપઈ

હૃદયશં-માંહે' રાખી પીર	પીધું સરોવરમાં હૈ નીર	
આગલ પાછલ વારુ વાચ	ચઢી એક ધુલરને' ગાડ	૪૭૮
પાકાં મુલર વીંદી ખાય	જલ પીવા સરોવરમાં જાય	
સાચ અંધારી ગાજે' ઘોર	તલે' થઈ બહુ બાઈ ચોર	૪૭૯

વાઘ સીંધ ગરજનાયો કરે
‘ત્રાહ ત્રાહ રે શ્રી ગોપાલ
મુખમલમાં પોઠે’ ને જાત્ય
કસ્તુરીય ને નીત્યે’ નાદાય
નેહને દારીયો આંખે ચરણ
સઘડી વાતનું નેહને સુખ

ઉદર ગરલ-તણે કારણે
એક માસ થયો નેટલે
માલ અનરગલ સાથે મોટ
ટાંકું બાધા રણમાં ઢલે
દીવસ જે રહી તે જાહાડ
મુખ આંખો જહારે શીશ
ઉચી દ્રષ્ટ કરી જાહરે
ડાકણ, બ્યંતરી. વેંશી એક
કરે બાલકાં કેરી હાંણુ
જેંચી કળાંત ચઢાંચો તીર
‘ઉતય’ રાંડ કરે સ્યુ કાંમ ?
નાખે તીર તવ જોડી બાઈ
લાખો કહે ‘કરે સાં ચેન ?
‘હું. વીરચંદ-કેરી દીકરી
બદ્રાભાંમીની માહડું નામ
વનીતા-કેરી સાંભડી વાત
ઉતારીને લાગી પાગ્ય
અમૃત મેવા આપ્યા આહાર
‘આ ને માલ ખર્જનો દ્રવ્ય
લોજન મનલાવતાં જમે

કોમલ કુવરી દેખી ડરે
જુહું ચઢ્યું જુવતીને આલ’ ૪૮૦
તે જાડ ઉપર કાઢે છે રાત્ય
તે ઘુલરાં વીણી ખાય ૪૮૧
તે રહે આંખે એકલી વન
તે વેઠે નિત્ય ભુંડી ભુખ ૪૮૨
કાહાદી મુંકી તે બારણે
આંખો વણુભરે તિહાં તેટલે ૪૮૩
લાખીણી લાખાની પોઠ
લાખો ઉતર્યો ઘુલર-તલે ૪૮૪
ભુખ, તરસ, તડકો ને ટાઢ
ખાય છીક લાખો તે દીસ ૪૮૫
નારિ વલગી દિહી તાહરે
સીધ, સીકોતરી, જક્ષણી દેહ ૪૮૬
કે બાલકના લેસે પ્રાંણુ
હોઠા આલસ મોડી વીર ૪૮૭
હવડાં મારું આંખું કાંમ’
‘મમારેસ, મમારેસ રેલાખાભાઈ’ ૪૮૮
તું કિયા દાહની માહારી જેન ?
દંતપુત્ર કસ્તુરે વરી ૪૮૯
મહાદુખે રહી આ કાંમ’
‘ભલે ભલે હો માહારી માત’ ૪૯૦
આપી મુંદર રહેવા જાગ્ય
પેહેરાવ્યા સોખીતા સણુગાર ૪૯૧
સ્મૃધ સઘડી વાહરી સર્વ
વણુજારીયોમાં રંગે રમો’ ૪૯૨

ભદ્રા ઠરી રહી છે ત્યાંહે
નારિ સુખ પાંખી છે નેટ
ખત્રીસી રસોઈયો કરે

કરે આણંદ વણખરી-માંહે
વધે ગભરે પોતાને પેટ ૪૯૩
તે લાખો જમીને ઠરે ૪૯૪

કહા

ગીજી જે વણખરીયો
'કિહાંથી આવી કાંખીની?
આવશ્યે એકને દીકરો-
બેન બેન માહે કરે
નારિ કરીને રાખશ્યે
આપણાં એ ઉતારશ્યે
વિચારે એ વણખરીયો
રાખવી એ નવિ ઘટે
પોઠ તિહાંથી ઉપડી
ઠાસ્યું ટાંકું શુંદરે

તેહને પડીયો ભાર
રુપ તણો અવતાર ૪૯૫
ઝાઝા હોશ્યે માંન
તે તો ફેગટ તાંન ૪૯૬
અધિકાર સુખી એ તીર
નારિ એ તો નીર' ૪૯૭
'પરહરીય એ પેય'
નહી ઘટે એ ઘેય' ૪૯૮
ઘડ પુર પાટણ નય
આનંદ અંગ ન માય ૪૯૯

ચોપઈ

વેચે જે પોતાની વસ્ત
આવે લોક પોડી નીરખવા
નય લખાંનીયો ગાંમ જ માંહે
હોસી હલાલ ગાંધીનાં હાટ
જેતિ જેતિ આવિ સહુ નારિ
હાલી માંથીયો બેઠી તેહ
અળીર અરધજ બહેંકે બરાસ
કરે રાગ ને ગાઇ ગીત
તિહાં લખાંનીયો જોવા રહે
'ધહાં તો મરજાંનાં કાંમ
કાંય કાંમ હોય તો કહો
ખાવો પીવો ને ખુખી કરો

સોદો લે છે લોક સમસ્ત
ન્યાય અન્યાય પ્રીતે પરખવા ૫૦૦
જુદાં બાજર તરતીબે ત્યાંહે
નેસ્તી નાંણાવડીયા વાટ ૫૦૧
જિહાં શુંણીકા કેરા દરખાસ
આપ સમારે રુડી દેહ ૫૦૨
પાંન કુલ ને લીલવીલાસ
અંગ સમારે પુરી પ્રીત્ય ૫૦૩
તેહને ઉત્તર શુંણીકા કહે
કાંચનીયો કિમ આવી આ કાંમ? ૫૦૪
હુંસ હોય તો વાસો રહે
સણગાર નીત્યે નવલા ધરો' ૫૦૫

દુહા

હસી બોલી વણુજારિયો	‘એક નારિ અમ પાસ	
તે ઘણી છે કુટડી	તુંમ સહુને રાખે દાસ	૫૦૬
તમ મંદિર હોય માંનની	તો વેહેલું થાઈ ગાંમ	
ટંકસાઝ તમ વેરે પડે	દે મનગમતાં દાંમ	૫૦૭
ગાંમ સમંધ નહી ગોરડી	રઘીયાલી કેા રુપ	
તમ ઘેર તે બેઠી રહે	તો નિત્ય પધારે ભુપ’	૫૦૮
તે શુંણીકાએ સાંભડ્યુ	‘વનીતા કુડે વાસ	
તેહને સીર સ્વામી હસ્યે	તો અમને સ્યાંની આશ ?	૫૦૯
વેચે તે વનીતા વડી	દેઉ ઘણેરો ગરથ	
તે આવે અમ મંદિરે	સરે અમારો અરથ’	૫૧૦

ચોપઈ

કહે લખાનીયો ‘કહું તે કરો	વગર ગરથે નારિને હરો	
વણુકાલ્યે વણુપીળે વસ	તેહવો એક બતાવું દસ્ત	૫૧૧
લાખો નાયક ટાંડા-તણો	જસ મહિમા જગતમાં ઘણો	
ડેરો તાંણી બેઠો છડાં	સહુ કેા રમવા આવો તીહાં	૫૧૨
કોટિક રુપ એ કાંચની	ભરજોવનમાં છે લાંમીની	
માસ સાતમે તેહને પેટ	એ ધધાંણ નારિનું નેટ	૫૧૩
તે રાંમા રણમાંથી જડી	વૃક્ષ મુલર ઉપર ચઢી	
ડેરા કિધા’તા તે કાંમ	ભદ્રા કહે છે તેહનું નાંમ	૫૧૪
તમે તેહનો ઝાલો હાથ	વડો લાખા વણુજારા-સાથ	
કહેજ્યો “એ માહરી દાસ	કિમ રાખિ લજાંની-પાસ	૫૧૫
દંડ ઘણો તમને દેઈસ્યુ	માલ પોડ લુટી લેઈસ્યુ	
નાકિ છે ઝાઝો લેઈ ગરથ	સર્યો આજ મટ્યા તે અરથ’	૫૧૬
તે વાતે અરયો દેઈસ્યુ સાખ્ય	સહુ-કેા સાથ બોલીન્યુ લાખ્ય	
તે વાતની પ્રતિજ્ઞા કરી	સુંપીસ્યું તુઝને સુંદરી’	૫૧૭

એહયો થાપે ભાંગીની ભાવીયાં તરુણી સદુ ટાંટે આવીયાં
 લેઇ પોતાનો સઘસો તાય આવી શુંલુકા કરવા નાય ૫૧૮
 રીઝયો લાખો ધરમાં ગયો બોલ ભદ્રા-પ્રતેં કયો
 'એક મોહર સોનાની દ્યો જલવો બાહર શુંલુકાનેં લો' ૫૧૯
 ભદ્રા બાહર આવી આપવા શુંલુકાનેં રુદ્ધં થાપવા
 એટલેં તેણીયે આપ્યો કાય પાંડિ જુમ વડી તે-સાથ ૫૨૦
 જાલી લાખા-કેરી ખાંહ લેઈ આલી સજદારા-માંહેં
 'વેચાવું પોઠ તાહરી કિમ રાખેં દાસી માહરી ૫૨૧
 એ ભદ્રા દ્રવ્ય લેઈ ગઈ જાડ ઉમરા-કેરેં રહી
 માટેં પાછિ આપો ખુનેં નહીતરદરબારલેઈજઈસ્થુતુનેં' ૫૨૨

હુલો

લખાની કહેં 'લાખા મુણે ખોઈસ સઘસો માલ
 કાઢિ મેઢ્ય એ કાંમ્યની સીક પડેં છે' ખ્યાલ? ૫૨૩
 સાખ્ય પુરીસ્યેં સદુ તાહરી નહી વળુભરિ એહ
 થેંર કિમ રાખેં ગોરડી? દેખી રુડી દેહ? ૫૨૪
 ગસેં જાલી ધણે જણી કાઢિ મેહલી બાહયં
 શુંલુકા થેર લેઈ ગઈ નક્ષત્ર-સરખી નાયં ૫૨૫
 દિધાં વધાંમણાં વિધવિધેં ઉછવ અધિકેા હોય
 રુપ રંભા એ ગજવી કલી ન સકેં હોય ૫૨૬
 માંનની ઘાહલી માલીય સદુ કેા લાગેં પાઈ
 અમૃત ચીજ આગલ ધરી ચીતમાં સદુ કેા ચાહેં ૫૨૭

'અમ્યો સદુ તાહરી દાસીયો તું માહરી સરદાર
 પાંન ચાવો મીતેં કરી પેંહેરો શુભ શણગાર ૫૨૮
 બિભ લોક જે બાપડા માંનવ રુડાં મન
 દિવાલી તેહનેં વરસમાં આવે એકજ દિન ૫૨૯

નિત્ય દિવાલી આપણે	નિત્ય નવા સણગાર	.
નિત્ય નવાં પાણરણ પહેરેણે	નિત્ય નવા ભરતાર	૫૩૦
નિત્ય નવા અંગ અર્ધજા	નિત્ય ચાતુરી ચંત	
નિત્ય નવી સંગત્ય લાડી	નિત્ય કોડીલા કંચ	૫૩૧
જે આવે તે નર નવો	કરે પરાંણે પ્રીત્ય	
લાવે વસ્ત લેખાંવની	એક આપણી રીત્ય	૫૩૨
ગિણ જીવતિ જાર કરે	પણક એક પરવેશ	
દેખાડે સહુ આંગલી	રહી ન સકે દેશ	૫૩૩
ખીડી બહે સહુ બાપડી	જોઈ ન સકે જાર	
નિરભયથી નીસ્યંક-સ્થ	ભોગવીઈ ભરતાર	૫૩૪
લાહો લાખીણો લીજઈ	મનુષ્યા-દેહનો મેલ	
પેહેરા ઉઠા ખાવો પીવો	અકરનીય ખાંતે ખેલ	૫૩૫
લદ્દા મન વીચારીયુ	‘સંકટ આવી સાથ	
ના કહેતે નહી ઉગરું	પડી હરામી હાથ’	૫૩૬

છપય

ફટ પડ્યો અવતાર જે રચ્યું નાર્યું ખાચે	.
ફટ પડ્યો અવતાર જે શુંણ સત્રુના ગાયે	
ફટ પડ્યો અવતાર જે જાર માતનું જુઈ	
ફટ પડ્યો અવતાર જે નામ બાપનું ખુઈ	
પરવશ પરસેવન પરધર નિત્ય પરદેશ ફરવું ઘણું	
ફટ પડ્યો સાંમલ કહે શુભકલમાં શુંણીકાપણું	૫૩૭
કલ રુટે કલંક રંક કરે રાજાને	
કલ રુટે કલંક મટે માંન માજાને	
કલ રુટે કલંક બહુ પરીયા જુકાડે	
કલ રુટે કલંક આજ્ય સાંચિ ઉઝાડે	
સાસરે મુસાલ સજન સહુ જુકાડે તે આપને	
સાંમલ કહે સમાંણસાં રખે તજે કો આપને	૫૩૮

એહવો ચાપ બાંગીની ભાવીયાં	તરુણી સદુ ટાંડે આવીયાં
લેઇ પોતાનો સઘડો તાય	આવિ શુંલુકા કરવા નાય ૫૧૮
રીઝયો લાખો ઘરમાં ગયો	બોલ ભદ્રા-પ્રતે' કલો
'એક મોદર સોનાની લ્યો	જાવો બાહર શુંલીકાને' ઘો' ૫૧૯
ભદ્રા બાહર આવી આપવા	શુંલુકાને' રુડું ચાપવા
એટલે' તેટીઈ આપ્યો હાથ	પાડિ જુમ વટ્ટી તે-સાથ ૫૨૦
ઝાલી લાખા-કેરી બાંહ	લેઈ ચાલી સજદારા-માંડે'
'વેચાણુ પેઠ તાહરી	કિમ રાખે' દાસી માહરી ૫૨૧
એ ભદ્રા દ્રવ્ય લેઈ ગઈ	ઝાડ ઉમરા-કેરે' રહી
માટે' પાછિ આપો મુને'	નહીતરદરબારલેઈજઈશ્યુંતુને' ૫૨૨

કહે!

લખાંની કહે' લાખા મુંજો	બોઈસ સઘડો માલ
કાઠિ મેથ એ કાંમની	સીદ પડે' છે' ખ્યાલ? ૫૨૩
સાખ્ય પુરીશ્યે' સદુ તાહરી	નહી વણુભરિ એક
થે' કિમ રાખે' ગોરડી?	દેખી' રુડી દેહ? ૫૨૪
ગણે' ઝાલી ઘણે જણી	કાઠિ મેકલી બાહથ'
શુંલીકા થે' લેઈ ગઈ	નક્ત્ર-સરખી નાથ' ૫૨૫
દિધાં વધાંમણાં વિધવિધે'	ઉછવ અધિકો હોય
રુપ રંભા એ ગજવી	કલી ન સકે' હોય ૫૨૬
માંનની ઘાહલી માલીઈ	સદુ કેા લાગે' પાઈ
અમૃત ચીજ આગલ ધરી	ચીતમાં સદુ કેા આહે' ૫૨૭

'અપ્યો સદુ તાહરી દાસીયો	હું માહરી સરદાર
પાંન ચાવો પ્રીતે' કરી	ચે'હે'રા શુભ શણુગાર ૫૨૮
બિજા લોક જે બાપડા	માંનવ રુડાં મન
દિવાલી તેહને' વરસમાં	આવે એકજ દિન ૫૨૯

નિત્ય દિવાલી આપણે	નિત્ય નવા સણગાર	.
નિત્ય નવાં પાશુરણ પહેંરેણે	નિત્ય નવા ભરતાર	૫૩૦
નિત્ય નવા અંગ અર્ધજા	નિત્ય ચાતુરી ચંત	
નિત્ય નવી સંગત્ય ભત્રી	નિત્ય કોડીલા કંથ	૫૩૧
જે આવે તે નર નવો	કરે પરાંણે પ્રીત્ય	
લાવે વસ્ત લેખાંવની	એક આપણી રીત્ય	૫૩૨
ખિણ જીવતિ જાર કરે	પણક એક પરવેશ	
દેખાડે સદ્ આંગલી	રહી ન સકે દેશ	૫૩૩
ખીડી ખત્રે સદ્ બાપડી	જોઈ ન સકે જાર	
નિરભયથી નીસ્થંક-સ્થં	લોગવીઈ ભરતાર	૫૩૪
લાહો લાખીણો લીછઈ	મનુખ્યા-દેહને મેલ	
ચેહંરો ઉઠો ખાવો પીવો	અકુરનીશ ખાત્યે ખેલ	૫૩૫
ભદ્રા મન વીચારીયુ	‘સંકટ આવી સાથ	
ના કહેવે નહી ઉગરું	પડી હરામી હાથ’	૫૩૬

છપય

ફટ પડ્યો અવતાર જે રથનું નાથનું ખાયે

ફટ પડ્યો અવતાર જે શુંજી સત્તુના ગાયે

ફટ પડ્યો અવતાર જે જાર માતનું જઈ

ફટ પડ્યો અવતાર જે નામ બાપનું ખુઈ

પરવશ પરસેવન પરધર નિત્ય પરદેશ ફરવું ઘણું

ફટ પડ્યો સાંમલ કહે શુભકુલમાં શુંજીકાપણું

૫૩૭

કલ રુડે કલંક રંક કરે રાજને

કલ રુડે કલંક મટે માંન માજાને

કલ રુડે કલંક ખડ પરીયા ખુડાડે

કલ રુડે કલંક આશ્ય સાંચિ ઉગાડે

સાસરે ગુસાલ સજન સદ્ ખુડાડે તે આપને

સાંમલ કહે સમાંજસાં રખે તબે કે આપને

૫૩૮

ચોપઈ

‘એહને’ કુલ તો એ વ્યાપાર હું પરવસ પડિ અપાર
હવે’ હું રયો કડું પરવચ નથી કેા છુટાનો સંચ’ ૫૩૯

છપથ

પરવસ પડીયો વાઘ લાગ પડે’ તો છુટે’
પરવસ પડીયો રાયો દાવો આવે’ તો રુટે’
પરવસ પડીયો સાપ આપ ચાલે’ તવ ખાઈ
પરવસ પડીયો ચોર કાર પાંમે તો બાઈ
પરવસ પડિ ને પ્રેમદા કુલ સુધે’ લેઈ આપને’
સાંભલ કહે’ કહણ અતિ પરવસ રાખે’ આપને’ ૫૪૦

ચોપઈ

‘સંકટ મોહું આવિ પડ્યુ	જુહું કલંક મુઝ મસ્તક અહમુ
ઈશ્વર રાખે’ માહરું આપ’	જપવા માંડયો તેહનો જપ ૫૪૧
હાથકે’ હાથ પલુ મોઢે’ હસી	બ્રાંત ન આંલું તેહમાં કસી
‘બાઈ એક માથું છુ માંત	પ્રસવે’ જહાર સુધી સંતાંત ૫૪૨
તારસુધી નવિ કહે’ રયો તમ્યો	એકાત્ય લગ્યો ઉતરીઈ અમ્યો
કોય પુરુષ-સાયે નહી રમું	બોજન માહરી મેલે’ જમું ૫૪૩
પછે’ તમે કહેસો તે કડુ	ધન રલી આપી ઘર ભડું
કરીગરી કહુ છુ માતા તુને’	એટલુ માગ્યું આપો મુંને’ ૫૪૪
સદુ તે વાતે સુખીયા થયા	ઠરી લદ્રા તે કાંમે’ રથાં
અવધ્ય થયા પુરણ દશ માસ	પ્રસગ્યો પુત્ર પોહોતી મનઆસ ૫૪૫
સાક્ષાત્કાર કેા બિજો કાંમ	દેવરુપ દેવાંસી દાંમ
આગતસ્વાગત અદકેરી ઠરે’	બેતાં મુખ દુખ સઘલુ હરે ૫૪૬

પુત્રને’ નવરાગ્યો નારીઈ	બાલા બેંઠી આપે’ ખારીઈ
રવી-ડીરણ પડ્યાં નેટલે’	આવી છોક મુતને’ તેટલે’ ૫૪૭
‘ખમા ખમા’ કહુ વતન	પડ્યાં ખોલામાં બે’ રતન
અમુક્યક જુગતે’ બે’ બેક્ય	નહી તેહને ખાંપણુ ને ખોડ્ય ૫૪૮

વચન સ્વાંમીઈ કહ્યું તે મધ્યું
વિતા દિન હવે' વ્યાલીસ
'હવે' વેં'પાર તમો જારી કરો
નિત્યે છીકો વ્યારેક ખાય
કાંમીની કહે' 'હવે' સ્યું કરું
જિહાં જાણુ તીહાં કાંદે પડું
ઇમ વિચાર કરે' જોડલે
'ખાહય' આળ્યો છે' મિત્ર માહરો
પછે' રમાંડજે તાહરો તંન
બોલી ભદ્રા શાંમા-સાય
'આજ એકાદશીનું વૃત
રતન તે નારીઈ નીરખીયું

ઇમ કરતાં પડી છે' રાત્ર
એ પ્રેમદાનો પુત્ર જ મરે'
પુત્ર હરી એહનો લીજીઈ
નારિ ભરનીદ્રામાં જાહરે'
સ્યુંચો તે દાસીને' ત્રત
ગઈ દાસીયો રણ-મુઝાર
નાંખે કુપ-માંહે' જાહરે'
'આ અવતાર શુંણિકનો દેહ
એહવામાં કરીઈ આ કમ'
ઇમ જ્ઞાન વિચારું મન
જીવતો મુંદ્રી વનીતા વટ્ટી
'તમ્યો કહ્યું તે કારજ કિધ
અગદીને' જાગી તે નારિ
પેટ-માં હે' પડિ જાહ કાલ

કહે' ભાંમ્યની 'મુઝ ભામ્ય જ દ્યું'
નાંમ્યું તે શુણકાંઈ શીશ પ૪૯
હેત આવે' તે ઉપર ધરો'
રતન એકઠાં ગાંઠે' થાય પ૫૦
આંહાં-ચડી તે કંમ નીસરું
પુરુષ-હાય કિમ જઈ ચડું?' પ૫૧
શુણકા તીહાં આવી તેટલે'
દેખાડય ભાવ તેહને' તાહરો પ૫૨
હવડાં મનાવ્ય માંટીનું મંન'
આપ્યુ સ્તન અમુલ્યક હાય પ૫૩
ન કરું કાંમ કુડું હું ત્રત'
અમુલ્યક પારખે' પરખીયું પ૫૪

શુંણિકા કહે' 'દાસીને' વાત
તાહરે' કાંમ આપણું કરે' પ૫૫
ઉડા કુપમાં નાંખી દીજીઈ'
લીધો પુત્ર તેંહનો તાહરે' પ૫૬
'નાંખો કુપ ચમાડો મૃત'
દિઠો કુપ એક તેણી ઠાર પ૫૭
દયા દિલ આવિ તાહરે'
નીચ રોજમાર નારિનો નેહ પ૫૮
સ્યો કરીસ્યે' આગલ ધર્મ?'
કુપ-કંઠે' સુઆર્યો - તન પ૫૯
પોતાની રાંણિને' મટી
કુવર કુપમાં નાંખી દિધ પ૬૦
પુત્ર ન દિઠો તેણે' ઠારિ
'કિહાં ગયો માહરો એ જાલ?' પ૬૧

ઠાણાવાણા કિધા ધાણા મુળ માને તે તરુણી-તણા
એક કહે 'હાંત્રીલુ ઉધરિ' એક કહે 'હીના વ્યંતરી' ૫૬૨
એક કહે 'બસ્યાટે લીધ' કાઠખ પ્રકાર એકલા બટુ કીધ ૫૬૩

છપય

ભુંડું દેકમાં દુખ ભુખ તેથી પલુ ભુંડી
ભુંડું દેવું દામ કાંમિની કલ કે કુડી
ભુંડું અતિ અનામ્ય તેથી ભુંડું દામ નહી
ભુંડો કુશામે વામ ભુંડું સી-કુખ નહી
ભુંડુ બાર ઉપાલવું ભુંડું કામદું કશવું ઘણું
ભુંડાવી ભુંડું ઘાતું સામલ કહે સુત મરવા-તણું ૫૬૪

આપઈ

દાવાનલ પાડવું માગ લેનો હેમમાં કરવો કાર
કાટિ દુખ ભુંડું કહુ કી ભુંડું પુત્ર-વિભોગથી નથી ૫૬૫
વિચારી વનિતાઇ વાળ્ય 'હેવે તજું હું માહરા માંણ
કદાપિ જીવ તો માહરા જાએ નો કલંક અઢયુ તે સાચું થસ્યે' ૫૬૬
જીવતો ગાવે માહરો કથ કામ વોલમ્યે પ્રોટો પંથ
ગાદરે વિભોગે તં તે દેહ એકલો નર નારીને નેહ ૫૬૭
જીવતો નર ભટ પામે કહે લોક જોયુ તે માચું કે કોક
આવશદા મુતનો અધિકો દમ્યે નો બાલીક માહરો જીવસ્યે' ૫૬૮
ધમ કરીને વાચુ મન ધન્યર વાલસ્યે માહરો દિન ૫૬૯

છપય

કેયક દિન અમૃત અહાર કેય દીન લુખી ભાજ
કેયક દીન અચુઆણા પાય કેયક દિન અઢવા વાજ
કેયક દિન સુદરી જેઠ કેયક દિન ભુમી સોવું
કેય દિન વીવા હોય કેયક દિન રીસે રોવું
કેયક દીન રલવું રીઝમા કેયક દિન ખોવા દાંમને
મામલ કહે હિમલ્ય ન મુદ્રીધ સંભાગીધ શ્રી રામને ૫૭૦

ચોપઈ

‘સાંભલ ગુંણકા તું પણ માત
દિવસ એક ધીજીત પંચાસ
તાહરે રસ્યા-નો ર્યો છે અરથ
તે વાતે આપું તુઝ લાંચ
અંધારે અજુવાલું થાય
સંતોષી રાખી તે ઠાંમ

તુઝ આગલ કહું સાચી વાત
મ કરે તું રસ્યાનિ આસ પ૭૧
તાહરે તો જોઈછે ગરથ
આખ્યાં રતન અમુલ્યક પાંચ પ૭૨
નરખી નારિ હરખી મન-માંહે
પંચાસ દિવસ ન હો દો નાંમ પ૭૩

કુહા

એક રાક્ષસ ઉતાવલો
દીઠો કુયર કોઠામણો
હેતે આખ્યો હુઈયડા-વિખે
રહેતો એક ગુફા વિખે
કાંમદુર્ગા એક ગાવડી
હજેરે આદર કરી
સખલસંઘ રાજા-તણી
ઉપાડી આદર કરી
ઉપાસન જક્ષણી-તણું
આવે તે ઘેર આપવા
પ્રથમ પ્રસન્ન જક્ષણી
એક કુયર બીજી કાંચની
પાડ્યું કોઠે કુયરનું
નીત્યે થાઈ એકઠાં

જલ પીવાને બચ
હરખ્યો તે મન-માંહે પ૭૪
પ્રીત ઘણેરી પેય
લાંચો તેહને ઘેંધં પ૭૫
હાકિ લાંચો મુધ્ય
પાઈ તેહને કુધ પ૭૬
કુયરી રુષનીધાંન
મુંખ્યો તે સંતાન પ૭૭
પુરણુ તે પરસન
દેવિ તે દરસન પ૭૮
તેહ-તણો પ્રતાપ
ત્રીજો તે આપેઆપ પ૭૯
રતનસાગર શુભ નાંમ
મુંકે કરી તે ઠાંમ પ૮૦

ચોપઈ

ભદ્રા એક સમે માલીઈ
તેહ-તણે જાવાની વાટ
દવિત વખાણે તે કો નવિ કલે
તેણે ભણ્યું કવિત જ એક

જાંખે છે જેઠી બલીઈ
જેઠો એક તલેટી ભાટ પ૮૧
માનવ લોક સાંભલવા મતે
કહી વાત તેહમાં વિવેક પ૮૨

છપપ

સ્વરુપમાં તો કામ સમાન ગપુતેં મુરો

રાત્ર્યેં રુટો રાંમ નામેં રુટો પગ્મેશ્વર મુરો

કનકન્દાનમાં કરણુ તરુણુ તો રુટો તેજેં

સત્યવાદિ હરીચંદ્ર આસન શુભ હેજેં

બલરાવ બટ્ટીયો હાંનમા ઇન્દર જે ઘર જઈ અલ્યો

કહેં મામલ કલ્લીજુગ-વિખેં દુખભંજન વીકમ વટો

નનો અક્ષર નામ ભવે મધ્યે જે નવિ ભણીયો

સુખ કિંધુ મંસાર પાર અવની અરણીયો

પરદુખ સુંણતે કાન મન તજેં પાણુ અન

માયા માહા પરતાપ આપ મનવે તે મન

યયુ યાય નેં જેન્નસ કોટી લોક કહેં થડી

દુખભંજન વિકમ-સમેા શામલ કહેં સરલ્યો નથી ૫૮૪

ચોપઈ

એકલો પંથ જતામા વાટ

સાલ-યુ તે કામીનીઈ કાન

કહેં પુતળી લોજ સુલ્ય વીર

એક દિવસ લિલા-કારણે

કહે ભટ્ટા 'સાંભલ્ય રે પ્રમ

તુમ સુખવચે સીતાપતિ રામ

સાચું બોલુ તાહરે માથ

પછે કહ્યું કરો એ કામ

માનું પાડ ઘણો તાહરો

વીકમસેન બેંહા હોય જીહાં

તેહનો પ્રતિઉતર લાવલ્યો

આવસ્યો પાછા ફરી વતન

ભણી ગયો ભવેરો ભાટ

સાચુ જુકુ જોડું અતુમાન ૫૮૫

જોલ્યો શ્રી વિક્રમનું ધીર

આવ્યો દહેલ જાંમણુ બારણેં ૫૮૬

માન્ય કહ્યું એક માહરો અમ

રખે કુડ કરે જો કામ ૫૮૭

પ્રથમ રતન એક આલો હાથ

ભવો આપ ઉજેણી ગામ ૫૮૮

કાગલ લેઈ જાવો માહરો

સુંપવો પત્ર જઈનેં તીહા ૫૮૯

સીધ સીધ વહેંલા આવલ્યો

તાહરે આપસ્યું એક રતન ૫૯૦

આપ્યો પત્ર એક પ્રીત્યે લખી   આપ્યો વીમ આસીસ જ લખી
રાત્ર દિવસને માઝ સવાર   દિવસ થયા પનર ને જાગ ૫૯૧
નગર ઉજેણુ ઉતમ નિરખીયુ   હરદેવનુ હંધયડુ હરખીયુ ૫૯૨

છપય

ઇંદ્રપુરિ આકાર, વરણ અઢાર ભગી છે
વિશ્વકરમાએ સિદ્ધ, જાણિ એ લક કરી છે
જાણે ભાગીરથી ગગ તરગ, ક્ષીપ્રા ઠેઠ ઠરી છે
માનમરોવર માન, અનુમાને સરસ સરી છે
દેહ ઉપમા કિંમ દેવની જે નજરે દીડી નહી
સામલ કહે' નગર ઉજેણુમા તેજપુજ દીડી તહી ૫૯૩

ચોપઇ

હરખતો હરદેવો જાય   સમીપ આવ્યો રાજસભાય
ધાર બધ ઉભા છે ધીર   વડે કરમે જે ઠા છે વીર ૫૯૪
અવર ઉપમા નવ્ય દેવાય   નથી ખાધી સુઠે કાઢની માય
તિહા વિપ્રે દિધી આસીસ   'રાજ અવિચલ કાઠિ વરીસ ૫૯૫

છપય

પથ તણા પ્રાકમ લહેર સાતાની ચોહે'
નવ રાખો તુઝ નેહ દેહ દથ મહિમા મોહે
એકવીસ તણો વીસવાસ પનર હો તાહરે પુરી
ખત્રીસ ચૌદ બહોતગ આઠ સાલે સતિ મુરી
એક તણી હો આમના ચ્યાર ધર્મ ચીતે ચઢ્યો
અગીયાર તણો આદર અધિક તે સામલ સત્ય વિક્રમ વડો' ૫૯૬

ચોપઇ

પ્રદક્ષણા કરી લાગો પાગ્ય   સુદર જેસવા આખી જાગ્ય
'કિહાથી આવ્યા ને કિહા રટો   કામ સેવક સરિયુ' કાય કહો' ૫૯૭

છાડ્યો છેડેથી એક પત્ર કર મુંધો વીકમને તત્ર
 'હું નથી જાણતો ક્યું છે' કાંમ પત્ર આપવા આંધો આ કાંમ' પલટ
 વાંચ્યો કાગલ વીકમ વીર આત્યાં આપ નયજોથી નીર પલટ

છપય

અમૃતવાહિ માંહે' તિહાં એક ગદા'ભ ચેઠા

માંતસરોવર-નીર તીર જઈ મુક જ બેઠા

નિરમલ ગંગા-તોય જોય ગંડીમાં દલીયો

પદમની પ્રેમદા પુત્ર ભુતવત માંનવ મલીયો

વાળી એક વીલામ છે કેહે કામની કહું છું કથી

સાંમલ કહે' વિક્રમસેન્ય-વિણ તાહડું દુખ હરવા દે નર નથી ૬૦૦

રાસબીયોના સૈન્યમાં એક ગાય ગધ છે'

કાગણી-કેરી કેટિ હંસી હારી રડી છે'

વિજયા-કેરાં વન તુલસી તીહાં પડી છે'

સીપો સખ્ય અસંખ્ય જ્યેર મણી જુગત જડી છે'

રાક્ષસીયોમાં રુખ્યણી કથીર-મધ્ય કાંચન કથી

સાંમલ કહે' વિક્રમસેન્ય-વીણ મુલ કરવા સમરથ નથી ૬૦૧

ઝાઝા લસણની ખાંડ્ય બિહુ જરાસન્તણ છે'

મુરખ-કેરી મોટય ભલે' એક ભાવ ભણી છે'

રણ-તણા છે સર કિતુ કરતુરી લેલી

ઝેહેર-તણી છે જાલ માંહે' સીધ સાકર મેલી

વાલ્ય શુભ કાંટાં-તણી ઉગી ફેલ દષ્ટે' યકી

સાંમલ કહે' વીક્રમસેન્ય-વીણ બલવનારો દે જન નથી ૬૦૨

ચોપય

ચેત્યો રાજ ચમક્યો મન

બ્રામણને આપ્યુ લોજન

શુભ વાત લાગ્યો જે સાખ્ય

આપી નગદ મોહોર એક લાખ ૬૦૩

સાંધ્ય સાત-માંહે' તે ભરી

રથ રુડો આપ્યો ભેતરી

'મંદિર પધારો માહારાજ

કરો રુડાં તે કુલનાં કાજ' ૬૦૪

બ્રમ કહે 'આવ્યો છુ કાંમ
લેખ લખી આવ્યો હાથમા
મન-વેગની સાંઠજ એક
અન-જલ નીદ્રા-ચુખ તણ
ત્રીને દિન આવ્યો તે કાંમ
નીશા-ચરચા જોવા-કારણે'

દિઠિ સાંઘ્ય શુંણિકાએ વલી
'જે જન એ માજે' તે દેઉ
જેહ ચરીત્ર સંભાની રીત્ય
પરનારિ સહોદર જેહ
હુચી બેઠી અટારીધ
'તાહરે ઘેંચ' હોધ જે દાસ
જાહરે મંન માને માહરું
તેહ વાત શુંણિકાને ગમી
લીધો આપે દીપક હાથમા
દસ યોગણિ તેહને દાસ
રાજ સદુને દોટે જોય
ભદ્રા બેઠી રાજસરૂપ
અકલપણે જોયો આકાર
'વિપરિત એ વનિતાનિ વાત

પ્રતિઉત્તરલખી આપો આ કાંમ'
વિપ્ર જોલાવ્યો સદુ સાથમા ૬૦૫
પોતે ગાખરી કરી વિવેક
ચાલ્યો ભુપતિ ભાંમિ ભણ ૬૦૬
જહ પાટણ શુણવંતે ગામ
બેઠો શુંણિકાને બારણે ૬૦૭

ઘણિ હાલ્ય તે વેલા ગલી
સામંત કેરી સાંઘ્યજ લેઉ ૬૦૮
કરી દેખાડે પુરણ પ્રીત્ય
ચુકે કિમ દેવાસી દેહ' ૬૦૯
હાવ ભાવ માલ્યો નારિય
પ્રીત્યે લાવ્ય તુ માહરે પાસ ૬૧૦
તાહરે કહ્યું કહું હું તાહરું'
નરપત્યને નારિ તે નમી ૬૧૧
તેડયો રાજને સાથમા
પ્રીતે સદુ દેખાડિ પાસ ૬૧૨
વખાણ વાતમા નાવે કોય
તિહા લાવિ ભામિ તે ભુપ ૬૧૩
દિઠો ભુપતિય અટુ ભાર
ન હોધ શુંણિકાનિ એ જાત્ય' ૬૧૪

છપથ

આલ-માહે જિમ ધંદુ રહે પટતર પામિ

વિભુત-ઢાકયો જિમ બન્હિ દીઠે દૈવત તે દામિ

ટોલા-વિજોહી હરણ જિમ એક કરતિ

સદુ રાક્ષસીમા સીત ચિત ધમ કોધ કરતિ

જેહવુ કમલ કરમાવિયુ અવનિ કટપવૃક્ષ ઉખડયુ

સાંમલ આકારે ઉલખી મહિપતિ જોતા મુખડું ૬૧૫

ઓપાઈ

રાજા કહે 'સ્થાંમા મુજ્ય મુલ	માંનની કહે 'મંદિરનું મુલ'
વિક્રમ કહે 'કહું એક વાત	દિવસ સદ્ તુજ મંદિર સાત ૬૧૬
તુજમાં તે વિદ્યા છે' કસી	કહે 'પ્રાંત્ય ન રાખેસ કસી' ૬૧૭

હુહા

શુંલિકા કહે 'પંચી મુંલો	હાર છતની હોલ્ય	
સારિ પે'રે' સોગહાં	તુજ કહે' રમવા કોડ	૬૧૮
બલાડી બુધ્ય-આગલી	દીપક રાખે' સીસ	
રમીઈ આપણ રીઝમાં	હોલ્ય બુધ્ય આ દિસ	૬૧૯
દીપક નાંખી વે દેખતાં	તો હોલ્ય કહે તે દેવું	
ડગે' નહી તુજ દેખતાં	તો સાંઠ તાહરી લેવું'	૬૨૦
લખ્યાં કરાવ્યાં લોકમાં	રાખ્યા રુડા રાજ	
રમત માંડિ તિહાં રીઝમાં	કરવા રુડું કાજ	૬૨૧
બેસાર્યા સાખી બારણે	પ્રીત્યે માંલ્યો પાટ	
દીપક મીની-મુસ્તીક ધર્યો	વીપસ્તિ દિહી વાત	૬૨૨
ડગાવે' નહી દિલ-ચક્રી	કીતુકે જુઈ લોક	
'હવડાં સાંઠ્ય હારિ જર્યે'	ફળેત થાર્યે' તે ફેક'	૬૨૩
પેય' પેય' ભેયુ પારખું	'છતે' એહ જરૂર	
અરિત્ર કરિઈ કાંચક ચિતથી	તો રહે નામનું તુર'	૬૨૪
વૈતાલ સમરીયો વિક્રમે	'નિરમલ તાહડું નામ	
ઉપાય કરું કાંચ અભિનવા	કરો જરૂરી કાંમ'	૬૨૫
થયો કુતરો કારિયો	જેકુવો કાંચક ભેધ	
બિલો કો દેખે' નહી	કરીને' ઉઠયો કોધ	૬૨૬
નાઠિ દિવો નાંખીયો	ચયુ અંધારુ ઘોર	
'હારિ હારિ હારિ' કહ્યું	અનુરા થે તે ચોર	૬૨૭
રાજા કહે 'રાંમા મુંલો	ખીચુ બલ કાંઈ હોય	
તો દાખવો સદ્ દેખતાં	કલી ન સકે' કાંચ'	૬૨૮

ચોપદ

તે જીવતિધ જોડયા હાથ
'તમારુ' કહ્યું સીર પર લેવું
વડો દિસે' છે તું કેા વીર
રાજા કહે 'સહુને સુલીધ દેવું
નિરમલ એક નારિના એ'ન
શુ શ્રિકા કહે 'હુ તાહરી દાસ
દિન જોલ કામિનીધ કદ્યા
'સાનુ જોલો મુંકુ જીવતિ

જોલી તે સામ તને' સાથ
હાય' હોડયમા કહો તે દેવુ ૬૨૯
નારિ નેટ ઉતારું' નીર'
ધરનાર પુત્રીને લેવુ ૬૩૦
એક જીવતિ રાખું' એન'
જિહાકહે તિહા વસુ જૈવાસ' ૬૩૧
દેવરુપને આવી દયા
આજેગ્ય કિહાથી આણી જીવતિ' ૬૩૨

શુ'શ્રિકા કર જોડીને રહી
'અન્યાય અમ્યો ક્રીધો છે' ઘણો
કિધુ એક અઘટતુ આક
વિક્રમ કહે 'મુત માર્યો જેહ
કહે' દાસિ 'સાલત્ય રે ભુપ
મુક્યો જીવતો તેહની વીર
પરદખલંજન રાજા હોય
માલ ખજાને ખકસી દીધ
ધડીયા જોજન સાટે ધરી
'ન કદેસ ચિંતા રાખે ધીર
પરનારિ-સહોદર એ'ન
વાટે' જાતા વાત જ થઈ

મુલ વાત માડીને' કહી
માર્યો પુત્ર એ ગ્રેમદા તણો ૬૩૩
હારિ તમથી તે વાક'
લાલ્ય દાસિ મોહ આગવ્યા તેહ' ૬૩૪
નથી કુવર એ નાખ્યો કુપ
આવી ઘેર ભરીને નીર' ૬૩૫
એહથી હુખ પામે કિમ કોય
ભદ્રા ભાગ્યની સાથે લીધ ૬૩૬
આપ રાય અસવારી કરી
હુ ખ ધવ તાહરો વિક્રમ વીર ૬૩૭
તું માહારી માતા-જણી બે હે ન'
કરમકથા માડીને કહી ૬૩૮

'કસ્તુરચ દ પરણ્યો' તેા પ્રીત'
'વણજારને' હાથે ચઢી
લાગ્યકરમદેખાનેા લલો
તેણે વખાણુ તમારુ કયું

કહી માડીને' તેહની રીત
ઘણુ સ કટ શુ છીકા-ઘેર પડી ૬૩૯
ભાટ વાટમા સાહમો મ'યો
સાચુ હરદેવ સાથે ધયું ૬૪૦

વિપ્ર મોદ-યો વેગે કરી
ચકલ દુખ વિચાર્યું મન
એક છીકતામાં અટકે
કસ્તુરચંદ્ર માસરે છે કથ
તે દુખે રહેવાતું નથી
માદાશન્યુને કાગિ વોલાવ્ય
ગન કહે 'ધરે મા દુખ
ચોટે દિવન દુખ વામન્યે
મુખ પછિ મલે નહી કાય
મ તોખિને ગમિ નાર
આકા અતિને કિયો
આમાઇ સમન્યા કરી
રાખિ માઠ કહી એક વાત
આખ્યા રત્ન તેવીસ અમુન્ય
વિદાય થઇને મારગ પ-યો
બાધુર થઇને બેઠો છે રથ
રાખી સાઠ ઉલખીયા આથ
વિપ્ર કહે 'મુગલાઅનજાન્યુ
કયા વિદાય બુપતિ ભાવિયો
મટેલ પુત્રીયો કેરા બહા

કસ્તુરચંદ્ર વીવહારીયો
ભયો બીજો તે દેસનો
જકર પણ બવે થકી
આખ્યો અરણ્ય અગાધ થઈ
ગુણીકા રહે ગુણતાનમા
આવે વિદેસી વાટમા

આખ્યા વીગ કેકાલે કરી
રતનસાગર સાંભરે છે તન ૬૪૧
રતન બે અમુલક બટે
ગયો વેગલે પ્રીટ પંથ ૬૪૨
કેઇ પરે પ્રાતુ તજુ મવંધી,
ચીકિ કરવતની કરી આન્ય ૬૪૩
ઇશ્વર તાહરી ભાગે બુખ
જીવતો નર બડા પામન્યે ૬૪૪
કોટિ ખમાડ-કુલ ઉથલ હોય
મલા ભાટ વાટે તે કા ૬૪૫
જટો દેખિને આસિસન દિયો
એકની વાતે આતમ્હી હરી ૬૪૬
પસદી આપી મોટોરની સાત
જેહવા ચિ તામત્તી સમતુ-ય ૬૪૭
વિપ્ર બચ્ચાગે સાહમે મ-યો
ધણ માઠ ભરીને ગરથ ૬૪૮
રતન બાર આખ્યા તે હાથ
માગવુ સાત જનમનુ ટ-યુ ૬૪૯
ઉલેજે અધીપતિ આવિયો
ઉતારિ ભદ્રાને તિહા ૬૫૦

કુહા

વેચી આગે માલ
અનરગલ અપાર ૬૫૧
પ-યો તે દેસી વીગ
ગુણતાને ગબીર ૬૫૨
તેહને રાજા માથે ખેલ
તો ખરો રમાડે ખેલ ૬૫૩

ભારે ઉપાસન ભુતનું	વેચ્યુ તે વેચાય	
ખીણમાં થાઇ જવતું	ઘણુંમાં તે મરી જાય	૬૫૪
વાંહાણુ રોક્યાં તે વાટમાં	‘લાગે’ દાંણુ મુઝ દાયો	
આવિ ચઢો છે ગાંમ તો	હવેં આપીનેં જાયો’	૬૫૫
કસ્તુર કહે’ ‘રે કાંમ્યની	તું સીં પુછે વાત	
ચ્યુ માગે’ છે દાંણુમાં	કહે’ ભલેરી ભાત્ય’	૬૫૬
‘સાચા સાંમુ જોયુ નહી	વોલાવી દેયું વાટ	
ખુંચી લેયું જુઠાંતણું	ઘણું ઘડીને’ ઘાટ’	૬૫૭
સાખિ કર્યાં તે સાંમટા	રાજ હજુરે’ રીત્ય	
વચ્ચમાં ઈશ્વર આંણીયો	પંચ પ્રમાણે’ પ્રીત્ય	૬૫૮
એક મૃત્યક વરસાં વીસનું	કરંક સરખી કાય	
આંણિ આગલ્ય નાંખીયુ	તે દેખે’ સરવ સલાય	૬૫૯
‘મુયો છે કે’ આ જવતો	ખાખત એક તુ જોલ્ય	
સદુ સભા તિહાં સાંભલે	મનનો પરહો જોલ્ય’	૬૬૦
વિચ્ચાર કર્યો સદુ વાંણુમાં	‘જો જવત કહીઈ પેંચ’	
તો કહે’ચે’ ઉઠાડી મોકલો	હવડા માહરે’ ઘેર’	૬૬૧
મહાજન મલી ઠરાવિયું	‘એ તો મૃત્યક હોય	
કરંક છે કે દીવસનુ	જવતું ન કહે’ કાય’	૬૬૨
પ્રવેશ કર્યો પ્રીતે’ જઈ	જડ તે ચૈતન થાય	
આલસ મોડી ઉઠીયો	રીઝયો તાહરે’ રાય	૬૬૩
માલ મુંકાવ્યો મંદિરે’	હાર્યો કહીને’ હોલ્ય	
હોડિ ખેંસારી હાકિયા	ખરી દેઈને’ જોલ્ય	૬૬૪
કસ્તુરે’ વિચ્ચારી કલ્પના	‘સર્યો ન એકે અરથ	
જોયું ઘર જુગતે કરી	ઘણાય ભર્યો છે ગરથ	૬૬૫
પરમેશ્વરે’ આપ્યો હસ્યે’	જાતિ વેલાં તન	
રત્ન હસ્યે’ ઘર છીંકતાં	હગ બાધા છે ધન’	૬૬૬

આપે' યકિ તે એકલો	ચર્ચા જોવા કાંમ	
ત્રાંભાવતી તે નગર ગયો	ઘેંર પોતાને' ગામ	૬૬૭
પુછયું ને' પટંતરે'	ડાલો દિલ એકાંત્ય	
ભારે એક માંછુસ ભણું	ભાગી મનની પ્રાંત્ય	૬૬૮
'કુવલદંત કોટપતિ	કુસલ છે' કહેા કાંમ	
વ્યાપાર-વણજ કેહવા કરે'	શુંણ કેહવો છે' ગાંમ'	૬૬૯

આપઈ

'રખે વિર પુછે તે વાત	તે ઘર વરત્યો માહા ઉતપાત	
તેહનો કુચર ગયો પરદેશ	ઘેંર વટુચર રહી જોવન વેશ	૬૭૦
હરાંમ બુધિ તે નારે' કરી	પીહર મુંડી તેહને' પરહરી	
તેહને' પીતાઈ ભણ્યું આપ	મુંકિ વન તેણે' પત્તુ બાપ	૬૭૧
ત્રાંબકચે-ચે તે બલિયુ	અરમાંન મનમાં આંશિયુ	
હુડી દીધા ભારે ભ ડાર	ગયો કાર ખોયો વેંવાર	૬૭૨
સરવ પેઢીયો ઉડી ગઈ	ભુ ગલ સાટે' ભોગલ રહી	
દત હતા તે દાતણુ થયા	હવડાં સદાવૃત લેવા ગયા	૬૭૩
લગર આઈ ભરે છે પેટ	વેપાર-તણી ઉડી છે વેક	
શુભાસતા જખાપ દેતા નથી	તેહ-તણી સી કહું કથી'	૬૭૪

હુડા

પહેં' થયો તે પાટવી	લાગી જુગતે' ગાલ	
'હવે' હુ દેહ કિમ પડું	આણું માહરો કાલ	૬૭૫
ધીક અવતાર એ માહરો	ધીક ડાહાપણુ ધીક રુપ	
ધીકાર અકલ એ અમ વણી	જઈ પડું જલકુપ'	૬૭૬
માંડયો કુપ જ પાવવા	વપુ સભારી વાંક	
જીવતો નર ભદ્ર પાંમર્યે'	સભારિ એ આંક	૬૭૭
'જેહુ કેા ડાલો દેવ છે	કડુ ઉપાસન આજ'	
નારાયણુ સમરી નિકઃયો	કરવા રુડું કાજ	૬૭૮

અથડાતો ઉજેણમાં	આવ્યો એક જ દિન	
માંહાંકાલેશ્વર શીવ કને	મરવા કિધુ મન	૬૭૯
‘વિક્રમને’ જઈ વિનવું	તેણે અરથ-ચુ થાય ?	
એવડુ આપિ કીમ સકે	વડો જે વિક્રમ રાય’	૬૮૦
મધ્યરાત્રે માહારુદ્રની	અરથા પુજ્યા ઈશ	
કાકાદી ખડગ કાટે’ ધયું	સમરપવાને સીસ	૬૮૧
મહિપતિ માહાપુજા વિષે	સીવદેહરામાં જાય	
દિઠો દુખીયો દેહ પાડતો	અચિરજ પાંચો રાય	૬૮૨
‘મીર છે દે તો સીવ-આજના	સો સમ તાહરે સાથ’	
‘માં’ ‘માં’ કહીને મહીપત્રે	હેતે માંચો હાથ	૬૮૩

ચોપઈ

દુખીઈ દિઠું તેહનું રુપ	ભારે મુરતિ એ કો ભુપ	
અરસપરસ ધરતાંમાં ધીર	ઉલખ્યા રાગ વિક્રમ વીર	૬૮૪
તે દુખીયાને ભીડયો રુદે	અમૃત વાણી મુખથી વહે	
‘ચે દુખ મરવા-કારણે	આવ્યો છો સીવને ખારણે	૬૮૫
દિસતા છે રુદે વેશ	પ્રાણ તજવા આવ્યા પરદેશ	
આ વેલા આ સીવની આણ્ય	સ્થા-માટે તજે છે પ્રાણ	૬૮૬
આપ રાય દિઠો એકાત્ય	મનમા મુકી સરવે ખાંત્ય	
‘નગર ત્ર ખાવતિ નીજ આપ	દત કોટીધ્વજ મુજ ગાપ	૬૮૭
ગાહો લખ્યો તે પુરો કયો	ભદ્રા ભાગ્યવતિને વર્યો	
શંભા-સાથે રગ જ કીધ	મે હેણુ માતપીતાઈ દિધ	૬૮૮
પુર્વા વાહણ જવા જવ નેટ	છીપ્યાં એક સમુદ્રને બેટ	
હસ હસની મલીયા રાલ	કહી સરદસ્વાતિની વાત	૬૮૯
બેઠો રુકધ ગયો હુ ઘેર	દેઈ રતુ પરવરીયો પેર	
જાવે જઈને વેચ્યો માલ	વલતા વાટે થયો એક ખ્યાલ	૬૯૦

આપે થકિ તે એકલો	અર્થાં જોવા કામ	
ત્રણાવતી તે નગર ગયો	ઘેર પોતાને ગામ	૬૬૭
પુછ્યું ન પટતરે	કાઠો દિલ એગત્ય	
ભારે એક માણમ ભણુ	ભાગી મનની બ્રાત્ય	૬૬૮
‘કુનલદત કોડપતિ	કુચલ છે કહો કામ	
વ્યાપાર વણજ કેહવા કરે	શુણ કેહવો ઠે ગામ’	૬૬૯

ચાપઈ

‘રખે વિગ પુઠે તે વાત	તે ઘર વસતો માહા ઉતપાત	
તેહનો કુચર ગયો પરદેશ	ચેર વટુચર રહી જોવન વેશ	૬૭૦
હરામ બુધિ તે નાગે કંગી	પીહર મુઠી તેહને પગદગી	
તેહને પીતાઈ જાણ્યુ આપ	મુકિ વન તેણે પાપ ગાપ	૬૭૧
ન બકસેન્ચે તે નપિયુ	અરમાન મનમા આણિયુ	
લુટી લીધા ભારે ભડાર	નયો કાર જોયો વેવાગ	૬૭૨
મગ્ગ પેઢીયો ઉઠી ગઈ	ભુગલ સાટે ભોગલ રહી	
દત હતા તે દાતણ થયા	હવલ સદાવૃત લેવા ગયા	૬૭૩
લગર ખાઈ ભરે છે પે	વેખાર-તણી ઉઠી છે વેઠ	
શુમાસતા જખાપ હેતા નથી	તેહ-તણી મી કહુ કથી’	૬૭૪

હુલ

પલ થયો તે પાન્વી	લાગી જુગતે જાલ	
‘હવે હુ દેહ મિમ ધરુ	આણું માહંગે કાલ	૬૭૫
ધિગ અવતાર એ માહરો	ધીક કાહાપલુ ધીક રુપ	
ધીકાર અપલ એ અમ તણી	જઈ પકુ જલકુપ’	૬૭૬
માડયો કુપ અપાવવા	વપુ સભારી વાક	
શુવતો નર ભદ્ર પામચે	સભારિ એ આક	૬૭૭
‘તેહુ કે કાઠો દેવ છે	કરુ ઉપામન આજ’	
નાગચણુ સમરી નિકયો	કરવા રુડ કાજ	૬૭૮

અથડાતો ઉજોણમાં	આળ્યો એક જ દિન	
માંહાંકાલેશ્વર શીવ કને	મરવા કિધું મન	૬૭૯
‘વિક્રમને’ જઈ વિનવું	તેણું અરથ-અચ્ચ થાય?	
એવડું આપિ ક્રીમ સકે	વડો જે વિક્રમ રાય	૬૮૦
મધ્યરાત્રે માહાકુદ્રની	અરચ્યા પુજ્યા ઈશ	
કાહાલી ખડગ કેટે ધયું	સમરપવાને સીસ	૬૮૧
મહિપતિ માહાપુજા વિષે	સીવદેહરામાં જાય	
દિઠો દુખીયો દેહ પાડતો	અચિરજ પાંચે રાય	૬૮૨
‘સીર છે દે’ તો સીવ-આગના	સો સમ તાહરે સાથ	
‘માં’ ‘માં’ કહીને મહીપત્રે	હેતે આલ્યો હાથ	૬૮૩

આપઈ

દુખીઈ દિહું તેહતું રુપ	ભારે મુરતિ એ કેા ભુપ	
અરસપરસ ધરતાંમાં ધીર	ઉલખ્યા રાજ વિક્રમ વીર	૬૮૪
તે દુખીયાને લીડ્યો રુદે	અમૃત વાંણી મુખથી વહે	
‘રયે દુખ મરવા-કારણે	આળ્યો છો સીવને આરણે	૬૮૫
દિસતા છે રુદે વેશ	પ્રાણ તજવા આવ્યા પરદેશ	
આ વેલા આ સીવની આંખ	સ્થા-માટે તજે છે પ્રાણ	૬૮૬
આપ રાય દિઠો એકાંત	મનમા મુકી સરવે પ્રાંત	
‘નગર ત્ર ખાવતિ નીજ આપ	દત ક્રોડીધવજ મુજ યાપ	૬૮૭
ગાહો લખ્યો તે પુરો કયો	ભદ્રા ભાગ્યવતિને વર્યો	
રાંમા-સાથે રગ જ ક્રીધ	મેહેણું માતપીતાઈ દિધ	૬૮૮
પુર્યા વાહણ જવા જવ નેટ	છીપ્યાં એક સમુદ્રને બેટ	
હસ હસની મલીયાં રાલ	કહી સરદરવાતિની વાત	૬૮૯
બેઠો રકધ ગયો હું ઘેર	દેઈ સ્તુ પરવરીયો પેર	
જાવે જઈને વેચ્યો માલ	વલતાં વાટે થયો એક ખ્યાલ	૬૯૦

શુભિકા-મારે પાડિ છે' દોડ્ય
ગયો ત્રણાવતીછ ત્યાંહ
પુછી તેહનો લીધો પાર
નારિને દેસવટો દિધ
સાંભલ્યું ૬૬ રહ્યું છે' ધીર
વલિ વિચ્ચારું' મેં' મન-માહે
ઇમ વિચ્ચારી પુલ્યો ઇગ
સુકયુ ખડ્ગ માંધે જોડેલ'

લીધો માલ ખોચી કઈ દોડ
વિપરીત વાત થઈ તે માંહ ૬૬૧
વનીતા-ગર્ભે' ગયો વ્યાપાર
માલ સરવ રાગડ લીધ ૬૬૨
જે ચેતાવું વિક્રમ વીર
માયર-દુખથી કિમ છવાય ૬૬૩
મમરપતો'તો દુખે' મીસ
માહારાજ ગજ પધાર્યાતેટલે' ૬૬૪

મહીપતિ કહે' 'સ્ત્રીરસખોમન
અમૃતવચને' પોખ્યો તેહ
બિન્ને' દિવમે' પુરું એક વાહાણ
વિવિધ પ્રકારે' ભરીયા વસ્ત્ર
એચ્યુ નૌકા ક્ષિપ્રા-નીર
શુભિકા મનમાં પામિ સુખ
ગાંમ-રાય ચેતાવ્યો જઈ
ગામ લોકને રાજા મચ
વચમા તો ઇન્ધર આણિયો
'જુઠાતું' તો છુટી લેયું
ધર ખારને' જાલ્ય સમેત
જે તમ્યો કહો તે કરુ

મરને' મલર્યે' પ્રોઠે દિન'
મીતલ કરી દુખીયાની દેહ ૬૬૫
સંઘ મોલતો સાચ મુજાણ
નાલ ગોલા સાંમચી સસ્ત્ર ૬૬૬
જે છિપ્યુ શુભતાને તીર
'વલીઆવ્યુ એક ખીજુ' લખ્ય' ૬૬૭
હોડ્ય પાડવા તતખર થઈ
સેઠ પટલ પરિમાણી પંચ ૬૬૮
સાખિ તેહનો જુગ જાણિયો
સાચા ચાચો તો સર્વન્ત દેયું ૬૬૯
આપુ સરવ આંણીને હેત
વચન તમારુ મુન્તકે ધરુ ૭૦૦

કહા

સલા મલી સર્વ ગામની
ખલ લોકને ખાત્ય છે
'હવડા હારચે વાહાણવટિ
કે લાખા કેરા હર્યા
કરક આંણિ નાખિયુ
'છે' આ મુયુ કે છવતું

નાહાના મોટા લોક
સાહ તણે મન મોક ૭૦૧
લેસચે ખુચી માલ
એહના તેહ હવાલ' ૭૦૨
'ભરી સલા મોઝાર
જોયો આણે ઠાર' ૭૦૩

વિક્રમસેન્યે વિચારીયુ	‘એ કે ભુતના કાંમ	
જુગતેં કરે છેં છવતુ	દેખે બાધુ ગામ’	૭૦૪
વેગેં વીર હકારીયો	બાધ્યો પ્રેત પ્રમાણ	
મુકયો જઈને ઉજેણમા	સિધવડેં સુબણ	૭૦૫
મહિપત્ય કહેં ‘એ મૃત્ય છે	ને ઉઠાડે આ દિસ	
નહીતર ઘર ખાલી કરો	નહીતર છેડુ સીસ’	૭૦૬
ઉપાય કરે અધિકા કશા	જહારેં બાગ્યું નેર	
‘હાનિ’ ‘હારિ’ સદુ કરેં	ચતુરા કિધી ચેાર	૭૦૭
સુખ પામિ સલા સદુ	રીઝયો નગરનો રાય	
ને કરેં તે ભોગવે	નારાયણ ઘેર ન્યાય	૭૦૮
પકડી લીધી પલકમા	ખાતે દેઈને ખોડય	
ઘણે ઠામ ગાજિ હાતી	ફસ હરાવિ હોડય	૭૦૯
‘કહેં તો ઉઠાડું કાંકને	ઠરી રહ્યું છે ઠામ	
પછે દેહ તુને સુલીધ	દેખે બાધુ ગામ	૭૧૦
કર્થો પ્રવેશ કરકમા	વડ વેતાલે વીર	
આલસ મોડી ઉઠીયો	દ્રઢ મન રાખી ધીર	૭૧૧
સાત સલામ સહેને કરી	નમી નમી લાગે પાય	
‘દુખભજન તુ દેસપત્ય	વડહથ વિક્રમરાય	૭૧૨
ધંદ્યકિ ઉતપત્ય હવે	અનુગ્રીભલ તુ આપ	
મૃત્યક ધાત મૃછા વલી	તે મહીમા તુઝ પ્રતાપ	૭૧૩
મુકા હોય તે પાલવે	કુટુયા મીઠા હોય	
મુયો છવે એ માનવી	એ મહિમા કલે નહી કોય’	૭૧૪
અચર્ય પામ્યા મદુ જન	કઉતક નેયા કામ	
મુલતાનધીસ ચરણે નમ્યો	સુણિ નરપત્યનુ નામ	૭૧૫
‘ધન્ય ભાગ્ય ધરતિતાણું	ધન્ય હું, ધન્ય આ દેશ	
દેવદેવાની પુત્રુ’	પ્રીતે કાં પ્રવેશ	૭૧૬

ઉસંકલ અમને કરો	ઘણું વાકે વિવેક	
દેહેં ગુલ ઠે દિકરી	આપુ તમને એક	૭૧૭
કન્યા સુખી ધનુરને	ભર્યા વિવેકે વાહાણુ	
હતો તેથી યોગણો	લખ કેટિ ધા લાહાણ	૭૧૮
શુભિકા મુકિ ભવતિ	દીધુ છવતદાન	
ઉનેગી આગ્યો અધિપતિ	મોટિમ રુટે માન	૭૧૯
દેક માલ દેડા ગમે	હુસ્યે લાગ્યો હાથ	
મહીઅંગમમા મોકળ્યો	નેવક મુગ્યો માથ	૭૨૦
‘નામ લેન્યો નગપતિ તણું	ઉતાગે એકાલ્ય	
ગરથ ભરો દતા ઘેરે	ભાગસ્યો મા ઘાય બ્રાલ્ય	૭૨૧
પુગમા પાને ગખીયો	ધનુગ્યંદ કુચાગ	
રાત્ય પડ્યે ગ્વીયાતમા	વિકમે કર્યો વિન્યાગ	૭૨૨
‘મહીમા મોટે માવડી	હગસિદ્ધિ જેહ હજુર	
વ્યાપી રહી જે વિશ્વમા	નારાયણ નિધ્ય તુર	૭૨૩
સજન પાલણુ સિંહારણી	કરતા હરતા કામ	
જલહલ જ્યોત્ય જુગતમા	નવે ખડમા નામ	૭૨૪
તે દેવીને દેહરે ગયો	પુન લેઈ પુર પ્રીત્ય	
સહસ્ત્ર નામથી મ્તુત કરી	રુડા શુભથી રીત્ય	૭૨૫
આધાર અશુઠા એકથી	લો રહ્યો એક પોહોર	
દેવિ શબ્દ દેહરે થયો	‘માઅ માઅ’ એ ઠોર	૭૨૬
‘માતા માતુ છ એછુ	તે છ બાણે દે આજ	
આતરણમિ દો અધિપતિ	રાખો દો નિત્ય લાજ	૭૨૭
કુચર કસ્તુરચ દનો	મનસાગર જે રિધ્ય	
તેહ મયે માતા મુને	તેહ બતાવો વિધ્ય	૭૨૮
માતા કહે ‘મહિપતિ સુણો	ચિત ધરીને ચેત	
વેગે વધ્યાચલ જળ્યો	પશ્ચમ પાસા પય	૭૨૯

અર્ધ દશા ઈશાન અતિ	ગેહવર છે શુશાય	
દેહુક નામે દાણુવ વસે	રીમ-તણા છે રાય	૭૩૦
ઉપાસન અધિકુ કયુ'	જક્ષણી-કેરુ જોર	
ઉખધી એહના હાથમા	ગુણુ તેહમા છે ઘોર	૭૩૧
એ કરી રાખ્યો ફીકરો	ખીજ છે એક નાય'	
દાઢે કેા ફીસે' નહી	પ્રીછે નહી કેા પાર	૭૩૨
ઉખધી એ અજન કરે'	કરી નાખે છે કાઠ	
માઝમ રાતિ માનવી	ઠીકે બનાવે કાઠ	૭૩૩

ચોપઈ

નિત્ય જક્ષણી તેહને ખાય	ઉખધીઈ સજીવન ધાય	
માટે તિહા પ્રીતે પરવરો	પ્રમ્ત જક્ષણીને કરો	૭૩૪
જહારે વચન થયુ માહરુ'	કદ્યુ કરસ્યે જોગણિ તાહરુ	
તાહરુ આગલ વધસ્યે' ધર્મ'	એહ એહનુ જોગવંચ્યે' કમ''	૭૩૫
આગન્યા માગી મહિપતિ વત્યો	કલો કામ તિહા પ થે પાચો	
જક્ષણી-કેરી ચોકી ફેરે	તિહા રાજા જઈ હેરુ' કરે	૭૩૬
આવી જક્ષણી હાથ ત્રીશુલ	કોચે' તેહનુ કાઢે મુલ	
'હ'યા તુ કુણુ કિમ આંચોઈહા	આ હાથચઢ્યોહવે જાઈસકિહા	૭૩૭
આયુષ પરવારુ તાહરુ'	કહે કરમ જોરાવર માહરુ'	
જીવતો મુને જાવા નહી દેહ	પાર વાતનો પુછીને લેઈ	૭૩૮
કિહાથી આંચો કુણુ જ ગામ	સાચુ' કહે તાહરુ ચ્યુ નામ	
સાહકાર કે જાત્યે છે ચોર	કુણુ ઈષ્ટ ઈશ્વરનું જોર'	૭૩૯
જુગતે વિકમે જોડ્યા હાથ	જોત્યો તે શક્તિને સાથ	
'પુછો છો તે સુણુજ્યો તમો	ઉજોણ તણા અધિપતિ અમો	૭૪૦
હરસિધનુ કમથી આંચો આહ	માવડી તાહરા મોહલા માહ	
સીવ માહાકાલેશ્વરનું જોર	વૈતાલ જીતિ બાધ્યો છે' ચોર	૭૪૧
પરમારથ વસે મુજ પાસ	દયા દિવ્ય ને' વિપ્રનો દાસ	
પરદુખ દેખી સોપુ પ્રાણુ	દુખલ જણુ તુ મુઝને જાણુ	૭૪૨

કુલ્લ

કહે' જશણી 'રાય મુણ	જો જાણે પર-દુખ	
તો આ વેલા આ ઘડી	ભાગો અમારી ભુખ'	૭૪૩
ભુપતી કહે 'તુંને ભાવ મ્યો	મન મેહલીને મામ્ય	
રમે રાખતી ઉરતો	જુગતે રુડિ જામ્ય'	૭૪૪
'રીઝી રુધી' પા છ મુને	વલતું આખ્ય તું મીસ'	
સતુપ્ત થાયુ તેટલે	તો દુખભંજન તુ દિશ	૭૪૫
મેહેયુ કુંડુ મુખ આગયે	નઆજલ વિધવેલ	
છેદા હાથ ખડગે કરી	યર્ધ ગગની રેલ	૭૪૬
પાયુ પે ભરી તિહા	મ્યા એકલા અમ્ત	
હવે સીસ ટ્યે સામદુ	વારુ ગમી જે વમ્ત	૭૪૭
'હા હા' કરી કર આવીયો	'મામ્ય મામ્ય તુ મામ્ય'	
'આર્ય પુરુ તાહરી	જે ગમે તે આ જામ્ય'	૭૪૮
વચન વિક્રમ હાથે ધયુ'	મામ્ય વારુ વસ્ત	
'દૈત્ય ન કરેસ તુ જીવતો	પ્રીતે પમાડો મૃત	૭૪૯
દુખભજણ દાવે આવીયો	કરવાને પર-કામ	
બાધી મેહેયા ઠે બે જણા	તે પોહોચાડો કામ'	૭૫૦

વિક્રમ એક વૃષ્ટિ ચઢ્યો	સીર આથમીયો મુર	
દૈત્ય આન્યો દેશે થકી	પાપ-તણો જે પુર	૭૫૧
પુરુષ જીવાલ્યો પલકમા	નીમીજ જીવાડિ નારિ	
દિપક-જ્યોતિ દિ પાવિયા	આવિ જ્યોગણિ તે ઠારિ	૭૫૨
કાયા કાપિ કાઠ-મ્યુ	સક્ષસે જ્યોતે જ્યોગ	
ભાવ ધરીને આપીયો	'લે ભવાની ભોગ'	૭૫૩
ભવાનીઈ તે ભક્ષ કર્યો	વચન બધાણી વેશ	
વણ-જીવાડ્યો તે વહી	દેવિ દક્ષણ દેશ	૭૫૪

ચોપદ

પ્રગટ રુપ પોતાનું કયું
 'રખે ચિંતા કરતાં કે આપ
 હકાર્યો વેતાલને વૃત
 રતન અમુલ્યક ભરિયાં ત્યાંહ
 તે ઘડિ તે વેલા તેણુ
 ભદ્રા-પાસે આંબો તે ભુપ
 'કસ્તુર મધ્યાનું સ્યુ ઇધાંણુ
 'હાળિ કુખ કે'હે'કનો લંક
 'રતનસાગર કુંયર જો મલે
 'છઠિ આંગલિ જમણે' હાથ
 પ્રગટ પારખું જોહવો તન
 કિહાંથી માહારા કરમજ માંહે
 તે નારિને દિધી આસ
 'ભદ્રા જો મલે ભાંમિની
 'તે ઉલખ્યાનુ કારણ કસ્યુ
 પદ્મ કર ડાળા મધ્ય સુત્ર
 નર નારિ ને ત્રીજો તન
 ભાંમિનીઈ દિઠો ભરથાર
 પુત્ર જેટલે દષ્ટે પડ્યો
 છીક આવતે રતન જ પડ્યાં
 દૈત્ય-ધરથી આંણિ આપ
 ઉપનો તેહના મનમાં નેહ
 રાજા તેણો પરધાન
 'તાહરી જો ડાહી દિકરી
 'માહારાજ કહો છો તો લીછઈ
 કન્યાનું છે સુંદર રુપ

વનિતા પ્રતે વચન ઉચ્ચું
 મેલવું તાહરાં મા ને બાપ' ૭૫૫
 રથ રઢીયાલો આણ્યો તત
 બાલક જે જે'સાર્યા માંહ ૭૫૬
 આંબો અધિપતિ આપ ઉજેણુ
 હસતું સુખ રઢયાલું રુપ ૭૫૭
 પ્રીછે તેહને કિમ પ્રમાંણુ'
 ઉજવલ લાખું આડે અંક' ૭૫૮
 ર્યે' જોધાંણુ ઉલખે તું ભલે'
 છઠિ પગ ડાળાને સાથ ૭૫૯
 છીક ખાય તો જડે રતન
 જોહવા પુત્ર કિમ પે'દા થાય' ૭૬૦
 આંબો કસ્તુર-સાહાને પાસ
 કિમ ઉલખો તમે કાંમિનિ' ૭૬૧
 અતુલ તેજ તેહને દેહ વસ્યુ
 તેમત્રીસ-લખ્યણો પ્રસવે પુત્ર' ૭૬૨
 મેલ્યાં એકઠાં મહિપતિ મન
 ચાલી હરખ-આંસુની ધાર ૭૬૩
 ક્ષાટિ કાંચલી પાનો ચઢ્યો
 ઘણા હેતથી અચરિજ અલ્યાં ૭૬૪
 તેડાવ્યાં તેહનાં માળાપ
 કસ્તુરચંદને પરણાવિ તેહ ૭૬૫
 મેંનત માગી દિધાં માંન
 પરણાવ્ય એકને એ સુંદરી' ૭૬૬
 કન્યાદાંન કોડે દીછઈ
 કન્યાદાંન તિહાં દે છે ભુપ ૭૬૭

દુહો

કન્યાદાન રાજ કરે	પુરણ ધરીને પ્રીત	
ગજ એક આપ્યો ગાજતો	રુકિ કિધી રીત્ય	૭૬૮
ગિજે મંગલ ઘોડીલા	ત્રિજે મંગલ રથ	
એથું મંગલ વરતીયું	દશદયા રિધ્ય અથ	૭૬૯
પરણી ઉઠ્યા પાટથી	ગરગડીયાં નીસાંણુ	
દાન આપ્યાં કે વિપ્રને	બજરક દીધાં લાડાંણુ	૭૭૦
પ્રધાન પોચાડણુ મોકલ્યો	‘ત્રંબાવતિઈ બયોં	
તેડયો ત્રંબકસેન્યને	શુંણુ હું કદુ તે ગાયો	૭૭૧
“ઘણો ગરથ તે” છુટીઓ	કિધી કુડી વાત	
વીકમસેન્ય આગલ થઈ	ખોટી તાહરી ખ્યાત	૭૭૨
પાય લાગીને પ્રીછવો	ક્રુખ્ય સવાયો માલ	
પત્ર લખાવ્ય લે પાંમિયા	નહોં તે બેંઠી ગાલ	૭૭૩
ભેર કરેં તે જુધ કરો	દેસ કરાવું તાલ્ય	
લક્ષ્મી છુટી લ્યો એહની	લેલ્યો રીધ્ય નેં રાજ્ય	૭૭૪
લાહો લસ્કર લેખાવનુ	અસંખ્ય અપરંપાર	
કેરા કિધા દેખતાં	ત્રંબાવતી નિરધાર	૭૭૫
હલહલ કરી હલકારેં	વેલા વંડી આજ	
‘સમજેસ નહીં જો સહજમાં	તો લેલાસેં તાંહરું રાજ્ય	૭૭૬
ત્રંબક તિહાંથી નિસર્યો	મલીયો દેઈને માંન	
પ્રીતેં ઘેર પધરાવિયો	વિક્રમનો પરધાન	૭૭૭
સમરિધ્ય સરવેં મોકલી	દંતકુવલનેં ઘેર્ય	
ગંબિ નાદ બુંગલ થયા	પુરવ પહેંલી ચેર્ય	૭૭૮
કસ્તુર મલ્યો માળાપનેં	હોત પ્રીતની હોલ્ય	
અરસંપરસ કયા કહી	પેસેલી ખજાની કાલ	૭૭૯
વગલ્ય લે વરસ બારની	આપ આપણી આપ	
કુલવદુનેં વીતી બદુ	તે કહી માત નેં આપ	૭૮૦

કુલનારિ અતિ અતુર છે	પ્રીત્યે લાગી પાગ્ય	
ઉતાર્યાં અતિ આનંદમાં	જેહ અનોપમ જાગ્ય	૭૮૧
નવ ટુંકા નવ ગુંથુના	રક્ત સીંદુર વણું	
મેહેંવા ઉતારિ મેહેંવમાં	સાસુ સસરા સણું	૭૮૨
ધન અવતાર વિક્રમ-તણા	ધન્ય પરમારથ કાંમ	
ધન્ય કણુળી રખીદાસને	રહું નવ ખંડે નાંમ	૭૮૩
ધન એ ભાટ ગુંમાંનને	ધન્ય એ સીંહજ ગાંમ	
ધન્ય લક્ષણુ લેહ્યા-કુલે	ધન્ય વીરનાથ શીવ નાંમ	૭૮૪
એહવાં કાંમ નિત્ય ઠાટિધા	કુખ હરતો નિશ દિશ	
જેહને પ્રસન્ન પરમેશ્વરી	આલ નીરંજન ઇશ	૭૮૫
કહે પુતલી ભોજ સુંથુ	વિક્રમનો મહિમાય	
એહવાં પ્રાક્રમ જો કરે	તો ધરે સિંહાસન પાય	૭૮૬
વિક્રમ-મહિમા સાંભલે	આંણિ મનમાં ભાવ	
ટાઢો ઉનો ચોથીયો	તેહને નાવે તાવ	૭૮૭
એહવું સાંભલી જે કરે	અન વસ જે દાંન	
મન-વાંછીત ફલ પાંમર્યે	માહારુદ્ર-તાણુ શુભ માંન	૭૮૮
પુરાંણુ પરમારથ-તણુ	સુંથે સીજે કે ગાય	
વિજેગ ભાગે તેહનો	આસ્યા પુરણુ થાય	૭૮૯
મહિમા મોટો સાંભલે	પુરણુ યે પરમજ્ઞ	
પુન્ય અદ્રાયણુ ચારણુ	શ્રી રેવાનું દરસન	૭૯૦
શ્રી ગુજર ગુણનિધી ભણુ	લીલાલહેર વીલાસ	
પાછલ પરાં પવિત્ર છે	વારુ વેગનપુર વાસ	૭૯૧
શ્રીગોડમાલવી વીપ્ર શુભ	વિરેશ્વર સુખધાંમ	
સામલજી મુત તેહનો	નિરમલ રુડુ નામ	૭૯૨
તે સીધ્ય શ્રીગોડનો	ચુકીપાથી ગાંમ	
ચરણુરેણુકા પદ તે	દેવી દિધું દાંન	૭૯૩

કવિ શ્રી સાંભલદાસ તે	તરતીનેં તેડ્યો તિહા	
વિરેન્દ્ર વિન્ધપત્ય છે	ત્યોત જગતિ જિહાં	૭૯૪
સેંદુજ ગાંમ સ્રીરામણી	શુભ સાદોદર બ્રમ	
સેધુ બાધા સાસના	જાંણેં સધલા મરમ	૭૯૫
કુલ-સુખ કણખી વસેં	લેઉઆં લક્ષ લાજ	
કાઉજી કુલદીપક વડો	મનજી મુત મહારાજ	૭૯૬
રખીદાસ રાજસ વડો	જસ-કેરો રીધ્ય રુપ	
શુભાંન દસુંદી તેહનો	ભાટ ભલેરો ભુપ	૭૯૭

કિસ્ત કહી તેણેં કવી-તણી	શુંણીજન તેલ્યો ઘેંર	
પુરાંણ-પરમારથ કરો	પ્રીત ધરીનેં પેંર	૭૯૮
કાલિદાસ કવિધ કયું	સંસ્કૃત માહેં મુજાંણ	
કવિ સાંભલ કેરેં કયું	પ્રાકૃત-માહેં પુરાંણ	૭૯૯
બ્રાંમણ ભાટ ચારણ સદુ	કાય મ દેર્યો ખોલ્ય	
તુમ કીપાથી એ હણુ	જુગતેં અક્ષર જોલ્ય	૮૦૦
પીંગલપાઠ પરખું નહી	રાગ ન જાણ્યું રીત્ય	
લેહ શુંણ ભાણુ નહી	પ્રીછું નહી કો પ્રીત્ય	૮૦૧
પાંગો પરવત જિમ ચઢેં	કિડી જીતેં ગજ	
તિમ હું તમ આગલ કવિ	જિમ ઘણી રેણુ રજ	૮૦૨
સાંભલ કહેં સંસકતમાં	સમઝણુ નહી સમરથ	
વિવેક નહી કાંચ વેદમાં	અકલ ન આવેં અરથ	૮૦૩

શ્રોતા વક્તા સાંભલો	કહુ તમનેં કર જોલ્ય	
સાંભલ કહે સદુ જોલજ્યો	જ્ય જ્ય શ્રી રણુદોડ	૮૦૪
ધમ કહીનેં પુતલી	આપેં ગઈ આકાશ	
એહ કયા પુરણ થઈ	કહેં કવિ સાંભલદાસ	૮૦૫

પાઠાંતરો

ક. શરૂઆત : શ્રી ગણેશાય નમઃ : શ્રી મહાલખમીજી સત છે. શ્રી બદુક લેરવાયજી.

ખ. શરૂઆત : શ્રી ગણેશાય નામા : શ્રી રણછોડજીની કૃપા એક રીતે રાજા નંદખત્રીસીનું આખાન લખુ છે.

ગ. શરૂઆત : શ્રી ગણેશાય નમઃ : શ્રી અંબાની સા છે. અથ સિ નંદખત્રીસીની કથા લખી છે.

ઘ. શરૂઆત : શ્રી ગણેશાય નમઃ : અથ નંદખત્રીસિ લિખ્યતે.

ઙ. શરૂઆત : શ્રી ગણેશાય નમઃ : અથ વારતા નંદખત્રીસી લખી છે.

ચ. શરૂઆત : શ્રી ગણેશશાહે નમા : શ્રી ગરબોએ નમા : શ્રી શારદાએ નમા : અથ નંદખત્રીસી લખી છે.

૧. ૧. ખ. સીરી સારદાને. ગ. સારદાને. ઘ. શ્રી સારદાને નામુ સિશ. ઙ. શ્રી શારદાને નામુ સિશ. ચ. નાંમુ સીશ. ૨. ખ. ઉમાઆ પતીસ. ગ. ઉમીઆ પતીઈસ. ઘ. હ. ઉમયા પતિ ઈશ. ચ. ઉમઆ પતી ઈશ. ૩. ખ. ગણપતીના પુત્રુ પાઅ. ગ. શ્રી ગણપતીના પુત્રુ પાએ. ઘ. શ્રી ગણપતિના પુત્રુ પાય. ઙ. ચ. શ્રી ગણપતીના પુત્રુ પાએ. ૪. ખ. જેથી કામ સકલ સુભ થાઅ. ગ. એનેથી કામ સકલ સીધી થાએ. ઘ. જે સમરે કામ સકલ સુભ થાય. ઙ. જેથી કામ સકલ સીધ થાઅ. ચ. જેથી કામ સકલ સુભ થાએ. ૨. ૧. ખ. સી રણછોડ. ગ. શ્રી હીગણમલ શ્રી રણછોડ. ઘ. શ્રી ધિગડમલ શ્રી રણછોડ. ઙ. શ્રી હીગલમલ શ્રી રણછોડ. ચ. શ્રી ધીગડમલ શ્રી રણછોડ. ૨. ખ. આરાધુ બેહુ કર જોડ. ગ. આરાધુ તુકે બેહુ કર જોડ. ઘ. આરાધુ તેને બેહુ કર જોડ. ઙ. ચ. આરાધુ બેહુ કરજોડ. ૩. ખ. માદરાજ. ઘ. તુ મોરો. માદરાજ. ઙ. ચ. મોહોરો માદરાજ. ૪. ખ. લાખ વસા રાખે છે લાજ. ગ. લાખ વસાએ રાખે લાજ. ઘ. હ. લક્ષ વસાયે રાખો લાજ. ચ. લક્ષ વીશા. એ તો રાખો લાજ. ૩. ૧. ખ. વારે ચડો. ગ. આવી ચડો. ઘ. આ પ્રતમાં ત્રીજી કડીના ચરણો ઉલટાવાયાં છે. તેથી “બદુચર માતની કરણા ધણી કેહુ કયા નંદખત્રીસી તણી” છે. ઙ. વારે ચડો. ચ. વાદારે ચડો. ૨. ખ. આરે તદાં ચડો. ગ. શ્રી બદુચર માની કૃપા ધણી. ઘ. કહુ કયા નંદખત્રીસી

તળી ૭. કામમા આપી અડો ૩ કામ આપીને દરો. ૩. ૫ બેચર માનની
 કરજી ધણી. ૬. જે નોધાગની વારે ચડો. ૭. બહુચ માનની કીધા ધણી
 ૮. બેચેચ માતની કરજી ધણી. ૯. ૬. નીકટ કામમા આપી અડો. ૪ ન દળતનીરી
 ૪. ૧. ૫ કવિતા સદુ તણે પ્રનાપ. ૭ કવિતા સદુ તણે પ્રનાપ. ૬ કવીતા
 તણો સદુ પ્રનાપ. ૭. કવી સદુ તણો પગતાપ. ૩. કવીતા સદુ તણો પગતાપ.
 ૨. ૫ વગ્ધ ખોટ સદુ કળે માપ ૭. વગ્ધ ખોટ તમે કળે માપ. ૬. વૃધ
 ખોટ સદુ કળે માપ. ૭. વરધ ખોટ કળે માપ. ૪ વગ્ધ ખોટ સદુ કળે
 માપ. ૩. ૫ બ્રામણ, સદુ વરણ ૭ ભરામણ, સદુ વરણ. ૬ બ્રામણ,
 સદુ વણ. ૭. બ્રામણ, સદુ વરણ. ૩. બ્રામણ આદ અદાતે વરણ. ૪. ૫
 વેદુ ગુર તણે તે ચણ. ૭ વંદુ ગુર તણે જે ચણ ૬. વંદુ અન ગુર કેન
 ચરણ. ૭. વંદુ ગુર તણા તે ચણ ૩ વંદુ શ્રી ગુર કેન ચરણ ૬ ૧.
 ૫. લલ વીલાસ. ૭ પદનધ, લીલ વીલાસ. ૬. પ્રનમા જે ચરણ વધારે છે,
 “ગુરુ ગણપતિ સરસ્વતિ, પુરે મનનિ આશ.” પછી “નુબધ આતુરી લીલા
 દે” ૭. પ્રધ ચાતુરી લીલ વીલાસ. ૩. પ્રમધ ચાતુરી લીલા વીલાસ. ૨.
 ૫. કાદે કળેડી સમલદાસ. ૭. કાદે કર જોડી. ૬. કર જોડી કાદે સામલદાસ.
 ૭. કાદે કરજોડી સામલદાસ. ૩. કાદે કવી તે સામલદાસ. (ક) કર જાડ દુ.
 ૧. ૫. પછમ દેસ નંદનગર. ૭. પછમ દેસે. ૬. પશ્ચમ દેશ નંદ નગર.
 ૭. પશ્ચમ દેસ નંદનગર. ૪. દુદખણ દેશ એક નંદનગર ૨. ૫ રાજનં.
 ૭. રાજનં ૬. રાજનં ૭ રાજનં. ૩. રાજનં ૩ ૫. છે. ૭. છે. ૬. ૭. ૪. ૫ વર્ધિયાન ૭. વૈર્ધિયાન પ્રધાન. ૬. વર્ધિયાન. ૭. તેના વર્ધિયાન
 પ્રધાન ૩. તેડેને વૈર્ધિયાન પ્રધાન. ૭ ૧. ૫. ધણુ. ૭. ધણુ. ૬. ૭. ૩.
 ધણુ ૪. સાધવો. ૨. ૭. અને જોજ. ૩. સમો. ૩. ૬. કોટિ સશિતુ રૂપ છે.
 ૭. કનક સમાને રૂપ છે ૩. કોક સમાને રૂપ છે. ૪. ૫. મમ તણો, ૭.
 કામ તણો. ૬. ૭. કામ તણો. ૮ ૧. ૫. સાલ, ૭. સાલ જાણે ધણુ.
 ૬. સાલ જાણે ધણુ, ૭. સાલ જાણે ગણુ ૩. કામ નવ ગણ ગણુ જાણે.
 ૨. ૫. શીરોમણ હોય, ૭. સીરોમણી હોય. ૬. શિરોમણ હોય. ૭. સિરો
 મણ હોય. ૩. વળી ચતુર શીરોમણ હોય. ૩. ક નાગ. ૫. હેસ ધણી નાટક
 વીજે, ૭. હોસ રાગ નાટક વીજે ૬. હપા હંદ નાટક વિજે. ૭. વિજે. ૩.
 નમ નાહાના વર વીજે. ૪. ૫ નાહી, કોય. ૬. નહિ સમોવડ કોઈ ૭.
 નહિ સમોવડ કોય. ૩. નહિ સમાવેડ કોય. ૮ ૧. ૫. માહા ભગત ૭

માહા લક્ત માહારાજનો. ચ. માહા લક્ત છે માહારાજનો. ૨. ખ. સહુને
 આપે સુખ. ધ. કામ. ચ. કાંમ સમાને રૂપ. ૩. ખ. અવીદા; નાહી; જ.
 કેહને નહી. ધ. અવિદા. જ. અદા. ચ. અવીદા એકું નહી. ૪. ખ. સત ભડ
 ભુપ; જ. શત ભડ ભુપ. ધ. સિલ સત્ય ભડ ભુપ. જ. સસ સિતલ ભડ ભૂપ.
 ચ. શાર શ્રીત ભર ભુપ. ૧૦. ૧. ખ. નગરમાં નમતો પરવરે. જ. નગર
 પચીશી મલપતો. ધ. જ્ય વન ભલિ ભાત શુ. જ. નગરપતી મલપતો. ચ.
 મગર પચીશે મલપતો. ૨. ખ. જેહમા. જ. જેહમાં. ધ. હેરા ધણિ નાટક
 તાશી. જ. જેમાં ઈસ્વરનું તેજ. ચ. તેહમાં ઈસ્વરનું હેજ. ૩. ખ. પરજા
 પાલે પીત સું, જ. પ્રજા પાલે પ્રીત સુ. ધ. ત્રીજું ચરણુ જ નથી. જ. ચ. પ્રજા
 પાલે. જ. પ્રીત સુ. ચ. પ્રીત સુ. ૪. ખ. જ. સહુ સુ રાખે હેત. ધ. નહી
 સમાવડ કોય. જ. સહુ સુ રાખે હેત. ચ. સહુ સુ રાખે હેજ. ૧૧. ૧. ખ. પ્રધાન.
 જ. પ્રધાન. ધ. પ્રધાન. જ. દાન લાએક સખો વાયક સકલ સુખ ધામ; ધીર
 વીર કવિ આતુરી તે કરે પરમારથ કામ. (૨) શ્રિ સેવે ભલિ ભાત સુ, ચતુર
 સીરામણુ યે; નવરસ ગુણુ જણે નવલખો, સપ્ત વિમાને જોય. 'પરગપૂંજ.'
 ચ. છે દાંન દાએક રાખે, વાએક સકલ સુખ ધામ; ધીર વીર કવી આતુરી,
 કરે પરમારથ કાંમ.' પરતાપવંત. ૨. ખ. જ. રાજતણો અધીકાર. ધ. દશ
 ધણુ દાતાર. જ. રાજતણો કષિકાર. ચ. રાજતણો શીર ભાર. ૩. ખ. અસ્ટ
 દસ સહુ વરણુ છે. જ. આદનાવસ સહુ વરણુ છે. ધ. આ ચરણુ નથી. જ.
 અષ્ટાદસ સહુ વણુ છે. ચ. અદાદશ સહુ વરણુ છે. ૪. ખ. દખ ક બહુ
 દાતાર. જ. દખક મુર દાતાર. ધ. આ ચરણુ પણુ નથી. જ. દક્ષત સહુ દાતાર.
 ચ. દશ ધણો દાતાર. ૧૨. ૧. ખ. રલીઆમણુ. જ. રલીઆંમણું. ધ. નમ્ર
 અતિ રત્નિયામણુ. જ. રલિઆમણુ. ચ. રલીઆમણું. ૨. ખ. બિદઓ. જ.
 ઉદીઓ. ધ. જ. જેવો ઉદયો બાણુ. ચ. જેહવો બિદએ ભાંણુ. ૩. ખ. પ્રધાન
 પંડીત સહુ. જ. રાએ પ્રધાન પંડીત સુ. ધ. જ. રાય પ્રધાન પંડીત.
 જ. સહુ ચ. રાએ પંડીત પરધાન સહુ. ૪. જ. સકલ વાત સુજાણુ.
 ધ. સકલ વાત સુજણુ. જ. સકલ સુખ જાણુ. ચ. સકલ રાજા સુજાણુ.
 ૧૩. ૧. ખ. જ. મંડપ કાળના. ધ. દ્રાખનાં. જ. દ્રાક્ષના. ચ. નીચેનો મ્લોક
 વધારાનો છે. ઘેર હેર માદક ગરગડે, ઝોઝવ અદકા હોએ; રાંમરાજ સરીવહુ,
 કોપોને નગંજે કોએ.—માંડપ દ્રાખનાં. ૨. ખ. વાહુ એલચી પાન. જ. વાર
 એલચી પાન. ધ. જ. વારુ એલચિ વંન. ચ. વરુ એલચી વંન. ૩. ખ. પાન

પ્રથમ લીલા ધણી ૧. પાન દોઢલ લીલા ધણી. ૨. પાન પ્રથમ દોઢલ ધણી.
 ૩. ૪. પાન દોઢલ લીલા ધણી ૪. ૩ એનેક. ૫. કદની આખા વન ૧.
 નીગળી દગ્ગે મન ધ ૨૬થી કેન ત્યંબ. ૬. કદની આખા લવેગ. ૭. ફેલેને
 ૨૬થી વન. ૧૪. ૧. ૩ ક કમ. ૫ કમલ ખુડે સગવર વીએ ૭ સગવર
 વીએ ૫. કમલ ખિડ સગવર વિં. ૬. કમલ ખિડ સગવર વિં. ૭ કમલ
 ખિડે તો સગવર વીએ ૭. ૩ ઓડો ચાતુ. ૫ એમે ચાત. ૭ ચાતુક
 ૫. ચાત ૬ એલે ચાતુગી. ૩. ૫ વાડી પ્રહી અરની. ૭ વેલ દુનવાડી
 ધણી. ૫ વેલ પ્રથમ વાડી બી. ૬ વેલ દુન વાડી ભલી. ૭ અડાઝ લાઝ
 દુને સદા. ૪. ૫ મુક ને દસ ચકોઝ ૭ મુગ્ગીના દમ ચકોઝ. ૫ વુ-
 મેના દસ ચકોઝ ૬ મુક મેના દસ ચકોઝ. ૭ મુખ પામે સદુ કોએ
 ૧૫. ૧ ૫. ૭ રોગે માદલ ગડગડે ૫. ૬ બનેમા નીમેની પાકિઓ
 વધાર છે. ૫ ધમ્મ નાદ અતિ ધણ ૬ વેર ઘેર નોગન ગડગડે. ૭. ૫
 ઓછા અદમ હોઓ ૭ અને આનદ ઓછવ હોએ. ૫. ૬ ઓછવ અદમ
 હોય ૩. ૫. ગમગાજ સગીખડો. ૭. ગમગાજ સગીખડ. ૫. ગમ ગાજ
 સાગખડ. ૬ રાજ રામ સાગખડ ૪ ૫ વેગીને ગમે ના ૭ અને નવ ગમે
 કાયે. ૫ કુદને ન ગમે કોય ૬ કોઇને ન ગમે કોય. ૭ ને ૬ પ્રનમા વવારે.
 ૫ બાર અડાઝ ફેલે સદા, મુખ પામે સર્વ હોક, વ્યાધિ વિયોગ કુને નદિ, નાદ
 સકટ ને મોઢ. ૬ બાર દનાદ ફેલે સદા, મુખ પામે સદુ જાઝ, વ્યાધી રોગ
 આવે નદી, નાદ સકટ ન મોઢ ૭ સાધી વીએગ વાપે નદી, નદી ચ મટ ને ગો.
 ૧૬ ૧. ૫ ૭ એક સમે પોતે ગળન ૫ ગળન ૭ રામે ૨. ૩ આપ કરી છે
 મન. ૫ મહિપતિયે વિચાર મન ૬ મહિપતિયે વીચાર મન. ૭ મહિપતિયે વીચાર
 મન. ૩ ૫ ૭. ૫. ૬ તે સમે મઈ છે. ૫ મદનાત ૭ માધગન ૫ મધ્યગન
 ૪. ૫ ૭. ગીએ ગળ ૩દીઆ સાથ ૭ ગયે વીચાર રુદયા સાથ ૬ રાગ
 વિચારે રુદયા સાથ. ૭ ગએ વીચાર રુદયા સાથ ૧૭ ૧. ૫ નગરની.
 ૭. ગામની ૫. નગનિ ચચ્યા જોઢ. ૬ દુ બાધા ગામની ચચ્યા જોઢ ૭
 જોઢ ૨. ૫. ૭. મનનો સાદે ખોઢ. ૫. ૬ માન મનનો. ૫ સદેદ ખોઢ.
 ૬ સધે ખોઢ. ૭. સધે ખોઢ. ૩ ૫. નેજી બધી કરી મેનાચ. ૭ ને-
 છુપી કેહેવી બોવાયે. ૫. વિકે મોવાચ ૬ કેરી કેહેવાય ૭ નેજી બધી
 કેહેવી બોવાએ. ૪. ૩ ના ૫. ૭ ના ચના. ૫ કેવો, તોનાચ ૭ કેહેવો
 તોલાએ. ૫. કેવો તોલાય ૬ તોલાય ૭ ના ચના કેહેવો તોનાએ.

૧૮. ૧. ક. સ. બહુમુખી. ખ. મુલુ વાત સહુ કાની મુખી. ગ. સહુ વાત તે બાધી મુખી. ઘ. મુલુ વાત બાધે બહુ મુખી. જ. સાંભલુ વાત બાધે બહુ મુખી.
 ચ. મુલુ વાત બાધે બહુ મુખી. ૨. ક. દર્શી. ખ. પ્રગ્ન. ગ. પ્રગ્ન. ખ. ગ. છે સુખી કે દુઃખી. ઘ. પ્રગ્ન છે સુખી કે દુઃખી. જ. પ્રગ્ન છે. ચ. પ્રગ્ન છે.
 ૩. ખ. ચરચા નેવા ગઓ તે વાર. ગ. ચરચા નેવા થયો તૈયાર. ઘ. ચરચા નેવા થયો તયાર. જ. ચરચા નેવા થયો તઈયાર. ચ. ચરચા નેવા થયો તઈયાર. ૪. ક. અંગે ભાળે છે હથીઆર. ગ. સકલ હથીઆર. ઘ. ભીઆ અંગે સકલ હથીઆર. જ. ભીઆ અંગે સકલ હથીઆર. ચ. ભાંધાં અંગે સકલ અથીઆર.
 ૧૯. ૧. ૨. એકે પ્રતોમાં નથી. ૩. ક. ધડમડ. ખ. બાધુ ગડ મંડપ જઈ લલો. ગ. વરિ ગડ મડ નેઈ વળો. ઘ. વારૂ ધડમાં નેઈ વલો. જ. વારૂ ધડ મંડપ નેઈ વલો. ચ. વારૂ ધડ મંડપ નેઈને વલો. ૪. ક. વલો. ઘ. પલો. ચ. પછી આપ એકલો પલો. ૨૦. ૧. ખ. ચણિટા ચાવટી નેઆ ચોક. ગ. ચૌટા ચાવટી નેઆ ચોક. ઘ. ચોરા ચાવટા નેઆ ચોક. જ. ચૌટા ચાવટી નેઆ ચોક. ચ. ચહુટા ચોદશ નેઆ ગોખ. ૨. ખ. ગ. નેઆ મેહલ મેડી ને ગોખ. ઘ. નેઆ મેહલ મેડી ને ગોખ. જ. નેઆ મેહલ મેડી ને ગોખ. ચ. નેઆ મેહલ મેડી બહુ શોક. ૩. ક. દયા. ખ. નેઆ ખાંચા સેરી પોલ. ગ. મેહલ કુચી સેરી પોલ. ઘ. નેઈ ગલિ કુચી ને પોલ. જ. મેહલ કાસીરી કુચી પોલ. ચ. લઈ કુચીને નેઈ પોલ. ૪. ખ. ગ. નેઈ દુકાન. ખ. દોરીની ચોલ. ગ. દોરીની ચોળ. ઘ. નેઈ દુકાન દરજી ચોલ. જ. નેઈ દુકાનદારીની પોલ. ચ. નેઈ દુકાનદારીની ચોલ. ૨૧. ૧. ખ. ગ. નેઆં વેપારીનાં હાટ. ઘ. નેઆં વેપારી કેરાં હાટ. જ. ચ. નેઆં વેપારીના હાટ. ૨. ક. દેસે. ખ. નેઈ દેસે દીસાની વાટ. ગ. નેઈ દેસે દસાની વાટ. ઘ. નેઈ દસ દીતાની વાટ. જ. નેઈ દેસે દસાની વાટ. ચ. નેઈ દેસે દીસાની વટ. ૩. ખ. નેઈ નગર પછે આવો બહાર. ગ. નેઈ ગામ પછે આવો બહાર. ઘ. નેયુ ગામ પછે આવો બહાર. જ. નેયુ ગામ પછે આવો બહાર. ચ. નેયુ ગામ પછી આવો બહાર. ૪. ખ. ગ. દીકું સરોવર ભરીકું. ખ. બાર. ગ. વાર. ઘ. ભરિયુ વાર. જ. ભરિયુ સાર. ચ. ભરીયો વાર. ૨૨. ૧. ખ. તે વાલા. ખ. ધુવે. ગ. ધુએ. ઘ. ધોળિ ધુએ. જ. ધોળિ ધુએ. ચ. ધોળી ધુએ. ૨. ખ. ગ. તે તો રાજ દ્રષ્ટ જુવે. ઘ. તેને રાજ દરે જુવે. જ. તે તો રાજ ડપે જુએ. ચ. તેહેને રાજ દરજેને જુએ. ૩. જ. નથનો.

૪. ખ. કાણુ ધાવા તણી. જ. આ વેળા કુણુ ધાવા તણી ધ કુણુ. ક. કાણુ ધાવા તણી. ચ. ધાઆ તણી. ૨૩. ૧. જ. કો. ચ. વાંતર દરો ૨. ખ. ખોલાવુ તો નામી જસે. જ. ખોવાવતા તે નામી જસે. ધ. ખોલાવુ તો નામી જસે. ક. ખોલાવતા તે નામી જસે ચ. ખોવાવતામા ના નામી જોગે. ૩. ખ. હવે હવે તે પાસે ગઓ. જ. ગઓ. ધ. સાસતે સાસતે તે પાસે ગયો. ક. સને સને. ચ. શને ગને તેહેની પાસે ગઓ. ૪. ધ. પરીવટ ધોતો ગ્યો. ૨૪. ૧. ખ. સંગતે ખેવા ખેહે જણા. જ. સાધાતે ખોવા ખે જણુ. ધ. સંધાયે ખોલા સદુ જણા. ક. સધાયે ખોવા ખેદુ જણા. ચ. સંધાતે ખોલા ખેદુ જણા. ૨. ખ. બે લાગે છે મનમા ધણા. જ. બે લાગા મનમાએ ગણા. ધ. બે પોતાના મનમા ધણા. ક. બે મનમા લાગા અતી ધણો. ચ. બેએ લાગા મનમાના અતી ધણા. ૩. ખ. કોણુ જ. ધ. કુણુ કુણુ. ક. કોણુ કોણુ. ચ. કાણુ કાણુ. ૪ ખ. લાગે છે વાદ. જ. માહો મહી તે લાગે વાદ. ધ. માહો માહી વાધો છે વાદ. ક. માહો માહે. ચ. માહો માહા માહો પીવાદ. ૨૫ ૧. ખ. ગળ જણે મુવો. જ. મુઓ. ધ. મહીપતે જણુ કાઈ ધોળી મુવો. ક. ગળએ જણુ કાઈ ધોભિ મુઓ. ચ. મહીપતે જણુ કાઈ ધોળી મુઓ. ૨. ખ. અવગત થઓ કે ભુતજ હવો જ અવગતે તે ભુતજ હવો. ધ. અવગતિયો ભમતો હવો. ક. હવતો અવગતીયો ભુતજ થઓ. ચ. અવગતીયો તે ભુતજ થઓ. ૩. ખ. પગીએ જણુ કો આઓ પ્રેત જ પરીએ જણુ કોએ આઓ પ્રેત. ધ. પરીએ જણુ કો આઓ પ્રેત. ક. પગીએ જણુ કોવાવા પ્રેત. ચ. પરીએ જણુ કાઈ. ૪. ખ. કપટ કરવા મુજ સુ હેત. જ. કપટ કરવા મુજ સુ હેત. ધ. કરે કપટના આઓ હેત ક. કપટ કરવા મુજ સુ હેત. ચ. કપટ કરી મુજ દે છે ખેદ. ૨૬ ૧. જ. કુણુ છુ. ધ. કુણુ છે. ક. કે તુ કોણુ છે ચ. કેહે ગળ તુ કોણુ છે. ૨. ખ. જ આવેના આ દીસ. ધ. ક. આ વેલા આ દીસ. ચ. દીસ. ૩ ખ. ઉતાવસો. જ. ખોલ્ય. ધ. ખોલ્ય. ક. ચ. ઉતાવને. ૪ ખ. નાહી તો છેદુ સીસી. જ. સીસ. ધ. નિહત છેદીસ ચિસ. ક. નહિ તો છેદુ સિસ. ચ. નહીતર છેદુ શીસ. ૨૭ ૧. ક. આગો. ખ. બીહીત નથી ધ. મિહુ નહી. ક. ભૂતા લાગો બિહિ નહિ. ચ. બીહીતો નથી ૨. ક. કાહુ દુર. જ. કાકંબુ કાહુ દુર ધ. ક. કાકંબુ કાહુ દુર. ચ. કાકંબુ. ૩. રાક્ષસને રોણુ અઓ. ચ. રાખસને અઓ રોલવુ. ૪. ખ. તને કરુ ચકચુર જ. તુજને કરસુ ચુર. ધ. તો તેને કર ચકચુર.

ચ તો તુજને જો ચંદ્રુર. ૨૮ ૧. ખ પરીચટ યોવીઓ જ પછે પરીહટ
વગતો યોવીઓ. ધ યોલિયો ક તાહરે પરિહટ યોલિયો ચ તારે પરીચટ
મોલીઓ ૨ ખ મનમા આણી તાપ જ આણી મનમા તાપ ક આણી.
જ મનમાહા તાપ ૩ ખ હુ કોથી ખીતો નથી જ હુ કોઈ થકો ખીહીતો
નથી ધ તુ કોયિ મિતો નથી ક તુ કોયિ ખીહીતો નયિ ચ તુ કોઈયે
ખીહીતો નથી ૪ ખ હુ છુ ભુતનો બાપ જ સુ છે ભુતનો બાપ જ સુ
ભુતનો છે બાપ ક સુ ભુતનો છે બાપ ૫ સુ છે ભુતનો બાપ. ૨૯ ૧.
ખ મ્હે પ્રથમ મ્હુ જ કહે પ્રથમ મ્હુ ધ ગળ કહે પ્રથમ કોહો ક પ્રથમ.
૫ ગળ કહે પરથમ મ્હુ ૨ ખ નામ ધ સુ તમારે નામ ક નામ.
૩ ખ તારે પછી થાહારુ જ તાહાર પછે તાહાર કહે જ તાર પછી
મારુ મ્હુ ક નાર પછે ચ તાર પછી તાહારુ મ્હુ. ૪ ખ થાએ આપણુ
નામ જ તો થાએ સકલ સીધી મમ ધ આપણુ કામ ક નો થાય આપણુ
દામ ૫ નોએ આપણુ નામ ૩૦ ૧ ખ ગજને ગાએ, ગએને જ ગાએ,
ગએને ધ મ્હુ રાયને ૨, ૨જને રાય કરીને ક મ્હુ નંકને રાય,
ગાયે ૨૦ કરીને. ૫ આ કરુ ગએને ૨૦, ગએનો ૨૦ કરીને. ૨ ખ જ ક
વસ ખ જ કોએ ખ કોએ વસ અમ નહીને જ કોહેને વસ અમે ન
ગહીને ધ કોય ન ગીએ ક હમો વસ કેને નવ રદિએ ચ કોઈ વશ અમે
નહીને ૩ ખ અનમી અદકાગી સાગ વાત દમા દાખુ જ અહ નમીએ
અહ માગ સરવે વાત દનમા દાખુ ધ અનમનીયે હવી અદકાગ સાગ વાત દલ
દાખુ ક અનમિ હેનો હદાર સગ વાત દનમા દાખુ ૫ અનામીએ એહેદાર
શારવાત દીનમાહ રાખુ ૬ ખ વસવગતી રાખુ જ લેખે રાખુ ધ પુત્રમિત
સમાન લોમા, અવશલ ગખુ ક લેખે રાખુ ધ અનવશ લેખે રાખુ ૫ ખ
માનીએ અમે, લેહી જવ ધાનુ નહી જ પર હુ નચ જવ ધાનુ નહી જ
માગણુ પાનણુ નામે અમ્યો, પગદેહ જવ ધાનુ નહી ક માગણુ પાનણુ
માનીએ હમો, પગદેહ જવ ધાનુ નહી ચ માલણુ પાલણુ માને અમે.
પરદે જવ ન ધનુ અમે. ૬. ખ વસવગતી રાખુ જ લેખે રાખુ ધ લક્ષ
જિવ સુ સચરુ તે એકડો આધ્યો અહી ક લક્ષ જવ સાથે સાચરુ
તે એકના આવા અહી ૫ નાખ જવ થા નીચર, તે એકવા આવા અમે.
૩૧ ૧ ખ. તો પરીચટે જ. તે પરીચટે. ખ જ મન. ધ તારે પરીચટે
વિચારુ મન ક તે પરીચટે ચ આ તે પરીચટે. ૨ ખ. એતા માહારા.

ધ. મારો. ઘ. એ તો નંદીને રાજન. ૩. ખ. ગીરોમળ. ગ. રીરોમળી.
 ૪. ખ. રાગ. ગ. રાગે. ધ. ઇ. સિરોમળ. ચ. રીરોમળ. ૪. ખ. પરગમ. ગ.
 એની પદગમ. ધ. એદની છુ પ્રગમ. ઇ. એદની છુ પ્રગમ. ચ. હું પળ
 છુ એદની પદગમ. ૩૨. ૧. ખ. સમસામાં. ગ. સમસીઆમાં. ધ. એદને
 નામ સમસામાં હર. ઇ. સમસ્યાએ હર. ચ. સમસામાં હર. ૨. ખ. લખ
 જોનામાં મે હર. ગ. લખજી જોનામાં મે હર. ધ. ચતુરાઈએ માટે મન હર.
 ઇ. લખજી જોનામાં મે હર. ચ. લખજી જોનામાં મે હર. ૩. ખ. માદારા
 નામનું રાખુ માંમ. ગ. માદારા મનની રાખીને મામ. ધ. મારા નામની રાખુ
 માંમ. ઇ. ચ. માદારા મનની. ૪. ખ. ગ. પટાંતરે. ખ. ગ. નાંમ. ધ. ઇ. હરુ
 પટાંતરે. ધ. મારે. ચ. હરુ પટાંતરે માદારા નાંમ. ૩૩. ૧. ખ. ધરે અંગ
 રંક રાજ સો દીસે. ગ. ધરે અંગ રાગે રંગ અંક રાજ સો દીસે, પામે.
 ધ. ઇ. રંક રાજ સો દીસે. ચ. ધરે અંક રાગે રંક, અંક રાજ સો દીસે.
 ૨. ખ. ધ. ઇ. સોભે સાદ મુજનાન, માંન પામે મન દીસે. ચ. માંન પામે
 મન દીશે. ૩. ખ. વીસાનો લાખ વીસાનો. ધ. ધરે હરે વીસ વસાનો. ચ.
 તેણે હરે લાખ વીશેક. ૪. ખ. જેતુ જેતુ હરમ, મરમ તેડમાં તે સાનો.
 ૪. ગ. તેડને વાસનો. ધ. એદને જેતુ હરમ મરમ કોણે તે તાનો. ઇ. જેને
 જેતુ હરમ, ધરમ દેહે તે સોભે. ચ. તેણે તેણે વીશેક. ૫. ખ. ગ. ધ. જે
 ઢાંકજી જગત વીખે. ખ. ગ. ૩૫ સમારે તદારુ. ૬. ખ. ગ. ધ. ઇ. અમે
 નીત સમારે તેડને. ખ. ગ. ગ. તે સમજને નામ મદાર. ચ. તેણે સમાર
 નીત અમે. ધ. તે નામ જાળજો માદર. ચ. માદર. ૩૪. ૧. ખ. ગ. અરસ
 પરસ ઓલખીઆ બેઝ. ધ. મનમાં ઓલખીઆ બે માંદાં હ. અરસપરસ
 ઓલખીઆ બેહુ. ચ. આશપાશ ઓલખીઆ બેહે. ૨. ખ. ગ. ભાંગો મન
 તણો સદેહ. ધ. મન તણો સદેહ ભાંગો તાદા. ઇ. સંધેદ. ચ. ભાંગાં મન તણા
 સંધેદ. ૩. ખ. હવે બેહિએ મરમજ લખો. ગ. હરખ ચખો. ધ. હરખ
 એદના. ઇ. હરખ બેહુના મનમા ચખો. ચ. હરખ બેહુને મન ના ચખા.
 ૪. ખ. ગ. રાજ પરીચટ પાસે ગજો. ધ. રાજ તેની ઇ. રાજ પરીચટ
 પાસે ગજો. ચ. નરપતી પરીચટ પાસે ગજા. ૩૫. ૧. ખ. આવેલા તે અહી
 મું કાજ. ગ. આ વેલામાં અહીઆં મુકાજ ધ. કાસો આવેલા મું છે. ઇ. આ
 વેલામાં હા મું કાજ. ચ. આ વેલાએ મું છે કાજ. ૨. ખ. કેમ આવા એકલા.
 ગ. કેમ એકલા આવ્યા. ધ. એકલા પધારી રાજ. ઇ. કેમ એકલા

આખ્યા માદારાજ. ચ. એકલાં કેમ આવા મદારાજ. ૩. ખ. નહીં સાથે રાવત છોડલા જ. નહીં સાથે. ધ. નહીં સાથી જુથી ગોડલા. ક. નયિ સાથે હાથિ. ચ. નથી સાથી ભાથુ જોડલા. ૪. ખ. નહીં સાથે પાઅક જોડલા. જ. નહીં ભાથા પાએક જોડલા. ધ. નથી ભાથી પાપક જોડલા. ક. નથી દથીઆર પાએ જોડલા. ચ. નહીં દસ્તી તથા ધોડલા. ૩૬. ૧. ખ. જ. અનોપમ. ધ. અનોપમ કોમલ જાત. ચ. રૂપ અનોપમ માજમ રાત. ૨. ખ. નીસા અંધારી. જ. કાલી અંધારી. ધ. માજમ. ક. કાલિ હંધારિ માઝમ. ચ. કેમ આવા અંધારી રાત. ૩. ખ. જ. મુણુ રે. ધ. મુણુ પરીવટને નરપતિ કહે. ક. મુણુ રે પરિવટ રાજા કહે. ચ. મુણુ રે પરીએટ રાજા કહે. ૪. ખ. સંધે. જ. જહુ સાંધે પને મંનમાં બેહે. ધ. કહેા સંધેપમાં તે તુ લહે. ક. કહુ સંધે તે તુ લહે ચ. શહ સંધેપ તુ મંન માંદાં લહે. ૩૭. ૧. ખ. નીસુ ચરચા. જ. નીસા ચરચા. આવીઓ. ધ. નિશા. ક. નિસા. ચ. નીશ ચરચા જોવા આવીઓ. ૨. ખ. માટે સાથ નથી લાવીઓ. જ. માટે સાથે કોઈ નથી લાવીઓ. ધ. માટે સેન્ય નથિ લાવિયો. ક. માટે સેન નથિ લાવીઓ. ચ. માટે શેન નથી લાવીઓ. ખ. જ. સંદે એક ઉપનો છે મુને તે માટે પૂછુ છૂ તને. ધ. ક. એ તો માફ કારણુ કહુ પાણુ એક બીજુ અપરત થયુ. ચ. એક સંધેક ઉપનો છે મુને, તે માટે હુ પૂછુ તુને. ૩. ખ. જ. મધરાતે. ધ. મધ્ય રાતે તુ બેઠો ભુપ. ક. મધરાતે બેઠો તુ બુએ. ચ. મધરાતે તુ બેઠો બુએ. ૪. ખ. માત્ર કોની નવ જુવે. જ. બીક કહેની મંન મ જુએ. ધ. બિક મનમાં કોની નવ ધર. ક. કોની તુ જુએ. ચ. બીલીક મંનમાંમાં કોહોની નવ જુએ. ૩૮. ૧. ખ. સાચી વાત તુ કેજે આજ. જ. સી જે વાત કહેને આજ ધ. આ પંકિત નથી. ક. તે વાત સત કોહો રે તમે ચ. શ્રીએ વાત તુ કહેની આજ. ૨. ખ. લેસ માત્ર નવ રાખે લાજ જ. લેસ માત્ર નવ રાખેસ લાજ ધ. આ પંકિત નથી. ક. તો તુજને નિવાજસુ હમો. ચ. લેસ માત્ર માંદાં ન રાખે લાજ. ક. પ્રનમાં આ પછી બે ચરણુ છે. સીત્ર વાત તુ કહે રે આજ લેસ માત્ર ન રાખો લાજ. ૩. ખ. ધોબી કહે સાંભલીએ ગચ. જ. ધોબી કહે સાંભલ તુ રાએ. ધ. ધોબિ કહે કહુ મનમાં ધરો. ક. ધોભિ કહે સાંભલજે રાય. ચ. પરીએટ કહે શાલત્ર રે રાએ. ૪. ખ. જ. સમજ આપ લેજે મન માચ. ધ. મુણિ વચનને પાછા કરો. ક. ચ. મુણી

વાતને પાછા કરો. ૩૯. ૧. ખ. જ. કર સમસા તે મનમા ધરો.
 ૪૦. ૧. ખ. રામદી રાવળ. જ. રામ દી આવળ. ૧. ધ. લિયો લંક
 લપેટ, દેહ નદી જેદમાં મળ્યા. ક. આ છાપો જ નથી. ચ. લીઓ લંક
 લપેટ, દેહ નદી રાંમ દી રાવળ. ૨. ખ. દરળ સીતા તે નાંમ કાંમની પ્રીતે
 કારળ. જ. દરળ સીત ને નામ કાંમ નહી પ્રતી રાવળ. ધ. દરળ સિતને
 નાંમ. કામ નહે પ્રતી રાવળ. ચ. દરળ સીતાને નાંમ, કાંમ નહી પ્રતીરાવળ.
 ૩. ૪. ખ. કશિરવ જે જુવરે રમા, તે જુવો વીચારી કાંમની તેડેના પાત્રળ
 તીસમસ કરી, તે કારળ હો જામની. જ. દળ કૌરવ વેરે વેર મન જે જોઈ
 વીચારી, કામનીને મન નેહે, દેહે સોભે જે નારી. ધ. દલો કૌરવ જે વેર
 વેર મન જેને વિચારી, કામનીને મન નેહ, સો દેહ ગોભે જે નારી.
 ધ. દાળાં કૌરવ જે વેર, મન જો વીચારી, કાંમનીને મન નેહે, દેહ
 સોભે જે માદારી. ૫. ૬. ખ. દંત ધાવન બોલો કરે, તેડેને નાંમ છે,
 તે, દુ બોલો તે કામ છે. જ. એક દાંત ધાવનનાં બે કરો તેડેને નામે મ,
 તેડે સમારળ કારણે, બોલો છુ આ કાંમમા. ધ. એક દંતધાવનનાં બે કરો રે,
 તેને નામે નામ, તે સમારળ કારણે, હું બોલો છો આણે કાંમ. ચ. એક દંત
 ધાવનનાં બે કરો તેડેને નામે નાંમ, તેહ સમારળ કારણે દુ બોલો છુ જામમાંડે.
 ૪૧. ખ. જ. ક. ચ. પ્રતોમાં બે પંક્તિ વધારે છે. નવસે નવાણું
 પૂરો દરી, તે સમસા પરિહટે કરી. ધ. ક. બે ચરણ વધારે છે. સુણિ
 વચનને બોલ્યો રાવ, ધ. પરિચર હો મહીમાય. ક. સુણ વચન પરિહટ હ
 નામ. ૧. ખ. જ. દીવસે. ખ. ના સમારો સા માર. જ. ન સમારે સા
 માર. ધ. દાઢે ન સમારો સામરા. ક. દાઢે ન સમારે સા માટે.
 ચ. દાહાઢે સમાટે નહી સા માટ. ૨. ખ. અરધી રાત રે આવા ધાટ.
 જ. આધી રાતે કામ આવો ધાટ. ધ. જે અરધી રાતે આવો ધટ. ક.
 અરધી રાતે આવો ધાટે. ચ. અરધી રાતે કેમ આવો ધાટ. ૩. ક. અચરત
 કેહે મારીએ ઘણુ. જ. તે અચરત મુજને છે ઘણુ. ધ. અચરજ છે મુજને
 ઘણુ. ક. તે અચરત મુજને ઘણુ. ચ. અચરત મુજને છે ઘણુ. ૪ ખ.
 સીધે વચન સુણુ તમ તણુ. જ. સીએ વચન સુણુ તુજ તણુ ધ. સિધ વચન
 કહો મન તણુ. ક. સીમ વચ સણુ તમ તણુ. ચ. શીએ વચન સુણીએ તમ
 તણુ. ધ. ક. પ્રતમાં બે પંક્તિ વધારા છે. કેની બીક દાઢે તુ ધરે, જે અરધી
 રાતે તુ કામજ કરે. ૪૨. ૧. ખ. સામ, જ. દો લોઅણ, ધ. દો નેણ ખર

ચર, વણું તે સામ સગ્ગો. ક દો નયન. ચ હોચન, સામ શરીષો, ૨.
 ઘ. મા આ ચરણુ નથી. ક મા પણુ નથી. ચ. વાદ તો પુરખ પરીષો ૩. ૪.
 ખ પુષ્પ પ્રીમય નીસ દંન, સ્વર મોટો સરવાગે, મુખ કમલ કોઈ જાત,
 ભાત અનેરી અંગે. જ મુખ પ્રેમણ નીસ દીસ, સીસ મોટો સખ આગમે,
 મુખ કામળ કો જાત, નાત્ય અનેરી ગગમે ૫ પૂષ્પ પરિમય નિસ દિસના,
 શિમ મોટુ સખ અગથી, ચિત્ત દમય કો ભાત, જાત અનેરી અંગાથિ, ક.
 પુષ્પ પ્રીમય નીસ દીન, સીસ મોટુ સખ અગથે, મુખ કમલકો જાત, ભાત
 અનેરી રગથે ચ. પુષ્પ પ્રેમય નીસ દીસ શ્રીસ અંગથે મોહોટો. ૫ ૬ ખ.
 પ્રીમલ. ભેડે જીજને છે તેહ તણો જ ભેડે મુજને છે તે તણો. ૭ મુગદ
 નારના સ્વેદ, પુષ્પપરિમલ અતિ ધણો, પુષ્પ પરિમલ અતિ ધણો, માટે
 આવો આ શમે, બે મુને છે તે તણો ક સુધડ નારના સ્વેદનો, મો પરમલ
 અતિ ધણો, માટે આવો આ સમે, બો મુજને બહુ તે તણો. ૮ શુધડ નાદ સ્વેદનો,
 મોહોટો પ્રીમલ અતિ ધણો, માટે આવો તે શમે, મુજને ભેડે છે અતિ ધણો.
 ૪૩. ૧. ધ ધણો. ક. ગિઝે. ચ રાજ મનમાહા ગીને ધણુ ૨. ખ. પરમ.
 પરીઅટ તણુ. ધ. સુણી પગિઅટ તણુ. ક સુણિ પરિહટ. ચ. વચન સુણી
 પરીઅટ તણુ ૩. ખ જ. અરે ભાઈ એહવી કો નાગ ધ. ક. જે નાર. એ ર
 ભાઈ એહવી ઢાણુ નાગ. ૪ ખ. મે તા નવ જ મેહે તાને નવ. ધ. મે તો
 નવ દીઠિ ક મેહેતો નવ. ચ. મે તો નવ દીઠી શસાર. ધ. ક પ્રતોમા
 નીચેની પકિત વધારે છે. ધ. એવિ પદમની કેને ઘેર, મુજ આગલ કહો
 માઠી પેર ક એહ પદમની કાહોને ઘેર, મુજ આગલ કાહો માઠી પેર.
 ૪૪. ૧ ખ જેનો પ્રીમલ જ જેહને પ્રેમન. ધ એહનો પરિમલ. ક જેહનો
 એ પટકુનો પાસ ૨. ખ જેથી ભમર ઉતરે આકાસ. જ દેખી ભમર.
 ૩ દેખિ ક. આકાસ ચ. પ્રતમા ૧, ૨, ચરણુ જુદો છે તે નીચે મુજબ છે.
 'તે રામા રાણી કાણુ તણી, પૂછે નંદ નગનો ધણી. ૩. ખ જ તે રામા
 રાણી કો તણી. ધ એવી નાર રાણી કુણુ તણી. ક એવી નારી કો તણી.
 ચ. એ દેવાગના કે દેવી હોએ ૪. ખ જ ક. પુછે એમ નગરનો ધણી ધ
 પુછે છે એમ નગરનો ધણી ચ. શ્રીત્રે મહીપત કેહે મન માહે. ખ જ પ્રતોમા
 આ પછી બે ચરણુ વધારે છે. ખ. ગ. દેવ અગના એહવી નવ હોઅ, સીધી
 મહીપતી કેહે બોલો સોઅ. ૪૫ ૧ ખ તે સમજવો જ તે સાલજવો
 માહારા વીર ધ. મારા વિર. ક તે સલવાવો માહારા વીર ચ. તે સાલજવો

માદાગ વીગ ૨ ખ. હંદુ નવ ગહે માદાગ વીગ ૩. હંદુ ન થાયયે એ
 મુજ વીગ ૪. હંદુ નવ ખેચે મુજ વીગ ૫. હંદુ મુજને ગહે વીગ ૬. હંદુ
 નવ ચાલે મુજ વીગ ૭. ખ. જ. મહે પગિઅ. કે સાભવિએ ગયે ૮. હંદુ પગિઅ.
 સાભવને રાપ, ૯. હંદુ પગિઅ સાભવને ગય ૧૦. હંદુ પગિઅ સાભવને નએ
 ૪, ખ. માદારે મેદે નવ કેવાએ ૫. માદારે મેદે મે નવ કેવાએ ૬. માદે
 મોદે હંદુ નવ ગય ૭. માદારે મોદે નવ કેવાએ ૮. માદારે મોદે નવ કેવાએ.
 ૪૬ ૧. ખ. મુનીન દા ૨. ન. કંડે આપ ૩. અભી નદયા ન ૪. આપ
 ૫. હંદુ અભીની નદા નહી કંડુ ૬. અભીની નદયા નહી મુ. ૭. સુતી
 નદા ૮. ન. કંડે આપ ૯. મુજો પગિઅ ૧. ૨. ખ. અભી નદેથી અભી
 હતા પાપ ૩. અભી નદે અભી હતા પાપ ૪. મદાપાપ નુસ્ત નદિ
 ૫. ૬. મદાપાપી મુસ્ત નદિ ૭. ૮. અ. નદા નદી હતા પાપ ૪૭ આ
 પહેના દરેક પ્રતોમા નીચે મુજબ વધારે પગિઅ છે ૧. મુજો પગિઅ ૧
 ૪૭ ૧. ખ. જ. રાક, ખ. અકુસ ૧. ૭. વર્ગ સુધિ ૮૬, ૭૮ ગળથિ
 ઝાઝો ૧. ૨. વગણ સુધી ૨૬, અ. ગળથી જાળે ૨. મીરામણ જાળ
 ગણા માને આજો ૩. જાળ મીરામણી સાભણ, રાણ મણ જસ અદાને
 ૪. સય સિરામણી સાણ ગયમાના જસ અજો ૫. જાળ સિરામણ સાર
 ગય માને જસ અજાળ ૬. જાળ મીરામણ શામ ન માને તેજા આજો
 ૭. ૪. ખ. તમને ઝીને તેડ, તે તમે નહી ઝીતાઅ રાઅ તમે વચન
 માનજો, તે ન. ઝીનડાઅ ૫. તમને છોતે એહ તમે નવ દતાયે એ
 વચને તમને મગ છોત થઅ ૬. તમને જિતે તેડ એ દતો નવી જાય,
 વચન તમને કે જે તે મ ન સમ કિત્યો ૧૫. ૭. તમને છોતે જેહ, તે દતો
 નવ જાય, તે વચન મુ. તમને ગઅ ૭. ઝીન રીઝો ના ૮. તમને છોતે
 તેહે, તેહે જાતો નવ જાએ પછી નુ. ૯. નથી ૫. ૬. ખ. બોગી તમાગ
 ધગ તણે, અદીમારે અદે જો પાગિઅત મે પ્રીમન ધણો, પદમણી છે ધર
 તેહે ૭. બોગી તમ રીઝી તણો, એહ અધીમાગ અદે ધણો, પાગળીક
 પ્રેમન સમી, પદમણી નાર વેરે તેહે તણે ૮. બોગી તમ સમરધી તણો,
 આઘ અધિજાર છે અતિ ધણો, પાગળતિ પુષ્પ નાગ છે ૯. તે તણો, ૭.
 બોગી તમ સમ ધી તણો, અરથ ૫૮. હધીકાગ અદે ધણો, પ્રજાતીક
 પ્રેમન સ મો, પદમણી નાગ ધેર તે તણે ૧૦. બોગી તમ સમ ધણો, આદ
 અધીમાગ છે તેહ તણો પાગળન પ્રેમન સ મો પદમણી નાગ ધેર તેહ તણે

૪૮ ૧ ખ આપણે ઘેર આવે તે ઢામ ગ આવે ઢામ. ઘ અને ક. પ્રતમા
 આની પદેલા નીચેના ચણો વધારે છે. ઘ જે સમજાવો તો ૫૨ જાઉં,
 ચતુર શિરોમણી છે ન દર્શાયો વાર અન્ય ડુ તેનો તે, જે મનમા હોય સંદેહ
 ક જે સમજા હોય તો વેગ જ જાવો, ચતુર શિરોમણી છે ન દર્શાય, વળી આય
 ડુ તેહનો, જે મનમા હોય સંદેહ (પાછી) ૥ આપ વગમા અ ના આવે
 જા ઢામ. ક આપ ધ-મા ન આવે ઢામ. વ આપ ઘેર આવે કોઈ ઢામ. ૨.
 ખ તેહતુ જે કેનાહે નામ ગ તેતુ જે કહેવાએ નામ. ઘ તેતુ જે કેવ નામ
 ક એડ તેતુ કહેવાય જે નામ ચ તેહતુ તો લેવાએ નામ. ૩. ખ કેવાઅ.
 ગ કેહેવાઅ ધ કેવાય ક ગધા અનને વ ગધુ અ ન જે કેહેનાએ ૪. ખ
 વીચારેશ અ ગ તેતુ નામ વીચારે ગઅ. ધ તેહ નામ. ક ગાય. વ તેહતુ
 નામ વીચારે રાએ. ૪૯ ૧ ખ ગ ક વ એ બે નો ડરો એક વીચાર.
 ધ બે મહિને કરજે એડ વિચાર ક ૨. ખ મેહે કટી ત વગની સ્વેન ગ
 મે કહી તે નગને ઘે ના ગ મે ઠહી તે તેને વેગ નાગ. ક મે ઠહી તેને ઘેગ
 નાગ વ મે કહી છે તેહેને ઘેગ નાગ ૩ ખ પખી જોડા જોહેને જોડ ગ
 વ પખી ધ પખિ હોડે જેને જોડ ક આ પકિત પહેના 'વરી ડુ બીજી
 દ્રશાન્ત, જે ઘાઈ મનમા હોયે શ્રાન્ત ક પછી ક પ્રમાણે. ૪ ખ એ વાતનો
 એ અકાટ ગ એ વાતનો એમા કાટ ધ તે વાતના લેજો અકાટ ક.
 તે વાતનો લીજે કાલ, વ તેહ વાતનો લો અકાટ. ૫૦ ૧. ક. જેને આધારે
 રહે છે પ્રાણ. ૨. ખ તુ ચતુર સુગણ ગ નામ રે ચતુર સુગણ ધ એન
 નામ તુ ચતુર સુગણ. ક ચતુર સુગણ. ચ નામ તુ ચતુર સુગણ ૩ ખ ગ એ
 બે પીઠી કરો એડ પે ધ હવે ડગલો એક જ પેર ક. એ બેની ડગ એ-પેર. ચ એ
 બે પ્રાણી ડરો એડ પેર ૪. ખ ગ. મેહે ઢાઈ અલી તેને ઘેગ. ધ ત્રિ ક મે
 મદિ વ મેહે કહી ત્રી તેહેને પેર. ૫૧ ૧. સર્વે સદુ વ મા આ કહી
 નથી. ૩ ખ ગ પીછો તેહેના મનનો પાન ક. મા પહેના એક પકિત
 છે. 'તેના મનનો મર્મજ વીધ સુગ સગપાય પરિવરને દીધ' પઠી ખ ગ
 ની જેમ "પીછો ધ મા તેહના નામનો પાગજ વિધો, સિર સિગપાઉ
 પગિઅટને દીધો" ૪. ખ ગ જુગતેથી પછે કરો જુગાગ. ક જુગતેથી જે
 ઢરજે જાહે. ચ નથી ૫૨ ૧ ખ દના સગણે પછે નગ નાગી નામ
 ગ મનમા સમજે અલીતું નામ. ધ મન સમજે ત્રીના નામને. ક મનમા
 સમજો ત્રીતું નામ ચ મન સમજે અલીના નામમા ૨. ખ પાછો

ગળા આવો દ્વાર ધ ગામમે ચ આ ચળુ નથી ડ ખ થઉ મન રોમા
 વલયીત અગ ઝ રોમાચીત્ય ક રાગચીત અગ ચ થઓ મન પીન શમા
 સુરગ ૪ ક ઝી દી લાગો રગ ખ જ પરવસ દેહ થઓ અઝી સગ
 ધ ઝી મતવાનો દિધા સગ ક વસ્ય દેહ થઓ ઝી સગ મડ ૧ આ
 બને ચળુ એકે પ્રતોમા નથી ૨ ડ ગ. નીદુરા ૫૪ ૪ ૨ ખ થઉ
 વાકુન મદીપતીનું મન ગ. વેહે વાકુન નામનું મન ધ માનનિ સાથે
 વલયુ મન ક માહની સાથ વલયુ મન ચ છે વાકુવ મદીપતીનું મન
 ધા. ૧ ૨ ધ અપશને દગતિ બવે ડ ખ ધીજે ૪ ખ. પ તમ ગ
 સાક્ષાત ધ પ્રતપક્ષ ક પ્રતક્ષ ચ પ્રતક્ષ ૫૪ મડ મડ ડીઓ એ પલુ
 પ્રતમા નથી ધા. ૧ ખ ધ તબ કોડ ગ મરોર નએને ૨ ખ સ્ત જળ
 પુરાને ધ ચેખી ગ. સાર રાન પારખે ચેખી ધ. સાર અત્વ પગખે ચેખી
 ડ ખ નગર જરી હોરી ૪ ખ. લાલીધન જોરી ૫ ખ અમે બગે
 મઉ દામકી ગ અમુવખ મરી દામકી ધ. અમુવખ ચે મમની ક અનુનખ
 ચ. અઝી શારી પરાતરે અમુનખ મે કોમની ૬ ખ ચાખી, નહી કોડી
 દામકી ગ. ચાખી નહી કોડી મમખી ધ. નહી કોડીમી દામખી ક મધુ
 દામકી ચ ચાખી નવચીત છે થઈ, નહી ખોટી કોડી દામખી ૬૦ ૧. ખ
 મન ધ કોને સુનિ એક જ કોડ ક મને સુણી ને લક્ષ કરે. ૪ લખ જ
 કોડ ૨ ધ માટે રાગ લાગે હોડ ડ ધ. જુરપલે વીતી જામનિ ૪ ખ
 જોજી ગ વીચાર કરી જોજી ૫ જોજી મમની ચ મરે વીચાર જોજી મમની
 ૬૧ કડી પહેવા ખ. ગ ધ. ક ચ. બધી પ્રતોમા એક પકિત-એ ચરણ વધારે
 છે 'જા જાણે માહરો પરધાન તે વાતે ધરે મુજ નામ" ૧ ક આપ્ત ધ.
 હીયડે મરો પ્રપચ ક ચ હઈડે ૨ ખ. સગ ગ. સાય ડ ખ રાય ગ.
 રાએ ૪ ખ દરી એકી સરવ સભાઅ ગ સામદ સાધાવી શરવે સભાએ
 ૫ પુરણુ ત્યાહા કિધી સભાય ક સોહિ સધવી સભાય ચ સામદ પુરણુ છે
 સભાએ ૬૨ ૧ ખ. ગ ક ચ તે વેલા આવો ૨ ૫ ધણુ યોનાપી દીધુ
 માન ગ મન સા સીધે દીધા માન ધ દેઈ માન રાયે આપ્યા પાન ક ચ મન
 સામીધે દીધા માન ડ ૪ ધ. પશ્ચમ દેશ જણિ પરવરો ક પછે દેસ માહે પરવરો
 ૬૩ ૧ ખ ગ લો ટકા લાખ સવા મરોડ ધ. હ્યો ટકા જોઈએ એટના
 ક હ્યો ટકા જોઈએ તે કોડ ૪ લોની લાખ ટકા રોકડા ૨ ખ ગ
 ધોડા જુગતી જોડ ૫ દૂડા અથ લાવો તેટલા ક લાવો અથ દુડી જોડ

ચ. લાવોની જુગતી ઘોડા. ૩. ખ. બહુ સેનાં સોડાડી સાથ. ગ. સપતે સેન
 શો ઘોડો સાથ ધ. સુવપ સેન મુંદાઢો સાથ. ક. સોડાડો. ચ. નંદશેન
 શોડાડો સાથ. ૪. ખ. દ્રવ અંદરગલ રાખો હાથ. ગ. દાંમ અંન રાંગલ.
 ઘ. દ્રવ્ય અનરગલ. ક. દાંમ અનંગલ. ચ. દાંમ અનલગલ. ૬૪. ૧. ૨. ધ.
 હોં! સિધ કરો આ ધડી. ચ. હોડી સીચે ચાઓ આ ધડી. ૩. ૪. ધ. તો
 જાવાનું ન ધરસો દુખ. ૬૫. ૧. ખ. ગ. ધ. ક. ચ. કહે પ્રધાન. ખ. ગ.
 મુણીએ મહારાજ. ૨. ખ. હવડાં કાજ. ગ. હમણાં કાજ. ધ. હવડાં
 ધાડાનું મુછે કામ. ક. હમણાં કાજ. ૩. ખ. ગ. વૈધરત. ધ. વૃષ્ટા
 વ્યતિપાત. ક. વીછી વ્યતીપાત. ચ. વીશટી વતીપાત. ૪. ધ. શુભ
 કામે યાય ઉતપાત. ચ. મોહોટાં કાંમમાંડા ચાએ જિતપાત. ૬૬. ૧.
 ખ. ગ. કાલ્ય. ૨. ધ. આપમુ ૩. ખ. સાંમલ પ્રધાન. ચ. સાલલ
 રે વાત. ૪. ક. ન લહે વાત; ખ. માહારી વાત સુ ન ધરે કાન. ધ ન લહું
 વાત. ગ ક ચ. લેહે વાત. ૬૭ ૧. ક હુ કે જે લેવું. ખ ગ ક જે વાતનો
 કેડો લીજીયે. ધ જે વાતનો હુ કેડો લઉં. ચ કેડો લીજીયે. ૨. ખ. સીધ પાર
 તેહેનો લીજીએ. ગ. સદ પાર તેહેનો કીજીએ. ધ. ન ચાય તો પ્રાણુ જ દઉ.
 ક. સધ્ય પદારથ તેનો કીજીએ. ચ. સદ પાર તેહેને કીજીએ. ૩ ખ. સભામા.
 ૪. ખ. ધ. ક. તારે હું સાનો રાજન. ગ. હું તો સાનો રાજાન. ચ. તાદારે
 હું શાંહાનો રાજાન. ૬૮. ૧. ગ. પ્રથમ. ધ. આજ અવભેગ પ્રથમ મને.
 ક. આજ અવભેગ પરથમ મુને. ૨. ખ. પડે તુને. ગ. કહીએ તુને. ધ તારથ
 પછી તો વેડે તુને. ક વલતી તુને. ચ નડશે તુને. ૩. ખ હવડે જાવાને કરે
 સહી. ગ જે જાવાનું કરે ન નહી. ધ ન કરે સહિ. ચ હમણાં જાવું કરે
 નહી. ૪. ગ આજ થકો. ક આજ પછી. ચ આજથી તુ પગધાન જ નહી.
 ૬૯ ૧. ખ ગ ધ. ક ચ પાલે ખોલ. ૨. ખ. ગ ધ ૩ ચ પાલે કોલ.
 ૩. ક. પ્રતીધરમ ગ. પતીધરમ. ધ પતિધર્મ. ક. પ્રતીધર્મ. ૪. ગ. પાલે કરમ.
 ચ. કરમ. ૭૦. ૧. ગ. હરીજન તે જે મુકે સાસાર. ચ. આચારી તે જે
 પારે આચાર. ૨. ખ. રોજે મુકે સંસાર. ગ. જીતે તે જે પાસે આચાર.
 ધ. દરિજન તે જે ભદ્રા અપાર. ક. ચ. દરિજન તે જે મુકે સંસાર. ૩. ૪.
 આ બને ચરણ એકે પ્રતમાં નથી. ૭૧. ૧. ૨. આ બને ચરણ પણ
 એકે પ્રતમાં નથી. ૩. ગ. સતવાદી નવ ખોલે આલ. ૪ ગ. રાજ
 તે જે પ્રજા પ્રતીપાલ. ધ. સત્યવાદી. ચ. સતવાદીનાં ખોલે આલ.

૭૨ ક મા આ' ને આટલું વધારે ને સખે નેવો નેસ (૧) , મ ગણ
તે નેને નહી રાસ ખ જ ક વ પ્રતોમા આ આખી દહીને બદલે નીચે
મુગળ છે. ૧ પડીત તે ને પરખે પુરાણ, ૨ પ્રતમા, વિદ્યા તે ને ઢોથે
પાઠ, ૨ સાદસિકે ને હોએ મુગળ થ પડીત તે ને જાણે વા' ૩
નેગી તે ને પાણે રોગ ૪ વૈદ તે ને પગખે રોગ ૪ વૈદ તે ને પગખે
રોગ ૫. નેગિ તે ને જાણે જ્યોગ ૭૩ ૧ ખ જ ચ વરત હરે ને વગત
આચરે. થ ક ધન તે ને ગાંઠે ગન્ધ ૨. ખ જ ચ સતવાદી પદ સદૃષ્ટ
હરે ૪ ક પોતાને તે ને સારે અગ્નિ ૩ ખ જ. વ પુત્ર તે ને ગઆમા
જાય થ ક બનીઓ તે ને પરદુ ખ હરે ૪ ખ જ. વ છતો નેકો
ગગા નાદાઅ થ દૃષ્ટુ ખર ને પરદુ ખ હરે ક દૃષ્ટો ખર ને પરદુ ખ
હરે ૭૪ ૧ આ ઢી પહેના ખ જ ક ચ પ્રતોમા નીચેના ચરણો વધારે
છે 'ધનપતી તે ને ધારે ધરમ સનાસી ને જાણે શ્રમ રહો તે ને ખરચે
દાય, સારી અસ્ત્રી ને સરગે સાથ મહીપતીનું ને રાખે માન તેનું નામ
પુરો પરધાન ' જ્યારે ૪ પ્રતમા બે ચરણ વધારે છે 'સતિ તે ને બાવે દેહ,
સાધુ ને તે સદુને દનેહ ૨ થ તે તો જાણુ એકદાહુ ૩ ૪ આ બને ચગ્ગોની
પહેલા બધી પ્રતોમા નીચેની પ કિત વધારે છે કેહે પ્રધાન સાક્ષન શ્રુતિ, રાસન
ધરસો રાજ અતિ,' અને પછી " ને પાસા પડે તે દાઅ, ને રાજ બોલે તે
નાઅ ' ૭૫ ૧ ખ મોતે તે જાજ જ નાઅ ૨ નિરધન ને બોલે તે વાધ
૨ ખ સાહઅ જ સાદા ૩ સવાય ચ સાદા ૩ ખ બોલે તે નાઅ
જ હરે તે અન્યાએ થ અન્યાય ક પાય પરમાણુ ૩ તે નાય ચ. પચ પરમાણુ
તે તો ના ૪ ખ અનાઅ જ અન્યાએ થ અન્યાય ક અનાય ચ આચાર
બક્ષ એ તો અન ૭૬ ૧ ૨ થ નાયે નેહ જડે તે રાય ક રાદાય ચ નાહ
ને જડે તે રાદા ૩ ખ જ. ક ચ જુખો થ જુખ્યો ખ જ ક ચ ખાઅ
થ ખાય ૪ ખ જ ને ગમે થ ચ બેદરા ને ગમે તે ગાએ ક મન
ગમે તે ગાય ૭૭ ૧ ખ ચ આવાલે ને થજી તે ચાઅ જ. આવજી
લખ લખુ તે ચાએ ૨ અવાલે ને થયુ તે ચાય ક અવાયે થઉ તે ચાયે
૨ ક ગમે તે પાવે ખ. જ. ક ચ ઓરાડ ને ગમે તે પાઅ ૩ જીખદ
ને ગમે તે ખાય ૩ ૪ પ્રજા પાણે તે કદિએ રાય ૪ ખ જ ૫ પેએ
પાન થ પે પાન ક પચ ૭૮ આ દહી પહેના ખ જ. ક ચ પ્રતોમા
નીચેની પ કિતઓ વધારે છે

જે કાઈ ચીતવેસુ તે ચાહા,	અતીબનીએ તે જોને આહા	
દુખીઓ જે પગેસે જાઅ,	અહસ્ત તે જે લેહેલા લાઅ	૧
પુન જે તે પરથ થાઅ,	સુખીઓ જે નવ રોગી ઠાઅ	
લુ કરે તે ભુપત રાઅ,	રાજા કેહે તે કેવી હાઅ	૨

૭૮મી કડીને બદલે ખાવ દેહે તે સાચુ આ દીસ, વચન લઈ ચડાવે સીસ
એમ હીને ઉઠો તે ઘડી, વાર ન લગી વહેતા ઘડી ૩

૧ ૪-૬ અસ્તનો પેર જે લાણુ લાહ ૨-૧ જ ક ચ પરમારથ થાઅ
૨ ક રાથી જે નરોગી ૧અ ચ દુખીઓ જેહેની રોગી કાએ ૨ ૩ જ
રાજા કેહે તે સાચુ આ દીસ ૬ માટે ગળ ખોલે તે ખર ચ રાત દિવસ
તે અન ન ખાય ૨-૪ જ ચાપર શો જે ચડાવે સીસ ૬ તે મજથી કામ
થાયે તે ખર ચ લુ ખરે તે ભુપત રાજા ન ગ મા ૩-૧ નથી ૩ ૧ ૨
૬ મા રાથ વચન ખોલા આ દીસ, ચાકર તે જે ચડાવે સીસ ચ મા અતુર
તે જે કરે મોગતન, રાજા તે જે શાઓ આ દીસ ચાકર તે જે ચડાવે શીશ
૩-૪ ચ વહેતા વડી ૭૯ ૧ ક સુગડુ જ સોઢાડુ ધ સુઢાડુ ૬ સોઢાડુ
ચ સોઢાડુ ૨ ખ અદગગઝ જ અદગગઝ ૬ અનલગલ ચ અનગલ ૩ જ પ્રધાન
ઉચાળો ધ પ્રદેશે ગયો ૬ ચાલે ને ગયો ચ ચાલીન ગયો ૪ જ આન દ
૮૦ ૧ જ પડી છે રાસ ધ જવ ગત ૩ ખ ખીજુ કો નવ જાણે જાત ધ બિજે
કોઈ ન ચરે વાણુ ૪ ખ ચાલો રુદમા રાખી વાત ચ ચાના આપ રહે પરમાણુ
૮૧ ૧ ખ લગ્ન જ ન લવે ચ નીંદ્રા ધ ચિતાતુરાણુ ન સુખ ન નિદ્રા
ચ મા આખો મોઢા જ નથી ૨ ખ ન બધુ ન મીત્ર જ સ્વજન ન બધુ
૩ ધ કામાતુરાણુ ન લય ન લાગ ૪ જ ન જલા ન તેજ ૬ કુધા
ખલાના ન બન ન તેજ ૮૨ ૧ ખ કાનગ ધ માટે રાજા જ ખે નાટ્ય
૬ કાહા નર ને કાહા નાર ચ કી નર ૨ ખ જ થાઅ તેનો શો વીચાર
ધ થયો તેનો સો વિચાર ૬ થઉ તને સો વીચાર ચ થાએ તેહનો ૩ ખ
જ ૬ ચ મા આ ચરણ પહેલા એક પકિત વધારે છે 'જાર શુધ જેને મન
વસી, લાજ મરજાદ તેહને મન કરી' પછી ક ગુણુ યકી વેદને શા લાડ
૪ જ આલસ્યુ ૬ આલસુને મન ૮૩ ૧ ખ જ ૬ ચ ખીખમા તે
સાનો ભોગ ધ સાનિ નિન ૨ ખ જ ૬ જોરાવટી તે સાનો જોગ ધ
વસનિને મન સાનિ પ્રીત ચ શુર ચીત વીના તે શાહાનો જોગ ૩ આ
પકિત પહેલા ખ. જ. ૬ ચ મા કેવીક પકિત વધારે છે લગીજનને

સાદાની નાન, રસી જનને સાદાની જન મદપાની તે સાદાનો પરીત્ર,
 બુદ્ધતાદે તે સાદાનો મીન' ડ ખ બેદમ મ્નો જ બેદમ ધ ઉદમ ચ બેદમ
 મ્નો ડ ખ મુખને મન તે સાદાનો દનો જ નોમને તે સાનુ રમુ ધ શબ
 જે મન તે સાનો વત્તો ક મુખને નન સામુ વમુ ચ મુખને મન તે સાદાનો વગો
 ૮૪ આ ઠગી પડેના ખ જ ક ન પ્રતોમા નીચેની પક્ષિ વધારે છે

સેદાર્થમા તે સાદાનુસન, પત્તાર્થમા તે સાદાનુ પત
 પરમારથમા તે સાનુ પાપ, મીધાર્થ તા સાદાનો શ્રાપ
 ડ ડાપજુ તે સાદાની સતી, પીડા દે તે સાદાનો પતી

(ચ મા પ્રગ્ન પીડે તે સાદાનો પતી)

૧ જ સાતીમી ચ શતોડી ૨ ખ ધન વીના તે સાદાનુ મુખ જ ધાન
 પાકે સાનુ મુખ ધ શાગિને તે સાનુ મુખ ક ધન વના ત સાનુ મુખ ચ
 ધન અન વીના તે સાદાનુ મુખ ડ ખ જ દાતાને જ ધા ધ ચ દાતા
 ને મન ધ મા આ પડેના બે ચરણ વધારે છે નિમ્બનને પ્રતોરથ શેગ
 શાનિને મન સાનો શો ૪ જ માતણુને ૮૫ ૧-૨ આ બને ચરણ એકે
 પ્રતમા નથી ડ ખ અલ્લી બવી વીના સો ભાગ ધ સિ પિના તે સાનો
 ભાગ ૫ ભામની બની વીના શો ભાગ ૪ ખ જ ધ ક ચ સાનો ભેગ
 ૮૬ ૧-૨ આ બને ચરણ એકે પ્રતમા નથી ડ ક દરેર ૨
 જાપણુ કય ૪ ક મુખને મન સાનુ વમુ ચ મા આ ચણુ નથી
 ૮૭ ૧ ૨ ચરણ એકે પ્રતમા નથી ૪ જ પીલ ૮૮ ૧ ખ જ શુણુ
 વિના ૨ ચ પ્રગ્ન વીના તે સાદાનો મુખ ડ ખ સાદાની વીગચ જ
 સી વીદાએ ધ સિ વડાર્થ ક શી વીધાય ચ શી વીદાએ ૪ જ ચાદે નહી
 તાદારે સાનો દા ધ સી નદાય ક ચાદો નહિ તે સાનો કાય ચ ચાય
 ચાદે તે શી નદાએ ૮૯ ખ જ ક ચ પ્રતોમા નીચેની પક્ષિએ
 વધારે છે ખ કંઠ વીના તે સાદાનુ માન, તાત વીના તે સાદાનુ તાન
 દઆ નહી તા સાદાનુ દાન જ કંઠ વીના તે સાને ગાએ મુખ
 વીના તે સાનુ ખાએ તાન વીના તે સાનુ તાન દઆ નહી તારે સાનુ દાન
 મોહોરમ વીના તે સાનુ માન દરી ભમ્ત વીના તે સાનુ ધાન્ય ક મા ચણુ
 ચરણો ખ જેના છે ચોથુ એક વધારે છે માહો પાવિ તે સાનુ માન
 ચ મા નણુ ચરણો ખ જેવા છે ચોથુ એક વધારે છે-હેત વીના તે સાદાનુ
 માન, ૮૮ ૧ ખ દરીજનને તે સે સસાર ધ હગિ ન જાણે તો સાનો

સંસાર. ક. હરિ ન જાણો તો સંસાર. ચ. માં ૧. ૨. ચરણો નથી.
૩. ૪. ખ. અને ચ. પ્રતોમાં આ પંક્તિઓ ઉલટાવાઈ છે. પણ ક. પ્રતમાં
નીચે મુજબ વધારે પંક્તિઓ છેઃ બ્રહ્મ થયો તે સાનો બ્રમ, એવા દાન તે
તો અધમઃ કહુ કહે તે સાનો કવિ, શિખરિ વાત તે શાનિ નવિ. ૯૦. આ કડી
એકે પ્રતમાં નથી. તેને બદલે દરેકમાં જુદી જુદી કડીઓ નીચે મુજબ છેઃ

- ખ. ચોરે બેસે તે સાહાનો ચાડ, પરકુ આપે તે સાહાનો પાડ.
વેવાર નહીં તો સોયે પાર, ખરી વાતમાં સાહાનો ખાર. ૧
ગ. માં આ કડી કે તેને બદલે બીજી કોઈ કડી જ નથી.
ધ. સત્ય બોલે તે સાનો ચાડ, પલકુ લે તે સાનો પાડ.
વિદેસિને સાનુ કુખ, માન વિના તે સાનુ મુખ. ૧
ક. ચોરે બેસે તે સાનો ચાડ, પરમારથમાં તે સાનો પાડ.
વહેવાર નહીં તો સો વેપાર, અધરમિનો સો આધાર. ૧
બ્રહ્મ થયો તે સાનો બ્રમ, સેવા દાન તે સાનો દરમ.
વીરસીને શાનુ મુખ, માન વીના તે સાનુ મુખ. ૨
ચ. ચોરે બેસે તે સાહાનો ચાડ, પરકુ લે તેહમે સાહાનો પાડ,
વહેવાર નહીં તો વહેવાર, કમાઈ નહીં તો કેમ રહેકાર. ૧

૯૧. ૧. ધ. લય ન મનમાંદિ. ૨. બ. યર્ધ. ગ. ચૈ. ઘ. યર્ધ. જ. યર્ધ. ચ. યર્ધ.
૩. ક. તેણે જે ગેહ. ખ. દરબાર પ્રધાન તેહીને દોર. ગ. મેહીનો દોર.
ધ. પરધાનનાં જહાં દોર. ક. આ ચરણ નથી. ચ. તણો જેણે દોર. ૪. ખ.
આવો રાત્રી પેહેલે પેહેલે પહોર. ઘ. ગયો રાજા ત્રિજે પહોર. ૯૨. ૧. ખ.
વજરમાં લે વાઈ સોહાનાં ખાર. ગ. વજર મોહોલ છે સોહાનાં ખાર. ધ.
સોહાનાં ખાર. ક. જખ મેહેલ. ૨. બ. ગ. ક. ચ. કીધો રાગએ કરનો પ્રહાર.
ધ. સાં જઈને કિધો કર પ્રહાર. ૩. ખ. ગ. ચ. ધીર પ્રતીકાર તારે જાગિયો.
દારપતિ તારે જાગિયો. ક. દારપતી તાહારે જાગિયો. ૪. ધ. મનસુ બિવાને
જાગિયો. ૯૩. ૧. ગ. મહાજમ. ધ. માજમ. ચ. પ્રતમાં આ ચરણો પહેલાં
નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

- ચ. જાગે જે કે ધનનો ધણી, જાગે જેહને ચીંતા ધણી.
જાગે રાત અધારી ચોર, ધન વરસતા જાગે મોર. ૧
જાગે જેહતા ધરમોહાં સાંપ, જાગે દોકરીઓનો ખાપ.
જાગે જેહને માથે વેર, જાગે જે કે કરે કેર. ૨

જાગે ને કે જાગે જુગદીશ, જાગે દાત પળા નેડેની શીશ. ૩
જાગે ને કે હોએ જાગ, જાગે ને કુટલની નાર.
જાગે જોડેના દેડેમાલા રાગ, જાગે ને કે સાધે ભેગ. ૪
જાગે ને કે ચારી રૂં, જાગે ને પ્રીતાર રૂં.—

૩. ખ ખોટી થાસે ને સાગે વાર જા મા જાને ચાલો ઉલટાવાયા છે. ૬
પડેલા 'નદિ ઉધાડુ માર જાગ' પછી 'ઓરિ થોય સામે લગાડે વાર'
જા અને ય. મા પગ જની જેમ ચાલો ઉલટાઈ ગયા છે. ૮૪. ૨ ખ. જ. ક.
ખડુ સાજ, ધ સાજ ખડુ ધર્તો તે મન ચ ધણી એક સાજ. ૩-૪. ચાલો
પડેના ખ જ. ક. અને ચ. અંદામાં નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

જાગે એક ને હોએ જાગ, જાગે કુલ સકુલની નાર.
જાગે મુગળ જામળુ જાગ, જાગે ઉતમ જીવાર. ૧
જાગે મેરડા માનભગ થાજ, વચનમસ્તકી જાગે ગાજ.
જાગે પંડિત ચૂકે ખોલ, જાગે નીચા ઉતારે તોલ. ૨
નીચ કામ ને નરપત ગઓ, લગ્ન પામી ખોલ જ કઓ.

૩. ખ ઉધાડુ દુવાર. ૪. ખ. ક. પગેસ જ. ધ. પ્રવેસ. ચ પ્રવેશ. ૮૫. ૧.
ખ. ધણુ જરૂર છે અધકુ કામ જ ધણુ જરૂર છે માલારે કામ. ચ. જરૂર છે
અધકુકામ. ૩. ખ જ. ધ. ક. ચ સીધે ઉવાડી ચરણે લાગ. ૪. ખ. જોડે
જોડેએ તે મુજબે માગ. જ. ક. ને જોડેએ તે મુજ પાએ માગ. ધ. મજ પાસે
ને ગમે તે માગ. ચ ને જોડેએ તે અમ પામે માગજો. ૮૬ ૧. ખ. ધ. ક.
ચ પ્રીતે. જ પછે પોલીઓ ખોલો. ૩. જા ઉધાડિયુ. ૮૭ ૨. ધ. કરવા
જાવ જાગ. ચ નીશરે જાગ ૩. ધ. મારે જાઉં ક મારે જોયો પાછા ફરી
ચ ૮૮ ૧ ખ ચ પરધાન નહીં ઘેર તમતલો. ૨ ચ કામની સાથે શુ
કામ. ૩. ૪. ક નીમ જ. નામ ધ. તેનું તે સુ કામ. ચ નામ. ૮૯. ખ
જ. ક. ચ મા આ પંક્તિ પડેના નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

જોઈ ખીતારીને સો ચેલ, અજા વાધ જાને કમ જાન
સહી ગજ એકટા કમ રમે, ગરડ સરપ સગે કમ ગમે ૧
અગન દાત મલે કમ એક, વપરીત દીસે એકે વીવેક
તમે રાસ પુરસની જાત, વીનતા સાથે સી કરવી વાત ૨

૧. ૩ કહે છે. ધ. ક રાજા કહે સો કરવો વિચાર. ખ રાજા કહે ધડપુ ધા.
જ. ગજા કહે ધડુ સો ધાટ જ રાજા કહે એવડો શો ધાટ ૨ ખ. જ. જા

ઉધાડ બાર જવા દે વાટ ઘ. મેલ્ય વાત ઉધાડો દાર. જ. મેહેલ વાટ ઉધાડો બાર. ૧૦૦. ૧. ૨. ખ. આ વેલા ચીરાવું. ઘ. નહિ કરે હુ ચિરાવેરવ મેહેલ. ચ. ખરે બધેરે ચીરાવું. ૧૦૧. ૧. ખ. જ. ઘ. જ. ચ. સુ છે જોર. ૩. ખ. જ. ઘ. જ. ચ. જો રહુ ચીતવે. ખ. ખાવંદ. જ. ઘ. ચ. ખાવંન. ૪. ખ. જ. મન. ૧૦૨. ૧. ખ. દોણી. જ. ડોણી. ઘ. દુણી. ચ. દાહાંણી. ખ. હુદ. ૨. ખ. ઘ. જ. તો મન માંહે વિચારો બુધ. ચ. તો શારો તમે રહી બુધ. ૩. ૪. ખ. જ. જ. ચ. માં ઉલટાવાઈ છે. ૧૦૩. ૧. ખ. જ. ઘ. જ. ચ. મુરખ નીત વેરી ને હાંમ. ચ. માં આ પહેલાં એક પંક્તિ છે. કસિ વાતનો છે સંદેહ, તેણે વ્યાકુલ માર દેહ. ૨. ખ. જ. ચ. વણસાડે ૧૦૪. જ. વણસારે. આ કડી પહેલાં ચ. માં એક પંક્તિ વધારે છે. 'એવડો સુ રાખે છે અંક, આખર હુ રાજ તુ રંક. ૨. ક. ખ. વીહાવો જ. બીહીવરાવો. ઘ. બિવરાચો. જ. બીહીવાડો. ૩. ઘ. બિજી વિનતિ. ચ. બીજી હોએ તો. ૪. ખ. પરસણ જ. પ્રસન. ઘ. પુસન. ચ. પુરશન. ૧૦૫. ૧. ખ. જ. ઘ. જ. ચ. જોહને કબજ. ૨. ઘ. જ. ખીજે તસ્કર રાય. ૩. ઘ. ત્રિજે રાજ રાત્રેણ. જ. ગરથ. ૪. ઘ. જ. ચોથો સિયાલો કેવાય. ચ. ચોશીઆલો ચાએ. ૧૦૬. ૧. ખ. કાડા. જ. દેહાડા ૨. ખ. લખ કોડ. જ. ટકા લાખે કરોડ. ચ. નવલક્ષ દંડા દોડ. ૩. માં આ પછીના બે ચરણ નથી જ્યારે બીજી વધી પ્રતોમાં તે છે. ૧૦૭. ૧. ઘ. દ્રવ દેખી મુનિવર ચલે. ૨. ખ. લોખી મલે. ૩. ખ. જ. ઘ. જ. ચ. કરે સહુ પ્રીત. ૪. ખ. દેખીને ચારીત. ચ. ચાલે રહી રીત. ૧૦૮. ૨. ખ. દ્રવે અસ્ક ને અસ્ક જાણુ. જ. દ્રવે આસ અસકને માંહા. ઘ. દ્રવ્યે આસન અસંક ન આણુ. જ. દ્રવ્યે આસ અસકને આણુ. ચ. દ્રવે લાલ અસંકા જાણુ. ૩. ઘ. જીવ જાતો રહે. જ. જીવ જાવ ને રહે. ૪. જ. ડાઆને થેલો રહે. ૧૦૯. ૧. જ. કાહાર. ચ. પ્રતમાં આ કડી નથી. ૨. ખ. જ. ઘ. જ. દ્રવે મેલો ને દ્રવે નૂર. ૩. ઘ. દ્રવે ચોર ને દ્રવ્યે સાહકાર. ૪. ખ. દ્રવે રાક ને દ્રવે રાચ. જ. રાંકને દ્રવે રાચ. ઘ. જ. દ્રવ્યે રંક ને દ્રવ્યે રાય. ૧૧૦. આ પહેલાં ખ. જ. ઘ. જ. માં નીચેની પંક્તિ વધારે છે. 'દ્રવે કરપી, દ્રવે દાતાર, દ્રવે ઊગરે દ્રવે માર. ૨. ઘ. દ્રવે ઉચને દ્રવે નિચ. ૩. આ પહેલાં ખ. જ. ઘ. જ. માં નીચેની પંક્તિ વધારે છે. પ્રથવીનું કારણ છે દ્રવ, દ્રવ ચક્રી સોલા સધલી સરવ. ઘ. જ. માં આ પછી

દ્રવ્યે પરનારી વસ પડે,

દ્રવ્યે કવંક ચઢ્યાં ઉતરે.

દ્રવ્યે લક્ષણ દ્રવ્યે લક્ષણ, દ્રવ્ય દેખી સદુ કહે પ્રાજ્ઞ.
 દ્રવ્યે અનિમત્તી વશ થાય, દ્રવ્યે રંક ઉપારિ રીતે રાગ.
 દ્રવ્યે જોગ જ્ઞતાં મન મયે, દ્રવ્યે વદાન પાશુ નવ કહે.
 દ્રવ્ય ધર્મી ન જોસાયે કોય, પરંતરે પ્રાકૃત જનુ જોય.

૩. જ. જવ દીહુ પ્રતીકાર. ધ. ચ. જવ દીહાં. ક. જવ દીહા. ૪. ૧૧૧. ૨.
 જ. જોયુ. ૩. ખ. જ. ચ. દીહા પ્રધાન તણા તે મોહોલ. ૪. ખ. જ. ચ. તે
 આગલ સોભા સધલી સેહેલ. ધ. ક. એવી દીહી જગમગ જોત. ૧૧૨. આ
 કહી પહેલાં ધ. ક. પ્રતોમાં નીચેની પંક્તિ વધારે છે.

પ્રધાન કેરો દીહો વાસ, પુરણ દીપક છે પરકાસ.
 જોતો તે ચાલો રાજનં, જોતાં ત્રપત થયા નયન.

૨. ક. પીઢા. ખ. પચરંગીજી તે છે ધણુ. જ. પાંગ રાંગી, ધણુ. ધ. પચરંગી
 રૂપ પોપટમાં ધણુ. ચ. પીજી ને પચરંગી ધણુ. ૩. ખ. મોરો છે પાટ. જ.
 હાલ માંડી છે પાટ. ચ. તે આગલ ધાણો છે પાટ. ૪. ધ. રાજન ચાલ્યો આવે
 ધાર. ૧૧૩. ૧. ખ. જ. ક. ચ. બેઠી દીહી નાં કામની. ૩. ક. મૃગવેણી જ.
 મૃગ લોચની. ધ. મૃગવેણા વંક. ૪. ખ. ક. સહી આકારે. ધ. સિહોકાર ચ.
 શીહાકાર. ૧૧૪. ૧. ધ. આકાશમાં શોભે દામનિ ક. હંસા ચાલ. ચ. હંસ
 ગતી. ૨. ખ. જ. ક. ચ. માં આ ચરણને બદલે નીચેનું ચરણ છે: સરદ નીસા
 જેવી જામની. ધ. માં હેઠળ ચાલે ગજ જામની. ૩. ક. માં 'સરદની જેહેવી
 જામની' ત્રીજા ચરણમાં છે. ૧૧૫. ૧. ૨. ખ. વાઠીમાંની કેલ. ધ. જમ શોભે
 કેલ. ૩. ચ. જેહેવી ઈંદ્ર તણી અપહરા. ૪. ધ. જેવી રાજરત્ન શું ગહિ.
 ચ. જેહેવી મદભરી મહરા. ૧૧૬. ૧. ધ. જેવી કોય નાગતી કંન્યા. ચ. જેહેવી
 કાશમેરી પુતલી. ૨. ખ. જ. જેવી દેવકનાં રૂડી. ધ. નહિ સમેવડ તે સંતાપ.
 ક. જેવી દેવકન્યા રૂડી. ચ. જેહેવી રો ના ધર સુતલી. ખ. જ. ક. પ્રતોમાં
 આ પછી નીચેનાં ચરણો વધારે છે.

“જેવી કે નાગકન્યાઅ, બીજી જોડ નહી અંગના.
 જેવી ઈંદ્ર તણી અપહરા, જેવી મદભરી મહરા.
 કામની તે કમલનો પ્રદ, મુખ જાણે પુતમનો ચંદ.
 અંબુજ આકારે જેણુ, અમૃત જેવી વાણી વેણુ.
 પોઅણુ પાન સરીખા પાઅ, કરજાં કામ સરીખી કાઅ.”

ઘ પ્રતમા નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે

“જેની ઇંદ તણિ અપહર, મદમાની સોજો મહરા,
સ્ત્રિ જાણે કમલનો વંદ, મુખ જાણે સગદનો ચંદ.
હિરા સરખા જેના દંત, અમૃતવાન મૂપ જોવવેણુ ”

ઘ પ્રતમા નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

કામનીને કમલનો પ્રંદ મુખ જાણે પુનમનો ચંદ
અણુજ લક્ષ આમરે નેણુ, વાચાવાણી અમૃત વેણુ
પોએણુ પાન સરીખા પાએ, કરેણુ કામ સગીખી દાએ.

૧૧૭. ખ ૧. નઅન અણુજ. ઘ ઉર અંકુર અતિ ઉપનિ ય અંશુજ ચખે.
૨. ખ ચક્રનાક જુગ જોડ જ ચક્રવાદ કુચ જોડ ઘ ચક્રવિજ્ઞ કમ જોડ
ક ચક્રવાક જુગ જોડ ચ ચક્રવીશ તન જોડ ઝ બંક ૩૫ ઉર ઓપતુ.
ગ ૭ ચ ઉર ઓપતા ઘ. કનક દલસ અમૃત ભખ્યા. ૪ ખ ખણુ માન નહી
ખોડ. જ. ક ચ ક્ષણુ માત્ર નહી ખોડ. ઘ ક્ષણુ નહિ તા ખોડ. ૧૧૮.
૧. ખ ગ ફેલ પત્ર. સોભા પ્રસ્ટની. ઘ. કેનપત્ર સુષેટ શુભ ક ફેલપત્ર શ્રી
પ્રસ્ટ શુભ ચ કેન પત્રે ખમી શુખે. ૨. ખ ચ પીપત પાન ઘ પૂરણુ પાન. ક.
ઉર તો પોપણુ પાન. ૩. ઘ. કપોતની ચ શ્રીવા જોત દપોત સી ૪. ઘ.
ઉપિત ઉજલ વાન ૧૧૯ ૧. ઘ મા નીચેની પંક્તિ આ પહેલા છે. ‘પતંગ
પ્રમાણે કેશરિ શશિ કર અંશુજ આકાર.’ અને ક પ્રતમા પતંગ પરમાણે
કેસ, શ્રીસ ક અણુજ આકાર ૨. ઘ તે સમે દષ્ટે નરખી નાર. ક ધરે
નરખી નાર. ૩ ખ રાજ યઓ. ઘ ક પ્રતોમા એક પંક્તિ આ પહેલા છે.
‘કાન સુણિતી કામની, નજરે દીડી જાણુ ૪. ખ જ વાગુ ઉદર ખાણુ.
૧૨૦. ૧. ખ પાસાણુ થકી લોડુ ગણે ઘ ક અગન લોહ પાસાણુથી. ૨.
ખ પ્રત. ઘ તમ હોઅ જે ગત ક હેમ હોમિઅ પ્રત ૩. ક અન ગ
આધી. ખ અનવ જ આગમાહી અગન ભાડકયો. ઘ ક. કામાણુ રાજ હતો.
ચ વાધો અગે અગથી. ૪ ગ. ચઈ ઉઠો તગત ચ ભાડકો ઉઠો તરત.
૧૨૧ ૧. ૨. ગ. ચઈ અગનસ આગ ચ વીસરો લાજ પ્રતી નેમ.
૩. ખ. ક દાઈ મુજે નહી. જ દાઈએ મુજે નહી ઘ દાઈ મુજે નહિ
ચ મુજે નહિ ૪. ઘ. ભિ મુ લાગે પ્રેમ. ચ પ્રેમદા મુ લાગે પ્રેમ.
૧૨૨ ૧ ખ જ. ચ વિગરો ઇષ્ટ ગુર દેવતા ઘ ક પ્રતોમા આ કડી
નથી ૨ ખ જ ચ પ્રત નેમ. ૩. ચ વીસરો ઘા પુ માદા ગઓ.

૧૨૩. ૧. ૨. ૩. લયે જાત. ખ. જયેજીત ધન ધોર. જ. જોજીત ગનધોર.
 ધ. જોજીત ધનધોર. ઙ. લયજીત ધનધોર. ચ. માં આ કડી નથી. ઠ. ખ. જ. ધ.
 ક'ટ. ઙ. ડ્રખં. ડ. ૩. ખ. ચડે. જેસો ચંદ્ર ચકોર. જ. જેમ ચીત ચંદ્ર ચકોર.
 ધ. જેમ ચંદા ચકોર. ધ. અને ઙ. પ્રતમાં આ પછી નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

પરીક્ષા કરી પોષ્ટે,   એ નંદસેન રાજન.
 આખો એકલો આ સમે,   કામાતુર છે મન.
 તારે સાન કરિ સમજાવિયા,   સતિ સિરામણ જેહ.
 દહબકશો માં દર્ધડા વિશે,   ધરો પુરપતિ સુ-નેદ.

૧૨૪. ૧. ધ. પોષ્ટ પદમની આખ્યાં જાહાં. ડ. ખ. જ. ધ. ઙ. ચ. ચતુર
 મલી જે કરો વીચાર. ૧૨૫. ૨. જ. વેહેવાકુલો છે રાજાન. ડ. ખ. જ.
 કામની કે તવ સંસે કાજ. ધ. ઙ. તો સરે મન વાંછત કાજ. ચ. કાંમીને કેડે
 સુ કોણુ કાજ. આ પછી ખ. જ. ઙ. ચ. પ્રતોમાં નીચેની પંક્તિ વધારે છે.

એમ કરતાં બોલો વાણ,   અધીક ચાતુરી મનમાં આંધુ.

૧૨૭. ૩. ધ. આનંદકંદ અતિરાજિયા. ૧૨૮. ૩. હુ જાણુ છુ નીકારવા. જ.
 જાણુ છુ નાહલવા. ધ. હું જાણુ છુ નાલવા. ઙ. હુ જાણુ છુ જે ન્યાહાલવા.
 ચ. હુ જાણુ છુ નીહાલવા. ડ. ખ. જ. ધ. ઙ. ચ. આવા છે ધરચન. ૧૨૯.
 ડ. ખ. જ. ધ. ઙ. પુત્રીને દામ. ૧૩૦. ૩. ધ. પ્રજા દામ સહુ પુત્રને. આ
 પછી ખ. જ. ઙ. ચ. માં નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

રાજા તે તો તાત છે, પ્રજા તે તો પુત્ર.
 સાહાજ સાખ પુરે સદા, સાચો અક્ષર સુત
 જયારે ધ. માં નીચે મુજબ પંક્તિઓ વધારે છે.

પુત્રિ જમ પિતા થકી, તમ માને છે લાજ
 જેસે હ્રદા ખાજેદે, કોણે આખ્યા કુણુ કાજ.

૧૩૧. ૧. ૩. ખારી આવી. ૨. ખ. જ. એક તાત નંદરાજ. ધ. ઙ. એક આપજે
 તાત ચ. એ તો છે નંદરાજ. ૩. ખ. જ. ઙ. લાવીયા. ડ. ખ. જ. તેહેની તે સી
 લાજ. ધ. આખ્યા છે સી લાજ. ઙ. ચ. તેહની સી કરેવી લાજ. ૧૩૨. ૩. ધ. રાજ
 સનમુખ રહિ કરી. ડ. ખ. કોણે દુખ મુખની વાત. જ. સુખે કહો મન તણી
 વાત ધ. કોને મનન વાત. ઙ. કોણે મન છાડી વાત. ચ. કોણે સુખદુખની વાત.
 ૧૩૩. ૧. ખ. જ. ચ. રાણી બોલી. ધ. ઙ. અજી બોલી. ૨. ધ. એવા બોલ

મ ખોલો વીર. ૩. ખ. ગ. ચ. આધા ખોલ ન ખોલો અતીથ. ધ. ને ચઢસે
 નંદરાપને રિશ. ક. અધકા ખોલ ન ખોલ અતીથ. ૪. ખ. ગ. ક. ચ. ચઢસે
 નંદ રાગને રીસ. ધ. લો તતક્ષણ ખેદશે સિચ. ૧૩૪. ૧. ખ. ચ. હુકમ
 સીર રાગનો લીછએ. ગ. હુકમ સસરાનો લીછએ. ધ. અન્યાય અધરમ તો નવ
 દિછએ. ક. હુકમ સીસ હેનો લીછએ. ૨. ધ. હુકમ સિર એનો લિજિએ. ૩.
 ધ. એ છે અધમતણો અવતાર. ૪. ખ. ગ. ધ. ક. જાણે સકલ વિવેક વિચાર
 થ. જાણે ચૌદ તેહેને શાં ચાર. ૧૩૫. ૧. ૨. ક. ખ. મોડે વખાણુ. ગ. જાણે
 સકલ વીવેક વીચાર. ધ. ઝાઝાં મુખ શાં કરે વખાણુ ક. મુ કરિઅ વખાણુ.
 ચ. મોહોઢે તે શુ કરીએ વીખાણુ. ૩. ગ. ચતુર પુરસ હસે તો સાંખસે.
 ધ. સલવાદિ માટે સાંખસે. ક. ચતુર પુરસ માટે સાંખસે. ચ. ચતુર પુરસ એતો
 શાંખશે. ૪. ખ. ચ. મુરખ કો. ધ. નહિ કે મુરખ તુને મારિ નાખસે.
 ૧૩૬. ૧ ૨. ખ. ઝઝી ગ. ચ. જાળી. ધ. ક. ઝઝી. ૩. ખ. ગ. ક. ચ.
 પ્રતોમાં આ પહેલાં એક પંક્તિ વધારે છે. “ વીવેક વાત મહારે મંન વસી,
 નંદરાઅને સિખામણુ કરી. ખ. નીસા લગરણુ સરસ્વતીને કસાં ગ. નીસાલગંધુ’
 સરસ્વતીને કસાં. ધ. નિસા આગલ સરપ તે કિસા. ક. નીસા લગણુ સરસ્વતીને
 કસાં. ચ. નીસા લગરણુ સરસ્વતીને કસાં. ૪. ક. કેહે પારસાં. ધ. કંચન
 આગલ કે વાર. ચ. કંચન આગલ કેહેવાં આરસાં. ૧૩૭. ૩. ક. જાણે
 જે ચાર ધ. તેના સા ચાર. ક. જાણે વેદ તેને સી વાર. ચ. માં આ બને
 ચરણુ નથી. ૪. ખ. સત ખોલે તેહેને સો ખાર. ગ. સત ખોલે તેને સો ભાર.
 ધ. સલઆધાર તેને સો ભાર. ક. સલ આધાર તેને સાનો ભાર. ૧૩૮. ૧.
 ૨. ખ. ગ. ચ. તે કેહેવા ગીત. ધ. વેદ આગલ ગાથા સિ ગીત. ક. તે સુ ગીત.
 ૩. ખ. ગ. ક. ચ. પરબ્રમ આગલ સો પાખંડ. ધ. મિત્ર આગલ બીજી સી પ્રિત.
 ૪. ખ. ગ. ક. ચ. દર્ધવ આગલ બીજી સો કંડ. ધ. વેદ આગલ ગાથા સિ ગીત.
 ૧૩૯. આ કહી કોઈ પ્રતમાં નથી. તેને બદલે નીચે મુજબ ખ. ગ. ક.
 પ્રતોમાં છે.

દાણી ધન આગલ સુ દુખ, અઘી લલી ચકી મુ મુખ.
 વીપ્ર આગલ સી બીજી વાત, સુરે કહેવાએ તેહેની સી વાત. ૧
 ગંગ આગલ સી બીજી નદી, યુગલ આગલ સી બીજી વીદી.
 સીવ પૂજન આગલ સી સીધ, રાજસોઈ આગલ સી રીધ. ૨

બીજ થકી તે શુદ્ધ મુ, રૂદ્ધ નુખ તો સંતોષી તમું
ચંદ્ર આગવ તે તારા ઢો, નવી આગલ તે આગીઓ ઢો ૩
સ્વગ્ગનુમુખ, દુખ નગદજ તણે, વખાણ ની મખે કેમ વણુ
નંદને સીખામણ ? જોહ, નથી સગ્ગે જુમાએ તે ૪

જપાડે ॥ પ્રતમા નીચે મુજબ છે

શુભ સ્ત્રી આગવ બીજુ મુ મુખ,	દેહ્યા આગલ મિથુ મુ દુખ
ધાન્ય આગવ બીજુ મુ ધન્ય,	પગ્માન્ય આગલ મિથુ મુ પુન્ય. ૧
સાચા આગલ બીજુ મુ સત્ય,	ધમ જોન્ય આગવ મિથુ મુ ધર્મ

અને ॥ પ્રતમા નીચે મુજબ છે

હેમ આગવ મિથુ જાત,	મગ્લ આગવ બીજુ શી ધાત,
પુન આગવ બીજુ મુ કામ,	રાગ આગલ બીજુ મુ નામ.
દાશીથી બીજુ મો વાસ,	જેરેવા બેરેરે માહે બ-૧૪

૧૪૦. ૧ ખ જ ક. વસ વરતે સદુ લોક. ઘ ચ સદુ લોક ૧૪૧. ૩. ખ
આગલ. ઘ શા બાપ આગલ લાડ કરના. ૪. ક. જોહુ ગીસે ચેહેન, જ. જે કગ્સો
તે ચેન, ઘ મા આ ચરણ નથી. જ. જે કગીસે ચેહેન. ચ. જે કગશે તે ચેહેન
૧૪૨ ૧ ખ અના જ ધ. અના. ક. અન્યા. ચ અરજ અતી અના કરે.
૨. ચ મ નમાગ ન આણે બાપ આ પગી વ પ્રતમા એક પ કિત વધારે છે.

ગાહુ ઘેહેનુ બોલનુ, તે મનમા ન આણે કોએ.

તેમ ગગને હ કહુ, તેનો ખેદ ન કરશે કોએ

૧૪૩ ૧. ખ ચીમડા ૨. જ ધ મુઘી વમી. ખ. મોલોધા થાઅ કોહોને નવ
મરે. ૧૪૪ ૩ આ પહેના ખ જ. ક. ચ મા એક પ કિત વધારે છે

“નનાણ પીતા હોય જો નીર, તો જીવ જાંત કેમ ધરે સગીર.

ઘ જો માતા મરે પ્રસવતા પુત્ર. ૪. ઘ તો શા થઈ દિમ બોરે આપ
૧૪૫ ૧. ક થવીને ૪. ખ જ. ઘ ક. વ તો કહુ તે કોણુ થસે ૧૪૬.
૧ ખ. પુની પિતામુ રમસે જાગ ૩ જ આવે ગાદ ૪ જાહા વાર હોય તા-
દાધિ આવે ધાડ ચ ધરીએ આડ ૪ ઘ મા આ ચરણ નથી ૧૪૭ ૧
૬ જો નવ વરસતા વચગ ૧૩ ૨ જ કાડ જ કોને સીસ ૧૩ ૬ જ
કેમ દુખ દે ધગ નાગ ૪ ખ બીજુ સાચવે તેણે દાર જ કણુ સાચવે
તેણે દાર ૪ તો કણુ સાચવમે તેણે દાર ૧૪૮ ૧ ઘ પુષ્પદારમા

વલગસે સાપ. જ. પુખ્તદારથી ને વલગે સાપ. ૨. ખ. તે તો કોણ જલવરો
આપ. ગ. તોડોને કુણુ જલવે આપ. ધ. તો તહાં કુણુ સાયવરો આપ. જ.
ચ. તાહાં તો કોણુ જલવસે આપ. ૩. ખ. યે પીછએ. ધ. પય પિયે. જ.
પય પિછયે. ચ. ગ્રીતે પીછએ. ૧૪૯. ૧. ધ. કોટ દરડી ખાય દાંન. ૨. ખ.
જઈ કરીએ જર. ધ. તે કુણુ આગલ કરી જાણુ. ૩. ધ. ચંદન તણાં પાણિ
અગ મરિએ આપ. ૪. ખ. અગની. ધ. અગ્નિ. જ. અગર થાએ અગન તો
પુરણુ પાપ. ચ. અગન. ૧૫૦. ૧. ક. જહીયે-રણુ. ખ. ગ. જઈએ સરણુ.
ધ. જોરાવર જોઈ થઈએ સરણુ. ચ. સરણુ. ૨. ખ. પામીએ. ગ. કરે ધાત.
૧૫૧. ૧. ખ. ધ. જ. આપ રસનારો. ગ. રાખવાળો. ચ. આપનારો. ૨. ગ.
ભાંદાર. જ. ભાગ. ૩. ૪. આ જાને ચરણુને જલ્લે ખ. ગ. જ. માં નીચે પ્રમાણે છે.

છાની યાપણુ લોભે લએ, તાંહાં સાખ કોણુ આપી દએ.

કોએક દુઃખ દે માહા પરચંક, તો તેને રાજ દે દક.

૧૫૨. ૧. ચ. રાજ પ્રરજને ભોગવે. ૨. ગ. તો પ્રજનું પુણુ પાપ. ચ. તો
લક્ષ ગણુ પોતે ભોગવે. ૩. ૪. આ જાને ચરણુની પહેલાં ખ. ગ. જ. માં
નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

રઈઅત ઉપર જે કોપે રાખ,
તેડને પૂછનારો ઇસ્વર એક,
રાજ પરજને દુખજ દએ,
મોટા કરે જે કુંડ કાજ,
જ્યારે ચ. માં નીચે મુજબ છે,

તો રાંક માણુસ સો કરે ઉપાખ,
વેદ વચન કહું કરી વીવેક,
તો લખ ગણુ પોતે ભોગવે.
તો પામે કમ રડાં રાજ.

૧. 'મોટા કરે જે કુંડાં કાજ, તો કેમ પામે રડાં રાજ.' ૩. ખ. ગ. ચ.
સાંમા સુક. ૧૫૩. ૧. ક. ભયભુત થહી. ખ. જ. ભેએભુત થઈને. ગ. ભે
ભીત. ધ. ભયભિત ભુપત આવીયો. ધ. ભયગ્રીત. ૨. ક. કાંઈક. ખ. જ.
કાંઈએક. ગ. કાંઈકે ગનાંન. ૩. ક. ન સુઝે ખાટ. ખ. એક વાત ન સુઝે
વાટ. ગ. જ. એકે વાતના સુઝે ઘાટ. ધ. એકે વાત ન સુઝે ઘાત. ચ. ન
સુછ ઘાટ. ૧૫૪. ૧. ગ. આગતા સ્વાગત. ધ. આપતાં સાગત દિધાં માન. જ.
શ્વાગત. ચ. આરાવાસના ઘણાં દીધાં માન. ૩. ધ. પોપટ બોલો. ૪. ખ.
ગ. જ. બોલ. ધ. બોલ્ય તાતસુ. ચ. બોલ્ય તાતસુ. ચ. બોલ્ય તાત સુ
કરૂણા કરી. ૧૫૫. ૧. ખ. પીતા પુત્રી...ગ. પોતાની પુત્રી. ૨. ખ.
મનવાંછીત આપસે. ગ. મનવાંછીત રૂળ. ધ. જ. મનવાંછીત માયુ.
ચ. મનવાંછીત માગો. ૩. ધ. જ. રાજ પધારા રૂડિ પેર. ૪. ખ.

ગ. રાજ્ય આવો રહી ધેર. ધ. દ. પસંધિ લઈ આવ્યા છે ધેર. ચ. લાવા
પસંધી ગુણવંત ધેર. ૧૫૬. ૧. ખ. ગ. દ. ને એ મોસાલ. ૨. ખ. આપણા
ઉપર અદકો વાલ. ગ. ચ. આપણા ઉપર અદકો વાલલ. ધ. આપણુ ઉપર
છે અદકો વાલ. દ. આપણુ ઉપર અદકેરો વહાલ ચ. ૩. ચ. ખેટીખેડેનને તુ
ભાણેજ. ૪. ચ. તુજ ઉપર અદકો છે હેજ. ૧૫૭. ૧. ખ. વડી ખેનને
હું ભાણેજ. દ. ખેટી ખેડેનને તુ ભાણેજ. ૨. ખ. ગ. દ. આપણુ ઉપર
અદકું હેજ. ધ. આપણુ ઉપર એને હેત. ૧૫૮. ૧. ખ. માંતુની સુખ સન-
સુખ રહી. ગ. માંતુની સનસુખ રહી. ધ. શુક સાથે સનસુખ રહી. દ. સુખ
સાથે સનસુખ રહિ. ચ. માંતુની સનસુખ ઘઈ. ૨. ગ. સુખ સુ-ધ. વનિતા
કહે છે વાત. દ. વીનતા કહે છે વાત. ચ. શુક સુ કીધી વાત. ૩. ખ. ગ.
એ કાંમ ભરો નર કોપસે. ધ. એકાકિ જે કોપસે દ. એ કામભરો જે કોપસે.
ચ. એ કાંમી પુરસ જે આવસે. ૪. ચ. તે તુજને કરશે વાત. ૧૫૯. ૧. ખ.
ગ. દ. જોખનનો જેને હોખ મદ. ધ. જોખનનો જે મેલો મદ. ૨. ખ. ગ. દ.
ખીજે કામ આકુલો અધ. ધ. ખીજે કામ આકુલનો અધ. ચ. ખીજે આકુલો
કામે અધ ૩. ૪. ખ. ચોથો કોપ ભરીઓ દેહ. ગ. ચોથો દેહ જોહની
દેહને ધ. ચોથો અમલ હોય તેદને. દ. ચોથો કોપ જયે હો તે દેહને. ચ.
ચોથી દેહ જોહની દેહને ૧૬૦. ૧. ધ. પાચમો મદ જે મારે મરે. ૨. ધ.
છઠો મદ વિદાનો કરે. ૪. ધ. આઠમો મદ વસનીનો દેહ. ૧૬૧. ૧. ૨. ગ. ના
હઠીએ તો નીચે હણે. ખ. નીચે મારે.

૧૬૨. આ પહેલા ખ. પ્રતમા નીચે પ્રમાણે છે.

વચન વાતો રાજ્ય મન ધરે; શુક સુ સામા વાતો કરે.

ધ. પ્રતમા નીચે પ્રમાણે છે.

એટલા ધર્મ કરમ નવ ગણે, અધ થયો તે નિશ્ચ હણે.

દ. પ્રતમા નીચે પ્રમાણે છે.

એટલા ધરમ કરમ નવ ગણે, હધ થયો તે નિશ્ચ હણે.

૧. ખ. માં આ જે ચરણ નથી. ધ. વચન એ રુદયે ધરો. ૨. ગ. શુક સુ
કીધી વાત ધ. પોપટ કહે. ચ. વીનતા સુ કીધી વાત ૩. ગ. કામ મદ
જોખન સુ કરે. દ. મદ ને જોખન સુ કરે. ચ. કામ જોખન મન શુ કરે.
૪. ગ. જગતપતી એ તાત. ચ. એ જગતના પતી તાત. ૧૬૩. ૧. ધ. અગનન
અગતા. ૪. ખ. ગ. તે મન વીચારી જોખ. ધ. તે મન સમજિને જોખ.

ઠ તે મન સમજીને જોઅ. ૧૮૪ ૨ ખ તો પુછે કાણુ એને ફગી ગ તો
તેહને પુછે કાણુ ફગી ધ તો એને પુછનારો ફરી ઘ તો હેને કાણે પુછે
ફગી ગ તો કાણુ પુછે એને ફગી ૩ ખ શીદ મોખો. ૪. ગ આપે
નામ આવે એકો. ધ હ ગતે મિદ આવે એકો. ચ કેમ આવે આપ એ. નો
૧૮૫ ૧ સવનુ છે સવ ગ એમ કરતા સગનુ છે સહેવ ધ એ શમવુ
છે સવનુ સહેલ ૨ ખ ચ ખરે બપોરે ચીનાવે મેહેલ ગ ખરે બપોરે
ચીર મહેલ ધ ખરે બપોરે કા ન હૂટે મહેલ હ ખરે બપોરે બુટે મહેલ ૩
ખ જ કલાગ્રેહ ધ તારા ંથને ાલાએ નાખ્યો. હ તાદારા કથને કાલાગ્રેહ
લાધે ચ વછરને ડાવા ગ્રહ નાખે ૪ ખ જ એ પાખે ધ બનીયો કુણુ જે
આવિ ગાખે હ બીજો કાણુ બનીઓ એ પથે ચ તો કાણુ ભરાવગ એ પાખે
૧૮૬ ૧ ૨ આ બને ચરણુ એકે પ્રતમા નથી ૩ ૪ ખ ગ ધ હ ધ
તે કુઠા હરે કેમ હરમ ૧૮૭ ૧ ૨ આ બને ચરણુ એકે પ્રતમા નથી ૩
૪ ખ તો સી ધાઅ પ્રથવીની ગત જ ધ તો પ્રજની સી ધાઅ ગત્ય હ તો પ્રજની
સી ધાયે ગલ ચ તો શી ધાએ પ્રજની ગત ૧૮૮ ૨ ધ કેમ રે મધ ચ
મજી કેમ કરે ઈદ્ર મેહ ૩ ૪. આ બને ચરણુ એકે પ્રતમા નથી ૧૮૯ ૨
ખ ગ જમડ ધ અહાઃ હ ચ જમડ ૩ ૪ વાત કરુ હુ તુજને વાણુ
૪. ખ જાયે પાતાલ ગ પ્રથ્વી જાએ રસાતાલ ધ તોડો સિ પકશે દશ
દિપાલ હ તો તુગી પડે દીકપાલ ચ શાલલ રાણો ચતુર શુભણુ ૧૭૦
૧ ખ જ વાત એ કરુ તુજને કરુ ધ હ જો મહિપતિતુ મન વિમ્લ થસે
ચ વાત કરુ હુ તુજને વાણુ ૨ ખ જ રાણી કાને સાલલ તુ ધ હ તો
પ્રથ્વી પાતાલે જસે ચ શાલલ ગણી ચતુર શુભણુ ૩ ખ જ હ ચ આ
પ્રતોમા આ બને ચરણુ નથી ધ મા મુજને જે તે રહુ ૪ કાને શાલલ રાણી તુ
૧૭૧ મી ૧૭૨ મી અને ૧૭૩ ના પ્રથમ ચરણુ એકે પ્રતમા નથી પણ ચ
પ્રતમા નીચેની કડી વધારે છે

“પદમની કેરા લખણુ લલા, કાઈએકે રાજ દરત તજ કલા,
મહીપત તેણે હરજો મન જાણી તુજને ત રણી તન

૧૭૩ ખ દુધે ઉઠા ધ આપણે દુધે વરશા મેઘ હ તુઠા મેહ ચ તુઠા મેહ
૧૭૪ ખ ગધહ પધારા ગ ગ ચ આપણે ઘેગ પધારા ગ ગ ૨ ખ જ હ
-ઓગવ આપણે રૂડે ર ગ ધ વાધ્યો હરખ યથો મન ર ગ. ચ આપણે વેર
જમાને ઈદ્ર ૩ ખ દે માન સમજીને પેર ચ દો માન સજેઈ રૂડી પે

૧. દો માન સળઈ બદુ પેર. ૬. દો માન સળ પેર. ૩. અંન દાતા જાંઘે
જુગદીસ. ૪. જ. રાઅ પધારા. ૫. ૬. લલે રાય પધારા પેર. ૫. માં આ
અરજી નથી. ૧૭૫. ૧. ખ. જ. પોપરુને વચન જ લદુ. ૫. વચન અવધે લદુ.
૩. શુક જાંઘેનિ વચન જ લદુ. ૨. ક. તાદાંથી માંન. ખ. જ. તાંથી માંન
રાજનં ૫. ત્યાંથી માંન. ૬. તાદાંથી માંન. ૩. ૩. બેદો દેતે આશનં કરી.
૪. જ પાસે બેડી. ૩. સમીપ પાસે છે મુંદરી. ૧૭૬. ૧. ૫. ૬. નારિ હદે.
૨. ક. દાદી. ૪. ૬. પવિત્ર ધર થયે માદરુ. ૫. પવિત્ર આંગણુ થઈ માદરુ.
૧૭૭. ૧. ૫ માં આ પદેસાં એક દડી વધારે છે.

અમ પેર આજ જલ્લાને ઈસ, અમ પેર આજ્યા શ્રી જગદીસ.
અમ પેર આજ્યા સ્વજન સગાં, અમ પેર આજ બંધને તાત.
૨. ખ. અદકે ધણે. ૫. અમને એતવો નેહે તે ધણે. ૬. અમને તે ચીતવે
જે ધણે. ૩. મંન ચીતવો હેતજ ધણો. ૩. ખ. જ. ૩. પ્રેમદા મંદિરમાં પરવરી.
૫. ૬. એવું દડી સળઈ કરે. ૬. મા આ અરજી પદેસાં નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.
અમ પેર આજ જલ્લાને ઈસ, અમ પેર આજ સ્વમેવ જુગદીસ.
અમ પેર સદુ સ્વજન સાક્ષાત, અમ પેર આજ તાત ને શ્રાત.
અમો વલગા હકે તમ તણે, અમને ચીતવો હેતજ ધણે.

૪. ખ. જ. ૩. સાક પાક સામગરી કરી. ૫. મંદિરમાં પોતે સાંચરે. ૬. પ્રેમદા
મંદિરમાં પરવરે. ૧૭૮ ૧. ૬ સાકપાક સામગરી કરે. ૩. દરવા માંડા પુરણ
પાક. ૨. ક રસોહી. ખ. જ. રસોઈ બત્રીસી મુંદર સાક. ૫. રસોઈ બત્રીસી
રાધિયાં સાક. ૬ નાર પોતે ધરમાં કરે. ૩ બત્રીસે વાંતી શુભ સાક.
૩. ખ. જ. મીઠા મધુર્ગ અતીસે સાર. ૫. એવું કદિ સળઈ કરે. ૬. ખાટાં
ખાએરાં. ૪. ખ જ ખાટા તીખા અતી રેસાસ. ૫. મંદિર ઉનાં તાળં ખારાં
ખરખરા. ૬. મીઠાં મધુરા અતી સાએરા. ૩. ખારાં તીખાં અતી ચાએરાં.
૧૭૯. ૧. ૩ કીર સરીર. ખ. ૩. કીર સરીર. જ. કીર સરીર. ૫. કિધિ
સરીર. ૨. ૫. નાખા. ૩. ક. મંજન. જ. માંજન. ૫. માંજન. ૪. ક.
દરવા. ૬. માં આ અરજી નથી. ૧૮૦ ૨ ખ. પીરસે મુખ સામગરી ધણી.
જ. પીરસી મુખ. ૫. પીરસાં સાક સામગ્રિ ધણી. ૬. પીરસા. ૩ પીરસા
પાક સામગરી કરી. ૨. ખ. જ. ૬. ૩. જાવ ધરી કીધુ જોજન. ૫. દમપણે
પાચે બોજન. ૪. ૩. જાંઘે તુજને તાડણી તંન. ૧૮૧. ૧. ખ. ૩. જાવ
વેલા. ૨. ૫. જેવું તારે. ૩. પદમની ચાંદામુ જેજી તાહર. ૩. ૫. પનિતાએ

તો વરત્યુ મંન. ૪. ક. કાંઠીક. ચ. કાંઈએક કામાતુ રાજનં. ૧૮૨. ખ. ગ. જ. ચ. પ્રતેમાં આ કડી પહેલાં એક પંક્તિ વધારે છે.

વીનતાએ તાં કરી વીવેક, દેખાડું દ્રષ્ટાંત એક.

૧. ધ. ત્રાંખા વાસન વિરશે ભાત. ૨. ચ. દીધો તે ઘાટ. ૩. ૪. ધ. વલતી થકિ. છ. વલ થકી. ચ. પીણો તે કથી. ૧૮૩. ખ. ચ. સોના માટ ગ. સોના ઘાટ. ધ. વલતિ કાઢ્યો સોનાનો માટ. જ. સોનાનો ભાત. ચ. ૨. ખ. દીધો તે સાઠ ગ. દીધો તે માટ. ધ. દીધો સુધાટ. ૩. ધ. કાઢ્યો પિતલને રંગ. જ. પિતલથી સંગ. ૪. ખ. ગ. કમુખી. ધ. તેને કમુખિ દીધો રંગ. છ. તાહાં કમુખી. ચ. તાહાં રંગ દીધો કેશંબ. ૧૮૪. ૧. ખ. મરતકા. ગ. મરતીકા. ધ. મૃતકાને માટ. જ. મતીકાને હામ. ચ. મતીકા. ૨. ધ. સ્યામ રંગ દીધો સુધાટ. ૩. ૪. ધ. જોઈ આશ્વયં મન પામ્યો ધણો. ૧૮૫. ૧. ખ. ગ. ધ. જ. ચ. રંગ જુજુઆ ખુખી અનેડ. ૨. ક. જોહી. ખ. ગળ વીમા-સણુ કરી વીવેક. ગ. જોહી વીમાસો ભારે જુપ ધ. જ. જોઈ વિસ્મે પામ્યો તે જુપ. ચ. લલે વીશમે પામે જુપ. ૩. ખ. આણી વાલ. ગ. ભરે કોલીઓ ગંગ વીસેસ. ધ. હરે કોલિયો. જ. ચ. ભરે કોલીઓ ગંગ વીવેક. ૪. ખ. દીલમે રંગ થાય ખુસાલ. ગ. મુખમા સ્વાદ આવે છે એક. ધ. તેનો એકજ લાગે સ્વાદ. જ. સ્વાદ તહે તે આવે એક. ચ. મુખ માહાં સ્વાદ છે એક. ૧૮૬. ૧. ખ. દેખ ખુખી રંગ વીસેક. ધ. હરે કોલિયો રંગ વસેક. જ. ભરે કોલીઓ રંગ વીવેક. ચ. ભરે કોલીઓ ગંગ વીસેક. ૨. ૩. ખ. સામા પીરસે રાજા ખાખ. ૪. ખ. માઝા. ગ. મુખમાં એકનો એકજ જામ. ધ. મુખમા મુકે એકજ ખાવ. જ. મુખમા એકનો એકજ સ્વાદ. ૧૮૭. ૧. ખ. ગ. હાથમા તાર. ધ. હાથમા તારીક દીઠાતુ સુખ. જ. હાથની તારીક દીઠાતુ. ચ. હાથને તારે દીઠાતુ. ૨. ગ. ટલી ગયો જેમ મુકે મુખ. ૩. ખ. ગ. ધ. જ. દેખતા મા. ૪. ખ. ગ. ચ. મુખમા એક મઝા. ધ. ખાધે તારીક એક તે તેણિ. ૧૮૮. ૧. ૨. ૩. આ ખંને ચરણો એકે પ્રતમા નથી. પણ તેને બદલે ખ. ગ. જ. ચ. પ્રતમા નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

“રાજમા લખણ બત્રીસ, હઈડામા નવ આણી રીસ.
સમઝે સીખામણ તાંહા જેહ, ભાગો મન તણે સંધેઅ.
અગનાન રૂતુ તે ખોળી, તે જુવતી સામુ જોળી.
કામની કેહુ કરે એક ઉપાએ, રખે મન કાચો હાએ રાયે
મનમા એ વિચારી જુધ, ધોલી ધે-ચતુ દોહુ દુધ.”

જ્યારે ધ. પ્રતમાં નીચેની પંક્તિઓ છે.

“ગાળમા લક્ષણ બ્રિચ, દઈડામાં ન આણિ રિચ,
વલિ ત્રિચે દિધા પ્રપંચ, પ્રતિજા તે દીધી અંચ.
દઈડામાં વિચારી ભુખ, ધીવિ ધેનનુ ધ્યુ છે દુધ.”

૪. આ ચરણ એકે પ્રતમાં નથી. ૧૮૯. ૧૯૮. ૧૯૧. આ ત્રણ કડીઓને બદલે ખ. ગ. પ્રતમાં નીચે મુજબ છે.

ખ. ગ. ચ. કાલી રાતીને કાંબરી, મુકા દુધ તે ભોજનબગી
વીવીધ પર દરે વીવેક, સ્વાદ દુધનો સરવે એક ૧
પામે સીખામણુ યોતે દેદ, મન તણો ભાગો સંધેઅ ૨

ધ. કાલિ ગાયનુ પિરસુ ખિર, સનમુખ દેશે સાદસ ધીર
રાતિ ધેનુ દોહિ છે જોદ, પ્રિત કરી પિરસાં છે તેદ ૧
એવાં પય પિરસા છે પાચ, દિધુ યાન ને આપી છે સાન
જે જે વિધના એકજ દુધ, મહિપતિએ વિચારી ભુદ ૨

વરણુ જુજુવા એકજ સ્વાદ, અમતપણે મુકા વિપવાદ
ઉપમા કહુ ઘુને, સિખામણુ તે દીધિ મુને ૩
આપણા બેનો રાખો ધર્મ, બેહુ નહિ મુજ માથે કર્મ
ઈક લોક પરલોકે રહીલાજ, કામનિ તે દિધુ સુભ કાજ ૪

જ. કાલી ગાયનુ પીરસુ ધીર, સનમુખ દેશે રાજ ધીર
રાતી ધેનુ દોહી છે જોદ, પ્રેમે પય પીરસુ છે તેદ ૧
ભુરિ ગાય વલિ કાબરી, મુકા દુધ પાત્રમા ભરિ
વીવીધ પ્રકારે ગાઓ વીવેક, સ્વાદ દુધનો સરવે એક ૨
એહેવા પય પ્રીરસા રાજેન, દીધુ બાન તે આપી સાન
પામે વીધામણુ કાઠો દેદ, ભાગો મન તણો સંધેઅ ૩
જુજુવી ધેનને એકજ દુધ, મહીપતીએ વિચારી ભુધ
વરણુ જુજુવી પણુ એક સ્વાદ, અમતપણે મેહેલા વીધવાદ ૪
શી ઉપમા કહુ હુ ઘુને, સીધામણુ દીધી તે મુન્યે
આપણુ બેહુનો રાખો ધર્મ, બેહુ નહી મુજ માથે કર્મ ૫
આ લોકે પરલોકે રહીલાજ, કામની સુભ તે કીધુ કાજ.

૧૯૨. ૧. ૨. ધ. અને જ. પ્રતમાં આ બે ચરણ નથી. ૩. ધ. અધ
મન પોપટ સુ ગયુ. ૪. ખ. ચ. અધ મન નારીથી ટયુ. જ. અરધુ

રાંણી ગુણથી ગણું. ધ. ક. અધુ" તારા મનથી વહું. ૧૯૩. ૧. ધ. ક. પ્રતોમાં આ પહેલાં એક પંક્તિ વધારે છે. જ્ઞાન મુરખ પાંચેા અતિ એના મુખથી કહી ખેરીને બહેન. ૨. ખ. ગ. ધ. ક. ચ. સુલ સુંદરી. ૩. ધ. અમુલક અંશુ જેહ. ક. અમુલક અંશુડી દીધ. ચ. જડાવ વીટી કાલાડી છાપ. ૪. ખ. પદમણી હાથે ધાલી તેહ. ગ. પદમંનીને હાથે સોંપી તેહ. ધ. સાસરવાસામાં આપુ તેહ. ક. પ્રીતે આપી પ્રેમે લીધ. ચ. તે પદમનીને શાંપિ હાથ. ૧૯૪. ૧. ખ. નવ આણો. ગ. નાણો. ધ. ન આણ્યો મમ". ચ. ન આણો. ક. ન આણો. ૨. ક. હીથરે. ખ. ગ. ઇથરે. ૩. ૪. ખ. ગ. ધ. ક. ચ. એકે પ્રતમાં આ બંને ચરણ નથી. ૧૯૫. ૧. ખ. કરી પરણામને. ગ. કરી પરદક્ષણ પાછો. ધ. કરી પ્રણામને. ક. કરી પ્રણામ. ચ. કરી પ્રણામને. ૨. ખ. ચ. જઈ મહીપત મલો. ગ. રાજા જઈ પતીહારને. ધ. પ્રતિહારને જઈ પ્રેમે મલ્યો. ક. પ્રતીહારને પ્રેમે જઈ મલો. ૩. ધ. ક. મિત્ર ઉધાજ મંદિર તારૂ. ચ. ઉધાડની મંદીર તાહેડુ. ૧૯૬. આ કડી પહેલાં ખ. ગ. માં નીચેનાં ચરણો વધારે છે.

“તેહ પ્રતીહારે કહુ વચન, સાંભલો રૂઝા રાજન.”

ધ. ક. પ્રતમાં નીચેનાં ચરણો વધારે છે.

“કરીશમાં વણસમઝયે રાઘ, કુંડલ કાનથી પાછું આપ્ય.”

ચ. માં નીચે મુજબ ચરણો વેધારે છે.

શાંભલ રે રૂઝા રાજન, પ્રતીહારે જે કહાં વચન.

૧૯૭. ૧. ખ. મહીપતી. ગ. પુરપતિ. ધ. નરપતિ. ક. પુરપતી. ચ. રાઘેણ. ૨. ૩. ધ. માટે જાઓ પાછા ફરિ. ૪. ધ. રાખિ પોતાનો ભાર. ખ. વેવાર. ગ. ક. ચ. વેહેવાર. ૧૯૮. ૧. ખ. ગ. ક. ચ. કામે. ધ. મહિપતિ કે કુંડલ આપિયુ. ૨. ખ. પુરમાં પરવેસ. ગ. ક. પુર પ્રવેસ. ધ. કીધો પુર પ્રવેસ. ૩. ખ. ગ. ધ. ક. ચ. કામ કરા વિના. ૪. ધ. પાછુ લઈય. ૧૯૯. ૧. ૨. ખ. ચ. એના. ગ. એમ નહી થાએ. ધ. ક. અન્યા. ૩. ખ. ગ. બોલુ અબોલુ કરસો તમો. ધ. ક. ચ. તમ આગત કરુ છુ દ્રષ્ટાંત. ૪. ધ. ક. ચ. જે આવેલા છે એકાંત. ૨૦૦. ૧. ધ. જ નહીકર કમ બોલાય તમ સાથ. ૨. ધ. ક. આજ સંધાયે ભરવી બાય. ૩. ખ. તસા થઈ. ગ. તખા થઈ. ધ. પુરી તૃપા થઈ. ૪. પુરણ તરસા. ચ. પુરણ તરસા. ૪. ખ. ચ. ઘાલાં ઢેર અવાડે જઈ. ગ. ઘેલાં ઢેર તલાવે જૈ. ધ. બોલાં ઢેર તલાવે જઈ. ક. ઘાલાં ઢેર તલાવે

જઈ. ૨૦૧. ૧. ખ કે પીએ ને કે ના પીએ. જ. ચ. કોઈ પીએ ને કોઈ
 ન પીએ. છ. નહીં પીએ. ૨. ખ. લીંછએ. જ. ય. ધ. સદુ કે પિએને
 પાણુ વરે. ઇ. સદુ કોનોથી આવો લીંએ. ચ. સદુ કોડોનો પીઆવો લીંએ.
 ૩. ખ. ધેન ન ધન દાકિ ગોવાળીએ જન્ય ક દોગ દાકી ચ. ધનુ.
 ૪. ખ. કે બેમી રે કે ત્રણા ખાખ. જ. કોઈ બેમી રહે કોઈ ત્રણ કા
 ખાએ ધ મા આ ચગણુ નથી ક. કે બેસી રહે કે ત્રણ જ ખાય.
 ૫ કે બેસી રહે કે તરણા ખાએ. ૨૦૨. ૧. ખ. જ. ક. તેમા ગોવાલીઆનો
 સો વાક. ઇ. ગોવાલામા તેનો સો વાક. ૫. લીંએ ચગઈ તે આડે અંક.
 ૨. ખ. જ. ધ. ક. આડે આ- ચ તેડેમા ગોવાલાનો શો વાક. ૩. ખ
 જ. હ. ચ. ગામ જમાડે ધ. ગામ જમાડુ ૪. ખ. નેતન જ નોતરા.
 ધ. કરે તુનરા ધરોધર. ચ. કે નોનરા. ૨૦૩ ૧. ખ. કોડોને હોઅ સગીરે
 કુખ જ કોઈને હોઅ દેહીએ કુખ ધ કેને કામ હોય કેને કુખ ક. કેને
 કામ ને કોડોને કુખ. ૫ કોએના દેહમાદા હોએ કુખ ૨. ખ. કોઈ એકને
 નવ લાગે બુખ. જ. કોઈ ને નવ લાગે બુખ ધ કેને ન લાગિ હોય બુખ.
 ક. કોડોને નવ લાગે તે બુખ ચ. કોઈ એક ને નવ લાગે બુખ ૩. ખ.
 જ. ચ. તેહમા જમાડનારો સુ કરે. ક. તેમા તે ધણી સુ કરે ધ. પ્રનમા
 આ પહેલા કેના ચરણો વધારે છે.

દેહ કુખે કાય પાણુ જન્ય, કાય ભાવે મનમમતુ ખાય
 તેમા તે ધણે સુ કરે, માહાપુરુષ દર્શકમા ધરે.

૪ ખ. ડાહા ચતુર તે મનમા ધરે જ. ડાહા ચતુર મનમા કેમ ધરે.
 ક. ડાહા પુરુષ દર્શકમા ધરે ચ. ડાહા પુરુષ તે દીલમાહા ધરે
 ૨૦૪. ૧. ખ. જ. ખેતર ખેડવાને આપીજી જ. ચ. ખેતર વાવવાને. ઇ. ખેતર
 તો સાથે આપિયુ. ક. ખેતર સાખી આપ આપીકિ. ૨. ખ. ગુણવત કરીને
 ચાપીજી ઇ. ગુણવત તો કરી ચાપીયુ. ક. ગણવત કરિને ચાપીયુ. ચ. ગણોત
 કરી પોતાનુ ચાપીજી ૩. જ. પરતર ગખે કે જમનુ વાવે ધ. જમણુ વાખ્ય
 ૪. જ. પડા પ્રમાણે અમારુ લાવ ધ. પહેલુ પરમાણે મારે લાવ. ક.
 પડા પરમાણે ૨૦૫ ૧. આ પહેલા ખ. જ. ચ. મા નીચેના ચરણો વધારે છે.

લીધા હાથી થોડા કામ, પ્રતીત બેઈને આપા દામ
 ગલીઓ થાઅ કે મરતે મરે, તેહમા વેચનરો સુ કરે.

૧. જ. મંજા ધ. મનજા ૨. ખ. પરદા દામ પોતાનો કરી જ. લીધો આપ.

૬. ઠ કિધે દાસ ચોતાનો મરી ચ દીધે દામ ચોતાનો કરી. ૭. ખ કે તો કામ ધ બેસારી ગખો કે દો કામ. ૮ ગખ બેસરી કેણે કામ. ૯. ખ માસ એક પુગણ દામ ૧૦ ૭ તે માસ થએ પુરો લે દામ ધ ચ માસ થાય તારે માગે દામ.

૨૦૬ ૧.૨ આ બે ચણુ એકે પ્રતમા નથી પણ નીચેની ૫ કિતઓ છે
 ખ અહસ્તને ઘેર આવો પુત્ર, સોભુ બાધુ ધરને સુન
 વધામણીએ બોનજ કહો, પામો દાન તે નાહાલજ થઓ
 રાજક દઈવક તેને થાઅ છે, પાછુ લેવા કુણ જાઅ છે
 વેવીસાનીઓ વેવા કરે, વર રૂડો કનને વરે
 કરે જોખ કે ભુખે મરે, તેમા વેવીસાલીઓ સુ કરે
 ગ વેવીસાનીઓ વીવા કરે, રૂડો વગ કનને વરે
 કરે ભોગ કે ભુખે મરે, તેમા વેવીસાલીઓ સુ કરે.
 ધ અહસ્તને ઘેર આવ્યો પુત્ર, વધામણિ સતોસો સુત્ર
 પછે મરણ પામ્યો તે બાલ, વધામણિયો કમ ખાસે ગાલ
 ૭ ગામ અળરે જે નર કરે, પગલા દામ આગલથી ભરે.
 વાધે લાલ તણી તે મોગ કે મુલગામા આવે ખોર
 વેવીસાલીઓ હોએ જોહ, વીહીવા મગવે આણી નેહ
 મરે જોખ કે ભુખે મરે, તેહેમા તે કોઈ સુ કરે.
 ચ અહસ્ત તણે ઘેર આવો પુત્ર, શોભાવુ છે તેહેતુ ધર સુત્ર
 વધામણુ એએક બોલજ કહો, પામો વધામણી નીહાલજ થઓ
 પગમેશ્વરનો દડ તેહેને થાએ, પાછુ લેવા ને કુણ જાએ
 વેવીસાનીઓ વેહેવા કરે, વગ રૂડો કનને વરે
 કરે જોખ કે ભુખે મરે, તેહેમા વેવીસાલીઓ સુ કરે

૨૦૭ ૨૦૮ ૨૦૯ આ કડીઓ એકે પ્રતમા નથી તેને બદલે નીચે પ્રમાણે છે.

ખ બાપે સમન્ધી મુકી ધણી, થઓ પુત્ર સરવ ધનનો ધણી
 રમે જુગરુ હારે સરવ, ધગ્યાગ સહીત તે હારે દ્રવ
 તેહમા સુ મરે માઅ ને બાપ, તે તો પુત્રતુ પુરણ પાપ
 નાદાને પુત્ર મુકો નીસાલ, ગુરુ લણાવે આણી વાલ
 બત્રીસ લખણો કીધો ધણો, સગ થઓ પછે ગુણકા તણો
 વીસારી વીદા આડે આક તેમા લણાવનારનો સો વાક.

- એવા કીતક છે બહુ કાઠ, કહું તમ આગલ હું કળેડ.
હું મું ભાંયું જે સે કામે ગયા, સરોવર વખે અમથા ગયા.
- ગ. બાપે સમગ્ધ સોપી ધણી, થયો પુત્ર તે સગવનો ધણી
ગમી જુગડુ દારો સગવે, ધરબાર સદીત બોલો ધગવે.
સંગ થયો પછે શુભકા તણો, ...
- ધ. વીસારી વીદા સગવે આડે આક, તેહમાં બહુવનાગનો સો વાક.
એવા કીતક છે બહુ કાઠ, તે તમ આગળ દા દરનેડ.
હું મું ભેખુ સે કામે ગયા, સે અગ્ધે તમે અમથા ગયા.
- ધ. બાપે સમધિં મુઠિ ધણિ, થયો પુત્ર સદુ મનનો ધણિ.
ગમી જુગડુ સવેં બોય, ધગબાર તજિ તે ભય.
તેમા શું કરે માને બાપ, તે પુત્ર કરમના અદકા પાપ
નાનો પુત્ર મુઠ્યો નિસાલ, શુભ લણાવે આણિ વાલ.
બત્રિશ લક્ષણો કિધો ધણો, સગ થયો પછે શુભકા તણો.
વિદ્યા વિસરિ અદારે આક, લણાવનારનો તેમા શો વાક.
સિધો કાધિ ધોડો કામ, પતિત જોઈને આપ્યા દામ
પછે ગણિયો થાય કયમ, તેમા વચનારો શું કરે
ગામ અગરે જે નર કરે, પઢ્યા દ્રવ્ય આગવધિ ભરે.
વરથ લાભ છે કે ખોટય, કે મુદકમા આવિ ખોટ.
વેવિસાલિયો હોય નેહ, વિવાહ કરાવે આણિને નેહ
પછે જોખ કરે કે ભુખ્યે મરે, તેમા વેવિસાલિયો મું કરે.
હું મું જાણુ શે કામે ગયા, સરો વરથ કે અમથા રહા.
- ક. લીધા લાથી ધોડા કામ, પતીત જોઈને આપ્યા દામ,
ગયાંએ થાય કે મર તે મરે, તેહેમા વચનારો શું કરે.
મદસ્ત તણે ઘેગ આવ્યો પુત્ર, સામાવ્યુ બાધુ ધગમુત્ર,
વધામણીએ બોવજ કહો, પામે દામ તે નાહાવજ થયો.
રાજકદૈવક તેહેને થાય છે, પાધુ કાણુ થવા ભય છે,
બાપે સમરથ મુકી ધણી, થયો પુત્ર સવ'નો ધણી
રમ્મ જુગરે દારો સવ', મન સારે ઉતરીયો ગરવ.
તેહેમા મું કરે માનપ, તે પુત્રના ઉધા કરમ ના પાપ.
નાહાનો પુત્ર મુકો નીચાલ, ગરએ લણાવ્યો આણી વદાલ.

ખત્રીસ લક્ષણો કીધો ધણો, સંગ થયો પછે ગુણકા તણો.
વીસારી વીધ્યા આડે આંક, તેમાં ભણાવનારનો સો વાંક,
એકેવા કૌતીક છે બહુ કોડ, કહુ તમ આગલ હુ કરજેડ
હુ સુ જાણુ સે કામે ગયા, થયો અરથ કે અમથા રદા.

ચ. બાપે શમરધ આપી ધણી, થયો લાખ છત્રપતનો ધણી
રમી જુગરે હારો શરવ, ધરબાર સહીત ને દ્રવ.
તેણેમાં શુ કરે માં ને બાપ, તે પુત્ર ઉધ કરમીનાં પાપ
હુ શુ જાણુ જે શે કામે ગયા, શરો અરથ કે અમથા રદા.

૨૧૦. ૨૧૧. ૨૧૨. ૨૧૩. આ કડીઓને બદલે દરેક પ્રતમાં નીચે મુજબ જુદી જુદી કડીઓ છે.

ખ. એ વાતનો હું નહીં જમાન, હું બેઠો રહુ માહારે કામ.
જિઘાડીને જાવા દેજી, તે વાતે હું જમણું લેજી. ૧
રાખું બાર તો પાછા ફરો, બીજે દીવસે જાણો તે કરો.
મેહો તો માહારો ધરમ મુકીઓ, લોભે ચીત થકે ચુકીઓ. ૨
તે કુંડલ કંમ આપા આજ, જાઓ ઘેર સમજી મંન રાખ.
તમો કુંડ કર નહીં હોએ, તે આગલ તરસે તમાર ધરમ ૩
તારે ધરમ ને જુડે પાપ, તેણેની વેદ પુરાણે છાપ.
જીપનો રાજને મન વાલ, કુંડલ ઉપર આપી સાલ. ૪

ગ. તે વાતનો હું નહીં જમાન, હું બેઠો ગહું માહારે માંન.
જિઘાડીને જાવા દેજી, એટલા માટે કુંડલ લેજી ૧
રાખુ બાહાર તાહારે પાછા ફરો, બીજે દીવસે જાણો તે કરો. ૨

શ્લોક: લોભેન પાપ મુલેથ, લ જા મુલ વી દી સ ના.
મમ: લોભ કથં નાસ્તી, શ્રીતે રતનકુંડલ. ૩

ચોપાઈ

મેહોતો માહારો ધરમ મુકીઓ, લોભ ચીંત થકે ચુકીઓ.
તે કુંડળ આપાં કેમ જાવે, જાઆવ ઘેર સંમજે મંન માએ. ૪
તમો કુંડ નહીં કર હોએકરમ, તે આગલ તરસે તાહારુ ધરમ.
તારે સતને જુડાડે પાપ, તેણેની વેદ પુરાણે છાપ. ૫
તે મુહુતા જીપનો રાજને વાહાલ, કુંડળ ઉપર આપી સાલ.

૫.૭. તે વાતનો દુ નદિ જમાન, નદિ કે બોલ રહો બાંહે દામ.
 ઉપાંતિને જવા વો, તે માટે દુ કુંડલ લેઉ. ૧
 ને બોલ્યુ અબુબોલ્યુ દેરા, તે વેલા તો પાછા દેરા.
 ને માબસનુ વચન જયુ, બિચુ તેમાં તોલ જ્યુ રહુ. ૨
 ન ઉપારો તો શુ દેરા, તો પાછા ધરને પરવેરા.
 મે તો મારો ધમ મુશ્વિયો, કુંડલ તો ચિત મુશ્વિયો. ૩
 તે બાપુ પાણુ દયમ જાય, ગયો ઘેર મન સમગ્રી રાય.
 (વસતા મદિપતિ બાંબુ વાલ, કુંડલ ઉપર આપી સાલ.)

૬. માં ૪-૧-૨ ચરણ પછી નીચેનાં ચરણો વધારે છે.
 તમે કુંડ હર નદી હોયે દમ, તો આગલ તરસે તમારો ધમ
 તારે સતને છુડે પાપ, તેહની વેદ પુરાંજે હાપ
 ઉપનો રાજને મન વાદાલ, કુંડલ ઉપર આપી સાલ.
 ૭. તેદ વાતનો દુ નથી જમાન, દુ બોલો છુ માદારે દામ,
 બાપાડીને જવા દેજા, એટલા માટે કુંડલ લેજી, ૧
 રાખુ બાદાગ તો પાછા દેરા, બીજો દીવરો ગમે તે દેરા,
 મેતો માદારો ધગમ મુકીઓ, લોભે ચિત યજા મુકીઓ. ૨
 જાઓ ઘેર સમજો મનમાંજે, તે કુંડલ કેમ આપુ આંજે.
 તમે ને નદી હર હોએ દરમ, તેહનો આગલ તરો ધરમ. ૩
 તરે સતને છુડે પાપ, તેહની વેદ પુરાંજે હાપ.
 ઉપનો રાજને મન વાદાલ, તે કુંડલ ઉપર આપી સાલ ૪

૨૧૪. ૩ અ. ધ. સાબાસ કહુ કુડી ઘેર. જ. રાજ કેહે રે પ્રતીદાર-. થ. સાબાસ સાબાસ કહો કુડી ઘેર. ૪. અ. ધ. ચ. મદીપત ચોતે આવા ઘેર. જ. તુને જાંજે ચતુર મુજાંધુ. ધ. મદિપતિ મંદિર વલ્યો તારે. ૨૧૫. ૧. આ ચરણ પહેલા અ. જ. ક. ચ. મા એક પંક્તિ વધારે છે.

સમજી સહુ રહા છે મન, કેએ વાત ન જાણે અન

૩. અ. જ. માં આ બને ચરણ નથી. ક. આપે આપ રાખુ છે મન.
 ૪. ક. એમ કરતાં વીતા બહુ દન. ૨૧૬. ૧. અ. પપ પાપ પુરી યજ. જ.
 પ્રક્ષ પાંચ. ધ. પપવાડીયાં પાંચ પૂરાં યયાં. ક. ચ. પક્ષ પાંચ પુરા યયા.
 ૨. અ. જ. ધ. ઘ. વર્ષોચન. ચ. વૈભોચન. ૩. ગ. ધ. ચ. અભિનવા.

૪. ખ દીદા માન. જ દીધા માન્ય. ઘ ચ દિધા માન. ક દીધા માન.
૨૧૭ ૧. ખ તોરી જોઆ તરતી બસુ. જ સુરી જોઆ તન ખીર સું.
ઘ તોગિ જોઆ તગતી બથી. ક તુટિ જોઆ તગતી બસુ ચ તુ ગ જોઆ
પ્રીત શુ ૨. ખ. જ ક ચ સહુનુ મન. ઘ હરખ્યા સહુને મન. ૩. ખ-
વજર મોહોલ પધારીઓ. જ ક ચ વજર અવાસ પધારીઓ. ઘ પ્રધાને
કહુ પરવરો. ૪ જ હુકુમ કીઓ રાજન. ઘ. હકમ દિયો રાજન. ૨૧૮. ૩.
ક. નવકોડના કુડલને તો. કુડલ જોઆ જ ચ કુડલ જે નવ કોડીના. ઘ. ક
કુડલ યે. ૪ ચ. પ્રધાને દીઠા કાન. ૨૧૯ ૩ ખ ઘ. પથે થઓ તે દેખતા.
૪. ખ ઘ થઓ મનભંગ. ચ. પરધાન તણુ. ૨૨૦, ૨૨૧, ૨૨૨, ૨૨૩,
૨૨૪, ૨૨૫, ૨૨૬. આ કડીઓને બદલે દરેક પ્રતમા નીચે મુજબ છે.

ચોપાઈ

ખ પ્રતીહાર ઊપર કીધી રીસ, ભરમ આખ ચઢાવી સીસ
મેં સોપુ તુ ઘુને કામ, મુકો તે તારો ઠામ ૧
કોણુ આવુ ને કોણુ જ ગળી, હોલ વસ મન તાર કમ થઈ
સીધ બોલરે કહુ તુજને વાત, જોતામા ઢરે તુજ ધાત ૨
કહે પ્રતીહાર સુણુ વડા વજર, રાખો આપ રહેમા ધીર
જે સાથે દાવો તાડેરા, તીવ માત્ર વાક નથી માડેરા ૩
જે રીવસના ગળ્યા છે ગામ, સુનો મુકો નથી મે ઠામ
જે સાથે નવ ચાલે તમે, તેહને રાખી સકુ કેમ અમે ૪
આમે જે લખુ તે થાઅ, મેલુ તે અમારે જાઅ
તસાર હોઅ તે પ્રગટ સીદ કરે, ધરને ખુણુ જઈને ધરે ૫
હૈકામા તે કમ સમાઅ, તમ આગલ ચુગલી કમ થાઅ
ચુગલી કરે કુડલને સાલ, સમજ હો જે હોઅે માલ. ૬

III પ્રતમા ખ ની જેમ જ છે માત્ર ખ ની બીજી કડીના ત્રીજાં ચળુ પહેલા
નીચેના શ્લોક વધારે છે.

“હે પ્રતીહાર મુછેન કિ, લોભેન કિ કરીઆતી
સસાભવતિ મુખેન, અસલ પરીતજે તુગ

IV રાખિ રીસ હઈકા વિષે, બનાને સુ બાણુ
કાને કુકન ક્યા ચકી, કહે જોડિ યે પ્રાણુ ૧

ચોપાઈ

હાથ ઠાકણ અરીસો જોઉં, તો પાણિ હાં પોતાનો ખોઉં	
આંખે દેખેને પૂછો વાત, તે સાંભણુ સાંતું સાચ	૨
હું મારે ઠેકણે હર, ઉવાર અન્યા તો નવ હર	
દો છો તે ચાકરી એ વતાં, રાંધેને તો પૂછું જતાં	૩
જે મતે નથી ચાહે તમે, તે કેમ અમીડો જાય અમી	
ભલિ ભુડી તો નવિ જાંખિયે, બલિયાનો બનો રાખિયે	૪
અમે જે લખ્યુ તે થાય, મેલ્યુ તે અમાર જાય	
તરકર વિદ્યા નહિ મુજ માંતિ, સાચો છું સોવરાવુ કાને	૫
૬. રાખી રીસ રૂદા વીણે, બોલે તે મુ વાણુ	
કાને કુંડલ કાણુયકી, તુ રહે જોડી બે પાણુ.	૧

ચોપાઈ

પ્રતીહાર જીપર કીધી રીસ, જમર આંખ ચડાવા રીસ	
મે સોપુ તુજને કામ, કેમ મુકો તે તાકારો કામ.	૨
કોણુ આવુને કોણુજ ગયુ, લોભ વસ કેમ મનહુ થયુ	
સીમે બોલ રે રહે તુ વાત, જોતામા કરસુ તુજ ધાત	૩
કે પ્રતીહાર મુજો વડા વજર, રાખો આપ રૂદેમાં ધીર	
હાથ ઠાકણુ અરીસો જુએ, ને પાણિ પોતાવુ ખુએ	૪
હાથ હથિઆરને ગડે વડે, બળીઓ જસ તે તો કમડે	
આખે દેખે તે પુછે વાત, તે સોણુ સાતુ સાક્ષાત	૫
જુહો સાથ દેવો તાકરો, તલ માન વાક નથિ માહરો	
જે દીવસના ગયા છો ગામ, મુનો નથી મુક્યો મે કામ	૬
રાક માણસ જાએ નહી કોય, આપ યાન વીચારિ જોઅ	
હું માહારે ઠેકણે હર, અવર અના ચોરી નહી હર	૭
દો છો તેવા કરએ વતા, અને ગરીબને પુછો છો જતા	
જે પર તે નવ ચાહે તમે, તે કેમ રોકો જાએ અમે	૮
જાણી જાણી તો નવ જાણીએ, વણીઆનો વનો રાણીએ	
આમે જે લખ્યુ તે ચાઅ, મેલેલુ તે ખાહુડુ જાએ	૯
તરકર હોય તે પ્રગટ સીધ કરે, ઘરને ખુલ્લે જઈને ધર	
તરકર વિદ્યા નહી મુજ માન, સાચો છું સો વદાવુ કન	૧૦

જ્યેડી પ્રાતે કેમ સમાઈ, તમ આગલ યુગલી કેમ ખાઈ
 યુગલી રૂપ કુંડલ ને સાલ, સમજે જે હોય મન માલ ૧૧
 ચ. પ્રતીહાર ઉપર કીધી. રીસ, ભરમ આપ ચઢાવા શીસ
 મેં શોપુ શુ તુજને કાંમ, કેમ મુકો તે શુનો કાંમ ૧
 ફેલે પાપી તુ તે કાંલાં ફેરો, એમ કહીને ક્રોધ જ કરો
 સીમ ખોલ રે ફેલે તુ વાત, જોતાં માલાં કરે તુજને ધાત. ૨
 ફેલે પ્રતીહાર તુ વડો વજર, રાખો આપ રહે માલાં ધીર
 જુઠા શાયે ઘણે તાણેરો, તલ જાર વાંક નથી માણેરો. ૩
 શમેશે તેનો ગયા છો ગાંમ, શુનો નથી મુકો પલ કાંમ
 રાંક માણસ નહોં આવે કાએ, આપ જાંન વીચારી જાએ. ૪
 જે પ્રતે નવ ચાલે તમો, તેણેને રાખી શકુ કેમ અમો
 કરમે જે લખુ તે થાએ, મેહેનુ તે તો માલાં જાએ. ૫
 તરકર હોએ તો પ્રગટ સીદ કરે, ધોરને ખુણે જઈને ધરે
 હાઈમાલાં તે કેમ સમાઈ, તમ આગલ યુગલી કેમ ખાઈ. ૬
 એ યુગલ રૂપ કુંડલને ચાલ, સમજે કાએક હોએ માલ
 મેં જાણું કાંઈ ધરશે વાહાલ, પલુ વધામણીમાંલાં પામે ગાલ. ૭

૨૨૭. ૧. ધ. પ્રધાન તે પાસો થયો. ૨. ખ. જ. યોપટ પદમણી ખે જણાં.
 ધ. યોપટ ને પદમનિ. ક. યોપટ ને પ્રેમે પદમની. ચ. યોપટ બેલાં પદમની.
 ૨૨૮. ૧. ૨. ખ. કરતાં સીરીખો કાલ. જ. ધ. કંતાંત સરખો કાળ. ૩. ખ.
 દીસે ભરમ અતી રાતડી. જ. રીસે આંખ અતી રાતડી. ધ. રીસે ભરમ અતિ
 ઉલટાં. ૪. ખ. મુખ વીકટ. જ. મુખ કીધું. ચ. મુખ જાંણે વીકાલ. ૨૨૯.
 ૧. ખ. તે સમે. ધ. પ્રતમા ૨૨૯ થી ૨૩૪ સુધીની કહીઓ નથી. ચ. શમજાં
 યોપટ. ૨. ખ. પાએ. જ. ચરણે. ચ. પગે નમાવું. ૩. ખ. ખેમ કુસલ
 આપણે. જ. કુસલ છે રીએ આપણે. ક. ક્ષેમ કુસલ છે આપણે. ચ. ખેમ
 કુસલ છે તાણેરો. ૪. ખ. રખે ધરતા મન રીખ. ચ. ઓરે રાએ ન ધરશે
 રીસ. ૨૩૦. ૧. ખ. અવને નથી. જ. આવીને નમી. ક. અવને નથી. ચ.
 લાંછન નથી. ૨. ખ. રખે મન જાણો મરમ. જ. મન મરમ. ચ. અરે જાંત
 ન ધરશે જાત. ૩. ખ. જ. પ્રતાપથી. ૪. ખ. જ. ક. ઇશ્વરે. ચ. ઇશ્વરે
 રાખી લાજ. ૨૩૧. ૧. ૨. ખ. જ. બોલી પતીની સાથ. ક. બોલી પતીને
 સાથ. ચ. બોલી પતી શુ સાથ. ૩. ૪. ખ. દોહો તેને હાથ. ૨૩૨. ૧. ખ.

જવાલ. જ. જવા. ચ. અગન ધુમ્ર ધણી હુતી. ૨. ખ. ધૂત. ગ. ધૂત. ઘ. ચ.
મત. ડ. ખ. એકા મલા. ચ. અગની ગવ દલ બલો. ૪. ખ. ભડકો યઓ
તરત. ૨૩૩. ૧. ખ. ઉદખ પીએ નહી, જ ન ખાખ પાણીએ નહી. ઘ.
ખાએ નહી પાણી નહી પીએ. ચ. ભુખતગચ નીદ્રા ગઈ. ૨. ખ. જ. નીદ્રા
નહી લગાગ. ક. મા નહી નીદ્ર નહી લાગ છે તેને બદલે. ખ. નો પાઠ સારો
લાગે છે માટે તે મુક્યો છે. ઘ. નહી નીદ્રાનો લાગ. ચ. ગજી મમતા
લખ લાખ. ૩. ૪. ખ. ધરો રદઆમા ખાર. જ પડયો રદેમા ડાગ.
૨૩૪. ૧. આ કઠી પહેલા. ખ. જ. ક. પ્રતોમા એક કઠી વધારાની છે.

તે તો ટાલો ટવે નહી, પડો દાધ જે જાત,
જેમ અક્ષર છઠી તણા, જેમ બીમાની જાત.

૨ ૩. ખ. જ સાન આણી ને. ઘ. આન આણી. ચ. રામને જાન આણો
પ્રેમ ૪. ચ. નથી ખાપણુ તુજને છે જેમ ૨૩૫. ૧. ખ. વાતની
પ્રતિજ્ઞા કરે. ચ. તે વારે પ્રતગના કરે. ૨. ખ. હુ તો સત વચન
ઓચર. જ. અચ્ચત વાક્ય મુખ ન ઉચર. ક. ઉ વાચા સત વાચા ધર.
ચ. પ્રથવી પાપ મુજ મશતકે ધર ૩. ખ. પરથમ વાત વીગત જે યઈ.
જ. પ્રથમ વાત વીતલ જે યઈ. ઘ. પ્રથમ જેલ વીગત યઈ ક.
પ્રથમ જેલ નગત યઈ ચ. પ્રથમ વાત જેટલી યઈ. ૪. ખ. વીસ્તારી
વજરને નહી જ વીસ્તારીને સગવી નહી ધ. ક. સમ ખાઈને માડિ કહી.
ચ. તે વીસ્તારી માડી કહી ૨૩૬. ૧.-૨ ખ. ચ. જુહુ બોલુ તો મુજ સીર
પાપ. જ. જુહા બોલે તેહને બહુ પાપ. ઘ. જ. જુહુ બોલુ તો લાભલ્યાણુ પાપ.
૩. ખ. સમજાવો ગજસની રીત જ. રાએજસની રીત. ઘ. રૂડિ રિત ક. ચ.
રાગની રીત ૪ ખ. કહુ પ્રણુ જોડીને પ્રીત. જ. કહુ પણુ બહુ જોડીને પીત.
ઘ. પ્રેમ વચન કહિ બહુ પ્રીત ક. કહુ પણુ જોડી નહી પીત જ. કહુ કર
જોડીને પ્રીત. ૨૩૭ ૧. ખ. ક. ચ. મા એક પ કિત આ ચરણ પહેલા વધારે છે.
“હજાર યઈ આવો ચો ભુપ, યઓ જનકે તે રૂડે રૂપ.” ખ. જર હતો
તે જ. ક. જર હતો તેજ. ઘ. જર આવો પણ જાણ યયો ૨. ૩ જ. ક. ચ.
પ્રતોમા ૩ અને ચોથા ચરણ પહેલા એક પ કિત વધારે છે. “કહુ બહેન મન
આણી વહાલ, આપી વીટી આપી સાલ. ૪. જ. રામે રાખીયો. ઘ. માં આ
ચરણ નથી. ક. ઈશ્વરે ગખીઓ. ક. સતી ધીરમ રાખી. ૨૩૮. ૧-૨ ૩.
ખ. અજીએ મુકે કહા બેહુ બેદ. જ. અજી સુકે કહા. ઘ. બે મલિને કહા

બહુ ભેદ. ઇ. સ્ત્રી મુખે કહા બહુ ભેદ ચ. અસ્ત્રી દહે શુક ભારે ભેદ. ૪. ખ. પશુ તેણે નવ મુકો હેદ. ગ. તોણાએ તેણે નવ મુકો ખેદ. ઘ. પ્રધાન નવ મુકે ખેદ. ઇ. પરધાને નવ મુકો ખેદ. ચ. તોણે પશુ નવ મુકે ખેદ. ૨૩૯. ૧. ખ. ગ. ઘ. ઇ. ચ. ખે જણુ વાતો કરે. ૩. આ ચરણ પહેલાં ખ. ગ. ઇ. ચ. પ્રતોમાં એક પંક્તિ વધારે છે. એને માર કે હુ મર, ભારે દુખ રૂદે કંમ ધર. ખ. ગ. એને માર કે હુ મર. ઘ. રામાને માર. ઇ. સ્ત્રીને માર. ૨૪૦. ૧. ઇ. માં આ કહી પહેલાં એક પંક્તિ છે. “હલવે હલવે લેસુ વેર, રૂદેમાં રાખુ કેર” (આપે મન વીચાર અસુ.) ચ. રાને રાને વેર લઈશુ. ૨. ખ. રાગને દગો દેઈસુ. ગ. રાગને દાવો દેઈસુ. ઘ. એમ રદેયે સુ રાખ્યું કેર. ઇ. રાગને દાહો દેઈસું. ચ. રાગને દુખદ દેઈસું. ૩-૪. ખ. ગ. ઇ. ચ. માં આ બંને ચરણો નથી. ઘ. માં નીચે પ્રમાણે છે. “મહિપતિને માર જારે, સફલ જિવતર માર તારે.” ૨૪૧. ૧.-૨. ખ. ગ. ઇ. ચ. તેનો પ્રતિબોધ. આ પછી ઘ. પ્રતમાં નીચેની પંક્તિ વધારે છે.

“મહિપતિને માર જારે, સફલ જીવુ માર તારે
પીત્રી તારે લેસે પીડ, દુખનને દહ્યે જવ ડંડ.”

૩. ખ. ગ. ઇ. મુરખ પોપટ ગુણહીન ગુહ. ઘ. પોપટને કહે મુરખ વ મુહ. ચ. પ્રતમાં આ ત્રીજું ને ચોથું ચરણ નથી. ૪. ખ. ગ. ઇ. સું મોઢે બોલે છે મુહ. ઘ. જુઠિ વાત છે પ્રાહ. ૨૪૨. ૧.-૨.-૩. ઘ. ખરિ સાંભલિ તારિ ક્ષાત. ઇ. ધરિ સાંભલી તાહારી પાત. ચ. કાને સાંભલી તાહારી ક્ષાત. ૪. ઘ. આપિ કુંડલ આવે રાત. ઇ. આપા કુંડલ આવ્યો રાત. ચ. આપી કુંડલ આવો રાત. ૨૪૩. ૧. ખ. જોના નેણ, ગ. ઘ. કાંમ આંધળો જોનાં ચેન. ચ. માં પહેલું ને બીજું ચરણ નથી. ૨. ખ. દ્રષ્ટ પડી કમ મુકે રેણ. ગ. ઘ. દ્રષ્ટે આવી કેમ મુકે અંન. ઇ. દ્રષ્ટે આવા કેમ જીએ એન. ૩. ખ. ગ. ચ. વાતો ધણી. ઘ. ભાઈ બાપ કે ધરણિ ધણી. ૪. ખ. એ તાંહા મુજને કેહે વાત તણી. ગ. ઇ. તે તો મુજને કેહેવા તણી. ઘ. પ્રીતમાં નવિ પુછા તણિ. ચ. તે મુજને રામજીવા તણી. ૨૪૪. ૧. આ કહીનાં પહેલાં ખે ચરણ એકે પ્રતમાં નથી, પણ તેને બદલે નીચે મુજબ કેટલીક વધારે પંક્તિઓ છે.

૨. ખ. ગ. ઘ. ઇ.

જે મુરખ નારીએ જીતો હોએ, તેહના મુખ આગલ ગુણ ગાઅ.
અસ્ત્રી ચરિત્ર વખાણો તમે, તે કાહાપણ કંમ માનું અમે.
કે અસ્ત્રી ચરિત્ર લણો છુ ધણા, જાણું ચેન ચતુરાર્થ તણા.

ચ. જે મુરખ નારીનો જીતો હોએ, તે આગલ તે રાંધા રાંધે
અભી ચરિત વીખાણો તમે, તે ઠાઠા પુગ્ય કેમ માનુ અમે.
હુ અભી ચરિત જાણો છું ધણાં, જાણુ છું એકેન તેહ તણાં.
શાને પ્રતંગના જાણ કરો, દેહ બાધા અગનીમાં ફેરો.

૩. ખ. ફાટી થાઅ કે ફુડી નવ થાઅ. જ ફારી થાએ. ઘ ફાટિ થાઅ.
ઙ. ફાટી થાએ. ચ. માં ૩-૪ ચરણ નથી. રજપ ૧. ખ. જ. જ. સમ
પ્રતંગના જાત્રી કરે. ઘ. સીનો નેહ માને જરથાર. ચ. દુખાણી થઈને
ગમા રુએ. ૨. ખ. જ. દે બાધી અગનીમાં ધરે. ઘ. જાણે તેને ગપ્પે
ગુમાર. ઙ. દેહ બાધી અગનમાં ધરે ચ. ખાતા જીવ પોતાનો ખુએ.
રજપ ૩. ખ. જ. વળી દુખણી થઈને રુએ. ઘ. માં આ બંને ચરણ નથી.
ઙ. ધણી દુખણી થઈને રાંધ. ચ. ફાટી લક્ષ હીધા ઉપાએ. ૪. ખ. જ. આલે
જીવ પોતાનો ખુએ જ. એગે જીવ પોતાનો ખુએ. ચ. આપે આપ જુદો નવ
થાએ. રજદ. ૧. ખ. જ. માનની નેહ માને જરથાર. જ. જ. પ્રતોમાં આ
પહેલા એક પંક્તિ વધારે છે. “ફાટી લક્ષ કરે ઉપાઅ, પોતે આપ જુદી
નવ થાએ.” ઘ. જ. સીનો નેહ માને જરથાર. ૨. ખ. ગુરવજીત તર તેહ
ગુમાર, જ. તે તો ગુણવજીત ગુમાર ઘ. જાણે તેને ગપ્પે ગુમાર. ઙ. જાણે
તેહને ધણો ગુમાર ચ. ગુણવજીત તે નામ ગુમાર. રજ૭ ૧. ક. પરગનના
જ પ્રતીગના ધ પ્રતિગા. ઙ. પ્રતીબોધ. ચ. પ્રતંગના. ૨. ખ. જે બોલો
તમે બોલ. જ. બોલ. ઘ. બોલ વચન કરે વાર. ઙ. જે બોલો તે વાર.
ચ. જે બોલે તે બાર. ૩. ખ. લોહા. જ. જેમ લોહા લોહા ઉપરે. ઘ. નમલિક
લોહા ઉપરે. ઙ. જેમ લીધ લોહા ઉપરે. ચ. જેમ લોહ લોહા ઉપરે. ૪. ક.
પટકોલે. ખ. એખ. ઘ. જેમ પડિ પગેલે જાત. ઙ. જેમ પટકોલે ગાર.
રજ૮. ૧. ખ. ઘ. ઙ. અનેક ઉપાઅ તમે કહો. જ. ચ. ઉપાઅ તમે કરો.
૨. ક. પણ પોયણ ઉપર નીર. ૩. ખ. દાલ દલે નહી એહનો. જ. દાગ દળે
નહી એ તણો. ચ. દાજ દલે નહી માહેરી. ૪. ખ. જ. દ્રદ કરી રાખુ ધીર.
ઘ. સાધુ મે જે શરીર. ઙ. સાધુ મે સરીર. ચ. અત કરી રાખુ ધીર.
રજ૯. ૧. આ કહી પહેલા ઘ. ઙ. પ્રતમા નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે.

પડો દાલ મારે હદે, તે દલે ન આણિ જાત
જેમ અક્ષર છઠિ તણા, જેમ પડિ જાણે જાત.

૨. ૩. ખ ગ ચ ઈસ્વર આણુ માનુ નહીં ધ. હુ દોહા માનુ નહિ.
 જ. હુ ગાહો માનુ નહીં. ૪. ચ. અભી ચરીત્ર આદાર ૨૫૦
 ૧. ૫ સ્ત્રી ચરિત્ર સમ. ૨. ખ ભાગીની રીત. ગ. ભાગીની રીત,
 ૩. ખ. ચ મા આ બે ચરણ નથી. ક. ઓગમાદા હેત ગુણગની લાજ.
 ગ. ધ. જ. ઓગમાઈનુ હેત, ગુણકાની લાજ. ઘ. વેશાની લાજ ૨૫૧ ૧.
 ક. પદપાની. ખ મદપાની કમ હોઅ પવિત્ર ગ ધ. જ મદપાની ગાહો.
 ચ મદપાની હોએ કાગ પરીત્ર. ૨. ઘ વસીયર રાજ અમ્ત્રી પ્રીત ચ.
 વસીએર ગજ હોએ મીત્ર. ૩. ખ સદેસે એલગ. ગ. જ. ચ. સદેસે
 એલગ. ૪. ખ. કમ ઉપાસી ભુત ઘ સ્વર્ગ ન પામીએ ઉપાસે ભૂત.
 ચ શમર ગના ઉપાસે ભુત ૨૫૨. ૧. આ પહેલા ખ ગ જ. મા નીચેની
 પકિત વધારે છે “સોની સાદા બીખાએ ભોગ, નરગમાહે તોહે જતીનો
 ભોગ.” ગ મા “નાગર નેહ, જતીનો ભોગ” છે. ચ “નીરલાબી નોતરાતુ
 પુન” ૨. ખ ફોટ્ટ રાહા. ચ સ્ત્રી કહેની ફોગટ વા. જ સ્ત્રી રત કહેની
 ફોગટ વા. ચ ભોગીતુ માન નાપીતુ મન. ૩ આ ચરણો પહેલા ખ. ગ
 ધ. જ. પ્રતોમા નીચેની પકિતઓ વધારે છે ૪. ચ. મુખ મોહનીપતી
 કહીએ તેહ

ખ મોઢે મન પુછ જનુ, વીસ્વાસે ધાત કાગ કણુ કુર.
 વીમ હીમત, કણુખી કુલ રૂપ, ગરાસીઓ ઝારો, બીપુક ભૂપ.
 નીરલાબી નારી, નાતરે પુન, ભોગી ગાણુ નાવીક મુન.
 કવી સાચો લોજન ભાટ, બીલ વદાણુ, વણસે કાંઠ
 ચુગલ ચતુરાઈ, ચોરન ચત, નવસંગો નીરમલ ધગ્મીસ્ટસુરીત.
 એટલા વાના માને નેહ, મુરખ મહીપત કહીએ તેહ.

ગ મોઢ મલણ ન કે નુર, વેરી વીસ્વાસ કાગ કાણુ કપુર
 કીમ હીમત કાણુખી કુલ રૂપ, ગારસ ગોળરો બીપુક ભૂપ.
 નીરલાબી નારી નાતરે પુન, કવી સાચો ભોજો ભેમ ભાટ.
 બીલ વદાણુ નો કંગ ગાર, ચુગલ ચતુરાઈ ચોરનુ ચીત.
 અસુર આચારી રજપુત રીત, નની સાદે નીરમળ પતીત પુરાણ.
 ભવા ભુ કમણુ સોલ વખાણુ,
 એટલા વાના માને નેહ, મુરખનો મહીપતી તેહ.

ય સોનિ શ્રુતિ નાગ નખિ, જલા વિસ્વાસ કરે તે દુખિ.
 પાસા દુત વિસ્વાસો રમે, ગહે વિસ્વાસ તે સોજે મરે.
 ય. સોની સંગી નાદારી નખો, જલ વીસ્વાસ કરે તે દુખી.
 પાસો દુત વિસ્વાસો રમે, રહે વીસ્વાસો સજો સમે.
 મુઠ મયણુ નપુસક નુર, વેરી વીસ્વાસ કાગ દણુ મુર.
 વીપ્ર હીમત કબૂખી કુણુ રૂપ, ગગસીઓ ગોઝારો, લિશુક ભુપ.
 નાગબોલિ નાતરાતુ પુન્ય, ભેગીતુ ગાણુ નાપિકતુ મુન
 હી સાઓ બલો જન ભાટ, બીલ ઘણી વનો દગ દાઠ.
 યુગતી ચતુરાઈ ચોરનું ચીત, અમુગ આચારી રજપુતની રીત.

૨૫૩. ૧. ૨ ખ. લખેણુ જોનામા મે લહુ. જ. લક્ષણુ જોનામા મે લહુ.
 ધ ધણા એક મારા મનમા લહું. ૩. ૪ ખ. તમને સોઅ. ધ. પાંતરે પ્રાકૃમ
 બહુ ભેય. ૨૫૪. ૧. ૨ ખ સીવ ચડો જ. સીવ સીર ચડો ધ. દક્ષિણાવર્ત-
 સિંગ ચડો ય. બીજો દક્ષિણાવર્ત ચીવને ચડે ૩ ખ એક છીપ કમી સમ
 તુપ જ ક ચ એક છીપ સાવ સમ તુલ્ય ધ. મા ત્રીજી અને ચોથી
 ચરણુ નથી. ૪. ખ. ક બીજી મોતી અતિમુવ જ બીજી મધે મોતી અમુલ્ય
 ૫ બીજી મોતીએ ભગી એ મુવ ૨૫૫. ૧ ખ. જ. પાપાણુ ધ. પાખાણુ
 દેવરિ પુન્ય. ૨ ખ સીલા. ૩ ખ. જ. ક ચ. પ્રતોમા આ ચરણુ પહેના
 નીચે મુજબ એક કડી વધારે છે

“એક કવિ પાખડ જ ભરો, બીજો નીરશુણુ શુણુ ગરો.

એક પટેલ પસાઅતુ કરે, બીજો બીભતી આપે હરે”

૪ ધ બીજી માણિ તો છે દસ દામ. ખ જ. ૫ બીજો માણિ દસ બાર
 બદામ ૨૫૬ ૧ ખ. જ. ધ ક ચ એક પ્રતોમા પહેલું ને બીજી ચરણુ
 નથી ૨ ૩ જ એક નાચ શાયિ સખનિ ક ધંપણી. ૪. ધ ચ ચતતી
 ક ચીતણી ૨૫૭ ૧ આ પહેના ખ જ ક. અને ચ મા નીચેના ચરણો
 વધારે છે

ખ. જ. ક એક પુત્રથી એકાતેર તરે, બીજા પુત્રથી લગ હરે

ચ. એક પુત્ર ગચાવત જાએ, બીજો ચોરે યુગલી ખાએ

૧ ૩ ખ મણુ ખ. જ વીપ્ર. ક વીપ્ર ૨. ધ બીજો મહાદેવ હિયરે
 ૩ ખ. ઈંધણુને દામ જ. કેગાહા તણુ ધ. કાજ તો ક્રિયા ઘણી ક કરોડા
 તણુ ચ. કેરડા તણા. ૩ પ્રતમા કરી ડા ધણુ છે તેને જદ્યે ખ નો પાઠ

મૂકયો છે ૪. ખ ચંદન દામ જ પાવન ચંદન રમટ ૧. ચ. મા આ કડી જ નથી. ૨ ખ. ગંગા જળ ગભીર. ૩. ૪. ખ જ ધ. દ. મા આ બને ચરણ નથી. રમટ. ૧. ધ એક બધન દુર વાહાલ. ૨. ખ બેસે છિ સુખપાલ. ૩ ખીલે ઘોડે બેસે સુખપાલ. ૩. ૪. ખ મા આ બે ચરણ નથી. ગ. દ. એક સુતર સવાએ સેર. ધ મા આ ચરણ પહેલા નીચે મુજબ પંક્તિઓ વધારે છે.

રાજ એક તો રાજઅંસ તણા, બિજા તો પ્રથમ વિપત ધણા.
એક થી ભગવંતનું જ્ઞાન, બિજા પાપક શુન નહિ કામ.
એક પુન્ય પ્રમારથ પ્રીત, બિજા સજન કિરતિની રિત.
એક બિજા ઉપાસના, ...

ચ એક નાર પાત્ર પુત્રને જુએ, ખીજી વીધા થઈને રૂએ. ૨૬૦. ૧ ખ. તીલ. ગ ધ દ. તલ ૨. ખ. ખીલે તલ સીવપુજા થામ. ૩ શિવ મસ્તક મેલાયે ક. સીવ ૩-૪. ખ. જ. ધ ક ૨૬૧ ૧. ખ. કોડી કહેનાએ. ગ ધ ક ડાબો ૪૨ ૨ જ. ખીલે જમને ભોજન થાએ. ધ ક. જમણે હાથે ભોજન થાય. ચ ખીજા શિવ પુજનમાહા જાએ. ૩ ખ ગ. ક ચ એક પ્રથમી ઉપર. ધ. એક દ્રવ્ય પ્રથમ હવન હોય. ૪. ધ. બિજુ દ્રવ્ય રાજદારે જાય. ૨૬૨. ૧. ખ. એક ધોરી તો હલ જોતરે. ગ હજે જ વહે. ધ. મા આ પહેલું ને બીજું ચરણ નથી. ક ચ. હવન વેહે. ૨. ખ ખીલે ધોરી રથજ દરે ગ ચ ખીલે રાજદુવારે રહે. ક. ખીલે ધોરી રાજ ઘેર રહે. ૩ ખ. ગ ધ. ક. વાણ તણા વેહેપાર. ચ. આ અને તેની પછીના ૨૬૩-૬૪. કડી નથી. ૪ ધ. ખીલે અતી ઉપાડે ભાર. ૨૬૩ ૧ ૨ ક ખીજુ બડ કેરુ ખ. ખીજુ બદરી કેણે નવ ગણુ જ બદરી ફલ રાન. ધ બિજુ જીવ કરી સારાણુ. ક. ખીજા બદો પત્ર તે રાન. ૩. ખ એક ફલ ત્રત સહકાર. ગ એક અમૃત ફલ સીકાર ધ. એક ફલ અમૃત સહકાર. ક. એક અમરીત ફલ સહકાર. ૪. ખ ખીજુ રૂપાણુ અગાર ગ ખીજાં બરણુદ પુલનો ભાર. ધ બિજુ બદરી ફલનો ભાર. ક ખીજુ બર પુરનો ભાર. ૨૬૪. ૧. ધ. ગુણુ જુજઆ છે. આ પહેલા ખ. ગ. ક ચ ત્રતમા નીચેની કડીઓ વધારે છે. ખ. ગ. ક. એક નારી સ્વામી સુ બયે, ખીજી પર પુરસ સુ ચલે,
એક બીજુ ઘેર ઘેગ જોડવા, ખીજાને મલે ધોડલા ૧

એક રાજા નગરપત બેઠા, બીજે પ્રથવીપત જ હોય.
 એક જોગી બીખાએ કરે, બીજે રાજદાર ઓયરે. ૨
 એક લોહ સેર પૈસા તણુ, બીજુ અમુલ અમસેર જ તણુ.
 એક વસ્ત્ર દોકડે ગજ, બીજુ મોઘુ ઝરમર મજ. ૩
 એક ભોજન અત્રત સમાન, બીજુ કુસકા કેરુ ધાન.
 એક જન પરમારથ કરે, બીજે કોનાં પ્રાણુ જ કરે. ૪
 એક સદાવરત આપે સીખ, બીજે ઘેર ઘેર માગે બીખ.
 એક હસનીનાં ઉપર ચડે, બીજે અબુવાણે પડે રડવડે. ૫
 એક સાદાએની વાંનીત ગણે, બીજે જાણે પહેલુ સરવ ભણે.
 એવાં કણુકો તો અનેક, જે જે મનમાં કરી વીનક. ૬
 નોમ એક પણુ ગુણુ છે ધણાં, એક રાજ બીજુ રંજન તણાં.
 ૧. એક નાર સ્વામી શુ બલે, બીજુ નાર વીચાર માંહાં ભલે. ૧
 એક નર શુરાપણુ વહે, બીજે કાએર અગીઆરા મહે.
 એક નર પરમાગથ કરે, બીજે બીજનાં પ્રાણુ જ કરે. ૨
 એક સદાવરત આપે સીખ, બીજે ઘેર ઘેર માગે બીખ,
 એક નર હસ્તી પર ચડે, બીજે અરવણુ પગ રડવડે. ૩

૨૬૫. ૧. ક. સો કહે ૨. ખ. જ. ઘ. ક. ચ. તમે નહીં તેલ. ૩. ૪. ૨૬૬.
 ૧. આ કહી ખ. જ. ઘ. ક. ચ. એક પ્રતોમાં નથી. ૨. ૩. ૪.
 ક. બહુને માસ (૧) અનુમાને પાઠ મૂક્યો છે. ૨૬૭. ૧. ૨. ૩. ખ. ઘ. ચ.
 અનેક દીવસ એમ વર્ધ ગયા. ક. અનેક દીવસ તાં વહી ગયા. ૪. ખ. જ.
 પણુ કાઈ ન જાણે પેર. ઘ. કુણે ન જાણી પેર. ક. ચ. પણુ કાએ ન
 જાણે પેર ૨૬૮. ૧. ખ. રાજને મન સેલ છે. જ. ચ રાજ ભોળાઈએ ગએ.
 ૨. ભૂપતિ ભુતાર્થ ગયો. ક. માં આ કહી નથી. ૨. ૩. ખ. જે વધીજી.
 જ. લાક વરને વધીઓ. ઘ. કપટિ કુડા અધરમિ. ચ. જોણે વધીજી. ૪. ચ
 તેણે રાખુ જેહર. ૨૬૯ ૧ ૨. ૩. ૪. ખ. જ. ચ. ચતુરા ચતુર મુજણુ.
 ઘ. મેલિ પૈઅર પ્રમાણુ. ૨૭૦. ૧. ઘ. પણુ પરભવો. ક. પરધાન પરસ
 પેર ધણુ પીઝ્યો. ૨. ચ. પોતાનો પરધાન ૩. ૪. ખ. દેએ સભામેં માન.
 ૨૭૧. ખ. જ. ક. ચ. માનું નહીં. ઘ. પણુ તેને તો માનું નહિ. ૨. ૧ ખ.
 પંચી ક. માં 'સમજે નહીં તે જુદા જન', અનેક ઉપાય અધીપક્ષ કહા-
 વધારે છે. ૩. ૪ ખ. ઘ. ધરનાર. જ. ક. ચ. ઘેર નાર. ૨૭૨. ૨. ખ. જ.

રમવાને સકાર ધ રમવા મુજ સકાર. જ. રમવા મુજ સીકાર. ૩. ખ. કે
 નહી. ૪. ખ. જનો ચચા અસવાર. ચ. ઘેર નાલ્લો રાજકુમાર.
 ૨૭૩. ૧. ધ રમી શકાને સાચગ. જ. તે સચરા. ૨. ખ. નચ નવતી
 મુજ ગામ. ધ. નેનમુખતે ગામ. જ. નયનાવતી મુજ ગામ. ચ નેવંતી
 મુજ ગામ ૩. ખ. નચનમુખ વેવારીઓ. ગ. જ વેહેવારીઓ. જ. વેવારીઓ
 ચ. નેનરા મુજ વેહેવારીઓ ૪. ખ. આવા તેણે કામ. ગ. આવા તેને ગામ.
 ધ. આલ્યો તેણે કામ ચ. આવા તેણે કામ. ૨૭૪. ૩. ખ. જ. ચ. આદર
 ભાવ. ગ. આદર માન અદરા કરો ધ આદર માન અધીકો કરો. ૪ ખ.
 જ કરો પસાચ ગ દીઓ પસાએ ધ. પૂછુ પંચ પસાય ચ યોહો
 વીધથી પસાએ. ૨૭૫ ૧ ખ. ગ. ચ ધન ગામ, ધન ગોદરુ ધ જ. ધન
 દેશ ધન ગામને ૨ ખ. ગ. ધન આજનો દીવસ. જ. ધન આજનો દિન.
 જ. ચ. ધન આજનો દિન ૩ ખ. ગ. ધન રાચ પરધાન પધારીઆ. ધ જ.
 ધન પ્રધાન પધારીઆ. ચ. ધન ગએ પ્રધાન તેડીયા, ૪. ખ. ચ પ્રસન
 ચચા મુજ ઇસ. ગ. પ્રસન ચચા મુજ ઇસ ધ ધન સાથે રાજન
 જ. ધન સાથે ગજન ૨૭૬ ૧ ખ. ગ. જ. દાલા પાટ. ધ દાલી પાટ.
 ચ દાલા પાટ મનઃ તણા. ૨ ખ. ગ. જ. ચ ચોપાસ. ધ વેર રાખૂ ચોપાસ.
 ૩. ખ. કુમ કુમ છાટા દેવરાવીઆ ગ છડા ધ જ. ચ. છડા દેવ-
 રાવિયા ૪ ખ. દાજર ઉલા દાસ. ગ. રાજ મોહોલ અવાસ. ધ ચ રંગ
 મોહોલ અવાસ જ. રંગા મોહોલ અવાસ ૨૭૭. ૧ ખ. રંગા મેરી માલીઆ.
 ગ. જ. ચ તરીઆ તોરણા બાધીઆ. જ. કુધે ઉમરા ધોવરાવિયા ૨. ખ.
 ગ. ધ. જ. ચ ચોક ૩. ખ. જ. ચ ઉમર ધોવરાવિઆ ગ ધોઈઆ ધ.
 તર્ગિયા તોરણ બધાવિયા. ૪. ખ. તે ગોખ ગ જ. છે ગોખ ધ. અણુઆલ્યા
 બહુ ગોખ ચ અજવાના મુજ ગોખ ૨૭૮ ૧ જ. જ. કરતુરી કેસર અર-
 ગજ ૨. ખ. જ. મગદન ગ પ્રદન ધ સારા મુજ શરીર. ચ. મગજન કરા.
 ૩. ખ. ગ. જ. અગે સારીઆ. ધ અગે ધરા. ચ. મુગધ તેમ અગે શરા ૪.
 ખ. હોસ્નોદઃ મુજ નીર. ગ. ચ હોસ્ન ગ મોદક નીર જ. હોસ્નોદકના નિર. જ.
 નીરમન હોસ્નોદક નીર. ૨૭૯. ૧. ૨ ખ. ગ. જ. ચ વીવીધ મેવા પડવાન
 ધ. નાનાવિધ પડવાન ૩૪ ખ. બાસટ પાન ગ ચ બીડયે બાસટ પાન ધ.
 બીડયે બાસક પાન જ. બાસટ પાન ૨૮૦ ૧. ધ અગ્ર બોજન કરી ઉઠીયા.
 ૨ ખ. જ. દાન દોલીઆ એકાત ગ ચ. દાલા દોલીઆ. જ. દાલા દોલિયા

એકાંત ૩. ખ જ ક ય માડા પાસા. ધ મા આ બાજે સોગટા. ૪. ૨૮૧.
 ૧. ખ જ ક. વેવારીએ કરે ચામ્પી. ધ મા આ બે ચણુ નથી. ચ પહેલી
 વાત પીનતા તણી. ૨. ખ જ ક દીપક અભીને દાય. ચ છે છુધે શર ધણુ
 બાપ ૩. મ મા આ બે ચરણુ નથી. ચ શુભ સતી છે તુંદરી. ૪. ખ. જ. ક.
 અંન નહી તે સાથ મ જેમ વેદ પુગણે છાપ. ૨૮૨. ૧. ખ. જ. ક. ચ
 વાત કાઢી રમવા તણી. ધ બેડુ યવા. ૨. ખ ક વપરીત મન વીચાર,
 જ. વીખને મન વીચાર. ધ. જેવા સરખિ વાત. ધ. વીપરીત મન વીચાર.
 ૨૮૨. ૩. ખ જ ક. ય મા આ કડી પહેવા નીચેના ચણુ વધારે છે.

“ચાગવના રમતુ હસું, બેનો નહી વેવા.”

ગણ પ્રધાન બેજેબીરુ થઆ, જેવા સરખી વાત.”

૪. ખ જ. ધ પદમની. ક એક મેર પોતે પદમની ૫. બીજી પારો પદમની
 ૨૮૩ ૧. ધ મા આ ચરણુ નથી. ચ રમે ગએ પ્રધાન બે. ૨. ધ સહુને
 મન છે. ૫. તાહા બેટીને બાપ આ પછી ચ. મા નીચેના ચરણો વધારે છે.

“ચાર પારોથી ચતુર છે, અકલ ધણેરી આપ.

લાગી જડ રમવા તણી, ખરો શહુના મનમાલ બેદ.”

૩ ખ. પેલી વાત. જ. પેહેલી ધ. કાઢિ વાત વેવકારિયે જ. કાઢાડિ વાત
 વેહેવારીએ ૫. પેહેલી વાત શએરે કરી ૪. ૨૮૪ ૧. ધ. એ પણુ ચાગ એકાંત
 છે. ૭ આપણુ ચાગ એકાંત છુ ૨ ખ ૫ તે તો સાચો હોઅ જ તે
 સતે સુતો હોઅ ધ ક અન્ય નહિ ત્યા કાય પછી નીચેના ચરણો વધારે છે

“પ્રતિતા પગીક્ષા કરો, સાચુ છું જોય

પોનાર પડે જોહને, તે સત્ય સાચો હોય”

૩૪ ૨૮૫ ૧ ખ જ ક એમ કહીને ઢાનીઆ ધ મા આ બે ચરણુ નથી ચ
 વણુર કહે અજર કરી ૨ ખ જ અનોઅ ન પાસાઅ ક અન્યોઅન્ય પાસાપ થ
 નાખો શાચા પન ૩. ખ જ ક વચમા ઈસ્વર આણીઆ. ૪ મા આ બને ચરણુ
 નથી. ચ મા આ કડી પહેવા નીચેના ચરણુ વધારે છે.

પડશે તો છે પાધરુ, નહીતર ખોરો પત
 સાહા કેહે સાચી સાખનો, ઈશ્વર આપે આપ
 સાચુજુહું સહેજ માહા, પથે પુન કે પાપ
 એહેવુ કહીને ધાલીઓ, અનોઅન પશાએ
 પ ચમાહા ઈસ્વર આણીઆ, એ સત સાખી મહેવાએ

૪. ખ સાખી જે કેવાઅ જ છ જે સત સાખી કેહેવાએ ૨૮૬ ૧.
 ૨. ખ જ છ જે સદા પવીત્ર વાર. ધ રેવા જલ સુલ વાર. ચ પુન પવીત્ર
 ૩ ૪. ૨૮૭ ૧. ધ મા આ કડી નીચે મુજબ છે “અરુણ આગલ જમ
 આગસિ, દુષ્ટ આગન અધાર જાગ આગલ જમ જીવતિ ૨ ૩ ૪
 ૨૮૮ ૧ ક પડ કેસર વાટે ગયો ખ જ છ ચ મા ૨૯૦ મી કડી
 પછેના છે આ કડી તેની પછી છે “જેણી વાટે કેસરી ગયો” ધ છ મા
 આ કડી શુદ્ધ છે

ભુખ્યા સિહને ભેટિયે, ગરવ કરેરે અપાર
 જાણિ મેલે જીવતો, તે પડ પાસા પોખાર

ચ મા નીચે મુજબ આ કડી છે

જે વેગે સહી સાચરે, તાહા અધીડ મુણ અપાર
 તે ખડ જીભા મુકરો, તે પડ પાસા પોખાર

૨ ખ લાગી ત્રણ અપાર ૩ ખ તે ખડ જીભા મુકરો ૪ ૨૮૯ ૧ ખ ક
 ભોગ મણી જ ભોગ મણુ ધ કેસરી મુજ ભોગ મણિ જ સહી
 મુજ ભોગ મણી ૨ ક પરપીજર સીતા સાર ૩ ખ જ ધ ચ જીવ
 ગયો પરદાય જસે ક જીવ જયે પરદાયે જસે ૪. ૨૯૦ ૨૯૨ આ ખે કડી-
 એને બદલે ખ જ ક ધ પ્રતોમા નીચે મુજબ છે

પરથમ નાખા સસરે દાર, ખરા પડા તેહના પોખાર
 ખીજ વાગ રાખને હાથે ચડા, તરત તેહને પોખાર જ પડા ૧
 નાખા કામનીએ ત્રીજ વાગ, બહુ વીધ પડા તેહના પોખાર
 ચોથી વાર નાખા પગધાન ન પડા બાર બિતરીઉ માન ૨
 હસી પડા માહોમાહે સાથ, પરસપેર તાતી લે હાથ
 તારે વજર વાણી ખોનીઓ, મન તણો પડો ખોનીઓ ૩
 ખીજ વાગ નાખો દાવ પડે, માહારે કાન અચગત અડે
 એક વાર પાધર આવે સૌઅ, તેહને સાચો ન કે હોઅ ૪
 તારે સસરો ખોનો વાણુ, સાબરો સહુ કે ચતુર સુખણુ
 સાચો ઈસ્વર પૂરે સાખ નાખો બાર હજારો વાર ૫
 જીના તેવ જે ટાડા કરે, દરપ જીહા માણસને હરે
 એમ કહીને હસા સાચમા, લીધા પાસા સસરે હાથમા ૬

૫. મા નીચે મુજબ છે

સસરો રાજા ત્રિજિ નાર, ત્રણ જળુના પડા પોખાર
બીજા વાર સ્ત્રી હાથે ચઢ્યા, તે પણ પોખાર જ પડ્યા ૧
હાથે કામનિ ત્રિજિ વાર, તે પણ પડ્યા પોખાર
ચોથા વાર નાખે પ્રધાન, મન ધણુ થઈ સારધાન ૨

દોહડા

મિત્રી આગન પે કિમ ગહે, અગ્નિ આગન ધૂન સાગ
બુખ્યા આગલ ભોજન ક્યમ રહે, તો ૩

ચોપાઈ

હસિ પડતા સદુ કો સાથ, માહોમાદિ તારા છે દાથ
વગિર વાણિ વસતો બોલિયો, મન તણો પડેલો બોલિયો ૪
જે બિજી વાર નાખે દા પડે, તો માહારે મન અચરજ અડે
પાસા સસરા હાથમા, નાખ્યા પગદો સદુ સાથમા ૫

૨૯૨ ૧ ૨ ખ જ ક કદનીક કેવા સાર થ કદનીયે કેવા સાગ ચ ફેલે
તે કદની સાર ૩ ખ. બરાસ ની છોડે જ ન છોડે વાસના થ ચ ન છોડે
વાસના ક ન છોડે વાસના ૪ ૨૯૩ ૧ ખ જણી ફરનો ચ પરતો
પગતખ દેવનો ૨ ખ થ ક પુજન જ પુજણ ચ ગઓ પુન કુ દાર
૩ ખ પરસણ નહી જ થ પગથન નહી ક પગસંત નહી ચ પગથણ
નહી ૪ ૨૯૪ ૧ ખ જ ચ મા ૨૯૬ મી કડી પડેના છે ૨૯૫ મી
પછી છે જ્યારે થ અને ક પ્રતમા આખી કડી જુદી છે ખ સુમાગ
જ સમારગ ચ ર માર નર એક સાચરો ૩ સજ મારમ જે સચરે ૨
ખ કુમારગ જે જમ ચ કુમારગ જમ તે સાર ચ કેમ જમો ૩ગ દાર
ક કુસગ કરે કમ દાર ૩ ખ જુહુ અન પ્રાસે નહી જ એક અન
પ્રાસે નહી ચ એકુ તે જમે નહી ૩ હિતમ પુરુષ એકુ નવ જમે ૨૯૫ ૧
ખ તાતણો સહે નહી જ તાજણુ સે નહી થ માગખ નવ સહે ચ
તાજણુ સે નહી ૨૯૬ ૧ ખ થ ક ચ સસરો રાજા ત્રીજી નાર જ
સસરો રાજા જીતી નાર ૨ ખ ક તેક તણા પડા પોખાર જ એ જળુના
પડા પોખાર. ૬ ત્રણ મલિ જળુના પોખાર ચ. જળુના પડા પોખાર. ૩
ખ જ ક ચ ના પડા પ્રધાન તે જાખો થયો ચ પ્રધાન દતો તે જાખો થયો
૪. ખ જ ■ ક. ચ પણુ એક ગદીને બોલજ કહો. ૨૯૭ ૧ ૨. ખ જ

તે તો વાત જાણુ નીરધાર. ઘ. જ. તો ખરી વાત માંતુ નિરધાર. ચ. તે તો થાએ વાત નીરધાર. ખ. જ. જ. પ્રતમા નીચેનાં ચગ્લુ વધારે છે, વારુ કહી જાલા પાસાએ, ફરીને સસરો નાખે દાખ. ઘ. માં નીચે પ્રમાણે છે, વલિ કર પાસા દાલિયા, વેપારીએ ધરણી દાલિયા ચ. મા નીચે પ્રમાણે છે. વારુ કહીને દાલો પાસાએ, ફરીને નાખો હો દાખે. ૨૯૮. ૧. ખ. સતી સમાણી સુંદરી. ગ. સીત સમાને સુદરી. ઘ. સતિ સલ કિમ વિસરે જ સતી સમાને સુદરિ. ચ. સીતા સમાન છે સુંદરી. ૨. ઘ ન તજે ધર્મ વિચાર. ચ. મુને દીધી ધરમ વીચાર. ૩. ખ. સૌમ્ય સામ. ગ. શ્રોવણ સામ. ઘ. સોને સામ લાગે નહિ. જ. સૌવણ સામ લાગે નહી. ચ. શારણ શામ અડે નહી. ૨૯૯. ૧. ખ. અમત પરીસુ. ગ. અમરીત. પ્રીસુ થાલમા. ઘ. અમૃત પીરશ. જ. અમૃત પીરસુ. ચ. અમરત કંડુ થાલ માલ. ઘ. મા આ પહેલાં નીચે પ્રમાણે એક કહી વધારે છે.

“હંસ ગયો સરોવર વિખે, દીકું અમૃત સાર.

દિકું પણ પિધુ નહી, તો પડ પાસા પોહાખા.”

૨. ખ. કરવા આપે આહાર. ગ. કરવા આપો હારા. ઘ. કરવા ખેડા આહાર. જ. કરવા ખેડો હાર. ચ. આપે કરવો આહાર. ૩૦૦. ખ. ગ. જ. ચ. મા ૩૦૨ મી કહી પહેલા છે. આ કહી પછી. ૧. ખ. ચ. પેએ રહે. ગ. પએ રહે. જ. પે રહે. ૨. ક. અતી જુએ રહે આર. ખ. ગ. અગતી આગલ ધત સાર. જ. જુખ્યા આગલ હાર. ૩. ક. અગને ધુત ન ઉકલ. જ. અરથી ધન દેખે રહે. ઘ. મા નીચે પ્રમાણે આ દોદરો છે.

માનની અલ પેરે, અરથી આગલ આહાર.

અરથ ધન દેખિ ગેહો, તો પડ પાસા પોખાર.

૩૦૧. ૧. ઘ. માં આ આખી કહી નથી. ૨. ખ. ગ. જ. ચ. નોધારાતો. ૩. ગ. રાખસે સત. ૩૦૨. ૧. ખ. ગ. ચ. પડા ખાગ હરખા જાણુ તણુ ઘ. પડા પોખાર તણે જાણુ તણા. જ. પડા ખાર હરખ્યા મંત તણુ. ૨. ખ. ગ. વજરે વાત સાલવી છે કરણુ. ઘ ન પડા વજરે નાખ્યા ધણા. જ. વજર વાત સંલક્ષવી કરણુ. ચ. વજર તો સાલવે છે દગણુ. ૩. ખ. ગ. જ. ચ. પ્રતોમાં આ જે ચરણુ નથી. ઘ. ચોથિ વાર પડે પોખાર. ૪. ઘ. તો ખરી વાત માંતુ નિરધાર. ૩૦૩ ૧. ખ. ગ. જ. ચ. વેદ વચન કેવાએ ચાર. ઘ. માં આ આખી કહી નથી. ૨. ખ. ગ. તે તો વાત થાએ નીરધાર. જ. તો હુ

વાત જાણુ નીરધાગ. ચ. તે તો વાત માંનય નીરધાગ. ૩. ખ. હગ્ગો સસરો
પાસા સીધ. જ ક ચ દરખો સસરો તનદાણુ સીધા. ૪. ખ. ઘ. નાખા
દાય કરીને સીધ. જ ચ નાંખા દા કરીને સીધા. ૩૦૪ ૧. ખ સતે બાધી
રે મેદેદની. જ ક ચ સત્યે બાધી મેદની, ધ સત્યે મેટુ જાણુજ્યો. ૨. ખ
જ ઘ. ચ સન બાધો સંસાર. ધ સત્યે દિવાકર સાગ. ૩. ખ જ ક.
જે સત હોય અદવસો. ધ સત્ય સનિતુ રૂપ છે. ચ હાવે સત હોયે અધવસો.
૪. ૩૦૫ ૧. ખ જ ક. ગતન અમુવખ સુભ સુર્ણ. ચ રતન ચીનામણી
ચીત ચદો. ધ. મા આને બદલે નીચે મુજ છે.

સાહ કરે સમરય હગિ, રાખો લાજ મોગર.
એક હગિ અતગ નહિ, તો પડ પાસા પોખાર.

૨. ક હેતે હોસા હાર. ચ કગવા ચાલો હાર. ૩. ક તેહે પજુ દેહે નહી.
૩૦૬ ૧. ખ જ ક. ચ મા આ કરીને બદલે નીચે મુજ છે.

સન મુકે જો સાધવી, પ્રથવી કેમ ધરે બાર.
તે શુણુ હોય જો આપમા, તો પડ પાસા પોખાર.

જ્યારે ધ મા નીચે મુજ છે.

ગળ ગક સદુ એક છે, પ્રમુ તણે દરખાગ
અવગ બેદ એકે નહિ, તો પડ પાસા પોખાગ.

૩૦૭ આ હીને બદલે ખ. જ. ક. ચ. મા નીચે પ્રમાણે છે.

“અરુણુ આગલ એસ ગહે, ઈંદુ આગલ અધકાર.
જાગ આગન જુવતી રહે, તો પડ પાસા પોહોખાર.”

જ્યારે ધ. મા નીચે પ્રમાણે છે.

“સલતુ બાધુ જલ ગહે, દિપક પ્રગટે ધાર,
ધરા શેય ધરી રહો, તો પડ પાસા પોખાર.”

૩૦૮ ૧. ખ. જ. ક. ચ પડા બાર. ધ પડા ચાર તણે જણુ તણા.

૨. આ ચરણ પગી ચ. પ્રતમા નીચેની પકિતઓ વધારે છે

પંચ માણુત સહુ કે છે પંચ, જેહેને લાલ લક્ષણુ નહી લંચ.

પંચ પ્રમાણે તે તો ખટુ, બાકી સરવે જુહુ ખરં. ૧

પંચ કહે તે જો ના કરે, તે શુકીત પોતાનું કરે.

પાચ વાતથી પાછો જાએ, તે કરોડ વરા કુંજર કહેવાએ. ૨

એક વાર નાખો સહુ આપ, ફરી જોડે તેકને શીર પાપ.

એહેવા વાએક સુણીને કરણુ, હરખા તે વેલા માહા તણુ. ૩

કુહા

અહ્યા તારા ને કુપદી, સીતા મદોદરી સાર.
તેહને અંશ હોએ એહમાં, તો પડ પાસા પોખાર. ૧
અત્રત ખાણુ અતી ઘણી, શેલા નરખી સાર.
તે વેક્ષા લાલચ નવ કરી, તો પડ પાસા પોખાર. ૨
પાપ રહે ગંગા ગએ, રામ નદા વશ વેહેવાર.
સ્વામી ખીજે સત રહે, તો પડ પાસા પોખાર. ૩
અહી મુખમાંહાં અત્રીત રહે, અગન રહેને ઠાર.

કામી આગલ રહે કાંમની, તો પડ પાસા પોખાર. ૪

૩. ખ. ગ. ક. ચ. તે ઊપમાન પામે બહુ પેર. ધ. માં આ બે ચરણ નથી.
૪. ખ. ગ. ક. તે રાખુ છે મનમાં ઝેર. ચ. તોહ મનમાં રાખુ વેર.
૩૦૯ ૧. ખ. સેહેજ તણા ધ. ક. સહજ તણા. ચ. શહજ તણા.
૨. ક. ધા હોયે નહી. ખ. ક. ચ. પણુ નારીનું વેર વીસારે નહી. ગ. પણુ
નારી વે સરે નહી. ધ. પણુ જીનું વેર રુજે નહિ ખ. ગ. ચ. કોહોને
મોઢે નવ કહે કોઅ. પટંતરે પરખા જોઅ. ૩. ખ. ગ. ધ. ક. ચ.
હસતા રમતા. ૪. ખ. ગ. ધ. ક. ચ. અગુણુ ઉદે હવેા પરભાત.
૩૧૦. ૧. ખ. ગ. ક. મા આ બે ચરણ નથી. ચ. વીનતાને કરે વાએદો.
૨. ધ. ધણું એકતા દિધો કાપદો. ચ. કાઆમાહા રાખો કાપદો. ૩. ખ. ગ.
પ્રધાન તણુ ન માનુ ચીત. ધ. પરધાનનું મન પરજણુ અંગ. ક. પરધાનનું
તાહાં નથી મન. ચ. મા આ બે ચણા નથી. ૪. ક. અથ સેહી બે બયા
• પંથ. ખ. ગ. અસ્વ સજી બે ચાલા પથ ધ. અસ્વ સજીને ચાલ્યો પંથ.
ધ. અસ્વ સજીને ચાલ્યો પંથ ક. અસ્વ સજીબેહુ ચાલા વન. ૩૧૧. ૧. ધ.
નગર સમિપ આવ્યો જોટલે. ૨. ખ. સાસ. ગ નથી પાસ ખીજે કોઈ
રાએ. ધ. ખરા બપોર થયા તેટલે. ૩. ખ. ગ. ચ. એક વાવમાં જી સીતલ
નીર. ધ. વાવ્ય એકમા સિતલ નીર. ક. નગ્ર સમીપે આવ્યો જોટલે.
૪. ખ. ગ. ચ. પ્રતોમા આ ચરણ નથી ક. મધ્યાન પરા થયા
તેટલે ૩૧૨. ૧. ખ. ગ. ચ. ઝાડ ચંપાનું તેને તીર. ધ. ચંપા ઝાડ
છે તેનિ તિર ક. એક વાવમાં છે સુંદર નીર, ઝાડ ચંપાનું તેને તીર.
૨. ખ. જઈ ઊતરીઆ તેની જાઅ ગ. જઈ ઉતરે તેને જાએ. ધ. જઈ
ચદા તેનિ જાક ક. જઈ ઉતરે તેનેની જાપ ચ. જઈ ઉતગ બે તેની

છાંદે ૩ ખ જ ઘ દ્ધ માં આ બે ચરણ નથી. ૩૧૩ ૧. ખ પાણી
માઘ જ. પાણી માણો. ઘ ચ રાજ પિવા પેટો જલ તર્કા ૨. ખ જ દ્ધ.
પીધુ નીર તે સાના થઈ; કષ્ટ કીત એક જાતે જઈ ધ પિધુ નીગ સિનલ થઈ, લખ્યૂ
કવિન એક બીને જઈ, ચ પીધુ નીગ તગ્યાતા થઈ, લખી શાખી એક બીતે જઈ.
૩૧૪ ૧. ખ જ. દ્ધ. ચ દ્ધે વાધ સદુ જનને ધ વ્યાધ દ્ધે સદુ જનને.
૨. ખ શ્વ આદારી કેવાઅ. ૩ ખ દ્ધ વીસવાસ આબે સદુ. જ દ્ધ
વીસવાસ તુ આખુજે. ધ દ્ધ વિસ્વાસ સદુ રાખજ્યો. દ્ધ પ્રક વીસ્વાસ.
૪. ચ પખ આપ બધરને નહી ખાય. ૩૧૫ ૧. દ્ધી પહેલા ધ. દ્ધ. માં
નીચેના ચરણ વધારે છે.

પુત્રી હોય પગની, ઉદરથી હોય તન.

તાન કામાતુરે દતો, પણ કામતાલુ નહી મન.

૨. ક ઓવો પોખાદાગ. ૪. ખ ચ લખ અંક તે દાર જ લખો અંક તે દાર.
ધ દ્ધ. લખ્યા અંક જે બાર. ૩૧૬ ૧. ખ જ. રીકે ઘણુ ધ વાચ્યા અશ
રાયના દ્ધ ખીજે ઘણુ. ચ પીજો. ૨. ખ જ. લખીઓ પોતે આક. ધ.
પોતે લખિયા અંક. ચ પગી પોતે લખીઓ લેખ. ૩ ખ દ્ધ અપ કાપણુ
સદુ કે પ્રે. જ આપ કાપણુ સદુકે કરે ધ આપ ગતકા પાયા
સદુ. ચ પ્રનિજીતર પોતે લખો. ૪. ચ શુભ તેલવી પેર. ૩૧૭ આ પહેલાં
ખ જ દ્ધ ચ પ્રતોમા નીચેની દ્ધી વધારે છે

“પ્રનિજીત” પોતે લખો, સુજે તેવી પેર.

સાચો હોઅ તો જાને પહે, કપટ કરી મુજ ધે.

૧. ખ જ દ્ધ ભુખાને મન ભાવસો ધ ભુખ્યાને મન ભાવસો ૨. ખ અના-
અને સી ઓય જ. ધ અનાથને સી આરથ દ્ધ આસા સી અનાથ ૩ ખ
જ ધ દ્ધ જારને મન સી દીકરી. ચ. જારને મન જુવતી કશી ૪. ક દ્ધે
તે સાથ ખવસતીને મન સોચ જ દ્ધ વીલશે મા બહેન સાથ ધ તનદાણુ
કરસે કાજ. ચ પેરે મા બહેન કેસાય ૩૧૮ ૧ ખ. જ. ધ દ્ધ ચ
પાછો વસો ધ દ્ધ મા આ પહેલાં એક દ્ધી છે

‘પશુ પલે બે જણા, તે માડે ધરવર

નર પશુ તે જાણવો, જે નાકે પગનાર

આ દ્ધી પછી દ્ધીઓનું ભૂલથી પુનરાવર્તન થયું છે ૩. ૪. ચ નવ
રીજે મન રાજન ૩૧૯ ૪ સમજાને મન ખરખરો ધ દ્ધ ચ સમજીને

આપ્યો ખરાપરો ૪. ગ. રોશ ન ધરસો રેખ. ચ. લાજ ન કરસો રેખ.
 ૩૨૦. ૧. ખ. જ. ગજેદ્ર. ગ. ગજ. ધ. હસ્તિ. ચ. આનંદવશ અંકુસને.
 ૨. ધ. માં આ ચરણ નથી. ૩. ખ. અરુણ વસ. ગ. સરવ વસ્તુ મુરગદ
 છે. ધ. અરુણવશ રાજ્ય છે. ચ. અરગકવસ મુરગદને. ૪. ધ. ધગણિપતિને
 ધર્મ. ૩૨૧ ૧. ગ. માં ૩૨૨-૩૨૩ કડીઓ નથી. ધ. માં આ પહેલાં એક કડી છે.

“સતપુરુષ વશ કુલને, મંત્રને વશ દેવ,
 ધર્મ તેને વશ કર્મ છે, સ્વામિને વશ સૈવ.”

જ. માં નીચે મુજબ વધારે કડી છે.

સદપુરસવસ ગ્નાન છે, મંત્રને વસ દેવ,
 ધર્મ તણે વસ કર્મ છે, સ્વામી વસ છે સૈવ.

૩૨૨. ૩. ખ. વણ પીધે ત્રખા છપે નહીં. ધ. જ. ચ. જોયે તરસ છપે નહિ.

ચોથે

એકેવુ કહી બાહારે આવીયો, ખાર રૂદે અદકો લાવીયો.

વલી રાયે લખ્યુ એક મરમ, આણી હેત અદકેરુ પરમ.

૩૨૩ ૨. ખ. ગ. જ. પછે રાગ ગઓ તે હાર. ધ. આવ્યો જલથી બાર.
 ૩. ખ. ગ. જ. ચ. ચીનમાં ચેત. ધ. પછે રાય લખ્યુ તે હાર. ૪. ખ. ગ.
 લખી સમસા આણી એક. ધ. વાચ્યા અક્ષર ચીતમા ચેન; લખ્યો અંક આણિને
 હેત. જ. લખ્યો આક આણીને હેત. ચ. લખી શમસા આણી હેત. ૩૨૪.
 ૧. ધ. સસીણ ધરે ઉપાન, ૨. ધ. માં આ ચરણ નથી. ૩. ખ. ગ. ચ.
 અમુલખ છુટી કનકની, ધ. પાલિ અમુક કનકની. ૩૨૬. ૧. જ. વલી વજર
 ગયો જલમાંહે. ૨. ખ. ગ. ચ. પાછુ લખી એક કવિત. જ. ફરિ અક્ષર દીઠા
 છે તાંહ. ૩. ખ. ગ. ધ. ચ. માં આ યે ચગણ નથી. જ. વજરે વાચી વીચાર
 ચીન. ૪. જ. પાછુ લખીએ એક કવિત ૩૨૭ આ કડી પહેલાં ખ ગ જ.
 ચ માં નીચેની કડીઓ વધારે છે

કુહા

ધેર બેઠા મોતી ન વાહારીએ, જો પરણામ કરે બહુ પેર.

તે ક્યુલ ખોટી કોડી કરે, જો ગરજે જાએ છો. ૧

ચોપદ

એવુ લખી બાહારે આવીઓ, ખાર રૂદે અદકો લાવીઓ,

વલી રાચ લખે એક મરમ, ગણવા ખોતા કેરી સરમ. ૨

દુહા

નીચ દ્રષ્ટ તે કરે નહી, મોહોટા ને કહેવાય,
સો લધેન ને સહી કરે, તોહો તણ નવ ખાએ. ૩

ચોપાઈ

વહી પ્રધાને તે વાચીહિ, અદકું વેર રૂદે સંચીજી,
વહી લખુ દલ આણી દુખ, ને મુજને ઉપગવેા સુખ. ૪
ધ. માં ખ. ગ. માંની વધારાની પહેલી કડી એકજ વધારે છે. પછી ૩૨૭ મી
કડી રાફ થાય છે. ૪. ધ. વેલા તેવિ રહ્યા. ૩૨૮. ખ. ૪. ને માંમાં પડે
હો અવાંકે ધ. માં આ કડી નથી. પણ તેને બદલે નીચે મુજબ છે.

એવુ કહિ બારે આનિઓ, અધકો હોસ રદે લાવીઓ,
વહી રાએ લખુ એક મમ', આંણિ હેત અદકો માન પરમ.
ક. માં નીચે મુજબ છે.

એવુ કહી બારે આવીઓ, હોસ અદકો લાવીઓ,
વહી ગએ લખ્યો એક મમ', રાખવી સામા ફેરિ સમ'.
૩૨૯. ૩ ચ. માં આ બે ચરણ નથી. ૩૩૦. ૨. ગ. સત આધારે સુર. ચ.
સત બાધો સંસાર. ૩. ખ. ચુકીજી. ૪. ધ. પુર વહેતો જાય. ચ. તે છુડો
સંસાર. ૩૩૧. ૧. ખ. પાહો. ધ રાખો પદાડો પટંતરે. ચ માં ૩૩૧, ૩૩૨ મી
કડીઓ નથી. ૨ ખ. ગ. તે વારુ વહેવાર. ધ ક તે રૂડો વેવાર. ૩. તેહ
બાર બાગી ગયો. ૪. ક તારે વીતા છે વહેવાર. ગ એટલે લાગે બાર ધ. બારે
બાગે બાર. ૩૩૨. ખ. રાખે વેર. ૩૩૩. ૧. ધ માં આ પહેલા એક કડી છે.

“જેણે વાટયે ફેસરીગયો, રજ લાગી તરણાં.

તે ઝાડ ઉભા મુકશે, નહિ આપે હરણાં.

ધ. સત્ય ગયુ ડાપણુ ગયુ ૨ ખ. ગજી મરજાદ માંમ. ગ મમતા નીજ
નામ. ધ. ગયુ મમતાનિ માન ક ગયુ મમતા નીજ મમ'. ૩. ખ. પુન પાણી
વહેતે ગજી ધ સત્ય પાણિમાં વહે ધણુ. ચ. સુના પાણીયે હેતે ગજી.
૩૩૪. ૨ ખ ધ ક ચ નહી દમડો ને દાંમ. ગ જાદરે પ્રગટો દામ ૩.
૪ માં આ બે ચરણ નથી ૩૩૫ ૩. ધ ચંડિત પ્રધાનનો ને નહિ.
૩૩૬. ૨. ક. દષ્ટ રીવ. ખ અલખામણો ઈસ્ટ મુર રામ. ૩૩૭. ૧. ગ.
ચ. માં આ કડી નથી. ધ. મુખ નહિ સુર જાન નહિ. ૩. ખ. જલ બોજન.

પાચ પાડવે ૨ ખ જ દ ન હતો નહી રાવણ રાચ ૩ ખ જ ક ચ
હતો નહી જે રાવરે. ૪ ખ એ બનીઓ કેવામ જ દ ચ કામ અહતો
કહેવાચ ખ જ દ મા આ પછી ૩૪૭મી ક્કી છે ૩૪૮. ૨ ખ જ દ
સધલી વાતો સદ્દસ. ઘ અતિ વાત મુસેન ચ એની વાતા શહેવ. ૪. ખ
જ દ ગગન ચડન મુસકેલ ઘ મસદ્દસ. ચ ધવન ચડન મુસકેલ. ૩૪૯
૨. ખ માંને તેકને પાપ ૩. ઘ પ્રધાન કે માતુ અમ્યો દ સદુને દેહે સમી
રહે. ચ સકુને દેહે ભેદી રહે. ૪. ઘ તેા જાલ દવાનુ પાપ ૩૫૦ ખ
ગાડુઆ યદને ખોલસે જ ઘ દ કે બલિયો યઈ ખોલમે ૪ ખ જ ચ
સીરદાર. દ સગદાર ૩૫૧ આ ક્કી પહેલા ખ જ દ ચ મા નીચે મુજબ
ક્કીઓ વધારે છે

પચકણ પ્રસે અન ના, નહી ચૈતન જાળ નેન
ઠીઠી ખોટા થાએ નહી, તોહે કાર્મ ન મેરૂ અ્યેન ૧
કા નર નારી કા ખસુ, ના મધ કા જાલ
કા મુરખ કા પડીતા, કામ તણે વસ મવ ૨
મરજદા થકી માનવ રહે, અસમરથ કે રહે આપ
એકાતે આરાધન રહે, તે વેદ પુરાણે છાપ ૩
કા મદોદરી કા દુપદી, અહલા સીતા સરી
રાખુ આળ તો ઈસ્વરે ને કામતણે વસ ધીર ૪
નીશગોસ સરખા સાધવી સત જગન કરનાર
તેણે તેડાળી પ્રકામે કરી, પ્રીતી દ્યોને પાગ ૫
પાચસુર પડીત બરા નવખડે જે નામ
મળ ગધા તે મન વસી એવા કરતપ કામ ૬
ઈદ્ર સરીખો અદીપતી, ઈદ્રાસણ સુખધામ
ગૌતમ નારીસુ રમો, તે તો જાણે કામ ૭
ચતુર ચદ્ર સરીખડો, જેહેન રાહેણી સગખી નાર
તેણે બ્રહ્મપતીની અભી ભોગવી, એવી કામવાસના જાર ૮
કહેતા પાગ ના પામીએ, સીધ પરકાસો પાપ
સહુસહુ મન સાખ છે જાણો આપોઆપ ૯

જ્યારે ઘ મા ૩૫૧ મી ક્કીને જદલે નીચેની ક્કી છે.

સડુને મન બેટિ રહો, કામજિત છે આપ
પ્રધાન કહે પ્રીછયુ અમો, તો કાટિ કલંકુ પાપ.

૩૫૨. ૩. ૪. ખ. ગ. ઙ. ચ. વીસારી. મુકી તે વાત, સનેહ વધારે રાજ. સાથ
૫. હાજર વેર રાખે છે ધણુ. વચન ન માનુ રાજ તણુ. ૩૫૩. ૧, ૨. ખ.
ગ. ઙ. ચ. હિસ્ત્રાલ અગનીની કાલ, થયા ખરા પ્રધાનજ કાલ. ધ. માં
આ ખેચરણ નથી. ૩૫૪. ૩. આ ચરણ પહેલાં ખ. ગ. ઙ. ચ. માં નીચેનાં
ચરણો વધારે છે.

જેલનાં રદીઆમાં છે દાગ, આદાવો કાંથી પામુ લાગ
અરથીઓ દોસ મનમાં નવ ગણે જોગી બોગી બેને કમ બને
આ પછી ચ. પ્રતમાં નીચેનાં ચરણો વધારે છે.

કાચેર સુર ને ન મલે મલે, ધરમી પાપીનો શો ખેલ.
સતીયુગકાને શાની પ્રીત, રાએ રાંક કેમ રહે રીત ૧
રાજ સાચો જુઠો પરધાન, એકથો રાજ સુતો છે રાન.

૩૫૫ ૧. ખ. ગ. ઙ. ચ. માં ૧-૨. ચરણ નથી. ૩. ખ. ગ. કાઠી પાલી રાખી
તણે. ધ. કાઠી પાલિ ચીત ચણે. ૪. ધ. પાપિએ વાહિ નરપતિ ને જણે. ૩૫૬.
૧. ખ. ગ. ધ. યો દુષ્ટ અધરંમ અળંણુ. ચ. ધ. યો દુષ્ટિએ ધરંમ અળંણુ.
૨. ધ. ચંપા તણે ધાણ્યો છે ખાણુ. ૩. ખ. ગ. ઙ. ચ. કંતા ના ગણી પોતે
મંન. ધ. હલા રાજની ન ગણી. ૪. ખ. ગ. ઙ. ચ. મુકો અસ્વ છોડીને
વંન. ધ. ચંપે બેઠો માલિ ચાહિ. ૩૫૭ આ કડી પહેલાં ખ. ગ. માં નીચેનાં
ચરણો વધારે છે.

ધાલો છોડો ભોમી ખણી, પાપ પ્રસંસા મનમાં નવ ગણી.

૧. ખ. ગ. ઙ. ચ. આપે બેઠો માલી ચડી ૨. ખ. અચરત દીહુ તેદજ ધડી.
૩. દીહુ હંદએ અચરત ખડી ધ. મા. આ ચરણ નથી. ૪. દીહુ તેણે સરવ
અચરત અડી. ચ. દીહો દ્રષ્ટે ૪ ખ. ગ. ઙ. ક. વાત મનમાં જુજાઓ ધ. વાત
મનમાં ખૂઝાઓ. ચ. ખાખન સધલી તે જુજાઓ ૩૫૮ ૧ ખ. નીસા સમે
જાને તે હાર ગ. નીસા સમે જાડો તે હાર ધ. મા. આ ચરણ નથી.
૨. નીસા સમે તણે તે હંમ ચ. નીસા સમે મેલલો તે હમ ૨ ખ. ગ. ઙ.
ચ. આલો પ્રધાન પોતાને ગામ ધ. પ્રધાન ગયો પોતાને ગામ ૩ ખ. પ્રધાન
પેઠો નરપતિ ઘેર. ૪. ધ. અળણ્યો ચઢને પુછે પેર. ૩૫૯ ૨ ખ. ઙ. ક.

ધરમાઅ. જ ગઆ કાઈ કે છે ધરમાઅ ચ વાટી વડો કે ધરમાંહે. ટ. ખ જ ક ચ.
 જુરુઆ વલા. ધ પ થે પલા ૪. ખ જ ક ચ નથી મલા. ધ નથિ મલા.
 ૩૬૦. ૧. ૥ મલિ મેદની. ૨. ખ. ધ સહુને આપી પુગટો સોગ. જ. ચ.
 સહુકોને મન પુગટો સોક. ક સહાઈ સરવે પડો સોક. ૩. આ ચરમ પહેલાં
 ખ જ ક ચ માં નીચેના ચરણો વધારે છે. “આવા અસ્વ રણથી રહખડો,
 પીસવાસ પરજ સહુ કોને પડો ૩, ક રાજ પુત્ર ધણુ દુપજ ધરુ. ૪. ૥”
 ક્રિયા દ્વાદશ તેનિ કરે. ક લોકચાર ધરે તે કરુ. ૩૬૧. ૧. ખ જ ચીતમાં
 ૪. ખ. મનસા વાચા મુકી આસ. જ. ક. ચ. મનસા સીધે મુકી આસ. ૩૬૨.
 ૧. ખ. ચેતા સરવે કીધી તાજ. ધ કાંઈકે સોક ધરી મનમાંજ. ક ચ કાંઈએક
 સોક કીધો મન. તાજ ૨ ખ વડો પુત્ર બેસાડો રાજ. જ તેના પુત્રને. ૩
 લધુ પુત્ર બેસારો રાજ. ક ચ. તેહનો પુત્ર. ૩. ધ. નાનો બાલ ક. મોટોટો
 વટ ને નાદાનો રાજ્ય. ૩૬૩. ૧. ય. પ્રધાને સી તેડી ધેર. ક. માલો એ દીકું
 તુ ધેર ૨ ખ પાપીની નીરખી ધેર જ. ક ચ. પાપીની નીરખી ને ધેર ધ. કરે
 એખતા કિલા સેર. ૩ આ ચરણ પહેલાં ખ. ક. ચ. માં નીચેનાં ચરણો વધારે
 છે. “સમગ્રી એ રુદેની સાથ, વાત ન સોપી અત્તીને હાથ. ૩. ધ. મલિયે દીકું
 છે જેહ ૪ ખ આવે મરણ વણ ખુટે મરુ. જ. ક. ચ. શાને વણ ખુટે તે મરુ.
 ધ કાંઈને જાણવ્યુ તેહ ૨૬૪ ૧. આ બે સરણ. ખ. જ. માં નથી. ધ. માં
 આ પહેલાં નીચેના ચરણો વધારે છે. “મોટાં માણસ ફેરી વાત, કરતાં તો
 થાપ ઉતપાત. ૩૬૫. ૧. ખ. જ. ચ. જૂજુ જ ખાજી. ૨. ખ. હવડે ફેરેવા
 જાઉં. જ નહીં તો ચેતારવા રાજને જાવું. ધ. ક. નહિ તો મોહેયે ચેતવા
 જાઉં. ૩. જ. અનેક પાપી બીજ છે ધણા ક. એક પાપ બીજ છે ધણાં
 ૪. ખ. મોટા જૂજુ હરામજ તણા. ૩૬૬ ૩ ખ. ક. સમજર. ય વસર ગયો.
 ચ સંવહર. ૪. ખ તાર મુઠી ધ તહાં લડો તો જાનો રહો. ૩૬૭ આ પહેલાં
 ખ. જ. ક. ચ માં નીચેના ચરણ વધારે છે, “જાનો ન રહે યએ પરજાત, જાની
 નવ રહે પડી જે રાત ૩. ધ. જાનિ નવ રહો સિની વાત ૪. ૬ જાની નવ રહે
 ઉતમનિ પ્રીત. ૩૬૮ ૩ ધ. જાનિ નવ રહે વેસાની જાત ચ. જાના ન
 રહે વાત જે નવી ૪ ચ. જાનો ન રહે દુખીએ દેહે. ૩૬૯. ૧. ચ. માં
 ૩૬૯, ૩૭૦, ૩૭૧ મી કડી નથી. ૨. ક. પીદામણો. ખ. પીદા બણી.
 જ. ક. પીધા બણી ૥ વિદ્યા જે બણિ ૩. ખ. જાતે જુઝાર. ૪. ધ રાગ સંસાર.

મૂક્યો છે ૪. ખ. ચંદન કામ. ગ પાવન ચંદન. રચટ. ૧. ચ. માં આ કડી જ નથી. ૨. ખ. ગંગા જલ ગભીર. ૩. ૪. ખ. ગ. ધ. ક. માં આ બંને ચરણ નથી. રચટ. ૧. ધ. એક વધવ દુર વાહાલ. ૨. ખ. બેસે છે સુખપાલ. ચ. બીજે ઘોડે બેસે સુખપાલ. ૩. ૪. ખ. માં આ બે ચરણ નથી. ગ. ક. એક સુતર સવાબે સેર. ૫. માં આ ચરણ પહેલાં નીચે મુજબ પંક્તિઓ વધારે છે.

રાજ એક તો રાજઅંસ તણા, બિજા તો પ્રથમ વિપત ધણા.
એક શ્રી ભગવંતનું સોન, બિજા પાખંડ શું નહિ કામ.
એક પુન્ય પ્રમાર્ય પ્રીત, બિજા સજન કિરતિની રિત.
એક બિજા ઉપાસના, ...

ચ. એક નાર પાંચ પુત્રને જુએ, બીજા વીધા યદને રૂએ. ૨૬૦. ૧. ખ. તીલ. ગ ધ ક. તલ ૨. ખ. બીજે તલ સીવપુજા થાય. ધ. શિવ મસ્તક મેલાયે ક. સીવ. ૩-૪. ખ. ગ. ધ. ક. ૨૬૧. ૧. ખ. કોડી કહેરાએ. ગ ધ. ક. કામો કર. ૨. ગ. બીજે જન્મને ભોજન થાએ. ધ. ક. જન્મણે હાથે ભોજન થાય. ચ. બીજા શિવ પુજનમાં હા જાએ. ૩. ખ ગ. ક. ચ. એક પ્રથમી ઉપર. ધ. એક દ્રવ્ય પ્રથમી હવન હોય. ૪. ધ. બિજુ દ્રવ્ય રાજદ્વારે જાય. ૨૬૨. ૧. ખ. એક ધોરી તો હલ જોતરે. ગ. હલે જ વહે. ધ. માં આ પહેલું ને બીજું ચરણ નથી. ક. ચ. હલ જ વહે. ૨. ખ બીજે ધોરી રથ જ રહે. ગ. ચ. બીજે રાજદ્વારે રહે. ક. બીજે ધોરી રાજ ઘેર રહે. ૩. ખ. ગ. ધ. ક. વાણ તણા વહેપાર. ચ. આ અને તેની પછીનાં ૨૬૩-૬૪. કડી નથી. ૪. ધ. બીજે અતી ઉપાડે ભાર. ૨૬૩. ૧. ૨. ક. બીજુ બક કેરુ ખ. બીજુ બકરી કોણે નવ ગણુ. ગ. બકરી ફલ રાંત. ધ. બિજુ હવ કરી સારણુ. ક. બીજા બકરી પત્ર તે રાંત. ૩. ખ. એક ફલ અત સહકાર. ગ. એક અમૃત ફલ સીકાર ધ. એક ફલ અમૃત સહકાર. ક. એક અમરીત ફલ સહકાર. ૪. ખ. બીજુ રૂપાણુ અગાર ગ બીજા અરબુદ પૂલનો ભાર. ધ. બિજુ બકરી ફલનો ભાર. ક. બીજુ બર ભરનો ભાર. ૨૬૪. ૧. ધ. ગુણુ જુજા છે. આ પહેલા ખ. ગ. ક. ચ. પ્રતમાં નીચેની કડીઓ વધારે છે.

ખ. ગ. ક. એક નારી સ્વામી હુ બલે, બીજા પર પુરસ સુ ચલે,
એક બીજુકે ઘેર ઘેર જોડલા, બીજાને મલે ઘોડલા. ૧

ધરમાઅ જ ગઆ ઢાઈ કે છે ધરમાઅ ચ વાઢી વડો કે ધરમાઢે ડ ખ જ ઢ ચ.
 જુરુઆ વસા ધ પ થે પલા ડ ખ જ ઢ ચ નથી મલા ધ નધિ મલા
 ૩૬૦ ૧ ૩ મલિ મેદની ૨ ખ ધ સદુને આવી પુગટો સોગ ૩ ચ
 સદુકેને મ ન પુગટો સોઢ ઢ સદોઈ સરવે પડો સોઢ ૩ આ ચરાયુ પહેના
 ખ જ ઢ ચ મા નીચેના ચરણો વધારે છે “આવા અસ્વ રણુધી, રડખડો
 પીસવાસ પગ્ગ સદુ કોને પડો ૩ ઢ રાજ પુન ઘણુ દુપગ ધરુ ૪ ધ”
 ક્રિયા દ્વાદશા તેનિ કરે ઢ લોકાચાઢ ધરે તે કરુ ૩૬૧ ૧ ખ જ ચીતમા
 ૪ ખ મનસા વાચા મુકી આસ જ. જ ચ મનસા રીધે મુકી આસ ૩૬૨
 ૧ ખ ચેતા સરવે કીધી તાજ ધ કાઈકે સોઢ ધરી મનમાજ ઢ ચ કાઈએ
 સોઢ કીધો મન તાજ ૨ ખ વડો પુત્ર બેસાડો રાજ જ તેના પુત્રને ધ
 લધુ પુત્ર બેસારો ગજ ઢ ચ તેહનો પુત્ર ૩ ૩ નાનો બાલ ઢ મોહોટો
 વડ ને નાહનો રાજ્ય ૩૬૩ ૧ ધ પ્રધાને ઓ તેડી ઘેર ઢ માની એ દીકુ
 તુ ઘેર ૨ ખ પાપીની નીરખી ઘેર જ. જ ચ પાપીની નીરખી ને ઘેર ધ કરે
 જીખતા લિયા ઘેર ૩ આ ચણુ પહેના ખ જ જ મા નીચેના ચરણો વધારે
 છે. “સમઝી ઓ રુદેની સાથ, વાત ન સોપી અભીને હાય ૩ ધ મનિયે દીકુ
 છે જેહ ૪ ખ આવે મરણુ વણુ ખુટે મરુ જ. જ ચ રાને વણુ ખુટે તે મરુ
 ધ કાઈને જણાવ્યુ તેહ ૨૬૪ ૧ આ બે ચરણુ ખ જ મા નથી ધ મા
 આ પહેના નીચેના ચરણો વધારે છે ‘મોટા માણસ ફેરી વાત, કરતા તો
 થાય ઉતપાત ૩૬૫ ૧ ખ જ ચ લૂણુ જ ખાજી ૨ ખ હવડે હેલેવા
 જાઉં જ નહી તો ચેતાગવા રાજાને જાવુ ૩ ઢ નહિ તો મોહને ચેતવા
 જાઉં ૩ જ અનેક પાપી જીજ છે ધણુ ઢ એ પાપ જીજ છે ધણુ
 ૪ ખ મોટા લૂણુ હગમજ તણુ ૩૬૬ ૩ ખ જ સમજ ધ વશર ગયો
 ચ સવજર ૪ ખ તાર સુની ધ તહા લડો તો જાનો રહો ૩૬૭ આ પહેના
 ખ જ જ મા નીચેના ચરણુ વધારે છે, ‘જાનો નરહે યઓ પગલાત, જાની
 નવ રહે પડી જે ગત ૩ ૩ જાનિ નવ રહે સિની વાત ૪ ૩ જાની, નવ રહે
 ઉતમનિ પ્રીત ૩૬૮ ૩ ધ જાનિ નવ રહે વેરાની જાત ચ જાના ન
 રહે વાત જે નવી ૪ ૩ જાનો ન રહે દુખીઓ દેહે ૩૬૯ ૧ ચ મા
 ૩૬૯, ૩૭૦, ૩૭૧ મી કડી નથી. ૨. ક વીદામણો. ખ વીદા ભણી
 જ જ વીધા ભણી ૩ વિદા જે જણિ ૩ ખ જાતે ઝુઝાર ૪ ધ રાગ સ સાર

મૂકયો છે. ૪. ખ. ચંદન કામ. જ પાવન ચંદન. ૨૫૮. ૧. ચ. માં આ કડી જ નથી. ૨. ખ. ગંગા જલ ગભીર. ૩. ૪. ખ. ગા. ઘ. દ. માં આ બંને ચરણ નથી. ૨૫૯. ૧. ઘ. એક બંધવ દુર વાહાલ. ૨. ખ. ખેસે છે સુખપાલ. ચ. ખીને ઘોડે ખેસે સુખપાલ. ૩. ૪. ખ. માં આ બે ચરણ નથી. ૫. દ. એક સુતર સવાએ સેર. ઘ. માં આ ચરણ પહેલાં નીચે મુજબ પંક્તિઓ વધારે છે.

રાજા એક તો રાજા અંસ તણા, બિજા -તો પ્રથમ વિપત ધણા.

એક શ્રી ભગવંતનું મોન, બિજા પાખંડ શું નહિ કામ.

એક પુન્ય પ્રમારથ પ્રીત, બિજા સજન કિરતિની રિત.

એક બિજા ઉપાસના, ...

ચ. એક નાર પાંચ પુત્રને જુએ, બીજા વીધા યદને રૂએ. ૨૬૦. ૧. ખ.

તીલ. જ ઘ. દ. તલ. ૨. ખ. ખીને તલ સીવપુજા થાય. ઘ. શિવ

મસ્તક મેલાયે ક. સીવ. ૩-૪. ખ. જ. ઘ. ક. ૨૬૧. ૧. ખ. કાડી

કેળેવાએ. ૫. ઘ. ક. કાળો કર. ૨. જ. ખીને જમને ભોજન થાએ. ઘ. ક.

જમણે હાથે ભોજન થાય. ચ. બીજા શિવ પુજનમાં હાં જાએ. ૩. ખ. જ.

ક. ચ. એક પ્રથવી ઉપર. ઘ. એક દ્રવ્ય પ્રથવિ હવન હોય. ૪. ઘ. બિજુ દ્રવ્ય

રાજાદારે જાય. ૨૬૨. ૧. ખ. એક ધીરી તો હલ જોતરે. જ. હજો જ વહે.

ઘ. માં આ પહેલું ને બીજું ચરણ નથી. ક. ચ. હલજ વેહે. ૨. ખ. ખીને

ધીરી રથજ ફરે. જ. ચ. ખીને રાજકુવારે રહે. ક. ખીને ધીરી રાજા ઘેર

રહે. ૩. ખ. જ. ઘ. ક. વાંણ તણો વેહેપાર. ચ. આ અને તેની પછીનાં

૨૬૩-૬૪. કડી નથી. ૪. ઘ. ખીને અતી ઉપાડે ભાર. ૨૬૩. ૧. ૨. ક. બીજુ

બડ કેરુ. ખ. બીજુ બદરી કોણે નવ ગણુ. જ. બદરી ફલ રાંન. ઘ. બિજુ

જીવ કરી સારાણુ. ક. બીજા બદરી પત્ર તે રાંન. ૩. ખ. એક ફલ ત્રત સહકાર.

જ. એક અમૃત ફલ સીકાર. ઘ. એક ફલ અમૃત સહકાર. ક. એક અમરીત

ફલ સહકાર. ૪. ખ. બીજુ રૂપાણુ જાગાર. જ. બીજાં જરણુ પુલનો ભાર.

ઘ. બિજુ બદરી ફલનો ભાર. ક. બીજુ જર જુરનો ભાર. ૨૬૪. ૧. ઘ.

ગુણ જુજાયા છે. આ પહેલાં ખ. જ. ક. ચ. ત્રતમા નીચેની કડીઓ વધારે છે.

ખ. જ. ક. એક નારી સ્વામી સુ બલે, બીજા પર પુરસ સુ ચલે,

એક બીજુક ઘેર ઘેર જોડલા, બીજાને મલે ઘોડલા. ૧

એક રાજા નગરપત્ર બેઠા, બીજા પ્રથવીપત્ર જોઈ.
 એક જોગી બીખાએ કરે, બીજા ગજદાર ઓયરે. ૨
 એક થોડા સેર પૈસા તણ, બીજા અમુલ સમસેજ તણ.
 એક વસ્ત્ર દોકડે ગજ, બીજા મોઘુ ઝગમગ મજ. ૩
 એક જોગન અમ્રત સમાન, બીજા કુસકા કેરુ ધાન.
 એક જન પરમારથ કરે, બીજા કોના પ્રાણુ જ દરે. ૪
 એક સદાવરત આપે સીખ, બીજા ઘેર ઘેર માંડે બીખ.
 એક હસનીનાં ઉપર ચડે, બીજા અણવાણે પડે રડવડે. ૫
 એક સાદાસ્ત્રની વાંનીત ગણે, બીજા જાણે પડેનુ સગવળણે.
 એવાં કહુએ તો અનેક, જે જે મનમાં કરી વીવેક. ૬
 નોમ એક પથ્થુ ગુણુ છે ધણા, એક રાજા બીજા રાંજણ તણાં.
 એક નાર રવામી શુ બધે, બીજા નારવીચાર માહાં ભણે. ૧
 એક નર શુરાપણુ વઢે, બીજા કાચેર અગીઆરા ગણે.
 એક નર પમાગથ કરે, બીજા બીજનાં પ્રાણુ જ દરે. ૨
 એક સદાવરત આપે શીખ, બીજા ઘેર ઘેર માંડે બીખ,
 એક નર હસ્તી પર ચઢે, બીજા અરવણુ પગ રડવડે. ૩

ચ.

૨૬૫. ૧. ક. સો કહે ૨. ખ. જ. ધ. ક. ચ. તયે નહીં તેલ. ૩. ૪. ૨૬૬.
 ૧. આ કહી ખ. જ. ધ. ક. ચ. એક પ્રતોમાં નથી. ૨. ૩. ૪.
 ક. બહુને માસ (૧) અનુમાને પાઠ મૂક્યો છે. ૨૬૭. ૧. ૨. ૩. ખ. ધ. ચ.
 અનેક દીવસ એમ વર્ણ ગયા. ક. અનેક દીવસ તો વધી ગયા. ૪. ખ. જ.
 પથ્થુ ઘાઈ ન જાણે પેર. ધ. કહે ન જાણી પેર. ક. ચ. પથ્થુ કોએ ન
 જાણે પેર ૨૬૮. ૧. ખ. રાજાને મન સેવ છે. જ. ચ. રાજા બોળાઈએ ગએ.
 ધ. ભૂપતિ બુધાઈ ગયો. ક. માં આ કહી નથી. ૨. ૩. ખ. જે વેધીઠી.
 ગ. દાડ વેરને વેધીઓ ધ. કપટિ કુડા અધરમિ. ચ. જોણે વેધીઠી. ૪. ચ.
 તેણે રાખુ જોડેર. ૨૬૯ ૧ ૨. ૩. ૪ ખ. જ. ચ. ચતુરા ચતુર સુગણુ
 ધ. મેવિ પૈચર પ્રમાણુ ૨૭૦. ૧ ધ. ધણુ પગલો ક. પરધાન પરસ
 પેર ધણુ પીઠ્યો. ૨ મ. પોતાનો પરધાન ૩ ૪ ખ. દેએ સલામે માન.
 ૨૭૧. ખ. જ. ક. ચ. માનું નહીં. ચ. જણુ તેને તો માનું નહિ ૨. ૧ ખ.
 પછી ક. માં "સમજે નહીં તે જુઠો જન, અનેક ઉપાય અધીપણુ કહા-
 વધારે છે. ૩. ૪ ખ. ધ. ધરનાર. જ. ક. ચ. ઘેર નાર. ૨૭૨. ૨. ખ. મ.

રમવાને સકાર. ૩ રમવા મુજ સકાર. ૬. રમવા સુલ સીદાર. ૩. ખ. કે
 નદી. ૪. ખ. ખનો થયા અસવાર. ૫. ઘેર નાંખનો રાજકુમાર.
 ૨૭૩. ૧. ધ. રમી સકારને સાંચરા. ૬. તે સંચરા. ૨. ખ. નઅનવતી
 સુલ ગામ. ધ. નેનસુખને ગામ. ૬. નયનાવતી ગુણ ગામ. ૫. નેવંતી
 ગુલ ગામ. ૩. ખ. નએનમુખ વેવારીઓ. જ. ૬ વેવેવારીઓ. ધ. વેવારીયો.
 ૩. નેનશા શુક વેવેવારીઓ. ૪. ખ. આવા તેણે હામ. જ. આવા તેને ગાંમ.
 ધ. આવ્યો તેણે કામ. ૫. આવા તેણે હામ. ૨૭૪. ૩. ખ. ૬. ૫. આદર
 ભાવ. જ. આદર માન અદર્શ કરો. ધ. આદર માન અર્ધાકે કરો. ૪. ખ.
 ૬. કરો પસાઅ. જ. દીઓ પસાએ. ધ. પૂગણુ પંચ પસાય. ૫. ઘોડો
 વીધથી પસાએ. ૨૭૫. ૧. ખ. જ. ૫. ધન ગાંમ, ધન ગોદરુ ધ. ૬. ધન
 દેશ ધન ગામને. ૨. ખ. જ. ધન આજનો દીવસ. ધ. ધન આજનો દિન.
 ૬. ૫. ધન આજનો દીન. ૩. ખ. જ. ધન રાજ પરધાન પધારીઆ. ધ. ૬.
 ધન પ્રધાન પધારીયા. ૫. ધન રાએ પ્રધાન તેડીયા. ૪. ખ. ૫. પ્રસંન
 થયા મુજ ઇસ. જ. પ્રસન થયા મુજ ઇસ. ધ. ધન સાથે રાજન.
 ૬. ધન સાથે રાજન. ૨૭૬. ૧. ખ. જ. ૬. દાલા પાટ. ધ. દાલી પાટ.
 ૫. દાલા પાટ કનક તથા. ૨. ખ. જ. ૬. ૫. ચોપાસ. ધ. વેર રાખ્યુ ચોપાસ.
 ૩. ખ. કુમ કુમ છાટા દેવરાવીઆ. જ. છડા. ધ. ૬. ૫. છડા દેવ-
 રાવિયા. ૪. ખ. દાજર ઉલા દાસ. જ. રાંગ મોહોલ અવાસ. ધ. ૫. રંગ
 મોહોલ અવાસ. ૬. રંગા મોહોલ અવાસ. ૨૭૭. ૧. ખ. રંગા મેરી માલીઆ.
 જ. ૬. ૫. તરીઆં તોરણા બાંધીઆં. ધ. કુધે ઉમરા ધોવરાવિયા. ૨. ખ.
 જ. ધ. ૬. ૫. ચોક. ૩. ખ. ૬. ૫. ઉમર ધોવરાવિઆ. જ. ધોઈઆં. ધ.
 તરિયા તોરણ બધાવિયા. ૪. ખ. તે ગોખ. જ. ૬. છે ગોખ. ધ. અણુઆલ્યા
 બહુ ગોખ. ૫. અજવાલાં ગુણુ ગોખ. ૨૭૮. ૧. ધ. ૬. કસ્તુરી કેસર અર-
 ગુળ. ૨. ખ. ૬. મરદન. જ. મરદન. ધ. સારાં શુભ શરીર. ૫. મરજન કરાં.
 ૩. ખ. જ. ૬. અંજે સારીઆ. ધ. અંજે ધરા. ૫. સુગંધ તેલ અંજે શરાં ૪.
 ખ. ઊસ્નોદક સુલ નીર. જ. ૫. ઊસ્ન ગંગોદક નીર. ધ. ઊસ્નોદકનાં નિર. ૬
 નીરમલ ઊસ્નોદક નીર. ૨૭૯. ૧. ૨. ખ. જ. ૬. ૫. વીર્વાધ મેવા પકવાન
 ધ. નાનાવિધ પકવાન. ૩. ૪. ખ. બાસ્ટ પાન. જ. ૫. બીડલે બાસક પાંન. ધ.
 બિડલે બાસક પાન. ૬. બાસક પાન. ૨૮૦. ૧. ધ. અજ બોજન કરી ઉડીયા.
 ૨. ખ. ૬. દાલ દોલીઆ એકાંત. જ. ૫. દાલા દોલીઆ. ધ. દાલ્યા દોલિયા

સસરો રાજ ત્રિજિ નાર, ત્રણ જળ્યુના પડા પોખાર
બીજિ વાર આદાયે મડ્યા, તે પુણ પોખાર જ પડા ૧
દાસ્યા કામનિ ત્રિજિ વાર, તે પણ પડા પોખાર
આધિ વાર નાંખે પ્રધાન, મન થણુ થઈ સાવધાન ૨

દેહા

મિતી આગલ છે કિમ રહે, અગિન આગલ થૂન સાર
ભુખ્યા આગલ ભોજન ક્યમ રહે, તો ૩

આપાઈ

હસિ પડનાં સદુ કે સાથ, માહોમાદિ તાલિ છે દાથ
વજિર વાળિ વલતો ખોલિયો, મન તણે પડદો ખોલિયો. ૪
જો બિજ વાર નાંખે ઘ પડે, તો માદારે મન અચળ અડે
પાસા સસગ દાથમા, નાખ્યા પગલે સદુ સાથમા. ૫

૨૯૨ ૧ ૨ ખ જ ક દદનીક દેલા સાર ધ દદસીયે કેત્રાં સાગ ચ ફલે
તે દદની સાર ૩ ખ બરાસ ની છાડે જ ન છડે વાસના ૪ ચ ન છડે
વાસના ક ન છડે વાસના ૪ ૨૯૩ ૧ ખ બણી દેવનો ચ પરતો
પરતખ દેવનો ૨ ખ ધ ક પુજન જ પુજણ ચ ગઓ પુન હુ દાર
૩ ખ પગસણ નહી જ ધ પગસન નહી ક પગસન નહી ચ પરશણ
નહી ૪ ૨૯૪ ૧ ખ જ ચ મા ૨૯૬ મી દી પડેવા છે ૨૯૫ મી
પછી છે જ્યારે ધ અને ક પ્રતમા આખી દી છુદી છે ખ સુમાગ
જ સમારગ ચ રા માગ નર એક સાચરો ક સુમ મારગ જે સચરે ૨
ખ કુમારગ જે જાળ જ. કુમારગ જાળ તે સાગ ચ કેમ જાએ કમ દાર
ક કુસગ કરે કમ દાર ૩ ખ જુકુ અન પ્રાસે નહી જ એક અન
પ્રાસે નહી ૪ એકુ તે જમે નહી ક ઉત્તમ પુરુષ એકુ નવ જમે ૨૯૫ ૧
ખ તાતણો સહે નહી ૫ તાજણુ સે નહી ધ ચાગખ નવ સહે ચ
તાજણુ રો નહી ૨૯૬ ૧ ખ ધ ક ચ સસરો રાજ ત્રીજ નાર જ
સસરો રાજ છતી નાર ૨ ખ ક તેક તણુ પડા પોખાર જ એ જણુના
પડા પોખાર. ધ. ત્રણ મલિ જળ્યુના પોખાર. ચ. ત્રણેના પડા પોખાર. ૩
ખ. જ. ક. ૫ ના પડા પ્રધાન તે આખો થયો. ૫ પ્રધાન હતો તે આખો થયો
૪. ખ. જ. ધ. ક. ચ પાણુ એક ગદીને ખોલજ કહો ૨૯૭. ૧. ૨. ખ. જ

તે તો વાત જાણુ નીરધાર. ધ ક. તો ખરી વાત માનુ નિરધાર. જ તે તો થાએ વાત નીરધાર ખ. જ ક પ્રતમા નીચેના ચાણુ વધારે છે, વારુ કહી જાયા પાસાઅ, ફરીને સસરો નાએ દાઅ ધ. મા નીચે પ્રમાણે છે વલિ ક? પાસા દાવિયા, વેપાગીએ ધણી દાલીયા ચ. મા નીચે પ્રમાણે છે. વારુ કહીને હારો પાસાએ, ફરીને નાખો છો દાએ. ૨૯૯ ૧. ખ સતી સમાણી સુદરી. જ સીત સમાને સુદરી ધ 'સતિ સત્ત કિમ પિસરે ક સતી સમાને સુદરિ. ચ. સીતા સમાન છે સુદરી. ૨. ધ ન તજે ધમ' વિચાર. ચ. મુને દીધી ધગ્ગ વીચાર. ૩ ખ. સોમયુ સામ. જ થોનણુ સામ ધ સોને સામ લાગે નહિ ક. સોવણુ સામ લાગે નહી. ચ શારણુ શામ અડે નહી ૨૯૯ ૧ ખ અત્રત પરીસુ. જ અમરીત. પ્રીસુ થાનમા ધ. અમૃત પીરશ. ક અમૃત પીરસુ ચ અત્રત ઠરુ થાય માલ ધ મા આ પહેલા નીચે પ્રમાણે એક કહી વધારે છે.

“હસ ગયો સરાવર વિખે, દીઠુ અમૃત સાર.

દિઠુ પણુ પિઠુ નહી, તો પડ પાસા પોહોનાર.”

૨ ખ. કરવા આપે આહાર. જ કરવા આપો હારા ધ કરવા ખેલા આહાર. ક કરવા ખેલો હાર. ચ આપે કરવો આહાર ૩૦૦. ખ જ ક ચ મા ૩૦૨ મા કહી પહેલા છે. આ કહી પછી ૧. ખ ચ પેએ રહે. જ. પએ રહે ક પે રહે. ૨. ક અતી જુએ રહે આર. ખ જ અગની આગલ ધત સાર. ક જુખ્યા આગલ હાર. ૩ ક. અગને ધુત ન ઉડલ. ક અગથી ધન દેપે ગહે. ધ મા નીચે પ્રમાણે આ દોહરો છે.

માનની અવ પેરે, અરથી આગન આહાર

અરથ ધન દેખિ રહો, તો પડ પાસા પોખાર.

૩૦૧. ૧. ધ મા આ આખી ડી નથી. ૨ ખ જ ક જ ચ નોધાનોતો ૩. જ રાખસે સત ૩૦૨ ૧. ખ જ ચ પડા બાગ હરખા જણુ તણુ થ. પડા પોખાર તણે જણુ તણા ક પડા બાર હખ્યા મન તણુ ૨ ખ. જ વજરે વાન સાલલી છે કરણુ ધ ન પડા વજરે નાખ્યા ધણા ક વજર વાત સલલાવી કરણુ ચ વજર તો સાલલે છે કરણુ. ૩. ખ જ ક ચ. પ્રતોમા આ ખે ચરણુ નથી ધ ચોથિ વાર પડે પોખાર. ૪. ધ તો ખરી વાત માનુ નિરધાર ૩૦૩ ૧. ખ જ ક જ વેદ વચન કેવાએ ચાગ. ધ મા આ આખી કહી નથી ૨ ખ જ તે તો વાત થાએ નીરધાર ક તો હુ

એકાંત. ૩. ખ. જ. ક. ચ. માંડા પાસા. ધ. માંડા બાજે સોગટાં. ૪. ૨૮૧.
૧. ખ. જ. ક. વેવારીએ કરે ચાકરી. ધ. માં આ બે ચરણ નથી. ચ. પહેલી
વાત વીનના તળી. ૨. ખ. જ. ક. દીપક અગ્નિને દાય. ચ. છે છુદે શર ધણુ
બાપ. ૩. ધ. માં આ બે ચરણ નથી. ચ. શુભ સતી છે સુંદરી. ૪. ખ. જ. ક.
અંન નદી તે સાથ. ચ. જેમ વેદ પુરાણે હાંપ. ૨૮૨. ૧. ખ. જ. ક. ચ.
વાત દાદી રમવા તળી. ધ. બેડુ ચપા. ૨. ખ. ક. વપરીત મન વીચાર.
જ. વીમ્બે મન વીચાર. ધ. જેવા સરખિ વાન. ધ. વીપરીત મન વીચાર.
૨૮૨. ૩. ખ. જ. ક. ચ. માં આ દહી પહેલાં નીચેનાં ચરણ વધારે છે.

“ચારવના રમવું કમું, બેનો નહી વેવાર.

રાજ્ય પ્રધાન બેએ બીડુ ધણા, જેવા સરખી વાત.”

૪. ખ. જ. ધ. પદમની. ક. એક મેર પોતે પદમની. ચ. બીજી પામે પદમની
૨૮૩. ૧. ધ. માં આ ચરણ નથી. ચ. રમે રાએ પ્રધાન બે. ૨. ધ. શબ્દને
મન છેદ. ચ. તાલા બેટીને બાપ. આ પછી ચ. માં નીચેનાં ચરણો વધારે છે.

“ચાર પાસેથી ચતુર છે, અકલ ધણેરી આપ.

લાગી જડ રમવા તળી, ખરે શબ્દનાં મનમાં ધ બેદ.”

૩. ખ. પેલી વાત. જ. પેહની. ધ. કાદિ વાત વેવદારિયે. ક. કાલાકિ વાત
વેવેવારીએ. ચ. પેહેલી વાત રાએ કરી. ૪. ૨૮૪. ૧. ધ. એ પણ ચાર એકાંત
છો. ક. આપણ ચાર એકાંત છુ. ૨ ખ ચ તે તો સાચો હોઅ જ તે
સતે સુતો હોએ ધ ક અન્ય નહિ ત્યા કાય પછી નીચેનાં ચરણો વધારે છે.

“પ્રતિગા પરીક્ષા કરો, સાચુ જુડુ જેમ

પોબાર પડે જોહને, તે સત્ય સાચો ધોય.”

૩.૪. ૨૮૫. ૧ ખ જ ક એમ કહીને કાલીઆ ધ માં આ બે ચરણ નથી ચ
વજર કહે અજર કસી ૨ ખ જ અનોઅન પાસાઅ ક અન્યોઅન્ય પાસાપ ચ
નાખો રાઆ પન ૩. ખ જ ક વચમા ઈસ્વર આણીઆ. ધ માં આ બે ચરણ
નથી. ચ માં આ કહી પહેલા નીચેના ચરણ વધારે છે.

પડો તો છે પાધરુ, નહીતર ખોરો પત
રાહા કેડે સાચી સાખનો, ઈશ્વર આપે આપ
સાચુજુડુ સહેજ માંહાં, પવટે પુન કે પાપ
એહેવુ કહીને કાલીઓ, અનોઅન પસાએ
પ'ચમાંહાં ઈસ્વર આણીઆ, એ સત સાખી કહેવાએ.

૪. ખ સાખી જે ફવાચ જ જ. જે સત સાખી ફેફવાએ. ૨૮૬ ૧.
 ૨. ખ જ ક જે સદા પવીત્ર વાર. ઘ રેવા જલ સુલ વાર. ચ પુન પવીત્ર
 ૩. ૪. ૨૮૭ ૧. ઘ મા આ કડી નીચે મુજબ છે. “અરુણ આગલ જમ
 આરસિ, દુષ્ટ આગલ અધકાર જર આગલ જમ જીવતિ ૨ ૩ ૪
 ૨૮૮ ૧ ક પડ ફેસર વાટે ગયો ખ જ ક ચ મા ૨૯૦ મી કડી
 પહેના છે આ ટી તેની પછી છે “જેણી વાટે ફેસરી ગયો” ધ ક મા
 આ કડી જુદી છે

સુખ્યા સિહને ભેટિયે, ગરવ કરે અપાર
 જલિ મેલે જીવતો, તો પડ પાસા પોખાર

ચ મા નીચે મુજબ આ કડી છે

જે વેગે સહી સાચરે, તાહા અધીક ગુણ અપાર
 તે ખડ ઊભા સુકશે, તો પડ પાસા પોખાર

૨ ખ લાગી ત્રણ અપાર ૩ ખ તે ખડ ઊભા સુકશે ૪ ૨૮૯ ૧ ખ જ
 ભોરગ મણી જ ભોરગ મણ ધ ફેસરી મુજ ભોરગ મણિ ગ સહી
 મુજ ભોરગ મણી ૨ ક પરપીજર સીતા સાર ૩ ખ ગ ધ ચ જીવ
 ગએ પરહાય જસે જ જીવ જયે પરહાયે જસે ૪. ૨૯૦ ૨૯૨ આ બે કડી
 એને બદલે ખ જ ક ચ પ્રતોમા નીચે મુજબ છે

પરથમ નાખા સસરે કાર, ખરા પડા તેહના પોખાર
 ખીજ વાર રાખને હાથે ચડા, તરત તેહને પોખાર જ પડા ૧
 નાખા કામનીએ ત્રીજ વાર, બહુ વીધ પડા તેહના પોખાર
 ચોથી વાર નાખા પગ્ધાન ન પડા બાર જિતરીકિ માન ૨
 હસી પડા માહોમાહે સાથ, પરચપેર તાની લે હાથ
 તારે વજર વાણી બોલીઓ, મન તણો પડદો બોલીઓ ૩
 ખીજ વાર નાખો દાવ પડે, ચાહારે કાન અચરત અડે
 એક વાર પાધર આપે સોચ, તેહેને સાચો ન કે હોચ ૪
 તારે સસરો બોલો વાણુ, સાબલો સહુ કે ચતુર સુગણુ
 સાચો ઈશ્વર પૂરે સાખ, નાખો બાર હજારો વાર ૫
 જીના તેલ જો ટાડા કરે, દરપ જુકા માણસને હરે
 એમ કહીને હસા સાયમા, લીધા પાસા સસરે હાથમા ૬

ખ મા નીચે મુજબ છે

સસરે રાજ ત્રિજિ નાર, ત્રણ જળુના પડા પોતાર
બીજિ વાર બી દાયે ચડ્યા, તે પણ પોતાર જ પડ્યા. ૧
દાધ્યા હામનિ ત્રિજિ વાર, તે પણ પડ્યા પોતાર.
ચોથિ વાર નાંખે પ્રધાન, મન પલુ થઈ સાવધાન. ૨

દોહડા

મિની આગલ પે કિમ રહે, અગ્નિ આગલ મુન સાર
બુખ્યાં આગલ બોજન કયમ રહે, તે

૩

ચાપાઈ

હસિ પડતાં સહુ કે સાથ, માઠોમાંદિ તારિલ છે દાય
વગિર વાળિ વલતો બોલિયો, મન તણો પડેલો બોલિયો. ૪
જો બિજી વાર નાંખે દા પડે, તો માહારે મન અચરજ અડે
પાસા સસરે સાથમાં, નાખ્યા પરતદે સહુ સાથમાં. ૫

૨૯૨. ૧ ૨. ખ. જ ક હદીક કેલાં સાર થ કદલીયે કેલાં સાર. ચ ફલે
તે કદલી સારે ૩ ખ. બરાસ ની છાંડે. જ ન છડે વાસના. ઘ થ ન છાંડે
વાસના ક ન છાંડે વાસના. ૪ ૨૯૩ ૧. ખ જળુ દેવનો. ચ. પરતો
પરતખ દેવનો ૨ ખ ઘ ક પુજન જ પુજણ ચ મઓ પુન હુ દાર.
૩. ખ પરસણ નહી જ ઘ પરશન નહી ક પરસન નહી. ચ પરશણ
નહી. ૪. ૨૯૪ ૧ ખ જ ચ માં ૨૯૬ મી કડી પહેલાં છે. ૨૯૫ મી
પછી છે જ્યારે ઘ અને ક પ્રતમાં આખી કડી જુદી છે. ખ કુમારગ.
જ સમારગ ચ શ માર નર એક સાંચરો ક સુખ મારગ જે સાંચરે ૨.
ખ કુમારગ જે જાગ્ય જ. કમારગ જાગ્ય તે સાર. ચ કેમ જાગ્યે કગ દાર
ક. ફૂસંગ કરે કમ દાર ૩ ખ જુહુ અન પ્રાસિ નહી. જ એક અન
પ્રાસિ નહી ચ એકુ તે જમે નહી ક ઉત્તમ પુરુષ એકુ નવ જમે ૨૯૫ ૧.
ખ તાંતણે સહે નહી જ તાજણુ સે નહી ૥ ચાગખ નવ સહે ચ.
તાજણુ શે નહી. ૨૯૬ ૧ ખ ૥ ક ચ સસરે રાજ ત્રીજી નારે જ.
સસરે રાજ જીતી નાર. ૨ ખ ક તેહ તણા પડા પોતાર. જ એ જળુના
પડા પોતાર. ઘ. ત્રણ મલિ જળુના પોતાર. ચ. ત્રણેના પડા પોતાર. ૩
ખ. જ. ક. ચ ના પડા પ્રધાન તે ગાખો થયો. ઘ. પ્રધાન દતો તે ગાંખો થયો
૪. ખ. જ. ઘ. ક. ૥ પલું એક રહીને બોલજ કહો. ૨૯૭. ૧. ૨. ખ. જ.

તે તો વાત બાહુ નીરધાર. ધ જ. તે ખરી વાત માંડુ નીરધાર. ચ. તે તો થાએ વાત નીરધાર. ખ. જ. જ. પ્રતમાં નીચેનાં ચળુ વધારે છે, વાડુ કહી જાણા પાસાએ, ફરીને સસરે નાખે દાએ. ધ. માં નીચે પ્રમાણે છે. વલિ કર પાસા દાલિયા, વેપારીએ ધરણી દાલીયા. ચ. માં નીચે પ્રમાણે છે. વાડુ કહીને દાલો પાસાએ, ફરીને નાખો હો દાએ. ૨૯૮. ૧. ખ. સતી સમાણી સુંદરી. ગ. સીત સમાને સુંદરી. ધ. 'સતિ સત્ય કિમ વિસરે' જ. સતી સમાને સુંદરિ. ચ. સીતા સમાન છે સુંદરી. ૨. ધ. ન તજે ધમ' વિચાર. ચ. મુને દીધી ધરમ વીચાર. ૩. ખ. સોમણ સાંભ. ગ. શોવણ સાંભ. ધ. સોને સામ લાગે નહિ. જ. સોવણ સામ લાગે નહી. ચ. શાવરણ શામ અડે નહી. ૨૯૯. ૧. ખ. અમ્રત પરીસુ. ગ. અમરીત. પ્રીસુ ચાલમા. ધ. અમૃત પીરશ. જ. અમૃત પીરસુ. ચ. અમ્રરત ઠંડુ ચાલ માલ. ધ. મા આ પહેલાં નીચે પ્રમાણે એક કહી વધારે છે.

“હંસ ગયો સરોવર વિખે, દીકુ અમૃત સાર.

દિકુ પણ પિંધુ નહી, તો પડ પાસા પોહોબાગ.”

૨. ખ. કરવા આપે આહાર. ગ. કરવા આપો હારા. ધ. કરવા ખેડા આહાર. જ. કરવા ખેડો હાર. ચ. આપે કરવો આહાર. ૩૦૦. ખ. ગ. જ. ચ. માં ૩૦૨ માં કહી પહેલાં છે. આ કહી પછી. ૧. ખ. ચ. પેએ રહે. ગ. પએ રહે. જ. પે રહે. ૨. ક. અતી જુએ રહે આર. ખ. ગ. અગતી આગલ ધત સાર. જ. જુખ્યા આગલ હાગ. ૩. ક. અગને ધુત ન ઉકલે. જ. અરથી ધન દેખે રહે. ધ. માં નીચે પ્રમાણે આ દોહરો છે.

માનની અથ પેરે, અરથી આગવ આહાર.

અરથ ધન દેખે રહે, તો પડ પાસા પોબાગ.

૩૦૧. ૧. ધ. મા આ આખી કહી નથી. ૨. ખ. ગ. જ. ગ. ચ નોધારનો. ૩. ગ રાખસે સત. ૩૦૨. ૧. ખ. ગ. ચ. પડા બાગ હરખા જળુ ત્રણુ ધ. પડા પોબાર ત્રણે જળુ તણા. જ. પડા બાર હજ્યા મંન ત્રણુ. ૨. ખ. ગ વજરે વાત સાલલી કરણુ. ધ ન પડા વજરે નાખ્યા ધણા. જ. વજર વાત સંલલાવી કરણુ. ચ વજર તો સાલલે છે કરણુ. ૩. ખ ગ જ. ચ. પ્રતોમાં આ જે ચરણુ નથી. ધ ચોથિ વાર પડે પોબાર. ૪. ધ તો ખરી વાત માંડુ નીરધાર. ૩૦૩ ૧. ખ ગ જ. ચ વેદ વચન કેવાએ ચાગ. ધ માં આ આખી કહી નથી. ૨. ખ ગ તે તો વાત થાએ નીરધાર. જ. તો હુ

વાત જાણુ નીરધાર ચ. તે તો વાત માંનસ નીરધાર. ૩. ખ. હરખો સસરો
પાસા લીધ. જ ક ચ હરખો સસરો તતક્ષણ લીધા. ૪. ખ. ક. નાખા
દાવ કરીને સીધ. જ ત નાખા દા કરીને સીધા. ૩૦૪ ૧. ખ સતે બાધી
રે મેહદની. જ ક ચ સત્યે બાધી મેહની. ૧ સત્યે મેરુ જાણુજ્યો. ૨. ખ
જ ક. ત સન બાધી સંસાર. ધ સત્યે દિવાકર સાર. ૩. ખ જ ક.
જે સત ડોઅ અદવસો. ધ સત્ય સતિતુ ૩૫ છે. ચ હાવે સન ડોઅે અધનરો.
૪. ૩૦૫ ૧. ખ જ ક. રતન અમુવખ સુભ સુલુ. ચ રતન ચીતામણી
ચીત ચઢો. ધ. મા આને બદલે નીચે મુજ છે.

સાહ કરે સમરથ હરિ, રાખો લાજ મોગર.
એક હરિ અંતગ નહિ, તો પડ પાસા પોબાર.

૨. ક હેતે હોસા હાર. ચ કગવા ચાલો દાર. ૩. ક તેહે પશુ રહે નહી.
૩૦૬ ૧. ખ જ ક. ચ મા આ કડીને બદલે નીચે મુજબ છે.

સત મુકે જ સાધવી, પ્રથવી કેમ ધરે ભાર.
તે શુણુ હોય જે આપમા, તો પડ પાસા પોબાર.

જ્યારે ધ મા નીચે મુજબ છે.

રાજ રંક સહુ એક છે, પ્રભુ તલે દરબાર.
અવર ભેદ એકે નહિ, તો પડ પાસા પોબાર.

૩૦૭ આ કડીને બદલે ખ. જ. ક. ચ. મા નીચે પ્રમાણે છે.

“અરુણ આગલ ઓસ રહે, ઈંદુ આગલ અધમગ.
જારે આગન જુવતી રહે, તો પડ પાસા પોબોબાર.”

જ્યારે ધ. મા નીચે પ્રમાણે છે.

“સલનુ બાધુ જલ ગહે, દિપક પ્રગટે ધાર,
ધરા રોષ ધરી રહો, તો પડ પાસા પોબાર.”

૩૦૮ ૧. ખ. ૧ ક. ચ પડા બાર. ધ પડા ચાર ત્રણે જણુ ત્રણા.

૨. આ ચરણુ પછી ચ પ્રતમા નીચેની પંક્તિઓ બધારે છે

પચ માણુત સહુ કે છે પચ, જેહેને લોલ લક્ષણુ નહી લચ.

પચ પ્રમાણે તે તો ખરુ, બાકી સરવે જુદુ ખરં. ૧

પચ કહે તે જ ના કરે, તે શુક્રીત પોતાનું હરે.

પાચ વાતથી પાછો જાએ, તે કરોડ વરા કુંજર કેહેવાએ. ૨

એક વાર નાખો સહુ આપ, ફરી બોલે તેકને શીર પાપ

એહેવા વાએક શુણીને કરણુ, હરખા તે વેલા માહા ત્રણુ. ૩

હુહો

અહવા તારા ને કુપદી, સીતા મદોદરી સાર.
તેહનો અંશ હોએ એહમાં, તો પડ પાસા પોખાર. ૧
અમ્રત ખાણુ અતી ઘણી, શોભા નરખી સાર.
તે વેલા લાલચ નવ કરી, તો પડ પાસા પોખાર. ૨
પાપ રહે ગંગા ગએ, રામ નંદા વશ વેહેવાર.
સ્વામી ખીજે સત રહે, તો પડ પાસા પોખાર. ૩
અહી મુખમાંહાં અત્રીત રહે, અગન રહેને દાર.

દામી આગલ રહે કાંમની, તો પડ પાસા પોખાર. ૪

૩. ખ. ગ. ક. ચ. તે જીપમાન પામે ખહુ પેર. ઘ. માં આ એ ચરણુ નથી.
૪. ખ. ગ. ક. તે રાખુ છે મનમાં ઝેર. ચ. તોહે મનમાં રાખુ વેર.
૩૯. ૧. ખ. સેહેત્ર તણા ઘ. ક. સહત્ર તણા. ચ. શહત્ર તણા.
૨. ક. ધા હોયે નહી. ખ. ક. ચ. પણુ નારીનુ વેર વીસારે નહી. ગ. પણુ
નારી વે સરે નહી. ઘ. પણુ જીનુ વેર રુજે નહિ. ખ. ગ. ચ. કાહોને
મોઢે નવ રહે કોઅ. પટંતરે પરખા જોઅ. ૩. ખ. ગ. ઘ. ક. ચ.
હસતા રમતાં. ૪. ખ. ગ. ઘ. ક. ચ. અરુણુ ઉદે હવો પરભાત.
૩૧૦. ૧. ખ. ગ. ક. માં આ એ ચરણુ નથી. ચ. વીનતાને કરો વાએદો.
૨. ધ. ધણુ એક્તાં કિધો કાયદો. ચ. કાઆમાંહા રાખો કાયદો. ૩. ખ. ગ.
પ્રધાન તણુ ન માંનુ ચીત. ઘ. પરધાનનું મન પરજણુ અંજ. ક. પરધાનનું
તાહાં નથી મંન. ચ. માં આ એ ચણુ નથી. ૪. ક. અશ્વ સેહી એ બયા
પંથ. ખ. ગ. અસ્વ સજી એ ચાલા પંથ. ઘ. અસ્વ સજીને ચાલ્યો પંથ.
ધ. અસ્વ સજીને ચાલ્યો પંથ ક. અસ્વ સજીએહુ ચાલા વંન. ૩૧૧. ૧. ધ.
નગર સમિપ આવ્યો જેટલે. ૨. ખ. સાસ. ગ. નથી પાસ ખીજે કોઈ
રાએ. ઘ. ખરા ખપોર થયા તેટલે. ૩. ખ. ગ. ચ. એક વાવમાં છે સીતલ
નીર. ઘ. વાવ્ય એકમા સિતલ નીર. ક. નગ્ર સમીપે આવ્યો જેટલે.
૪. ખ. ગ. ચ. પ્રતોમાં આ ચરણુ નથી. ક. મધ્યાન પરા થયા
તેટલે. ૩૧૨. ૧. ખ. ગ. ચ. આડ ચંપાનું તેને તીર. ઘ. ચંપા આડ
છે તેનિ તીર. ક. એક વાવમાં છે સુંદર નીર, આડ ચંપાનું તેહેને તીર.
૨. ખ. જઈ જીતરીઆ તેની છાઅ. ગ. જઈ ઉતરો તેને છાએ. ઘ. જઈ
ચલા તેનિ છાહ. ક. જઈ ઉતરો તેહેની છાપ. ચ. જઈ ઉતરા એ તેની

છાંદે ૩ ખ જ ઘ દ માં આ બે ચગળ નથી. ૩૧૩ ૧ ખ પાણી
માઅ બ. પાણી માલો. ઘ ચ રાજા પિવા પેદા જલ તદ્દાં ૨ ખ જ દ.
પીધુ નીગ તે સાના થઈ; લખુ કપીત એક બીતે જઈ. ઘ પિધુ નીર સિતલ થઈ, લખ્યુ
કપિત એક બીતે જઈ. ચ પીધુ નીગ તગશાતા થઈ, લખી શાખી એક બીતે જઈ,
૩૧૪ ૧. ખ જ દ. ચ હજે વાધ સદુ જનને મ વ્યાધ હજે સદુ જનને.
૨. ખ જવ આદારી કેવાઅ. ૩ ખ દ્વ વીસવાસ આજે સદુ. જ દ્વ
વીસવાસ તુ આખજે. ઘ દ્વ વિસ્વાસ સદુ રાખજો. દ. દ્વ વીસ્વાસ.
૪. ચ પખુ આપ બંધવને નહી ખાય. ૩૧૫ ૧. દડી પહેલાં ઘ. દ. માં
નીચેનાં ચરણ વધારે છે.

પુત્રી હોય પગની, ઉદરથી હોય તન.

તાત કામાતુર દતો, પણ કામતલુ નહી મન.

૨. ક ઓપો પોખાદાર. ૪. ખ ચ લખ અંક તે દાર. જ લખો અંક તે દાર.
ઘ દ. લખ્યા અંક જે બાર. ૩૧૬ ૧. ખ જ. રીજે ધણુ ઘ વાચ્યા અક્ષર
રામના દ ખીન્ને ધણુ. ચ ખીજો. ૨. ખ જ લખીઓ પોતે આક. મ
પોતે લખિયા અંક. ચ પછી પોતે લખીઓ લેખ. ૩ ખ દ અપ ડાપણુ
સદુ કેા રે. જ આપ ડાપણે સદુકો કરે. ઘ આપ ગતડા પાપા
સદુ. ચ પ્રતિજીતર પોતે લખો. ૪. ચ શુભે તેહવી પેર. ૩૧૭ આ પહેલાં
ખ જ દ ચ પ્રતોમા નીચેની કડી વધારે છે

“પ્રતિજીતર પોતે લખો, સુઝે તેવી પેર.

સાચો હોજ તો શાને પછે, કપટ કરી મુજ ઘેર.

૧. ખ મ દ જુખાને મન ભાવસો ઘ જુખ્યાને મન ભાવસો ૨. ખ અના-
અને સી ઓથ જ. મ અનાથને સી આસ્ય દ આસા સી અનાથ ૩ ખ
જ મ દ જાને મન સી દીકરી. ચ જાને મન જુવતી કરી ૪. ક હજે
તે સાથ ખવસનીને મન સોચ જ દ વીલશે મા બહેન સાથ ઘ તતરણુ
કરસે કાજ ચ પડે મા બહેન કેશાય ૩૧૮ ૧ ખ. જ ઘ દ ચ
પાછો વલો મ દ મા આ પહેલાં એક કડી છે

“પશુ પછે બે જણા, તે માડે ઘરવર

નર પશુ તે જણવો, જે નાકે પરનાર

આ કહી પછી કડીઓનું લૂગથી પુનરાવર્તન થયું છે ૩. ૪. ચ નવ
રીજે મન રાજન ૩૧૯ ૩ સમજાને મન ખરખરો ઘ દ ચ સમજીને

આર્યો ખરાધરો ૪. ગ. રોશ ન ધગસો રેખ. ચ લાજ ન કરશો રેખ.
૩૨૦ ૧. ખ. ઈ. ગજેદ્ર. ગ. ગજ. ધ. હસ્તિ. ચ. આનંદવશ અંકુસને.
૨. ધ. માં આ ચગણુ નથી. ૩. ખ. અગુણુ વસ. ગ. સરવ વસ્તુ મુરબાદ
છે. ધ. અગુણુવશ ગણપદ છે. ચ. અરમકવસ મુરબાદને ૪. ધ. ધગણિપતિને
ધર્મ. ૩૨૧ ૧. ગ. મા ૩૨૨-૩૨૩ કડીઓ નથી. ધ. મા આ પહેલાં એક કડી છે.

“સનપુરુષ વશ કુસને, મંત્રને વશ દેવ,
ધર્મ તેને વશ કર્મ છે, સ્વામિને વશ સેવ.”

ઈ. માં નીચે મુજબ વધારે કડી છે.

સદપુરસવમ ગ્વાન છે, મંત્રને વસ દેવ,
ધરમ તણે વસ કર્મ છે, સ્વામી વસ છે સેવ.

૩૨૨. ૩. ખ. વણુ પીધે ત્રખા છપે નહીં. ધ. ઈ. ચ. જોયે તરસ છીપે નહિ.

ચોપૈ

એણેવુ કહી બાહારે આવીયો, ખાર રૂદે અદકો લાવીયો.

વલી રાયે લખુ એક મરમ, આણી હેત અદકેરુ પરમ.

૩૨૩ ૨. ખ. ગ. જ. ક. પછે રાગ ગઓ તે ઠાર. ધ. આબ્યો જલથી ખાર.

૩. ખ. ગ. જ. ચ. ચીતમા ચેન. ધ. પછે રાય લખ્યુ તે ઠાર. ૪. ખ. ગ.

લખી સમસા આણી એક. ધ. વાચ્યા અક્ષર ચીતમા ચેન; લખ્યો અંક આણિને

હેત. ઈ. લખ્યો આક આણીને હેત. ચ. લખી શમસા આણી હેત. ૩૨૪.

૧. ધ. સસીણુ ધરે ઉપાન, ૨. ધ. મા આ ચરણુ નથી. ૩. ખ. ગ. ચ.

અમુલખ છુટી કનકની, ધ. પાલિ અમુક કનકની. ૩૨૬. ૧. ક. વલી વણર

ગયો જલમાહે. ૨. ખ. ગ. ચ. પાણુ લખી એક કવિત. ક. કિંગિ અક્ષગ દીઠા

છે તાહ. ૩. ખ. ગ. ધ. ચ. મા આ ખે ચગણુ નથી. ઈ. વણરે વાચી વીચાર

ચીત. ૪. ઈ. પાણુ લખોહિ એક કવિત ૩૨૭ આ કડી પહેલા ખ ના ઈ

ચ માં નીચેની કડીઓ વધારે છે

હહા

ધેર બેઠા મોતી ન વોહારીએ, જો પગલામ કરે જહુ પેર

તે કણુવ ખોટી કોઠી કરે, જો ગરજે જાએ છો ૧

ચોપદ

એણુ લખી બાહાર આવીઓ, ખાર રૂદે અદકો લાવીઓ,

વલી રાચ લખે એક મરમ, રાખવા પોના કેરી સરમ. ૨

દુહા

નીચ દ્રષ્ટ તે કરે નહી, મોડોટા ને કહેવાય,
સી સધેન ને સદી કરે, તોહે તણુ નવ ખાએ.

ચોપાઈ

વલી પ્રધાને તે વાચીછ, અદકું વેર રૂદે સંચીઝી,
વલી સખુ દસ આણી દુખ, ને મુજને ઉપજ્જવો સુખ. ૪
ધ. માં ખ. જ. માંની વધારાની પદેલી કડી એકજ વધારે છે. પછી ૩૨૭મી
કડી સર થાય છે. ૪. ધ. વેલા તેવિ રહ્યા. ૪૨૮. ખ. ૪. ને માંમાં પડો
હો અવાંક. ધ. માં આ કડી નથી. પણ તેને બદલે નીચે મુજબ છે.

એવુ કહિ બારે આવિઓ, અધકો હોસ રહે લાવીઓ,
વલી રાએ સખ્યુ એક મમં, આણિ હેન અદકો માન પરમ.
જ. માં નીચે મુજબ છે.

એકવુ કહી બાકાર આવીઓ, હોસ અદકો લાવીઓ,
વલી ગએ સખ્યો એક મમં, રાખવી સામા ફેરિ સમં.
૩૨૯. ૩. ચ. મા આ બે ચરણુ નથી. ૩૩૦. ૨. જ. સત આધારે સુર. ચ.
સત બાધો સંસાર. ૩. ખ. ચુકીઝી. ૪. ધ. પુર વહેતો જાય. ચ. તે જુડો
સંસાર. ૩૩૧. ૧. ખ. પાડો. ધ રાખો પહોડો પદાંતરે. ચ માં ૩૩૧, ૩૩૨ મી
કડીઓ નથી. ૨ ખ. જ. તે વારુ વહેવાર. ધ ક. તે રૂડો વેવાર. ૩. તેહ
જાર જાગી ગયો. ૪. ક. તારે વીતા છે વહેવાર. જ એટલે જાગો જાર ધ. જાર
જાગો જાર. ૩૩૨. ખ. રાખે વેર. ૩૩૩. ૧. ધ માં આ પહેલા એક કડી છે.

“નેણે વાટયે ફેસરીયો, રજ લાગી તરણાં.

તે ઝાડે ઉભા મુકરો, નહિ આખે હરણાં.

ધ. સત્ય ગયુ કપણુ ગયુ ૨. ખ. ગજી મરજદ મામ. જ મમતા નીજ
નામ. ધ. ગયુ મમતાનિ માન ક ગયુ મમતા નીજ મમં. ૩. ખ. પુન પાણી
વહેતે ગજી ધ સત્ય પાણિમા વહે ધણુ. ચ. સુના પાણીપે હેતે ગજી.
૩૩૪. ૨ ખ ધ ક ચ નહી દમડો ને દામ જ જાહેર પ્રગટો મામ. ૩.
જ માં આ બે ચરણુ નથી ૩૩૫ ૩ ધ શંકિત પ્રધાનનો ને નહિ
૩૩૬. ૨. ક. દપ્પ શીવ. ખ અલખામણો ઈસ્ટ ગુર સંમ. ૩૩૭. ૧. જ.
ચ. માં આ કડી નથી. ધ. મુખ નહિ સુર જાન નહિ. ૩. ખ. જલ જોજન.

ઘ. બે ભોજન. ૩૩૮. ૧. ઘ. મા આ કઠી નથી. ૨. ખ. ગમે નહીં ધર કામ. ૩. ગમે નહીં જલહલ ધમાં. ૪. ગમે નહીં જલહલ ધામ. ૫. ગમે નહીં હરી નાંમ. ૬. જ. વાત વીદ્યા તણી. ૩૩૯. ૧. ખ. ધ. પ્રધાને તરત. ૨. ધ. વાચ્યાં સપૃષ્ઠ. ૩૪૦. ૧. ધ રાજા વાહાલે એકજ વાર. ૨. ગ. હાકાર. ધ. જો મનથી હવો અહંકાર. ૩૪૧. ૨. ખ. નમીસ ન બેદે નીર. ગ. ચ. નીમખ ને બેદે નીર. ઘ. તોપ બેદે નિર. જ. તોલે ન બેદે નીર. ૪. ખ. સુદ સરીર. ગ. ચ. સુધ સરીર. ધ. જો મોટા સાહસ ધીર. જ. જો હોએ સાહસ ધીર. ૩૪૨. ૧. ખ. ચ. ગ્રીમને ગીમટ અડે નહીં. ગ. જીવને ચીક અડે નહીં. ધ. ક. ચીકટ. ૨. ખ. ગ. જ. ધ. ચ. સોને ના અડે સામ ૩. ક. ગુણને રૂપગુણ નવડે ખ. ગ. ધ. જ. ચ. ગુણને અવગુણ અડે નહીં ૪. ખ. ધ. જ. ચ. માનીને ના અડે સા મ ગદુસ્ટ રહે નહીં રામ. ૩૪૩. ૧. આ કઠીને બદલે ખ. ગ. જ. ચ. મા નીચેની કઠીઓ છે

ખ. નીરને અગની અડે નહીં, દુસ્ટ રૂદે નહીં રામ
લોબીતે લગ્ન અડે નહીં, તમ ગાનીતે ન અડે કામ. ૧
બમને કમ્ર અડે નહીં, સતોધીને ન અડે પાપ
જોગીને ભોગ અડે નહીં, સીધ અડે, નહીં સાપ ૨
અગુણ તીમર અડે નહીં, પાખંડીને સો નાપ
તામસને સીલ અડે નહીં, પરીજી મને ન અડે પાપ. ૩
વેદને બેદ અડે નહીં, ખલને ના અડે સત
સાચને જુઠ અડે નહીં, પરમેસ્વર રાખે પત ૪
બાવે આગની સરવને, બાલો જીવ ના જીવ.
કામ તો જીતે સરવને, પણ માની નન જીતામ. ૫

ધ મા આ પહેલા નીચેની કઠી વધારે છે.

આગે બાલે સવને, લોહ બાલુ નવ જાપ
કાસ તો જીતે તેકને, શાંતિ નવ જિતાય.”

૩૪૫. ૩ ખ. તે તો સમરથ સગવથી ગ. જી માદીકને જીતીઓ ૩૪૬ ૧ ખ. ગ. જ. ચ. જીતો નહીં માહા મુતીવરે ધ મા આ કઠી નથી ૨. ખ. ગ. જ. ચ. જીતો નહીં રવી ચદ્ર ૩. ખ. ગ. જ. જીતો નહીં વાસવ ચોખલે જ. જીતો નહીં વ્યાસ વચીક્ષણે ચ. જીતો નહીં વાસ વીચીક્ષણે ૪. ખ. ગ. જ. ચ. જીતો નહીં તે ઈદ્ર ૩૪૭. ૧. ખ. જ. જીતો નહીં પાચ પાડવે ચ. જીતો નહીં

પાય પાટવે ર ખ જ દ વ જીતો નદી ગવણુ ગમ ૩ ખ જ દ વ
જીતો નદી જે ગવરે. ૪ ખ એ બીઓ ફેરાય જ દ વ હામ અજીતો
હોવાઅ ખ જ દ વ મા આ પત્રી ૩૪૭મી કડી છે ૩૪૮. ૨ ખ. જ. દ
સપતી વાતો સહેલ. ૫. અંતિ વાત સુતેન ૪. એની વાતા ચહેલ. ૪. ખ.
જ. દ. ગગન ચડન મુસોલ. ૭ મસકલ. ૪ ધર્મન ચડન મુસોલ. ૩૪૯
૨. ખ માંને તેકને પાપ. ૩. ૫. પ્રધાન કે માતુ અમ્યો. દ સનુને દેહે સમી
રહો. ૪. સકુને દેહે બેદી રહો. ૪. ૫. તો સદા દત્યાનું પાપ ૩૫૦. ખ.
ગાડુઆ ધર્મને બોલસે જ ૫ દ કે બલિયો થઈ બોલસે. ૪. ખ જ ૪
સીરદાર. ૬ સંગદાર ૩૫૧ આ કડી પહેલા ખ જ દ વ મા નીચે મુજબ
કડીઓ વધારે છે

પયકલ પ્રતે અંન ના, નદી ચૈતન આળ નેન
હીડી બોલો થાએ નદી, તોહે કામ ન મેરે અંન ૧
હા નર નારી કા પસુ, હા મધ કા બાલ
કા મુરખ કા પંડીતા, મમ તલે વસ કાવ. ૨
મરજાદા થકી માનવ રહે, અસમરથ કે રહે આપ
એકાતે આરાધન ગહે, તે વેદ પુરાણે ૭૫ ૩
કા મ દોદરી કા દુપદી, અલ્લા સીતા સરી
રાખુ આળ તો ઈસ્વરે ને મમતલે વસ ધીર ૪
નીગોસ મરખો સાધવી સત જગન કરનાર
તેણે તેકાલી પ્રકામે કમી, પ્રીતી લેને પાગ ૫
પાયમુર પડીત લલે નવખડે જે નામ
મહ મધા તે મન વમી એવા કરતપ કામ ૬
ઈદ સગીઓ અદીપતી, ઈદ્રાસણુ સુખધામ
ગૌતમ નારીસુ ગમે, તે તો જાણે કામ ૭
ચતુર ચદ સગીખડે, જેણે રાહેણી સગી નાર
તેણે બસપતીની અભી ભોગવી, એવી કામવાસના જાગ ૮
કહેતા પાગ ના પામીએ, સીધ પરકસો પાપ
સુમહુનુ મન સાખ છે જાણે આપોઆપ. ૯

જ્યારે ૫ મા ૩૫૧ મી કડીને બદલે નીચેની કડી છે.

સડુને મન ભેટિ રહો, કામજિત છે આપ
પ્રધાન કહે પ્રીત્યુ અમો, તો કોટિ કલંકુ પાપ.

અમર ૩. ૪. ખ ગ જ ઠ ચ વીસારી મુકી તે વાત, સનેહ વધાગે રાજ સાથ
ધ હાજર વેર રાખે છે ધણુ, વચન ન માનુ રાજ તણુ ૩૫૩. ૧, ૨. ખ
ગ જ ઠ ચ ઊરન જાલ અગનીની દાલ, યઆ અગ પ્રધાન જ દાલ. ૩ માં
આ બેચરણુ નથી. ૩૫૪ ૩. આ ચરણુ પહેલાં ખ ગ જ ઠ ચ મા નીચેના
ચરણો વધારે છે.

જેલના રદીઆમાં છે દાગ, આદાવો કાપી પામુ લાગ
અરથીઆ દોસ મનમા નવ ગણે ભેગી ભોગી બેને કમ બને
આ પછી ચ પ્રતમા નીચેનાં ચરણો વધારે છે.

કાચેર સુર ને ન મલે મલે, ધરમી પાપીનો શો ખેલ.
સતીગુનકાને શાની પ્રીત, રાખે રાક કેમ રહે રીત ૧
રાજ સાચો જુદો પરધાન, એકચો રાજ સુતો છે રાન.

૩૫૫ ૧. ખ ગ ઘ મા ૧-૨. ચરણુ નથી. ૩. ખ ગ કાઢી પાલી રાખી
તલે. ધ કાઢી પાલિ ચીત ચલે. ૪. ઘ પાપિએ વાહિ નરપતિ ને જલે. ૩૫૬
૧. ખ ગ ધચો દુષ્ટ અધરંમ અળાંણુ. ચ ધચો દુષ્ટિઓ ધર મ અળાંણુ.
૨. ધ. ચંપા તલે ધાલ્યો છે ખાણુ. ૩. ખ ગ જ ઠ ચ હતા ના ગણી પોતે
મંન. ધ હસા રાજની ન ગણિ. ૪. ખ ગ જ ઠ ચ મુકો અસ્વ છોડીને
વંન. ધ ચંપે બેઠો માલિ ચદિ. ૩૫૭ આ કડી પહેલાં ખ ગ મા નીચેના
ચરણો વધારે છે.

ધાલો જોડો ભોમી ખણી, પાપ પ્રસસા મનમા નવ ગણી

૧ ખ ગ જ ઠ ચ ચાપે બેઠો માલી ચડી ૨ ખ અચરત દીકુ તેદજ ધડી
ગ દીકુ હદએ અચરત ખડી ધ મા આ ચરણુ નથી ૩ દીકુ તેણે સરવ
અચરત ખડી ચ દીકો દ્રષ્ટે ૪ ખ ગ જ ઠ વાત મનમા જુજાઓ ૫ વાત
મનમા જુજાઓ ચ જાગત સવર્ણ તે જુજાઓ ૩૫૮ ૧ ખ નીસા સમે
જાને તે કાર ગ નીસા સમે જાડો તે કામ ૨ મા આ ચણુ નથી
૩ નીસા સમે તલે તે કામ ચ નીસા સમે મેદલો તે કામ ૨ ખ ગ જ ઠ
ચ આલો પ્રધાન પોતાને ગામ ધ પ્રધાન ગયો પોતાને ગામ ૩ ધ પ્રધાન
પેઠો નરપતિ ધેર ૪ ધ અળણ્યો યદિને પુછે પે ૩૫૯ ૨ ખ જ ઠ

પરમાત્મ જ મઆ કાઈકે છે ધર્માત્મ ચ વાટી વડો કે ધર્માત્મે ઠ ખ જ દ ન
 જુજુઆ વસા ૫ પથે પલા ૪ ખ જ દ ચ નથી મલા ધ નયિ મલા
 ૩૬૦ ૧ ધ મહિ મેદની ૨ ખ ધ સદુને આપી પુગટો સોગ જ ચ
 સદુકોને મન પુગટો સોગ દ સદોલ સરવે પડો નોદ ૩ આ ચરણ પહેલા
 ખ જ દ ૫ મા નીચેના ચરણો વધારે છે “આવા અસ્વ ગ્યથી ગડખડો
 વીસવાસ પગળ સદુ કોને પડો ૩ દ રાળ પુત્ર ધણુ દુપજ ધરુ ૪ ધ
 ક્રિયા દ્વાદશા તેનિ કરે દ લોમચાઁ ધરે તે કરુ ૩૬૧ ૧ ખ. જ ચીતમા
 ૪ ખ મનસા વાચા મુકી આસ જ દ ચ મનસા મીધે મુકી આસ ૩૬૨
 ૧ ખ ચેતા સરવે કીધી તાજ ધ કાઈક સોઁ ધરી મનમાજ દ ન કાઈએક
 સોઁ કીધી મન તાજ ૨ ખ વડો પુન બેસાડો રાજ ચ તેના પુત્રને ૫
 લુપુ પુન બેસારો ગજ દ ન તેકનો પુત્ર ૩ ધ નાનો બાસ દ મોલોટો
 વટ ને નાદાનો ગળ્ય ૩૬૩ ૧ ધ પ્રધાને સ્ત્રી તેડી ઘેર દ માવી એ દીકું
 તુ ઘેર ૨ ખ પાપીની નીરખી ઘેર જ દ ન પાપીની નીરખી ને ઘેર ધ કરે
 એખતા લિતા સેર ૩ આ ચરણ પહેલા ખ દ દ મા નીચેના ચરણો વધારે
 છે. “સમગ્રી એ રુદેની સાથ, વાત ન મોપી અચીને હાય ૩ ધ મતિયે દીકું
 છે નેદ ૪ ખ આવે મરણ વણુ ખુટે મરુ જ દ ચ ચાને વણુ ખુટે તે મરુ
 ધ કાઈને જણા-પુ તેદ ૨૬૪ ૧ આ બે ચરણ ખ જ મા નથી ધ મા
 આ પહેના નીચેના ચરણો વધારે છે. ‘મોદા માણસ કેગી વાત, કરતા તો
 થાય ઉનપાન ૩૬૫ ૧ ખ જ ચ લૂખજ ખાજી ૨ ખ હવડે કેહેવા
 નહિ જ નહી તો ચેતાગવા ગળને જાવુ ધ દ નહિ તો મોહરે ચેતવા
 નહિ ૩ જ અનેક પાપી ખીળ છે ધણા દ એક પાપ ખીળ છે ધણા
 ૪ ખ મોદા લૂખ હગમજ તણા ૩૬૬ ૩ ખ દ સમજરે ધ વસાર મયો
 ચ સવજ ૪ ખ તાર સુની ૫ તદા લડો તો જાનો રહો ૩૬૭ આ પહેના
 ખ જ ૫ મા નીચેના ચરણ વધારે છે, ‘જાનો ન રહે ચઓ પરભાત, જાની
 નવ રહે પડી જે ગત ૩ ધ જાનિ નવ રહે અિની વાત ૪. ધ જાની નવ રહે
 ઉત્તમનિ પ્રીત ૩૬૮ ૩ ધ જાનિ નવ રહે વેશાની જાત ચ જાના ન
 રહે વાત જે નવી ૪ ન જાનો ન રહે દુખીઓ દહે ૩૬૯ ૧ ચ મા
 ૩૬૯, ૩૭૦, ૩૭૧ મી દી નથી. ૨. ક વીદામણો. ખ વીદા લાણી
 જ દ વીધા લાણી ધ વિદા જે લાણિ ૩ ખ જાતે મુઝારે ૪ ધ રામ સસાર

૩૭૦. ૧. ખ. જ ડ. જાની નવ રહે વાત જ નવી. ૨. જાંનિ નવ રહે ખસખોઈ વાસ. ૨. ખ. જ જાનો નવ રહે કાહો જે કવી. ૩. જાનિ નવ રહે પ્રીતમ પાસ. ૪. જાનો નવ રહે જે કહેવાણો કવિ. ૩. ખ. જ ડ. કસખોઈ જેહ. ૪. જાનો નવ રહે વરસો મેધ. ૪. ખ. જ ડ. રહુ કે પછી છુડી તેહ. ૫. નિચ ઉચનો નવ રહે રનેહ. ૩૭૧. ૧. આ કહી પહેલાં ખ. જ ડ. માં નીચિની કહીઓ વધારે છે :

જાનો નવ રહે રુઝે મેહ, જાની નવ રહે દુખણી દેહ.

જાની ઉદરમા નવ રહે ખીર, જાનો નવ રહે નપુસક વીર.

પારો પેટમાં નવ રે જેમ, જાનુ તેમ પ્રગટ થાઅ તેમ.

જ્યારે ૫. મા નીચિની કહીઓ વધારે છે.

જાનો નવ રહે જે કો કવિ, જાની નવ રહે વાત જે નવી,

જાંનું નવ રહે કાહિ લાય, જાંનું નવ રહે અદકુ પાપ.

૩૭૨. ૧. ખ. ૫ ડ. ચ. ચંપો લઈ. જ. ચાંપા લઈને. ૨. ૩. ચ. કેમ અસુરો આવીઓ. ૪. ખ. ચ. એવી કહી બહુ પેર. ૫. કેને બહુ વિધ પેર. ૩૭૩. જ. ૫. ડ. ચ. કરો પ્રહાર તે દંડ સુ. ૨. ૫. અંતકરણ સુ રિસ. ચ. રુદે ધરીને રીસ. ૩. ખ. જ. ક. ૫. આજ પછી તક ચુકસે. ૪. ક.તો ખેડ શીસ. ખ. જ. ૫. જ. ચ. તો છેદીસ તાહારુ શીસ. ૩૭૪. ૧. ૫. ડ. વારુ કહિને માલિ વહ્યો. ૨. ૫. જ. પોતાને મંદિર તે પહ્યો. ૩. આ ખે ચરણ પહેલાં જ. માં નીચિના ચરણ વધારે છે :

ધેર આવો માલી વન તણો, આવો કાધ રુદેમાં ધણો,

રીસ ચડી તેહને મન ધણુ.

૪. જ. અસ્ત્રીને મોટી કહી તેટલી. ૫. માલણ આગળ કહી તેટલિ. ૩૭૫. ૩. ૫. ચંપાથડે તે ધાલિયો. ૩૭૬. ૧. ખ. જ. ૫. ડ. ચ. રાણી પાસે જાગી. ૨. ખ. ૨. વધામણી જ. ડ. એ વધાઈ. ૩. જ. ડ. ચ. રાજાનું શેવરાણુ વેર. ૫. વજિર પાસે લેસુ વેર. ૪. ખ. જ. કમ રાખુ આવડું હુ જેર. ૫. ડ. કમ સાંખિ રહીયે જેર. ૩૭૭. ખ. જ. તારે માલીયે. ૨. ખ. સીધ વાત કરી અસ્ત્રી સાથ. ૩. ક. ખ. ન છરવે અંન. નવ છરવે દાંન. જ. ન જાલવે ધાંન. ૫. ડ. ચ. ન જિરવસે ધાંન. ૪. ૫. ડ. કાચિ લાંધન. ૩૭૮. ૧. ૨. ૩. ખ. સુક ઉદર કમ રહે હુકડો. જ. સુક ઉદર ન રહે હુકડો. ૫. ડ. ચ. પારો પેટ નવ રહે હુકડો. ૪. ૫. જેવો ચાખરનો કુકડો. ૩૭૯. ખ. જ.

૨૬ી કે જુડી એ જાન ધ. ૬. ચ. ૩૬ી કે જુડી સાદાત. ૩. આ ચન્મ
પહેલાં નીચેના ચરણો વધારે છે :

ઠાચી પેટ ન ગદે દડતાલ, ઇશ્વર મન ન રહે અદાંદા
પાપી કેરુ ન ગદે ધન, બાધ્યું ન ગદે સિચિ મન.

૪. ખ. જ. ૬. ચ. ચેનાવા ગમ્પીને ગઈ. ધ. એકાન નાણિને પાસે ગઈ.
૩૮૦. ૧. જ. દસડાંણુ. ધ. કેહે પહેવાચંદ્રસર દખ્ખાત ૨. ખ. જ. ૬. ચ. ભાગો
સ ધેમનની બ્રાંત. ધ. બાંચો સદેહ મનની બ્રાંત. ૩. ખ. જ. ૬. ચ. દારો ગમ્. ધ.
ચંપા થડે ધાણ્યો છે ગમ્. ૪. ખ. તેડા સદુ કરી સમાઅ ૬ હજી અજ પડા.
૩૮૧. ૧. ખ. સધની વાત સમજવી કહી. જ. ૬. તે માનુ ગમ્પીએ સામુ સુત
ધ રાણિયે તેડાચો પુત્ર ચ. માનો ગણી તમે સાચુ સુત. ૨. ખ. નીસા
કુચ્છની પુરંણુ થઈ. ધ. ૬. સધની વાત સમજાવિ સુત. ૩. ખ. મા આ
બે ચગણુ નથી ॥ ખરી નેશાનિ કુવરને થઈ. ૪. જ. ચ. નીસા કુવરને
પુરી થઈ ધ. મા આ ચરણુ નથી ૬. ખરી નીસા કુવરની થઈ. ૩૮૨.
૨. ખ. પગની ઝાવ તો દીગઈ સીસ. જ. જે ચાવી સીસ. ચ. પગ જાવથી
બેદ શીય. ૪. ચ. હે રે તાન માદારો છે કાહે ૩૮૩ ૧. ખ. જ. જુહુ
ઓચરો ધ. રખી વેગ વચન જુહુ કરે ૬ રખે વચન જુહુ તે કરે. ચ. ગમે
વચન મન કુહુ કરે ૨. ખ. વણુ ખુટે મરો. ધ. ક. આપે સવ અખુટે મરે.
ચ. અમે કાલ ખુટે તે મરે. ૩. ખ. જ. નર્દો મુકુ. ધ. મા બે ચરણુ નથી
૩૮૪. ૧. ખ. પ્રધાન તો મુકર ગઓ. જ. ન. પ્રધાન નાણુકર ગઓ. ધ. તે
પ્રધાન તો કુડો થયો. ચ. તે પરધાન તો તેને કરી ગઓ. ૨. જ. કોટી
થાએ તેહને સાથે ૬. કોટી થાય કુડો નવ થઓ. ચ. કોટી થાએ તેથી
નવ થઓ. ૩. ૪. ખ. જ. ॥ ૬ આપાને તલે ન ચંપાને તલે ૩૮૫ ૧. ખ.
જ. ૬. ચ. દાટા તથી મડા અસ્ત ૨ ધ. સાચિ સવલિ નીકલી ઘાટ
૩ ધ. મહિપતિને માર્યો સા માટ ૪. ખ. જ. પામા કાટ વાસા તે કસ્ટ.
ધ. એમ મરણુ સે તે મરે ૬ મનમા ઉપનુ જાહુ કહ. ચ. કોટી પ્રકારે પામા
કહ ૩૮૬. ૧. ધ. મા આ પહે ॥ આ ચગણો છે “પ્રધાન કહે સુણ
રાજપુત, સાચી નીકાલિ સધલિ વસ્ત. ૨. ખ. જ. ક. ધેગ આવો રાઅ
રાખી ધીર ધ. ન ધેર આચ્યો રાજા આણિ ધીર ૩૮૭ ૧. ખ.
જ. ઉમો રહે ઘાટ. ૬. ઉમો આ ઘાટ. ચ. બોલ સાચુ ધટે શા માટ.
૩. ખ. ॥ ચ. આમે કાવ ખુટે તે મરે. ધ. એમ મરનારો તે મરે.

૩૮૮. ૩. ખ જ ડ ચ પ્રતીહારને તો કુંડલ દીધ. ૪. ખ. ગ જ
ચ પ્રવેસ મારા મંદીગમા કીધ. ૩૮૯ ૧. આ કડી પહેલાં ખ ગ. જ.
ચ મા નીચેના ચરણો વધારે છે :

જુનતી બોજન હાથે જમો, વીટી આપી રામા સું રમો.
કામ અંધ થયો તે રાખ, તે માટે આવો મુજ દાર

૪. ખ ગ માહારે મોહોડે મુકર જાખ. ઘ મુકરે જાય, ચ માહારે
મોઢે નવ કહેવાયો. ૩૯૦ ૧. ઘ ડ. તુજ આગલ હુ કેતાં લિવુ ૨. ધ. ડ.
એથી વેર બિજુ તે કિયુ. ૩૯૧. આ કડી પહેલાં ખ ગ. ડ. ચ. મા નીચેની
કડી વધારે છે :

કામવાસના રાખે કરી, પાપબુધી તે હૈડે ધરી
મારો નરપત મેં નસંક, સાચો અખત છે એ અંક.

૩. ખ. ગ પ્રતીત દેખાડે ઘ પતિત દેખાડે તો પારખુ. ૬ ચ. પતીત
દેખાડે તુ ખરી. ૪. ખ ડ ચ. તો ધુનો કરુ તુજ માપ. જ. નો ધુનો કરે
તુજ માફ ૩૯૨ આ કડી પહેલાં ખ ગ ચ ડ મા નીચેની કડી વધારે છે :

જાર બુધી થઈ જનકને, તે જો સાચુ હોય
તે સુખે મંદીર પરવરે, પુત્રી ના સકે કાપ.

જ્યારે ઘ મા નીચે મુજબ છે :

જેરાવરી નારી કરી, તે જો સાચુ હોય.
મોગ્યા તો બેનો ગયો, ખુન ન માગે કાપ.

૬. મા ઉપરની કડી ઉપરાંત નીચેની કડી પણ છે :

પગધાનવટી તાહારી ખરી, તુ જો સાચો હોય
મારો તે વહેતો ગયો ખુન ન માગે કાપ.

૨. ખ. ગ. ઘ ડ. ચ. તેને હતા દીધી ચા. ૩. ખ પખ રાખે રખે.
જ. કહેની પક્ષી રાખીસ મા ૪. ખ. જ. જ. ચ દહેજે સતરીચા. ૫ કેજે
વિવેક વિચાર. ૩૯૩ ૩. ખ સુ કહીએ એ મુંડને. ગ. ડ. ચ. એ
મુઠને ઘ કશુદિ ને કહુ કેટલુ ૪. ઘ ડ. એ પાપિ અત્રાન
૩૯૪. ખ. જ. ડ. ચ. મા આ પહેલાં આ ચરણ વધારે છે : કહુ સંક્ષેપ
સકે કહુ એક વાંછુ, જુહુ બોલો તો ઈશ્વરની આજુ. ઘ સીતુ રૂપ રાજ

મન ધનુ' ૨ ખ. જ. ઘ. ૬. ૪. માટે પ્રધાન તે પળ ખર ૩ ખ આ ચણ
પહેલા ખ. જ. ૬. ૪. મા આ ચણ વધારે ૩ જનરુધ ૩ નેવા ઠાજ,
તે તો જળે શ્રીમદારાજ ૩. ખ. જ. ૬. ૪. કુડલ જે આપા ૪ ખ જ
૬. ૪. મધગતે આવો તે દાર ધ આધિ' ગતે આયો જન- ઉલ્પ
૧ ખ જ. ૬. ૪. કદા મે અદકા પ્રતિબોધ ૩ તારે મે ષ્ટો પ્રતિબોધ.
૩ આ ચરણ પહેલા ખ. જ. ૬. ૪. મા આ ચણ વધારે ૩ પદમણીએ
તવ કીધી પેર, જો પધારા માદારે ધેર ૩. ખ. જ. ૬. ૪. દેખાડું પટાતરે
ધણુ ધ. રાન સમજાના ધણુ ૪ ખ. ગળ સતવાદી તે ગણે. જ. ૬. ૪. ગળ
મન નદગળ તણુ ૩ મન માન્યુ ગળ તણુ ૩. ૧ ખ. મા આ
ચરણ નથી જ. ૬. ૪. ગળ સતવાદી તે ગણે ૩ સતવાદી મન ગણે
૨ ખ જ. ૪. પસની આપી પાછો વરો ધ વેટિ આપી પાછો વણે ૬
વીટી આપી પાછો વણે ૩ આ ચરણ પહેલા ખ. જ. ૬. ૪. મા આ
ચણ વધારે છે જનરુમ જે જનકજનથી તેવનો ખેદ ન મરોડાએ ૩ ૪
ક મના તાદરે ૪ ખ જ. ૬. ૪. સાનુ દ્રવ્યત દીકુ તાદરે ધ સાચા ઈધાણ
દીઠા તાદરે ૩. ૧ ધ અમે પણો સમજાવો મમ' ૨. ૪. મા આ ચરણ
નથી ૩ ખ જ. ૬. ૪. એ મુરખ નણો સો વાક ધ એ મુરખ મિ માને
ખર ૪ ખ જ. ૬. ૪. દીઠા સાચા આખે આઠ ધ. એનુ હઈકુ કુડે જનુ'
૩. ૬. આ ઠી પહેલા ખ. જ. ૬. ૪. પ્રતમા નીચેના ચણ વધારે છે

એણે નવ માનુ તવ ખરુ, જેણેનુ હૈકુ કુડે જનુ
માદારુ જુ તે એ કમ કરે, સકુ કાનુ તે તેજ જ દરે

૨ ક કાગળીએ કુણ પાડે ચીર ખ. કામવ જાધુ કમરે તીર જ ૩ ૬
૪ કાખ નિએ કુણ ખિરે ચિર ૩ ધ ૬ મા આ પહેલા નીચેના ચરણો
વધારે છે

હકુ ગરીમનુ કુણ જ મરે, પરમુખે દેખીને કુણ જ મરે,
પગારી કુણ ચાવ સનિ, મમાતુર સુ જાણે જતિ
પરેદના દેખિ કુણ રુવે પગને કાજે કુણ જિવજ ખૂવે
પરસિવામણુ ન કરે મુદ જોણો વજિર છે પાપિ પ્રાંદ,

૩. ૬. આ પહેલા ખ. જ. ૬. ૪. મા આ ચરણો વધારે છે એ વાત
પાપ મહીને રહો કટકટ પ્રધાનને સરવે કહો ધ મા એ ઉપરાત આ

ચરણ પણ વધારે છે: સાબલ પાપી સુ કરુ એહ, મારો રાજ આણી સંદેહ
૨. ખ બહુ પ્રહાર. ૩ પોપટને બહુ માર ચ પોપટને બહુ વારીઓ. ૩
ખ ગ મને મરાવવા ૪૦૦. ૩. ખ વણ વાયે ને મરસો ૪ ૫ તો
ઈશ્વર આગલ લેશ. ૪૦૧. આ પહેલા ખ જ ૬. ચ મા નીચેના ચરણ
વધારે છે:

ઈશ્વર આગલ અગ્ન કરુ, પ્રણામ કરુ બહુ પેર
પેરે ભવ તાહારી ને, બઈસ માહારુ વેર

૧ ૩ ખરા પીના મરુ નહી હુ ૩ ખ તેણી આણી ૪. ખ જ ચ
તેને દીધી હતા ચાગ ધ ૬ તેણે પણ દીધા સમ મ્યાર ૪૦૨. ૧ ખ ગ
ચ સાચુ બોલજે તુ વેહેવાર ધ મા આ ચરણ નથી ૬ સાચુ બોલજે તુ
આ વાર ૨ ધ તો ગરે તારો ભરયાગ ૪૦૩. આ કડી પહેલા ખ જ ૬
ચ મા નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે

નહી તો મારીસુ આ દીસ, તે સા બેસે તુજ સીસ
તારે બોલી હેતે નાર, સહુ કાને કરી તીસકર
જુહુ બોલે સતી બહેરે, બ્રમાડ તુટી પડે તાહરે
સતી નાગ ને બોલે આલ, પ્રથની બાધી બાળે પાતાલ

જ્યારે ધ મા નીચે પ્રમાણે છે

સાચુ નહી બોલે આ દિશ, તેનું હુ છેદુ શિશ,
ઠહિ સતિ નહિ બોલુ કૌઠ, મુરખ સહુ દીસો છો લોઠ

૧ ૨ ધ કિમ ધરશે શુ ભાર. ચ, તો કેમ સહુ શુતલ ભાર. ૩ ચ બ્રમાડ
ભરે ભાગી પડે ૪૦૪ ૨ ૩ સત્ય બોલે સહુ કોય ૩ ખ મા આ બે
ચરણ નથી. ૪ ક ને કૂલ ઉચલ હોએ જ. ને કૂલ ઉચલ હોએ, ૪૦૫ ૧.
ખ કોણો તો અગનીમા નીકતુ ધ અગિન ઉપાડિયે ૨ ખ આ ચરણ
પહેલા ખ. મા નીચેની પંક્તિ વધારે છે

કોણો તો કાળે સોઅ, કોણો તો તેલ ટાપ કરુ

૩. ૩ ચ હસ્તિ બાધુ તાંતણે ૪. ખ જ ૬ એટલી રાખુ ધીર. ચ પ્રક
કરી રાખુ ધીર ૪૦૬ આ કડી પહેલા ખ જ મા નીચેની પંક્તિઓ વધારે છે

જન કાહુ વચ્ચે કરી, કૌણો તે કરુ જીપઅ
પુરણ દેખાહુ પારખુ, ને પ્રતીત થાઅ

તે કામની એ સુણુ કાન,	લોક લાજ ગદેમાં આણુ.
પ્રત્યક્ષ પારખુ પ્રમદા ઢેઢેઢે,	વવતિ મેલ અમારે પોઉ
સકન તેડિને સાય,	ધરુ શ્રીફલ પોતાને હાય.
સવિતાનુ છે નિર્મલ નિર,	પોતિ પ્રમદા આણિ ધીર
પ્રધાન પ્રભ ને પોતે ગય,	કૌતુક જોવા સહુ કાય જાય
રેત તણો કીધો અખાર.	

૫ મા “ રેત તણો અખાર ” છે. ૬. પ્રતમા નીચે મુજબ છે.

કાગ સકલ વસ્તુ લક્ષ કરે,	પોતે જાતમા સરસ કરે.
તેમ નારી સતી મુલ હોય,	પરગટ જર કરે નહી કામ.
એક વાત ન પોચે સાખ,	ખલક સહજ કરોકા લાખ.
અન્યોઅન્ય તે વાતો કરે,	જીધા ચીત સહુ કોતુ કરે.
કો સાચુ કો જુઠું કહે,	જેણેવુ જેના મનમા રહે.
મક્ષી પવઃ જોવા તા ધણી,	વાતો કરે તે વીનતા તણી
બહુમુખી જોલે છે લોક,	કો ઢે સાચુ કો કહે રોક
જે રૂપ નાગીમા ધણુ	ને વીનતાને વીધનજ ધણુ
કો કહે જુઠી નારી એક,	કો કહે એ સતીનો દેક
કો કહે સાચો પરધાન,	કો કહે જુઠો રાજા ન
કો કહે સત્યવાદી ભુપ,	એવી વાત ચાચે અનુપ
હલે જીલ જેમ પીપલપાન,	તે કામનીએ સાબરુ કાન
વપરીત વાત ચોકાની સુરુ,	અસ્ત્રી ચાલી સહીતા બણી.
કૌતક જોવા સલાના લોક,	સાચે લક્ષાધી ચાલા લોક
પ્રતક્ષ પારખુ પ્રેમદા કહે જુવો,	વન મેલ નદાએ ધુઓ.
સતીતાનુ છે નીરમલ નીર,	પોહોતી પ્રેમદા આણી ધીર.
નદીમાલા તે નાહાવણુ કરુ,	ધાન ઈશ્વરનુ મનમા ધરુ
સકન લોક તેડીને સાય,	ધરુ શ્રીફલ પોતાને હાય.
પ્રધાન પરજ ને પોતે રાય,	જીનુ સત્ય જોવા જાય.
રેત તણો કીધો અખાર,	તે ઉપર જઈ ખેડી નાર.

૪૧૧ ૧. ખ અગની નહી ચીતાને પાસ ૪. ઘ. અગની એ ધણુ કોઈ નહી પાસ ૩. અગની ઈધણુ નહી તે પાર. ૫ અગ ઈધણુ તાંદા નથી પાસ. ૨. ખ. જ. ૬ ચ. સકન લોક કરે છે હાસ

૪૧૨. ૧. ખ. ગ. ધ. માં આ દડી નથી. ૪૧૩. ૧. ખ. ગ. ધ. ડ. ચ. ગુદો લોક ચકાવે આવ. ૨. ચ. ઊંચે મુજ મસ્તકની ગાથ. ૩. ધ. ગુદો હો તો નીરમુખ મેલ. ૪. ધ. ચ. નહિ કર સરસ્વતિમાં મેલ. ૪૧૪. ૧. ખ. ગ. ધ. ડ. ચ. માં આ દડી નથી. પણ તેને બદલે નીચેની દડીઓ વધારે છે:

વીના અગની જો જાણે મુને, તો પરતખ દેવતા જાણું તુને.
સ્તુતી કીધી ધડી એક જાણે, આપ સાહીત આવા તાણે.
પ્રતખ દેવતુ પ્રગટ રૂપ, લાંમનીએ તે દીઠો ભુપ.
સાક્ષાતકાર જગતપત નાથ, આવી દીધા આઠ દાઠ.
તે તો ખલક ન દેખે કાએ, નારી એકધી દ્રષ્ટ જોએ.

૪૧૫ થી ૪૨૮. દડીઓને બદલે ખ. ગ. ધ. ડ. ચ. માં નીચેની દડીઓ છે.
કેદે પદમણી મુખ્ય પરધાન, મેલ તુ મનમાંથી માન.
અગની વીના જાણુ છું દેહ, તારા મનને ટાણુ સંધેહ.
એમ કહીને નારી નમી, તે વાત તો સહુને ગમી.
સદાદી હસે પુરપતી, તો વચ્ચઅગનીએ બધસે સતી.
સાચુ સાચુ કહે સહુ કાએ, વજર ખેડો દ્રષ્ટે જોએ.
એ વાતે માનુ સહુનું મન, તારે જોણે રાગને તન.
પ્રધાન પાપી સાંભલ વાત, તાહારે મોઢે કહે સાક્ષાત.
વીના અગનીએ બલે જોએ, તો સાચી એક જુદો જુજ દેહ.
રખે કાઈ સાથે વડો, લોક દેખતા સુલીએ ચડો.

હુલ

કહે વજર મુખ્ય રામજ,	સાચો માધારો મરંમ.
મુખે મુજને મારજે,	જો મુકે તાદારો ધાંમ.
માનનીના માથા ઉપરે,	વરસે છે અગની મેલ.
એ બાધી બળી રહી,	મું જાણે છે દેહ.
જઠરમાં અગની જારો,	જો જાણે જલને અન.
તેલને એ પ્રગટ કરે,	તેથી જાણે તન.
નાસા જલ નારી જલે,	જાણે નોલી કરંમ.
તેણે દેહ બાધી સકે,	એમાં તે સો મરંમ.
એક સુરાપણુ એકમાં,	બીજે દેહમાં કરાધ.
ત્રીજું કલંદ ઉતારવા,	દેહ છેદે જલ પ્રતીજોધ.

જુદો રાજ મેંદણો, જુડી બધે એ નાર.
જુદો તુ મારેસ મુજને, એમાં સો વેહેવાર.

ચોપાઈ

નારી બસતી હતી જોડશે, કાંને વચન સુણું તેટલે.
કલંક માહારે માથે રહુ, અરે ઈસ્વર એ તે સું કડુ.
અગનીમાંથી હિમી થઈ, દર જોડી ને વાણી દહી.
સાંભલો સહુ નગરના લોક, વજરનો સમે કમ સોક.
સી વાતે એ માને મુદ, એનું રૂદે વજરનાં પુદ.
મેલે માંન કે સુધીએ ચડે, એને માંન કેમ અચરત અડે.
એની જેમ આશાએ દાઝ, તે પ્રતીત દેખાડું આજ.
સાચુ તેહને સધલું જોર, એ જુદો તે ચીતમાં ચોર.
સહુ કાણે પુણું પરધાન, જિતારીએ માનુનીનું માંન.
તુ કહે તે કરે નહીં એહ, તો જુડી નારીનો દેહ.
પછે વાત માંનો નહીં તમે, તો પંચ ઈલાલી મારસુ અમે.

કુહા

વધિયાચન કહે સહુ સહો, સાચી હોય એ બાપ.
સતી જાણુ હુ એહને, ને જીવે રાખનો બાપ.
સાચો હોય તો બિહસે, સહુવન ને થાએ.
તો માહારુ મન માને સહી, એ સતવાદી સાચ.
ટાંકા તેલ જિના કરે, જિના સીતલ થાચ.
જલને સ્થાનક સ્થલ કરે, પાર ન પ્રીછે કોચ.
જ્ઞમાંડ બાધું ભાજે ધડે, આદ સકલ સ્વરૂપ.
પ્રતીત મુજને સાચી પડે, ને જીવે એ જીવ
તાર વીના માંનું નહીં, સાચો અખર આંક.
રાજ મારો જીવતો, હુ જુદો માહારો વાંક.
પંચ ઈલાલો સહુ કરો, મારજો મુજને દાર.
સહુ દેખતાં સુધી ચડુ, એ સાચો વેવાર.

ચોપાઈ

સહુ સાંભલી જાના રહા, પ્રતીજિતર તેના નવ થયા.
અચરત વાત અનેરી હોય, અસ્ત્રી સાહાયુ જીવે સહુકોય.

હામનીએ મન બેઠું કર્યું, પ્રત્યક્ષ દેવ દેખે જે દ્રશ્ય
માહાગજ મોટા છે મહીપતી સ્તુતી કરવા માઠી બહુ સતી.
મુધનના તલો જે જાંઠા, સીતન તેલ વડે તે તાઠા
દામ્પભાષ્ય પાવે હતું, દસ સોદસને બોજન ભરું
પચાલીના પુરા ચીઝ, અને ભગનની ગણી ધીઝ.
માદાસ દટ અતીસે પડું, દનક વણનાડે સીર ચકું.
એમ જીને એકા દાય, ધરતી વેગ દીજે મુજ માત

ગ ધ ૬. ચ મા ૨૬-૩૪ મા "કાસ્ટ ભક્ષ મીતાએ હતું સાક્ષાત દશરથ
રાએ હતું" છે ચ મા ૨૫ પછી નીચે મુજબ વધારે છે

રૂઢમણી રૂઢમણી કુળ જીણા, મજરી વચનની શમ્ય
આગવશપદી દુર વૈકુંઠાન, દાગીમ કીમ્બ પીતો પીપી

કુહા

કસ્ત કસ્તમ અકસ્ત હતુણા કસ્ત મીતજલી કસ્ત,
કી કરી કમલોચનો હરી

ચોપાઈ

દારીકા દુર જ નથી, શાહે કરે માહાગી સગવધી
પછી ૨૬ મી ટી આવે છે.

૪૨૮ ૧ ખ ગ. ધ ૬ દીધો ધરતી માએ માગ ચ મા આ બે ચરણ
નથી ૨ ખ ગ ૬ અભીએ જવાનો જેઓ લાગ થ સ્થિએ જવાનો
ધિ લાગ ૩ ખ ગ ૬ ચ અભી ધરતીમા જાએ જેટલે. ધ સ્ત્રી ધસી
જાય જેટલે ૪૨૯ થી ૪૪૦ ટી ખ ગ ધ. ૬ મા નથી તેને બાલે
નીચે મુજબ છે

થઓ કાટકો મહા ધન ધોર, અધકાગ આધી ચર્ધ જોર
પ્રને મન થઓ જમ, તે કાલે થઉ તા તમ
ધગતી જહા દીધો થો માગ, સાખાતમાર આવો સેસનાગ.
માદા ભેગેસ્વર કેરુ રૂપ, અમૃત મનસ ભરેલ શુપ
નારી ઉપર આણો નેહ, મનુસામાર દેવાસી દેહ
ઝાડ ચપા તણુ જી જાહ, અમ્ત કરકડો પડો છે તાહ
રૂદઆ માહે રાઓ ધીર, અસ્ત ઉપર એ સીમો નીર

રાજા બિડી ખેડો થસે,
એમ દહી અલોપજ હોઅ,
પ્રકાસ રવી તણે તે થઓ,
કા બાઈ સતી છે તુંહ,
કુડા ખેલે છે બહુ લોક,
તે સહુ માને તેવું કરે,
તે નારી ના પાછી વણે,
નીકરો કડકો અસ્તજ એક,
વીસ્વનાથનું કેરુ તાહ,
હોપર અબર નાખુ ચીંગ,
ધરી ત્રણ ધઈ જાહેરે,
સાચાને ખેલી ઈસ્વર એહ,
સાચી વાત તે પ્રગટ હોઅ,
અતરખ થકી ઉતરે ધગમ,
અધ વસો સતનો છે જર,
સત આધારે ગહે આકાસ,
સતે જયમા પ્રથવી ગહે,
સત સાખી ખેલે છેદ,
સત તાહા ઈસ્વર કેરે વાસ,
સત કોટી શ્રમાડજ નેહ,
સત આધારે અગની જલ માહે,
અણુ માત્ર સત સુધી સુન્દ,
સનનુ મુન જસે જાહેરે,
સરવ સુન્દી પહેયુ સન્નુ સન,
સગળ્યુદાર તે સતજ હોઅ,
આદ નીરંજન કરતા કામ,
આદ પુરસ દહો અનુકલ,
સત પીના ઈસ્વર રહે કુર,
અસન તાણ અદકેરુ કુખ,
છતો જગ તેહનુ સત રહુ,

તાગ માયાનુ કવંકજ જસે.
તે કો અન ન જાણે કોઅ.
રાઅને પુત્રે ખેલજ દહો.
તે એકલો જાણુ છુ હુ
આલખંપાલ લવે છે કોક
નીકર મંદીગ પાછા ફરે
ગઈ ઝાડ ચંપાને તલે.
જુએ ખલક તાહા કરી વીવેક
નાખુ અસ્ત આપે તે માહે.
સીચુ અમ્રત કેરુ નીર.
સજીવન ગામ થઓ તાહેરે.
કરે રખા તે નહી સધેઅ.
પરતખ વખાણો સરવ કોઅ.
જો સાચો સધડો હોએ મરમ.
તેણે બાપો ચાલે સંસાર.
સતે તેજ પુગય પ્રકાસ.
સત રેતે સહુ કો કહે.
સાચુ સત તેમા નહી ભેદ
સત તણે દીવાકર દાસ
સત આધારે વરસે મેહ.
સતનુ બાધુ પાકે ધાન
સત સુધી દરે મેહે જસ્ટ
પ્રયેગ થસે તાહેરે.
મોટા પુગસ વીચારે મન
સત પીના ખીજુ નહી કોઅ.
સત રૂપ તેહેનુ નામ.
સતી તે સત કેરુ મુલ.
સત તે નાગએણુનુ તુર
સત વાતમા સધયુ મુખ.
સન મુકે તે સરવે ગઉ.

સ્વગ્ગ મઆની વાગ જ એહ,
 ધંગપદમી મોટરી સત,
 સત ઊપરે જોડેને કોડ,
 સત માથે જોડેને વેપાગ,
 સત ઊપર નીરમલ નેહ,
 સત આધારે સજ્જવન થઆ,
 પુરુષવસ્ત્રી તે સ્થાનક થઈ,
 જોજોકાર પુર બાધે થઓ,
 નથી નંદગળને ગ્નાન,
 સા માટે મારો રાકને,
 પુરવ વરતાત રાગને કહ,
 નેતામા છે માલરો વાંક,
 દવે એહને મારો મા કોચ,
 છોડી વજર સભા આણીઓ,
 તે ઊપર નવ રાખી દાઝ,
 બહી વાન રાખી બામની,
 નેડા તે વજરે હાથ,
 હુ અપરાધી છુ તાહરો,
 મોતી પુરુષ વધારી નાર,
 નીરુદ્ધ ક થઈ તેહ,

સત નામ ઓલખજો તેહ.
 તેહેનુ તનવ તે સાચુ સત.
 તેહેને આગવ ઈશ્વર મહેકરનેડ
 તે નાંજો ઈશ્વર અવતાગ
 તે નાંજો દેવાંસી દેહ
 આલસ મોડી ઊભા રાચ
 સાચાસ મતી મહુ સોકે કહી
 પાપી પ્રધાનને ખલકે કહો
 સા માટે બાધો પરધાન
 મહો મુજને એના વાકને.
 તારે સાન પોતાને થજી.
 સુ કરે જાપડો એ રાક
 હોનાર વાત તે એમજ હોચ.
 તતખણ તાહસીર પાવજ દીઓ
 નદે પુત્ર એસાડો રાજ.
 તે કથને સોપી કામની.
 સ્તુતી કીધી ગળની સાથ
 હવે સધે ભાગો માહરો.
 પછે મઆ પોતાને દાગ
 સતવારી રાગની દેહ.

કુહા

મીત કરે પરનાર સુ,
 હસે અંત નારી તણો,
 પરનારી નદે કુખ થસે,
 પરનારી સુ મોહડી,
 ચતુગ હોચ તે એતલે,
 પરનારીના ભોગથી,
 પરનારી પાળી ચડી,
 ખણુ ખણુ કરતા કાપસે,
 આ સોકે અતી કુખ થસે,

કેા વેલા તજસે પ્રાણ.
 તે હેતુ નામ અગણ
 વદે ખોસે જીવ.
 તેહેને કુદા દઈવ.
 એક ધડીલુ સુખ.
 લાખ ધણુ છે કુખ
 ભુંડી જણો એવ.
 દાડી દમસે દેહ.
 પરલોકે મહાપીડ.

નારી નરકની ખાણ છે, કોટી લક્ષક કીડ
પરનારી ચેખી નહી, તે છતો સંસાર
ધન છવુ તે નગતણુ જેહને પીનતા નહી વેનાગ.

ધ પ્રન-૨. થી પૂરી થઈ જાય છે, જ્યારે ય. પ્રનમા નીચે મુજબ છે
વાણ શટકો માહાધન ધોગ, આધી અ ધકાગ અતીશે જેર
દીધા ધરતી માતાએ માગ, સાક્ષાતકાર આવા શેશનાગ
સાલલ નાર તુ માહારી વાણુ, પન્શન થઓ તુજને પરમાણુ
ચ પા જડ તરે ડાટો જેહ, અસ્ત ડટકો પડો છે તેહ
રહેમાહા રાખીને ધીગ, અસ્ત ઊપર જઈ સીચો નીર
ગળ જીડી બેહો થશે, તાહાગ માયાતુ કલ કળ જશે.
તે કોતીડ નવ દેખે કોએ, એમ ઢહી અરોપજ હોએ
નારી ઉપર આહો નેદ, મનસાકાગ દેવાધીદેવ
ગીરધારી નામ તો તાહારુ ખરૂ, દી રતુ એહુવુ દારજ સરૂ.
હુ તમારી છુ અનાથ, પોતાની ગણી છે નાથ
પ્રકાશ ગ્વીતણો જારે થઓ, તારે રાજને પુત્રે બેલજ કહો
અરે બાઈ સતી છે તુ, તે એમ્બો જાણુ છુ હું
નહીં તો મદીર પાજા પગવરો, નહીં તો પ્રતક્ષ પાન્ધુ સાચુ કરો
જુહુ બેલ છે બહુ લો, જો બોર તે ફેકજ ફેક
પછી તે નાગી પથે પલે, ગઈ વૃક્ષ ચ પાને તલે.
જેતા અસ્ત ડટકો ની લો એ-, જુએ ડટકો કંગી વીવેક.
પછી વીમ્નનાથતુ ડેહેર જાહા, નાખુ અસ્ત તે આણી તાહા
ને ઊપગ અ બર નાખુ સહી, ઈશ્વર સાહામી જીભી રહી
સ્તુતી કરી ધડી ત્રણુ જેટરે, સજ્વન રાએ થઓ તેલે
અમ્નતરસ છાટો જેટલે, સજ્વન રાએ થઓ તેલે
સાચો ઇશ્વર ખેની જેહ, એહ વાતમા નહી સ ધેહ
અ ત્રીખથી જિતરો મગ્મ, જેમ ન હોએ સાચો કમ
અદવસો છે સતનો પાગ, તેણુ બાધો છે સ સાર.
સતે ધરા ને સતે આકાશ, સતે તેજ પૂરણુ પગકાશ
આદપાદ નીરજન કેર કમ, સત રૂપ તે તે હેતુ નામ
સત તણો દીવા ર દાસ, સતે તેજ પૂરણુ પરકાશ

સન તણેા જોડે વેહેવાર,	તે જાણે ઈસ્વર અવતાર.
સત આધારે વરસે મેહ,	સત આધારે અન પાકે તેહ.
સત ધરે સજીવન યાએ,	આલસ મોડી જોડે રાએ.
પછી પુસપપ્રત્તી ધધનથી યઈ,	શાખાશ સતી સદુ લોકે દહી.
ગાજે જેજેકાર જુગ બાધે યઓ,	પરધાનને તાંકાં ખાપી દહો.
નથી નંદરાએને આન,	રા માટે બાંધી પરધાન.
પહેલુ સરવ દ્રષ્ટાંતજ કહુ,	તારે ગ્લાન રાજને યહ.
જેનામાંકાં કાંઈ માહારો વાંક,	શુ કરે બાપડો એ રાંક.
એહેને તમો ન મારો કેએ,	હોનાર વાતતે એણી પેરે હોએ.
હોડો વજર રરપાઓ ધરો,	બાણુ યજી તે વધી જગરો.
બધી સાજ રાખી બાંમની,	તે કંથને સોપી કાંમની.
પછી વજરે જોડા હાય,	સ્તુતી કરી રાજની સાથ.
હું અપરાધી છુ તાહરો,	હાલે સંધેહ બાગો માહેરો.
પણુ મે તીપુરુપે વધાવી નાગ,	મઆ સદુ આપ આપણે દાર.
નીકલક નારી યઈ તેહ,	સતવાદી રાજની દેહ.

કુહો

પતીજ દરે પરનારની,	તે વેલા તજશે પ્રાણુ.
લેશે અંત નારી તણેા,	તેહેનુ નામ અનાણુ.
નારી નંદે કુખ યશે,	વદે જીવને કુખ,
અતુર હોએ તો એતજે,	એકે પક્ષજનું સુખ.
સ્ત્રી યજી પાંડવ રડવડા,	સ્ત્રી યજી રામચંદ્ર લંકા ચડા.
પરનારી આણે બહુ દાલ,	તેથી રાવણની ન જડી સાલ.
વધી નીરખો વીક્રમ બડબુપ,	સક્ષ સેષ ગંમ માહારુપ.
વધી કરણ વીકરણ જુઝીવર જોએ,	નારીથી પ્રગટા સહુ કેએ.
વાસ, વસીષ્ઠ, મારકંડ મુન,	વેદવાસ કહીએ તે ધન.
અનામી એહેકારી માહાશર,	નારીથી પ્રગટા તે ગુર.
નારી મોહોદી નારથી ઘણી,	સ્તુતી કરજે તમો અંબાતણી.
તે શુ પ્રીત રાખજે ઘણી,	
કરી બજનમાંકા રાખજે મન,	જરો લાખ ટકાના દીન.

૪૪૧. ૪. ખ. જ સો ભગ પામો આપે ઈદ્ર. ૬. સદન ભગ

પામેા આપે ઈંદ્ર. ચ. માં આ કડી નથી. ૪૪૨. ૧. ખ. સોએ સમા.
૪૪૩. ૧. આ ચરણુ પહેલાં ખ. માં નીચેનાં ચરણો વધારે છે:
“અસ્ત્રીથી વધ થયો એ ચાલ, પરતારે એ આણા કાલ. ૨. ખ. મુઝી માન
મેહેનત માગીએ. ૩. આ ચરણુ પહેલાં ખ. જ. ૬. માં નીચેનાં ચરણે વધારે છે.

અસ્ત્રી તો જોગવર કહેવાઅ, અછત એ છતી નવ જાઅ.
સ્ત્રી ખાંણુ રતનાગર તણી, અસ્ત્રી બલપંત અતીસે ઘણી.
સ્વસ્તમંડાણુ તે અસ્ત્રીથી હોઅ, તેમાં સંધે રાખે સખો કોઅ.
નીરધોધી વીક્રમ જોગ લાડ બુપ, સકલ સ્વસ્ત રામાથી રૂપ.
કળુ વીકળુ જુધીસ્તર જોઅ, જનક સરખા જુવતીના હોઅ.
વાસ વસીસ્ત મારકંડ મુન, વેદ લાસા કરતા જે ધુન.
અનમી અલંકારી માલા સુર, એ નારીથી પ્રગટા એ તુર.
નારી મોટી નરથી ઘણુ, સ્વસ્તી તેજ તે નારી તણુ.

૪૪૪. ૧. ખ. ૬. માં કડી નથી. તેને બદલે નાચેના ચરણો છે :

તે આગળ રહીએ કરજોડ, પુત્ર કરીએ પુરે કોડ.
તેથી જગતમાં જે પામીએ, ગરબવેદના કુખ વાંમીએ.
પરનારી પડુડુ ડાહ્યા પુરુષ તે રેણે દુર.

જ્યારે ગ. માં નીચે પ્રમાણે છે :

તે આગલ રહો કરજોડ, કરીએ વદ ત પુત્ર કોડ.
નથી જગતમા જશ પામીએ, વેદના કુખ તણી વામીએ.
પરનારી જેમ નદીપુર, ડાહ્યા પુરુષ તે રેણે દુર.

ચ. માં આ કડી નથી. ૪૪૫-૪૪૬ આ બંને કડીઓ બીજી એકે પ્રતમાં નથી.
૪૪૭ ૪. ક. કોઈ ન. ગ. ખોટ મ દેરો કોઅ. ૪૪૮ થી ૪૬૨
સુધી ખ. ગ માં નીચે પ્રમાણે છે :

સાહસીખ જસ નંદરાઅનો, સુણે સીખે મહીમાઅ.
વીજેગ લાગે વેહનો, આસા પુરણુ ચાઅ
ગનાન રૂદેમાં જિપજે, કબુધ ન વાપે દેહ.
સત જિપર મનસા રહે, નારાઅણુ સુ નેહ.
સત રાણુ સતી તણુ, રાણુ લોગમા નામ.

રાખો લાજ સદુ લોકની,
શ્રીગોડમાલવી વીંત મુળ,
મુન વીરેશ્વર તણો,
માતર પરમણે મોહારવી,
કણગી કરણ સમો,
તેણે કાંને સાંભળુ,
તેણે તેહ મોક્ષુ,
કવી તેડા કાડે કરી,
વસ્ત્ર આશુખણ આપીઆ,
નંદરાઅ તણી કયા,
કરુ પ્રાકમ પ્રીત મુ,
સાંભલ બટે સુભ કહુ,
બેણે સીખે ને સાંભલે,
શ્રીગોડ શ્રામણ સોમકી,
નંદકયા તેણે કહી,

એ કરે પરમારથ કામ,
અનગપુરમાં વાસ,
વારુ શુધ પ્રકાસ,
સીદજ સકલ મુલ ગામ
રખીદાસજી નામ.
સાંભલ લટની સાખ
સાઅ કરી બહુ લાખે.
સંતોષો દેઈ માન.
ભાવ ધરી બહુ માન.
મુજી સંઆ સત માંડે.
ઈસ્ટ ઉપારીક તાંદ.
નંદનણુ આખાંન.
તેણેને ગંગાઅસનાંન.
વેગનપુરમાં વાસ.
કહે, કવી ચાવલદાસ.

૬. માં ૯ મુધી ખ જ પ્રમાણે છે. પણ તે પછી નીચે પ્રમાણે છે.
શ્રીગોડ શ્રામણ શામકી,
ગોપીપરામા વાસ,
નંદકયા તેણે કવી,
કહે કવી સાંભલદાસ.

૭. માં નીચે પ્રમાણે છે.

ખતરીશી નંદગએની,
વીન્નગ ભાગે તેણેના,
ગ્નાંન રુદેમાહાં ઉપજે,
સત ઉપર મનસા રેહે,
રાખુ સત સતીતણુ,
કર જોડીને સાંભલે,
શ્રીગોડ વીંત માલવી,
નંદતણી કયા કવી,
શીવપુગન કીરપા થકી,
શ્રોતાજન સદુ સાંભલો,

શીખે મુલે મહીમાએ.
આશા પુરણુ થાએ.
કણુધ ન આવે દેહ.
નારાએણુ સુ નેહ.
જાંણુ જુગમાંલું નાંમ.
સરે તે સધલાં કાંમ
શુભ વેગનપુર વાસ.
કહે કવી શામલદાસ.
નંદરાએની કયા કહી.
એક વાર જોલો શ્રીદરી.

૪૬૦. ક. માં આ ચરણ પહેલાં 'પા. વાણારસી કાસી દા.' ચંદ્રો વધારે છે.
ખ. પ્રતનો અંત:

ઈતીશ્રી નંદબ્રીસી સંમપુરણું: સુભંભવતુ કલાંભસ્તુ: લીખીતંગ
સરવ બ્રામણનો સેવક: બદેક લખમીરામ રગુરામ શ્રી ઉગ્રજવાલએ લખી છે.
ગનાતી ઓદીય બ્રામણની કાંભાવતી તથા નંદબ્રીસી લખી છે. જે ગોઈ
પોથી વચવાને લઈ જાઅ ન લખવાને લઈ જાઅ ને ઓલવી રાખે તેના
સુકીત જાઅ અખર ઓટ હોઅ તો મકે કરજ જવી હુતી તવ ઊતરીવું.

ગ. પ્રતનો અંત:

ઈતીશ્રી નંદબ્રીસીની કથા સંમપુરણું. સ્વ ત ૧૮૯૨ ના અવંશ સુદી જ
સુકરે સંમપુરણ હરી છે. આ ચોપડી શુક્લ હરીલાલ લાલાભાઈની છે. આ
ચોપડી લઈ જાશે તેને બ્રમહતાદીક પાપ છે. આ ચોપડી ભાવનગર મધે
પરી-ખેચરભાઈ આંમલદાસની દુકાન મધે લખી છે તે જાણ્યો.

ધ પ્રત પાછળથી તૂટક છે.

ડ. પ્રતનો અંત:

ઈતીશ્રી નંદબ્રીસીનું આક્ષાન સંપુરણું: શ્રીસ્તુ. કલ્યાણમસ્તુ:
શુભ ભવતુ. સંવત ૧૮૯૮ ના વર્ષે જ્યેષ્ઠ સુદ ૭ વારે શુધ લખી છે.
લખતંગ મેહતાજી કપ્પુરામ અંબારામ સ્વદસ્તે પોતાતુ પુસ્તકે કરે છે.

ચ. પ્રતનો અંત:

ઈતી નંદરાએની કથા સંમપુરણું. સંવત ૧૮૯૮ ના વરષે જેઠ સુદ ૪.
લખીતંગ કઠોરવાસી તલાદી પ્રાણજીવન કેવલદાસે લખુ છે.

ક. પ્રતનો અંત

શ્રી રામજી સંવત ૧૭૯૬ સુએ માધા માસ રવીવાર ત્રોયા તીથી.
ભાષીક મળી અથ સમુગ્ત સાથ ॥ ૧ ॥ શ્રી શ્રી શ્રી જ
સંવત ૧૭૯૬ શાકે ૧૬૬૮ પ્રવત્રમાને માધ માસે શુક્લ પક્ષે ત્રતીયા
રવીવાસે ઈદં પુસ્તકં લીખીતં ત્રીવાદી સાંભલજી વીરેસ્વર બાહારોટ ગાંમાન-
સંધજી સૂરસીધજી ભગતસીધજી પરકે કારજ્યે પટલ શ્રી રખીદાસજી મનીજી
વાસણા કાહુજી ઈદં પુસ્તકં દતં પરમારથ કારજ્યે માહા પરશાયે ॥ શ્રી જલાતુ
રખે તીલાતુ રેખંલુ રથેતુ શ્રીયલખંધનાતુ મુરખદસ્ત ન દાતખં હી
દે વદંતી પુસ્તકં ॥

માદા કોટે દરી લખુ એક, ઘણી રૂઢ આપ
ચોરે તેડને સીર પડો, ગોનૃમચીદતા પાપ ॥૧૧॥

પરિશિષ્ટ ૧

ખ. ગ.

અસ્ત્રીનંદાથી ખાઈએ પ્રાણ, સમજે કે ચતુર મુળણ

રસોડું

અહી કીડા વણીક મીન, લીવઆ વીસજોજનનાં
તજે તજે સીના મદ, જદી કલાણુમીછતી

૭

અસ્ત્રીનંદાથી ખાઈએ પ્રાણ, સમજે જે કોઈ ચતુર સળણ
ચતુ વાત વીચારિ ખસે, મુરખ નર મંનમા લસે

અરસોડું

અહીકીડા વણીકમિત્રો, નીલવા વામજોજનનાં
તતતવ ઓસીતા અજે, સદા કલાણુમિછતી

કંવીત

કોટી ઉપાઅકરે પગપંચસુ, પ્રીત ધારે સ્ત્રી મંન લાગે
મન મજે ધન હાણુ લાગે, પીછે જાએ જમપુરિ કે આગે

ચોપાઈ

અરે રાય પુછો મન ફરિ, પ્રમોધ સિક્ષા પરિવરે ફરિ
રાગ કેહે સુદ છે રાખ, બેની અનેક જાણુ હજી લાખ
સાબલજે નગપતી શ્રીનાથ, અદાર ધારે ઉપરથી હાથ
અમરયા હમે કીજીએ, એ એધાણુ ઓનખિ લિજીએ

અ

સીમથી ખોલીએ પ્રાણ, રામજો રાણા ચતુરમુળણ

રસોડું

અહીકીડા વણીકમીન, લીવઆ વીસજોજનનાં
તજે તજે શ્રીના શગી અદીક કલાણુમીછતી

ચોપૈ

અરે રાય ન પુછો ફરી, પ્રમોધ શીખા પરીજેરે ફરી
રાગ કેહે મુ દે દે રાખ, એધેરા તો જાણુ દશ લાખ
સાબલજે નગપતી શ્રીનાથ, અદાર ઉપર તાવસે હાથ
શંમશા અમે કીજીએ, એધાણુએ ઓલખી લીજીએ

કસ્તુરચંદની વાર્તા (પાદાંતરો)

ક. નો આદિ-શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ અથ સિંહાસનજત્રી મધ્યે વારતા
કસ્તુરચંદની : પુતળી સંદટહરણી કથા લખ્યતે ॥

ખ. નો આદિ-શ્રી ગણેશાય નમઃ વાર્તા કસ્તુરચંદની ॥ સરસ્વતી નમઃ ॥

ગ. નો આદિ-શ્રી ગણેશાય નમઃ અથ વારતા પુતળી સંદટહરણી
લખી છે. સાહસન બતરીસ સી ભદ્રાઃ વારતા લખી.

ઘ નો આદિ-વાર્તા ૨૩ મી પુતળી સંદટહરણી : શ્રી ગણેશાય નમઃ
અથ વારતા કસ્તુરચંદની અથવા ભદ્રાની લખી છે.

ચ*. નો આદિ-બત્રીશ પુતળીમાંની વારતા ૨૩મી ભદ્રાભાંધની અથવા
કસ્તુરચંદની. સંદટહરણી નામની.

છ નો આદિ પ્રતમાં શરૂઆતના પાનાં અડધાંપડધાં તૂટલાં ખવાઈ
ગયેલાં છે.

ખ. આ પ્રતમાં પહેલાં બે શ્લોક નથી. ગ. આ પ્રતમાં સાત શ્લોક
સુધીનો પાઠ અત્યંત વિકૃત દશામાં છે. ચ. આ પ્રતમાં પણ પહેલાં બે
શ્લોક નથી. ઇ. શરૂઆતનાં ધણાં પાનાં તૂટેલાં છે તથા અક્ષરો પણ કાઢા-
ઓને કારણે અરુપાદ છે. ૧ ૧. ધ વંદુ ચરણ સરણ રહુ. શુભ રીત્યે. ૨. ધ.
વિખુને ઇશપત્ય પુષ્ટ પ્રીત્યે. ૩. ધ શ્રી પત્ય ગણપત્ય સત્ય મત્યથી, માગુ.
૪. ધ. આઘશકત્ય હિમયા માગુ મતિ લક્ષ્મીને લાગુ. ૫ ધ. કળી, કેલીધાપચીક (૧)
૬. ધ. સામજ કેહે સીલ પામીયે, કરે મા સરસ્વતી.

“તેવીસમી પુતળી બોલે છે તે વારતા રાજ બોજ સાંભલે છે.

શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ શ્રી શીવાય નમઃ ॥ દોહોરો ॥

૨. ૧. ધ અંનપુરણા તુ ૨. આઘશકત્ય. ૩. સૈસ સારદા સ્તુલ્ય કરે. ૪-ભમે
બોલતા. ૩. ૧ ખ. સુખદાયનિ ધ સુખદાયણી ચ સરસ્વતી સુખદાઅણી.
૨. ખ બોલો ગુણ દેવણ મત્ય ધ. સુધી બહુ ચ બહુ ગુણ દેવણ મત
૩. ખ દેવણ તુ ધ. મત્ય આપે તુ. ચ મુક્ત દેવણ માવડી. ૪. ખ શ્રીસ્ટ
કરતા તુ સસ. ધ. નિરમલ વાણી કહેથ. ચ. સસ્તી કરતા સક્ત. ૪. ૧. ખ.

*ચ. વાર્તા શરૂ થતાં પહેલાં નીચેની લીટીઓ ગલમાં છે.

ગુરુના, ચળુ ધ ગુરુના વદુ ચ ગુરુના. ૨ ખ આનાધુ, ધ. અસરજી-
 રણુ. ય. આગધુ, અસરજી રા-બુ ૩ ધ ંસકથા- ૪-પવીત્ર. ૮. ખ વગજી
 એહુ ધ. વરજીનુ એહુવુ વીકમચરિત્ર ચ વરજીવુ, વીકમચરીત્ર, ૫ ૧. ખ જે, ધ
 જે, પાતપક ચ જે, પાતીક જાઅ. ૨ ખ નરનારી સર્વ ધ નનારી ચ નગનારી,
 યાઅ ૩ ખ. યાલે ચતુરાઈ રૂઢિ ગિલ ધ. યાલે ચ ચતુરાઈ રૂઢી રીત ૪. ખ પ્રોત
 ધ. ઉપય ય. ઊપર, પ્રીત ૬. ૧. ખ. બિન્ન ધ. બ્રાતનો છે બદ બદ ૨ ખ
 વીકમચરીત્ર પાચમે ચ. વીકમ જાલોં ૩ ખ માહાગજધિગજ નજસરુપ
 ધ. માહાગજધિગજસ્વરુપ ચ માહાગજધિગજસ્વરુપ ૪ ધ બોજગય
 ૭. ૧. ખ નર્દિ, તુન ધ. અનખતની ૪ અકનજી ૨ ધ સર્ગબો મોહોટો-
 મુન્ય ચ મુન ૩ ખ. મદિપત્યના ૪ મહીપત્યના. ૪ ખ ધ ૪ સમ્પા
 ૮ ૧. ખ. અગમનીગમ જે, લેહે જ અગમનીગમ લખાણુ જે લેહે.
 ધ. ચ જે લક્ષણુ ૨, ખ. ભરીય વર્તમાન જ. ભવીસ વર્તમાનજ કેહે
 ધ ૪ ભરીસ વર્તમાનજ ચ ૩ ખ દગચન જ દાતાગ દગજી ધ દરસન
 ચ દેવરૂપી, દસન ૪. ખ પરસન જ પોતે દાડી ધ મલીના, પગસન
 ચ. પરસન ૬. ૧ ખ પડીત બેસે પાસ ૪ પડીત તે નસે પાસ ધ પાવસે
 છે, નેસે ચ પડીત બેસે પાસ ૨ ૬ તેને થોગી- પીને પાસ ખ વાડુ
 નસેકે રૂઢા વાસ જ. તેસેકે જોતીસક પ્રીતે પાસ ચ વાડ નવસે કડા
 બ્યાસ ૩ ખ તેસે જોતીક મ્યતાસીધ ૪ દેસ દેસ, ગામે ગામ ધ
 દેસ દેસને બાકારે ગામે ગામ ચ દેસ દેસને ગામે ગામ. ૪ ખ વીસસે
 વૈદ્ય પગમ પ્રસિદ્ધ જ છે ગુણુ જાણીને ગમે કામ ૬ ગામે ગામ ચ
 વૈદ્ય નીમસે પરમ પ્રસીધ ૧૭ ૧ ખ ચ દેસાખ જ કે સાદ. ધ નેસાક
 ૨. ખ આરે જ મહેજે, આપ લાખ. ધ આપે સવા લાખ ચ સેજ, પામે
 લાખ. ૩ ખ જ દરે જ લાકાર, જે ૪ ખ શ્રે જ હુકમ કરે ધ ૭ ચ ને
 ૧૧ ૧ ખ નોક નરી જ એહેવા કરે નીત નજીન મ ધ એહેવા કરે નીત્યે
 નજીતમ ચ શ્રોક નથી ૨ જ બ્રામણુબોજ પઠાવુ નામ ધ બ્રહ્મબોજ
 પઠાવુ નામ આ ચોપાઈના બે ચણુજ ઉપલખ છે ૧૨ ૧ ખ દેવાશી,
 મેહે જેવા છે ગુરુથો જ (દે,વ દેવાસી હશે મધ જેહેવો ગરો ગરવો ધાન ધ
 દેવદેવાસી ૬, જેહેવો અરુઓ ધન. ચ દેવાશી, જેવા છે નરુઓ ૬ જેહેવા
 ગુરુના ૨ ખ સાવરવત રૂઢી જ કરજી સરજો દાતાર સાગ રસ મહીપત
 મત ધ સાએર ન (મ,દિપત્ય મન ચ વરજી, સાત સાઅગત ગરજો

૩ ખ શ્રીશીવત, હરીચ દગ સતે જ સીસવત, નામ દામ હરીચ દ્ર ગએસને
 ધ હરીચ દ્ર રાય સત્યે, ચ સીવવત, નામ, હરીચ દ્ર કેહેવો ૪ ખ પુણ્ય
 પરતાપ, બનરાયો પ્રણીત્યે, જ પુરાણે રવીપરતાપ આપ બીરઓ પ્રાણીપતે
 ચ પુન્ય પર તસ આપબન અરજુન જેહેવો નૃપતી ૫ ૩ એજ બુધીષ્ટ સાર
 પોની અનખમા લહે ખ એક બુધીષ્ટ સારખો લાય- લખણમા લહો.
 જ સરખો, લોએક લખાણુ મ લેહે ચ બુવીષ્ટર સારખો લાઅક, લહો
 ૧ ખ ભુપતી સામલજિ કવીયે કહે જ ભુ પતી સામનકટ જે કવી કહે.
 ધ ભુપતી સામલ કવી એમ કહે ચ ભુપતી સામલજી કવીએ કહે ૧૩
 ૧ ખ લો- કોટ આવે, કવિ જ કટલા લોક આવે નીત ૨ કરોઃ લોક
 આવે ચ લોક કોટી આવે ૨ ખ લાવે, વિઘાની નવી. જ લાવે નીત
 ધ લાવે નીત્ય વાતો ચ લાવો નીત્યે વાતો નથી ૧૩ ૩ જ ખરી વત
 તણી ધ જે ખેજ ૪ જ જિતખાકમા ૧૪ ૧ ખ લાવો, સહાસન વડુ જ
 સ્વાહાસન વડુ ધ સીધાસન વડ ચ લાવા એક સીહાસન વડુ ૨ ખ જહુ જ.
 રતન જહુ ધ અમુન નજે જહુ ચ. જહુ ૧૪ ૨ પછી ખ મા નીચેનો
 પાઠ વધારે છે એક સમે શ્રી ગીઃ જ્ઞાણ વાસવ આ-યો શીવને વાસ
 ૧૫ ૧ ખ દેવાશીદેના જ સમે દેઈનાસમા વાસુદેવધીદેવા ધ કઈલાસ
 દેવાધીદેવા ચ કઈનાસવાસ દેવાસીદેવા ૨ ખ બહા ઈસ ચ દ્ર મુજ કરે.
 જ બ્રામા વીળુ ને રૂદ્ર શુરજ કરે ધ બહા, ઈસ, કરે ચ બ્રમા વીળુ
 ઈસ રે સસી મુરજ સેવા ૩ ખ વીશ રમા, ખેલ જાહા જોગી જ
 વીસકગમા જ વીસ્વકગમા, ખેલ જ્યાલ જોગી ચ વીસ્વકમા, ખેલ જાણુ
 જોગી ૪ ખ સુષ્ટ ગુણુજોગી જ સેખી રાજાણુકાર, ગુણુજોગી ૨ સખી,
 ગુણુજોગી ૩ સખી, ગુણુજોગી ૫ ખ સેહેલ, સોણુ જાહા એકાવુ, આવુ
 અતિ જ સેહેન સરગ જ હિ એવુ આપુ અતી ધ સેહેલ દરગ, જ્યાહા
 અહેવુ આપુ ચ સેહેજ પ્રસગ સોણુ જાણુ એવુ આસન આપુ અતી
 ૬ ખ રીઝીના, આદ્યપુરખ ઉમઆપતી જ ગજરાજેસ્વરજી એ આદ્યપુરખ
 ઉમઆપતી ધ રાજ્યરાજેસ્વરી રીઝીયા ચ શ્રી રાજરાજેસ્વ રીઝીઆ,
 આદ્યપુરસ ઉમઆપતી ૧૬ ૧ ખ કાયેક, ઈદ્ર કૈલાસે આવો જ કોએક
 સહવે ઈદ્ર કઈનાસે આવો ૨ કોઈક કઈલાસે ચ કોઅ, ઈદ્ર કઈવાસે
 આવો ૨ ખ ચતામણી માહે જ ચતામણી માહે, લાવો ધ ચીતામણી
 માહ ચ ચીનામણી માહે, લાવો ૩ ખ અતિ વીધ પુજ કીધ, શીશ

નમાતુ. જ. અની વાંધે પુન ઈસ સીસ નમાતુ ધ. અતીરીધે પુન ઈસ
 ગીસ નમાતુ ચ અની વીધ્ય પુન, તીસ નમાતુ ડ ખ પધ્યન, સાખ
 જ પધની સાખ સજગ વી હાગે ધ પદ્યન, સાદ સજવાવિ ચ પધતી,
 સાખ પ. ખ. સેદઅ, સેદને, રીંગ, થાપીયુ જ મદઅ મદેને ગઆ વચન
 રીંગ, રીંગ થાપીયુ ધ સેદને, ('થાપુ' મુદાગીને પાદગધી) થાપીઉ. ચ ભ ગ
 સેદને ગઆ, રીંગ, થાપીકી ફ. ખ તાદા પ્રસન યઇ પરીસ મ અતિ મુખ
 જ પગસન શ્રી પડિઆમા થઆ અની મુખ, આપીઉ ધ પગસન શ્રી પરી
 ધ ભ, અનીમુખ, આપીઉ ચ પ્રસન થઆ પરીસમહ અની મુખ, આપીઉ
 ૧૭ ૧. ક રીંગી વેદના ખ. મુગપતી, ઘેર જ. મુગપતી આવો ઘેર વ્યામો.
 ધ. મુગપતી, ઘેર ચ મુગપતી આવો ઘેર, વામો ૨ ખ શીવપુગન પગતાપ,
 પામો જ. શીવપુગન પગતાપ, પામીઓ ધ. શીવપુગન પગતાપ, આસન
 પામો ચ શીવપુગન પ્રતાપ, પામો ૩ ખ આપવસમા અથ પત્ય દુયો
 જ. આપવાસમા આસપત તેતો દુવો ઉજેલો ધ આપવસમા અમપત્ય
 દુયો ઉજયેલો. ચ. આપવસ અસનત (બાળીની પડિન રૂડિત છે) ડ. ખ
 તેલો જ. સજગ ગા મુખજાલ પચ કાડ ઇતા તલો ધ. નેલો ચ. મુખ સાચ
 છતા તેલો પ ખ દુખ ભાગ્યુ દેવા મો સોમો, મુલ, જ દુખભગન
 ૧૭ ૫ જ દેવે મો નોભા સજગ મુખ ધ દુખભગન ને ભો, ચ નેલો
 દુખ (બાળીના અમરો રૂડિત છે) દાવો મો નોભો, મુલ, ફ ખ રીંગ
 પરી હેતે સદીવાસન જ. મધવ તીભે મદીપત પરી હેતે સીકાસન, ||
 મદીપત્ય પ્રત્યે હેતે આસન આપુ ચ ગીભે પગ હેતે મીહાસન, ૧૮ ૧ ખ.
 મદીપત્ય રીંગો મન પુન્ય || મદીપતી ગીભે મન પુન પરમાણુ ધ.
 રિઝરો મન પુન્ય, પરમાણુ ચ ગીંગો મન પુન્ય, પરમામાણુ ૨ ખ. તાઉ
 એ અણુ જ ઉજણી તાદા, તે આણુઉ ધ ઉજણેલી હેતે ત્યાદા આસન
 આણુ ચ ઉજેલી તાદા એ આસન આણુ ૩ ખ અતીરો, કોટિધા,
 કાવા જ અતીસે, અમુવ, ધ. અતીસેહો અમુન ચ અતીરો, અમુવ જાન
 કાવા ૪ ખ. જતરીસ, ધરાવા. જ જતરીસ પુનળી પાન, પાચ ૩૩, ||
 જતરીસ, પ્રચ ૩ ધગ્યા ચ જતરીસ છત્ર પચ ૩૩ સીર ધરાવા ૫ ખ
 આવીપ, અવખત્ય, સેહેને ચયુ જ. અરીખ મુધી સેહેને ચજી ધ આપુસ
 સ્વરત્રમુખ સેહેને, ચ આહિસ સેહેને ચજી ફ ખ અધીપત તો ઈ દ્રહોકે,
 અન્યનીમા રહું જ અધીપતી ઈન્દ્રહોકે ગઓ આસન અવનીમાહે

ગઠિ ધ અધીપતી, અવ્યનીમા ગયુ ચ અધીપત્ય તો, ગઓ, રહુ.
 ૧૯ ૧. ક વધુ વિક્રમને અરો ખ કો કાયક કાલે વધો, દેવરૂપ, પ્રતાપીક
 અશે. જ કોએ- કારે, વાધો વીકર મને વેસ દેવરૂપ, અધી પ્રતાપી આસરે
 ધ કોઈક નરે(ક પ્રતના 'વધુ વિક્રમને અરો'ને બદો ન્યા 'વધ્યો વસે' રાખ્યુ)
 ચ કોઅક નરે, વધો વીકરમને વરો દેવરૂપ, પ્રતાપી અસે ૨ ખ સરીખુ
 રાજકાજ કરે એ રીતે, તણિ ચરચાય પરજા, બોહો પ્રીતે જ રામા સરીખુ
 રાજકાજ કરે, રીતે ધર મ, પ્રીતે ધ સરીખા રાજ્ય મજ કરે એહ રીતે,
 ચરચાય પ્રીતે જ સરીખુ રાજ કારજ કરે, રીતે, પ્રીતે ૩. ખ કોયેક, અનુ-
 સાગધિ, ભાવિયુ ભુપત્યે ગઠાહુ ભુમથિ અધીપતને, આવીયુ જ કોએકભાગ એનું
 તે સાર ભુપત એને સુખમન ભાવીહિ ભુપતે મુ ભોમીથી અધીપત, આવીઓ.
 ધ ભાવીયુ ભુપતી ગઠાહુ ભોમથી અધીપત્ય, આવીયુ ચ કોઅક ભાગ
 અનુસારથી ભુપત, ભાવીજી સીદાસન સ્વગ્ગ લોકનુ ભોજ નૃપ હાયે આવીજી
 ૨૦ ૧. ક એક મીત્ર વિપ્ર તે બાલે વેશે. જ બારે વસે. ધ વેસે ૨ ખ
 પગદેસે જ ગમ (નહીઆના પ્રમાદ) ગઆ પરદેસે જ પરદેસે ચ ગઆ
 પરદેસે ૩ ખ મોઝલિયા બ્રહ્મે જ શોની વતાન મોઝીઆ બ્રહ્મને. ધ.
 મોઝનીઆ બ્રહ્મે ચ મોઝલીઆ ભરમે ૪. ખ મુકર, કુહુ કરમે. જ નામુકર
 ગઓ, કરમે. ધ મમરી, કુહુ કરમે ચ નામુગર, મન, કરમે ૫ ખ રાડે.
 જ આવો દેસમા ગદે બદન તે ચઆ ધ દેસમા રદબલ રાહ, ચ આવો,
 દેસમા રીધી બદન રાહોડ ચઆ ૬. ખ નરપત કને ગુણ, બે ગયા જ
 નરપત કને ગુણ જાણને બે ગઆ ધ ચકાવા, કને ગુણ જાણીને બહુ. ચ
 નરપત કને ગુણવત બે ગઆ ૨૧ ૧ ખ જુઠી, સાખ, વિપ્રસુ, જ જુઠો
 દીધો સાદ રાએ વીપ્રસુ રહો ધ જુઠે, સાક્ષ, વિપ્રસ ચ જુઠી, સાખ રાઅ
 વીપ્રસુ રહો ૨ ખ જુહુ કરીને કોપ જુગતે દીસે જુઠો જ કાહોડો, વદેસ
 જોગ જ વદેસ જોગ, ચ કગીને, ૩ ખ ગોવાલ વચન ન્યાના જ ગોવાળ
 વચન તે વાટે કીધો ધ વચન નાવટ. ચ ગઠ વચન ન્યાના જે કીધો ૪.
 ખ દિધો ૩૩ રત્ન બ્રાહ્મણને દીધો જ સોનીને ૩૩ રત્ન બ્રામણને ધ
 ૩૩, બ્રાહ્મણને, ચ બ્રામણને ૫ ખ પરધાને કહુ પટતરે ભોજે જુગતે
 જાણિયુ જ પરધાને કહુ પટતરે ભોજે જુગતે જાણિહિ જ પરધાને
 કહુ પટતરે ભોજે જુગત્યે જાણિયુ ચ પ્રધાને કહુ પટતરે ભોજે જુગતે
 જાણિજી ૬ ખ જોદી, સુખ સદાસન આણિયુ જ જપે સમામા

સર્વસન આપીકે ॥ ભાજ (પત્રી જે અક્ષગની જગ્યા ખાતી છે) સભા
માહે, આણીયુ ૪ ભુમી ખોદી બોજ નરખ સુલ સીદાઅન આણીજી
૨૨ ૧ ખ સમુદ્રત રાજને સંજીયુ જ સમુદ્રત ગજને સુદકે ॥ સમુદ્રત
રાજ સુગ્રીયુ ૪ સમુદ્રત નજને રૂઢી ૨ ખ પ્રીત પુજીયુ જ પ્રીત,
પુજકે ૪ પુજીયુ ૪ પ્રીત, પુજકે ૩ ખ ચતુર ચતાવે જમલો ॥ ચતુર
પુગમ છે જમલો ચગ્યુ ૪ ચગ્યુ ૪ ચતુર ચલાવે, ચરણ ૪ ખ સખ્દ
સહસીયો ૪ સખ્દ એ સાલગો ૪ગ્યુ ૪ સખ્દ સાલગીયો ૪ગ્યુ ૪ સખ્દ સાલ
લીઓ ૪ગ્યુ ૨૩ ૧ ખ સહદગ્યા જેહેનુ, જ ચહદગ્યા જેહેનુ છે સહદગ્યા
જેહેનુ ૪ સહદગ્યા જેહેનુ નામ ૨. ખ તેલો, જ પુતળી તેલો, ધ. ૪ તેલો
૩. ખ મા, સધાસન, જ મા સૌ સાઈઆમન ધ બોજ ન ખીસ સિદાસન,
૪ બોજ, ૬૨ સીદાસન, ૪ ખ વિક્રમ સરખો, જ વીક્રમ સરખો, ધ ૪
સરખો, ૨૪ ૧ ખ ॥ ૪ ૨ જ ૬૨ ૬૨ ૨ ખ તે એ, પાગજ ધરે. જ. પગજ
ધરે ॥ ઉપય, ધરે ૪ તે એ આસન નૃપ, ધરે ૩ ખ બાખી ને ૬૨, જ ૬૨
સજોગ ॥ સજયોગ ૪ ખ તને કે વ્યાપે જ તને કે વાપે, ધ તને કે
ધાયે ૪ પ્રાણ તને કે વ્યાપે ૨૪ ૧ ખ જણા, તમે જ. સનનાદી
આણા છે તમે ધ. સસવ દિ જલો, તમે ચ. સતવાદી જલો, તમે ૨ ખ
જ ચેતાવુ અમો ધ ચેતાવુ ૪ અમો ૩ ખ કેહે, કેવો, જ કેહે, કેવો ગઅ
ધ કેહે કેહેવો, ૪ કેહે, કેહેવો ગઅ ૪ જ વી રમનો મહીમાઅ ચ. મહીમાઅ
૨૬ ૧ ખ તેલો કેહેનુ ૪ જ તેલો કેહેનુ પ્રામ્મ મજ ૪ ધ તેલો કેહેનુ
૬૨ ॥ તેલો કેહેનુ, ૬૨ ૨ ખ કેવુ ૬૨ જ. કેહેનુ જ ૬૨ ॥ કેહેનુ ૬૨
ચ. પાગ કેહેનુ ૬૨ ૩ ખ કેવો, ને કેવો, જ. ધ કેહેવો, ને કેહેવો લોક
૪ કેહેવો, કેહેવો ૪ ખ. કેલી પેરે સમાવો, જ પેરે સમાવો સોખ ॥
કેલી પેરે સમાવો ૪ પેરે સમાવો ૨૭ ૧. ખ. કેહે સુણ, જ. સહદગ્યા
કેહે સુણ રાજ, ॥ કેહે પુત્રી સુણ તુ બોજ ૪ કેહે સુણ ૨ ખ ૪
તુ બોજ જ. છે બોજ ॥ વાતમા તે છે બોજ ચ. પ્રતમા ૨૭ મી
ચોપાઈમા નીચેની પાન પચ છે

તે પૂત્રી જે મુત્રને વાત ૪૬ તુજને દીવ થઈ રતીઆત
૨૮ ૧ ખ માનવમુખ જે તીગ્ય કેહે જ માનવમુખ બીજેલી તેલો તે કેહે
ધ માનવમુખ, તેલેની તીગ કેહે ૪ માનવમુખ બીજેલી તેલ તીરથ કેહે
૨ ખ. ગગા સમાને, પાણી જ. ગગા સમાને જે ખીખાનીર પ્રા પ્રતીત

જલને તીરમલ તીર. ઘ. ગંગા સમાંન્ય ક્ષીપ્રા પવી જલ પુર પાણી. ચ. ગંગા સમાને પવીત્ર પુરણ પાંણી ડ. ખ. ખેલે બાવન, ચાલે જ. તાહાં ખેલે છે બાવન, ચોરાશી રહે છે તે. ઘ. ખેલ બાવન વિર, ચાલે. ચ. ખેલે બાવન, ચાલે. ૪. ગ. ચોસટ, ભક્ત સાથે, માહાલે ને. ઘ. જોગ્યણી, હરસીધ જ, ચ. ચોસટ, 'હરસીધ, પ. ખ. માહ કાચેશ્વર માહાજતી જ્યોતવંગ વસે જાંહા. ગ. માહાં કાચેશ્વર તે મારાજ જોતીવીંગ વસે છે જાં. ■ માહાકાચેશ્વર માહાજતી જ્યોતિલીંગ વસે જ્યાહા ચ. માહાકાચેશ્વર માહાજતી જોતીલીંગ વસે તાહાં. ૬. ખ. કરે, માગા વરસે તાંહા. જ. એ ગજ કરે તે વીક મ મેહે માગા તે વરસ છે તાંહા. ઘ. ગજ્ય કરે વિકમ, મેહે માગા વરસે ત્યાહાં. ચ. વૃપરાજ મેહે માગા વસે જાંહાં. ૨૯. ૧. ગ. સીધવડ તા, ઘ. ચ. મોહોટો, ૨. ખ. તેની તીર જ. તેહેને તીર. ઘ. તેહેની તીર ચ. તેહે તીર ડ. ખ. વસે, દેશ ને સીધ. જ. રહે, દેસ દેસના વીર ઘ. રહે, દેસે ને સીધ. ચ. વસે, દેસે ને સીધ. ૪. ખ. વસે નરપત્યને. ઘ. વસે નરપતને નીધ. ઘ. વસે ન્રપતને નિધ. ૩૦. ૧. ખ. જ. ચ. છતો જેણે, ઘ. છત્યો જેણે, ૨. ખ. રાખુ, જ. ઘ. ચ. રાખુ, અનમીતુ, ડ. ખ. પરવરે. જ. સરગ, પરવરે. ■ સ્વરગ, પરવરો. ચ. સનરગ પાતન, પરવરે ૪. ખ. લધુવાધવિ, કરે જ પીદા કરે ઘ. પીધા લણો. ચ. કરે. ૩૧ ૧ ખ. જાણે પરવેશ જ. પરકાઅ કરે ઘ. જાણે, ચ. પરકાઆ જાણે પરવેશ. ૨. ખ. તેહેને, જ. ના વાપે તેહેને, ઘ. તેહેને દેસ ચ. તેહેને દેશ ૩૨. ૧. ખ. ઈંદ્રપુરી જેવી, જ. ઈંદ્રપુરી એહેવો એ આક. ■ ઈંદ્રપુરી એહેવી આક. ચ. ઈંદ્રપુરી જેવી એ, ૨. ખ. લખણ જોના, જ. લખણા જોતા, લાઠ. ઘ. ચ. જોતે, ડ. ખ. વણુ, વસે જાં વાસ. જ. વરણુ અદારે વસે તા વાસ. ઘ. વરણુ, વસે તે વાસ. ચ. વરણુ... સે જાહાં વાસ. ૪. ખ. વસત રત્ય સુલ બારે, જ. વસત બધે. ઘ. વસંત બાધે, ચ. વસંત રીતુ સુખ બારે,

[૩૨ મી ચોપાઈ પછી નીચેની પ્રતોમા નીચેની યંકિત છે.-

ખ. નારાયણુ મોહોડુ તુર મા હગસીવ હાજરાહજુર.
જ. નારાયણુ મોહુ તુર હરસીધી રહે હાજરાહજુ
■ નારાયણુ મોહોટે તુર દરસીધ છે હાજરાહજુર
ચ નારાયણુ મોહોડુ તુર હરમીધ.....જુ]

૩૩ ૧ ખ આવંતી, સાખ શાહાસ્ત્ર દે, જ સાહાસ્ત્ર સાખ દે, ઘ આવસતી,

સાખ સાદાત્મ દે, ચ આવશ્યી, સાખ શાસાત્મ દે, ૨ ખ પ્રયુત અગ્નયીક, ૩ અગ્નપોત્ર અતી ઉત્તમ પ્રવિત અગ્નયીક, ઘ અગ્નિહોત્ર, પ્રયુત અગ્નયા-
યીક ચ પ્રવિત અગ્નયીક, ૩ ખ, સવા લાખ સાદાત્મ, વીખાણે વેદે, ગ. સરા લાખ, સાદાત્મ, વખાણે વેદ ઘ સવાતખ, સાદાત્મ ..(બાકીના શબ્દો
૩ ગ ચરણના છે) ચ સવાલાખ, શાત્મ, વખાણે વેદે ૪. ખ સેહેત્ત, બણે
ભારથ ધણુ બેદે, ગ મુગલો બણે ભારથ ધણુ બેદ, ઘ ('સવાલાખ તો
સાદાત્મ' ખીજ ચરણના શબ્દો ત્યાર પછી) મુગલુ બણે ભારથ ધણુ
બેદે, ઘ મુગલુ બણે ભારથ, બેદે, પ ખ ભેતીક, કે લખણુ લસે ગ
ભેતીક જાણે પુનાણુ અતિ લાઘ્ય છે લખણુ જસે, ઘ ભેતીક પુનાણુ અતી લાપક,
લસે. ચ ભેતીક, અતી લાઘ્ય લશે ૬ ખ, વીખર વમે. ગ અતી સુખ, વીસનાખ
વીખ ઘ અતી સુખ, બાહણુ વસે ચ અતી સુખ, વીખો વસે ૩૪ ૩ ખ
નીગમત, માનવના મન જ માન ચ નીગમત સજી માનવીના ૨ ખ
અધીપતિ સકુને પુરે અન ગ અધીપતી પુરે સકુને આન ઘ અધીપતિ
પુરે સકુને અન. ચ અધીપતી પુરે સકુને અત. ૩ ખ ચ અનુસારે
વરતે લોહ. ગ કરમ અનુસારે વરતે લોહ. ઘ અનુસારે સકુ કરમે
લોહ ૪ ખ કોને, કે શોક, ગ કોને વાધીને, ઘ કોણેને ને ઓક. ચ,
કોને વ્યાધી કે સોક ૩૫ ૧ શી કહુ, ગ વણીક તણા સા, વીવેક
ઘ તણા સા કહુ વવેક ચ તણો સો કહુ ૨. ખ એક એકધિ, ઘ
છે અધી એક ઘ એક ધટી અધીક છે એક ચ એક એકધી અધીક, ૩.
ખ કેટલા વાદણુવટી, વિદેશ ગ કેટલા વાદણુવટી છે દેસ ઘ કેટલા
વાદણુવટી ૩ દીસ ચ કેટલા વાદાવગી છે વીદેશ ૪ ખ વેપારી ગ કંઈ
વેપારી નગરનરેમ ઘ કંઈ વેણેપાગી નગરનાવેસ ચ કંઈ વ્યાપારી નગરનીવેસ
૩૬ ૧ ખ વોણેરે ઘાટ ગ સતધનુમની વાદારે ચઢે ઘાટ ઘ સતધનમ
વોણેરે વાટ ચ સલધનમના વોણેરે ઘાટ ૨ ખ લે બ્રાહ્મણુને ગ લાય ના
લે બ્રામણુને, ઘ ન લેએ બ્રાહ્મણુને, ચ ન લેવો બ્રામણુ લાટ ૩૭ ૧. ખ,
લખમી વાસે ગ સદએ કોનીધજ પચ જે ઘર લક્ષમીને વાસ ૩૮ સદએ
કોટિધજ, લક્ષમી વાસે ચ જે ઘરમા લક્ષમી વાસે, ૨ ખ સદાવતની સાખ
ધીપતવત એ આસે ગ અધીમા નામ આસે ઘ સદાવરતની અધીપત વત
અતી આસે ચ સાખ અધીપાપ મન આસે ૩ ખ લખપતિ લખ સાત
મે જે વાદે ગ લખવત વસે છે લાખ સાત, કરાતા વાદે. ઘ લક્ષવતા,

કરતા વાદે ચ લક્ષપતી લક્ષ સાત, કરતા વારે. ૪. ખ સેહેત્રપતી, આઠ અક્રિયીત આદે. ગ. સાદાત્રપતી અક્રિત કંચન આદે. ધ. આદ અકંચન આદે. ચ. સૌ લોક આદ અક્રિયીત આદે. પ. ખ. નરતેરી નગ્રી વાંધે જુજુવી જુગતે જાણીયા. ગ. નરતેરી નગ્રી વાંસેખે જુજુવી જુગતે સહુ જાણીયા. ધ. નવતેરી નગ્રી વ્યખે જુજુઆ જુગતે જાણીયા. ચ. એ નરતેરી નગ્રી વાંસે જુજુવા જુગતે જાણીયા. ૬. ખ લખ સતર, ઠે વણજજે, ગ. લાક્ષ સતર કહુ વણજ કરે જે વાણીઆ. ધ. સાઉકાર લક્ષ સતર કહુ, કરે સહુ વાણીઆ. ચ. લક્ષ સત કહુ, કરે જે વાણીઆ. ૩૮. ૧ ધ. ખેડુ જનનો, ચ. ખેડુ જનને રૂડો. ૨. ખ. પામે, ગ. પામે દેસમા, ધ. પામે દશમા, ચ. પામે, ૩. ખ એન્વીસ લાખ એહેવા, ગ. અગીઆર, એહેવા હોળા કરે ધ અગીઆર એહેવા, કરે, ચ એન્વીસ લાખ એવાં હળ કરે. ૪ ખ કોડેથી કરે ગ રૂપી લોક કોડેથી, ધ કોડેથી કરે. ચ કંસીઠમ કોડેથી કરે. ૩૯. ૧. ખ મહીપત્યવત કરે મન હાંઠ ગ મહીપત મગ કરે હાંઠ ધ મહીપત્ય મંગા કરે જે હાંઠ ચ મહીપત વાત કરે મન હાંઠ ૨ ખ સેહેત્ર, ધ જુધસાગર, ચ જુરસારા, ૩. ખ સેહેત્ર, ગ ચૌઉદ ચારંજુ ચતુરી ધ ચઉદ ચ ચઘેદ સહુત્ર, ૪ ખ અતી, ગ અતી અતુરી ચ અતી, ૪૦ ૧ ખ ચારસે, ચોરાશી, ગ ચારસે, ધ ચારસેહે, ચ ચારસે ચકવા ચોરસી વાટ, ૨ ખ સાત સેહેત્ર, ગ સેહે તખોલી, ધ સેહે તખો- નિત, ચ. ..તખોલી, ૩ ખ જ બસેમાર, ધ બસેકેચાર, ચ બસેમાર, ૪. ખ બાણુ, અધકી ઓટ ગ બાણુ અધકી ઓટ ધ. બણી, આકી ઓટ. ચ. બાણુ, અધકી ૪૧. ૧ ખ પચાણુ પુઠે હોયે, ગ પચાણુ પુઠે હોએ, ધ પચાણુ પુઠે હોય ચ પુઠે હોઅ ૨ ખ સખા, ગ સાક્ષા, ના, કોએ, ધ સક્ષા પાર, ચ કોઅ, ૩ ખ અગ્રી સમરધ્ય એથી ધણી, ગ. સમન્ધી ધણી ધ. અધકી, સમરધ્ય, ચ અધકી સમરધ્ય એથી ધણી ૪, ખ ધ એહેવા, ગ. એવા, ઉજેણી ધણી ચ એવા, ઉજેણી, ૪૨ ૧. ખ લશક, તેહેની લહ. ગ સાક્ષા જેતી લહુ ધ આ પ્રતમા આ ચોપાઈ નથી. ચ. લશકસંખ્યા તેની લહુ. ૨ ખ કેહે, સખેયે કહુ ગ કેહે, સાક્ષે મહુ ધ આ પ્રતમા આ ચોપાઈ નથી ચ. કેહે, સક્ષપે હુ. ચ પ્રતમા નીચેની ૫ ક્રિત પણુ મળે છે—“હઅ હાથી રથ ખાદા તણી છે ચતુરંગી સેના ધણી. ૪૩ ૧. ખ હાથી હરોલે લાખ હીમ અબાહી હાલે. ગ હડોલે, હુસેથી હોડે, ધ.

છપો નથી ■ હાથી દરોઢે લાખ હેમઅળાડી માહાલે ૨ ન નવરગા,
મદગરાતા, ધ છપો નથી ચ ધમનેની, ૩ અ ચ ખ નગ હજાર, વાળે
ગ પાખગ પાદા સદસ, વાળે ધ છપો નથી ૪ અ સેહેલ પર સુર ધણા,
ગાળે જ પર ગર ધણા, ગાળે ધ છપો નથી ■ પર સુર, બારખાને
ગાળે પ ક ધણી લાદર બીજ, ખ સાહાડી સીતરે હજાર આગલ લાહાર
ખિજિ ધણી ધ છપો નથી ■ હાથી સીતરે હજાર છે બીજ લાહાર રચી ગણી
૬ અ હનમનારા હાથીયા તરતિય સૈન્ય, ગ હવમતા હાથીઆ તરતીય સૈન
વીકામ તરુ ધ છપો નથી ચ હનમના એમ હાથીઆ તરતીય સૈન્ય વિક્રમતણી
૪૪ ૧ ક અનનખ, અગમી ગ અસ્વ અતી ધ અસ્વ, અતી અરાહી
ચ અસ્વ અનનખ અતી અરાહી ૨ અ લાખે મેડાગ સુર પુર પરાહી ગ
લાખ વીડગ પુર સુપુર પરાહી ધ પુર સુપુર પરાહી ચ વેડાગ મુગપુમાણ
પરાહી ૩ અ મુનતાની, કેહેમણ, મુની ઘેડા ગ મુનતાની, કેહેમણ વણા
ધણા મુરે ઘેડા ધ કેહેમણ, મુરે ઘેડા ચ મુનતાની કેહેમણ ધણા મુની
છે ઘેડા ૪ અ પકિત નથી ગ ગાત્રોગ ની ૫ ગ ગાજલ સમતુલ મુ ૫
અમુનક બેડા ૫ અ એહેવા અસ્વ અતી સોભતા વ ૫, વખાણીયે ગ ઝર
પાદાર ઝરેર ગ ૧ વેડાગ વખણીએ ધ જીણ જરેર જડા વાકા વખાણીયે
ચ હીરે જડીત પચણ છે વીધ વીધે વેડાગ વખણીએ ૬ અ ધનપના
પાચ વાખ પરમાણીએ ગ ધનપન નાખ પામે પરમાણીએ ધ ધિ સામલે
ધનપના, પરમાણીએ ચ સામને લક્ષ પાસ પ્રમાણીએ ૪૫ ૧ અ સેહેલ
પ્રધાન દેવે ગ પચ, દેવે દાઆક ધ દેવા દાપદ ચ પ્રધાન દાન દેવે,
દાઅ ૨ અ સેહેલ પુર નખણ ગુણનામ ૨ ગ રણીનુર પુરણ લખણ
ગુણ નાઅડા ધ પુરણ નખણ ગુણ નાખ ચ પુરણેણ ગુણવાઅક ૩ અ
સામદ, ગયોત, બણીએ ગ સામદ ગએ, બણીએ ધ સામદ ગએ,
અણીએ ચ ગએત બણીએ ૪ અ સેહેલ ગુણવત ગણીએ ■ સદસ
નાવત ધણા ગુણવત ગણીએ ધ ચ સદસ ગુણવત ગણીએ ૫ અ દર,
દીવ નડા દાખીએ ગ દીવા દાદા દાખીએ ધ દીવાન ધણા દાવા દાખીએ
ચ દીવાન ૧૬ દાખીએ ગ દીવા દાદા દાખીએ ધ દીવાન ધણા દાવા દાખીએ
ચ દીવાન ૧૬ દાખીએ ૬ અ વજીર વિસ ભુપત વિક્રમ વિખાણીયે
ભુપત વીકામ બાખીએ ધ ભુપત, બાખીએ ચ વીસ લખ બાખીએ
૪૬ ૧ અ અગદરા અગરખાગ બોહો વિધે ગ અગદરા અપર પાર વીધ

વીધ. ધ. અવજરા અપરમપાર નાલ્યક-એટક વીધ વીધ. ચ. બહુ વીધવીધ.
 ૨. ખ. પંક્તિ નથી. ગ. ખાસ ખેલ રાંગરેલ રાજસ-ગુણ રીધરીધા ધ. મેલ
 રાજ સુરીધ. ચ. મેલ રા...ધ. ૩. ચ. કરે જોકાગ, ૪. ખ. ચાતુરી, ગ. હાઠ
 અહેનીસા, ચ. તુટકે પંક્તિ છે. ૫. ખ. આનંદ અતી અતી, ૬. ધ. રામરાજ્ય
 સરીખડો, વીકમ તણો ચ. તુટિત પંક્તિ. ૪૭. ૧. ગ. મુડી માંહી મુડી
 ઓહોએ જમ. ધ. મહંડી ન્યમ. ચ. તુટકે પંક્તિ. ૨. ખ. ધ. વીખાંણ, ૪.
 ખ. રડીઆણ, ૪૮. ૧. ચ. દુખીઆ જાંહાં. ૨. ચ. કહે તાંહાં. ગ. કરસો
 તમે જવાનુ સુખ. ૪૯. ૧. ગ. નગર ત્રંખાવટી, ચ. નમીનુ ગુલુગાંમ. ૨.
 ખ. નીરમલ ચાર છે, તેહનાં નાંમ. ગ. ચાર તીનં છે, ચ. ચાગ, ૩. ચ.
 કનકાવંતી, રૂપવંતી. ૪. ગ. ધ. ચ. ત્રંખાવટી. ૫૦. ૧. ખ. છે નામ ગ
 ખાંભાવટી, ચ. ખંખાવટી ૨. ખ. આઘભોમ દેવસ્થલ-હાંમ્ય ગ. એધ ભોમ,
 ચ. આદ ભોમી દેવસ્થલ હાંમ ૩. ખ. ગ. મહીસાગરના ચ. મહીસાગરની
 ભારે તીર ૪. ગ. તીગથના આહરંણ. ધ. તીરથના છે ચ. તીગથના આવે
 નીર ૫૧. ૧. ગ. કોટીધગ, ૨. ગ. લખવના, ચ. લેખા વના, ૩. ખ. વાહાણુ-
 વટી, ગ. વહીતાર વેપારી ૪. ખ. અલખત ૧. દંતોશા કાદો. ભાગ ૫ ૪૦૪
 ૧૫૧૧ ૫૨ ૧. ખ. વાણુ ગ. વીદેસથી આવાં, વાણુ ૧૧ એપાઈ
 નથી ૨. ખ. હિદયો ભાંણુ ગ. ચ. હિદયો. ૩. ખ. કુવલયંદસા, ગ.
 કુંવલયંદસાહા નીરગુણ નેટ. ધ. નગર-ગુણ નેટ ચ. કામલયંદશા ૪. ખ.
 તેહને સપુત ગ. તેહને કાલો પુતર એક, ચ. કાલો સપુત દતોશા.
 ૫૩. ૧. ખ. ચ. સતી. ગ. મેહો ધ. ઘેર. ૨. ખ. ધર્મ તે પાસતી ગ. પ્રતિ-
 મના નીત ક્રમ પાળતી. ચ. પ્રતીવતા ધર્મ તે પાસતી. ૩. ખ. હિગા, ગ.
 ધણાએક પુનનો હિગો શુતર. ધ. ધણાક, ચ. હિગા સતુ. ૪. ગ. પાંચો
 પદમણી, ધ. પદમની, ચ. પદમની, ૫૪. ૧. ખ. બતરીસ લખણો, ગ.
 બત્રીસ લખણો, ધ. બતરીસ-લક્ષણ, ૨. ગ. ભારે ભુપ, ૩. ખ. કુંકુંમલોલ
 સરીખી કાય. ગ. કાકેલલોલ સરીખી કાચ ધ. સરીખી. ચ. કુંકુંમલોલ
 સરીખી કાચ. ૪. ખ. લખણ, રાયે. ગ. લક્ષણ, રાચ. ચ. અ. ધમ ૧.
 ખ. ધ. સાહાવટ નાવટ કેરુ, ગ. સાહાવટ નાવટ કેર રૂપ (રૂપની નાચે
 'નુર' લખ્યુ છે.) ચ. સાણવટ, ૨. ગ. પુન પ્રતાપ ધ. પુન્ય-પ્ર-તાપ, ૩.
 ખ. જાણે, દેહ. ગ. જાણે, દેવ સી દેહ. ધ. જાણે કાઈ, ૪. ખ. ચ.
 નારાચણ, છે, ગ. નારાચણ ઉપર બહુ જેહે ધ. છે, ૫૬. ૧. ખ. ચતુરવીધા,

ગ. ચંદ્રદીપા, ઘ. પરમાણુ, ર ગ બીસનખણ, ત્રેમરસ, ઘ. પુગલુ પીધો ૩
ખ અતીસે, અંશ વંશ શુભ, ગ. અતીસે, સગ રૂડી ઘ ચ અતીસે, ૪ મ
બહેકે ખાસ રસ પર બેસે પ્રીતે ૫ ખ બોહોતેરી ભુન ગ બોતેરી ભુધ,

*છપન કોડ ટકા ઘેર રોઠ વસ વરતે નગના લોઠ
દેશ વિદેશ દુઝનો ઘણી આવે ઉપજખાર તણી ॥૫૭॥

શુ કા. બા. ૨. ૫. ૪૪૪. ૫૭* ૧. ગ નાત તણે. ૨ ચ દોલત ઘણી. ૫૮
૨. જ વસે સહુ નગરમા લોક. ૩. ચ દેસ વીદેસે દુઝનો ઘણી ૪. ચ
આવે ઉપજ ખાર તણી. (આ શ્લોકમા ૩ અને ૪ ચરણો માત્ર ચ પ્રતમાજ
છે.) ૫૯. ૧. ગ સેહે સાત ચ સે સાત ૨. ખ વીખાણુ. ૩. ગ ઘ ચ
૨ ચ ગરથ ધણો ઘેર. ૪. ગ શુભલ સન્દ, ઘ. ગેળી ઘેર. ચ. ગેળી તે ૫
ખ વાહાણુ વીસ નિશે ગણા હશે રીયા કામી ફરે ગ વાહાણુ વીસે વીસ
શુભ ૬ વાહાણુ વીસ વસે રણા, ચ વાહાણુની વીદેસે ધણા બૃ કા દો મા
અહીં બે પ મિત વધુ છે (છપાઈ પ્રમાણે ઉપર ખૂટે છે) -

નાવે ઠહાપણુ કીધ ના આવે વિદ્યા બણતે
નાવે કરતે કૂડ નાવે શુભ જ્ઞાન ગણતો

દશે દીસ કામી કરે. ૬ ખ દતોરોઠ, વણુજકાટિ ગ દેસાવળ, વાહાણુ કામી
એના વસે ફરે ચ દતોસેઠ દેસાવરી, વણુજ કાટી એહેવા કરે ધણા ૬૦
૧ ક પહેલુ ચરણુ નથી ખ પ્રતનો પાઠ અહીં ઉમેરવામા આવ્યો છે. ગ,
ના આવે, ન આરે વીદા, છ કાપેની ૨ ક પહેલુ ચરણુ નથી ખ પ્રતનો
પાઠ અહીં ઉમેરવામા આવ્યો છે. ગ કરતા કુ', શુભમાના ગણીના. ૩. જ
વેઠે દેહ, ગ ગાઅ વીદેસ, વેઠે કુ ખ ઘ ગયે વદેસ, દેહે, ૪ ગ તજે સુખ કુખ
ને ભુખ ॥ સુમેદેબે ૫ ખ પ્રક્રમ પરવશે, ગ પ્રાક્રમ પ્રસેન ન ॥ પરસેવના,
છ પરસેવના લાચ થીકી. ૬ ખ છ ડરમસ ચા થકી, ગ લક્ષ્મી
લેહસે, કામ સાચા થકી ઘ લક્ષ્મીરેહેર આવે, જે હોય ક્રમસ ચા
૬૧. ૧. ખ નચ જાન, ગ કહુ ના જાએ, ઘ કહુ ન જાય, મેહેનપત, છ
કહુ ન જાન. ૨ ખ ચીતમાય ઉને આણીપત પાગે ગ આણીપત પાગે,
છ એહેજે ચાણ, ૩ ખ કોસર. ન-પ, વાવરતા ધાહાડી ગ કોસાર, ઘ છ
કોસાર, ન-ચ રેહે, દાહાડી ૪ ખ ચરણુ નથી ગ દે, ગાન જા ('ના'ના
અર્થમા) ॥ છ દે, દાહાડી કે દાહાડી. ચ પર પચે નવ રેહે, નવ રેહે ધરમા

ગાડી. ૫. ખ. કરો, માં એહની માંણી મમતા, ૧ એહની, ચ. કરો માં, મમની. છ. અક્ષરો ભૂંસાઈ ગયા છે. ૬. ખ. લક્ષ્મી તે રહે, રેખા જે, ગ. સંમલ કેહે, કરમની. ઘ. જો કુણ રેખ હોય કરમની. ચ. રેખ જે, છ. લક્ષ્મી રહે, દર. ૧. ખ. લીલાવખમી લેહેને, ગ. ઘ. ચ. લક્ષ્મી, ૨ જ. વાધી ઘેર. ૩. ખ. ચ. કોટ, કરે ક્ષોધ. જ. કોટી, કરે ક્ષોળ. ૪. જ. શ્રુતને, ચ. ચ. છે, ચ. ય. છે, ૬૩. ૧. ખ. જાંઠાં જાંઠાં વીવાની, ગ. જાંઠાં જાંઠાં વેહવાંદની, ઘ. જાંઠાં વીહીવાની, ચ. જાંઠાં વીવાની છ. જાંઠાં પિવાની, ૨. ખ. ગ. માતને તાત. ચ. માત ને તાત. ૩. ખ. ધણાંક, આચાં, ગ. ધણાંએક સીફલ, ઘ. છ. ધણાં સીફલ, ચ. ધણાં શ્રીફલ, ૪. ખ. ઘ. ચ. પરણાનિ, ગ. ના કરે પાંણીની પેર. છ. પ્રણાની પેર. ૬૪. ૧. ખ. જ. ઘ. પંચાસ, ચ. શો, છ. પાંચસે; ખ. ચ. કેકાંછે, જ. છ. કેકાંણાં, ઘ. કેકાણાં; ૨. ખ. ના અખર કહે નીજ નામ, ગ. ના અક્ષર ખીજુ નહી નામ, ઘ. છ. ના અક્ષર કહે નીજ નામ, ચ. ના અક્ષર કેહે નીજ નામ; ૬૫. ૨. જ. ઘ. છ. વીહીવા, ચ. માં ફપ થી ૧૦૮ ફડીઆ નથી. ૬૬. ૨. જ. ફેરી જર ખાસા ખેલ દલ દાવે ૬૬. ૩. ખ. દે દુખ દીવ, જ. દેવે ખાપળ, ૪. ખ. જ. ઘ. અન, ખ. એકથી તો ઘર ભાંજે, જ. એક રાંડથી ઘર ભાંજે, ઘ. ચ. ઘરેથી ઘર ભાંજે. ૬. ખ. ભાગ થકી તો ભાંજની મથે. જ. મલાં ભગે જો મથે, ઘ. મેહલાં. ૬૮. ૧. ખ. કાહી જે રીત. ૬૯. ૧. ઘ. છ. કંયા. ૨. ખ. જે કો પ્રેમદા ગ. જે પ્રેમદા, ઘ. છ. જે પ્રેમદા પ્રાપ્તે પુરુષુ બલે; ૩ કુખર પારખુ તેહેતુ કસુ. ખ. જ. ઘ. છ. ૭૦. ૧. ખ. ઘ. આધ અધાડો, ગ. આવે અસાડી, સરવે વખાણે; ૪. ઘ. હોય ખાખુલ્ય. ૪. ખ. તે ભેટાડે, ગ. ભાગે, ઘ. ભેટાઈ ભાંજે; ૫. ખ. ને ગોઠી લાભ સુત વછેરો જાંણીયે. ઘ. ખ. માં 'કોક' શબ્દ નથી નીપને તો, ગ. નવી જનસ ને નીપજે વખાંણીએ, ઘ. નીપજે. ૭૧. ૧. જ. કો નાં, ૨. ખ. કુખર પારખુ તેહેતુ કરો, ગ. ઘ. કુંવર વિચારી તે. ૭૨. ૨. ખ. વિસ્તારી; ૩. જ. ઘ. ધાઓ; ૭૩. ૧. ખ. ધાયો, ગ. ઘ. ધાઓ; ૭૪. ૨. ખ. જ. ઘ. કુલગાર. ૪. ખ. તપિ ધ.યો એક ઉભો કરો. ૭૫. ૨. ખ. સંગ વીહારે સજ, જ. સાંગ વેગી રે સજ. ઘ. સંગ વડા રે સજ, ૩. જ. જાંમ કરંણ દાંનકરણે કરાં ૭૬. ૧. ખ. જાંયે. ઘ. જાંય, ગ. જાંવો વલગો; ૨. ખ. દંતુસજ, જ. ધ. દંતુસર, જ. અલગો; ૩. ખ. ચડે મેરુ. જ. ચો મેરી ગીરી મદો. ઘ. ચડે ગીર મેરમાંદ, ખ. શીશ જઈ સિંદ

વક્ત્રો. ગ. સસી જઈ સહીને બેસે. ઘ. સસી; ડ. ખ. ગ. ઘ. અરણ્ય જલ.
 પ. ખ. ઘ. ત્રોહો, ગ. તોહી વેલ તાનથી તપે; ફ. ગ માં 'ન' નથી. જે
 નારિ, ફ. ઘ. સાંમલ કહે સરવે ખડુ પણ. ૭૮. ૧. ખ. ભેયો, ગ. ભયે;
 ૩. ખ. ગ. ઘ. રેહે; ડ. ખ. ગ. ઘ. કેહે. ૭૯. ૧. ખ. કેા સખી; ઘ. સાક્ષ;
 ૨. ગ. આપો દીવસ શ્રાંમણ ભંજુતો ફરે, ઘ. ભજુતો ભય. ૭૯. ૪. ઘ.
 જુએ, ખ. મેહેલ્યો ગવ'. ૮૧. ૪. ગ. દખસણ, ૮૨. ૧. ગ. પાસીએ.
 ૮૩. ૧, ખ. ગ. ઘ. રાંમ; ૩. ક. ભેચ ભેચની; ખ. જુવતી ભેચે, ગ.
 ભેગ ભેગણી જુગતે ભેચે, ઘ. જોડ ભેડની જગતે ભેચ. ૮૪. ૩. ક. ગંધારુ.
 ખ. ધંધવતી ધંધારુ ગાંમ, ગ. ગંધાવહી. ૮૫. ૧. ખ. ગ. ઘ. જતો'તો.
 ૮૬. ૨. ક. જડર. ૮૮. ૩. ખ. કરમે' મારીયો; ડ. હેડેથી હીમત હારીયો.
 ૮૯. પહેલા બે ચરણ મૂળમાં પણ નથી અને ગ. ઘ. માં પણ નથી. પરંતુ
 ખ માં એ મળે છે. જે નીચે આપી છે. ગ માં ચોથું ચરણ પણ નથી. આંખે
 આંસુધારો પડી ગણુ બંધ ન બોલો ધડી. ૯૦. ૧. તે. ૨. પરગણ; ૯૨.
 ૩. ગ. પંચ. ૯૪. ૧. ક. કાલ. ૯૫. પછી ખ. માં બે શ્લોક વધારે છે તે
 નીચે આપ્યા છે.

૯૫. ગ મને આશા મોહોટી હતી	જે યારો માહારુ કાંમ
જગમોંનને રાજી કરે	આપે ભભળ' દાંન.
વ. કાંમ તેહેનુ પણ નખ મયુ	નખ પોહોની માહારી આસ
માટે મંદીર સુ જનું?	નીચે થયો નીરાસ.

૯૭. ૧ ગ. લાવો ગોર કાગળ ભેડ. ૯૮. ૪. ખ ગ. ઉતારણ. ૯૯. ૨. ખ
 તે, ગ માં પહેલા બે ચરણ નથી. ૧૦૦. ૨. ખ. ગ. ઘ. જાપ ૩. કુલ નથી
 ૪. ક. આપેઆપ. ૧૦૩. ૨. ગ. ફેરો. ૧૦૬. ૨. ક. દમંતિ. ગ. દંમતિ, ઘ'
 દમતિ. ૩. ક. લાખણી; ગ. ઘ. ગુણસાગર સત્સણી. ૧૦૬. પછી એક શ્લોક
 ખ. ચ. મા વધારે છે. જે નીચે આપ્યો છે.

૧૦૬. ગ. અડધી ધાવો એળીયે	પુરો કીધો કામ
સંસારમાં નહી એ ચરખી	એ જુવતી ફેરી ભેડ

૧૦૭ ખ ચ. ગપ કદુ દુ કેટુ	કેટનાં નારે પાર
વિરમી કરે આપે પડી	આપે એક જ નાર

૧૦૮. ૧. ચ. માંજ. ૨. ખ. ચ. વરણાવ. ૧૦૮. ૩. ગ. ફડ. ઘ. ઈડ. છ

મદમોદન ૪. ખ જ ધ ળ છ નેન ક અસુલે. ૫. ખ જ ડાડમઝી
 ધ છ ડાડમઝી, ચ ડાડમઝી, ૬ ખ ચ લાગ્ય સુલાગ્યે લામની તે
 તુજને ભદ્રા મની, જ ભઈ ભની ૧૦૯ ૧ ખ ચ અ ન, ધ છ અતીવ કો,
 ૨ ખ ચતુરા ચારુ ચલુક રજા શુભ દીસે રૂપે જ ચેહેન, ચ લુક રજા, ચ
 ચતુગ, ચારુ, ચીત, 'ચીલુ' શબ્દ નથી, ૩ ખ ચ અધુ મધુ, પગવાલ
 ઉજનન પુરણુ પાણી ૪ ખ કોનન, જ કોએલ મોલે, ધ છ કોલ્યવત ચ
 કોકીનત, ૧૦૯ ૫ ખ અતિ સુદગી કવી કો ન જાએ કવી, જ સુખદાઈ કી
 એ કમ જાએ કવી ધ ■ કમ જાએ, ચ અતી સુદગી કોથી નવ જાએ કની,
 ૬ ખ જ એ તુજને, ચ લામની ભદ્રા મલી ૧૧૦, ૨ ખ વગ પોપણુ.
 ખ ધ જાણુ મે મેહે નખી, જ જાણુ મે આજ મેહે નરખી ચ જાણી
 મેહે એહને નરખી, ૪ ધ છ સહેમત, ખ રાલિ, ચ ચાલે ૫ ખ ધ છ
 નાભ, ધ છ તણુ, જ નક્ષત્રવત ૬ જ કરી, જ ધ ચ મેહે ૧૧૧
 ૧ ખ જ સદીનકી, ૨ ખ, વાસની, ચ વેલ વાસાની વાની ૩
 ખ ધ ચ છ લામની જ શુદ્ધી લામની ભારે, ૫ ખ ૪ જવક મગ
 જુવતી જડી, જ નખ, ધ નીવ, ૬ ખ ધણી વીધે વીધાતાએ ધડી, જ
 ધણીએ વીધેવીધે ધડી, ધ છ ધણુક વીધવાધે ધડી, ચ ધણી વીધી વીધીએ
 ધડી ૧૧૨ ૧. ખ જ ધ ચ છ ૩૫ સાલની રીજે ધણુ ૨
 તોલ ધણુ તે તરુણી તણુ, ધ છ મા ૩ જુ અને ચેણુ ચરણુ નથી
 ૧૧૩ ૧ ખ ભીડ, ધ છ ભાવટ, ૨ ચ મની હેતે ૧૧૪ ૩ ખ જગોરા,
 જ ચ જગોરી, ધ છ જગદોરે, ૪ ખ ચ દેરા ચીર, ધ છ ના તો ચીર
 ૧૧૫ ૨ ખ ધ છ વસત મોડની, ધ જ વીહીના, ચ વસત મોલે.
 ૩ ધ છ લાખીણુ સાર, ૪ ૧૧૬ ના ૩ જ ચરણુથી ૧૧૬ ના ખીજ ચરણુ
 મુધીના શ્લોકો ધ છ મા નથી ૧૧૬. ૪ ખ ગેમી ધસે, ચ ગેમી ધસમસે
 ૧૧૭ ૧ ખ ચ દેશવીદેશે વાહાણુ, ૨ ખ ચ ખાત, જ ખરી વાત સમત
 વખાણુ, ૩ ખ ચ જાણુ મજ, ૪ ખ ૪ પુન્ય સરોવર બાધે પાજ ૧૧૮
 ૨ ખ ૪ મે નહી લડ ૧૧૯ ૧ ખ કોગી ધજ, ચ કોગી ધજ. ૩
 ખ ધ વાણીયો, જ ચ જ વાણીયો ૪ ચુ ચરણુ ધ મા નથી ૧૨૦ ૧
 ખ રુડો દામ પ્રયતી પર જ્યો, ૪ રુડો દામ પરયતી ૫૦ રૂચો
 ૪. ખ મનસાગીધ દીધા જો માન, ૪ મનસાગીધ દીધા જાણુ માન
 ૧૨૧ ૧ ખ જ ધ ચ છ મીઠા, ૪. ખ છ વાત ૧૨૨ ૧ ખ ધ છ

નાલ, જ ન નાત, જ રીત જ ર ખ વગે, જ જ જ વરગએ, છ
વગરાપને જ મા ડ જુ ચણુ નથી ૧૨૪ ૧ છ લસ ગરજ સામગ,
ગ જ તે મારે મન સેહેન, ડ જ છ એનુ ૪ જ છ મોહોટા રાવળે
મેદેવ ૧૨૫ ડ ખ મન થઈ, ઘ માનથી, ૪ ખ ઘ સુઝે આપણુ કામ
થ છ મા ૧૨૬ મો દુહો નથી ૧૨૮ ૨ ખ આપાવો એ વાસ, જ ઘ
આપાવો એ અવાસ ૧૨૭ ૪ જ ને આવે ૧૨૮ ૪ છ મા
નથી ૧૨૮ ૧ ખ ઘ કરાવળે, જ ક્યાં ડ ઘ અમ ઘેગ આવો કામની
૧૨૯ ડ ખ ઘ માનની મહીઆ મેહેર ગદી ૪ ખ ઘ આ-આ સુ વહી
૧૩૦ ૨ ખ જ ખેડા માનાપ, ઘ ૪ છ ખેડો છે બાપ

ન મરસ્યો માહરી ચિતા લેસ પથ વેગરા છે પરદેસ

અણુઆણુ પણુ નહી કોસાય એહવી રુચ ધરુ છુ હાય ॥ ૧૩૨

૧૩૪ ૨ જ તે પગ પાસે પથ જ વહે ખ ઘ મા ૧૪૦ અને ૧૪૧ ના
છેલ્લા બે ચણુની વચમા બીજા વધાગના ચરણો છે તે નીચે આપ્યા છે
૧૪૦ જ જાણુ સગવ વેપાર જ કરી ઘગ સેહનુ આપુ ભરી

નામું લેખુ જાણુ અનેક વેહેપાગ સરવની મીધી વીવે

૧૪૨ ૨ ખ ઘ ચાહર રાખે, જ ચાહર દાડી, ડ ખ ઘ વેહેવાઈને
૧૪૩ ૪ ખ જ મસારો, ઘ મુસારો ૧૪૪ પછી ખ ઘ મા એક મ્હાક
વધારે છે ને નીચે આપ્યો છે

૧૪૪ મ જો મુજમા માર્છ આવડ દસે તો સગવે શેહજી સાફ ધમે

નથી ચુણુ જાણો માર્છ તમે તો સો મસારો માચુ અમે ॥

૧૪૬ ૪ ખ જ ન ૪ છ એ ૧૪૭ ૪ ખ ઘ કાવડ ચીત ચીતાયે
પથ, જ ચતન ચીત જોત્રા આવો ચત ૧૪૮ ૨ ખ ચેની એમ
મગ વાળીઓ ૪ ચેની એમ જોમ કર તારીઓ ૧૫૦ ૨ ખ
જ ૪ એક મોહોર ૧૫૧ ૧ ખ ચ પસનામીઆ વેચે બહુ
સાફ જ છ મા ૧ નુ અને ગુ ચણુ જ નથી ૨ ખ ચ પાકે ડ
ખ જામન ને કાયે ૪ ખ જ તમ પોચતો મીજે કરે, જ રા તન ધી
પોતે કરે, ઘ છ રાસ જ દાદી પોતે કરે, ચ તગીબ પોદોચતા મીજે કરે
૧૫૨ ડ ૪ ચ જો ક જ ઘ છ મા નથી ૧૫૩ ૪ ખ ઘ ૨૪
૧૫૪ ૨ ખ ચ જોર જસ જાથી લીજે, ઘ છ ધલો જસ જાથી લીજે,
૩ ખ ચ જોર જસ જા દાતા જા દાવો, ૪ ખ ચ જાથી પામે

જેખગરથી આધા આવો, ૬, ખ આવે કે રેહે, જ છપીઈ પીએ કરે।
 ટી, ધ છ અપાએ કરે, ચ અપાએ કે રેહે ૧૧૫ ખ જ મા વ છ ન
 ૧૮૦ ૨ ખ જ ધ ચ છ જાય, ૪ ખ જ ધ વ છ ખાય ૧૮૨
 ૩ ખ જ ધ ચ છ કરે ૧૬૬ ખ વ ધડી ચારમા મારી ચોટ.
 ૧૭૧ ૨ ખ સહી વાણોતર, જ ને વાણોતર, ધ તુ વાણોતર, વ તે વાણોતર
 ૧૭૪. ધ છ મા નથી ૧૭૪, ૧ ખ ખાએ, જ પડો ખેસે, વ પારખી લે ખરે
 ૧૭૫ ૨ ખ જ ધ વ જ લોખે ૧૭૬ ૨ ચ ખોટ ન જાએ કે ખાએ
 ૧૭૭ ૩ ખ વ લાએ પોઈ ગધારમા, જ લાવે પોઈ તુ ગાદરે, ધ છ
 લાએ પોઈ ગાદરે, ૪. ખ વ ઉતરો ગાદરે ગામ, જ ગુણુ ગધારે
 ગામ, ધ છ માહુ ૧૭૮. ૪ ખ તેહના માવ ભોગતારી તમે
 ૧૭૯ ૨. ખ ધ પામણુ, જ પેહંણુ પગરણુ ચ પગણુ છ પ્રામણુ.
 ખ ચ મા ૧૮૩ પછી એક શ્લોક વધારે છે જે નીચે આપ્યો છે

તમે કામ મુરખનુ કરે માહાર ધગ તો અભરે ભર

ભતા વાણોતર કરમે મના રહી રાટલા ખાતા ટના ॥ ૧૮૪ અ ॥

૧૮૪ ૩ ખ ચ ચોક્ષ ખેસો ચાલે ખ ચ મા ૧૮૫ પછી એક શ્લોક
 વધારે છે જે નીચે આપ્યો છે

મે હાલે ગખને

ભાખને મીડી ભાખ

પારખને મે પ્રીછાએ

સર્વે વાતની સાખ ॥ ૧૮૫ અ ॥

૧૮૯ ૪ ખ જ ધ ચ છ પરણુ ૧૯૫ ૩ ખ ધ ચ ખે ચારેક, જ
 છ બ ચારેક ૧૯૬ ૩ ખ સુરજખ રૂંધી સરજખ સરવનો, જ સુરજખ
 આધી છ છ સુરજખ આધી ચ વ્યાપાર રૂંધી ૧૯૭ ૧ ખ ચ બધી
 કરીશુ બહુ મની જ ધ જ કરશુ બહુ ૧૯૮ ૧ ખ ચ દરગરી, જ કેહે
 તાહાહીને, ધ છ કરડો ચર્ષ, ૨ ખ જ ચ વેચવી નથી એ વસ્ત ખ ચ
 મા ૧૯૮ પછી એક શ્લોક વધારે છે જે નીચે આપ્યો છે.

બધુ બગાલે મોહલુ

દાણેદાણો છેક

૧૬૨ પોહનો ખપ પડો

તેહેમા આવી એક ॥ ૧૯૮ અ ॥

૧૯૯ પછી ખ ચ મા ચાર દુહાઓ વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે.

રડીએ જઈ રાજ કને

કરીએ એહેનુ સુન

હુડી લેસે લખપતી

ફોતેત ચએ એ કુલ ॥ ૧૯૯ અ ॥

શાણો એ સમજુ હતો રૂડી જેહેની સાખ
 તોલ નહી એ તમ તણુ વાત અહીથી રાખ ॥ ૧૮૮ વ ॥
 જામુ એ દરબારમા રમુ ઝાણું જોર
 મેહેમુલ હારસે એ માનતું તેહેનો માને તોડ ॥ ૧૮૯ વ ॥
 ખોલખાલા એહના થસે જસે આપણી લાજ
 માટે મનીષે એહન ડગીયે એહવુ માજ ॥ ૧૯૦ ડ ॥

૨૦૧ ૩ ખ ધ ન છ લલુ ૪ ખ ધ ચ છ લેવુ ૨૦૩ ૪ ગ
 દુરખનીની, ધ છ મેહે આપુ દુખનીની સાથ, ચ હુ સમજો દુખનીની સાથ
 ૨૦૪ ૩ ખ ગ ધ ચ છ ન ગ્હી ઉજુમ ૨૦૫ ૧ ખ ચ ઝનઝન
 ટ, ગ ઝનહલ ઝન, ધ જ ઝનઝનાટ ૨૦૬ ૩ ધ છ દેશપતી તો, ૪
 સઉએ લો ૨૦૭ ૨ ખ મા 'ચિત' રાન્દ નથી, ગ ધ ચ
 છ તિલ ૩ ખ ગ મ ચ છ ગુણે આગલ, ૬ ખ સાચજે
 ૨૦૮ ૪. ખ ધ છ જો રહે હસને આગે, ગ ના રહે હસ
 આગલે, ચ જુએ પણ હસ ન લાગે ૫ ખ ગ મ ચ છ મરા
 ૨૧૧ ૨ ખ સુરો ન જ ચ સુર ન ધ છ સુરનર, ૪ ખ જિ યો,
 ગ ધ છ જેહેવો, ચ હવો ૫ ખ ગ મ ચ છ મોતિયો, રતનો,
 ને' નથી ૨૧૧ પછી ખ ચ મા તણુ છપા વધારે છે

એએ અમર મરત નાહના કૈઈ દીઠા ધરડા
 નાગો પેહેરે વઝા વાવ સધ કુતરે ઘરડા
 પરવત કુગર પરદેશમા મગલ દીઠો છે દુખીયો
 સતોળી અધકુ ખાવ મસદી મરે છે સખીયો
 દેવાલમાઠે દેરા નહી ખુશાલ રાતા ૬ દરે
 સામન નામ પનોતીયો ૬ લાખ કુઆરા મરે
 કુમેર નામ કેહેવાય દિઠા તે ગાઠે ખાલી
 દરે ધરમા જુ પાપ નાહન પણા ધા ધાલી
 વાડાડો રાખે જુ વેગ જોડે મુ જુ મીઠો
 જોગી દરે વેપાઝ જોગી બીખતો દિઠો
 ઘેડો જાય છે છેતરી જનીયોજી હાગી જમે
 રુડા કે કુડા કુટલ સામલ કે નામે શુ થશે ॥ ૨૧૧ વ ॥

હાથી	નાંમ	કેહેવાય	ખીરે	ઉદરને	આટે
કપુર	કાલો	હોય	સાંમલો	વપુ	શુભ વાટે
રૂપો	હોયે	કરપ	બુધણમાં	દુગણ	ઝાઝાં
કરપાલ	રાખે	કુડ	બુધત્ય	કૈંઈ	વેટે વ્યાળ
આશા	ઈછા	ઓલગ કરે	કલંક	નીરમલ	શીર ચટે
ફોગદ	ફરે	કે	જોઈતા	સાંમલ	કેહે નાંમને સુ અડે ॥ ૨૧૧ ક ॥

૨૧૬. ૩. ૪. ખ. ચ. ભદ્રા આગલ દુગલી ગયો કેહે વાત જઈ જોલો રહો.
 ૨૨૦. ૩. ચ. માં નથી. ૪. ખ. ચ. પાપી હાથ ધસંતો જશે, ગ. હમણાં
 ધરવ મેહેજુ તે જશે. ૨૨૧. ૪ થું ચરણ ગ. માં નથી. ઘ. છ. માં ૨૨૩ ના
 પહેલા ત્રણ ચરણ નથી, અને ૨૨૪ નું ૨ થું ચરણ નથી. ૨૨૩. ૨. ખ. ચ.
 ગામ ગ. ૧. ૨. ખેહ જણ મળ્યા મંડા માહે વાત કરી છે આપે તાંકાં સાંન
 ફરી વણકારા સાથ ત્રીજું ચરણ નથી. ૨૨૪. ૪. ગ. વંણજારે ભદ્રા દીદી
 તાહારે. ૨૨૭. ૧. ખ. ચ. નાર; ૨. ખ. ચ. પનોતો સાર, ગ. ઘ. છ. નાર;
 ૪. ખ. ચ. તેહ. ૨૨૯. ૪. ખ. ચ. નાવંતાં સોભાવે, ગ. નાહે સો હાથે
 અંગ, ધ. છ. નાથ સોભાવે અંગ; ૨૩૦. ૧. ખ. વાત, ૪. ખ. ચ. મુખે
 સીધ પંથે કીજયે. ૨૩૧. ૩. ૪. ખ. ચ. દુગલી તાહારો હુ વેચાણુ જિવત-
 દાન દીધુ જમ જાણુ ગ. ૪. જીવ તે તુ રાખુ ઘ. છ. જીવ રક્ષણુ તેતુ. ખ.
 ચ. માં એક ૨૩૧ પછી એક શ્લોક વમારે છે જે નીચે આપ્યો છે.

દુગલી તાહારો આકર રહુ મન મહુ તે મારે રહુ
 માહારો જીવ રાખણુ તે તુહ તે પ્રીત્યે મોતુ છુ હુ ॥ ૨૩૧ અ ॥

૨૩૫. ૩. ખ. પાછા લાવીયો. ૨૩૬. ૩. ખ. આપ. ૨૩૮. ૩. ખ. ગ. જોગવો,
 ધ. જોગવો છ. ફરો. ૨૩૯. ૩. ૪. ની વચમા ખ. ચ. મા નીચે પ્રમાણે વધારે છે.

વાંઘાંજીવટી ચાલે વ્યાપાર દોલત આવે અપરમપાર ॥ ૨૩૬ ॥
 તમારે રહુ ચાહુ અમો ડાહા છો વિચારો તમો.

ચ. માં ખીજ બે પંક્તિઓ વધારે છે.

જાતું પાપ કદી નવ રહે, કાઈ જઈ કસ્તુરને કેહે
 ૨૪૧. ૨. ખ. ગ. ઘ. છ. પ્રીછુ સધલો અર્થ. ૨૪૨. ૪. ખ. ખરો હુનર છે
 ખેલ. ગ. ઘ. છ. હુનરનો. ૨૪૨. ચ. માં નથી. ૨૪૨. પછી ખ. ચ. માં ત્રણ
 શ્લોકો વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે. ૨૪૩. ૩. ખ. મુલ હેલ્લ બહુ કંટા,
 ગ. ઘ. છ. તથે, ચ. રૂપ ઉપર.

વજ્રમા નાચુ વીધ છે	કોયે ન બલે પાર	
ખીરીની નક્ષા ઠગી	દસ્તી હલો દબાવ	॥ ૨૪૨ અ ॥
માત્રી સુના મહીરે	મુખ ન ખોલે કોય	
ઢેડવાડો હર ગામમા	સેહો સમીપે હોય	॥ ૨૪૨ વા ॥
સુધી વડી જો સુઝે	નનતી ધસસો લાય	
સુપનાની પેર યમે	જમ આલ ભગાય બાય	॥ ૨૪૨ જ ॥

૨૪૪ ૪ અ ચ મેડીયે ચરી ૨૪૫ ૨ ખ દીનનચનથી વાણી કહી, ૪ નચનથી વાણી કહી જ લદ્દાબાઇ આવો માદારે બારણે જ મા ૨૪૫ ની ૩ જ ચરણથી ૨૫૨ સુધીના શ્લોકો નથી ૨૪૬ ૧ ખ ૪ અવે વાજ, ૨ ખ. ૪. પણ લલો મેળ મયો છે આજ ખ ચ મા ૨૪૮ ના ૨ જ ચરણથી એ શ્લોક વધારે છે જે નીચે આપ્યો છે

ધણા વજ્ર આબુધણ થયે	દનદ સાત પગિયાનુ જન	॥ ૨૪૬ ॥
દો કોલ તો બે બાગીયે	કામ મોહ મેતા લાગ્યે	
સમજ		॥ ૨૪૬ બ ॥

૨૪૮ ૨ ખ ધ ૪ છ હો ૨૪૯ ૩ ખ ચ મીઠા આગન માનો અ ધ મીઠા આગન સાનો અ ક છ મીઠા આગન સાનો અ ૨૪ ૪ ખ ૪ નેત્રે નેના આનીયો ૨૫૦ ૪ ખ જખ મારે પીતા ૧૨ માય, ૪ જખ મારે માનીય સાય ૨૫૧ ખ ૪ કાજ ખ ૪ લાજ મટે બેપો માત્રી ધ. કાજ મટે બટામાત્રી ૪ મજ માટે બાટોમાત્રી ૨ ખ ૪ લોને ધો વહેવા, ધ લોને ટે વહેવાર છ લોને ક વહેવા ખ ધ ૪ છ ભાગ સોભા ૨૫૧ ૩ ખ ધ છ ધમે ૫ ખ ૪ સોય કમનુ મુલ છે ધ સોયે મામે મુલ ૪ મા અડધી લાઈન નથી ૨૫૩ ૨ જ છ જા, ૨૫૩ ૫ ખ ન ૪ ૪ અનનમા, ૬ ખ ૪ ધ છ નીચ, ચ નીચ મારા ૨૫૬ ૪ ખ ધ ૪ જો તે ૨૫૭ ૧ મગજથી ૨૬૧ ૩ ધ છ નવા મેદેલ ૨૬૪ ૧ ખ ચ ચડો મોહોલ લાખો જાદરે ૪ ઉચે માવીએ, ધ છ મોયે માલ ૩ ખ. લવકાગી ખોલાવીઓ, જ લાન કદી ખોલાવીઓ ધ છ દુનુએ ખોવાવીઓ ૪ ૪ લામનીના મનમા બારીઓ ૨૬૫ ૮ ખ ધ ચ ૪ દીવમા, ૪ દલ છે મીઠા ૨૬૬ ૮ ખ ધ ચ છ જતર કેરા જો, ૪ જતર મીઠા ૬ ખ ચ આરોગી આરીયે દેવ વધે તરખા તરી, ૪

આરોગી આરીઆ તવ દસી તારણી તાંદી, ધ. છ. આપિએ તો તરણી-મન
માને સહી. ૨૬૬. પછી ખ. ચ. માં પાંચ શ્લોક વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે.

સરખે સરખી આપણુ જોડ કરીયે પ્રીત જમ વાધે કાડ
નદી નાવ સંજોગે મલી હરખે દુધ સાકરમાં મડી ॥
એહેવુ અમલ આરોગો તમે તહેવી વાતે રીઝુ અમે
એક રાત્ર રમત કીજયે સુખ સ્વર્ગ તણુ લીજયે ॥

૨૬૭. ૩. ખ. દોએક, ધ. છ. કોઈં જમણાં અમલ રંગ દીધ; ૪. ખ. ચ. લાખે લેઈને પાંણી પીધ, ગ. લાખે તે ઉપર પાંણી પીધ, ધ. છ. લાખે પાંણી પુરુ પીધ. ૨૬૮. ૩. ગ. પારણની, ખ. ચ. (દીવા એત બેરાવર કરી, ૪. ખ. ચ. મેહેવુ પાંનદાંન ખીડા લરી) માં ૩. ૪. ચરણુ કૌંસમાં મૂક્યા છે તે છે અને મૂળના ૩ જ ૪ થા ચરણુથી નવો શ્લોક શરૂ થાય છે. આમ ખ. ચ. માં ૨. ચરણો વધારે છે. ૨૬૯. ૩ જુ' ૪ જુ' ચરણુ ખ. ચ. માં ખીળાં છે અને વધારાના છે. કહે ઘેરા નવ્ય ખોલાય ખુશી વાત તો દમ ખોલાય. ૨૬૯. ૪. ખ. ગ. ધ. ચ. છ. જ'ત. ૨ જુ'. ચરણુ છ. માં નથી. ૨૭૦. ૧. ૨. ચરણો ધ. છ. માં નથી. ખ. ચ. માં એને બદલે ખીળાં ચરણો છે. અને ખીલે એક શ્લોક પણ વધારે છે.

ખ. ચ. તાંન તાલ અલાપજ કીધ મધુરો સ્વર કપાલી લીધ.
દુપદ ખ્યાલ ને લાવન બેઠ રીઝ રેખતાં માંડા વેદ ॥ ૨૭૦ ॥
ગાંનતાંનની લાગી લેહર ગઈ સાંન ને વ્યાપુ ઝેર

૨૭૦. ૪. ખ. ગ. ધ. ચ. છ. ઘેહનમાં ૨૭૧. ૪. ખ. શખવત મુંન કરે રાતમાં, ગ. સઈઅર સાયમાં, ધ. છ. આપમાં, ચ. શખવત સૈન્ય કરે રાતમાં ૨૭૧. પછી ખ. ચ. માં બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે.

એહેની ગત તો એહેવી થઈ મુકી માંનની મંદીર ગઈ

૨૭૨. ૪. ખ. ચ. મેડીથી ઉતરીયો હેઠ. ૨૭૩. પછી ખ. ચ. માં એક શ્લોક વધારે છે જે નીચે આપ્યો છે.

હારા જુવટે તેવુ થયુ શુણુ ને જય' મલાંયે મયુ
લાગો પસતાવો અનમાં થયો ખોલ પછે બંધવને કહો ॥ ૨૭૩ અ ॥

૨૭૪. ૧. ખ. ચ. હું તમને સોપુ માતરા; ૪. ખ. ગયો. ૨૭૫. ૧. ખ. વનીતાયે વાહો ખોલે વાંણુ, ચ. વનીતાએ વાહો બહુ કાંઠાણુ, ધ. છ. માં એ

ચન્દ્ર નથી, ૨. ખ વ જમ મધ દગિયામા શુકાં વાદાણ. ખ. ચ મા બે ચન્દ્ર વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે.

ખ ચોટા વિચે લીધુ લેહેલુ જન દેહ ન મ્હ કેહેલુ
ચ ચીત રોડને બે જમ લે રેહેલુ બરે હીચુ ને ન મ્હ કેહેલુ

૨૭૫ ૧ ખ ચ ન ગયો ધર તણે વાચીયે, જ જ છ ન ગયો. ૨૭૫
૪. ખ ૮ વત દાગ ગયો દાગીએ, ધ છ વાત કરી, ચ વીતક વાત કરી દાગીએ
૨૭૬ ૧ ખ જ જ વ છ મ્હો. ૨૭૬ ૩ ૪. ચા ચ લુધી ૨૮૬ ના
૨મ ચન્દ્ર મુધી ધ છ. મા મ્હોકો નથી. ૨૭૮. ૨. ખ. ચ તેા મનની
માની ધારે રે. ખ ચ મા બે ચગ્ગો વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે.

ડો પોહોની વની કાહો જે તમેા અત્ર ધડી આણી આપુ અમ્યો ॥
૨૭૮ ૮ ખ ચ આવો મેરીએ ૨૭૯ ૨ ખ. ચ સકેત કો તે તેહને સાથ,
જ સન ગમો છે તેહને સાથ ૩. ખ ચ. મેરી માપ ૨૮૦ ૩ ખ ચ
અગ્ગ, જ તાગ્ધી ઉત્રે તેહેનુ તેજ, ૨૮૦. ૫ડી ખ ચ મા એ- મ્હો-
વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે

જાઓ જઈને બેગો તમ્યો પદવાગીને આનુ અમેા
એમ મ્હી તે તીદાથી ગઈ એ ભંયા બેા તાકા જઈ ॥ ૨૮૦ જ ॥

૨૮૩ ૧ ખ ચ. જોગમાયા, ૩. ખ. જ ન જાવડ ૨૮૩ ના ૪ થા
ચન્દ્રથી ૩૭૬ ના ૧ લા ચન્દ્ર મુધી ચ. મા મ્હોકો નથી ૨૮૪ ૧ ખ હવડા
એ જનમા ધારો, જ દજુએ ૨૮૦ ૨ ૩ જ મા ચગ્ગો નથી ખ. ૩
વેાગ, ધ છ ને જોડી વહેન ૮ ખ ઈકાસનથી ૨૮૦ ૧ ખ. દોરી દામ,
જ રેડીન, ધ. છ દોરી તે મમ ૨૮૪ ૪ ખ નગર અમોન ૨૮૫ ૨
ખ નન્નીન ધક્કી તેમા નહી મળ્યા, ૮ ખ જ. ધ છ વોનાવો ૨૮૬ ૨
ખ. જ. ધ. છ વોલાવી ૨૮૭ ૨ ખ વેગે તાદગ ૩૦૩ ૩ જ ન. ધ
છ વાન્વા ૩૦૦. ખ મલથી તમને, જ. ધ. છ નમ તમને, ૩૦૮ ૫ડી
ખ મા એ મ્હો- વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે

તેની આઠા નુક તુ તેહ મરે નહી કોય
તુ નુજ રે રેહજે માનની માન ધજેર દોય ॥ ૩૦૮ જ ॥
નસ સને તો દગ્ગ છે માનની માદા ઉના
તેહ સમે શુ નીપનુ ઈધર કેર ધાટ ॥ ૩૦૮ ચ ॥

૩૦૯. ૨. ખ. મુડો તેડ, ગ સાડો તેહે સીકાર, ઘ છ મુડો, ૩૧૧ ૩.
ખ ઘ છ જાણસે ૩૧૨ ૪. ખ ગ આવો ૩૧૩ પછી ખ મા બે
ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે

ચીવો વાટ અવાટે ચડો રાત અધારી તે નચ જડો

૩૧૪ ના ૨ જા બચણ પછી ખ મા ૭ ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે

ખીત જન જે મારગ ચડે તો કલંક માયા હિય પડે
ખરે દૃઢ ન બોને લો- રામરામ પ્રગટે બહુ ભોક
ધણુ દુખ પડે જટલે જન તજવો મુજે તેજ

૩૧૫ ૧ ખ પોતાને ધેગ, ૨, તેણે વીચારી મનમા ધેગ, ખ મા બે ચરણો
વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે

વેહેન જનક બઈઅગને દીધું જનરા જનમ મનદ્ર મીધ

૩૧૮ ના ૨ જા ચણ પછી ખ મા વધારે ચોડો છે જે નીચે આપ્યા છે.

૩૧૮ ૩ ૪ ખ બોની લક્ષ્મી તારે ત્રત મારે ખટમસનાડા ત્રત
સૌભાગ્ય દારણ શેવા કીધ પરમદેવી આપ પ્રસીધ
જાગુનમાન જાણી મે એક મનનાછીત ફલ આપે તે ॥ ૩૧૮ બ ॥
વગત પૂઠ એ જારે થસો સ / મનદુ તારે જમે
તાર પછી જે દહેરો તમે માથે બોલ ચગવુ અમે ॥ ૩૧૮ વ ॥

૩૧૯ ૩ ખ ૭ અનના ન ચ ચારે ને ૩૨૦ ૪ ખ સદ જમાહે, ગ રાખી
સકે છે જાગત માને ઘ છ સા ડામાહ ૩૨૧ ૨ ખ અડી ૩૨૫ ૪
ખ છ આપે પે, ગ આપે આ, ઘ આપે પે ૩૨૯ ૧ ગ સાચો રવો
જ મહો સગ જ છ કુ ફેગ્યો ૨ ખ ગ લગ ઘ છ લીગ ૩૨૯
પછી ખ મા બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે

કાબો ફે ફેરો જેને સજડ લગ થયુ તેને

૩૩૫ ના પહેલા બે ચરણો ખ ગ જ મા નથી ૩૩૭ પછી ખ મા
વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે ૩૩૮ છે પણ ઘણા ફેગ્યા સાથે છે તે
પણ નીચે આપ્યો છે,

શીવોરામા બોધી જુથો નીરાસ થઈ નહીલેથી રથે
અરે દેવ આ તે શુ થયુ નારીને કોણુ લઈ મયુ

નથી પવન પ્રવેશની જાગ્ય સાબરે મુંઢરી તે છો આગ્ય
નારી એ મહાદેવે ગવી ન મુકી જેણે બીજી વર્સી
મકે દેવ અંગ્રીણે હરે ઈંઈક મન મનસૂચા કરે
હરો ઈંદ્ર તણી અવગરા એણેવા ખોલ મન ધારા ખરા
શોભા રૂપ સુદરા સુદરી આલોચ વિલાપ અતીસે કરી
નરપત્ય મન પીચારે નેટ ખાયુ જેર કે મારુ પેટ

૩૩૯. ૧. ખ. માટે કુંઝરને સોપુ રાજ, ૨. સરીરેથી. ૩૪૩. ૨ ખ. લેયુ,
ગ દે દુખણો કરો દેહ, ઘ. છ. એ દુખેથી દેહ દેહ; ૪. ઘ. ૩૪૪.
૩. ગ. કાંઝર, ઘ છ એણેર. ૩૪૫ પછી ખ. માં વધારાનો પાઠ છે જે
નીચે આપ્યો છે.

વેણેક લઈ વાટે જતાં ઉઘેા આપે સુર
ચંદ્રવદની ચતુરા ચતુર નારાયણુ તુર
નીરખીને હુ હરખીયો જાંલુ મલીયુ લાગ્ય
કરમહીયુ જાજુ નહી ઉઘેરે ઉગી આગ્ય

૩૪૬. ૧ ખ. નરપત્ય નગર ગંખાવટી. ૩૪૮. ૨. ૩ ૪ જે વનીતાને મત

માનની ગઈ ઉઘરા વાંધે તાંહાથી ગઈ તેત્રત

૩૪૮. પછી ખ. મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે

પરભાતે લીધી હતી તસકર કરી તોલ
તેણીયે વગસ તણો કરોવાયદો ખાખત ખાખત ખોલ

૩૪૯. ૧. ૨ ખ તેણેનુ મુખ દીકુ નહી લાગી નહી તે ભુખ ૩ ખટ માસ
ગી તે કામ્યની.

તસકર કેહે હુ તાહારો રાકે ક્ષમા કરો અમારો વાકે
ત્રખાવટી તણો જે રાય તે કર જોડી લાગો પાય ॥ ॥

૩૫૪. ૧ ખ ગ. ઘ. છ. વાટા ૩૫૯. ૧. ખ. લીધો તાહાથી લાખો મથ,
જ લીધો તાહાથી લાવો અથ, ઘ છ લીધા તાહાથી લાખો ગરથ, ૩ મા રજુ
ચરણ નથી. ૩ ખ ક્યાં પુન થણા કાશીયે, ૪. દીધા દાન તિરથ વાશીયે.
૩૫૯ પછી ખ મા થોડો વધારાનો પાઠ છે નીચે આપ્યો છે

કર મુકાવ્યા કાકે કરી જલ પોરો આપી મન ભરી.

૩૬૧ ય છ મા નથી. ખ ૧. ચાગુ ૩૬૨ ય. ખ. ધ. ૩ સારો, ન
સારો ગ્રન્થ ૩૬૬ ૧. ખ વલુગ દેડુ જ વલુગ કે મુખ ને, ૩૭૧. ના બે
ચરો પછી ખ ચ મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

તાણીને મુઠા નીસવાસ અરે હૈવ ન ચોહોતી આસ
તે સહુ કોયે દીકુ દપ્ત કેહે સુ તમને નુ દપ્ત ?

૩૭૩ ૧. ૨. ખ ચ આવી જે દહાડે ઘેર મુખ તે દાહાડે દીકુત મુતવું મુખ
ખ ચ મા ૩૭૩ ના બે ચરો પછી વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે

તે નારીયે પુત્રજ લીધ શુ જાણે જે કામણુ કીધ

૩૭૪ ૪ ખ. ચ માથુ ડહી. ૩૭૪ પછી ખ ચ મા વધારાનો પાઠ છે જે
નીચે આપ્યો છે

ઉત્તમીતથી હતો વાત તે દુખીને હતો તાત

૩૭૪ ના રગ ચરણ પછી ખ ચ મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે

તેહેને તો વચે વસ કીધ આન સાન લુલાવી દીધ

૩૭૪ પછી ખ ચ ૧ મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે

સગવ સાથ માભનીને ગદા હોહગ આજના બેમુખ થયા

તમે મુ તે આડે આ વધતો કમ કડુ વુનો વાક

અમ દોડે જે અદકુ દડુ સાથ મેહાણી દામીયે લા

તે દાસી તો પોતા તાળી નાહાનાવગી સાચી ધણી

વારે વાતમા જે જે લકુ તે સેસેમણી આગલ કડુ

૩૭૬ ૨ ખ ધ ચ છ આ વાગ જ ઉતરો અણીથી પરચાળ ૩૭૮. ૨.

ખ મેદ ૩૭૯ ૪ ખ ચ ૨૨મે લખુ છે, ધ ૩ કમુન છે ૩૮૨ ૧.

ધ છ વીડગી ૩૮૨ ૩. ખ ચ જવ ધ છ ત્યમ વેહેપારે વધે વાણિયો,

૩૮૫ ૨ ખ જ ૩ ચ ૩ નાદ ૩૮૫ ના ખીજ ચરણ પછી ચ મા બે

ચરણ વધારે છે જે અહીં આપ્યા છે

એ સગી કીધી હડીએ ચવો લદા પાસે મેડીએ.

૩૮૬ ૨ ખ જામે, ચ મુખે ૩૮૬ ના ખીજ ચરણ પછી ખ ચ મા

વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે

શાચા કાહા ચતુરા તમે તો શી સીઆમણુ દીજે અમે

પોહોડે પથે વાલાણે જશુ કહી વાત તે મનમા વશુ

૩૮૬. ૩. ૪. ઘ. છ. કાંમ્પનીને સીખાંમણુ દીધ ચાલો પરદેસે તે સીધ.
૩૮૭. ૨. ખ. માળાપે. ૩૮૮. ૨. ખ. ગ. ઘ. ચ. છ. ચાલાં. ૩૮૯. ના
ખીન ચરણ પછી ખ. ચ. માં વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

ખ. સજુ સાંમગ્રી તોપો તણી.   સોભા સફરની મુંદર ઘણી
ચ. સદ સત્તામી તો પોતા તણી   સોભા સફરની મુંદર ઘણી
ખ. ચ. જોવાં જાંદર બોહોત અનેક   એક એટથી ઉતમ એક.

૩૯૦. ૧. ખ. ચ. એમ. ૨. ખ. નીર; ગ. નર; ઘ. છ. નરને; ચ. રોહિતે
ગચ્છા મસવાડા સાત. ૩૯૧. ૩. ૪. ચરણો ઘ. છ. માં નથી. ખ. ૩. હોય,
૪. મહીમા કહી શકે નહી કોય ૩૯૨. ૩. ખ. ચ. વાંચણુ થકા સર્વ બારણે.
૩૯૩. ના રંગ ચરણ પછી ખ. ચ. માં બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે.

ખ. મેલ મેલતાં ભુલે કોય   તે નર નીચે જાયુ જાય ॥
ચ. મેલ મલતાં ભુલે કોચ   તે નર નીચે જાયુ જાય ॥

૩૯૬. ૪. ખ. ચ. ચરે. ૩૯૭. ૩. ૪. ચરણે ઘ. છ. માં નથી. ૪૦૦. ૪ ખ. દુધાકી
શયમ થઈ છુ જાંણ; ચ. યાકી શીયમ ચૈ નીરવાણ. ૪૦૦. પછી ખ. ચ. માં
બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે.

તેણે મે બોલાવુ નથી   તો વારંવાર શુ કહ્યે કથી.

૪૦૪. પછી ચ. માં બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે, પીઞ્ પીઞ્ને
પુરણ પ્રીત રમે મલીને રસની રીત. ૪૦૫. ૧. ખ. ચ. નીર, ખ. ઘ. ચ. છ.
તીર, ગ. તીરથ. ૪૦૬. ૪. ખ. ચ. બાલ, ગ. બળદ. ૪૦૬ ૨. ખ. તેહને
ભડ જતીક તાં હોય; ગ. ભદ્રા કાંહાંથી આવેલાં હોએ; ઘ. છ. તે વેલા; ચ.
ભદ્રા જતીક દરેતી હોચ. ૪૦૬. ૩. ખ. ગ. ઘ. ચ. છ. પુનમ. ૪૦૭ ૪.
ખ. ચ. અરે દૈવ ન પોહોતી આસ, ૪૦૭. ના ૪ ચા ચરણ પછી ખ. ચ. માં
એક ચરણ વધારે છે જે નીચે આપ્યું છે. નીરાસ થઈને બેઠો ધરણ. ૪૦૮. ૨.
ખ. ચ. સાલકે જાંમ ૪૦૮. ના રંગ ચરણ પછી ખ. ચ. માં ત્રણ ચરણ
વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે. તણી તાણી મેલા તંમ હંસલી કાંત મુઝુ
જેટલે હંસ પ્રતે પુછુ તેટલે ૪૦૮. ના ૪ ચા ચરણ પછી ખ. ચ. માં બે ચરણો
વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે. ખાવા પીવા દોઢત ઘણી કરે મોજ કરોડો તણી.
૪૦૯. ૧. ખ. ચ. તમે હંસ, ઘ. છ. હંસલી ૪૧૦ ૩. ૪. ચરણો ખ. ચ. માં નથી.

૪૧૧. ૨. ખ હુશી, જ દસે, ધ છ. હુસે, ચ. દસી. ૪૧૧.૨૧ ચણ પછી
ખ ચ. મા બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે.

તમે વાત વનીતાને કહી સ્વાતી પુનમની મે લહી.

૪૧૩ ૧. ખ ચ આલે સમે લમની નવ્ય મને, જ ધ છ. આ ગાયે.

૪૧૩. ૨૧ ચણ પછી ખ ચ મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

એક સમે ને ખીજ વાણુ તેથી કામ પણ જાશે જાણુ
જાયે સમે ને વવતી મહે તારે જાગ્ય તે કાથી જાયે ?
તેણે હુએ દાનુ છુ અમે કહી વાત ને પુછી તમે.

૪૧૬ ૨. ખ જ ધ ચ છ. પુષ્ટુ જોરાકલ ૪૧૮. ૨ ખ જ ધ ચ ■ ઉદ.

૪૧૮ ૪. ખ ચ જાત. જ એકાત. ૪૨૦. ૨. ખ ચ અત્રીક્ષ, જ અત્રીક્ષ,

ધ ■ અત્રીય. ૪૨૧. ૧. ખ. ચ. આકાસ લગી ઉચિ ૪૨૧. ૩ ખ ચ

ધનુશની પેરે, ધ. છ ધનુક તણી પેરે, જ ધનુખ તણી પેરે. ૪૨૪ ૨.

ખ. જ ધ ચ છ. જંતર. ૪૨૫ ૪. ખ ચ. અકલિત એક અંકો ૪૨૬.

૪ ખ પામી અચરત આપ ચ અચરત આપોઆપ. ૪૨૬. પછી ખ. ચ મા

વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે,

સનેહ ધણેથી સુખ થયુ રામા રીઝી રચ

સ્વાતી જોગ તે સાચવો સ્વામી દરો જો સગ.

૪૩૨. ૨ જ ચણ પછી બે ચરણો ખ. ચ મા વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે.

વાતો દરતા લાગી વાર હંસ હેતથી બેઠો બાહાર

૪૩૨ ૪થા ચરણ પછી બે ચરણો ખ. ચ મા વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે

હુ તારે ગમે તો રેહે આવ્ય આહા કે ના પણ કેહુ.

૪૩૪. ૪ ખ જ ધ છ સંજાલ વસ્તુ, ચ. સજાલ કસ્તુર સુગણુ

૪૩૫ પછી ખ ચ મા બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યા છે.

નીચંત થયો મનમા વાણીયો કુશલખીમ ધગનો જાણીયો.

૪૩૬ ૨ ખ આવો વાજસ વાયે, ધ છ. વા વાયે સવાય, ચ આવ્યા વાઅ સવાસ

૪૪૬ પછી ખ ચ મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

નાકે ગયુ નવખંડમા કુવટા કેહશે લોક

પરદે રહો જે પ્રેમદા કાસુ કુલો તે ફેક

જાગ. ૨. ખ ધ. ચ. છ કેહેવાણો જાગ ૪. ખ. ધ. વ છ ડીને
જાગ ૪ ખ ચ ગંદ તુલનું, ધ છ જો ગડ જાગર. પ. ખ. ચ. ગમ નામ
વીણુ ખોલુ. ધ છ જાય ગગ વીના જે ખોલનો જ. જાલ ગમ નામ વણુ
ખોલને. જાગર. ૬. ખ ચ સાંમલ પટંતર ખોલુ. જ. તજ તોલનો, ધ છ.
તજ તોલનો જાગ. ના ખીજન ચરણુ પડી ખ. ચ મા વધાગનો પાઠ જે
નીચે આપ્યો છે

નીચ કાંમ કર એણીયે મારીયામા ખેડી તેણીયે
તે હપ્ટે જોઈ આઝ્યા અમે સાણા સર્વ વીચારો તમે

જાગ. ૧. ખ. ઉડુ ૩૫ તાહાડ તે વાટ. ચ. આખી પક્તિ નથી ૨. ખ
માહુ દવંક ચહુ, જ. દવગ ચહુ, ધ મોહોડુ, ચહુ તે, છ. ચરણુ નથી
(પહેલુ છે). જાગ. ૧. જ. દંન. ૨. ખ ખનસુ ક્ષાન જ. ધ. છ. ક્ષાલ
૪. ખ ચ જે હુતો જ મીધને હુતે, ધ છ સીધ જ હુતો. ધ. ખ ચ
ધણુ લાલચી, પચ લે લાયમા, જ પરહુ લાય લેએ પાયમાં ૬. જ આન
પુરખની ધ અંન ચ. અન્યુ પુરખની. જાગ. ૧. ખ. સદુયે ધ. છ
કામ્યની. ૨ ખ મેવી. જ. પેહરમા મેહેની ધ. છ પીહર મસે મેહેવિ.
૪૬૦. ૨ ખ. ગઈ પીહર પીતાને ધેર જ. ચોતે પીતાને, ધ. છ. જાહા
છે અણુચ તમારે ધેર, ચ. ગઈ પીતા પીતાને ધેર. ૪૬૦. ૩ ૪. ચરણો
ધ છ. મા નથી. ખ ચ ૩, ૪. વીગત વાત માડીને કહી ॥ માતપીતાએ
મનમા લહી. ૪૬૧ ખ ચ. મા છે પરતુ છપા પડી ચોપાઈ શરૂ થાય છે
ત્યા શરૂઆતમા છે ૧. જ આપો હતો જેહે, ધ. છ મા પહેના બે ચરણો
નથી. ૨ જ. નીમેખ માન ના ગમે નેહે. ૧. ખ આખુ છે, ચ ગદથે
ધગ ભરી આખુ છે તેહ. ૨. ખ ચ. નીમેખ, તેણે ૩ જ ધ. છ સીર
રામ. ૪૬૨. ૧. ખ જ. ચ. કેહે, ખ. જ. ધ. ચ છ. નહીં. ૩. ખ. મા નથી.
જ નાહાયો, ધ. નાહો, છ નોહો, ચ મા ડગુ અને ચોયું ચરણુ જુદી રીતે
લખાયા છે જે નીચે આપ્યા છે

મીત્ર ન કેહે મીત્ર નારી કહે નહી નાય ॥

પર્યા ન કહે પીત્રાઈ સજો ના થાઓ સાથ.

૪ ખ. કુટુબ ન કે પીત્રાઈ, ૪૬૩. ધ. છ મા નથી ૧. ક જણુ, જ. નાણી,
૪. ક કલ. ખ જ. વ. મા 'કા' સમ્પ નથી. ૪૬૪. ધ છ મા નથી. ૪૬૫

૧. ક. રૂડે' રૂપ જ રૂડુ રૂપ મ છ ન સોભે મુલ્ય વિલુ રૂપ. ૨. ખ ગ ધ
છ. સેન. ૩. ખ જ સાત્ર, મ સ્વયંત્ર, છ સ્વાદાત્ર. ૪. ધ છ. મેન.
ક મુખ ધેગ ન નાણુ, જ સગ પેર નાણુ, ૬. ખ. માનવ્ય રૂડુ પણ માન
વીણુ. ૪૬૬ થી ૪૭૧ મુધી ધ. છ. મા મ્વાકો નથી. ૪૬૬. ૩, ક તાગ ૪.
ગ વેપાગ ને વેહેવાગ. ૪૬૭. ના રંગ ચરણ પછી ખ ચ. મા વધાગનો
પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે

મોહોટા મસેમરો મેહેણુ દીયે નીચ ડહી પાણી નમ્ય પીયે
ઠરે એકલા તડના લોલ સંગ ઠરતા તો વાધે ગોઠ
૪૭૦ ૧ ખ માયે, જ ચ માએ, ૨. ક મૂ. ૪૭૦ પછી ચ. મ' થોડો પાઠ
વધારે છે જે નીચે આપ્યો છે.

ગુહુ ચામે જ લગી આટામા જમ કુણુ
પણુ ગુહુ વાદલ જેવડુ તો સાચુ માને કણુ?

૪૭૧ ૧. ખ. નામ ચુકાવ્યો નારીયે, ચ નાવ છુત્તાવો નારીએ, ૪૭૨. ૪
ખ વેદ પુરાણે સાખ. ૪૭૩. ૨ ખ વાસણુ વસ્ત્ર વીવેદ, ચ વાસણુ વસ્ત્ર
વીવેદ ૪૭૪ ૩ ખ મુકી જઈ ચરણુ ન વીધે, ચ મુકી જઈ માહા વન વીધે,
૪ ખ જાંઠા દુખ તણી બહુ આચ, ચ જાંઠા અણુ તણી બહુ આચ.
૪૭૫. ૧ ક વારુ, ખ સીઆણુવા, ૨. ખ. ધ ■ શીગણુ, ક, શૃંગ હગણુ
સાપ, ચ શીહણુ. ૪૭૬. ૨. ખ. જ. ધ. ચ. છ વાણુ, છ. વ્વાપે, ધ. વાલા
પે ૪૭૭. પછી ખ. ચ. મા વધાગનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

તાતાનુ ટાહાઈ ઠરે પતીજ કર તે તેન
ત્રૈરોક્ષમા તમ પારણુ ખરો ખરાખર ખેલ
નોધારા આધારે શુ આપત મુજને આજ
વાહારે ચડજે વીશ્વપત્ય રાખે માહારી લાજ

૪૮૨. ૨ ખ તે આપે એકવી હીડે ધણુ, જ ધ. ચ ■ તે રહે એકવી
આપે ચરણુ ૪૮૩ ૪ યુ ચરણુ જ મા નથી ૪૮૪ ૩. ખ ગ વનમા
૪૮૬ ૪. ખ ધ ચ છ. જેહ, જ એહ ૪૮૭ ૧. ખ જ ધ બલદા,
છ બલદ, ૩. ખ. કમાન, જ કામઠી, ■ છ. કમાન્ય; ચ કમાન ચડાવી.
૪૮૯. ૧. ૨. ધ છ મ નથી. ૧. ચ. લાખો કેહે રે લાખીહેન, ચ લાખો
કેહે રે સાચી વીન ૪૯૨. ૨. ખ ચ સમરધ સલવી પાસે સર્વ. ૪૯૨.
પછી ખ. ચ. મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

ખ. કાહો તમારે સાસરે સુખ નહી પીહરમા પરડુ દુખ
કાહો આહા કમ આવા તમે તે અચરત પામા છુ અમે
ચ ખેહેન તમારે સાસરે સુખ નથી પીહરમા પણ દુખ
એકલા કમ આન્યા છો તમે ને અચરત પામા છુ અમે

ખ વ વીસ્તારીને મૂળને કાઢો	સ ઘે ગયે સુખેથી ગહો
ભાઈ વીતલ વનેઆ તણા	કેઈતા પાર ન આવે ધણા
દેવ ચગીત સરખુ ને થયુ	મુગ જીભાન ન જાયે વૃં
મોને સામ ને આવે જુહ	દુગચાગ સુ ખોલે પુહ
તરત આન મુગ માયે	ચકુ તે દુખે નીમગુ પડુ
મદ શાનુન જાનુ થશે	ગ ઘે સરના મનનો જશે
દવ તો હુ થઈ છુ ચોગ	તેલે વનમા આરી ધોગ
માફા સન્દ પડે જોડયે	ઈશ્વર સાદ પ્ર તેડે
આ વનમા દુખ પામા અમો	પ્રભુ પ્રનાય પનાગ તમો
સખેયે વીસ્તારીને વહી	વી વણજાગ પાસે વહી

૪૯૩ ૨ ધ. છ હો વણજાગીયો વ તો ત્યાહા

૪૯૩ ૩ ક ન

૪૯૪ નું ૩ જુ અને ૪યુ ચરણ ખ. ન મા છે જે નીચે આપ્યું છે.

હેત પ્રીત કરે છે અની જાણુ માણસ બનુ જે સની.

૪૯૫ ૪ ખ ન. ધ. વ છ અખાગ. ૪૯૬ ૩ ખ ન ધ. વ છ મોહોડે,
 ૪ ખ દીસે ખોગ વાન, ધ. છ. જાન, ચ. તે તો બહુ તોફાન ૪૯૭ ૨
 ખ વ પ્રકાના જાણો ધીર, ધ છ અધીર એ સુ પ્રીત્ય ૪૯૮, ધ છ મા
 નથી ૪. ખ વ મુખ રીતને ઘે. જ મહારી મુખએ કોઈ દે ૪૯૯ ૨
 ખ જ ધ. વ છ હાપુર, ડ. ટાકુ ગાદરે ૫૦૦ ૧ ખ જ ધ. વ છ
 પોતાની, જ વેચે સન્દ ૫૦૧ ૧ ખ લનાના ૫ ૫ વખાની ચ જય
 વણજાગીઓ ૫૦૩ ૧ ખ જ. વ અતઃ અરગમે, ધ છ મા પહેના ખેચણો
 નથી ૫૦૮ ૧. ખ. વ મા 'નદી' સન્દ નથી ૫૦૮ પછી ખ ચ મા
 વધાનનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

તેહેને દેખે ગેવ કો કે અભમા કે ઈસ
 તપ નુકે માફા જોગીયા દેખે પનક જે દીસ

૫૧૦ ૧ ખ નું, ન વ તો ૩ ખ ચ હોય હોવે તો દેખા.જે, જ. દારી
 હોઅ તો દેખા.જે, ધ છ દાસ હોઅ તો દેખા.જે ૪. જ. ધ. છ તમારો
 ૫૧૧ જા ચણુ પછી ખ વ મા ખે ચણો વધારે છે જે નીચે આપ્યા
 છે વડુ વાત જામ જાયે સાવ અમ સગનુ જાયે ૫૧૧ ૪ ખ. ધ.
 વ ૫ દત્ર ૫૧૬ ૪ ખ વ અમારો અથ ૫૧૮ ૧ ન. ગુણ મન
 ભામની ભાવીઆ, ડ. ખ ધ છ તાય જ. સાત, વ પોતાની તાય. ૫૧૮
 પછી ખ મા વધાગનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે .....

આવી સક્ષાંમ લાખાને કીધ લાખે મઝરોં તેહેનો લીધ
તેણીયે રૂડા કીધો રામ જેથી રીઝે મણીધર નામ

૫૨૦. ૨. ક. છુવ. ધ. છ. છુખ ૫૨૨. ખીજ ચરણ પછી ખ. ચ. માં બે
ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે:—

અભવંતી અમ ઘેર જ ચઈ વસની વાટ જીયે છે સહી.

૫૨૩. ૧. ક. માં 'લાખો' શબ્દ નથી; ૪. ચ. પાડે છે. ૫૨૭. પછી ચ.
માં એક છપો વધારે છે જે નીચે આપ્યો છે.

બેદુ ધરનો ચાહ	તો ગાંમ કાટ છુટાવે
બેદુ ધરનો ચાહ	તો કટક બાધુ કુટાવે
બેદુ ધરનો ચાહ	તો કલંક પરીઆનું બોલે
બેદુ ધરનો ચાહ	તો સવલું અવલું બોલે
બેદુથી વટીએ નહી	ઢાકમાં ઉપજાવે દુખ છે
સાંમલ કેહે બેદુને માંનીએ	તો સૌ પ્રકારે મુખ છે

૫૨૯. ૨. ખ. ચ. જંન. છ. માંન. ૩. જ. દીવાળી આવે. છ. દિવાળી તો
૪. જ. તે આવે. છ. દંન. ૫૩૦. ૨. ખ. ક. પ્રતનું ચોથું ચરણ અહીં
ખીજું તથા ખીજું ચરણ અહીં ચોથા તરીકે લખાયું છે. ૩. ખ નવાં પહેરણ
નીત ધરો. જ. નવાં પ્રમણા પેર ધ. છ. નવાં ભુષણ ધણાં. ચ. નવા પહેરણ
નીત પાગરણ ૫૩૧. ૧. ખ. ચ. નીતે અંગે ધ. છ. નીત્ય નવી અંગે
અરચના: ૨. ક. ચિંત. ખ. જ. ચ. ચીત. ૩. ખ. ચ. નીત્ય નવું નાંજી
મથે. ૪. ખ. ચ. એહ આપણી રીત્ય. મુખ્ય પ્રત ક. માં આ પંક્તિ અ.
પછીની સાખીમાં આવે છે. ૫૩૨ ખ. ચ. માં પહેલાં ૩ ચરણો નથી.
૫૩૩. ૧. ખ. ધ. ચ. છ. જે કરે, જ. જે કરે. ૫૩૪. ૧. ખ. ચ. ખીજ. ધ. છ.
બાંધિ ૫૩૪. પછી. ખ. ચ. માં વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

કલવંતીને કેદ છે	પરાપુરવનો પંથ
કાંણો લુલો આંધલો	કરમે ભાંજો કંથ
રહી મથે રોટલા	ધંધો કરતે ધાંન
કારાગ્રેહે એ ઉજસો	મહીમા ન મથે માંન
હવે ભાગ્ય તાહારે લગુ	દીન રૂડા ને હોયે
જાર જુગતેથી રીઝવો	હેસિ આવે કાયે
ખાયો પીયો ખુખી કરો	અસબાઈ અંગે નાઓ
રાજાની રાંણી ચકી	અદકો લીજે લાહો

૧૩૧. ૩, ૪. ખ. પેહેરા ઝોઘોડો પ્રીતથી સોતો સવથી ખેત, ચ. પેહેરા
ઝોડો પ્રીતથી ખરા સવથી ખેત. ૧૩૬. ૨. ખ. ચ. આજ. ૩. ખ. ધ.
કેહેતાં. ૪. જીરો માહારી લાજ. ૧૩૭. ૧. ખ. જવ. ચ. લદ. ખ. જ. ધ. ચ.
છ. નાર, ૨. ખ. ચ. જાંટ. ખ. જવ. ૪. ખ. જવ. ૧૩૭. ૫. ધ. છ. પરસેવના.
પછીનો રાખ નથી. ખ. પરધેર, જ. પરસેવનાં પરધેર ચ. પરધેર. ૬. ખ.
જાંટ કેહે સાંમલ સદા શુભકુલને શુભકાપણ, જ. જાંટ ધ. છ. ધીક. ચ. જાંટ
સાંમલ કહે અવતાર જાંટ શુભકુલને શુભકાપણ. ૧૩૮ ૧. ખ. ચ. કેહે
૪. ખ. વ્યાધ, ચ. વાત જુદી ઉડાડે. ૫. ખ. સસર જ. સાસરા, ધ. સસરા,
ચ. સાસર, છ. સાસરા. ખ ધ ચ છ. બાપને. ૬. ખ. ચ. સસરણા. ૧૩૯. અને
૧૪૦. ખ. ચ. માં નથી. ૧૩૯. ૧. છ. એહને કુનો એહે વેહેપાર. ૩ જુ' અને
૪ થુ' ચરણ જ. ચ. છ. માં નથી. ૧૪૦. ૫. જ. બાપને, ધ. છ. સોધે તે બાપને.
૧૪૧. ૪. ખ. ચ. દેડે. ૧૪૨. ૨. ખ. ચ. મનમાં. ૪, ખ. જ. ચ. 'છ. જીર.
ધ જાહાર. ૧૪૩ ૩. ખ. ચ. ધઈ. ૧૪૮. ૩. ખ. છે. ૧૫૧. મૂળમાં ખીજુ'
ચરણ નથી જે ખ. માંથી લીધું છે. ખીજ બધી પ્રતામાં છે. ૪. ખ. ચ.
લોક હસારત લાગે વડુ. ૧૫૩. ૪. ખ. જ. ધ. ચ. છ. આપુ. ૧૫૮. ૪. નીચમાં
નીચ તે દાસી તેહ. ૧૫૮. પછી ખ. ચ. માં વધારાનો પાઠ છે જે નીચે
આપ્યો છે.

નીચ સવથી કરવું કાંમ

કિમ રાજ રહેશે શ્રી રામ

માલહસા વડેર પાપ

દાશીયે દલ ત્રીચાર આપ

૧૫૯. નું ૧ હું ચરણ ખ. ચ. માં રજુ છે અને રજુ ચરણ ૧ હું છે. ૧૫૯.
૧. ખ. ચ. છુટીસ કેમ આ માં કમ. ૪. ખ. તે ત્રહ ઉપર, જ. ધ. છ.
તેડ ઉપર, ચ. કુવાનાં થાલામાં. ખ. ચ. માં, ૩ જુ' ચરણ મૂળમાં જે ૪ થુ'
ચરણ છે તે છે અને ૪ થુ' ચરણ આ પ્રમાણે છે. દેવા પ્રગટી દાસીને મંન.
૧૬૨. ૩ ખ. જ. ધ. ચ. છ. કાકણ ઉતરી. ૧૬૩. ૨. જ. કાઈ પ્રકારે
એહેવા કાતક કાધ. ૧૬૩. ના ખીજ ચરણ પછી ખ. ચ. માં વધારાનો
પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે. ચ. માં વચલી ૧ કહી નથી.

કા કેહે હું જીધે છે બહુ

કટકટ કરે છે સહુ

પરે પાણીઝલી દરી

સોક ધણે મનમાં સુંદરી

નીચ સંગ નારીને નેઠ

વલી દુખ પુત્રનું પેઠ

૫૬૪. ૨. કાંમ. ૩. ખ. જ ધ. ચ. છ. ભુડી, ખ વાત ભુડી જે લોકે, જ. નાથ ભુડી જે લોકે, ધ છ. તાથ ભુડી જે લોકે, ચ. ખ્યાત ભુડી જે લોકે. ૪. ખ. ચ. શોકે. જ. ધ. છ. સોકે. ૫૬૪. ૫. ખ. જ. ધ. ચ. છ. કાસદુ ૫૬૫. ના પહેલાં એ ચરણો ધ. છ માં નથી. ૫૬૫ ૪. ક વિન્ને વણુ, જ વિન્નેગ વણુ. ૫૬૭ ૨. ખ. જ ચ. વલશે, ધ. ■ વોલશે. ૫૬૮. ખ ચ માં થોડા ફેરફાર સાથે છે.

કાલ્ય કહેવાયે જે રહુ યશે   જીવતો નર ભદ્રા પામશે
એમ સર્વે ખોયે છે લોક   ભેષુ તે સાચું કે ફોક

૫૭૦. ૨. ખ 'વેકાગ હોયે વાજી, જ. વગડા વાડી, ધ. છ વેગડ' વાજી, ચ. વેગગે વાજી. ૩. ખ. જ. ધ. ચ. છ. મુંદર. ૪. ખ. રીત્રે, ધ. છ. રોઈ મરવું ૫૭૨ ૨ ચ. ભેઈએ એટલો લેને મરય. ૫૭૨. ના રળ ચરણુ પછી ખ ચ. મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

પાડા પાડીતુ શું કામ   વાસણુ ફુધ લરાવો કામ

૫૭૩ પછી ચ. માં વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

એક ક્યા એટલેથી રઈ   કહું ખાલકની શી ગત યઈ.

૫૭૪. ૧. ખે 'તે એકલા. ૫૭૪. ચ. માં નીચે પ્રમાણે છે.

એક રાક્ષસ ઉત્તમ હતો,   રહેતો તે વનમાંડે

જલ પીવા ઈરણું ગઓ   દીઠો કુંવર તાંડે

૫૭૫. ૩. ૪. ખ. ચ ગયો લઈ ગુફા વીધે સાથે તેડેને ઘેર. ૫૭૯. પછી ખ. ચ. મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

ચોખાઈ

ખ. પ્રાણુ યકી વાહાલો તે સુત્ર   જાણે જક્ષણી માહારો પુત્ર
પાકું રાજરતન તે નામ   અદરનીશ એકને સુ કામ

દુહો

પાકું નામ કરે જતન   જાત એ દાહાડી કામ

કેડે પાકું કુચરત   રાજરતન તે નામ

છીકે જારે છોકરો   મોહોટો તે મહીમાય

પડે રત્ન પ્રથવી વીધે   સર્વ એકલાં યાય

ચ. પ્રાણુથી વાહાલો તેહ છે   જાણે માહારો પુત્ર

સાચવે પ્રીત ધણી કરી   સાચે નિલથી સુત્ર

૫૮૦. ૪. જ. ઘ. છ. રતનકાટીયા કાંમ ૫૮૧. ૨. ખ. જ. ઘ. ચ. છ. ઝાલીએ.
 ૪. ખ. તેહ તલેટી, ઘ. એ તલેટી ચ. તાંભાં તલેટી. ૫૮૨. નાં પહેલાં બે
 ચરણો. ખ. ચ. માં નથી. પરંતુ ત્રીજું અને ચોથું ચરણ પહેલાં અને બીજાં
 ચરણ તરીકે છે અને ત્યાર પછી વધારાનો પાઠ તેમાં છે જે નીચે આપ્યો
 છે. ૫૮૨. ૨. ખ. ચ. કાઠો તેમાં વીક્રમ વીવેક ખ. જુવો વાત બટાઈ તે કહે
 જેમ મંદીરમાં માંતની લેહે ચ. જીભ વાટ બટાઈ તે કહે જેમ મંદીરમાં
 માંતની લેહે ખ. ચ. કાંમ્યની કાન મોડો જેટલે પછે ભાટ ભણો તેટલે ૫૮૩.
 ૧. ખ. રૂપ તોં શોમણ કાંમ શાંમ સુદીમાં સુરો, જ. ઘ. છ. સરૂપ, સાંમ
 સપુતે સુરો ચ. રૂપ સીરોમણ કાંમ સાંમ છબીમાં સુરો. ૨. ખ. ગ. માં નથી.
 છ. માં 'નામ' પછીના સંખ્દો નથી. ૩. જ. તારણી તો રહી તારા તેજ
 ઘ. છ. તરણી તો રહા તેજે, ચ. તરણી. ૪. ખ. જ. ઘ. ચ. છ. ઈંદ્ર
 આસન. ૫૮૩. પછીનો છંદો ખ. ચ. માં નથી. ૫૮૪. ૧. જ. નાહનો, ઇ.
 નાનો. ૩. જ. ઘ. છ. માંન, જ. આંન. ૪. જ. આપ માનવીને માંન. ઘ. છ. તેહનું
 ૫૮૪. ૫. જ. જસે, ઘ. છ. ઘરો. ૫૮૫. ૧. ખ. ચ. એહેવુ પથ જતે વાટમાં,
 જ. પંથી ૨. ખ. ચ. વીધા ધણી છે તે ભાટમાં. ૪. ખ. ચ. માંતની મંન
 વીચાર માંન ૫૮૬. નાં પહેલાં બે ચરણો ખ. ચ. માં નથી. પરંતુ ૫૮૫ પછી
 ૫૮૬ ના ૩ જ ચરણ સુધી વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે. ખ. ચ.
 પરદુખબંજન કહે છે સહુ કુખ મુજને દાવાનલ બહુ.

તતખીર અઠલ ચલાવીએયુ સંધે માહારા મનનો યોયુ
 લાગે તીર કે તકો હસે ઘરો કાંમ કે સંધે જસે

૫૮૬. ૩: ખ. જ. ઘ. ચ. છ. ભિક્ષા ૪. ખ. જ. ઘ. ચ. છ. નાખે રહેલ ૫૮૭.
 ૨. ખ. ચ. મનનો મમ, ઘ. માહાર મરમ, છ. માહાર મંન. ૩ જુ' અને
 ૪ યુ' ચરણ ખ. ચ. માં નથી. ૪. ઘ. છ. રાખી, ૫૮૮. ૪. ક. ઉજેણી ધણી.
 ૫૮૮. પછી ખ. ચ. માં બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે. અને ત્યાર પછી
 ૫૮૭ નાં છેલ્લાં બે ચરણો જે નો'તાં તે અડી આ વધારાના ચરણો પછી છે.

ખ. ચ. હું અબલા ને આઠણુ તમે ચરણ નમીને કહુ છુ. અમે

૫૮૭. પહેલી બે કડી મૂળમાં નથી. ખ. જ. ઘ. ચ. છ. માં છે જે નીચે આપી
 છે. ઈંદ્રપુરી આકાર વલુ' અરાડ ભરી છે. વીસ્વકરમાયે વીસવસા જાંછે લંક
 કરી છે. ૩. ખ. ચ. ક્ષીત્રા, જ. ગુરાંગ, ઘ. ગુરંગ ક્ષીત્રા, છ. તોરંગ ક્ષીત્રા તેડ કરી

છે. ૪ ચ. સુર સરી છે. ૫. ખ. ગ. ઘ. છ. કામદેવની, ચ. કોઈ. ૫૮૪. ૩. ખ. ચ. ધરમધોર'ધો એદવો ધીંગ, ૪. ખ. ચ. વીક્રમસેન સમો નહી વીર. ગ. વડો વીક્રમ ૫૮૬. ૪ છ માં નથી ૧. ખ. ચ. રસાતની, ગ હરે મુ તાંણી સોએ. ૨ ખ ચ. દેવ ૩. ખ ગ ચ માં 'એક' નથી. ખ ચ. પનર રહો. ૪. ખ. ચ. સોએ સત પુરી. ૫૮૯ ૨. જા ચરણ પછી ખ. ચ મા બે ચરણો વધારે છે જે નીચે આપ્યાં છે પરંતુ બે જોડે બે નેત્ર આંસુ ગલે. ૬૦૦. ૨. ખ ગ. ઘ ચ છ. કાગ જ. ૪. ચ. શુત અંતરમાં મલીયો. ૫. ધ છ. એકથી લોભ છે. ૬ માત્ર 'કથી'. છ. ખ વાર કરવા કે નર નથી, ગ સાદ કરવા કે નર નથી. ધ છ. મા 'વીણ' નથી વખાણ કરવા કે નથી ચ ન્યાર કરવા કે નર નથી. ૬૦૧. ૧. ખ. ગ. ચ. મરધવીયોના, ૨. ચ. કાગણ, ધ. છ. કાગલ, ખ ચ. એક ગદી છે, ૫. ખ. ચ. રૂખીજણી, ધ છ રક્ષમણી, ગ. રખસમણી ૬. ખ ગ. ધ છ. કરવા કે. ૬૦૨. ૧ ખ તાં શુધ ખરાસ તણી છે, ધ. છ ત્યાંદા શુદ્ધ ખરાસ તણી છે ચ તા અતર રીંચી દવી છે. ૨. ખ. ગ. ધ. છ મોટ, ચ. મુરખના શુચમાહ, ખ. ભાગ ભલી છે ચ. એક ભાગવંતી ભલી છે. ૩. ગ છે અંબોર, ધ. બે દગ, છ. છે. દગ. ખ. ચ. કીચીન કરતુરી ભલી છે. ૪. ખ. ચ. જેર તણી છે રીંચ સાકર માહે મલી છે, ચ. જેર તણી છે રીંચ સાકર માહે મલી છે. ૬. ખ. ચ. સાહે સંકટમાં કે નથી ૬૦૨. પછી ખ. ચ માં વધાગનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

ખ ચ કરે પરમેશ્વર પ્રીત્ય	રીત્ય તાહારી મે' જાણી
વદે વેદ વચન	તન મન કાયે વાણી
ખાલણુ ભાટ ને ચાગણુ	પંડીત જે પ્રથવી રહે
કરે કવીત કે ગીત	ચીત રુપક જે જસ થેહે
સારો કેહે સંસાર	વારંવારે શુ કહુ કથી
માહાદુખ સંકટ માહે	તા વુજ વણુ વીક્રમ કે નથી.

અર્થ

જો યાએ તો કરને સાહે નહી તો નીચે લખજો નાચે
 ઉતાવળો ઉતર આવશે રહેશે લાજ કે જીવ જ જશે
 નીદાન વાત લખી છે અમો સમરથ હો તો કરને તમે

૬૦૪. ૧ ખ. સાડ આપ મોરોયે ભરી, ગ સાડ સાત મોહોરે તે ભરી,
 ધ છ. બવદ બે આપ્યા બેતરિ, ચ. સાડ સાત મોહોરો ભરી ૨, ધ છ.

ધરી. ૩. ખ. ચ. મંદીર જાયો મોહોટા માદારાજ. ૬૦૪. ૪. ક. બોલાવ્યો.
૬૦૬ ૪. ખ હરિને લજી, ચ. ભુધરને લજી. જ ભાંમની ભણી. ૬૦૭ ૨.
ખ. હા પગ પાટણ તેણે ગાંમ, જ. હા પુર પાટણ ગુણકાનું ગાંમ, ધ. છ.
હા. ચ. હા પુર પાટણ તેણે ગામ ૬૦૮. ૨. ખ. ચ. હાલ્ય લેવાને. ૪.
ખ ચ. હર ચરીત્ર ને સાંદ જ લેજી જ. છ. સાંમ દામ હરી સાંદ જ લેજી,
ધ. સાંમદ હરી સાંદ જ લેજી ૬૦૯ ના ગળ ચગલુ પછી ખ ચ. માં વધારાનો પાઠ
છે જે નીચે આપ્યો છે. હાવ ભાવ ભાંમની જણુ કરે માદામુની સરખા પણુ કરે
૬૧૦. ખ. જ. ધ. ચ. છ. અટારિયે. ૬૧૩ ના રગચરણ પછી ખ. ચ માં
વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

અનુગ આલીસે નવ ગમી દેખાડને કોવક હોય સમી
૬૧૪ પછી ખ ચ. માં વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

ખ. ગુણકા હોય તો હરખે મન આ નારનુ દાજે તન
અમ મન મારાયે બણુલુ તરત તોલ તેણે આંધીધુ
ચ. ગુણકા હોય તો હરખે મન આ નારનુ દાજે છે તન

૬૧૫. ૪. જ સતી. ૫. ખ અવનિ કેલનુ રુખકુ, ધ છ કેલકલ, ચ. વનીતા
કેલનુ રુખકુ. ૬ ક ભોવા. ૬૧૬. ૧. ચ સાંમા સમગલ ૨ ખ કુકે આ
માનની કેરુ મુલ, ચ. કહો માનની એનું મુલ ૬૧૯. ૪. ખ ધ ચ. છ. હોડ બદી
આ દીસ, જ. હોડ બાધી આ દીસ. ૬૨૧. ૧. જ. ધ. છ લોકના ૨ ખ. જ. ધ.
ચ છ સાખી રાખો રાજ ૬૨૨ ૩. ક મેંની. ૬૨૫. ૧. ક વૈતાગલ
૬૩૪. ૨ ખ વ. માદારે માથે મોટો વાક. ધ. છ હરી નારી એ તો વાક
૬૪૦. ૪. ખ. જ. ધ. રુદ્યા સાથે ધન. ૬૪૫ ૨ ખ. અન્ય બાહ્યાડ જે ઉચલ
હોય, ધ. છ બ્રહ્માડ પડ, વ. સકલ બ્રહ્માડ જે ઉચલ હોય ૬૪૬ ૨ ખ
આલીસા રૂડો રાગને દીધો, જ. ધ છ વ રૂડો. ૬૪૮. ૩ ખ. જ ચ. બાહાદુર.
ધ. છ. મા કશું અને યયું ચરણુ નથી. ૬૫૦ ૧. ખ. હોં વીચાર ૬૫૧,
પહેલા ખ. ચ મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

ખ. ચ રામા ગદી જે મેલેલમા કરે ઇશગનો જાપ
રાગ રાજ સુખે કરે આનંદ અતીશે આપ

૬૫૧. નુ રણુ ચરણુ ખ ચ. મા ફેર છે અને ત્યારપછી વધારાનો પાઠ છે જે
નીચે આપ્યો છે.

વાંહાંલો ચડીઓ નેહ

મુલક બંદર બહુ ફરે તરતીબ કહુ હું તેહ
હરી બંદર એક દાઉકે વેચો ઝાંગો માલ
સોદો ભરો તે સેહેરનો ચાતુરનો જ્યમ ચાલ

૬૫૨. ૨. ખ. આવે વદશી વીર, જ વચો વદશી વીર, ઘ. છ. વસો વદસે
વીર, ચ. આવો વીદશી વીર. ૩. ખ. ચ. અરણ્ય તો આધાતથી. ૪. ખ.
ચ. ધારણ રાખી ધીર. ૬૫૨. પછી વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

મુલતાંન નગર વીચ આવીઆ જુગલ યઈ મુલતાંન
તે મધે ગુણકા નહ તે જિતારે બહુ માંન

૬૫૩. ૧. ખ. ચ. ગુણવંતી ગુણબાગથી ૬૫૪ ૩. ખ. જ ખણુ, ધ. ચ.
છ દાણુ. ૬૫૬. ૪. વીસ્તારી કેહે ખાત ચ. વીસ્તારી કેહે વાત. ૬૫૮. ૨.
ચ. કંદક. ૬૬૦. ૨. ખ. ચ. તે તું વાત જ બોલ. જ. બાબત ૬૬૦. પછી
ખ. ચ. માં વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

ના કહેતે મુગ્ધ થશે જશે જશ ને ભાર
મુરખને અમો છુટીયે મુનો કરીયે સાર
કેહે મુધ કે છવતુ જે કે સાચુ થાયે
તે મંદીર જાયે મલપતો દેખે સર્વ સલાયે
સરત અમારે એટલી બે વસ્તની આંખુ
મુરખ થઈ ચાલો તમે કે થાયે સાહા મુળાંણુ
વીચાર કરે સહુ વાંછીયા એહમા મોહોટી કુટ
જમ તમ લેશે માલને જાંણુ મનમાં છુટ
ના કહેતે નવ્ય છુટીયે હા કેહેતે પણ હાંણુ
વીચારી જોતે વાતમાં બે પાસાં નહી વાંણુ
મુઠ કહીએ તો ચાલને

૬૬૧. પછી ખ. ચ. મા વધારાનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે.

મુધ કહીયુ માનવી તો તે મંદીર જાયે
કઠિતક એહમાં કારમુ મન વીમાંસણુ થાયે

૬૬૫. ૧ ખ ચ ઠગી એમ. ૪. ખ તાત ધણુ સમરથ ૬૬૬ ૨ ખ ચ જો તે,
૩. ખ ચ છ છીંકના ૪ ખ ઢગલે ઢગરે ધન, ચ ડગલે ડગલે ધન
૬૬૯ પછી ખ ચ મા વધાગનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે

શો પુન પગીનાર છે તી છે ધરની ગીત્ય
નામ એહેનુ મં સાબનુ તાત માહાગને પ્રીત્ય

૬૭૧. ૪. ખ તેહેને મા બાપ, ધ છ મુખી વન તેહેને સતાપ ચ તેહેને
તે બાપ ૬૭૪ ૩ ૪ ખ વ એનુ નામ ન લેશો તમો પ્રુષ્ઠ તો મ્હીયે
છે અમો ગ ધ છ મા છે નહીં ૬૭૫ ૨ ખ વ જીગી અગે ઝાલ, ગ
જુગતે જાણુ, ધ છ જુગતે ૬૮૧ ૧. ખ માહાવદ મળ ચતુરદશી ૨
ખ સમરપવા માહુ શીશ ૬૮૩ ૧ ક છે તે ૬૮૪ ૨ ખ ચ મહીપત
ગ મદુગત ધ જ મુદુગત, ૬૮૬ ૪ ખ ચ જો મુખથી નવ ખોલે વાણુ
૬૮૭ ૪ ખ દતકોમત તે માહારો બાપ ચ દતકવલ કોગીખજ બાપ
૬૮૧ ૨ ક ખુચી છત છોડય ગ ધ છ લીધો માલ ખોચી છત છોડ
ચ તીધો માન ખોચીને ઢોડ ૬૮૨ થી ૭૦૧ સુધી ગ મા શ્રોકો નથી
૬૮૨ ૨ ખ ચ વીનતા ગર્ભ રહો તે ના ૬૮૩ ૧ ખ ચ સાબલી વાત ને
ન ૨૦ ધીઁ ધ છ ન ૨૦ ધીઁ ૪ ખ ચ અપાઁ દુખ હવે જાઉં મહ,
ધ છ સાગ- દુખ એથી કમ જાચ ૬૦૭ ૧ ખ ચ ખેડુ, ધ કંડયુ,
છ જપુ ૨ ખ ધ જઈ પોહોતુ મુલતાને તીર, ચ જઈ પોહોતુ મલતાને
તીર જ જઈ પોતુ મુલતાનની તીર ૪ ખ ચ હવે શાગસો માહારી ભુખ
૬૦૭ પછી ખ ચ મા વધાગનો પાઠ છે જે નીચે આપ્યો છે હવે ભક્ષ
ભનુ આનીયુ ગજધાગ તેણે કાનીયુ ૭૦૦ ધ છ મા નથી ૭૦૦ ૧ ખ વ
દગબાગ તે રાગ સમેત, ૨ ખ ચ આનુ ૩ ૪ ચગલો ખ ચ મા નથી
૭૦૧ ૩ ક ખચકે ૭૦૨ ૩ ખ ચ કે લાખોને બોલ-યા, ધ છ કે
લખપર્તિ રાક કરા ૭૦૬ ૪ ખ વ ને વ તુ ગ વળી તે ધ છ
વનતો ખેદુ ૭૦૯ ૧ ક જ્યાં ૭૦૯ ૨ ક ખાતા ૪ ખ તે દુસે
પાડિ હોડ, ગ ધરાની, ધ છ સે દરવા વ હોશ ૭૧૪ ૧
ખ વ પાનવે ૩ ખ ચ જે ૪ ખ ચ એ તાહારો મહીમાય
૭૧૮ ૪ ચ વાહાણુ ૭૨૦ ૧ ધ છ દામ શ્રોડા ગમે, ચ કોડા ગમે
૪ ખ વ ભાગી મનની જાત ગ ધ છ કાઈ જાત્ય ૭૨૪ ૧ ખ ધ
વ છ સગજી, ગ સગજન વ સહારણી ૭૨૯ ૨ ખ ચ અગ્ય

ધર્મને અથ. ૩ ખ. ચ વરો વીધાયલ વેગતો ૪ ખ ચ કેરે જ પાસે.
 ૭૩૦ ૩ ખ જ દહુ. ધ છ કહુક, ચ દહુ. ૪. ખ ચ તેત્રીશ, જ
 તે રીધ. ૭૩૪. ૧ ૨ જુ ચરણ ધ છ. મા નથી ૨ ખ ચ ઉદે
 ધએ, જ અગિસદીએ ૭૩૫ ૧ ખ જ જ ય. છ જ ૭૩૬. ૩ ૪.
 ચણો ખ ચ મા નથી ૭૩૮. ૧ ૨. ચણો ધ છ મા નથી ૨
 ખ જ ચ 'કહે' નથી ખ ચ છે માહરુ જ ચમુ માહરુ ૭૪૧. ૨.
 ધ ચ છ મોહોલ જ. ૪ ખ જ ધ ચ છ ધોગ. ૭૪૨ ૩ ક મુ પે
 ૭૫૩ ૨ ખ ચ સરવ મલો સભોગ ૭૫૫ ૪ ધ મા નથી ૭૫૮ ૪
 ખ ચ એહેને અક, ધ છ ઉજવન અ- ૭૬૦ ૪ ખ ચ એહેવો પુન મલે તે
 ધએ. ૭૬૩ ૨. ક જ મલ્યા. ૭૬૪ ૨ ક કાર્તિ ૭૬૬ ૨ ચ ખુ પેરે દીધા
 સનમાન ૭૬૬ ૩ જ ચરણથી ૭૭૦ મુધી ધ જ મા પાઠ નથી ૭૬૭ ૩
 ૪. ચણો ખ જ ચ મા નથી. ૭૬૯ ૨ ખ જ ચ ધોડલા ૪ ખ ચ
 સગવે સારો અથ, જ. દશ દીધા ૭૬૯ પછી જ મા વધાગનો પા છે જે
 નીચે આપ્યો છે.

વગરના પરણા થકી આપે ધહણુ ગરથ
 મલજુગમા તે કારે ધહણુ થાએ પુન એ મન
 એનુ સાભની આપસે મુઘા થકી જે દાન
 આ લોહ ફલ પામસે સત લોહ વીમાન

૭૭૦ ૪ ખ ચ લીધા ૭૭૩ ૩ ખ લખાવજો પાનિયે, ચ લખાવજો
 ૪ ખ ધ ચ જ નહાં તો, જ નીકર ૭૭૪. ૪ ખ ચ એહનુ રાગ્ય ૭૭૫
 ૧ ધ છ લા-યો ૭૭૮ ૪ ખ પુરણ, ચ ચઈ રહી લીલા લેહે. ૭૮૦ ૨ ક
 આપ ૩. ખ જ ધ ચ છ કરમ કથા માડી ફહી ૪ ખ જ ધ ચ છ
 સજન સહુને સાથ ૭૮૧ ૧. ખ ચ જ ચાર નાર, ધ છ આપ નાર્ય
 ૪ ખ અમુનક, જ ધ ચ જ અનોપમ ૭૮૨ ૧. ખ ખુનના જ નવ ગણા,
 ૫ નવ લાખના છ નવ રૂમને નવ ગણા ૭ ધ છ નાગ્ય ઉતારી ત્રાપ્ય ૭૮૩
 ૩ ધનકવી સામલદાસને ૭૮૪ ખ જ ધ ચ. છ મા નથી ૭૮૫ ૨ ક ઉપ
 ૭૮૮ ૧ ખ ને ૨ ખ વસ દખણા દાન, જ દખેણાએ દાન, ધ જ
 ચ વસના ૪ ખ જ જહુ માન ધ છ ગગાફલ શુભ માન ૭૯૦ ૩.
 ખ જ. ધ છ વરતણુ ૭૯૧ થી ૭૯૮ મુધીનો પાઠ જ ધ છ મા નથી
 ૭૯૩ થી ૮૦૩ મુધીનો પાઠ ખ મા નથી ૭૯૩. ૨ ચ ગ્યાન ૩ ચ

વદને ૪. ચ. દીવ્ય દીપા ૭૯૪. ૧. ચ. ને. ૭૯૫. ૧. ચ. સીદ્ધન. ૨. ચ. સાદોદરા પ્રાપ્તિ. ૩. ચ. સીધુ. ૪. ચ. ચાંચે. ૭૯૬. ૨. ચ. લેખયામાં. ૭૯૭. ૩. ચ. મુખી. ૭૯૮. ૩. ચ. પુરણ. ૮૦૨. ૪. જ. ધણુમુદી રેણુ ગજ. ૫. છ. ધણુમુદી રેણુ ગજ ધણુમુદીને મુજ. ૮૦૪ ધ. છ. માં ૮૦૫. છે. અને ૮૦૫ એ ૮૦૪ છે. ૮૦૫. ક. માં એક નથી.

અંત:—

ખ

એમ કહીને પુતલી આપે ગઈ આકાસ
એક કથા પુરણ હવી કેહે કવી સાંમળદાસ,

ઈતીશી સિદ્ધાસન ખત્રીસે : વીક્રમચરીત્રે : કવી શ્રી સાંમળદાસ વીરચીતાય
વારતા વસ્તુરચંદની સંપુરણ : ॥ શ્રી રસ્તુ : શુભ લવતુ કલાંબુમસ્તુ ॥
શ્રી બદુચરાજ સત્ય છે. શ્રી રામજ સત્ય છે. શ્રી કસ્તુરજ સત્ય છે.

અંત:—

ગ

એમ કહીને પુતળી ગઈ આપે આકાસ
એ કથા પુરણ થઈ કેહે કવી સાંમળદાસ.

ઈતીશ્રી વીક્રમચરીત્ર : સીદ્ધાસાંન ખત્રીસે : બોજ પુતળી સંવાદે । કવી
કેહે શ્રી સાંમળદાસ : વીરચાલ : કસ્તુરચંદ ભદ્રાની : પુતળી સંકટહરણી
કથા સંમપુરણ : સંભાષત : સ્વંત ૧૮૭૬ નાં માહાગસર વદી ૯ બ્રહ્મવાસરે
દીનપુરણ થઈ સંભાષત : શ્રી રસ્તુ : કલાંબુમસ્તુ : શ્રી લાંડેસ્વરની
કીપાએ સીદોદરા પ્રીત : ભગેસ્વર દરીસંકટે પ્રત પરમાણે લખી છે.
શ્રી રસ્તુ : સ્વંત ૧૯૦૫ નાં આસો શુધી ૩ વાર શુધ : લખતંગ ઉજ્જમગમ
લાલભાઈના હાથે ઠાપુપરનાં દરવાજે લખી છે. પરતપરમાણે જીતારી
છે. ભુલ હોંચ તો મુને દોસ નહી નેજે કોઈ વાચે તેણે માંદારો ડંડવરત
વાંચવો. શ્રી દરસજી. શ્રી રામગંમ. નમસકાર વાંચને : નોકરી બપર દરવાજે
હતા તે લખી છે. સ્ત્રી બદુચરાજ સત છે. અંબાળાઈની નેજે દન્ને.
શ્રી મહાદેવજીની કીરણ દન્ને. શ્રી. સારદાની કીરીપા ધંદણી દન્ને :

★

અંત :-

૫

એમ કહીને પુતલી આપે ગર્ભ આકાસ
એ કયા પુરણ થઈ કેહે કવી સાંમલદાસ
સોતા-વગતા સાંભલો કહે કવિતા કરજોડ્ય
સાંમલ બટ મુખથી કહે બોલો ને ને શી રણુછોડ
ઈતીશ્રી વિક્રમચરીત્ર સીધાસંનખત્રીસી કસ્તુરચંદની વાત સંપૂર્ણમ્ :

✱

૬

એમ કહીને પુતલી આપે ગર્ભ આકાસ
એ કયા પુરણ હવી કેહે કવી સાંમલદાસ ॥ ૮૯૬ ॥
કસ્તુરચંદ શ્રીરસ્તુ ॥ કલ્યાણમસ્તુ : ॥ ॥છા ॥છા ॥છા ॥છા ॥
સમાપત

✱

અંત :-

૭

એમ કહીને પુતલી આપે ગર્ભ આકાસ,
એ કયા પુરણ થઈ કેહે કવી સાંમલદાસ.
સોતા-વગતા સાંભલો કહે કવીતા કર જોડ્ય,
સાંમલ બટ મુખથી કહે બોલો ને ને શી રણુછોડ
ઈતિ વિક્રમચરીત્ર સીધાસંનખત્રીસ કસ્તુરચંદની વાત સંપૂર્ણ ॥

લખીતંગ લટ અભેગમ, અંબારામ, શ્રી અમદાવાદ મધ્યે માંડવીની
પોલ મધ્યે નેઈતાં પોલાની પોલ મધ્યે લખી છે. શ્રી રસ્તુ. કલ્યાણમસ્તુ ॥
પત્ર-પર ॥

સંવ ૧૮૮૯ વર્ષે માગર સુદિ ૨ વાગ ગરેલિ લખી છે. આ વાત જે
કાઈ ઓલવે તેને અંબલતાનુ પાપ છે ॥ પછે અઝીદત્યાનુ પાપ છે ॥
શ્રી બહુચારાણ સત્ય છે ॥ શ્રી અંબાળિ સત્ય છે ॥ શ્રી રણુછોડાનિ સત્ય છે ॥
શ્રી રાંમનિ સત્ય છે. શ્રી કસ્તુરનિ સત્ય છે.

✱

નંદળત્રીસી

(કેટલાક નોંધપાત્ર શબ્દો)

શબ્દસૂચિ

અવાજ	૩૮૭ ૧	પૂરેપૂરું
અચારે	૭૭ ૧	અનિવાર્ય
અક્ષરો	૨૧૨ ૧	ઈમારો
અણ્યાથ	૩૧૭ ૭	ગરીબ
અનરંગલ	૬૩ ૪	અનર્ગલ
અસ્ત	૩૮૦ ૪	અસ્થિ
અદ્વૈત	૩૫૪ ૩	આમતેમ
અંકો	૪૯ ૨	અંકુ, મૂળ, બીજું
આગ્ય	૩૧૮ ૨	સમૃદ્ધિ
આગ	૩૦૧ ૨	આદાગ
આનિ વન	૫૯ ૨	આલિંગન
આસ્વાગત	૧૫૪ ૧	સ્વાગત
ઉલ્લગ	૨૫૧ ૩	દાસ
ઉજલ	૧૧૮ ૨	ઉત્પલ
કપી	૮૫ ૧	કૃપલ
કરો	૭૨ ૨	કરની બાલુની દિવાલ
કરો	૪૪૮ ૪	બલો
ખ એ	૪૫ ૨	ધીંગળ ગળે
ખાવન	૧૦૧ ૩	ખાતિ દ
ખુડા	૯૦ ૨	?
ખુડે	૨૧૦૨ ૨	ખુલે
ખેડુ	૨૬ ૪	છેડું
મત	૧૨૦૨ ૨	ધૂત
મપ દ	૩૨૧ ૧	મજેન્દ
ધ	૨૦ ૨	મદ
અનુનાદ	૧૧૭ ૭	અદવાક

ચીગટ	૩૪૨.૧
છીડોણ	૨૨૫.૨
જસ	૪૫૪.૨
ગુપા	૧૮૯.૩
છપે	૩૦૮.૨
ડાહાકથુ	૨૭૨
તર	૨૫૪.૩
તાજણ	૨૯૬.૧
દખ	૧૧.૪
દખણી	૨૪૫.૧
દખણાવંત	૨૫૪.૨
દદામાં	૨૫૬.૨
દાયો	૨૪૦.૨
દેધુ	૨૧૧.૩
ધીંગડમલ	૩૧
ના	૧૭.૨
નાહાલવા	૧૨૮.૪
નિસાલગરણાં	૧૩૬.૩
નેટ	૩૨૫.૩
નેહોતરાં	૨૦૨.૨
પટફલ	૪૪.૧
પટંતરે	૩૨.૪
પટ્ટ	૭૮.૨
પરતો	૪૫૧.૨
પાખી	૮૭.૧
પારખતીક	૪૭.૩
પીયાવો	૧૯૮.૨
પ્રીમુત	૪૫૬.૩
પ્રેમલ	૪૨.૩
પેહે	૩૧૦.૪
ખાહ	૧૪૭.૨
બઈ	૫૯.૨

ચીમરા
!
જેની
ડુદા
જીતે
ડાકળ
તરવા પડેચો
તજન
દક્ષ
દુખણી
દક્ષિણાવત
દુંદુભિ
દાવ
દઉ
ધીંગા મલ્લ જેવો
ન્યાય
ન્યાળવા, નિદાળવા
નિસાળે બેસાડવું
નક્કી
નેાતરા
પટાળું
ગુપ્ત રીતે
દર
પરચો
વિના
પારિખતક
પીવાના પૈસા ?
પ્રભૂત, પુખ્ત
પીમળ-પરિમલ
પહેા, સવાર
?
ચઈ

મગરુપ	૧૦.૧	મગરખ
મન	૩૧૫૩	નહોં, મા
માપ	૩૯૧૪	માફ
મુરગદ	૫૭૨	મર્યાદ
મેટ	૨૧૨૧	મેટું કામ
રાંણુ	૨૬૩.૨	અરણ્ય
રેા	૩૫૧	રહો, રહો
લીલી	૨૪૭૩	રખા
વનતકી	૧૮૨૪	વસતી થકી ?
વનો	૧૦૪૩	વિનય
ગુહા	૪૩૯૪	વરસ્થા
વૃહ	૫૪૪	વિરહે
વીજન	૧૭૦૧	નિહવળ
વેહેર	૪૧૨૩	વહાર
હતા	૩૫૬૪	હત્યા
હસ	૮૩૪	હાસ્ય
હાર	૨૬૦૩	આહાર
હીસે	૭૩૧	આનંદ પામે
સળહી	૧૫૫૪	સળઈ
સત્ર	૧૧૩	અનનસત્ર
સતીતા	૪૦૮.૨	સરિતા
સંચ	૬૧૧	સુકિત
સંવગ	૭૬૬૩	સંવત્સર
સામંદ	૬૫.૧	સામંત
સાધની	૭૧	સાધુ
સુધવા	૨૧.૪	શુદ્ધ પાણી વાગુ
સુમ	૮૩૪	સુમ-હિદાસ
સોડાડો	૬૩૩	સોડાડ્યો, મોકલ્યો
ચરુપા	૧૪૩	મોટેથી બોલાયેલા

✱

કસ્તુરચંદની વારતા

(કિટલાક નોંધપાત્ર શબ્દો)

[કોંસમાં પહેલો કમ પૃષ્ઠનો છે; બીજો કટીનો.]

શબ્દસૂચિ

અજર—ઢીલ	[૧૦—૭૩]	ચેટક—જાદુ; મેલોવિદ્યા	[૫—૨૯]
અતોલ—અતુલ	[૪૦—૪૧૫]	ચાઉરી—ચોરી; ચમરી	[૭—૪૬]
અનમી—આતુનમ	[૫—૩૦]	ચોમાલ—ચોથે માળે	[૨૮—૨૬૪]
અન્યા—અન્યાય	[૨૭—૨૫૧]	જકર—જકીરો? અરબી શબ્દ	
અવ્યવસ્થા—ધનદોલત	[૧—૭]	'અખીરા'?=કેશર	[૬૨—૬૫૨]
અદુરસ્તીયો—જાણુમુક્ત	[૫૬—૫૮૪]	અકોલ—મોજુ; લાંબો—ભીડ	[૭—૪૬]
આથપ/થ—પૂજી	[૫૧—૫૩૮/૬૨—૬૪૮]	ઝેર—ઝેવર; ધરેલું	[૩૫—૩૪૪]
આવસત—અથ—		તલેંટી—તળે; નીચે	[૫૫—૫૮૧]
અગ્નિશાળા; વેદી	[૫—૩૩]	ત્રપત—તૂપત	[૩૭—૩૭૪]
આપ—આઈ; મા	[૧—૧]	દરુંદી—દસમો ભાગ	
આહુકાર—આવકાર	[૬૨—૬૪૬]	ઉધરાવનાર ભાટ કે બારોટ	[૭૪—૭૮૭]
ઉખધી—ઓપધી	[૬૯—૭૩૧]	દેસલ—સંદેહે	[૫—૨૯]
ઉત્તેજ—ઉત્તેજનીમાં	[૩—૧૭]	દાંમિ—દામણો	[૫૯—૬૧૫]
ઉરતો—ઓરતો	[૭૦—૭૪૪]	દેશપત્ય—દેશપતિ	[૧—૧]
ઉશકલ/ઉસં—ઓશિકળ;		નાલ ગોલા—નાળ ગોળા	[૬૬—૬૮૬]
આભારી	[૪૦—૪૧૬/૬૮—૭૧૭]	પરિયા—વંશજ	[૪૨—૪૩૭]
ઉંડળ—બાથ	[૨૨—૨૦૦]	પાખર—ચોડા કે લાખી પર	
કર્ચક—હાથિંજર	[૬૩—૬૫૯]	નાખવાનું ખખતર	[૫—૪૩]
કપરા—કરા (કરા વરસે છે તે).	[૨૩—૨૦૮]	પાગડુમું—પાપડું	[૨૦—૧૭૯]
કાર—કાર્ય (કારભાર; વ્યવહાર).	[૬૪—૬૭૨]	પુખ—પોંક	[૩૪—૩૪૨]
કોસેર—કરકસર	[૯—૬૧]	બલરાઉ—બળવાન રાજા	[૨—૧૨]
ખાપ—કાંટો, ખાપિયો; દર્પણ	[૫૨—૫૪૦]	બારકસ—માલવાલક જહાજ	[૩૨—૩૧૪]
ગયલો—ગરલો	[૨—૧૨]	બોમાંની—બહુમાની	[૨૭—૨૫૧]
ઘડ—ગડ	[૪—૨૧]	મછરાલ—મત્સરવાળી; ગુમાની	[૧૪—૧૧૦]
ઘમ્મ-મુલી—ઘણો મૂલવાન	[૩૯—૪૮૫]		
ઘાલો—આથા	[૧૦—૭૨]		

મસવાણ—માસ ; મહિના	[૩૮—૩૯૦]	વોલસ્થે—વળથે	[૧૪—૧૬૭]
મતીયાણે—માલવાનો પગાર	[૧૭—૧૪૩]	સમુગ—સમુગાર	[૧૬—૧૨૭]
મુકની—નામુકર જવું,		સમાવસા—અજાજનો	[૧૧—૧૩૮]
કહીને ફરી જવું.	[૪— ૨૦]	સરુ—ચરુ ઉચ્ચારને અનુસરીને	
મુઝમાં—મોઢામાં	[૭— ૪૭]	‘વ’નો ‘સ’ લખ્યો છે.	[૧૮—૬૦૨]
સાઈ—સાથ	[૭— ૪૫]	સાતાં—સાત	[૧૭—૧૮૬]
સાદે—સાદ=સાદ, કઠિયો	[૪— ૨૦]	સુમ—કૃપા	[૪૫—૪૬૫]
લખાંનીયાં—વામુજરણો	[૪૮—૧૦૧]	મુલ—મુશકેલી કે અવગનો	
લંગર—અદાવત	[૪—૬૭૪]	નિકાલ	[૧૮—૬૦૧]
લાંચા—(મં. લાંચા) લાંચ	[૯— ૬૦]	સેંગીયા—ગુટિકા (?)	[૨૯—૨૬૭]
વાયમ—‘વામુ’ના અર્થમાં	[૪૨—૪૩૬]	સેંવાસ—સહવાસ	[૪૩—૪૪૫]
વીરુવો—વરવો વિરૂપ	[૧૬—૧૩૬]	હલુયા—હળવા ; નમ્ર	[૨૭—૨૫૩]
વીલામ—વિપરીત ઊલટી	[૫૮—૬૦૦]	તેજે—દેતે	[૧૬—૧૮૪]
વેણંગ—ધોડો	[૫— ૪૪]		

★